Bozsik István
grafikusművész

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1983 ÁPR 3

MAGYAR NEMZET

1021

ros-kék-okker-bordó szőnye- más volt. Távoli földrészek is-

Bozsik István rajza

kiről megmut
lakik benne.
kinek van egy
él csupán egy
gyomány, vagy
kett automatiz
az első napokt
azután kiderül
ki férhetetlen,
ge, ki találékor
kinek van szíve, s kinek van
helyén az esze. Az életveszély
egyre nőtt, s bár a megszokás
sok mindenen átsegítette az
embereket, a kényelmetlenség,
az irigység, a türelmetlenség
el is vadította. A határok egy-
re szűkültek. Tegnap még át
lehetett járni a Dunán, ma már
nem volt tanácsos a szomszéd
utcában lakó barátot felkeres-
ni s holnap már komoly ka-
landnak számított, ha valaki
átkelt az utca túlsó oldalára.
Hogy mi történik a világban,
ki tudta? Ültem a vak sötét-
ben, a rejtegetett kis telepes
rádió kagylójával a fülemen s
hallgattam a frontjelentéseket,
a Deutschlandsender eszelős
parancsszavait, London hűvös
és tárgyilagos híreit, s az At-
lantiksender gyilkos, ironikus
macska—egér játékát. De ki
hitte el, amit híreiből leszűrt

gettó elől antik költők közé
menekült. Egy reggel egy kis-
lány csomagot adott be hoz-
zánk: az óra volt benne s egy
levél, Sophokles néhány sorá-
val. Ez volt a jel. Mire odaér-
tem lakására, már mély ön-
tudatlanságban feküdt. Egy
pillanatra felnézett s szemének
meleg villanása tudatta, hogy
rám ismert. A Rókusból temet-
ték el, s kedves bútorait szét-
hordták a házbeli örökösök.
Az óra itt jár fejem felett, s
arra int, hogy az író nemcsak
számbavenni köteles, hanem
emlékezni is, ítélni s büntetni
nem az ő dolga, de az ő dolga,
hogy megőrizze a gazság emlé-
két is, hogy figyelmeztessen
a jóvátétel kötelességére, s
hogy a tanulságok levonására
intsen. Ki tanult, s mit az el-
múlt esztendők szörnyűségei-
ből?

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-648, 340-726

Bozsik István, grafikus

DÉLI HÍRLAP

1982 JUN 16

1021

k Tanulmány

(Bozsik István rajza)

fért

kapuba

LDALON)

gtató

nja

LON)

ttárcát

Tölcsérben az igazi

Lehetetlen volna megbecsülni, hány tölcsért ropogtatunk el évente fagylaltozás közben. Egy bizonyos: nagyon sokat. Mert lehet kapni fagylaltot asztalnál ülve, pohárban,

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Bozsik István

ÉLET ÉS IRODALOM

1964 FEB 15

1021

következő tévedés lehetőségét: a kritikának és a művé-

szerepkörében tényezője – kulturális politikának, s nem

Bozsik István: Tanulmány

sek sok szín
nyújtanak a
támia szelle
dolatvilágár
fordító *Rák*
ben német
ben Komoró
fordításai al
magas szín
igénnyel oldotta meg feladatát. Egyes helyeken — a jelenleg nálunk általános műfordítói normákon túllépve — Rákos Sándor költői invencióval kiegészítette, átköltötte a szövegeket: megoldásai felett érdekes szakmai vitát lehetne folytatni. Értékes része a kötetnek *Hahn István* utószóként írt, tudós szakszerűséget élvezetes előadásmóddal párosító kis esszéje, s a gondos jegyzetanyag (melynek szerzőjét, sajnos, nem tüntették fel).

Dobrovits Aladár:

A paraszt panaszai

(*Magyar Helikon*) című kötetben Kákosy László közreműködésével az óegyiptomi irodalom novellisztikus jellegű alkotásait bocsátotta közre. Az írásokban feltáruló világ érdekessége itt is magától értetődő — az irodalmár számára legalább ilyen érdekes azonban Dobrovits Aladár merész nyelvi kísérlete, mellyel megpróbálta az ősi szövegek értelmi fordításán túlmenően azok nyelvi sajátosságait is minél hívebben visszaadni: egyiptomiul írni magyar nyelven. Jóllehet ez a törekvés azt is eredményezi, hogy a szokatlan stílus miatt a könyv nem tartozik

Peche van

Hegedűs Gézának az *lowe — árnyékban* címm
kezése így kezdődik:
peche van". Majd befeje
„*Peche* volt. Nincs magya

Valóban nincs magya
„balszerencse" közelíti me
vissza mindig hűen az ért
kudnunk tehát a „pech"
rűségével.

A kérdés eszerint csa
lóban „peche" volt-e, ava
kább pechje?

Az embernek lehet e
abban egy *asztala*. Az asz
és a *kalapja* heverhet és
hanem a *baljával* is felem
vedélynek, teremhet neki
elesik, már csak a *lábát*
natjára; útjában hazafelé
műveinek *kivonatában* la
adás nem férne el *kabátj*
lenül egy *sebe* van a *testé*
tani a *hátát*, elmondhatja
legkényelmetlenebb *útja*.

Mi több: a világegyet
nem is annyi, de sok *csill*
is; a katonának azonbar
vagy *vállpántján*.

Miként csak a Magve
olvashatja valaki, nem pe
rában sem lehetett „sarl
is csak *pechje* lehetet
pechjük van néh

Gulyás Mihály:

Vasárnapi aratás

— Óf, mert nem vagy gróf!

Húsz év előtti szorongások hatalmasodnak el rajtam, álmon már túl, de ébrenléten innen, a lebegés zuhantató állapotában vagyok, amikor az embernek — ha hirtelen nekiszegeznék a kérdést — még gondolkoznia kellene, fiú-e vagy lány, kapásból képtelen lenne válaszolni. Ösztönösen a takaró után kapok, s a bolyhok puha tapintása teremt „közvetlen vonalat" a valóság és köztem. Nem a nagyponyva érdes-kérges rugalmatlansága akadt tétova ujjaim közé, s kinyitva szemem, fölöttem nem az istálló pókhálószőttes deszkáit láttam, hanem hófehér mennyezetet, melyen néhány légy kergetőzött. Talán a koránkelés morcossága tette, hogy apámnak most megtévesztésig ugyanolyan a hangja, mint megboldogult gyermek- és suhanckoromban: erőteljesen akaratos, ahogy mondani szokták: ellentmondást nem tűrő. Hogy hol, mikor ragadt meg benne ez a talpraszökkentő ébresztőszózat, aligha tudná megmondani. Nyilván megtetszett neki, hogy rímel, és hogy annyira fején találja a szöget — nem lehetetlen, hogy a német szót magyarrá hasonító k. u. k. zupásőrmesterektől leste el kiskatona korában, s amikor már ő is parancsnokolt egy fészekalja gyerek fölött, a nagyobbját ezzel verte ki az ágyból. „Óf, mert nem vagy gróf!" — s mert a pap is csak egyszer prédikál, kétszer ő sem szólt, másodszorra felmarkolt a priccsre és egyetlen rántással lekapta rólam a nagyponyvát télen-nyáron egyaránt. Én meg ha nagyon álmos voltam, beleragadtam a takaróba.

Látásom tisztuló objektívja élesre állítja a képet — apám, derekában a fölémgörbedés szándékával, ott áll a dívány mellett, ingben-gatyában.

— Felébredtél? — Hangján csalódottság érződik. Átlátok a szitán, az öreg nem adta volna egy vak lóért, ha le kellett volna rántania rólam a takarót, s beárulhatott volna heccelődő öcséimnek, hogy a „tanár úrnak nem akarózott felkelni", pedig este mennyire adta a nagyot, hogy még pirkadat előtt fenn lesz.

— Máris megyek.

— Jó. Paliék már mosdanak. A ruha a széken.

Megnézem a nadrágot. Folt hátán folt. Az ingen szakadások éktelenkednek. Sebaj, legalább szellőződik. Lóg rajtam a nadrág, amint megyek ki az udvarra. Öcséim vizet pumpálnak a pléh teknőbe. Laci a vízsugár alá dugja bronzvörös hátát, s nagyokat horkant. Feri abbahagyja a szivattyúzást, Palival együtt belehajlik a teknőbe. Összébb húzódnak, s hívnak, mártsam meg magam. Azon ne múljék, legények, ha ti kibírjátok, én se halok bele! De az a piszok Feri, egy óvatlan pillanatban, tenyeréből vizet spriccel hátamra. Csípősen friss a víz, bömbölök is akkorát, hogy anyám kiijed az ajtóba. Megnéz minket, ahogy pocskolódunk, s hátraszól az öregnek:

— Ezeknek már sose nő be a fejük lágya...

— Majd a kasza elveszi a kedvüket a bolondozástól — hallom apám dünnyögő hangját.

Csuromvizesek vagyunk, amikor abbahagyjuk a játékot, a teknőben alig maradt víz. Öklömnyi kacsák tipegnek a tócsákhoz — folytatják a lubickolást. A káráló kotlós tisztes távolból figyeli, mit művelnek porontyai, nem éri fel tyúkésszel, hogy az ő „költeményei" annyira elütnek természetétől.

Besorakozunk a konyhába.

— Vályúhoz! — vezényel apám.

Anya kérdően tekint rá.

— Pálinkát nem adsz nekik?

— Még nem érdemlik meg.

— Majd rászolgálunk... A lovat is munka előtt abrakolják...

Ilyesmiket kiabálunk különböző hangerővel. Egyébként az öreg nem akarta elorozni előlünk a szíverősítőt, háta mögé dugva tartotta a félliteres üveget, kíváncsi volt, eszünkbe jut-e. Jussunk megvan a pálinkára, hiszen mi „dobtuk" össze a rávalót még az este.

Szalonnás rántottát eszünk, utána krumplilevest. Kicsit megégett a hagyma. Kanalam hegyével csónakáztatom ki a feketeségeket a tányér partjára. Apám látja, és nem hagyja szó nélkül.

— Mit finnyáskodsz? De válogatós lettél!

— Nincs az megégve, kicsit megkapta a tűz, barna — mentegetőzik anyám.

Gyorsan bekapjuk a reggelit.

Indulunk kifelé. Lemaradok, magamhoz intem idősebbik húgomat.

— Nem tudsz valahol egy rossz kesztyűt?

Tud, mégpedig bőrből. Zsebre gyűröm.

Apám már kihordta a négy kaszát a fészerből.

— Honnan szerezte ezt a regiment kaszát? — kérdem.

— Van most, csak ember nincs hozzá — mondja, majd hozzánk fordul. — Válasszatok.

— Ácsi! — kiáltok öcséimre. Ők minden évben szoktak aratni, kiszemelik maguknak a legjobb szerszámot, én meg kínlódjak a selejttel, éppen nekem jusson a legrosszabb, akinek maholnap újra kell tanulnia a kaszálást, ezt nem tűrhetem. — Atyuskám, válassza ki nekem a legkönnyebbet, legélesebbet, egyszóval a legjobbat.

— Amelyiket nem is kell markolni, magától kaszál — röhög Feri, a legjártasabb ebben a tudományágban.

Nevet a népes aratóbanda.

Anyám pártomat fogja.

— Ne bántsátok már, mindig csak rajta lovagoltok.

Szegény azt hiszi talán, hogy felhúzom az orrom és viszszafordulok, akkor meg mi lesz a búzával, az én „fejadagom" lábon marad. A viharok irgalmatlanul lehemperegték a téesz búzáit, csupán a szovjet búza állta a sarat, pontosabban a szelet, s a dőlt élettel a gép nem boldogul. Összerántották a tagságot, vállaljon mindenki, amennyivel megbír. Apám hivatkozott a hatvankilenc és fél esztendejére, hogy ő már semennyit se bír, de azért csak rátukmáltak két holdat. Nosza, ment az üzenet, Miskolcról Pali, a kőműves és jómagam jött, Feri és Laci, bejáró vasmunkások is szabadok vasárnap. És úgy döntött a családi tanács, hogy egy nap alatt „megesszük" azt a nyamvadt két holdat, mi az nekünk!

A Bársonyos-hídon nem tudom megállni, hogy — mint gyerekkoromban mindig — bele ne köpjek a vízbe. Várom, hogy jöjjenek a halak. Nem jönnek. Úgy látszik, azok is későnkelők, mint az urak — mint jómagam otthon. Még csak háromnegyed öt.

Beérjük Rehák Jóskát. Gyerekkorunkban szomszédok voltunk. Kölcsönös hátbaveregetés. Hogy vagy, hogy vagy? Megvagyok, és te? Kösz. Láttad a házam? Hol van? Nem messze az apádéktól. Már tető alatt van, ősszel belemegyek. Jóska dicsekszik, mérsékelten bár, azonban így is kitetszik. Nekem talán sosem lesz saját házam — mondom — feltörtél. Nevet. Iparkodik az ember. Most hova? Ahova ti. Mennyit vállaltál? Két holdat, de ma csak tízig aratok, a tizenegyes vonattal siktába, a Lenin Kohászati Művekbe. Most délutános vagyok. Tehát tízig dolgozol? Igen. Mikorra érsz haza? Éjfélre. Alszok négy órát, aztán megint vágom holnap tízig. Lassan lefaragom, nem igaz?

Igaz. A táj, ez a hernádvölgyi termékeny lapály bólint régi jó cimborám tekintetében. Micsoda magabiztosság! Akkora a két marka, összetéve kenyérsütőlapátnak is beillene — ősszel beköltözik az új házba, és keres holdanként 170 kiló terményt, két és fél mázsa szalmát (legkevesebb nyolcszáz forintot!) — és mi az a két hold, lassacskán lefaragja...

— Hát megjöttünk volna — áll meg apám.

— Hogy az isten... — szisszenek.

Mintha teheneket fektettek volna a búzatáblában, alig áll belőle valami. Közlöm a saját perspektívámat:

— Én itt beadom a kulcsot, atyus.

— Majd vágod, ami áll, azzal is kevesebb jut az öcséidre.

— Nyamvadt — fintorog rám Pali.

— Pofa be! Hat éve nem kaszáltam.

— Csak a nyélre vigyázz — figyelmeztet apám —, kerüld a vakondtúrást, tudod, kölcsönkasza. Emlékszel? Egyszer eltörted a nyelet, megszögelted, oszt azt mondtad, jobb, mint volt. Hát jobb volt... Húztam vele egyet. Reccs! Nagyon sajnáltam azt a nyelet, már nagyon hozzá szokott a kezem.

— Vigyázok majd.

— Jó.

Apám szétnéz.

— Pali, add csak ide azt a kaszát.

— Tessék, édesapám.

Úgy illik, hogy ő vágja az első rendet. Nadrágszíjára akasztja a tokot, kiveszi belőle a fenőkövet, hogy hozzá lehessen férni a demizson szájával. Anyám már ott áll a vízzel. Kitalálják egymás gondolatát. Hány holdat arattak le együtt? Számítgatok magamban. Nyaranként húsz hold, legalább húsz hold. Ötven esztendő alatt ezer hold, és az legkevesebb tizenkétezer mázsa. Ezzel nem mondtam sokat, a Hernádvölgy földje megfizet a munkáért, a tizenkétmázsás holdankénti búzatermést éppencsak jónak mondják.

Tizenkétezer mázsa élet... hány kaszasuhintás, hány meghajlás... És mennyi volt az övék belőle... A kaszasuhintás, háthajlítás mind — a termésnek csupán a tizede.

Apám sóhajt, feszeng foszladozó ingje alatt, nyújtózkodik. Ünnepi pillanatok ezek. Komótosan veszi elő a fenőkövet, bár nedves, mégis megkotyogtatja a tokban. Végre megcsendül a kasza, a kő zenélve sikamlik a megvillanó acélon.

— Estig nem végzünk vele — mondom.

Apám rajtam felejti tekintetét, hallgat kicsit, majd:

— Ha magadban nem bízol, bízzál bennük — öcséimre mutat.

Derék, szép szál legények. Nem mosolyognak. Lelkükbe fogadják apjuk bátorító szavait, erősödnek tőlük. Nincs mese, most már csakazértis... Az egész család kijött. Apám, anyám, két húgom, mi négyen. Nem lesz főtt étel ebédre, akkor valamelyik kaszás marokszedő nélkül maradna. Szárazat eszünk, szalonnát, hagymát, retket. Egy nap nem a világ, kibírjuk.

Bozsik István illusztrációja

— Hát akkor kezdjük...

Apám elfordul kicsit. Profilból éri a nap, árnyékán látom, mit csinál. Keresztet vet. Mért fordult el? A fiai miatt. Nem akart megbotránkozni, még valamelyik kinevetné, hogy babonás. Megrögzött ateisták. Mindig így szokta kezdeni az aratást. Kell az áldás az életre, hiszen amíg zsákba nem kerül, annyi, de annyi veszély leselkedik rá, és mit tehet az ember az elemek ellen? Imádkozik...

Forgolódik, nézelődik, honnan kezdje. Még ha egy irányba lenne dőlve... Dehogy! Össze-vissza.

Suhan a kasza, szól is: nyissz-nyassz-nyissz-nyassz.

— Olyan lesz a rend, mint az ökörhúgy, girbe-görbe — mondja.

A két lány kuncog. A fiúknak arcizmuk sem rándul. Természetes, hogy olyan lesz, különb nem lehet.

Utolsónak állok. Egyelőre nem tudom, mire vagyok képes, s az öcskösök nagyszájúak, minduntalan piszkálódnának: „Iparkodjon, tanár úr, mert levágom a sarkát!" Menjenek csak ők elöl.

Pali elveszi az öregtől a kaszát. Apám hozzám jön. Magyaráz.

— Csak semmi kapkodás, fiam. A levegőt se kapkodd, akkor hamar kifáradsz, mindig akkor végy lélegzetet, amikor a kasza nincs a búzában. Megértetted? Én szedem utánad a markot.

Bólintok.

Felhúzom a kesztyűt. Annyira gyenge a bőr a tenyeremen, a hüvelykujj hónaljában egyből kikezdi a nyél, a korcs ott forog. Nekidőlök, a kasza fekvése szinte maga magyarázza, hogyan tartsam. Nyissz-nyassz, nyissz-nyassz. Hajtok az öcskösök után. Istentelenül nehéz. Itt-ott elhagyok néhány kalászt. Apám tapintatosan figyelmeztet, „huszárt" ne hagyjak. Letépkedi. Duruzsol a hátam mögött. „Legyen kisebb az a tarló, olyan kicsi, hogy a kiscsirke is átallépje." Könnyű azt mondani — igaz, ő példát mutatott, nincs visszapofázás. Ha kicsi a tarló — mondja — több a szalma. Ez az igazi, a kézi aratás. Amíg kézzel arattak az emberek, nem kellett egy hát szalmáért könyörögni. Láthattad, most is olyanok a malacok, mint az ördögök. Mentem az elnökhöz, adj már egy hát szalmát, rossz nézni, milyenek azok a malacok. Hát elém tartja a tenyerét: „Húzzon ki innen egy szőrszálat, János bácsi. Ahol nincs, onnan az isten se vehet. Elkívánná, hogy a tehenek legyenek olyanok, mint a maga malacai?" A rossz belétek, gondoltam magamban, oszt otthagytam. Fiam, fiam, olyan tarlót hagysz már megint, hogy a gólyának is ugorni kell...

Hajaj, mit fogok én itt nyelni egész nap, inkább valamelyik húgom jönne szedni utánam a markot, ők respektálnak annyira, hogy nem kötnek bele minden semmiségbe. Elhúzom a karom a homlokomon. Most veszem észre, hogy izzadok, de még mennyire. Hajaj, cimbora, maradtál volna inkább magadnak otthon, elmentél volna a strandra, ultiznál egyet a kartársakkal.

Panaszkodom:

— Nem fog ez a kasza, édesapám. Fenje már meg maga.

— Fog az, ha fogják — nevet az öreg, de azért megfeni, és áll mellettem, figyeli, hogyan csinálom.

— Nézzétek már az úri kaszást, kesztyűben kaszál!

Ó, hogy az a... Odakapom a fejem, hát vagy tízen mennek az úton és röhögnek. Most magyarázzam, hogy érzékeny a bőröm? Le vannak ejtve. Azért lehetett volna annyi eszem, hogy körülnézek, és amíg elhaladnak, zsebre dugjam a kesztyűt. No, már mindegy, eső után köpönyeg. Meg különben is, mindig azt figyeljem, nem jön-e valaki? Mondjanak, amit akarnak, fő, hogy fogy a búza. Nem ez a mesterségem, ezt mindenki tudja rólam.

Csak kaparászok a kaszával, képtelen vagyok vele felszedni a földre paskolt búzát. Kínlódom. Az acél cikkanva szalad el a búzán, alig csíp le néhány szálat.

— Nem megy ez neked, fiam — csóválja meg öregem a fejét — add csak ide azt a kaszát, majd megmutatom.

Hát mutassa. Neki megy. Az öcskösöknek is megy, szépen haladnak. Pali, hogy a mérgem duzzassza, fenés közben nótába fog: „Vagyok olyan legény, mint te. Vágok olyan rendet, mint te!" Mit mondjak neki? Odaszólok, hogy én is tudok ám olyat, amit ő nem tud. Szemembe nevet. Ugyanmár, öregfiú, én is tudok olyat, amihez te süket vagy, építek házat, de azért a kaszához sem vagyok hatökör... Hát tessék, ezért kellett nekem hazajönni, az ember már a saját családjában sem lehet nagyfiú, hiába diplomás, szabályszerűen kiröhögik...

— Szedd inkább te a markot, én majd kaszálok.

Azt már nem, makacsolom meg magam. Ide azt a rohadt kaszát, nem fog kifogni rajtam, nem engedem.

De vagy egy óra múlva emlékeztetem atyust, mit mondott reggel, hogy én majd az állót vágom, abban én is haladnék. Hát jó, legyen. Örvendezve keresek egy nagyobb szakaszt, ahol áll az élet, csak kevéske dőlt van benne. Itt már megy nekem is. Lendületesen kaszabolom, nyissz-nyassz, ez a döfi!

Úgy tíz óra felé megjegyzem, jó volna levetni az inget.

— De sok bajod van! — nevet apám, majd hirtelen elkomolyodik. — Az nem lesz jó. A kaszás ember csak tartsa magán az inget, mert észre se veszi, és sebet ejt rajta a nap. Hagyd csak magadon!

— Hű, de meleg van!

— Ha hideg volna, az lenne a baj.

— Most jól jönne egy kis szellő, vagy egy ventillátor.

— Jó, édes fiam, majd odaállok melléd egy újsággal, oszt hajtom rád a szelet.

Tessék, az ember még csak nem is szólhat, egyből kinevetik. Ebbe az életbe nem lehet beletanulni felnőtt fejjel. Hirtelen egy emlék ötlik fel előttem, első aratásomról. Tizenkét éves voltam. Apám marokszedésre fogott. Olyan rosszul álltunk akkor, hogy még egy rossz bakancs se akadt a háznál, amit felhúzhattam volna a tarlóra. Az első rend után lekuporodtam a talpamhoz, és elkezdtem kiszedegetni belőle a beletört tarlót.

— Hát te mit csinálsz? — kérdezte apám.

Szipogva mutattam neki a talpam, olyan volt, mint a sündisznó a beleállt sok tarlóvégtől, szúrós vacaktól.

— Vasárnap lesz időd kiszedni — mondta.

— De még csak hétfő van, édesapám, oszt igen fáj, vérzik is.

— Tanuld meg, hogy kell a tarlón lépni. Állj fel, szedd a markot, mert elmaradtál már így is.

— De fáj...

— Nem állsz fel, az istenit az anyádnak!

Akkor már ugrottam, de apám is, és szabályszerűen felrúgott.

— Vagy megszoksz, vagy agyonütlek, innen megszökni nem lehet. Kenyér az kell?!...

Igen, az idomításnak legalább abban a korban kell elkezdődnie, keményen fogni a gyereket, megtörni konokságát, különben dilettáns marad ebben a nehéz szakmában, s nem bírja majd ezt a kemény életet, és ha nem bírja, uram-isten mi lesz vele? Nem ad neki kepét senki, nem fogadja be egyetlen arató banda sem, nem várhatja, hogy mások dolgozzanak rá — és más megélhetés nincs, nincs gyár, nincs semmi, csak a föld, a mások földje. Felkötheti magát. A kepés ember nem kényeztethette a kölykét, tönkre tette volna vele egész életére.

Azt hiszem, belőlem jó kaszás vált volna, hiszen fejjel magasabb vagyok apámnál, és sosem kényeztetett. A könnyű élet várományosait kényeztették. De 47-ben ellógtam otthonról, kijelölt sorsom elöl...

És most megint tanulok, kaszálni, és becsülni az embert, aki helyettem is megfogja a kaszanyelet. Mert ez férfimunka, a javából.

Este, hazafelé jövet, már nem ficánkoltunk. Úgy hulltunk bele a Bársonyos vizébe a hídról, mint a kövek, s hagytuk, sodorjon a víz, mossa le rólunk az izzadtságot magától. Kikecmeregtünk a partra, és kerestük a kaszánkat. Nem találtuk. Húgaink mondták — ők lejjebb fürödtek, csupaszon, hiszen már sötét volt —, hogy édesapa felszedte mind a négyet, hazavitte. Ő jókora csomó gázlást is kötött a hátára, hogy legyen miben turkálni a baromfinak. És mama is nagy hát gázlást kötött, és cipelte a messzi határból, a két, ötliteres demizsont is rákötötte a ponyus korcára, és amikor kértük tőle, nem adta ide. Azt mondta, kibírja. Lehet, ha erőszakosabban követeljük, még a gázlást is leadja a hátáról, édesapa is leadja. De mi nem erőszakoskodtunk, mert azt mondták, kibírják.

Mióta bírják?

És mire hazaértünk, öreg este volt, az ágy már meg volt vetve, és mi nem vártuk meg a vacsorát, és mire a fejünket letettük, a fenekünk már aludt. Ők ketten megvárták a vacsorát, amit mama főzött, természetesen. És félálomban még hallottam, hogy nevet valamin a két öreg. Pillanatra elhessentettem az álmot, füleltem, hogy megtudjam, min nevetnek. Hát rajtam nevettek, hogy „szegény, hogy odavolt már végzésre." Igen, fáradt voltam, mint a kő, melyben elalélt a dobás lendülete, s megül magának, ahol leesik.

Másnap hagytak aludni, és déli harangszóra ébredtem fel. Kérdeztem: hát az öcskösök? Aztán észbekaptam, micsoda szamárságot kérdezek. A hajnali vonattal, a hármassal bementek a gyárba, mely ötven kilométerre van, és én akkor számoltam az ujjamon, hány órát is aludtak? Egy-kettő-három-négy és fél, mert fél háromkor költötte őket anyám, hogy időben kiérjenek a vonathoz. Megmelegítette nekik, amit vacsorára nem ettek meg, megrakta a táskájukat kenyérrel, szalonnával, hagymával, retekkel — aztán visszafeküdt, aludni még néhány órácskát, mert hatkor érte is jönnek, borsót kell menni szedni, apámmal.

Az ebédet a húgom főzte.

Ebéd után kifeküdtem a kertbe a bolyhos plédre, s amikor jöttek az aratók, fáradtan, mint magam is este tízkor, belehömpörögtem a plédbe, hogy ne lássák, ki lustálkodik alatta.

Mocsár Gábor:

Vadorzóról

A kiégett domboldalon egy ember ereszkedett alá. Villogó, gyanakvó szemmel nézett körül, meghajolva, lopakodva ment bokortól bokorig, nehogy valaki meglássa. Elszántan csörtetett a kiszáradt magas fű közt, nem bánta, ha szúrja, karmolja lábaszárát a magasra verődött, keménytorsú sás, ha tépi ruháját a tüskés akácjövés. Egy őzborjú tetemét vonszolta maga után. Az őz fényes, lakkos orra poros lett, szeme fényét is por lepte be. Nemrég adhatta ki a páráját, még hajlósak voltak az inai. Kecses, finomcsontú feje ide-oda billegett az egyenetlen, gödrös talajon, bár az ember éber vigyázattal húzta maga mögött.

Ahogy lejött a domboldalról, egy bokor mögött meglapult s jobbra is, balra is kilesett az erdei útra, nem jön-e valaki, majd gyorsan átszaladt az úton s beleveszett a fiatal akácosba. Onnan is visszalesett: nem látta-e valaki? Nem sejtett veszedelmet. Biztos volt a dolgában.

Pedig ketten követték a nyomát. Egy ember, meg egy kutya.

Túl a dombon, melynek innenső oldalán az ember az őzzel lelopakodott — tölgyes dísznik. A tölgyes közepén, a tisztáson, ahol az őzet a halálos golyó eltalálta, egy vizslakutya szimatolta a bevérzett füvet. Eszeveszett izgalom rázta a testét, a farka, mint a villám, cikázva járt ide-oda, a vadvér mámorító szaga már átitatta az agyát, lábai remegtek. Gazdája, a vadőr eleinte messziről füttyentgetett neki, de meglátva sokat sejttető viselkedését, ide sietett s most már meglepetésében füttyentett.

Itt valaki vadat lőtt. Véres a fű. Látszik a vad nyoma is amott. Őz nyoma. Két tenyérnyi helyen a fű a földre lapult: itt feküdt az őz. S aki meglőtte, fektében lőtte meg. Nem igazi vadász. Fekvő vadra nem lő igazi vadász. Csakis vadorzó lőhette meg ezt az őzet. Még annyi ereje volt, hogy felugrott — itt a nyoma, ahogy hegyes patáival elrúgta magát —, aztán leesett, vergődött, a füvet bevérezte, s vége.

A vadőrnek eszébe jutott: mintha az imént hallotta volna a távoli pukkanást. A Berekben járt akkor, sűrű növendék nyárfák között. Tudta, megismerte, hogy lövést hallott, de távolibbnak ítélte. S lám, ezen a helyen történt a dolog. Itt lőtte meg az őzet valaki.

Csakis Botos lehetett, akinek kurtára fűrészelt csövű puskája van s itt a tanyája az erdő alatt. Botosnak az egyik szemét hályog borítja. A vadőr azt is tudja róla, hogy puskája csövét rövidre fűrészelte, azt is, hogy orozva vadászik, csak éppen rajtakapni nem tudta még soha a tilos vadászaton.

— Nocsak, Fickó, kövesd!

S elindultak.

Ahol sima volt a föld, vagy száraz avar borította a fák alját, kutya nélkül is tudta volna követni a vadorzó nyomát. Látni lehetett a vonszolás nyomát. De a kutya nem a szemére, hanem az orrára hallgatva még biztosabban haladt a nyomon. Izgatottan szuszogott, szimatolt, meg-megfutamodva göngyölítette maga előtt az őz szagát, mint valami fonalat. A szag a porba, fűvekbe ivódott, a kutya leszorította az orrát a földig, böködte a kiégett fű torsa, por ment az orralyukába. Prüszkölt, lihegett. Szinte nyalta a földet. Mintha mágnes húzná, követte az őz és a vadorzó nyomát. Gazdája, a vadőr gyönyörködő bizalommal haladt utána: mintha rugó volna benne, úgy hajlongott, ringatózott a kutya karcsú teste, kígyózva fúrta be magát a bokrok közé. Gazdája néha lassította: Fickó, fékezd magad. Pihenj már, fene a nagy szorgalmadat... kilököm a nyelvem a nagy sietségtől.

S az is óvatosabb, figyelmesebb haladásra fékezte, hogy tudta: nem járhat messze, akit üldöz. Hiszen nem rég hallotta puskájának dörrenését.

Jöttek alá a kiégett, sásos domboldalon. A kutya olykor idegesen, nyüszítve csahint s megrázta a fejét. Csattogtak a fülei.

„Állj meg. Fickó!" — szólt rá a gazdája. A kutya megállt, a földre lapult, s fektében is idegesen, türelmetlenül remegett. A vadőr lehajolt hozzá, de meggörnyedve is körülfigyelt: nem lapul-e valamelyik bokor mögött Botos, a hályogos szemű vadorzó.

— Lásd te, bolond... — s megtörülgette a kutya orrát. Már vérzett a kutya orra, bevágta az éles, száraz sáslevél.

— Megöl egyszer az a nagy szorgalmad. No, tovább!

S a kutya ment tovább.

Leértek az útra, ott a kutya hurkot írt le, aztán határozott lendülettel beiramodott a fiatal akácosba. A vadőr vigyázva, nehogy szemébe csapódjanak a töviskes ágak, utána. Puskáját is úgy fogta, hogy az ágak ne tudjanak beleakadni a ravaszába, el ne süljön véletlenül. Belevesztek ők is az erdőbe.

Botos Imre tanyája valóban az erdő alatt van. Párszáz méteres utat kell megtenni az akácosban, az erdőből kiérve kukoricaföld következik. Hatalmas, messzenyúló szövetkezeti kukoricaföld. Ennek közepében eperfás, szilvafás, maroknyi facsoport. Benne a tanya.

Oda vitte Botos az őzet.

Ahogy hazaért vele, rövidcsövű puskáját kihúzta az ujjasa alól s odament a kúthoz. A vödröt felhúzta, jót ivott a hideg tiszta vízből, aztán a vizet kiöntötte a vályúba. Az üres vedret elengedte, az felszaladt az ég felé, a gémeskút kolonca pedig lezökkent a földig. Botos odament a kútkolonchoz, puskáját belecsavarta egy olajos zsákdarabba, aztán a csomagot beledugta egy nylonzacskóba. Mikor ezzel megvolt, az immár gondosan becsomagolt fegyvert bedugta a kút koloncán csüngő üres, rozsdás bádogkannába. A kanna száját betömte, téglát is tett rá és kész. A puska el van rejtve, hogy jobban nem is lehet. Aztán újra a vödörhöz ballagott, felágaskodott érte, lenyomta a vízig, megmerítette s benn hagyta a kútban, ahol lenni szokott. Soha senki sem sejtette, hogy Botos, a kis ravasz, hályogos szemű vadorzó épp a tanya legszembetűnőbb és legmesszebbre látszó helyén rejtegeti a fegyverét. Hányszor volt már pedig nála házkutatás, fegyver és vadbőrök után — soha nem találtak nála semmit. Pedig ott volt a puska, az udvar közepén, a kút koloncába dugva, a magasban.

Őzet, vadat, vadbőrt pedig azért nem találhattak, mert mindig úgy cselekedett, ahogy most is. Alighogy elintézte a puskaeldugást, azonnal szekérbe fogott, feldobált a szekérderékba egy csomó ócska hordódongát, aközé rejtette az őz tetemét. El sem köszönt a feleségétől — az úgy is tudta, mi után mi következik —, már indult is el a tanyából. Nyargalva haladt a kukoricaföld között kanyargó úton, a falu irányába. Oda vitte a zsákmányát, eladni a szövetkezeti vendéglősnek, hogy az aztán kinek adja el, mit csinál vele, Botost nem érdekelte.

Így intézte ezt a dolgot óvatosan, ravaszul.

Most is már a tanyabejárón kocogott a szekerével, — hordódonga közt az őz, a puska fenn a levegőben, minden el van intézve rendesen, amikor a vadőr, a kutyáját követve, kibukkant az erdőből. Ha Botos visszatekintett volna, láthatta volna, hol hajladozik a kukorica magasra nőtt tengere, hol csörtet benne üldözője, a vadőr. De Botos nem nézett vissza, a vadőr pedig egyelőre semmit se látott, csak elszántan s a dolgában biztosan haladt a tanyához mind közelebb.

Ha a kutyája nem vezette volna pontosan ide, akkor is tudná, hogy épp ide kell jönnie vadorzót fogni, mert itt lakik Botos, a vadorzó, akit még soha senki, sem vadőr, sem rendőr, soha senki sem tudott rajtakapni a tiltott vadászaton. Még ki is nevette őket.

— De kartársak... elvtársak... mit gondolnak? Hogy találnék én el bármit is, ezzel a vaksi szememmel?...

S kacsintgatott hályogos szemével ellenségeire.

— De, a fene a dolgát, csak az egyik szemén van hályog, amelyiket úgyis behunyja, amikor céloz. Azt behunyja, a másikkal céloz.

Talán most sikerül rajtacsípni. Még friss a nyom, nemrég lőtt, most egészen biztosan sikerül, szinte rajtaütésszerűen.

Miközben a tanya felé haladt, a vadőr megnézte a puskáját: hogy állunk a töltényekkel. A cső lenyaklott, a vadőr belenézett: benne van mind a két golyó. Ezt meg kell nézni, s ha nem volna benne, tenni kellene bele, mert ha vadorzót megy fogni a vadőr, nem babra megy a játék. A puska csövét visszacsattintotta, s nyitva hagyta a biztosító zárat.

A tanya kutyái megkésve vették észre az idegeneket. Szinte visítva ugrottak talpra s rohantak a jövevények elé. Talán szégyenletükben — hogy így elaludtak a melegben — egyszerre akarták helyrehozni a mulasztást, üvöltve táncolták körül a vadőrt s a kutyáját. A vizsla a vad támadás elől a vadőr lába mellé húzódott, onnan morgott vissza a tanyasiakra. A nagy ugatásra egy asszony jött ki a házból.

Ahogy felismerte a jövevényt, az ijedtség is, a megkönnyebbülés is egyszerre járta át. Megijedt a vadőrtől, de az is eszébe jutott: ez most megint pofára esett. Az ő élelmes embere már messze jár. Hála legyen az istennek. Ha a vadőr egy kicsivel korábban jön, éppen munka közben lepi meg az embert az őzzel, puskával...

— Egyedül van, jóasszony? — kérdezte tőle a vadőr, amint odaért hozzá.

— Egyedül.

— Hát az ura?

— Nincs itthon. Elment... a faluba.

— Régen? Vagy csak éppen most?

— Nem nagy ideje.

Hm. A vadőr a vállára lendítette a puskáját, zsebkendőt vett elő s megtörölte izzadt homlokát. Eközben fürkészőn körülpillantott az udvaron. A színben nem áll a szekér, s pontosan látszott, hogy két friss szekérnyom vezet a színtől az udvaron át: a porcsíkok még nem egyenesedtek ki, ahogy a kerék a földbe nyomta őket. Ez a nyom is friss. Phü... — fújt egyet a vadőr; ez a bitang ebben a percben nyargalhatott el a szekérrel. Szekéren viszi valahova az őzet. Messzibbre pillantott, arrafelé, ahol az út kanyarog. S meglátta Botos szekerét. Egyik lova — mindenki tudja — szürke. Amott halad egy szekér, most hajt fel egy emelkedőre, túl a kukoricatáblán. A szekér előtt az egyik ló szürke. Jó szeme volt a vadőrnek, mindent egy pillanat alatt meglátott s felmért.

— Az megy amott? A maga ura?

— Ott? Ottan?

Tétovázott. Mit feleljen erre? Ha azt mondja, hogy igen... ez képes rá és utána megy. A szekéren meg ott az őz. De letagadni sem lehet, mert mindenki tudja, hogy nekik szürke lovuk van s messziről is látszik, hogy amott, az emelkedőn, az egyik ló szürke. Megmondta tehát.

— Az megy. A faluba indult, dongát visz, a kádárhoz.

„Nem az úton kéne utána menni, hanem itt, a kukoricaföldön át, elébe vágni" — ez szökött a vadőr agyába. Biztos volt benne, hogy az őz a szekéren van. Ha az úton haladna utána, a tüdejét is kiköphetné, míg utolérné. Ha pedig Botos visszanéz, meglátja őt a kutyájával... közzéver a lovaknak... jót nevet magában... sohse éri utol. Csakis a kukorica táblán át, elébe...

— No, akkor — határozta el magát —, mit üzen az urának? — Élesen az asszonyra figyelt. — Mit üzen neki? Nekem is a faluban van dolgom, hátha összeakadok ott vele...

Jól számított. Az asszony arcán is látni, hogy jó nyomon jár, megkövülve hallgat s a személdöke felszökik.

„Félsz, mi? Félted a vadorzó uradat" — repes a vadőr kedve.

— Hát akkor, isten áldja.

— Isten áldja — rebegi az asszony.

A vadőr megy el a ház előtt. Lába mellé szegődve — mivelhogy idegen helyen jár — vizslája sunyít, lapított fülekkel. Az asszony

tétován követi őket, mintha vendéget kísérne ki, pedig ez nem vendég, ez ellenségnek jött ide. Úgy figyeli hátulról: jó ruha van rajta, csizmája is új, a puskaszíja se ócska, s vaddisznósörte csüng le a kalapjáról hátul. A nyaka hurkásan dagad ki az ingnyaka fölött.

A vadőr már a kútnál jár.

De megáll.

Az jut eszébe: inni kéne. Alaposan megszomjúhozott s micsoda út van még előtte!

Puskáját válláról lekanyarította s a kút kávájához támasztotta. Készült, hogy megkapja a kútostort s felhúzza a vedret. Az asszony szívébe beütött az ijedtség: a puska... az ura puskája ott csüng fenn, a kútkoloncban... csak nem azt keresi? Nem is tudja, miért — hiszen ezzel úgy sem segíthet a bajon — odasietett s szinte erővel tolja félre a vadőrt.

— Majd én — mondta —, majd én felhúzom, hagyja csak! Könnyen ki akad a vedér, aki nem ért hozzá...

A vadőr ellépett onnan. Az asszony ráhajolt a kútra s benyúlt a kútostorért. A vadőr nézte az asszonyt, szomjasan. Az asszony szoknyája, ahogy a kút fölé hajolt, magasra felhúzódott, a térde fölé, hogy a combja is látszott, félig. A vadőr nyelt egyet — a nyálát nyelte le: a fenébe, ki hinné? Erről az asszonyról, ha csak az arcát nézzük, nem hinné senki. Az a formás fehérség, mint a mágnes, vonzotta a szemét, szerette volna, ha az asszony minél mélyebben lenyúl a vödörért, de az is elgyönyörködtette, ahogy megnyúlt derékkal, két karját megfeszítve, ingva-ringva emelgette fel a vödröt, aztán a kút kávára tette, miközben térdét megroggyantotta.

— Itt van, tessék — állt félre az asszony —, igyon.

A vadőr ráhajolt a vödörre. A vízben a kék ég megtörve, apró tükrökre törve ringatózott. Beleértette a száját s mohón itta, itta a hűs, frissítő vizet.

— A fenébe... elég ám, higyje el, egész nap mászkálni, jönni, menni. Úgy, de úgy meg tud szomjazni az ember.

— Meg, ugye! Hát minek mászkál annyit. Most is csak szaladna, menne. Pedig a kutyája is csak löki ki a nyelvét, azt is minek űzi annyit?

Csakugyan, a kutya is behúzódott a hűvösbe s az alsó vályúból lefetyelte mohón a vizet. De honnan sejtett meg ez az asszony valamit, hogy ennyire friss és más hangon beszélget a vadőrrel?

— Menni kell. A hivatal — hivatal. Menni kell a maga ura után. Azt hiszi, nem tudom, hogy őzet visz a szekerén? A tölgyesben lőtte, a tisztáson.

Az asszony odapillantott az útra — már nem látszik a szekér. Eltűnt a domb gerince mögött, nemsokára kiér a kövesútra, ott aztán megzavarja a lovakat...

— Hiába is tagadná. A kutyám idáig jött a szag után.

— A szag után jött? — s a kutyára nézett az asszony, gyűlölettel. A kutya hasalt a hűvösben s bizakodón nézett fel az asszonyra.

— Persze. Pontosan a szag után.

— Olyan okos kutya ez?

— Ez? — kérdezte büszkén a vadőr. — Ez nagyon is okos kutya. Márpedig az okos kutya éppen oda vezeti a gazdáját, ahova kell.

— Magát ide kellett?

— Há... — s a vadőr hetykén nevetett — pontosan tudta, hogy hova vezessen engem.

— Most aztán — s az út felé intett — vezeti tovább?

— De csak ha én akarom! Mert... szívesebben... mennék én maga után, mint az ura után, ... az istenit neki!

Az asszony összefonta a karját a mellén s nevetett: — Könnyen beszél most! Nincs itthon az uram. Mert ha itthon lenne...

— Neki volna az baj, nem nekem... tudja azt maga is jól.

Az asszony elnézett a kút felett. Arra gondolt: csakhogy az már messze jár. Azóta már kiérhetett a kövesútra. Beharapta a szája szélét. Gondolkozott.

— Hát aztán... megéhezni nem szokott? Abban a hivatalos nagy jövés-menésben?

A vadőr kapott a szón.

— Meg is szomjaztam, de meg is éheztem. Ha maga nekem... az istenit neki... sütne egy kis rántottát...

— Mit fizet érte?

— Fizetni? Megfizetem én... a rendes árát... ha csak arról van szó... ahogy, ugye, megegyezünk...

S már mentek is befelé a házba.

A tornácon az asszony félrefordult, kinyitotta a kamra ajtaját, hogy belépjen oda tojásért. Mindjárt az ajtó melletti polcon belenyúlt egy gyékényből font kosárkába, amiben a tojások állnak, amikor érezte, hogy... megette a fene a rántottasütést, már öleli is hátulról a vadőr. Piros láng öntötte el az asszonyt.

— Engedjen el... engedjen hát, a kezére ütök!

A vadőr nevetett:

— Próbálja meg!

— Hát nem érti? Eltörik a tojás! Jaj, micsoda egy komisz vadorzó ember maga! Tisztára vadorzó...

A tojást valóban el kellett ejtenie. Három folyt szét a kamra küszöbén.

A vizsla odament, szagolgatta, aztán felnyalta.

Majd kifeküdt az eresz alá, az ágas árnyékába. Melege volt nagyon. A nyelvét kilökve lihegetett, kaffogva kapkodott a szemtelenkedő legyek után. Unatkozott.

Botos Imre két korcs tarka-barka kutyája pedig a kútgém tövébe ült. Onnan lestek befelé, nem értve a helyzetet: hogy a csodába került oda s fekszik, mintha otthon volna, az az idegen kutya. Ültek a farkukon s várták, mikor nyílik már az ajtó, mikor indulnak már elfelé, hogy aztán, amennyire a torkukon kifér, megugassák az idegen embert, meg az idegen kutyát.

Dehát arra még jóideig kellett várni, mert időbe telik, amíg helyreigazodik a világ megbillent egyensúlya.

Niklai Ádám:

Panasz

Nem így,
nem így akartam élni,
de magamrahagytál, mint a téli
fákat a lomb, a lepergett,
a fekete ágak felmeredtek
a sötétes égre — micsoda kiáltás! —
hol vagy,
hova léttél,
hol dereng tekinteted, az áldás —
s hol vagyok én, ki sorsommal
számotvetettem,
hol görnyedek számkivetetten,
felhőkkel vállamon,
bokám körül kövekkel —
tudod-e, mit követsz el?

Levél

Szavamra, szánnám magamat — ha volna
bennem még szánalom, de nem maradt:
Rád terítettem mind, mint egy szakadt,
de meleg takarót, mert maholnap
magadban üldögélsz majd, és az ősz jön,
és hűvös lesz az erkélyen, s a fal
is kihül körülötted — ó, hamar
vedd magadra e szavakat: ne győzzön
valami furcsa önzés bennem, és e
fájdalmas szánalomból elvegyek
magamnak is... Te kérted: elmegyek.
Nem tudom, hová. Sietek: ne késsek.
Magamban üldögélek majd, jön ősz, tél,
és hűvös lesz majd ott (hol?) s idegen
négy fal vesz engem körül hidegen —
e szánalmat is vedd el hát: te győztél.

Bozsik

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1966 MÁR 26

ÉLET ÉS IRODALOM

1021

Bozsik

úg
m
a
az
vag
győ
ben
ték
lásá
kido
ség,
tehe
feladatkörű „szerkesztők"-től
nem kívánhatjuk meg, hogy ez-
zel a képességgel rendelkezze-
nek, hiszen ők annyi mindent
szerkesztenek, hogy nem érthet-
nek mindenhez. A játékvezető-
nek is az a vállalt feladata,
hogy a játékot levezesse, s nem
az, hogy kitalálja. S ez érvényes
a rendezőkre is — gyanakszom,
hogy a legtöbb játékot ők fun-
dálják ki —, akik csak külön-

semmi
a, néző hossz
t a felfokoz
a megfejtés
kellemes fes
ül, a műsor
yott, s a m
módon
A játékveze
st, egymilli
gondolkodni
megfejtette
büszkén megmondta a
nak. De a versenyző ne
te meg, a játékvezető pe
közölte a megoldást. Igy
apa, anya vagy diák ne
sülhetett a jól megérden
dicsőségben. Nem is s
másik félmillióról, me
hosszabb utánjárással
meg, ki volt az a tu
ládból származó író... i
a másik művész, aki

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Bozsik István
ÉSZAKMAGYARORSZÁG
1966 FEB 20.

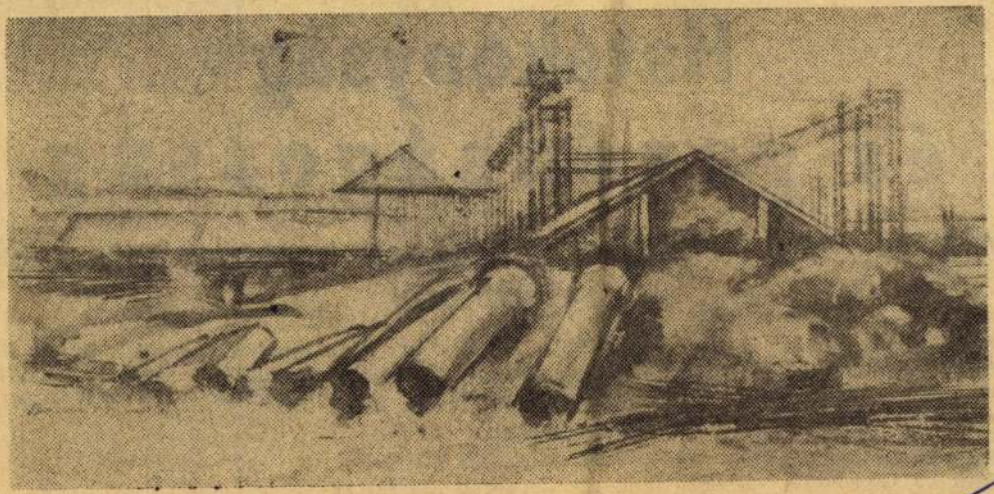

Bozsik István rajza

Hatékonyság és gazdaságosság

Vita a Lenin Kohászati Művekben a gazdaságirányítás reformjáról

Műszaki emberek, közgazdászok és *pénzügyesek* körében régen kavargott oly eleven, elméleti kérdésekkel *gyakorlatiasan foglalkozó vita*, mint napjainkban. Különböző szintű és összetételű fórumokon pártmunkások, gazdasági vezetők vitáznak szenvedélyesen, hogy érveket és ellenérszervektől. Meg azután nem is egészen helyes, ha felettes hatóságok foglalkoznak olyan részkérdésekkel, amelyeket egy-egy vállalatnál kell eldönteni. Így kevesebb idő jut az átfogó, a távlati fejlődést érintő kérdések mélyebb tanulmátenni a termelést. *Bozsik Pál* gazdasági igazgató statisztikai adatokkal is bizonyította a rekonstrukciók létjogosultságát, egyes esetekben elkerülhetetlen szükségszerűségét.

Önállóság és felelősség

Eszközök és lehetőségek fel-

Bozsik József
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1966 FEB 11
NAPJAINK

1021

Portré

Bozsik István rajza

lyülést és technikai jártasságot; sőt e tartományok egymással szögesen ellentétes koordinálását is: egyházi, különböző polgári, majd marxista világképbe ágyazását. Tehát adva voltak az indulás optimális feltételei. De ezek csak lehetőségek, melyek könnyen filoszeklekticizmusba is veszhettek volna. *Az egységes világkép keresésének fegyelmező, rendszerező akaratára volt szükség, hogy egyértelműen a korszerű, marxista koordináta-rendszernél kössön ki.* Ennek a keresési folyamatnak az eredményéről ad beszámolót ez a kötet. De közben felvonultatja a különböző oldalakon jelentkező útvesztőket is, minden témában kipróbálja a szembenálló világnézeti rendszereket (filozófiai következtetéseikben éppúgy, mint képi megfogalmazásukban, vagy szociológusként a mindennapi gyakorlat során való jelentkezéseikben), hogy eljusson az egyetlen, összehangoló „kitűntetett vonatkoztatási rendszerhez", melylyel egyedül képes tájékozódása tartományait, a világ és a társadalom alakulásának óhajtott megnyugtató útját megkapni. Ebből adódik fölénye, mely nem az egykönyvűek mágikus álmából, hanem a rendszerre törekvő agyak kikeresett megoldásából táplálkozik. Így lesz egyúttal fetisizált régi mesterek győztes vitapartnere, régről agyakba gyöpösödött félelmek, az átmeneti korban nálunk is némi társadalmi alappal rendelkező antagonizmusok (ember és gép, kultúra és civilizáció, Untergang des Abendlandes) alapos és meggyőző irtogatója.

EZ ELSŐDLEGES és lényegi vonása mellett kultúrhistóriai küldetése is van a Maróti-féle adottságokkal rendelkezőknek. A tudomány és művészet kölcsönhatása végigvezet a történelem, egy-egy nagy korszak tudományos szintézise rendszerint maga után vonta az eredmények humanizálódását: Aquinói Tamás rend-

[redacted]

felfedezés
portréba
szinte kéz
más, ahho
sonló, de
méltatott
lem embe
többekre
épp a tud
sítása, a t
hatása következtében) mind kevésbé elégedhet meg saját szakterülete szűk prakticista szempontjából választott egyetlen útjával. Ha nem is annyiszor, de a tájékozódás kedvéért végig kell járnia más utakat is. Ez új ember igényét fogalmazzák meg Maróti írásai, de nemcsak beszélnek arról, hogy segítenek nekivágni e mostanában még szokatlan feladatnak.

NEMHIÁBA ismerte meg Maróti a skolasztikus vitamódszerektől a dialektikus materializmus klasszikusaiig a múlt disputa-iratait, és nemhiába élte át a természettudományok lényegretörő, feleslegeseket kizáró levezetési módozatait, a kötet legjobb írásai a szuggesztív logikus bizonyítás mintái. Bár ez sem azonnalra sikerült neki. Néhány korábbi írását is felvette a kötetbe, melyek még az iskolaévekről vallanak. A modernizmusról szóló elmélkedésén (jóslatainak beigazolódottsága ellenére) érződik a tudományos gondolkozás szenvelgő fitogtatása, az okos gondolatokat tartó-összefogó nehézkes traverzek erősen kilátszanak. Kielégítetlenül hagy a versírás, pszichológia, kibernetika című vázlat is.

gyatkozik (Garai), csak szubjektív érv ság (Pilinszky, saj tetből a „fülön" je ban megjelent, e portrét kiegészítő elemzése. Így iro e kötetben túlzott tűnik.)

MAGA MARÓTI tani magát a tanu kikeresett normá igen rokonszenves te még nem össze rendszer kiépítése, irányban tájékozód kísérletek, a szó sz vett esszék gyűjt látványos bűvészm zongató pszichózis kulturáltságról, jó tározott, egységes núskodnak. A kor esszéista mutatkoz a felismert igazság ban vitatkozva ker főleg a tanulmányo kísértő provinciális nyegében egy tőről lagosságot.

KABD

Román Ibolya:

Széppé tettél

Bozsik István

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

1967 DEC 2

1021

Bozsik István: Női fej

MÁTYÁS FERENC:

Vadlibák tizenhétben

A harmat alvadt vércseppben aludt,
mint megfagyott könnye a nyárnak,
az ősz pillája éles szuronyok
csattogása volt, — vadlibák szálltak
délnek, az eget elorozták
vonulásukkal, szinte tél lett.
Nyakukat vissza-visszahúzva
nézték, hogy morajlik egy ország,
s benne a felszabadult lélek.
Gogol holt lelkei vonultak,
hogy megássák sírját a múltnak, —
mely a cár után új köntösben
jelent meg, mint egy álnok isten.
Egy Európában elsüllyedt nép
készült kitörni, őrjöngését,
dühét a kard és tűz kísérte;
bokrok, folyók lobogtak égve,
s halomba dőlt a kín. Az utcák
tüzet nyitottak, — az álnokság
ott ült a vád hegyén, remegve,
s magát maga alá temette.
Templomkeresztek sokasága
s a szent alázat
menekült hanyatt-homlok,
szakállas
pópák vitték az ikonokat és álkrisztusokat,
s a megsemmisülésben hevertek a század

A szép versek megszólaltatói között

A magyar-szovjet barátság az idén új színeket kap. Egész országunk őszinte tisztelettel gondol a szovjet katonákra, akik negyedszázada meghozták magyar nemzetünk szabadságát. Mindez a hála érzésén túl kötelez, számvetésre késztet mindenkit. Az egyszerű prózai önmércét kibővíti a költészet értékrendje. A költő az őt körülvevő világ legfinomabb rezdüléseit is érzékeli. A múlt élményei, jelenünk mindennapi gondjai, dolgainak észrevétele, a jövő iránti hit, elképzelés lüktet egy-egy versben. Mindezt tolmácsolni, a hallgatók értésére adni — ünnepi érzés, komoly erkölcsi feladat.

A középiskolák tanulói évről évre vállalják ezt a feladatot, sőt versenyeznek azért, melyikük tudja leghűbben, legérzékletesebben előadni a költő mondanivalóját.

28-án városunk négy középiskolájának legjobb 15 szavalója vett részt a Magyar—Szovjet Baráti Társaság intéző bizottsága és a Hazafias Népfront városi bizottsága által szervezett szavalóversenyen.

A vendégeket és a versenyzőket Gazda Tiborné, az SZMBT ózdi intézőbizottsága elnöke köszöntötte.

A jól szervezett, ötletes lebonyolítású verseny két fordulójában egy-egy orosz-szovjet és egy-egy magyar költő versét adták elő a középiskolás versenyzők.

A szovjet költők közül leginkább Jevtusenkót szeretik a fiatalok, ezt bizonyítja, hogy öten szavalták verseit. Legegyénibb, ötletes, a szinte hetykén kihívó vers magabiztos előadásával kiemelkedett az első fordulóban Béres Györgyi, aki a költő Gyerünk fiúk! című versét szavalta. A kulisszahatásokat, az erőteljes és teljesen elhalkuló hangok hatását akarta kihasználni Sztankovics Ilona Majakovszkij: Csudajó című verse részleteinek előadásakor. Majakovszkij az, aki leginkább a magyarázó előadás híve, nemhiába agitatív erejű szinte valamennyi verse. Nemcsik Pál Jevtusenkó: A dühös fiatalok versének előadója olyan tökéletes iróniával mondta az „igenbe vetett hitet", mintha a verset őróla írta volna a költő. Az utolsónak induló versenyző, Puskás Gusztáv az ismétlés remek fokozatait használta ki, s ezzel hatott Bednij: Főutca című versének előadásakor.

A második forduló izgalmát a hazai költészet megszólaltatása, a közvetlenebb közösségi hang jellemezte. Garai Gábor, Váci Mihály, Juhász Ferenc versei hangzottak el visszafogottan, vagy túlesengően. E forduló egyik igazi élményt nyújtó előadója Sztankovics Ilona volt, Garai Gábor: Kedd című versének tolmácsolásával. A hosszú érzelmes fejtegetés kereken feszült szavaiból egyetlen gondolat sem maradt megérzés, megértés nélkül. Juhász Ferenc: A szent tűzözön regénye részletét Puskás Gusztáv adta elő.

A zsüri értékelése alapján az első hat helyezett, sorrendben (zárójelben a középiskolájuk neve): Sztankovics Ilona (Ipari Szakközépiskola), Béres Györgyi (József Attila Gimnázium), Puskás Gusztáv (Ipari Szakközépiskola), Szendrei Éva (102. Ipari Szakmunkásképző Intézet), Csabai Vera (József Attila Gimnázium) és Zimányi Ágnes (Közgazdasági Szakközépiskola — megosztott ötödik helyezés), Nemcsik Pál (József Attila Gimnázium).

— tila —

A szavalóverseny első három helyezettje. Balról: Sztankovics Ilona első, Puskás Gusztáv harmadik és Béres Györgyi, a második helyezett.

A vendégek és a verseny résztvevőinek egy csoportja.

(Fotó: Strohmayer)

Könyvajánlatunk

„Testetlenné szabadult lelke agysejtjeinkbe költözött"

Papp Lajos: Lenin című költeményének sorai országunk határain túl is mottóként szolgálnak, ha a nagy proletárvezér alakját felidézzük. Születésének 100. évfordulóját a világ valamennyi országában tisztelettel ünneplik.

Szocialista könyvkiadásunk is nagy gondot fordít az évforduló alkalmából megjelenő ünnepi kiadványokra. A Kossuth Könyvkiadó Vlagyimir Iljics Lenin művei sorából hármat jelentet meg ünnepi köntösben.

Az ideológiai munkáról című gyűjteményt Lenin e témakörrel foglalkozó műveiből állították össze. A forradalmi gondolkodó, XX. századunk legjelentősebb egyénisége e művében is sokoldalúan mutatta be a marxizmus alkotó továbbfejlesztésének fontosságát, az elmélet-gyakorlat szoros kapcsolatának jelentőségét. Hangsúlyozta a dolgozók kommunista nevelésének, a politikai nevelés és az élet kapcsolatának összehangolását, ennek szükségességét. Kiemelte az emberek tudatának formálására irányuló törekvések, a polgári ideológia elleni harc létjogosultságát. Foglalkozott a jó pártpropaganda és agitáció, a jó propagandista és agitátor fogalmával. Az ideológiai munka eszközeinek, a sajtónak, a filmnek, a rádiónak nagy szerepet szánt. A sajtóról, a lapról például ezt írja egy művében: *„A lap nemcsak kollektív propagandista és kollektív agitátor, hanem kollektív szervező is."*

Nagy jelentőséget tulajdonított Lenin a proletárerkölcs kérdésének. Írásaiban sok fontos erkölcsi fejtegetést találunk az osztályharccal, a forradalom kivívásával, megszilárdításával, a gazdasági és kulturális fejlődéssel, a szocialista építéssel kapcsolatban. *A kommunista erkölcsről* című szemelvénygyűjteményben számos példával bizonyítja azt a marxista tételt, hogy az erkölcs osztályjellegű, s osztálytársadalomban nem létezhet osztályok fölött álló erkölcs. Írásaiban feltárul a mélyen humánus jellegű kommunista erkölcs. A kötet mellékletében kortársak vallanak Lenin jelleméről, az erkölcs különféle kérdéseiben elfoglalt leninI álláspontról.

A közkedvelt miniatűr-sorozat ez ünnepi alkalommal *Lenin utolsó írásaiból* ad válogatást. A kis kötetben megtalálható a szovjet állam megalapítójának a *Forradalomról, Inkább kevesebbet, de jobban, Beszédek az Októberi Forradalom 4. évfordulójára* című írásai.

Nemes Dezső: Lenini eszmék ereje című könyve a centenárium alkalmából Budapesten és Moszkvában egyidőben jelenik meg. A szerző a leninizmus néhány általános elvi tételét szembesíti korunk osztályharcának, a szocializmus építésének gyakorlatával. Kérdések vizsgálatán keresztül mutatja be a leninizmus érvényességét, mai voltát.

Hiteles okmányok, dokumentumok alapján elemzi *Réti László: Lenin és a magyar munkásmozgalom* kapcsolatát. Egyrészt mindazt, amit Lenin írt és mondott a munkásmozgalmunkról, másrészt minden kapcsolatot, amelyet fenntartott a magyar forradalom harcosaival, s ezáltal személyes közvetlen hatását a munkásmozgalomra. Becses dokumentum Leninnek a magyar munkásosztályhoz 1919 nyarán intézett üzenete, üdvözlete.

A legkülönbözőbb emberek emlékeznek a *Találkozások Leninnel*, című összeállításban, akár valóságos, akár szellemi is volt a találkozás. Pártmunkások, katonai vezetők, egyszerű munkások, vöröskatonák, írók: *Gorkij, H. G. Wells, Lunacsarszkij, John Reed, Kollontáj asszony, Szamuelly Tibor özvegye, Clara Zetkin* és a negyedszázadon át hűséges élet- és fegyvertárs *Krupszkája* emlékezik... Emberközelbe kerül az emlékezés apró vonásai által a messze előre tekintő politikus, a kiváló szervező, az odaadó jó barát, a tapintatos tanítómester — *a talpig ember Lenin*. Megismerkedhetünk a száműzetés, az emigráció hétköznapjaival, a forradalom lázas pillanataival, a munkában való helytállás, a polgárháború zűrzavarában való küzdés idejével, emberfeletti megpróbáltatásaival.

Április kulturális programja

A Miskolci Nemzeti Színház bérletsorozatának negyedik előadása, *A legjobb apa* című magyar vígjáték 9-én, este 7 órai kezdettel kerül bemutatásra a Kun Béla Művelődési Házban. Ugyanitt kerül sor az *„Ünnepelj velünk"* mozgalom keretében 13-án, hétfőn este 6 órakor a helyi művészeti csoportok és szólisták bemutatkozására. Ezúttal nem csupán a közönségnek, hanem a megyei zsűrinek is meg akarják mutatni öntevékeny művészeti együtteseink, hogy mit tudnak. E műsor előtt — délután 4 órakor — a Liszt Ferenc Művelődési Központ tánctermében a városi intézmények, szövetkezetek, szervek képviselői ünnepélyes keretek között csatlakozási szerződést írnak alá.

Mindkét művelődési házban 15-én, szerdán kerül sor a *Költészet napja* tiszteletére rendezett műsorra. A központban délután 3 órakor, a Béke-telepen este 6 órakor kezdődik a megemlékezés, amelyet Takács József, a József Attila Gimnázium tanára tart. Közreműködik a Miskolci Nemzeti Színház két művésze, Zoltán Sára és Győrvári János.

Április 21-én kedves vendégeket várunk a Liszt Ferenc Művelődési Központba. Az *Ifjúsági Magazin* szerkesztő-bizottsága tart ankétot az ózdi előfizetőknek. A kérdéseket előre kérik eljuttatni — név és lakcím feltüntetésével a művelődési központba.

S ne feledkezzünk meg a kulturális programban az áprilisi kiállításokról sem. A Kun Béla Művelődési Házban még nyitva tart az IBUSZ-tárlat, amelyet 8-án vált fel a földművesszövetkezetek 25 éves fejlődését bemutató kiállítás.

A Liszt Ferenc Művelődési Központban április 11-én nyílik az általános iskolák politechnikai termékeinek gazdag bemutatója.

Csak az első félidőben

Férfi kosárlabda-csapatunk Nyíregyházán az MGT ellen lépett pályára, ahol 62:50 (32:34) arányban vereséget szenvedett.

Az első félidőben végig vezettünk, olykor 8—10 ponttal is. A szünet után érthetetlenül visszaesett a csapat. Ehhez hozzájárult, hogy az együttes erősségeit egymás után pontozták ki. Ettől függetlenül a vereség okát mégis abban látjuk, hogy a második félidőben mindössze 16 pontot sikerült dobni.

A legtöbb pontot Mihály érte el, 16-ot, utána dr. Hűvös 12-vel, majd Markovics I. 9-cel következett.

Jól szerepeltek ökölvívóink

Ifjúsági versenyzőink Szolnokon a tiszántúli egyéni bajnokságon szerepeltek. A könnyűsúlyban Mustos, míg a félnehézsúlyban Török nyert bajnokságot.

Harmatsúlyban Simon ezüstérmet nyert, Puskó, Szlovenszki és Oláh a negyedik helyen végeztek.

Nyíregyházán a területi II. osztályú versenyen a kisváltósúlyban Radócz harmadik, Szórádi és Kótai negyedik helyet szerezték meg.

Kohász-kupa

Negyedik alkalommal rendezték meg Ózdon az asztaliteniszezők hagyományos Kohászkupa-versenyét.

A korábbi évekhez hasonlóan, most is népes mezőny találkozott, hogy az értékes trófeáért mérkőzzön. A mostani küzdelem egyetlen szépséghibája volt, hogy az élversenyzők közül többen kénytelenek voltak távol maradni a Szovjetunióban sorra kerülő Európa-bajnokság miatt. Ezáltal a küzdelmek színvonala valamelyest csökkent, de a benevezett versenyzők száma minden eddigit felülmúlt. Mintegy 14 egyesület 29 csapatának közel 100 versenyzője állt asztalhoz.

A versenyen több meglepetés született, így elsősorban a Kohász II. csapata legyőzte a Szeged NB I-es csapatát 3:2 arányban. Ennek ellenére sajnos az ózdi versenyzők nem tudtak beleszólni az első helyezésekért folyó küzdelmekbe.

Végeredményben a D. C. csapatversenyben a győzelmet a Budapesti Spartacus I. csapata szerezte meg a Budapesti Postás előtt.

A serdülő egyéniben Schillinger (Postás), a III. osztályban Gárdos (Postás), a II. osztályban Guttmajer (Bp. Spartacus) győzött.

Az ifjúságiak versenyét Czhián (Budapesti Postás) nyerte. Az első osztályban Pigniczki, a Budapesti Spartacus versenyzője diadalmaskodott.

Nem ezt vártuk

Ózdi Kohász—Fősped Szállítók 0:1 (0:0)

Közhelynek hangzik bár, de a labdarúgásban örök igazság, hogy a jó helyzeteket nem lehet büntetlenül kihagyni. Így volt ez vasárnap a Szállítók elleni mérkőzésen is.

A kellemetlen hűvös, szeles, olykor hózáporral „kedveskedő" időben a hazai csapat huszáros támadásaival kezdődött a mérkőzés. A mintegy 3000 főnyi szurkolótábor joggal bizakodott, hogy mindkét pontot itthon tartja a Kohász. A korábbi mérkőzésekhez híven, játékosaink ambíciójára most sem lehetett panasz. A szerencsével azonban hadilábon álltak. Ékes bizonyíték erre, hogy Bozó kihagyott 11-ese után 3 kapufát lőttek, a kihagyott gólhelyzetekről nem is beszélve. A tárgyilagossághoz tartozik, hogy az ellenfélnek is voltak helyzetei, a mérleget mégis az billentette javukra, hogy a 83. percben egy védelmi hibából Kanyó lerázva az ózdi védőket, elviharzott, és a kifutó Katona mellett megszerezte csapata számára a két pontot jelentő gólt.

Ehhez hasonló helyzetnek nem mi vagyunk az egyedüli szenvedő alanyai. Végzetes hiba lenne mind a játékosok, mind a szurkolók részéről, ha eme kisiklást tragikusan fogadnák.

Ha őszinték akarunk lenni önmagunkhoz, be kell látnunk, hogy a győzelmet elősegítő tudáshoz olykor némi szerencse is szükséges, amely most a vendégcsapathoz pártolt.

Az elkövetkezendő bajnoki mérkőzés idegenben lesz a DVSC ellen. Tudjuk mindannyian, hogy nem lesz könnyű. Ahhoz, hogy számunkra kedvező eredményt érjünk el, szükséges, hogy a tapasztalatokat leszűrve és hasznosítva felejtsük el a vasárnapi balsikert.

L. J.

Ózdi sikerek

Szombaton közel 100 versenyző részvételével országos úszóversenyt rendeztek az öreg ózdi uszodában.

Kedves színfoltja volt a versenynek, hogy megjelent az egyesület első bajnoka, Natter Gusztáv, akit sok szeretettel köszöntöttek a versenyzők és szurkolók egyaránt. A versenyben egyébként kitűnő hazai sikerek születtek.

Eredmények: 100 m ifj. fiú mell: 1. Borsányi, 2. Kriskovics, 3. Tóth. 200 m leány. mell: 1. Fábián. 100 m fiú pillangó. 1. Kriskovics. 2. Kovács. 100 m leány. mell: 1. Kovács E., 2. Haris, 3. Fábián. 100 m férfi hát: 1. Turóczi. 200 m ifj. hát: 1. Borsányi, 2. Papliczki. 100 m gyermek, fiú hát: 1. Papp. 3. Majzer. 200 m ifj. leány hát: 1. Kovács I. 100 m ifj. férfi gyors: 1. Borsányi, 2. Tóth, 3. Kovács. 100 m serdülő fiú mell: 3. Bartha. 100 m fiú gyors: 1. Kovács, 3. Gergely. 100 m serdülő leány. gyors: 1. Fábián. 100 m fiú mell: 1. Kriskovics. 100 m gyermek leány, mell: 1. Majzer. 2. Balló. 100 m leány pillangó: 1. Balló. 2 Majzer. 3. Kaposvári.

I. Á.

Bogdán sikere

Székesfehérvárott országos ifjúsági vidék birkózó-bajnokságot rendeztek. A minden súlycsoportban nagyszámú induló közül az 52 kg-osak csoportjában nagy ózdi siker született. Bogdán Béla valamennyi ellenfelét tussal győzte le, így hibapont nélkül nyert bajnokságot. A 65 kg-osak mezőnyében Budai Elemér a 3. helyen végzett.

Mindkét ózdi versenyző bekerült a magyar ifjúsági válogatott keretbe, amely az NDK elleni találkozóra készül. Hogy sikerül-e a két fiatalnak hazánk színeit képviselni, ez április 5-én dől majd el egy külön versenyen.

SZODIN PECHES NAPJA

Felnőtt birkózóink közül Miskolcon Szodin Lajos területi bajnokságon szerepelt. A válogatott kerettag Juhász, a DVTK versenyzője kemény ellenfélre akadt az ózdi fiúban. Sajnos, a diósgyőri versenyző túlságosan is jól ismerte Szodint ahhoz, hogy egy döntetlennel megússza a döntő csatát. Gyakori, hogy a Kohász-versenyző megfelelő edzőpartner híján Diósgyőrben tartja edzéseit.

Nem csoda, hogy az akciók elől menekülő Juhásznak sikerült a döntetlen. A mérésnél azonban Szodin fél kilóval nehezebb volt, így meg kellett elégednie a második hellyel.

Lidák János

Verseny közben a Kohász-kupáért.

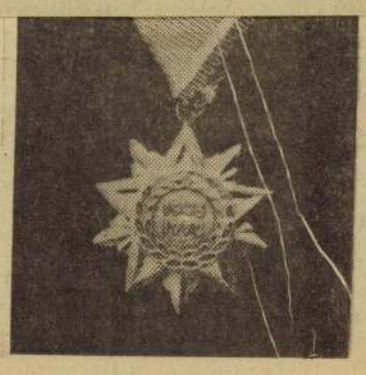

A függetlenségért, a szabadságért, a demokráciáért, és a szocializmusért vívott küzdelemben kifejtett tevékenység elismeréséül

A Munka Érdemrend arany fokozatát kapták

SZROGH KÁROLY 1919-ben született Sajónémetiben. A tanítóképző elvégzése után nem tudott elhelyezkedni, majd sorkatonaként került a II. világháború vérzivatarába. 1944-ben átállt a szovjet hadseregbe, s a 3. ukrán hadsereggel küzdött hazánk felszabadulásáért. Az ideiglenes debreceni kormány mellett teljesített szolgálatot, mint a kormányőrség tagja. 1946-tól tagja a pártnak, 1950-ig a HM vezérkari főnökség tagja volt — őrnagyi rendfokozatban. 1963-tól — előtte tanár, majd iskolaigazgató — tagja városunk végrehajtó bizottságának, mint elnökhelyettes.

GARAI BERTALAN 1914-ben Ragály községben született. 1944-től tagja a pártnak. A hadifogságban lépett be. Hazánk felszabadulása érdekében nagy érdemeket szerzett azáltal, hogy mint partizán a Kelet-Magyarországért folyó harcok során igyekezett a német front mögött gyengíteni a fasiszták erejét. 1945-ben megszervezte az ózdi rendőrkapitányságot, két évig annak vezetője volt. 1947-től az ÓKÜ-ben több fontos beosztást töltött be, munkájával mindenkor a nép érdekeit szolgálta. Jelenleg a vállalati diszpécserszolgálat dolgozója.

LENICZKI GYULA 1904-ben Bóta községben született. Már 1923-tól mozgalmi tevékenységet folytatott, az akkori szociáldemokrata párt alelnöke volt. Részt vett a bányász-sztrájkban, s emiatt üldözték a felszabadulásig. 1947-ig az MKP ózdi szervezetének titkára volt, ugyanebben az időben nemzetgyűlési képviselő is. A párt javaslatára volt főjegyző, majd a Sátoraljaújhelyi járási Tanács vb-elnöke. Az ózdi gyár szociális igazgatója, majd főosztályvezetője volt nyugdíjaztatásáig. Tagja volt az Ózd városi Tanács vb-nek és a munkásőrségnek.

MAUKS MIKLÓS Ózdon, 1899-ben született. Már 1916-ban mint ifjúmunkás bekapcsolódott a munkásmozgalomba. Bebörtönözték. 1922—1945-ig a vasasszakszervezet helyi csoportjának vezetője, szervezője volt. A felszabadulás után első nemzeti bizottsági tagnak választották, amelynek elnökeként dolgozott. Ezt követően a megye ipari biztosa tisztséget töltötte be. Mint nyugdíjas, lakókörzete pártalapszervezetének titkárhelyettese.

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa a MUNKA ÉRDEMREND ezüst fokozatával tüntette ki hazánk felszabadulásának 25. évfordulója alkalmából:

TÓTH ISTVÁNNÉ, született Tóth Erzsébet elvtársnőt. A mindenki „Erzsike nénije" már a felszabadulást követő napokban szervezte a III. kerületben az asszonyokat, később az Ózdi járási Tanács elnöke, ezt követően a Borsod megyei Tanács vb-elnökhelyetteseként dolgozott. 1954-től az Ózdi városi Tanács V. B. elnökeként dolgozott, tagja lett a pártbizottságnak.

SZIKORA BÉLÁT az a megtiszteltetés érte, hogy kitüntetését április 2-án a Parlamentben vehette át. Ő is a felszabadulás utáni napokban kapcsolódott be a szervező munkába. 1949-ben a párt javaslatára a megyei kórház igazgatójává nevezték ki, ezután az ózdi kultúrotthon igazgatójaként fejtett ki jelentős munkát.

ID. PETRAI LAJOS már 1926-ban bekapcsolódott a munkásmozgalomba. Baloldali magatartásáért a felszabadulásig üldözték. A helyi MKP alapító tagja volt, majd 1949-ig a járási bizottság titkára. Dolgozott a Földművelésügyi Minisztériumban, és 1951-től 1953-ig elnöke volt az Ózdi városi Tanácsnak.

FEHÉR LÁSZLÓ is mozgalmas életet élt a felszabadulás után. A kohóműhelyben kezdte szervező tevékenységét, 1948-ban került a nagyüzemi pártbizottságra. Dolgozott a Megyei Pártbizottság ipari osztályán, később a Városi Pártbizottság titkára lett.

Az ellenforradalom után szervezte az MSZMP-t.

LUCZÁK GÉZA 17 éves korában került a munkásmozgalomba. Emiatt hosszú időre illegalitásba kényszerült, Belgiumban, Ausztriában bujkált. Az eszperantó nyelvtanfolyam vezetője volt Ózdon, így került levelező viszonyba a leningrádi eszperantó csoporttal is. Az ÓKÜ első üzemi bizottsága elnökévé választották, nagy részt vállalt a gyár államosításában.

ID. NAGYMENGYI GYÖRGYÖT baloldali magatartása miatt már 1941-ben internálták. Mauks Miklóssal együtt ők akadályozták meg 1944-ben, hogy a szakszervezeti házat a nyilasok megszállják. Tagja volt az 1945-ben létrehozott első üzemi bizottságnak. Nyugdíjaztatása előtt a dolgozók munka- és életkörülményeinek javításán dolgozott.

A MUNKA ÉRDEMREND bronz fokozatával tüntették ki LŐRINCZ GYULA, KOLAJ JÓZSEF és KOVÁCS JÓZSEF elvtársakat a munkásmozgalomban kifejtett érdemeikért.

DR. DÖBRÖGI ANDRÁS orvos kitüntetését már korábban átvette, nyugalomba vonulása alkalmából.

CSÁK GÉZA

Huszonöt év

Azt úgy kell nézni, olyan óriási
gyermeki szemmel, amikor először
pillantja meg a férfi a nőt, olyan
fiú, aki még asszonyt nem ismert.
Úgy kell nézni, ahogyan Hemingway
öreg halásza látta meg végre háromnapos
keserves hajsza után a feldobódó
taréjos marklin hatalmas, büszke testét
a fehér tajtékos hullámok fölött.
Úgy kell nézni...

Elmondani pedig mint népmesét,
Keresetlen és egyszerű szavakkal,
ahogy egy más csillagról jött idegennek
beszélnéd el népünk történetét,
harminc mondatban, ki rólunk mit se tud,
de hogy megértse s minden benne éljen:
a huszonöt év s az ezelőtti több száz.
— Vagy úgy, ahogy majd Ő meséli el
otthon megtérve, csak harminc sorban
övéinek családi tűzhelyénél:
mit szeretett vagy nem szeretett köztünk.
S talán azt is, milyen csoda, hogy élünk!

Így kell látni és így elmondani.
Visszatekintés, számvetés, köszöntő.
Ünnep, köszöntő visszaidézés
s néha borzaszt is amint visszanéz
arcunkba ez a jelenné nőtt idő.
Nem felsorolás nem ismételgetés!

Felszabadulási hálastaféta

Városunkba is megérkezett március 31-én délután 16 órakor a Felszabadulási hálastaféta. Ózd fiataljainak képviselői a Szabadság téren fogadták. Csoma Jenő, a városi-üzemi KISZ-bizottság nevelésfelelőse rövid köszöntőt mondott, melyben felszabadulásunk negyedszázados évfordulóját méltatta. Városunk másfél ezer KISZ-fiatalja nevében felkötötte az emlékezés és hála szalagját a felszabadulásunkat hirdető hálastafétára.

A Felszabadulási hálastaféta Ózd járási ága, Borsodnádasdról indult, Arló, Hódoscsépány érintésével érkezett városunkba. Innét további útvonalán — Center, Sajópüspöki, Bánréve, Putnok, Dubicsány, Vadna, Kazincbarcika, Sajószentpéter — haladva csatlakozott az edelényi járás stafétájához.

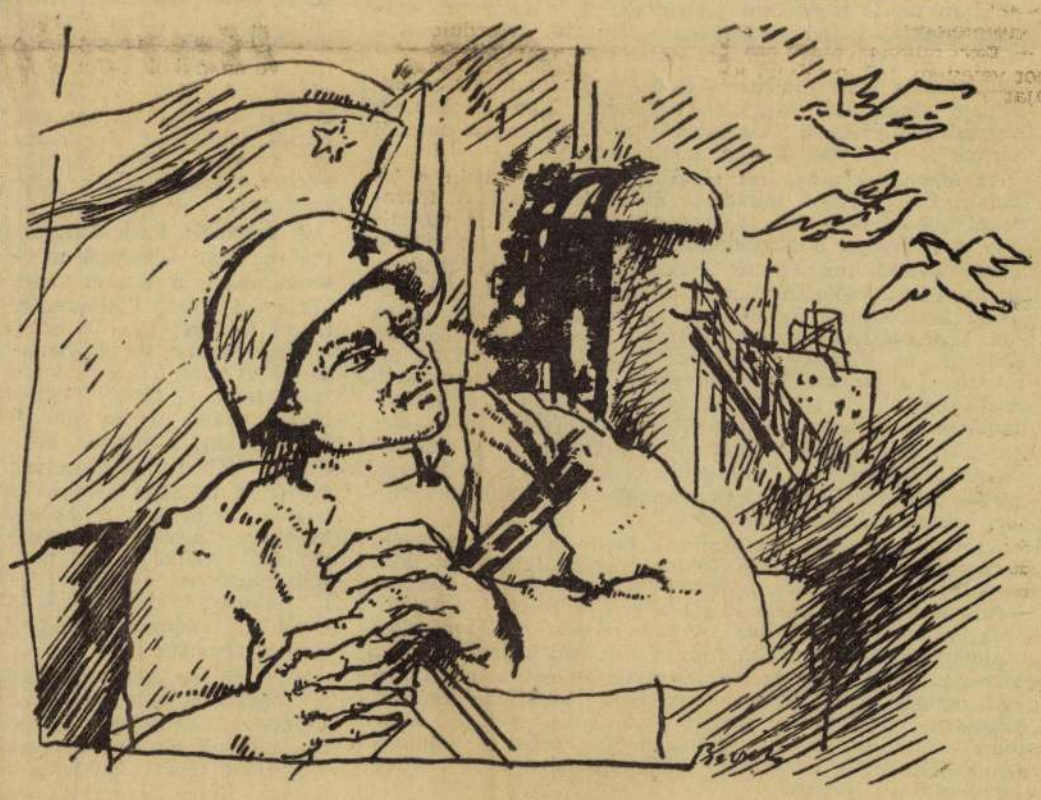

Bozsik István rajza

Felszabadult városunk

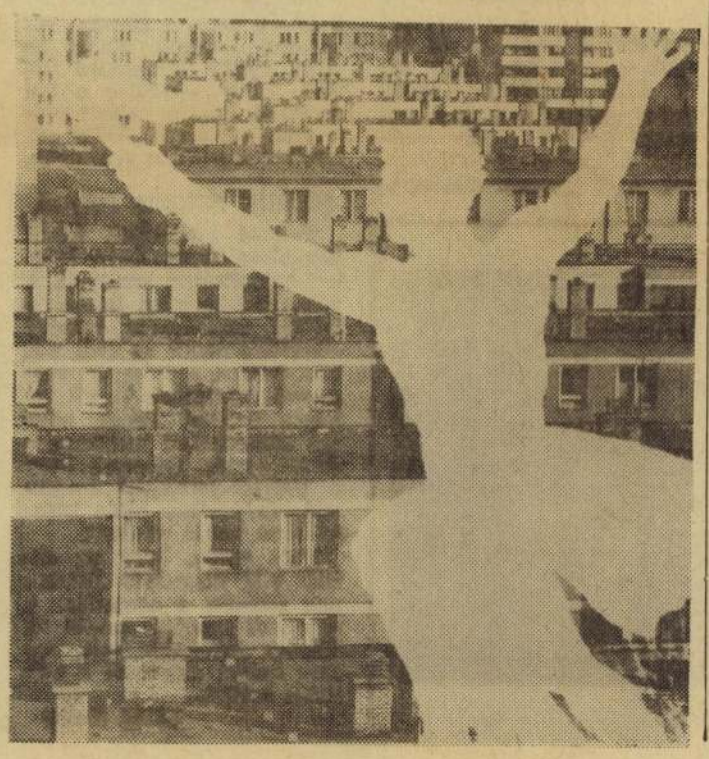

Hogy béke legyen...

Sok minden köt engem Magyarországhoz. Azt lehet mondani, az életem is és a halálom is. Hiszen Magyarországon temettek el. Igen-igen, ez teljesen komoly...

1944. ősze. A Kárpátok nehéz harcai már mögöttünk vannak. Elértük az első magyar falvakat, mindenütt csend, az utcák néptelenek, a házak árvák. Göbbels propagandája megtette a maga hatását... A következő faluban már mosolyogva fogadtak bennünket, kijöttek az utcára, borral és kenyérrel kínáltak. Hamarosan egy kisebb magyar lovascsapat is csatlakozott hozzánk.

Valahol Debrecen közelében folytak a harcok és itt volt az én „temetésem" is. ...Egy kisebb csapattal, közöttük voltam én és egy rádiós is, azt a feladatot kaptuk, hogy akadályozzuk meg a hitleristák támadását Debrecen ellen, amíg a mi fő erőink be nem vonulnak a városba. A rádiót egy géppuska-sorozat ölte meg, engem pedig egy lövedék sebesített meg. Az egészségügyieknél tértem eszméletre, majd kórházba szállítottak. Társaim a harc helyén csak a véres köpenyemet találták és gondolták, hogy már nem vagyok az élők sorában. Ezt közölték anyámmal is, Asztrahányban. Mivel az egészségügyiek egyik csapattól a másikhoz szállítottak, nem tudtam hírt adni magamról. De egyszer mégiscsak feltüntem. Ebben a harcban való részvételemért Vörös Csillag Renddel tüntettek ki. Lehet, hogy most is valahol a magyar földön ott van az én sírom?

Később Szentendrén állomásoztunk, a háborúnak vége lett, az élet visszatért medrébe és amiben csak tudtunk, mi is hozzájárultunk ahhoz, Szentendrén működött egy úgynevezett „Kommunista Klub". Sokszor jártunk ide. Ebben az időben gyakran megfordultam egy magyar családnál, akinek a házában volt a rádióállomás. A család nevét sajnos ma már nem tudom, de arra emlékszem, hogy ebben a családban volt két ikerlány. Az egyiket Erzsinek hívták. Nagyon sokat kérdezgetett a szovjet életről, a Szovjetunióról és tanított magyarul. Őtőle tanultam meg azt a mondatot is: „a magyar kisasszony nagyon szép" és ehhez hozzátette: a magyar lányokról csak így lehet beszélni. Érdekes lenne tudni, hogyan alakult az élete ennek a szentendrei kislánynak.

1946-ban elhagytuk Magyarországot, 1950-ig még a hadseregben voltam, majd elmentem dolgozni. Dolgoztam és tanultam, majd megnősültem, két lányom van, az idősebbik ebben az évben érettségizik. Én szakmát változtattam, egy Asztrahány-területi újság felelős szerkesztője vagyok. Gyakran, ahogy elnézem a lányaimat, eszembe jutnak azok a szentendrei napok, a háborúnak vége, béke van, és az ifjúságnak erre van szüksége. De, hogy mindig béke legyen: összefogva erősítenünk kell, állandóan erősítenünk.

VIKTOR BELJAKOV

NAPJAINK

VII. ÉVFOLYAM 9. SZÁM — IRODALMI ÉS KULTURÁLIS LAP — 1968. SZEPTEMBER

KRISTÓ NAGY ISTVÁN

Nemzeti büszkeség és történeti érték

Semmelweis születésének másfél századik jubileuma szükségképpen bizonyos általános kérdéseket is fölvetett számunkra — pontosabban: fokozott erővel ébresztett rá mindig is bennünk munkáló kételyekre és belső válaszokra. E különféle kérdések közül most épp csak utalok arra, hogy egy-egy természettudományos — de akár eszmei-filozófiai, társadalmi vagy művészeti — vívmány utólagos megítélésénél hajlamosak vagyunk azt egyrészt önmagában nézni: Semmelweisnél pl. fölfedezését kizárólagosan az ő személyéhez kapcsolni —, másrészt ezzel kapcsolatban szűkíteni is. Az elsőhöz tartozik, hogy a gyermekágyi láz okának fölismerőjét méltatva szívesen megfeledkezünk elődeiről (pl. Snowról és Holmesről) éppúgy, mint tanának továbbfejlesztőiről — ugyanakkor viszont csak az „anyák megmentőjét" látjuk benne, nem gondolva arra, hogy sokkal többről: voltaképpen a „fertőtlenítés" föltalálásáról, az egész antiszepszis-tan megalapításáról, mi több, a leíró, anatómiai orvostudománnyal szemben az etiológia (kóroktan) előtérbe jutásáról van szó. Utóbbival kapcsolatban meg arról feledkezünk el, hogy Semmelweis korszakalkotó meglátása voltaképpen eléggé szűk területre korlátozott (tudományosan és földrajzilag egyaránt), s az antiszepszis gondolata évtizedekkel később csak Lister megfogalmazásában ment át az orvosi köztudatba, lett tehát valóban hatékony, életet mentő, életet alakító erővé, ilyenképpen az angol orvos, ha későbbi is, épp hatékonyságában az emberiségnek Semmelweisnél is nagyobb jótevője lett. Ami viszont megint nem Semmelweis érdemeit kisebbíti, csak azt mutatja, hogy — a már levegőben levő — tudományos és természeti eredményeknek is megvan a beérési idejük, a társadalmi föltételük. E tekintetben talán szerencse volt Semmelweis kétnyelvűsége, s az, hogy Bécsben sajátíthatta el az orvostudományt, ám épp a reakciós Béccsel szemben dicsősége a termelésben, társadalmi fejlődésben különben elmaradottabb magyar haza fiatal fővárosának, hogy itt előbb realizálhatta tanait. Ami mind a dolgok bonyolultságát mutatja.

Mindehhez — már a fentiekből is kiderül — óhatatlanul kapcsolódnak a nemzeti büszkeség, sőt indokolt —indokolatlan büszkélkedés motívumai, többek közt Semmelweis magyarságának kérdése, melyre különben kár szót vesztegetni; nagyon is magyar volt ő, hiszen ha osztrák: nem vallotta volna magát magyarnak, nem lett volna a pesti orvosi iskola egyik megalapítójává, s nem használta volna a német szaknyelvvel egyenlő színvonalon a szaktekintetben oly hátrányos akkori magyar nyelvet. De kétségtelen az is, hogy Semmelweis életműve nem a magyar kultúra „terméke", hanem azé a közös osztrák—magyar, kelet-európai műveltség-köré, melynek fontosságát még ma, az avantgarde-irányzatok számos meggyőző eredménye (egy-egy Bartók, Kafka, Brancusi életműve) ellenére sem tudatosítjuk eléggé. Mint ahogy azt sem szívesen vesszük tudomásul, hogy ebben a kultúrkörben nemegyszer osztrákok voltak, akik a magyar táj, magyar népi kultúra szépségeire előbb figyeltek föl, mint a hazai alkotók, s tették azt alkotásaik tárgyává. Verbunkos motívumokat előbb használ föl Haydn, mint Liszt, a magyar puszta szépségét előbb fejezi ki Lenau, mint Petőfi, s Pettenkofen, mint a szolnoki magyar festők...

Próbáljuk, ezen az úton továbblépve, azt megvitatni: minek magyar voltát, magyar eredetét kell minél inkább tudatosítanunk az emberiség számára, s miként tehetnénk minél inkább az emberiség mind nagyobb részének közkincsévé, amivel népünk legjava alkotói megajándékozták a világot — hogy ez a világ valóban ne csak „csúnyácska haza" legyen, hanem „népek hazája, nagyvilág". Kezdjük azzal, hogy a magyar kultúra értékeinek terjesztése, külföldre való eljuttatása, magyar voltának propagálása nem lehet öncélú valami: nem hazafias büszkeségünk legyezgetésére szolgál, nem valami klebelsbergi ízű „kultúrfölény"-koncepció dokumentálására.

„Egy nemzetnél sem vagyunk alábbvalók", de különbek se; népünk azokkal a lehetőségekkel élt, melyek a termelési mód adott fokán számára megvalósíthatóak voltak, s hogy az Európa felől nézve sokszor bizony sovány eredmény micsoda hátrányok mily hősi leküzdése árán jött létre — az a mi belső ügyünk. Tatár, török, német, a hazai Zápolyák, Werbőczyek, s így tovább: hány száz éven át kötözték meg szorgalmas és tehetséges népünk erőit — s mégis csak az eredmény számít. S abból is csak, ami megmaradt... Mert, hogy mi volt itt az Árpádok, majd Zsigmond és Mátyás alatt — azon még síránkozni sem érdemes. Titkolni nem kell; ami föltárható, azt emeljük ki a mélyből, de annak semmi értelme, hogy régi dicsőségünkben tetszelegve múltkultuszba forduljunk. Persze a történeti érték is érték, a művészi méginkább —, de hiába származott Dürer családja Magyarországról, belőle már mégiscsak német művész lett, ha tán a legnagyobb is. Hiába vallotta magát Liszt Ferenc magyarnak, a német és francia kultúrához legalább annyi köze van, mint a miénkhez.

Csakhogy épp a liszti példa szolgálhat egyéb tanulságokkal is. Ti. azzal, hogy minden igazi eredmény kinő a honi talajból: a nagyvilág szentesíti azt, s így lesz igazán a saját nemzetéé is, mint ahogy Liszt a német—francia romantika stílusát továbbformálva élt a múlt századi legjava népies úrizene hangvételével, sajátos színekkel gazdagítva így az egész világ zenei palettáját, s itthon is tudatosítva, ami érték: kiemelve a szórakoztató-társasági könnyű zene köréből, megnemesítve, hogy épp a romantikus zenei népiesség e programjával indítást adjon a magyar népzene teljes igazának földerítésére, a még mélyebb, ősi értékek föltárására, zenekultúránkba való korszerű beépítésére, szóval a bartóki modellre... Ne az legyen tehát a cél, hogy saját valódi és vélt értékeinket igyekezzünk világszerte elterjeszteni, vagy a már elterjedtek magyar voltát bizonygatni, hanem az, hogy ami a nagyvilág figyelmére objektíve méltó, abban igyekezzünk megkeresni nemcsak a honi érdekűt, hanem azt is, amivel a világot gazdagítottuk vagy a jövőben gazdagíthatjuk, s amit netán mások (köztük külföldre szakadt magyar művészek, kutatók) föltártak, azon itthon tovább dolgozzunk.

Ennek megfelelően kellene tervszerűen kiépíteni a kapcsolatokat is; így a hazai műhelyek és a távoli, ma már más iskolákhoz kapcsolódó, de e műhelyekből indult s szükségképpen száz szállal idekötődő eltávozottak között. Hadd említsem meg Semmelweis két huszadik századi utódát: Szent-Györgyi Albertet és a sajnos oly fiatalon elpusztult Bauer Ervint. Mindketten biológiai iskolát teremtettek — itthon is, külföldön is; s ezek az iskolák itt is, ott is, tovább élnek: tanítványok képviselik szemléletüket, élnek módszereikkel, fejlesztik tovább, mégha más úton is, ötleteiket. Az ilyen világjelentőségű kezdeményezések tudatos folytatása, az azonos gyökerű, azonos személyektől induló iskolák újbóli, a megszokott tudományos kapcsolatnál is szorosabb nexusa, egy-egy kint élő nagy tudós (mint legutóbb Selye) meghívása, hogy közvetlenül, a mi nyelvünkön mondja el, ami foglalkoztatja — s hallgassa meg, amit itteni kollégái, talán egykori tanítványai ahhoz hozzáfűznek: mindez, úgy hiszem, nemcsak a hazai, hanem az egész világ tudományosságának hasznára lenne.

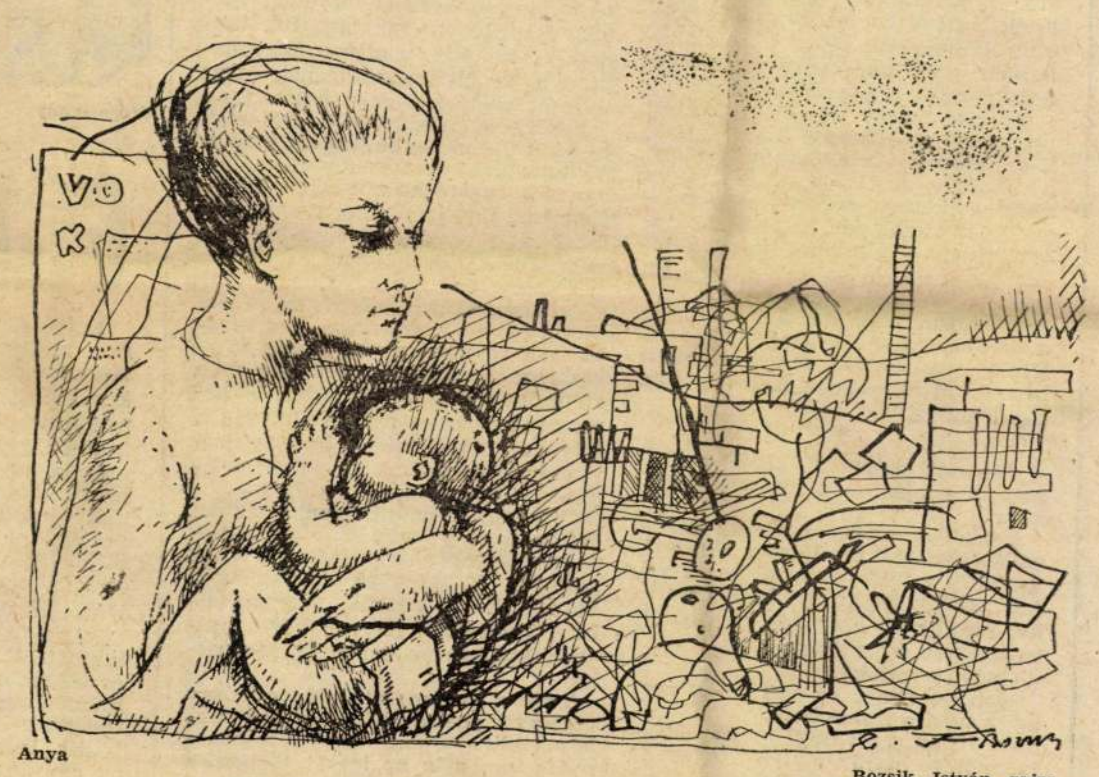

Anya

Bozsik István rajza

Félreértés ne essék, nem azért javasolnám — mondjuk — Békésy és Szondi meghívását, mert szakmájukban ők a legkiválóbbak, és mert magyarok. Mindkettő igaz lehet, de nem a büszkeség, s nem a „propaganda" szempontja a döntő. Tisztán a praktikus meggondolás alapján: ahol régebbi kapcsolat áll fenn, s ahol a nyelvi nehézség sem akadály (ti. fiatal tudósaink részéről) — csak hasznos lehet ilyen kiváló tudósok meghallgatása, mely persze nem járhat kritikátlan lelkesedéssel, mint ahogy bármily örömmel hallgattuk pár éve Heisenberget, filozófiai spekulációit aligha fogjuk magunkévá tenni. De számunkra talán még Heisenbergnél is többet mondhatott volna egy Neumann János — mily kár, hogy őt már sose hallhatjuk. S amit a nagy tudós nálunk láthat, az viszont őt gondolkoztathatja el arról, hogy mennyire más lett hajdani hazája, ahonnan anyagi vagy politikai okokból, vagy egyszerűen a lehetőségek szűkössége miatt egykor el kellett mennie, s vajon miért lett annyira más ez az ország, hogy az új tehetségeknek már legföljebb tanulmányútra érdemes innen elmenniök...?

És ezzel elérkeztünk egy döntő kérdéshez. Magyarország részese a szocializmus világméretű nagy „kísérletének", s az innen elszármazottak számára különösen kézenfekvő eredményeit mutatja e hatalmas próbálkozásnak. De nemcsak nekik — mindenki, aki külföldről idejön, vagy a mi viszonyainkat, a mi tudományos intézeteink publikációit, a mi íróink könyveit, zenészeink műveit tanulmányozza: egyúttal a szocializmust is mérlegre teszi. Ahogy népünk legjava fiai — már akiknek és ameddig módjukban állt — a reneszánsz vagy reformáció korában az akkori legfrissebb eszmékhez csatlakoztak, ahogy később Petőfi, majd Frankel a kor leghaladóbb ideológiáját képviselte: úgy van végre az egész magyarság abban a helyzetben, hogy létével, társadalmi rendjével és minden alkotásával az új, szocialista humánum műhelyét teremtheti meg, s ezt minden külföldi érdeklődő, lett légyen magyar származású vagy sem, mindig szem előtt tartja.

Csak mintha mi magunk nem tartanánk eléggé szem előtt... Még mindig nagyon is ragaszkodunk a régi recepthez; az új produktumok és az igazi történeti érték helyett sokszor a magyaros romantikával akarunk „hódítani". Nem mondom, a betyárvilág is a magyar múlthoz tartozik, kevés, még töretlen pusztánknak is megvan a maga bája, az is kétségtelen, hogy a magyar gyümölcs és a belőle készülő finom szeszes ital objektíve is hatalmas érték, büszkék is lehetünk rá, de ne érjük be a múlttal, se a népművészettel, se mezőgazdaságunk termékeivel; próbáljunk egy kissé tovább lépni az új közösségi kultúra megnyilvánulásai felé. Azokat a hamis cégéreket, melyekre pedig még mindig szinte barbár módon büszkék vagyunk, épp ideje végképp elvetnünk. Nem hiszem pl., hogy olyan nagyon érdemes lenne az állítólagos hun rokonsággal és azzal az Attilával büszkélkednünk, akire egész Európa mint véres szörnyetegre gondol vissza. — Jó, nyilván nem az volt, vagy nemcsak az; remek organizátor, nagy hadvezér lehetett, de nem a mi dolgunk „vállalni" és tisztára mosni. Kissé különös ui., hogy erről az Attiláról vagy Eteléről Budapesten éppúgy, mint Miskolcon és minden kisebb városunkban is, számos utca, tér, út van elnevezve. Ez kicsit sok a jóból, amikor egyetlen Dzsingisz vagy Timur utcánk sincs, pedig azok is voltak annyira rokonaink... A példákat folytathatnám. Inkább a szintén németes nevű (hiszen az Attila is germán név)... Semmelweisre legyünk büszkék, akihez kétségkívül több közünk volt, s akinek az egész emberiség több hasznát vette...

Summa summarum: ideje magunkban is kikeresni az általános emberi, és a korszerű: a szocialista humánum együttes és igazi értékrendjét, s ezt próbáljuk meg képviselni.

Persze, csak annak van értelme, ami élő hagyomány, ami tényleges eredmény. Mint Semmelweis életműve. Az, hogy Irinyi vagy Jedlik találmánya megelőzte korát — az sajnos csak kuriózum: nálunk nem voltak meg a társadalmi feltételek ahhoz, hogy ezek a találmányok realizálódjanak. Ne felejtsük el, minden népnek vannak ilyen ismeretlen géniuszai — ahogy ők nem tudnak a mieinkről, úgy nem tudunk mi az ő Jedlikjeikről. Ugyanez érvényes — hogy közelmúltbeli példával éljek — Asbóth helikopterjére, Misik hangosfilmjére vagy Mihály televíziójára is. Nem érvényes viszont a magyar technika számos más kitűnő vívmányára, pl. Bánky, Bláthy, Kandó, Pollák, Zipernowsky találmányaira, melyek iskolát csináltak, s amikkel joggal büszkélkedhetünk, mert az ő kutató szellemük ma már szocialista keretek között, a régi budapesti és az új miskolci műszaki egyetemen, s modern ipari konstrukciókban fejlődik tovább. De nem szeretném ezt a gondolatmenetet természettudományos és ipari-műszaki térre szűkíteni. Irodalomban, művészetben is hivatkozhatnánk már közismert példákra.

Ennek megfelelő tervszerűséggel dolgozzunk hát kulturális kapcsolatainkban éppúgy, mint külkereskedelmünkben vagy idegenforgalmi propagandánkban. S amit létrehoztunk, azt ne csak „nyugat" felé terjesszük, hanem a többi szocialista országban és a külföldön élő tisztességes, dolgos, nem ellenséges magyarok körében is tegyük közkinccsé.

Házak

Rác József rajza

ÁRA KÉT FORINT

Fekete Gyula: Egy korty tenger

Ne szólj szám, ne fájjon fejem – a más ügyében?

Van egy makacs közmondásunk. Nem bírunk vele. Nincs az a bibliográfia, amely fölmérhetné, hányszor temettük már szóban, írásban; hányszor bizonygattuk — ha úgy tetszik: hitelt érdemlően —, mennyire elavult, túlhaladott. Hogy a szocializmusban merő anakronizmus, elvesztette minden létjogosultságát stb.

Gyanús bizony ez, ha valamiről túl sokan és túl sokáig bizonygatják, hogy: elavult. Az elöltöltős mordály, a tölcséres gramofon, a detektoros rádió avultságát senki sem bizonygatja, és annak idején sem bizonygatásoktól — meglehet, minden bizonygatás nélkül — avultak el. Ha tehát a „Ne szólj szám, nem fáj fejem" olyan makrancosan túléli az évtizedek óta sűrűn ismétlődő temetéseit, a ráolvasott szapora halotti beszédeket és nekrológokat — alapos oka lehet rá.

*

„Ne szólj szám...", „Szólj igazat: betörik a fejed" — a gyengék filozófiája.

Eredetileg azoké az elnyomottaké, akiknek szolgai hízelgéshez nem volt gyomruk, s földesurukkal, kegyurukkal, császári és királyi hatalmasaikkal szemben a hallgatás kínálkozott valamelyes fedezéknek.

Gyávák voltak?

Igen, ha gyáva az egér, mert nem ugrik neki a macskának.

Az ilyen „gyávaság" — ha egyáltalán nevezhetjük így — a gyengék életmentő erénye; lehetséges, éltek valaha a Földön bátor egerek és vakmerő nyulak is, de — természetesen — irmagjuk sem maradt. Egér tehát csak egy másik szürke egérrel szemben lehet gyáva; a több súlycsoporttal nagyobb macskával szemben legfeljebb is: óvatos. Méltánytalan azt a jobbágyot gyávának nevezni, aki egyszál magában — fegyver, szervezettség híján — kerülte az összeütközést a poroszlók és porkolábok hadait tartó, roskadásig felfegyverzett hatalmasokkal.

Hallgatott.

Igaz, nem mindenki hallgatott. S nem utolsósorban attól ment a világ előre, hogy nem hallgatott mindenki; került ember a legsötétebb korokban, a legnehezebb helyzetben is, olyan, aki vállalta a szólás kockázatát.

*

Jó, jó, de mi köze mindennek a mához? — kérdezgetik, s joggal.

Ámbár alig hiszem, hogy kérdezik. Holott bizonyosra vehetjük: ma senkit sem húznak karóba, nem törnek kerékbe, nem kötöznek a ló farkához, ha ezt-azt szóvá tesz..., hogy a jól fizető munkák elosztásánál, előléptetésnél, fizetésemelésnél, premizálásnál, üdültetésnél... hogy az ultipartnerek, a szesztestvérek, az irodai csinibabák, a főnöknek vagy a főnök főnökének a retyerutyája... és így tovább. Folytathatnám a sort, de bárki folytathatná és folytatja is: persze családi körben vagy szűk baráti társaságban, esetleg a vonat, a strand, az italbolt alkalmi közönségének, és egyáltalán mindenütt, ahová ez idő szerint nem terjed ki a „ne szólj szám" érvénye. Mert a kerékbetörés ugyan kiment a divatból, a szólás kockázata ma is nagyobb, mint a hallgatásé; bizonyos tortúráknak azért a civilizált világ oligarchiái is alávetik a kellemetlenkedőket.

— Lám, ezért támad fel folyton a „ne szólj szám", hiába temetjük — mondhatják némelyek. — Van törvényünk a bírálat szabadságának a védelmére, de azok közül, akik vétettek ellene, hányat csuktak le idáig? Tessék betartani és kemény kézzel betartani a törvényt, iktassuk ki fegyvertárunkból a rózsavizet! Majd akkor megjön a bátorsága mindenkinek a szóláshoz, a bírálathoz.

— És arról miért nem beszél — mondhatják mások —, hogy mennyi a felelőtlen, ocsmány, rosszindulatú rágalom? „Ne szólj szám"... ugyan kérem! Régóta nem az a baj, hogy félnek az emberek és befogják a szájukat, épp ellenkezőleg! Az irigy pletykálkodás, az intrika, a hazug vádaskodás, a felelőtlen locsogás mérgezi a légkört a munkahelyen is, a közéletben is; nincs az a tehetséges, becsületes, makulátlan vezető, akit ki ne kezdenének. Ha másért nem, hát sportból. Ez a legújabb nemzeti tömegsportunk. Kérdem én, ki tud ilyen mérgezett légkörben jó kedvvel dolgozni, fegyelmet, tekintélyt tartani?

Idézhetnék meghökkentő példázatokat akár mindkét álláspont nevében. A meddő példálózkodás helyett lássunk egy röpke tűnődést inkább, a szólásjog történelmi változatairól.

*

Kezdetben — az őskorban — kétségkívül egyszerűbb volt a képlet: a közéleti, a munkaügyi, a zsákmányelosztási, továbbá a személyi presztízst illető vitákban minden ősünknek keze ügyében volt az érv: egy jóravaló fütykös. Maga ez a tény, hogy a korabeli egyetlen tiszteletre méltó érv mindannyiuk rendelkezésére állt, pontosan körvonalazta a bírálat szabadságának és az intrika lehetőségének a határait.

Később a fejlettebb társadalmak — mint tudjuk — bevezették a fütyköshasználat monopóliumát. Nem szorul magyarázatra, milyen következményekkel járt akkor a nyílt, bátor bírálat vagy a sérthetetlen személyiségeket sértő intrika.

Újabban az emberiség olyan társadalomra vágyik, ahol senkit sem illet meg sem származása, sem rangja, sem vagyona révén örökös fütyköshasználati jog. És ez nagyon szép volna így, értelmes emberhez — homo sapienshez — méltón élni végre, folytonos megalázások és megaláztatások, bunkózások és lebunkóztatások nélkül.

Csakhogy bennünk munkál az ősi ösztön, és elég sokan sikerítenek maguknak magánhasználatra kisebb-nagyobb fütyköst, az ócskapiacról, ha van hozzá pénzük, vagy az állami arzenálból, ha van hozzá kulcsuk. Így tehát a betört fej sem ritka.

Tudom, tudom: aki elég szívósan verekszik puszta ököllel az orv-bunkózók ellen s elég kemény a koponyája, ma már az igazát többnyire kiverekedheti: őt pártolja a törvény. De amit közben kapott, az az övé. Nincs az a bírói ítélet, amely kivasalhatná koponyájáról a púpokat.

Bonyolítja a helyzetet, hogy a mai embernek már nemcsak attól fájdulhat meg a feje, ha szót emel, de *a hallgatástól, a magába fojtott véleménytől* is. Ez utóbbi *fejfájás* új tünet, a huszadik század járványa.

Vajon a *kétfajta fejfájás* elől menekülnek oly sokan a fal melletti duzzogásokba, locsogásokba? Hol is kedvükre kipanaszkodhatják magukat, s az benne a jó: felelősség nélkül...

*

Afféle se ki, se be állapot ez. Így is szokás fogalmazni: nincsenek demokratikus hagyományaink, most járjuk az elemi iskolát, és nemhogy szélesítenénk a szocialista demokrácia alapjait, de *a már adott* lehetőségekkel sem tudunk élni.

Vajon miért? Csak a gyakorlatlanság miatt?

A sok lehetséges ok közül itt csak egyetlenegyre hívom fel a figyelmet: kétszáz ember tétlenül nézi, hogy egy védtelen járókelőt három huligán halálra ver.

A kétszáz ember nem segíthet, mert először, másodszor és harmadszor is csak és kizárólag magára gondol, s nem az életéért rimánkodóra: kockázatos dolog beavatkozni. Ő is kaphat egyet-kettőt a nyaka közé. Vagy a cipőjét letapossák vagy az inge bepiszkolódik. (Egy bíró ezt, megértően, így fogalmazta: „Számolnak, ugye, az emberek, a következményekkel". — Vajon ennyire rossz számtanisták volnának az emberek — az illető bíróval együtt?) Rendőrért szaladni már nem volna kockázatos, de valóban kényelmetlen. És fárasztó. Amellett nehéz is elszakadni az élő krimitől: ritkán van része az embernek manapság ilyen látványban, hogy valakit az orra előtt *igazándiból* agyonvernek. Végtére senki sem mozdul, rendőrért sem szalad; a három gyilkos tehát alapos munkát végezhet, s a bámészkodók sorfala közt zavartalanul elinalhat a tett színhelyéről. Az illető kocsma elől s az illető aluljáróból.

Igy valahogy állunk a szólásjoggal is: „ne szólj szám" — *a más ügyében.*

Saját ügyükben ma már kevesen szorulnak biztatásra. Jajgattak és kiáltoztak az említett áldozatok is — *magánügyükben*, az életükért —, de nem volt kéznél az állam, *csak kétszáz állampolgár*...

*

Mármost kérdés: sikerülhet-e — a világtörténelemben először! — olyan önkiszolgáló, külön bejáratú demokráciát összehoznunk, melyben a kétszázak, csak és kizárólag a maguk *pillanatnyi* kényelmével, biztonságával, *pillanatnyi* érdekeivel törődve, óvhatják inggallérjukat a mások bajától?

S egyáltalán anélkül, hogy a demokrácia ábécéjét elsajátítanánk — hogy tudniillik *csak a mások jogait, szabadságát, emberi méltóságát védve védhetem sikerrel a magamét is* —, enélkül vajon léphetünk-e *felsőbb osztályba?*

No igen, ezek csak szónoki kérdések.

Öregasszony — Tenkács Tibor rajza

GONDUNK A NYELV

Egyre súlyosabb gondunk. Ahogy szaporodik mögöttünk az út, növekszik az emlékezés szüksége, kezdjük becsülni a csöndet, s azt, ami benne hallgat, a nyelvet. Mert a nyelv igazában mindig is a csönd mélyén hallgat, csak ritka pillanatokban érezzük meg jelentőségét, s már egyáltalán nem vagyunk elégedettek a szövegekkel. Sose volt olyan fontos, mint éppen a modern társadalomban, hogy tudjunk valami lényegeset a nyelvről. Itt ugyanis már nem nyíltak és áttekinthetőek, nem hagyományozottak és előírásosak a viszonylatok. A munkamegosztás és a körülhatárolt személyiség világában a nyelvi közlés leegyszerűsödik, miközben az emberi kapcsolatrendszer áttekinthetetlenné bonyolódik. Lassan már csak mozdulataink és gesztusaink vannak. Ezek önkéntelenek és őszinték. A beszéd, az írás arra való, hogy sima folyásukkal eltakarjuk kialakulatlan gondolatainkat. Olyanok leszünk, mint a némák, ha valódi közlendőnk van egymás számára, s kárálunk, mint a tyúkok, mert nem bírjuk elviselni a közénk ülepedett csendet. S már nem is tudjuk, hogy van hallgatás mi összeköt. Ilyenkor volna jó megszólalni, de már alig van szavunk és fordulatunk rá, mit is érzünk.

Az írástudás teljességének idejét éljük. Nyoma is alig van az orális kultúrának. Reális becsvágyunk az olvasó nemzetté. válás. Egyre többet beszélünk, sokat olvasunk, szaporodnak írástudóink, mégis fanyalogni van kedvünk. Sokan beszélnek, többen írnak, mint valaha, de beszéltek-e ilyen rosszul, írtak-e ennyire szürkén, mint mostanság? Kevesen virrasztanak nyelvőrségen, néhány tucatnyian lehetnek a tollforgatók között, akiknek nemcsak becsvágya, tudománya is a nyelvhasználat.

Verseket olvasok. Micsoda ritmus- és rímáradat! De mily konvencionális ez a költészet nagyobb részében. Csupa verbalizmus! Meg félelem a szokatlantól, az újtól. Bele lehet-e nyugodni abba, hogy a költészet pusztán közérthetőség okán elfogadható? Mert érthető nyelven becses eszméket ismétel és — mondjuk nyugodtan — devalvál. Ki veszi észre ugyanakkor az igazi költészetben megnyilatkozó erőfeszítéseket, melyek a nyelv jelentős változásaira utalnak? Strukturális változások ezek, s jelzik az ember és a nyelv viszonyának átalakulását. Ha a nyelvi jel a tárgyat közvetlenül idézi fel, mintegy azonosul a tárggyal, a valóság viszonylatai a jelrendszer logikai, szerkezeti tagoltságával közvetlen megfelelésben látszanak lenni. A nyelvi jel ilyen azonossága a tárggyal a látszat (a nyelv!) és a valóság (a tárgyi viszonyok összessége!) egybehangoltságát eredményezi. Az egybevágóság, a közvetlenség, az időlineáris szerkezete, az ábrázolás jellemzi azt a nyelvi rendszert, mely jel és tárgy azonosíthatósága jegyében alakul. Ehhez a rendszerhez képest érezzük a költői nyelv változását. E változás nyitja, hogy jel és tárgy között immár analogikus kapcsolat van. A valóság egyeteme és a jelrendszer között csak időlegesen lehetséges megfelelés, a nyelv véges rendszer mivoltában kerül kapcsolatba a nálánál mindig kiterjedtebb tárgyi világgal, a kettő között nincs egybevágóság, csak hasonlóság, ilyenformán lehetséges is, szükséges is a jelrendszer alakítása. Nem az ábrázolás; a kifejezés, az alakítás uralkodik ebben a nyelv-valóság kapcsolatban, s olyan nyelvi struktúrák képzése lehetséges, melyek evidensen érzékeltetik a nyelv határait és mély belső természetét. Amikor például bizonyos költők eljutnak az úgynevezett konkrét költészetig, ezt a problematikát élvezik ki.

Mindez erőteljesen hangsúlyozza gondolkodás és nyelv viszonyát. A modern költészet nem is annyira gondolati természetű, mint inkább logikai, a gondolkodás természetéről beszél, semmint a gondolatról magáról. Ennyiben redukált ez a költészet, ennyiben a poézis határait jelenti. Nem is érte beszélünk, csak róla, s róla is csak azért, hogy megmutassuk, milyen jelentősége van a nyelv változásainak, ember és nyelv kapcsolata átalakulásának a modern világban. A költészet szélsőséges megjelenésformáiban közvetlenül szolgálja a gondolkodás törekvését, hogy alkalmazkodjék a civilizációs és társadalmi átalakulásokhoz. De hol vagyunk mi a poézis e határeseteitől a magyar líra vonatkozásában, és különösen hol van közönségünk a modern szemlélet- és gondolatformák befogadásának készsége dolgában!

Nyelvi kultúránk elmaradottsága a felelős érte, ha áttételes szövegek nem tudnak szélesebb közönséget hódítani. Milyen sivár állapot, ha éppen a legfiatalabbak, és ott, ahol természetes volna, az iskolában, idegenkednek a nyelvi művészet új törekvéseitől. Valójában a gondolkodás bonyolultságától idegenkednek! Bár gyakran — és elemi viszonylatokban — ráérezznek a fiatalok a differenciáltabb gondolatváltásokra, de folyamatosságában nem képesek elviselni azt. Bármit várjunk az iskolától, ha az irodalomkritika se képes együtt lélegezni a modern költészet törekvéseivel? Pedig ezekben a változásokban, újszerűségükben a gondolkozás átalakulása feszeng.

Nem vagyunk készen erre az átalakulásra. Előbb a romlástól kellene védelmeznünk nyelvünket. Mert a változás mindig fenyegeti is a nyelvet. A nem erős tudatú nyelv kiszolgáltatottja a változásoknak. Mi viszont olykor a nyelvromlást nézzük el dinamikusabb gondolatokhoz való alkalmazkodásnak, ami meg purista reakciót szül, s már a szükséges változástól is félünk. Tanulmányprózánk, publicisztikánk kiválóan tükrözi nyelvünk tudatának bizonytalanságát. Igényesnek látszó gondolatokat a német nyelv szellemében fogalmaznak magyarul. S az ilyen tanulmányprózа lehetséges stíluseszményként elevenedik közírásunkban. Nincs ellene tiltakozás. Reakcióját egy másik stíluseszmény gyakorlóinál tapasztaljuk. E stíluseszmény a francia mondatszövésből vesz inspirációt magának. Láthatóan könnyedebb és elegánsabb amannál. Látszatra nyelvünk természete is jobban viseli. A németes gondolatvezetés elrákosítja a mondatot. Következménye a terjengős fontoskodás, a nagyképű semmitmondás. Tehetséges szerzőtől idézzük a következő mondatot: „Mikor a filozófus morális küldetéséről beszélünk, akkor nem gondolunk azokra, akik szakmájuknak a filozófiát választották".

A filozófus morális küldetéséről szólva nincs gondunk a katedra-filozófusokra. Így is lehetne mondani, s egyáltalán nem vesztettünk volna semmit a tartalomból. Némely füleknek mégis megejtőbb a többszörösen összetett és alárendelést is tartalmazó mondat. Elvégre a mellérendelés primitív, bonyolult gondolatokat csakis így lehet kifejezni, hogy: „mikor,... akkor,... akik..." Noha csak a szó szaporodik ezekkel a kötőszókkal. De az se jobb, ha rövid mondatokra tördelve sorjáztatják a semmit: „Ma majdnem mindenki eredetit kíván a költőtől. Nem annyira jót, megbízhatót, kiválót. mint inkább eredetit. És sosem volt módon eredetit, minden ízében újat. Saját technikájút, saját képrendszerűt". Ez a dramatizált közlés nem a gondolat feszültségétől kapja formáját, de egyetlen, nem is különösebben érdekes észrevétel mondatokba tördelésével akar istenülni. Mindhiába!

E kicsiny példatárat lehetne szaporítani. Úgy illenék, hogy saját szövegeinket is megidézzük. Mert magunk se vagyunk különbek. Hiába véljük: ha rövidebb és hosszabb mondatokat rakunk egymás mellé, akkor ritmust és jó hangzást nyerünk. A fordulatos fogalmazás, jól tagolt közlés rutinból is gyakorolható, manír lesz belőle, gondolat nélkül jól hangzó szöveg. A kellő pillanatban feltalált érzékletes fordulat még nem röpít fel bennünket a Parnasszusra!

Gondolat nélkül nincs szöveg! De a gondolat nem ment fel bennünket az anyanyelvvel kapcsolatos felelősség alól. Közgondolkodásunk szegénysége mind a németes stílusnyom, mind a nyelvünk természetét mintázó franciás stíluseszmény kultusza. Bár ne essünk túlzásba! Rá tudunk mutatni arra a néhány szerzőre, kiknél a nyelvérzék épsége arányt tud teremteni a latinos-franciás grammatikai inspiráció és az anyanyelvi törvény közt. De ezek a stiliszták egyben erős gondolkodók is. Ismerünk olyan német nehézkességű stilisztát is, aki gondolataival elviselhetővé teszi nyelvi botladozását. Nem is akarunk benne ítélni, mely rész a fontosabb, a romlatlan nyelvérzék-e, vagy az erős gondolat. Minthogy erős gondolat nélkül hiábavalóság az erős nyelvérzéket emlegetni. Arra se legyünk már végre büszkék, hogy az a nehéz tiszántúli kun koponya nem veszi bé a német grammatikát! Hiszen ez csak magunk mentsége!

Végre is eljutottunk mondandónk lényegéhez. Változást vélünk látni ember és nyelv kapcsolatában. A nyelvek mind azon iparkodnak, hogy alkalmazkodjanak a bonyolultabb világhoz. Két tendencia érvényesül: az egyszerűsödés és a bonyolódás irányát együtt látjuk a nyelvi változásokban. Az egyszerűsödés a szó, jel és tárgy viszonya, továbbá az absztrahálódás és szókincsbeli szűkösödés dolgában mutatkozik. A bonyolódás a struktúrában. A grammatika differenciálódik. A nyelvben tudatosul a gondolkodás módja. S mind e változás akkor éri nyelvünket, mikor készületlensége nyilvánvalóbb, mint bármikor. A változás még inkább erőtleníti az amúgy is gyenge nyelvi tudatosságot. A gondolkodás gyengesége most még jobban feltűnik, mint korábban. Egyszerre volna szükségünk az erőteljes gondolatra és sokkal jobban kéne vigyáznunk nyelvünk épségét, mint valaha. Hibátlan nyelvérzék és erős gondolat találkozásait sóvárogjuk, ám e találkozás feltételei közgondolkodásunk forrásainál vannak.

Legelébb az iskolában. De van e szomorúbb, mint iskolai anyanyelvi és idegen nyelvi tanításunkra gondolni!? Különösen a gondolkodás érdekeinek szempontjából. A tanítás válsága nemcsak a mi gondunk. Az el nem rendezett, szerves összefüggéssé nem higgadt tananyag inkább ismereteket nyújt, gondolkodásra nem nevel. Pedig nem annyira ismereteket, inkább gondolkodásmódot kellene tanítani. Így a nyelvekkel is. Idegen nyelvet birtokba venni distanciateremtés a gondolathoz képest. Gondolat és nyelv csak a naiv gyakorlatban ugyanaz. Ha az egyik előtérbe kerül, a másik is meglátszik. Erős a gondolat? Próbára tett a nyelv. Vizsgálom a nyelvet? — Nyomokban ott a különben megfoghatatlan gondolat. Az alakja, a formája.

Így vagyunk az anyanyelvvel is. De itt még elkedvetlenítőbb állapotokat tapasztalhatni. A mai diák szókincsének szegénysége még csak hagyján! De amikor mondatokat nem képes értelmes kapcsolatban sorjáztatni az a veszedelmes. Mit várhatnánk hát tőle, mikor a gondolkodás rendjét kérnénk számon rajta? A gondolkodás differenciáltabb módját, a nyelvben kívánkozó változásokat? — mikor elemi viszonyban is éretlen. Pedig már nincsenek összefüggő és zárt nyelvi egységek, ahol a magyar nyelv őrizné érintetlen erejét, másrészt viszont oly kihívások érik a bizonytalankodó nyelvérzéket, amikre válaszolni kényszerűség.

Bizony súlyos gondunk lehet a nyelv. Gondunkká kell tennünk. Egész nyelvi kultúránk kérdéses helyzetben van. Akkor is, ha manapság már divat az idegen nyelv tanulása. Divat és gyakorlati érdek diktálja. Nincs a művelődés szerves rendjébe ágyazva. Nem kellő időben támad az érdeklődés, nem is igen támasztják, s ha mégis támad, nincs elég odaadás kielégíteni. Az anyanyelv dolgában pedig sose lehet eleget tenni, a tanítás viszont pusztán a nyelvtanra hagyatkozik úgy-ahogy. Kevesen gondolnak rá, hogy az irodalommal és a történelemmel való egységben tanítható szellemmozdítóan az anyanyelv, s nem utolsósorban a modern irodalommal szoros kapcsolatban. De ki segít a tanári rendnek ebben a munkában? Ki ellensúlyoz az egyetemes magyar kultúrában annyi rontó hatást? Az írástudókra van szükség! Övék a nyelv igazi gondja!

BATA IMRE

Bozsik József

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1979 MÁR 8

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

1021

Férfifej

Bozsik József rajza

— Ez a
elég!
A bíróság
jegykártyát
ter Luis Je
magát. Kér
ha a magas
tekintsenek
téren, s ott
szerény autó
Mister Lui
keservesen k

— Miért titkolják az öregek a fiuk címét? Miért nem mondják meg? Akkor nem kellene nekik fizetniük a gyermektartást. Egyedül tartsam el a gyereket? Magam is dolgozom, s ötszáz forintot fizetek egy asszonynak, aki a gyerekkel van.

Szomorú sors. Amikor mister Luis hátat fordított hazájának és családjának, néhány hónapos fiúcskát hagyott itthon. Sajnos, a gyerek szellemi fogyatékos. Állandóan felügyelni kell rá, különben megy, csavarog, össze-vissza. Az asszonynak meg kell élnie, dolgoznia kell, de a gyerektől nem tud, csak ha fogad mellé valakit. Speciális intézet kellene, de oda — nem tudni miért —, csak 14 éves kortól veszik fel a rászorult gyermekeket.

Mit tegyen egy szegény, magános asszony ilyen teherrel?

Megszólal az özvegy

Mister Luis szülei öregek, betegek. Helyettük leányuk vesz részt a gyermektartási per tárgyalásán.

— Apám kórházban van, anyám fekvő beteg... tessék, az igazolások... arról is,

leség is elcsitul.

Marika és a kapucin

Nagyrozvágy. Kellemes meleg szoba, a sarokban televízió. A gyerek csendben ül a heverőn.

— Ő az — mutat rá a fiatal özvegyasszony. — Gyere ide szépen, mondd meg, hogy hívnak?

— Marika... Jenes Marika. És én ki vagyok neked?

Marika nagy, fekete szemei csodálkozva kerekednek:

Hát te vagy az anyuci!

— Látja — öleli magához a gyereket a vékony asszonyka —, úgy megszerettük már. Olyan kedves és értelmes.

A szekrényből halom iratot vesz elő. Míg módszeresen kutat egy levél után, meséli Marika sorsát.

— Nagy Pista hozta haza tavaly. Szegény kicsike olyan beteg volt, mikor érte mentem. Agyonetették, itatták a repülőn. Nem szólt egy szót sem, sokáig... aztán azt rebegte, hogy kapucin, kapucin. Nem tudtuk, mit jelent. Végül toporzékolva követelte... mindent adtunk neki, vajas kenyeret, almát, mindent, de nem találtuk el, mit akart. Sorra jöttek a falu

Bozsik István

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

1970 MÁR 11
1021

(Bozsik István műve)

45. Ebred. 46. Mennybolt. 47. Püföl. 50. Ipari növény. 52. Kaszál. 54. Orosz folyó. 56. Ragadozó madár. 57. Jászai Mari színpadi szerepe a Bánk bánban. 62. Erődítmény. 63. Indíték. 64. Japán félsziget. 65. Női név. 66. Néma dán! 67. Foghús. 68. Éhesen. 72. Derékdísze. 74. Lebeg. 76. Női név. 77. Északfrancia folyó. 79. Válaszol-e? 80. Angol. 82. Táplálék. 85. Vissza: román pénz. 86. Ragasztó anyag.

Függőleges: 2. Vércsatornái. 3. Budapesti optikai nagyüzem 4. Az Inn mellékfolyója Nyugat-Németországban. 5. Maró folyadék. 6. Férfinév. 7. Jövendölés. 8. Kerek szám. 9. Női becenév (—'). 10. Olasz város Umbria tartományban. 11. Eleje eleje! ötvennégy. 19. Művész. Közlekedési ládék. 26. szintje. 28. lé. 31. Ner 32. Korszak nyelven. 34 35. 48-as 36. Víziálla elég! 40. Lakoma. 42. Talál. 47. Fém. 48. Hosszabb kirándulás. 49. Hadászati. 51. Személyi adat. 53. Rámol. 55. Bűnügy alapja. 57. Jeladó hangszer. 58. Számnév. 59. Tekercs, angolul. 60. Ami múlik. 61. Túró leve (—'). 67. Spanyol női név. 68. Esztendeig. 69. Európai államfő. 70. „E" mézkészítő. 71. Imperialista katonai szövetség. 73. Se eleje, se vége kering! 75. Olasz folyó. 78. ... Dávid,

teszünk különbséget. Az elmúlt heti számban közölt rejtvény helyes megfejtése: Rettenetes Iván, Nővérek, A kiskakas, Emigránsok, Golgota, Borús reggel, Aleita.

Könyvet nyertek: dr. Gaál Zoltán, Miskolc, Szigligeti Ede tér 3.; Balázs Magdolna, Mezőkövesd, Mihály u. 3/a; Lovász Ferenc, Abaújszántó, MGI Technikum.

A könyveket postán küldjük el.

Bozsik István

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1969 DEC 9
DÉLI HÍRLAP

1021

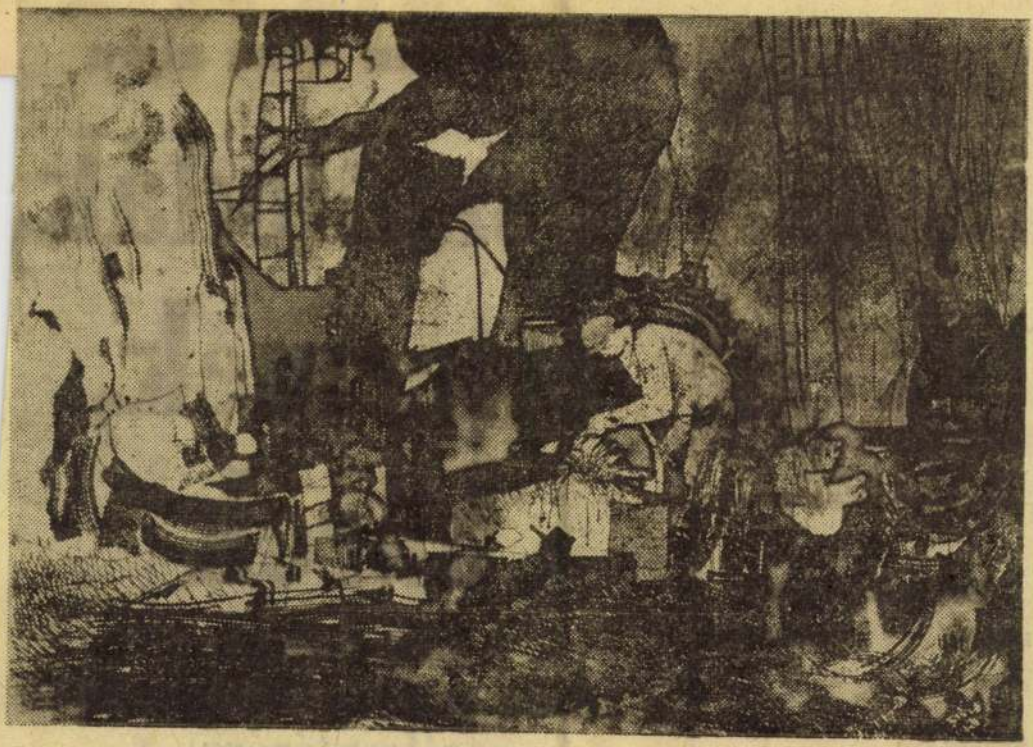

✶ *Hegesztők*

(Bozsik István rajza)

RLAP
I NAPILAP *
1969. december 9., kedd
FILLÉR

ptomi
ánykiküldöttség

Alabá

Új szállodák, éttermek, bárok

140 millió a város vendéglátóiparának fejlesztésére

A Hungária Szálloda és Éttermi Vállalat hosszú távú

egy zongora szolgáltatja a zenét és a vendégek külön-

1021

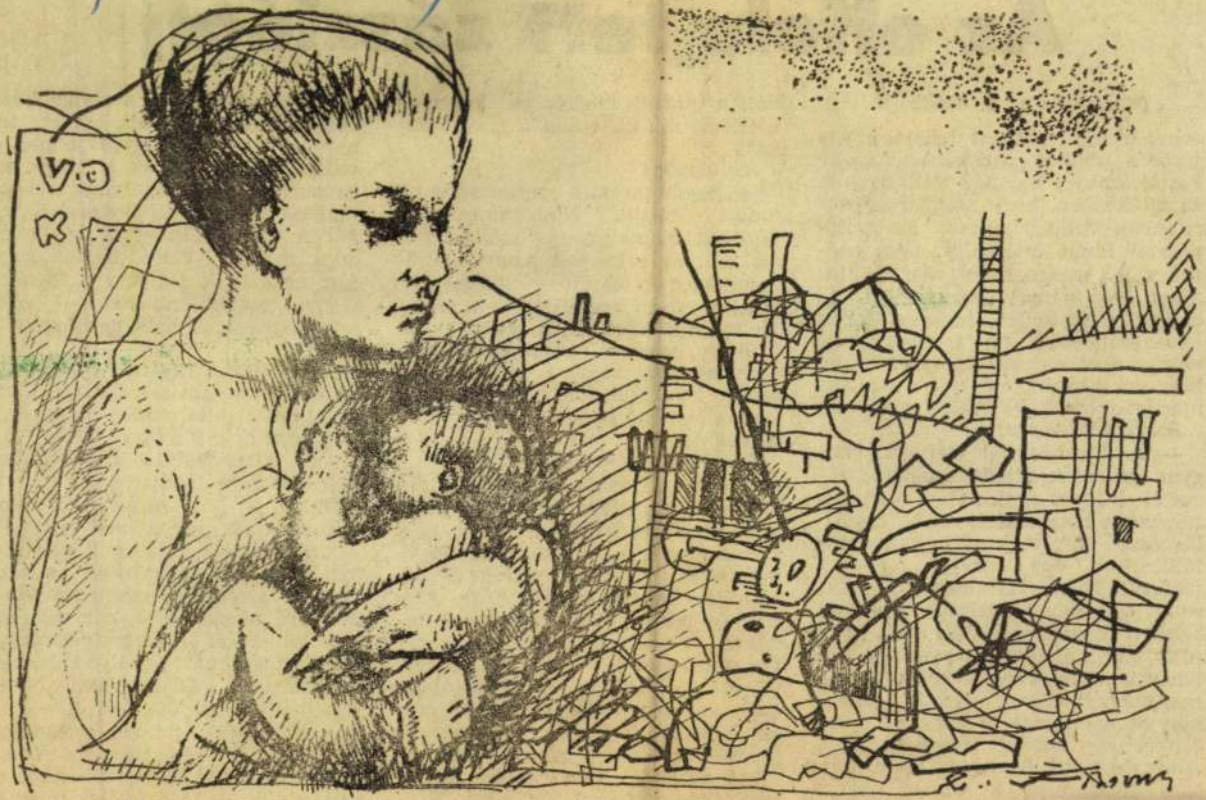

Bozsik István: Külváros

Bozsik István

Az elfelejtett

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest
1969 DEC 1 3
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRKÖZLŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-148, 340-176

(Folytatás az 1. oldalról)

minden éjjel átment legalább egy járőr a német állások hézagain. Fiatal szovjet katonák vállalkoztak rá több ízben, hogy magyar egyenruhában velünk jönnek. Az ipolypásztói hidat önélkülük nem tudtuk volna megmenteni, mert a hídfőket erős német őrség védte. Az őrséget meg kellett semmisíteni, a gyújtózsinórokat és a távbeszélő vezetékeket el kellett vágni. Emlékezetem szerint ezt a szovjet támadást megelőző éjszaka csináltuk.

Szerszámlakatos:

— A Királyrétnél szétvert magyar csapatok Kisirtáspusztát elvették tőlünk. A túlerővel szemben fegyveres harc nélkül átadtuk szállásunkat. A következő hajnalon találkoztunk egy szovjet felderítő járőrrel. Elmondtuk nekik a helyzetet, ott engem másodmagammal azzal a feladattal bíztak meg, hogy mint parlamenterek, menjünk be Kisirtáspusztára és hozzuk át a magyar katonákat. Kevés számú szovjet segítséget is kaptunk. Az őröket egyenként lefegyvereztük. Amíg én a két őrre vigyáztam, társam felköltötte a parancsnokot: Először fegyverét akarta használni,

ból, a német megtor
lemészárolhatta volna
kat.

Kollégista:

— Egyik társunk
tudott oroszul. Na
hozzánk csapódott e
cia fiú, és bizonyos
kor Nazarov kapitány, akivel
cember 27-én valamennyien szemtől szembe kerültünk, szónoklatot intézett hozzánk, kellemes meglepetéssel hallgattuk, hogy kitűnően beszél franciául. Ezt persze két-három görgeystán kívül, leginkább André értette.

Összekötő II. (művész):

— Francia nyelvű beszéde után minket a kapitány igazolványokkal a front mögé küldött. Mikor hátra indultunk, mi megtartottuk fegyvereinket. Hiszen őriznünk és kísérnünk kellett a Kisirtáson elfogott és lefegyverzett magyar katonákat. De járt is nekünk a fegyver. Összesen két szovjet katona jött velünk Kóspallagig, mintegy bántatlanságot biztosítva. De a menet létszáma közben alaposan megduzzadt, a szovjet gyorsél által elfogott és lefegyverzett német és további magyar katonák által. Kóspallagon a két ismerős szovjet ka-

borba,
mint bármilyen mas

*

A börzsönyi fiúk nem válthatták be Nazarov kapitánynak tett ígéretüket, nem siethettek Debrecenbe, hogy személyes részvételükkel az ország felszabadításáért s a háború befejezéséért küzdjenek.

Nazarov hat papírjából mostanára, csak egy maradt meg. De útközben sokszor használ vették a másik öt igazolásnak is, sokszor szerzett számukra megbecsülést és kedvező bánásmódot, bár nem egyszer kétkedést is ébresztve irántuk, akik az egyre rongyolódó írásokat felmutatták, Foksanyban, majd Tulában.

A koalíciós pártok vezetőinek együttes kérésére (az irat fotokópiája fennmaradt) hozták haza soron kívül — 1946 tavaszán —, az elkallódott görgeystákat. De már

Ülő lány

1021

Bozsik István munkája

ESZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP KIADÓ
BUDAPEST, IX., Üllői út 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-176

1970 MÁR 15

ruzát hasz
mellékfolyó
szítéséhez
használják.
és ő. 37. A
galmas átj... ...nagó).
40. Ellenőrzés a feladata (névelővel). 42. Minden idők egyik legnagyobb basszus énekese, Budapesten is többször vendégszerepelt. 44. Azonos római számok. 45. Európai állam. 47. Személyes névmás. 48. Kiváló író és költő, egy szovjetunióbeli útjáról szólt a felszabadulás előtt megjelent Oroszország című könyve. 50. Számtani műveletet végez. 52. Csak régi évszámok előtt állhat. 55. Csodálkozó. 57. Pénzegység Indiában és Pakisztánban. 60. A zöld szín egyik árnyalata. 62. Súlyveszteség egyes árucikkeknél. 64. ÓKJ.

...a vízszintes
43., 72., valamint a függő
ges 13., 20. és 48. számú
rok megfejtése márc
19-ig. A hibátlanul meg
tők között könyveket so
lunk ki. A rejtvényben a
ó, illetőleg az ő, ő között
teszünk különbséget. Az
múlt heti számban kö
rejtvény helyes megfej
A hitet, a vágyat fütty
szét, kinyitotta a föld
szívét.

Könyvet nyertek: *Ada*
László Miskolc, Telegdi
15. sz.; *Molnár Delilla*
rospatak, Gimnázium;
József Mezőkövesd, Eö
út 17. sz.

A könyveket postán k
jük el.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 DEC 4

DÉLI HÍRLAP

1021

Bozsik István

* Öregasszony

(Bozsik István rajza)

Miskolc

M... korn... nincs hóto...

Gondoskodtak a vadállo...

A hirtelen beköszöntött télies időjárás országszerte meglepetéseket okozott. A sajtó és a rádió az utóbbi napokban már arról adott hírt, hogy a viharos erejű szél és a hófúvások helyenként megbénították a közlekedést, zavart okoztak az élelmiszer-ellátásban. A vihar a Dunántúlon villanyoszlopokat döntött ki, ablakokat tört be. Borsodban csupán kisebb hóakadályok keletkeztek.

A KPM Közúti Igazgatóság tájékoztatása szerint a hófogó rácsok elhelyezése megyeszerte idejében megtörtént. A hófúvás által veszélyeztetett szakaszokon

mintegy 16 kilométeres hosszúságban védik főútvonalainkat.

Ennek ellenére az Encs és Gesztely környéki utakon a 60 kilométeres sebességgel száguldó szel tegnap reggelre 50—60 centiméteres, helyenként egyméteres hótorlaszokat hordott össze. Az akadályok elhárítására riasztották az igazgatóság Unimog hómaróit, az encsi területen két nagy teljesítményű. 16 tonnás motoros hóekét „vetettek be".

A hódugók gyors eltávolí-

és Abaújszántó, valamint Fóny és Regécz között is járhatók. Egyedül a tartós fagy miatt bekövetkezett csúszósság okoz gondot, de a kivezényelt tizenkét sószóró jármű mellett a főközlekedési utak meghatározott szakaszain

négy őrjáratos teherautó, a bekötőutakon pedig hat rajonos gépkocsi

szórja a homokot.

Forgalmi zavar Miskolc környékén nincs, bár az utak csúszóssága fokozott figyelmet követel a járművek vezetőitől. A közlekedési vállalat szakemberei a hideg idő beálltával végigjárták a külterületi autóbusz-vonalakat, s idejében intézkedtek.

Felszabadulási i...

Ma d...

osztják ki...

Bozsik István

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

1021

1970 ÁPR 12

(Bozsik István rajza.)

a marxizm
filozófiai v
legnagyobb
Lenin volt.

A marxi
désének l
legjellemz
lozófiai-po
módon val
zófia és a
gyakorlatt
zófiát, és a
sítás szint
korlat ell

Lenin, a
telmében, nem volt filozó-
fus, de a marxista elmélet
alkotó továbbfejlesztője és a
gyakorlati építőmunka ki-
emelkedő teoretikusa volt.

Filozófiai nézetei alakuló,
fejlődő és egyre magasabb
szinten bontakoznak ki elmé-
leti írásaiban. Legjelentősebb
filozófiai művei a *Materia-
lizmus és empiriokriticizmus*
(1908), a *Filozófiai füzetek*
(1916), *Állam és forradalom*

*rülnünk kell munkánkban
mindenkor a sablonokat, a
bonyolult valóság leegyszerű-
sítését.*" (Kádár János elvtárs
beszéde a felszabadulás 25.
évfordulóján.)

Nem kifejezetten filozófiai
írása Leninnek *A nagy kez-
deményezés* című műve,
mégis, aktuális politikai vo-
natkozása miatt ki kell térni
rá. Napjainkban a bourzsoá
szociológia felosztva a társa-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Bozsik István

Napjaink

1970 MÁJ

b“ irodalomtanárokat!

1021

Bozsik István rézkarca

regény?

**ben nyújthat tájékoztatást. Amit az ese-
k jelezhet, azt egy átfogóbb vita kidol-
dalmunk értékeinek, fogyatékosságainak,
felmutatását. Figyelemfelhívó is egyben
nel alkotásokat, másokban problémákat
olvasásra ösztönöz.**

mérhető egyéniség talán mindössze egyetlen alakulhatott ki, aki bátran folytatta tudatos kísérleteit — ***Déry Tibor***. Az ő realizmusa csiszolódott jószerével egyedül modellalkotó, huszadik századi realizmussá, mely elfordul az öncélú anekdotizmustól, jóbeszédű esetlegességektől, amely a középszer munkáira annyira jellemző maradt.

A sematizmus átmeneti időszaka után fellendülés mutatkozott. Az egyszerűség kedvéért a három legmaradandóbb és legjelentősebb regényt említeném: a *Rozsdatemetőt*, a *Húsz órát* és a *Próféta voltál, szívem*-et. Meg kell vallanunk, hogy e művek keletkezésének oka összetettebb, mint azt az első pillanatra gondolnánk. Meggyőződésem volt a művek megjelenésekor is, azóta is csak erősebb lett véleményem, hogy e munkák többet köszönhettek aktualitásuknak, mint tényleges, belső, tehát maradandó irodalmi értékeiknek. Mindhárom munka űrt töltött ki, hallgatásban szólalt meg élesen, mindháromm fontos, középponti társadalmi problémát feszeget. Ha azonban megvizsgálásuk módját vesszük szemügyre, szembetűnik zsurnalisztikus jellegük, a közhelyek valóságos arzenálja, amely tény az idő múltával egyre szembeötlőbb. Ezeknek a műveknek nagyobb a történeti, mint az értékképző jelentőségük; szociológiai dokumentumként sokkal jobban beválnak, mint olyan regényekként, amelyeket többször is el lehet és kell olvasni.

Ha e reprezentáns művekről szólva igazunk van, márpedig regénynikailag

lönös sorsokból időnként parabolisztikus érvényű modell felállítása felé irányult.

A kiszárított, mélység nélküli, perifériku jelleg uralkodott *Hernádi Gyula* regényeiben, elbeszéléseiben is, mégis módszere, amely — mint a modern regényé általában — igen közel áll a filmszerkesztés módszereihez, a korszerűségnek olyan lehetőségeit és ígéretét adja, amelyet addig a magyar irodalom nem nyújtott. *Mészöly Miklós* írói fejlődése azonban az, amely magas szinten hasznosította a modern regénykísérletek tapasztalatait. *Az atléta halála*, a *Jelentés öt egérről*, a *Saulus* az írói tudatosságra, korszerűségre, az esetlegességtől elszakadó, minden részletet érvényes parabolával bevilágító modellre törekvés sorozata. *Kardos G. György* és *Konrád György* regénye tetőzi be ezt a fejlődési fokozatot. Az ő számukra a hallatlanul lebilincselő történelmi-társadalmi mondanivaló erőltetettség nélkül találja meg a mindig változó és változtatható, képlékeny formát. Kardos G. György számára a világirodalmi szintre való helyezkedést témaválasztása is biztosítja, amely egyedülálló vállalkozás a felszabadulás utáni magyar irodalom történetében, mivel a szocialista realizmus esztétikája íratlan szabályt állított fel, amely szerint magyar író csak magyar témát dolgozhat fel, történelmi témák kivételével. Konrád műve két okból is tanulságos. Egyrészt reményt keltően elvonatkoztató, a konkrét tények realitásából kiemelkedő módszere, amely a szociográfiai érdeklődést szociológiaivá mélyíti, másrészt választékos asszociatív, időnként a költészethez közelálló stílusa. A modern regényíró legfontosabb jellemzői éppen ezek: parabolisztikus téma választása, a lehető legjobb szerkezet állandó szemmel tartása és előtérbe helyezése, az idő és a tér abszolút érvényének feloldása, az író asszociációinak természetes belső logikája szerint.

Elégedetlenül teszem le a tollat. Túlságosan sommásan intéztem el talán a hagyományos formában al-

Bozsik István

1970 APR 3 D

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRMONDÓ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP

1021

* *Illusztráció.*

Bozsik István rajza

RLAP

I NAPILAP

1970. április 30., csütörtök

FILLÉR

Felvonják az állami zászlót

Budapest zászlódíszbe öltözve készül az ünnepre. Az évforduló előestéjén katonai tiszteletadással, ünnepi külsőségek között vonják fel az állami zászlót az Országház előtti Kossuth Lajos téren, a Magyar Népköztársaság nemzeti lobogóját és a munkásmozgalom vörös zászlaját pedig a Gellérthegyen.

ő, majális, tavaszi bál

epel a város

Bozsik István

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1970 SEP 19

1021

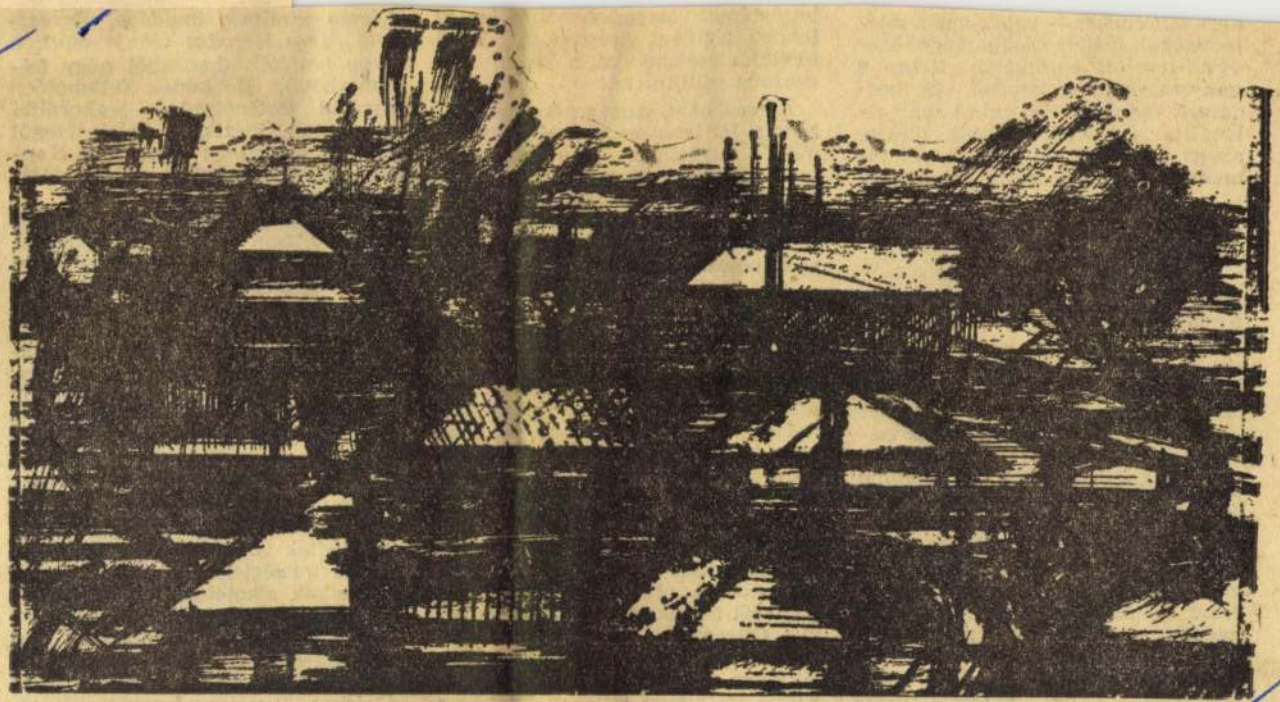

Bozsik István:
Házak

1970. SZEPTEMBER 19.

kori falképeket — velük azt a szellemiséget, mely a magyarságot ezer évvel ezelőtt európaivá tette, s annyira, hogy a tatárok vad hordáinak éppúgy nem tudott már ellenállni a XIII. század elején, ahogy a IX—X. századi magyar támadóknak sem a frank birodalom.

Véletlenül

vetődtünk el Vizsolyba. (Göncön forgattuk egy dokumentumfilm részletét, itt hívták fel figyelmünket az első Károli-bibliának a vizsolyi református templomban őrzött példányára, a meszelés alól feltárt középkori freskókra.) Fáradtak voltunk, szinte álomból riadtunk fel, amikor kocsink megállt a kőfallal övezett, erődítményszerű öreg templom előtt. Sötét volt, esett az eső. Sűrű sárban caplattunk, végre megleltük a parókiát. Szerencsénk volt: *Juhász Dezső* református lelkészt odahaza találtuk. Azzal fogadott: a freskókból már nem láthatunk semmit, a templomban nincs villanyvilágítás. Nem baj, mondtuk, vannak akkumulátoros lettörténeti szempontból jelentős leleteket Bálint preparálta, majd ládákba csomagolva a kassai múzeumba szállíttatta.

A freskókat szerencsére nem lehetett ládákba csomagolni. Itt és most hirdethetik európaiságunk eredetét, ezerévünk értelmét, alkalmazkodó készségünk és alkalmazni-tudásunk történelmi mészrétegeken át is megmaradó, sűrűsödő bölcsességét.

A falképek

önvizsgáló kérdésekre késztettek, úgy is fogalmazhatnám: predesztinációt ostromló gyónásra. Nem az ezer évet illetően, hiszen: volt, ami volt. Inkább az utolsó harminc év miatt; hogy három évtized nem volt elég — egy nemzedéknyi idő — e falképek teljes feltárására.

A szakállas fiatal szobrász *(Farkas Ádám)*, aki alul-exponált képeinktől föllelkesülve másodjára levitt Citroenjén Vizsolyba, megjárta Párizst. Ahogy ő — sokszor körüljárva a templom szűk belső terét — fölfedezte egy-egy freskón a

három ki
telő Jáno
nagy pró
ismerhető
európai
pillanatai
fölvetik a
pány és
ra utalna

Nem
természetesen meg sem kísérelhetem, hogy a falképekről szakszerű elemzést adjak, még kevésbé bocsátkozhatom jóslásokba a további feltárás várható eredményeiről. Legföljebb személyes elragadtatásomról adhatok számot. Ami bizonyosnak látszik: ezek a freskók nem egyetlen mester, sőt nem is egyetlen korszak művei, hiszen néha egy kompozíción belül is többfajta stílust vél felismerni a magamfajta laikus szemlélő: a középkor századai mintha egymásra rétegeződtek volna e vaskos falakon. Az is kétségtelennek tűnik, hogy a freskók alkotóinak egyike-másika kora kiváló mestere lehetett. Egy szakszerű, a nemzetközi vonatkozásokat is feltáró elemzés talán még személyük kilétére is fényt deríthet, legalább megközelítően.

A v

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1968 JUL 6.

ÉLET ÉS IRODALOM

Bozsik István

1021

Bozsik István: Munkásfej

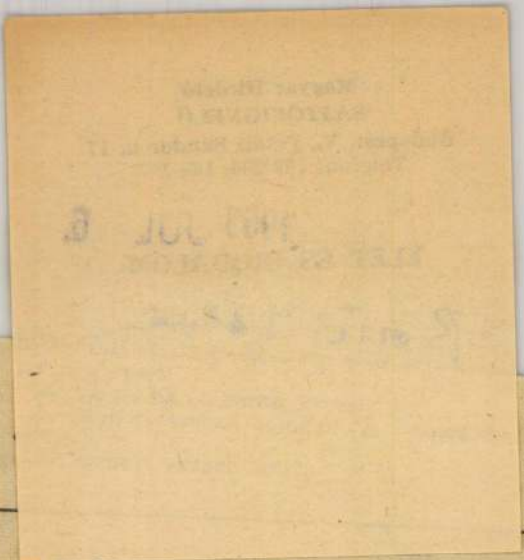

— D. J. verset írt! D. J. verset írt! — ordította és plajbász hosszúságú ujjai árulkodón mutogattak apámra, mintha legalábbis a kasszát rámolta volna ki az ebédidő tartama alatt.

F. úr, az igazgató csaknem rosszul lett izgalmában.

— Mit hallok? Hol az a vers?

Gyökér a markába nyomta.

F. úr szobájába vonult tanulmányozni a körülményeket és a teendőket, de nem látott a sorokban semmi olyat, ami a hivatali rend ellen vétett volna.

Húsz perc múlva behívatta apámat.

Apámat követte Nád Laci is.

— Ki ez az úr? — kérdezte furcsállva F. úr.

— Távoli rokonom — mondta D. J. kitérően és F. úr előbb vállat vont, aztán prédikációba kezdett.

— Kedves D. — közölte —, csak mint magánember mondom magának, hogy a költészet esztelenség. Főleg hivatali helyiségben úzni. Még akkor is, ha éppen ebédidő van... Nicht war? — kérdezte Nád Lacitól, aki csak ennyit mondott: — Nix tájcs. — Ettől aztán F. úr végleg megnyugodott.

— Nagyon rokonszenves a rokona — mondta —, mert elvből utálja a német nyelvet. Éppen erre a rokonszenvre való tekintettel kérem, hogy hagyjon fel a versírással. Negyvenéves fővel akar költő lenni? Gondoljon a családjára... A hivatására... Jövőre éppen emelni szeretnénk magának, mert olyan szorgos ember — mondta kedveskedőn. — Ha megengedi, a verset nem is adom vissza — közölte, de apám másképp döntött.

— Én írtam. A tulajdonom.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PETŐFI NÉPE

Bozsik István

1973 APR 28

— KEDVES ajándék érkezett a minap a Kecskeméti Városi Tanács V. B. művelődési osztályára. Bozsik István híres bükkszéki népművész egy saját kezűleg faragott, díszes fafurulyát küldött megyeszékhelyünknek, a 600 éves jubileum tiszteletére.

rövid határidőre vállal

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Bozsik István

DÉLI HÍRLAP

1971 NOV 16

1021

* Lány gitárral

Bozsik István rajza

✶ *Egy kis sz*
népkerti épül
tárosok kedvé
laknyílásait f
A szakembere
könyvtár is t

Huszonötez
influenzás bet
Miskolcon

Országos járványügyi szakemberek tájékoztatása szerint, az influenzajárvány egyik góca továbbra is Miskolc és Borsod megye. Itt kimondottan erős járványt okozott az A—2 vírus. Megyénkben a tegnapi nappal már 46 ezerre emelkedett az influenzások száma, jelenleg az encsi és a miskolci járásban a legtöbb a beteg: 11 ezren kaptá[k]

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Bozsik István

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1971 NOV 2 8

1021

ŐZEK

Bozsik István tusrajza

lenleg a II/5
les rendű tar
zeti KISZ-bi
tagja, s a KI
döttértekezlet
kongresszusi
megválasztott
KISZ Borsod
ságának és
zottságának is

— Talán túlzottan is szerény, halk szavú, felnőttesen komoly fiú — mondja róla Mátrai Imre, az iskola igazgatóhelyettese, amikor keresem, de nincs szerencsém személyesen is találkozni vele.

Három nap múlva a szerkesztőségben beszélgetünk.

— Az intézeti KISZ-végrehajtóbizottságban a kulturális munka felelőse vagyok. Négy csúcsvezetőség, 82 osztályszervezet, s a kórház rehabilitációs osztályának KISZ-szervezetei tartoznak hozzánk. Több mint 1500 KISZ-fiatal. Szép feladat a

szültséggel rendelkeznek a ránk váró feladatok megoldásához. Ezért szervezzük a tantárgyi, tanulmányi versenyeket, a szakma kiváló tanulója versenyt és a különböző képességfelmérő alkalmakat is — válaszolja kérdéseimre tényleg felnőttes komolysággal.

— Gondolom, sok segítséget nyújt majd munkánkhoz a VIII. kongresszus is, amelyen elsősorban annak az ifjúsági rétegnek érdekeit képviselem, amelyet a KISZ megyei küldöttértekezletén képviseltem — mondja búcsúzóul. (csé)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Bozsik István

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1971 OKT 1 9

1021

Bozsik István munkája

Alsótelekes határ

A negyedik ötéves terv időszakában Alsótelekes község határában alakítják ki a Rudabányai Vasércművek új munkahelyeit. Ezen a környéken mintegy 10 millió tonna, kohászati célokra is kiválóan alkalmas dolomitvagyonra bukkantak. Kitermelésére új bányát nyitottak, amelynek fejlesztésére az elkövetkező években 12 millió forintot költenek. Ebből az összegből évi 200 ezer tonna dolomit feldolgozására alkalmas, korszerű törő- és osztályozó művet építenek.

A dolomitüzem szomszédságában újabb vasércartalékokat is feltárnak majd. A már több évtizede felkutatott, úgynevezett Sajóbányát kapcsolják be a termelésbe. Területén közvetlenül a földtakaró alatt több mint félmillió tonnára becsült, 33 százalékos v
na érctömz
amelyeknek
számítások
fejtéssel a 1

Az új, n
megnyitása
minden muni
pesítenek ma
szükségessé,
nyai Barbara
barnavasérc-l
fogyóban van. A „bánya-üzemben" — ahonnan az elmúlt három évben mintegy 400 000 tonna kiváló minőségű barna vasércet szállítottak a hazai nagyolvasztókba, — előreláthatólag 1972. végén fejezik be a termelést. Az Alsótelekes határában kialakítandó új munkahelyekre azokat a bányászokat osztják majd be dolgozni, akik a községben laknak és eddig Rudabányára jártak be dolgozni.

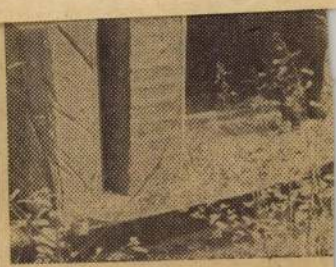

**Az EMV legnépszerűbb terr
fröccsentőből futószalagszerű
következő munkafolyamat s**

1971 ÁPR 19
MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
DÉLI-
HÍRLAP

1021

Bozsik István

★ Ülő nő

Bozsik István rajza

DÉLI

1021

Tanulmány

Bozsik István rajza

Bozsik István

telepen áll így garmadában a szén, vagy ősszel sínek mellett a cukorrépa. Az egyik barakkban csak férfi-, a következőben női, aztán gyerekcipők. Hatalmasak ezek a barakkok, valamikor 300—500 ember kényszerült itt létezni. Most múzeum. Méter vastagságban... végig... végig... csak cipők. Nem látni a végét. Olyan hosszú. Középen fajárda. A végéig. Pár lépésnél többet senki sem tesz meg. Nézem. Vagy nem is tudom... Nem, ez nem cipő! Szén! Igen, az! Mennyi szén! Csak szén lehet!

Kellemetlenkedő szél fújt. A napnak már csak fénye volt. Az úton sokan mentek-jöttek gyalogosan is, kocsival is. Vitték a virágot. Épp halottak napja volt. Ott égtek a kis mécsesek, gyertyák körben a krematórium kemencéinek nyitott ajtóiban, a bejáratnál, az alacsony gázkamrák betonjain. Virágok és gyertyák. Múzeum. A múzeumokban megtaláljuk az ősember kőeszközeit, edényeit, a harmonikus vonalú ókori amforákat, szobrokat, régi ötvösmunkákat, faragványokat, fúra fegyvereket, régi kódexeket, leveleket. Itt minden új. Alig több mint húszéves. Az embertelenség és a szenvedés van itt kiállítva. Kápók korbácsai, akasztófa, horpadt csajka, fésűk, kitört aranyfogak, krematóriumok tervrajzai, rabruhák, gázpalackok, igazolványok — közte egy magyar —, levelek

NAPJAINK
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720
SAJTÓFIGYELŐ

kellésekre, sietésekre, [illegible]sokra, csen
gélésekre; lépcsőházak, parkok, irodák lapulnak ber
folyosók, hosszú utak, vagondeszkák, városok, föl
kopott őszi fények; de tudtak asztal alatt kalimpál

Illusztráció 1021

Bozsik István rajza

Bozsik István

Foto: Csuti László.

1971 JUL 4 -

ESZAKMAGYARORSZAG

MAGYAR HIRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1971 OKT 10

1021

Bozsik István rajza

Bozsik István

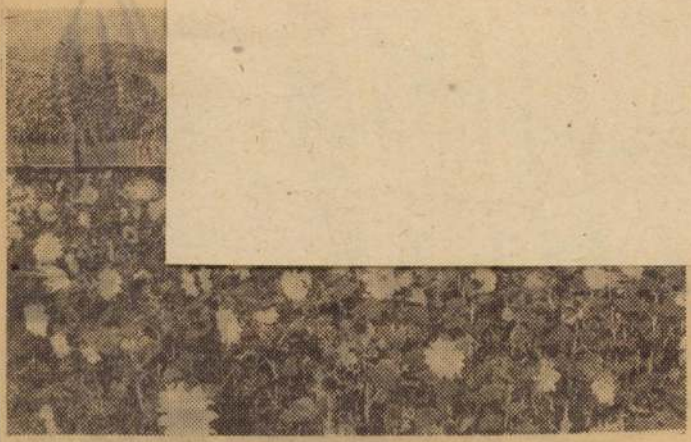

Ötszáz vagon silótakarmányt készítenek 1200 vegyes szarvasmarha- és kétezer anyajuh-állományuk téli ellátására a Völgység Népe Tsz-ben. A község körüli dombokon most takarítják be az értékes silótakarmányt. Képünkön: 60 holdas tábláról silózzák a takarmány-napraforgót

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Bozsik István

ÉLET ÉS IRODALOM

1966 NOV 2 8.

1021

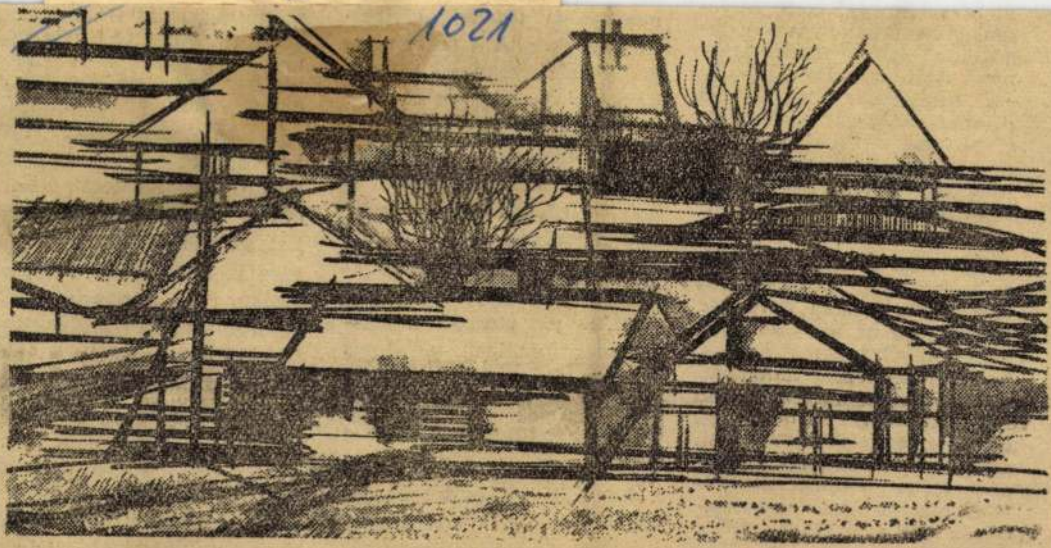

Bozsik István: Táj

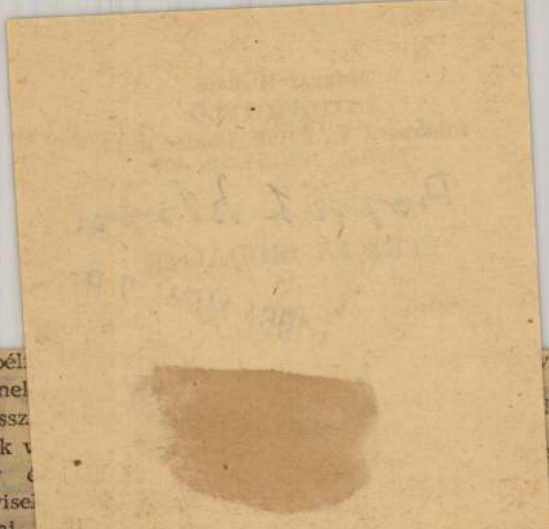

sen. Akár bizonyos pedagógikus színvonalengedmények árán is. De ha egyszer nincsenek. Nem létező drámát pedig nem lehet játszani. A nyugati bulvárdarabok és honi gépi keltetésű epigonjaik igazán csak jobb híján kerülnek színre.

Talán az a baj, hogy ezek az írók rossz írók. A rossz írók pedig rossz műveket írnak. De ez az ellenérv nem tökéletesen pontos, holott a pontosság ilyen esztétikai kérdésekben inkább hasznos, mint ártalmas, szemben az ellenkezőjével, ami viszont inkább ártalmas, mint hasznos. A külföldi szerzők már megharcolták azt a jogukat, hogy mindenki ismerje őket. Művekkel harcolták meg, a kritika, az irodalomtörténet

siker a fej

úgy mondjam. Az is elképzelhető, hogy a színházak az úgynevezett alázatélménnyel akarják a szerzőt megismertetni. Ez igen tartalmas életérzés, nem kevés remekmű fogantatásának közvetlen lélektani és esztétikai oka.

Legfeljebb csak ennyit merészkednék hozzáfűzni, ha nem hangzik túlontul elfogultnak: egy cseppnyi

kapta meg a Kossuth díjat. Ezt azonban a „Jókai" pincére is csak akkor hitte el, amikor az étterem előtti hirdetőoszlopra kiragasztották kiállítási plakátját, melyet felnagyított —, ma már emblémaszerű — *Kalapos önarcképe* díszített.

Játékos hencegéssel, gúnyosan, és öniróniával azt szokta mondani, hogy a magyar művészetnek három nagy szobrásza van: „A Bok

7021

BOZSIK ISTVÁN

A DIÓSGYŐRI VÁR

Bozsik István munkája

Nógrád megyében fokozatosan megszűnik a szénbányászat és a bányászok foglalkoztatására a Ganz-MÁVAG Mátranovákra telepítette a hídgyáregységet. Az itt felépülő 500 millió forintos költségű üzemben a végleges üzembeállás után 1000—1200 munkaerőt tudnak munkába állítani. A gyárban jelenleg a kiskörei vízlépcsőhöz készítik az ún. tolóberendezéseket, ezenkívül Csehszlovákiába, a Zolyómi Fafeldolgozó Vállalat részére készítenek csarnokszerkezeteket; a medvei Duna-híd teljárója is itt készül

1971SEP 19

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPÍRÓ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

foglalkozás ne csupán eg
szervezet kizárólagos felada
ta legyen. A jövőben minc
ezt *széles körű társadaln
üggyé kell tenni.* Ezért a lé
rehozott nőbizottságok vez
tői megyénkben mindenü
tagjai a Hazafias Népfro
választott testületeinek,
legtöbb helyen alelnöki tisz
séget töltenek be.

A volt községi, járási, v
rosi nőtanácsok aktíváin
nagy többsége tovább dolg

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1971 SEP 16

Bozsik István

1021

(Bozsik István munkája)

ep
gyárból

senki nem kaphat bért. Ez elsősorban a szakma nélküli nők számára jelentős intézkedés.

A törzsgárda elismerésére is van egy tervezet. Tisztes jutalmakat, jutalomszabadságot, kedvezményeket és a nyereségrészesedésben 10—30 százalékos előnyt biztosít a törzstagoknak. A múlt héten zajlott le az ezzel kapcsolatos szakszervezeti értekezlet. A kritikai szellemre jellemző, hogy a tagság több kitétel megváltoztatását kéri, egy sor új javaslattal él, s ennek alapján dolgozzák át a törzsgárda-szabályzatot.

A vállalatnál még mindig nem egyértelmű a középtávú terv. A negyedik ötéves tervidőszakra több variációt készítettek. A döntést két tényező: az igény és a fejlesztéshez szükséges pénz befolyásolja.

Az igény roppant nagy. Éppen az elmúlt héten voltak a bútorgyárban a BÚTORÉRT vezetői. Az ország 140 ilyen üzeme közül hússzal, köztük az Avas Bútorgyárral kötöttek középtávú szerződést. A vállalatnál ebben az évben 45 milliós termelésre számítanak, az említett vállalat azonban évenként 100 milliós értékeket is átvenne. E bútorokat elsősorban Borsodban, s a

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Bozsik István

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Miskolc

1971 SEP 9

BOZSIK ISTVÁN KIÁLLÍTÁSA

1021

Szeptember 7-én megnyílt Bozsik István kiállítása a miskolci Libresszóban. A fiatal grafikusművész alkotásait naponta — vasárnap kivételével — 13 órától 20 óráig lehet megtekinteni.

Rendezvény

Bánk bán — a Miskolci Nemzeti Színház előadása az ózdi Liszt Ferenc Művelődési Köz-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
SAJTÓFIGYELŐ HÍRLEVÉL
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NAPJAINK
1971 SEP

1021

Bozsik István

Tanulmány

Bozsik István rajza

anoz járt gyakran,
t színésznő. Az akk
meg, s amint tehe
beszélgettünk, vitat
mi érdekelte a legjob
történelem. Akkoriban
című könyvét, én ped
magyarság eredete
ztam.

*

n forgó mű egy véko
n, 1929-ben jelent meg
óricz Zsigmond Marjal
leveleiből (e levelek eredeti pél
miskolci Zrínyi Gimnázium őrzi)
kiolvasható, hogy az írót valóban
módon érdekelte a történész ta
Az 1930. február 6-án kelt leve
ír: *„Leveledre válaszolva eláru
már régen elhatároztam, hogy fel
a, hogy Anonymus és a Magyar
e című tanulmányodat részben ki
részben újra dolgozva egy Nyu
edelemben írd meg nekünk... Föl
én a magaménak is érzem, régebbi
ki is mutathatnám hasonló gon
ak a nyomát."*
tanulmány el is készült. Lajos bá
alk legelőkelőbb helyén őrzi azt a
bekötött Nyugat-példányt, melyben
publikálta.
ének tudományos jelentőségét Mó
terése mellett igazolja történelem
László Gyula is, aki *A „kettős
sról"* című, nagy érdeklődést kel
mányában így ír: *„A feltevések
helyre kívánkozik az a gondolat,
yar nyelven beszélő népünk már
teppei néphullámokkal megjelenik
. Ezt a nézetet a legkövetkezete
rjalaki Kiss Lajos dolgozatai kép
elfogását legtömörebben »Néhány
i helynevünk« című kis dolgozatá
meg, a következőképpen: »...ha
kialakult bennem az a felfogás,
d honfoglalása csak politikai vál
bb államszervezetet hozott erre a
ennek ősi, tősgyökeres lakossága
mondjuk 90 százalékában) ugyan
ezután is, aki volt az egymást
olgár, szláv, avar, germán és hun
lött... a magyarság zöme nem
jött be, sőt már az avarok, hunok
élt és magyarul beszélt. Felfogá
t ez a magyarul beszélő pór nép

Csak néztem, néztem a zoknijá
ujjára, és nem tudtam eldönteni
ilyen pontosan, és miért nevezi
nunknak, ami lehet, hogy az ő l
volt, de nekem csak ólak, birka
mi nem tud bennem leülepedni
amit ünnepenként néha kegyelet

Ugyanakkor bámultam határo
hoz hasonlóan, megelőzve közele
nöz magának, és rokoni szeret
függetlenül hajlandó kiterjeszten

Természetes, hogy Vera gyerm
mer ellentmondani, sőt legtöbbsz
a velem szemben pislákoló eller
nekkel is ecsetelni, mint ahogy
egyáltalán nem természetes, hogy
jak ehhez a bekebelezéshez.

Meg is jegyeztem rögtön: — N
lán..., mert nekem bármikor aka
amivel én senkit sem szeretnék

Nem akadnak, de az utóbbi
elfoglaltságom mértékét ködösíte
tam ezzel mondani, hogy hol van
vem nyugodtan letehetem, anélk
nyerelésnek kiszolgáltatnám, vag
nem ülök hurkamaszatba. — H
szemembe apósom —, a külső sz
már hozzá is kezdtek volna a fe
fal, attól tartottunk, hogy lelöki
márciusban... hazahozzuk a pin
beállítani... és nyárára minden

Ennyi megalapozott jóakarat
rasztotta a szót, és elmulaszto
pedig már szégyelltem, hogy
márciusban „hazamenni" és mil
mondottan az én főkönyvelői erő
menetelünket apósom így egyen
vényévé tette, most már nem i
kenykedni kezem-lábam összetör
be bocsátkozva, hogy

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1971 SEP 4

BOZSIK ISTVÁN

1021

Bozsik István rajza

A brigádtag
mazzák meg a véleményüket.

„A demokráciát nem elég kinyilvánítani, a demokráciát csinálni kell."

„Mindenütt lehetséges demokrácia, ahol harcolnak érte."

Olyan a brigád gondolatmenete, mint a lánc, a szemek egymásba kapcsolódnak. Íme, a következő láncszem:

„Nálunk adva van a demokrácia kiharcolásának minden joga és majdnem valamennyi lehetősége. Csak éppen nem mindenütt adódik elegendő harci gyakorlat és bátorság."

Y. szerint a demokrácia érvényesülésének kettős akadálya van.

„Nyilvánvaló, hogy egy demokráciában járatlan nép számára *szervezni kell* a demokráciát. A hiba, hogy túlszervezik.

Példát is hoznak fel, nem is egyet. Álljon itt a legjellemzőbb:

„A legutóbbi szakszervezeti választásnál heteken keresztül gyűjtötték a dolgozók javaslatait a jelöltek személyére. A végén mindenkit javasolt valaki, talán csak az erkölcsi roncsokat és a diliflepniseket nem írták fel a papírra. Végül is a vezetőség választotta ki a listára, akiket a legalkalmasabbnak tartott."

„Mire volt jó ez a demokratikusnak tűnő eljárás? — kérdezi meg E. brigádtag. — Belefáradtunk, s legyintettünk, mindegy, hogy kit választunk meg. Arra is szavaztunk, hogy jobb kéz, bal kéz vagy tagsági könyv felemelésével kell-e

cia nálunk egyre
CSAK a rendszer adta lehetőségeken múlik, hanem az egyén ambícióján és felelősségén."

Szigorú szavak ezek. A demokrácia: önmagunkkal szemben támasztott követelmény. A demokrácia: kitartó tevékenység eredménye.

Hogyan építette fel saját demokráciáját a technológus brigád?

A krónikát Y. kezdi: „Kezdetben vala a brigád előtti demokrácia, s a forradalmi lelkesedés lebegett felette. A mi szocialista brigádunk megalakulásakor, az új gazdaságirányítás próbakorszakával egy időben, már látnivaló volt, hogy a lelkesedés nem elég. A brigád létrehozásával megkaptuk egy új, magasabbrendű demokratizmus lehetőségét. Megkaptuk a képességek latbavetésének jogát, és a teljesítmények igazságosabb honorálásának lehetőségét. Ez volt a teremtés másnapján."

A teremtés napjai azóta is egymást követik, de még mindig nem érték el a hetedik napot, amikor meg lehet pihenni. A brigád szerint az az idő nem is fog eljönni. „Nem vagyunk istenek — jegyzi meg X. —, hogy azt mondhassuk, mint a teremtő: a mű forog, az alkotó pihen. A mi művünk nem perpetuum mobile, csak akkor forog, ha nem pihenünk."

A brigád számára akkor kezdődött az igazi demokrácia, amikor

lyesztőben. Ment minden, mint a karikacsapás. Z. írta a brigádnaplót. Remekül fogalmaz, van érzéke hozzá. A naplót egy-egy versenyszakasz végén beszedték. Áttanulmányozták újra a felajánlásokat és teljesítésük krónikáját. Mi megkaptuk az esedékes jutalmat, és a különféle koszorúkat. De aztán egyszer csak nem éreztük magunkat jól a nagy dicsőségben. Az ördög tudja, hogy történt, túl szépnek találtuk a menyasszonyt. Sokalini kezdtük a külsőségeket, a címeket, jelvényeket, sőt, még a mechanikusan befutó jutalmakat is. A munkában ugyanis annyi bajunk volt, hogy alig győztük takargatni. Azt lehetne mondani erre: a kutya is jódolgában vész meg. Pedig csak kezdtünk nagyobb felelősséget érezni azért, amit csinálunk."

Y. veszi át a szót: „Aztán mindent felborítottunk. Egy kiváló dolgozó cím odaítélésekor kezdődött . Z. nem haragszik meg, ha elmondom ... (Z. bólint és mosolyog.) Akkoriban szült a Z. felesége, ráadásul az anyósa súlyosan megbetegedett. Barátunk kiborult, elhanyagolta a munkáját, akarom mondani: tartósan indisponált volt. Hárman is besegítettünk neki. Egy dologban nem lanyhult, sőt, még vígasztalta is: ha mellé ülhetett a brigádnaplónak. A jelentéseket gyönyörűen kicirkal-

lóvezetői tisztségről, de nem pán humánumból, hogy több maradjon egyéni problémáj több energiája a munkára. E rűen azért, mert utálni kezd „szépirodalmat". (Így nevezik is a rajzos-lakkos brigádjel ket.)

Ettől kezdve a brigád tagj... ban írták a naplót, s ezek, bizony, nem voltak olyan remekül megfogalmazott dolgozatok, mint a Z.-féle sorozat. Tényeket közöltek, s bejegyezték bíráló megjegyzéseiket és javaslataikat. Többek között például a hozzájuk érkező tervek számítási és konstrukciós hibáit sorolták fel, hozzátéve: a technológizálás során ki és mennyiben helyesbítette a tervezési osztály által elkövetett hibákat. Egyszóval amolyan földhözragadt technológus naplót vezettek, ami nemcsak hogy meghökkentette, hanem fel is háborította a versenybírákat. Nem tetszett a kemény és őszinte bírálat, sem pedig a dísztelen kirakat. Valaki bizalmasan el is árulta nekik, hogy ezért maradtak el a dicséretek és a jutalmak.

A brigád néma daccal tűrte a mellőzést és a körülöttük háborgó indulatokat. Még erősebb lett az összetartás közöttük, saját értékrendjükben biztonsággal és elégedetten mozogtak. „Jobb lett a tartásunk — mondja X. — Ugy gondoltuk, az a legfontosabb, ha mi

ge elforpul az üzemben egyébkapható jutalmak mellett, de nekünk mégis többet ér, mert egyetértésünkkel találkozik."

Ha egy munkacsoport azonosítja magát a társadalmi érdekkel, jelen esetben az üzem gazdasági céljaival, s tevékenységében szigorúan ragaszkodik is ehhez, hallatlan nyomást gyakorolhat környezetére.

Igy van ez? A kérdés látható izgalmat kelt a brigád tagjaiban. Végül X. a következő megállapítást kockáztatja meg: „A demokratizmus éppen azt oldja meg, hogy a társas és anyagi erők kényszerét, parancsát az ember felismerje, és helyesen tudjon cselekedni. Ugy látszik, csak addig és annyiban kell egyik embernek parancsolnia a másiknak, amíg és amennyiben az ember közvetlenül érzékelni nem tudja az anyagi világ parancsait."

Lassan lábra áll a tétel: a brigád társas hatalomgyakorlást művel; létével és tevékenységével kényszerít, hasonulásra sarkall.. Hogy aztán a jövőben általánossá

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726
19/1SEP 25
ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Bozsik István

Kiállítás

Miskolci Galéria: Lenkey Zoltán grafikusművész kiállítása. Nyitva délelőtt 11 órától este 7 óráig.

Miskolci Képtár: Miskolci századok címmel levéltári kiállítás. Nyitva délelőtt 10 órától este 6 óráig

Libresszó: Bozsik István grafikusművész kiállítása. Nyitva 1 órától este 8 óráig.

Korszerű háztartás — több szabad idő címmel kiállítás Miskolcon, a Kossuth u. 1. sz. alatt. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Textilművészeti kiállítás a berentei művelődési házban. Megtekinthető délután 5 órától este 10 óráig.

Mazsaroff Miklós festőművész kiállítása a bogácsi művelődési házban. Megtekinthető egész nap.

Üveg, porcelán és kerámia kiállítás az SZMT-székházban. Nyitva délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Holló László Kossuth-díjas festőművész kiállítása a tokaji Helytörténeti Múzeumban. Nyitva délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Nemzetközi fotokiállítás a Kossuth Művelődési Házban. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Kézimunka kiállítás a kazincbarcikai művelődési központban. Nyitva délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Rendezvény

hét szelvényei vesznek részt.

KÖZLEKEDÉSI ÚTTÖRŐK MEGYEI TALÁLKOZÓJA

A Magyar Úttörők Szövetsége Borsod megyei Elnöksége, a Megyei Rendőr-főkapitányság és a Közúti Balesetelhárítási Tanács holnap, 26-án délelőtt 10 órai kezdettel a Csanyik-völgyi úttörőtáborban rendezi meg a közlekedési úttörők megyei találkozóját. Ünnepi megnyitót mond dr. Koleszár István ezredes, megyei rendőrfőkapitány.

KÉTNAPOS KIRÁNDULÁS

Bozsik István

1971 SEP 3-

1021

A diósgyőri vár

Bozsik István rajza

Az új városr
bölcsőjénél

700 millió forint
eszközfenntartásra

A Lenin Kohászati Művek-
en évről évre gondosan el-
észített tervek alapján tör-
énik az állóeszközök felújí-
ása, gondozása. A jövő évi
elújítási tervek már most
észen vannak, s a napokban
megkezdődött zsürizésük is.
S hogy a tervek elbírálóira,
óváhagyóira milyen nagy fe-
elősség hárul, azt mi sem
bizonyítja jobban, mint hogy
700 millió forint értékű állóeszköz gondozásáról, felújításáról van szó.

számok a hatodik oldalon

DÉLI HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Bozsik István

1021

✶ *Udvar*

Bozsik István rajza

DÉLI HÍRLAP
1971 AUG 30

SAJTÓIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP

* POLITIKAI NAPILAP *

III. ÉVFOLYAM, 203. SZÁM
1971. AUG. 30., HÉTFŐ

ÁRA: 1 FORINT

a „negyvenes" zajszimpozion.
A 300 részvevő — köztük az európai és egyes tengerentúli országok küldöttei — a növekvő zajártalom okairól, a csökkentésükre tett intézkedésekről, tudományos kutatásokról számolt be a tanácskozás alatt elhangzott több mint 100 előadásban. A VII. nemzetközi akusztikai kongresszus záróeseményeként lezajlott zajszimpozion vendégei ma délután utaznak el városunkból.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP

OKT 23

Bozsik István

1027

* Ülő nő

Bozsik István rajza

Tejp
épül
Nyíregyházán

Nyíregyházán 185 millió forintos beruházási költséggel tejporgyár építését kezdték meg. Az új gyár napi kapacitása 150 000 liter tej feldolgozása. 100 000 literből tejport készítenek, 50 000 literből pedig tejtermékeket. A program szerint a gyár porító üzeme 1972 végére, a feldolgozó részleg 1974 közepére készül el.

borodás
miatt

A merénylet miatt történt felháborodást a legpregnánsabban a New York Times fejezi ki.

Az amerikai lap azt írja, hogy „a lövések a bűnös erőszak új, elviselhetetlen szintjére emelték a külföldi diplomáciai képviseletek elleni állandó merényleteket.

* Szovjet zászlók lobognak rizs készül Leonyid Brezsnyev

Schumann nyila

Franci

1971 JUN 30

1021

Bozsik István

Bozsik István rajza

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-128

DÉLI HÍRLAP

ragédi

ha

hajós

ták a kabinban

érnök és Pacajev kísérleti

ták. További részleteket a jelentés nem közöl; a szerencsétlenség okainak kivizsgálását megkezdték.

rászzenét sugároz, a megdöbbenénit is mondani. A tudomány hősi az alatt a több mint három hét hatalmas eredményekkel gazdagíéget ért munkájuk nagy lépéssel ek tudományos kutatását, és ne- fejlesztése érdekében végrehaj-

HÍR
POLITIKAI

III. ÉVFOLYAM, 152. SZÁM
1971. JÚNIUS 30., SZERDA

Ülést t

a megye

Mérlegen a harm

Ma délelőtt ülést tartott a megyei tanács. A testület tagjai meghallgatták a harmadik ötéves terv fejlesztési és költségvetési tervének végrehajtásáról és az elmúlt évi zárszámadásról készült jelentést. A terv teljesítéséről szóló beszámoló szerint, megyénkben 15 603 lakás épült az elmúlt 5 évben, 47 ezer borsodi lakos jutott új otthonhoz. A gyors lakásépítés ellenére sem javult lényegesen a települések közti különbség, például Leninvárosban még mindig 126 család

APR 26

1021

Bozsik István

* Tanulmány

Bozsik István rajza

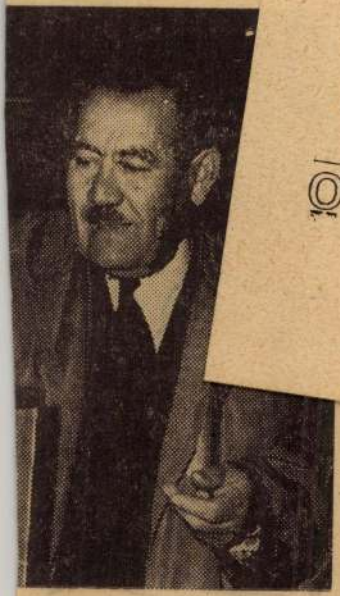

z a nap azért is, mert a vá-egyben születésnap volt szá-) képünk.) A 3-as számú vá-échenyi utca 94. szám alatti - mint a város több más ré-z idősebb választópolgárok ssebnek már a reggeli és ko-kban leadták voksukat. (Jobb (Ágotha Tibor felvételei)

oan

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., Üllői út 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

tettek figyelm...

HARCKÉPTELENEK

A Patet Lao rádió ismertette, hogy az elmúlt egy évben a hazafias fegyveres erők több mint 39 ezer ellenséges katonát tettek harcképtelenné, közöttük 530 amerikai „tanácsadót" és pilótát.

MŰKÖDIK A NYAMLAGIRA

A Virunga hegylánc 3056 méter magas tűzhányója, a Nyamlagira, már harmadik hete működik: lávát, füstfellegeget és hamut lövell ki kráteréből.

* *Tanulmány*

Bozsik István rajza

1021

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1971 APR 6

III. évfo

anthos

n beavatkozással dolja Indiát

ENSZ-főtitkárnál, mert — szerinte — India beavatkozással Indiát, ugyanekkor felajánlotta együttműködését

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1971 DEC 3

Bozsik István

1021

BORSODI TÁJ

Bozsik István munkája

Tízmilliós célhitel műtrágyák vásárlására

Az elmúlt hónapokban a különböző megyei és országos szintű hivatalokban és hatóságoknál — az illetékes minisztériumokban is — sokat foglalkoztak a műtrágya-felhasználással, a műtrágyázás pénzügyi problémáival is. A műtrágyázás helyzetének alakulása ugyanis jelenleg meglehetősen ellentmondásos. S Borsodban különösen nyugtalanító ez a probléma. Megdöbbentő tények beszélnek visszaesés tapasztalható. Éppen ezért az illetékes szervek, hatóságok és minisztériumok — köztük a Gazdasági Bizottság is — foglalkoztak a problémával és úgy intézkedtek, hogy az ország mezőgazdasága összesen 140 millió forint műtrágyázási, középlejáratú célhitelt kapjon. Ez azt jelenti, hogy az összeget csak műtrágyavásárlásra lehet igényelni és felhasználni.

erősödött meg. Általában nitrogénhiányban szenvednek. Különösen nagy jelentősége lesz tehát most a téli és a tavaszi fejtrágyázásnak.

Borsod megye mezőgazdaságának juttatott 10 millió forint műtrágyavásárlási célhitel sokat segít mezőgazdasági üzemeink pénzügyi nehézségeinek áthidalásában, s abban is, hogy a gazdaságok időben gondoskodhassanak a vetések fejtrágyázá-

Üvegezők

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1971 NOV 13

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Bozsik István

1021

Bozsik István rajza

számára [illegible]

De ki elveszti eszét, az vesszen,
nyelje el alkonyi köd,
övére akasztva fityegjen
a liget rigói között.

A középút dícsérete

Éjt nappá téve vitázhatsz,
törököt fog itt török,
választhat, aki választ,
de csak két rossz között.

Aki felkel a törvény ellen,
azt eltiporja a jog.
A törvénytiszteletben
szintén elpusztulok.

Hajtogatja a két tyúk
hamis végleteit.
Legjobb az arany középút —
kár, hogy nem létezik.

A házmesterné állat-jóslata

Egy macska felrúgta konyhám
kövén a tejet,
egy vigyázatlan csótány
a tejtócsába veszett.
Megsimogattam a macskát,
értettem, mit üzen.
Mindenkit elér az igazság,
ha akarja, ha nem.

Két pánikos poloskát
morzsoltam szét a falon,
társuk tovább poroszkált
a hüvelykujjamon.
Megőrült — [illegible]

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 139-068, 337-748, 340-726

NAPJAINK

1971 NOV .

Bozsik István

1021

Folyópart

Bozsik István rajza

portja

Lombhullás gyújtózsinór

sre a falevele-
tszelő műúton
övek hevernek,
y oldalában, a
y földgyalu és
ci. Állami Erdő-
rtja.

ttat, bátyám?
tenyerű ember,
túrások mentén.

dtak azóta?
r az utolsó vá-

göndörödnek fel
z, szavait talán

vá. A jövő hét
a minisztérium-

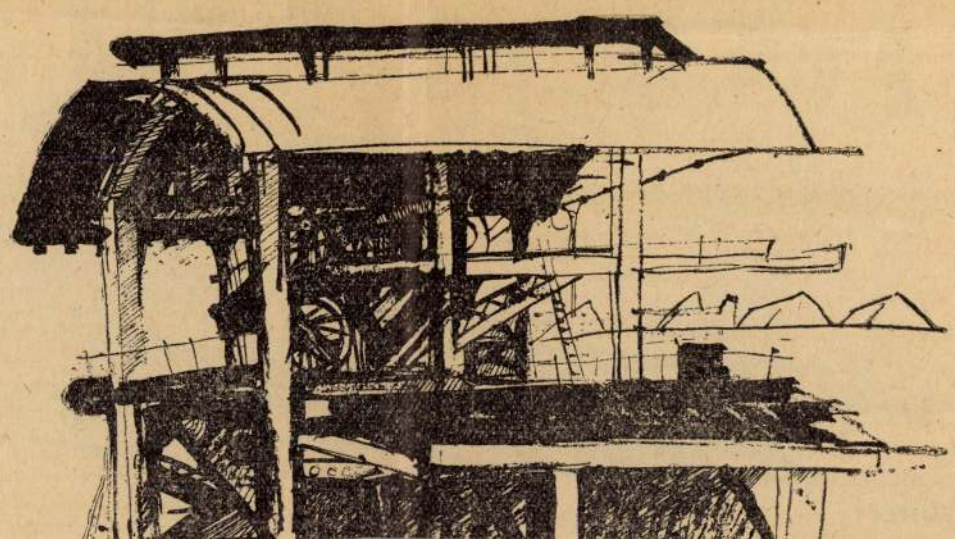

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 133-069, 337-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP

Bozsik István

1971 NOV 27

1021

* Tanulmány

Bozsik István rajz

* Téli S

15—

Sűrű köd las
a közleke

A MÁV főmenetirányítója a Reggeli Krónikában elmondta, hogy a Sajó és a Hernád völgyében nagyon rosszak a látási viszonyok, alig pár méteren belül lehet biztonságosan tájékozódni. Az erős ködképződés késlelteti a vonatokat, a kötelező óvatosság ilyenkor még fontosabb.

A MÁV miskolci Igazgaságán ma reggel megtud-

hídnál elkanyarodtak. A Pece patak új medrének építése a Széchenyi utca északi oldalán befejeződött, s amíg

Elutazott
Sztanko Todorov

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1971 NOV 2

Borsik István.

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

(Borsik István munkája)

1081

ESZAK-

Ő

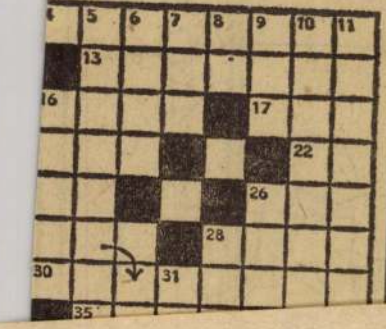

MA: MI? HOL?

Naptár

1971. november 2

A nap kelte 6.57, nyugta
A hold kelte 10.24, nyugta
Névnap: Olivér.

1971. november 2

A nap kelte 6.58, nyugta
A hold kelte 11.02, nyugta
Névnap: Cecilia.

Ó

évvel ezelőtt, 1961. nov
es korában — Mező Fer
nár.

vvel ezelőtt, 1966. nov
s korában — Szabó Sa
intetett színművész.
ezővásárhelyen szüle

1021

BOZSIK ISTVÁN

Téli táj

Bozsik István munkája

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1969 JAN 26
ÉSZAK
MAGYARORSZÁG

Kiss Béla Tessedik-díja és az agrártudomány Borsodban

Tessedik Sámuel a tudomány és a nemzeti hűség nagyságának példaképe a mai agrárszakemberek tevékenységében. Tessedik Sámuel az ügybuzgó megszállottság eszménye is, amelyet ma magasabb szinten, más körülmények között és szabadon lehet kiteljesíteni. Ezért jelent igen nagy elismerést az a díj, amelyet Tessedik Sámuel nevével jeleznek, és csak nagyon kevesen kaphatják meg. Odaítélésének feltétele: az agrártudomány tartós és eredményes szolgálata. A Tessedik-díjat a Magyar Agrártudományi Egyesület országos vezetőségválasztó küldöttgyűlésein szokták kiosztani, s egy-egy alkalommal mindössze három-négy szövetkezeteket, állami gazdaságokat járja, intézi a bankügyeket, a vitásakat, a problémásakat is.

2

Kiss Béla borsodi ember. Édesapja gépészkovács volt Sajókazincon. Gazdatisztnek szánta a fiát. 1944-ben be is fejezte tanulmányait a debreceni Gazdasági Akadémián és oklevéllel a zsebében beállt gyakornoknak Harkányi báró uradalmába. Talán lett volna belőle gazdatiszt is, de akkor már viharosan pörgött a történelem kereke. A gazdász-gyakornokot elvitték katonának, és

mindig oroszlánrészt vállalt. A 225 rendezvényen kétezernél többen szóltak hozzá a témákhoz. A MAE országos küldöttgyűlésén a főtitkár azt is elmondotta, hogy Borsod megyében már minden járásban működik MAE-csoport, önálló vezetőséggel, saját programmal, helyi munkaterv és tematika szerint.

— Talán erre vagyok a legbüszkébb — mondta Kiss Béla, amikor megtudta, hogy Tessedik-díjjal jutalmazták önzetlen munkáját. — Minden járásunkban működik helyi csoport. Így sikerül átfogni és mozgósítani a megye valamennyi agrár-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉSZAK
MAGYARORSZÁG
1969 FEB 2

Téli táj

1021 Bozsik István

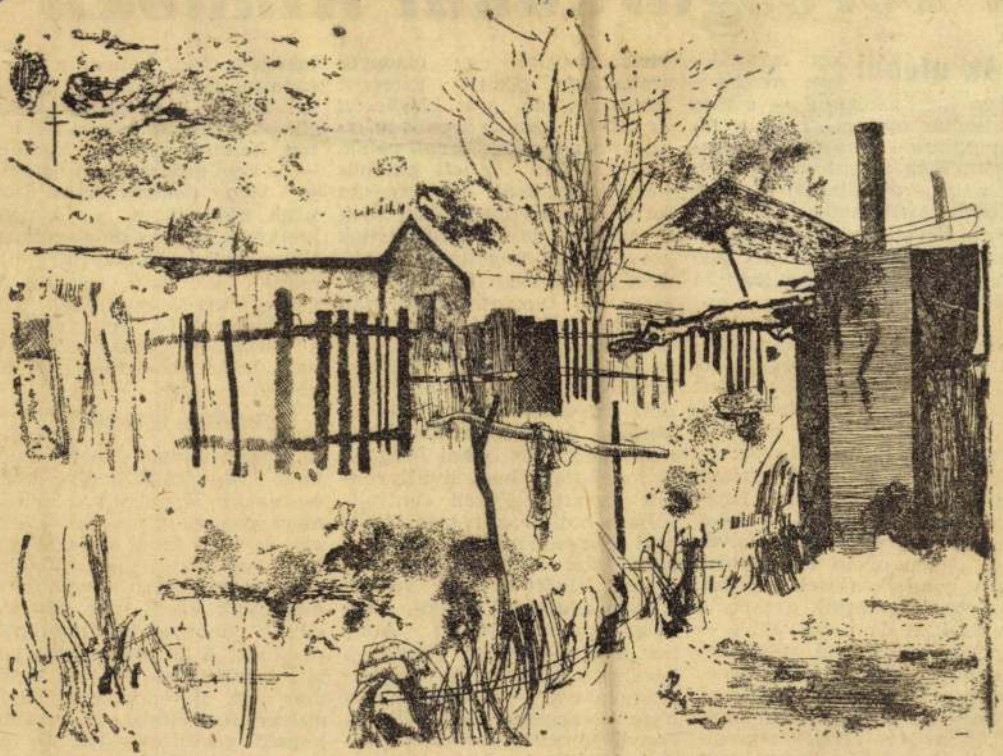

Bozsik István munkája

Szétzúzzák a vörösgárdákat Kínában

Az utóbbi két esztendőben meglehetősen nehéz követni — s még nehezebb megérteni — a kínai politikai irányok módosulásait. Még a legfontosabb tények ismerete alapján is képtelen a gondolkodó ember logikát, következetességet, megfontoltságot találni a Mao eszméi nyomán megnyilvánuló politikai tevékenységben, annak bármely fő oldalában. Ez annyit jelent, hogy a kínai politika gyakorlata éppúgy logikátlan és megfontolatlan, mint az „elvi" alapja, amelyet most már „összefoglaltak" a *„piros bibliában"*. Ez a könyvecske Mao Ce-tung „legfontosabb tanításait" tartalmazza. Hogy mik ezek a tanítások — megmagyarázni, vagy csak felvázolni éppen olyan nehéz, mint józan gondolkozással felfogni, megérteni. Ismerjük ezeket a tanításokat, de a lényegük — sajnos — elkeserítő, mert azt bizonyítja, hogy a kínai vezetők Mao Ce-tung kultuszának az istenítés szintjére emelésével és a Mao-elvek megszállott hirdetésével most már *végérvényesen szakítottak a marxizmus—leninizmussal*, bár ők ennek az ellenkezőjét állítják, hiszen éppen Mao-gondolatvizionizmusra, egy bizonyos szakaszban pozitív szerepet játszottak, de most *elérkezett az ideje, hogy visszavonuljanak, hogy leszámoljanak velük.*

Igaz, nem kellett különös jóstehetség, csak némi igazán forradalmi jártasság, hogy még a vörösgárdák fellépésének korszakában megállapíthassuk: nem lesz jó vége. Ezek a kölykök és tapasztalatlan ifjak annyira nekivadulnak majd a dolgoknak, hogy végül szembefordulnak majd minden olyan törekvéssel, amely rendet, fegyelmet akar. A jóslat bevált. A vörösgárdistáknak nem tetszik az isteni Maonak az az akarata, hogy totális rendet teremt, teljesen centralizálja a hatalmat, hiszen *lélektani törvényszerűség, hogy a szabadjára engedett, tapasztalatlan, felnőtt vezetők nélküli ifjúság anarchiát teremt*, s ezt megszokja, megszereti. Amikor a Mao-központ kiadta a parancsot a vörös gárdák felszámolására — a suhancok és ifjak tömegesen ellenállnak. Fénylő korszakukat véres korszak követi. A háttérbe szorított és átnevelésre ítélt fiatalok — főleg a déli tartományokban — ellenállnak, s ebből az ellenállásból kialakul a „Forradalmi Bizottság"-ok jelölik ki! Szinte hihetetlenül hangzik. *A pártkongresszus küldötteit hatalmi szervek kijelölik — és nem a párttagság választja meg demokratikus úton.* Ezek után jogos a kérdés: kommunista párt még az ilyen? Vagy kockáztassunk meg egy másik kérdést: egyáltalán van-e még kommunista párt Kínában? Félő, hogy azokkal a vörösgárdistákkal verették szét, akiket most meg kell zabolázni.

Tévedés lenne azonban azt hinni, hogy Kínában ennek a csapkodó, logikátlan, mélységesen szubjektív kispolgári forradalmárkodásnak nincsenek ellenzői. A nagy kínai forradalomban nevelődött és edződött, valóban tapasztalt vezető pártmunkások közül már alig találunk néhányat korábbi funkciójában. A 29 nagy közigazgatási terület első titkárai közül már csak öt rendelkezik valamilyen funkcióval. A korábbi körzeti pártbizottságok 67 tapasztalt pártfunkcionáriusa közül mindössze 13 kapott új beosztást az új pártirányítási — teljesen centralizált —

MAGYAR HIRDETŐ
Sajtófigyelő
NÉPSZAVA
1980 MÁR 23

Bozsik István
grafikusművész

1021

Bozsik István: Festőnő

A kivégzőtábor n

Nemcsak a kínai nagykövetségen volt élénkség. A főváros déli részén, a Toul Sleng negyedben épült líceumban is nagy volt a mozgás, az emberkínzás és a halál zsoldosai végezték túlbuzgón véres munkájukat. Erről a börtönné, kínzóhellyé és kivégző táborrá alakított középiskoláról sokat hallott a világ. Egy dermesztő délelőttöt töltöttem ott, járva a termeket, a szűk cellákat, az akasztófás udvart, a helyeket, ahol egyetlen bűntetés volt: a halál. Csak 1975-től 1977-ig 12 ezer embert végeztek ki. Nemcsak a régi rendszerek miniszтereit, értelmiségeit, hanem Pol Pot egészségügyminiszterét és központi bizottságának egyik tagját. Aki oda került, felhagyhatott minden reménnyel. Az apa kivégzését követte a családé. Nyolc élőt találtak mindössze a felszabaduláskor, köztük négy gyereket.

Toul Sleng most múzeum. Idegenvezető mutatja meg a hatszáz méter hosszú és négyszáz méter széles kivégző tábort. Az utolsó teremben, amely általános képet ad a lefűnt rendszer bűneiről, van egy rögtönzött oltárféle, ahol tömjéngyertyát égetnek, vagy virágot helyeznek el a látogatók.

Búcsúzóul a látogatók könyvét teszik az ember elé, hogy írjon bele. Ki képes a látot-

tás végén leültetik a látogatót, modern, szép berendezésű. Mintha tudták volna, akik a börtönt múzeummá alakították, hogy a hőségben, nyomasztó séta után meg kell pihenni és a szép terem jelképében találkozni a másik, az új Kambodzsával, amely nem felejt. Nemcsak a gaztettekre emlékezik, hanem azokra az emberekre, igaz kommunistákra, haladó gondolkodású értelmiségiekre, művészekre, katonákra, egyszerű munkásokra, akiket itt ért a kínzások után a hóhérhalál. Volt a foglyok közt két amerikai, egy ausztrál, egy angol és negyven vietnami. 1978 végén elszállították őket. Hová lettek?

Nem tudják. Nagyon sok kérdést tettem fel, amelyre még nem tudnak válaszolni. A legfontosabbat azonban értik: a kambodzsai quislingek elárulták népüket, vágóhídra terelték, hogy helyet csináljanak a pekingi terjeszkedésnek. Ha az újjáéledés jeleit akarom felmutatni, akkor ezt a tudatosulást az elsők közt kell hangsúlyozni.

Bozsik István

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1966 FEB 13.

1021

Falusi utcarészlet

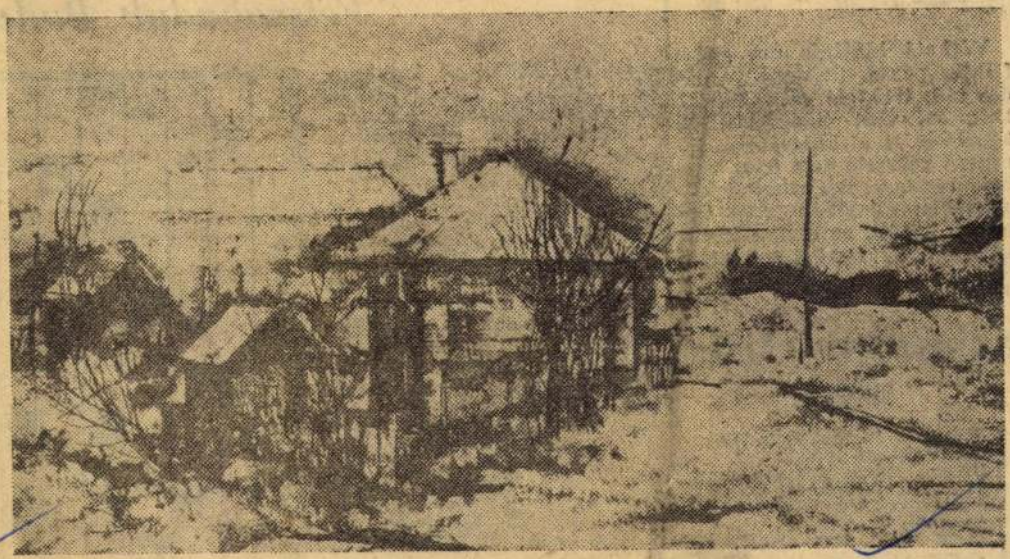

Bozsik István rajza

időjárás

Várható időjárás ma estig: felhős, párás, helyenként ködös idő, többfelé eső. Mérsékelt, időnként élénk szél. A hőmérséklet alakulásában lényeges változás nem lesz. Várható legmagasabb nappali hőmérséklet általában plusz 5—10 fok között, az erősen ködös helyeken kevéssel 5 fok alatt.

A Miskolci Nemzeti Színház műsora

13, vasárnap. Bérletszünet. Fizikusok. 15,00 óra.
Déryné. Maya. 13,30 óra.
14, hétfő. A Debreceni Csokonai Színház opera előadása. 19 óra. Tannhäuser. Lehotai bérlet.
15, kedd. Jászai. Maya 19.00 óra.
16, szerda. Ódry. Maya. 19 óra.
17, csütörtök. Goldoni. Maya 19.00 óra.
18, péntek. Schiller. Maya. 19.00 óra.

FEJTÖR

Felszabadult Buda

21 ESZTENDEJE befejeződött Budapest felszabadítása. Rejtvényünkben a felszabadító harcokban résztvevő 2. és 3. ukrán hadseregcsoport parancsnokainak nevét rejtettük el, s két regény címét, amely emléket állít Budapest felszabadításának.

VIZSZINTES: 1. Hiányos berak. 4. Az egyik regény címe. 12. Cendben. 14. Kenyér ízesítő. 15. Város Maliban, közel a szenegál határhoz. 17. Állat (—'). 19. Becézett férfinév. 20. Rója — betűi keverve. 21. Tábor. 22. Magánhangzó-hibás — durva szövet. 23. Folyamatosan írt szöveg meghatározására használják. 25. Kismadár. 27. Kettős mássalhangzó. 28. E. Ó. 29. Tárgyra mondják, amely feltűnő egy lakásban. 31. Állati eledel. 34. Tép (népiesen). 36. Vak

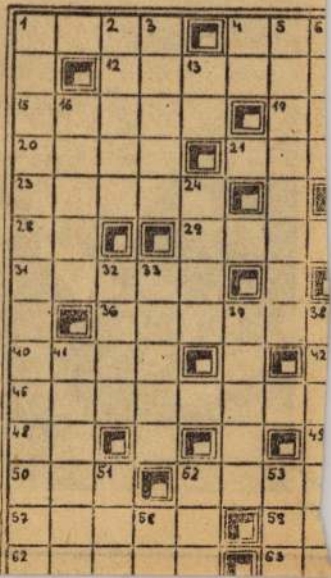

Bozsik István

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1965 DEC 19

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1021

Bozsik István rajza

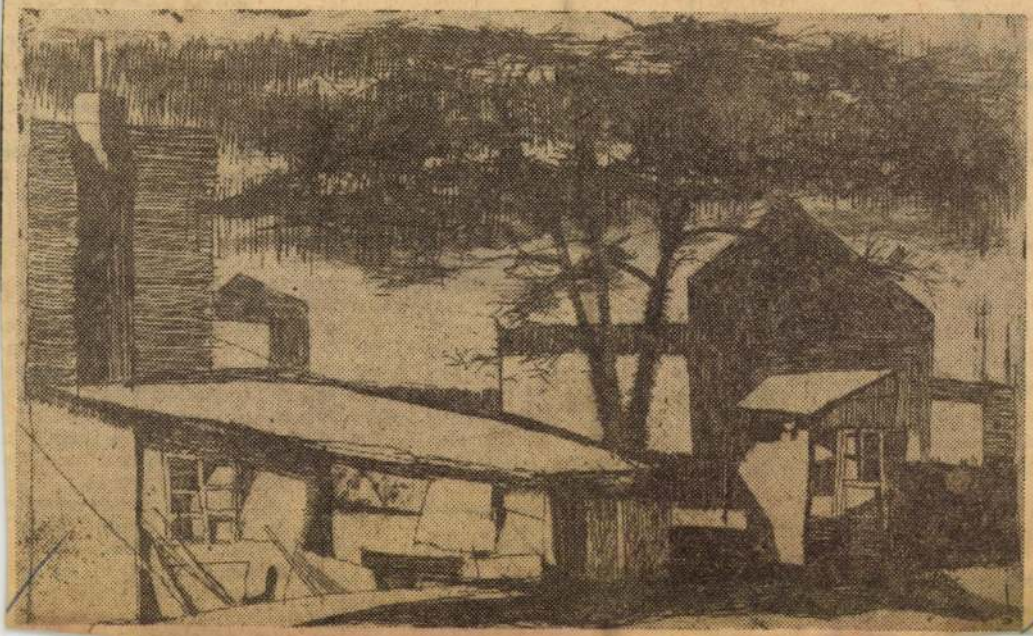

ogram
ában

elvtárssal,
első titkárával

a gazdasági irányítást javító reformtervezettel. A hozzáállás általában pozitív, jól értelmezik a reformtervezet célját. Szükséges azonban felhívni a pártszervezetek figyelmét arra, hogy a gazdaságirányítás megjavítását célzó reformtervezet sikere a helyes javaslatoktól, a dolgozók támogatásától is függ. Azt is világosan látni kell, hogy nem valami részintézkedésről, hanem az egész gazdasági mechanizmus javí-

Elkészült a tiszalúci Takta-híd

A Tiszalúcról Tiszadob, azaz az ottani tiszai pontonhíd felé vezető közlekedést nagyon megnehezítette, hogy a község alatt igen gyenge teherbírású szükséghíd vezetett csak át a Taktán. A közelmultban elkészült a Takta új, 42 méter hosszú vasbeton hídja, amelyen a legnagyobb járművek is közlekedhetnek. A híd megnyitása után lehetővé vált, hogy a tiszalúci vasútállomásról közvetlen autóbuszjáratot indítsanak Tiszadobra.

A Takta régi szükséghídját a Tisza egyik holt ága felett építik újjá. A tiszalúci termelőszövetkezet eddig több kilométeren kerülővel tudott csak eljutni a holt ág mögött elterülő földjeihez.

Vizsgálják a borsodi folyók szennyezettségét

Az MSZE
konferen

Ma, december 19-én, vasárnap tanácskozásra gyűlnek össze Miskolcon a Magyar—Szovjet Baráti Társaság legjobb aktivistái, hogy visszapillantsanak az elmúlt évek munkájára, és megszabják a szervezet megyei feladatait az elkövetkező évekre. A megyei konferencián elhangzik majd az elnökség részletes, alapos beszámolója, amely szinte részkérdésekbe menően elemzi a végzett munkát, s benne azt is, hogy e nemes célú mozgalom lelkes társadalmi harcosai miként hajtották végre feladataikat, a különböző munkaterületeken végzett és igen sokrétű munkásságukkal miként szolgálták a magyar és a szovjet nép barátságának erősítését, a két nép kapcsolatainak mind szorosabbra fűzését.

Sokszor, sok helyen és sokféle alkalommal elhangzott már, hogy a két nép barátsá

Bozsik István

Bozsik István: Lány virággal

Élet és Irodalom 1963 V. 11

*mányom címe, s amiről be-
véltetek, a természettudomá-
szellemtudományi mű-
összehozására nem-
programot, de tán példát
altattam. Az ember szíve
szorul, ha azt látja, hogy
ennyi munkának, gondolatnak,
ilyen magas műveltségű em-
berek társaságában nyoma
sincsen. Nem a hiúságom szen-
vedett, hisz annak igen ud-
variasan vetettetek táplálékot,
maguknak a gondolatoknak
nem láttam eredményét. Élet-
tem során elég sokat foglal-
koztam — gyakorlati célból,
hogy a magyar vers egy leha-
tősége el ne tűnjék — verstan
kérdésekkel. Senki nem di-
csér, nem emleget érte. De az,
hogy a fiatalabb költők ver-
seiben föltámadt ez a forma,
s az újabb verstani munkák-
ban a magamteremtette ter-
minus technikussal beszélnek
róla, megnyugtat: nem kell
többé verstannal foglalkoz-
nom. Itt azonban épp az ellen-
kezőjét tapasztaltam: a két
Bolyait, mint a természettudo-
mányos beleélés ritka kivéte-
lét dicsérték meg, maga a do-
log azonban ki sem dugta csi-
gaszarvát. Ez az oka, hogy bár
ott belémszorult a magyarázko-
dó kedv, neked, mint a vi-
ta élesztőjének, mégiscsak
megpróbálom elmondani, ami
bennem maradt.*

*

A vitában a legtöbb szó ar-
ról a szakadékról esett, mely a
természettudományos és törté-
neti műveltség közt tátong. En
ezt a szakadékot önmagamban
soha nem éreztem. Pedig, ha
a dolog természetéből eredne,
érezhettem volna: hisz igen
hamar e szakadék két partján
leltem a két lábamat. Mint
tanulnom; amit a medikusság
hozott, később (épp a matema-
tikai műveltségért folytatott
harc eredményén látom), alig-
ha szerezhettem volna meg
ilyen fokon.

S a két dolog: ami az író-
sághoz kellett, s amire a ter-
mészettudomány szorított,
szinte egy percig sem volt kü-
lön valami. Az a kor volt ez,
melyben a hormonok a biológiai újdonságai, Korányi Sándor az élettani gondolkozást vezette be a belgyógyászatba s *Ranschburg* szép könyve, *Az emberi elme*, valóságos enciklopédiáját adta a tovább tanulmányozható orvosi lélektannak. Mindez szinte a kémiai reakciók hevességével folyt össze azzal, amit mint eljövendő író az emberekben tapogattam; egy új, írói s orvosi antropológiában. Amikorra az orvoskart elvégeztem, már tudtam is a tudomány nevét, amelyben e két készültséget, mint egyet használhatom; a belgyógyászat akkor levált (s azóta divatját múlt) ágának, az alkattannak akartam kutatója lenni, majd amikor körülményeim ennek elzárták az útját, egy irodalmi pályázat viszont váratlan kaput nyitott, ugyanezt folytattam kritikusként is. Nem véletlen, hogy 1925 nyarán néhány hét távolságban írt első tanulmányaim közül az egyiknek a címe: *Uj szempontok a status praesens felvételében*, a másiké az *Ady-vers genézise*. Az egyik az alaktan szempontjait akarta érvényesíteni a belgyógyászati beteg leírásban; a másik a magáraébredő költői alkat szeizmográf lökéseit az Ady-vers grafikonjáról leolvasni.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Bozsik István
ÉLET ÉS IRODALOM
1967 FEB 4.
1021

Bozsik István: Téli táj

[illegible] rajztanár is voltam, meg bábjátékos. És nagyon sokat rajzoltam. Ott készítettem a *De profundis* metszet sorozatomat. Ezt aztán Budapesten nyomtam ki a Képzőművészeti Főiskola grafikai műhelyében. A sorozat 1940-ben jelent meg.

Fenti képünk is a De profundis egyik lapjának felnagyítása. Aláírás: C. K. — Charles Koffán. Témája? Utolsó vacsora parafrázis, lázadó diákok társasága, vagy forradalmárok megbeszélése? A több értelmű jelentés mellett a tendencia, a társadalmi tendencia egyértelmű. Figyeljék meg ezt a zárt kompozíciót és ezt az expresszív dinamikát, mozgalmasságot. A szándékoltan túljátszott gesztusok és a lázas arckifejezés a XVI. századi olasz vagy spanyol „manierizmusra" utalnak: nem maniros módon. És a kezek! A kezek mozgása, rajza és kifejezése. Tökéletes, bravúros rajztudást érzünk, de sohasem a rajztudás fitogtatását. Lendületes, görbe határú foltokkal (végletes feketefehér megoldással) jellemez kizárólag.

— A párizsi múzeumokban, képtárakban kit csodált meg a legjobban?

— Cézannet. És a többi modernet.

— A negyvenes években festőiskolája volt, emlékszem a plakátjaira.

— 1942-től 1944-ig tanítottam az Erzsébet téri iskolámban.

Kérdezem a mestert későbbi pedagógiai munkásságáról, de nem kapok választ. Elmondok hát én annyit, amennyit tudok: Koffán egy évtizedig volt a Képzőművészeti Főiskola grafikai tanára. Az, hogy a mai magyar grafika világszínvonalon is ilyen erős, elsődlegesen Koffán Károlynak köszönhető. Tudom, hogy ez a megállapításom elnagyolt, tudom, hogy helytelen valamilyen jelenséget egy személyhez kötni, de akárhogy forgatjuk a dolgot, úgy van, ahogy mondtam. Sajnálom, hogy nem beszélhettünk most ebben az interjúban erről, de úgyis hátra van énnek a ténynek a bővebb taglalása. Röviden: Koffán olyan grafikai „aranycsapatnak" volt az „edzője", melynek — többek között — Kondor Béla és Gross Arnold is a tagjai voltak. Még azt tenném hozzá, hogy van számos olyan élvonalbeli művészünk, akiket Koffán valójában, közvetlenül sohasem tanított, mégis az ő egykori növendékének vallja magát. Csak nagyon kevés mesternek jut ilyen tiszteletadás, zászlóhajtás.

— Ilyen az ornitológia?

— Életem első emlék[illegible] rakhoz kapcsolódtak. H[illegible] február végétől augusz[illegible] lek *egyfajta* madarat, [illegible] helyen.

Az ablakpárkányon ma[illegible] ez a szakember párkány[illegible] vagy lekvárosüvegekben különböző eleségek. Bizalommal jönnek a feketerigók, cinkék, gerlék és a verebek. Itt mindegyik másfajta magot talál, azt, ami a kedvenc étele.

— Engem most az *erdei pacsirta* érdekel.

— Mi a latin neve?

— *Lullula arborea.* Végre szeretném megírni könyvemet az erdei pacsirtáról.

Franciaországból érkezett céges levelet mutat meg a művész, a jobb felső sarkába kapcsolva küldték vissza azt a gyűrűt, mellyel Koffán gyűrűzött meg egy pacsirtát Budaörsön. (Ez a kilencedik madárgyűrű, ami visszaérkezett.) Tudományos akadémiai kiadvány különlenyomatát látom az erdei pacsirtáról (ez Koffán nagy munkájának egy része) és a híres madaras könyvet. Németül és angolul adta ki a Corvina, külföldi igény alapján. Madarak a lencse előtt. Koffán Károly szövegével és fényképeivel.

— Azért kezdtem fényképezni, hogy a madarakat levehessem.

— És mióta készít portrét és fotoreprodukciót?

— Csak 1960 óta. Azóta izgat — egyre jobban — a foto portré. Lassan annyi művészportrém gyűlt össze, hogy megrendezhettem a *Társak és kortársak* című fotokiállításomat a Magyar Nemzeti Galériában.

— Ugyanazt szeretném kifejezni a fényképeimen, mint a metszeteimen. Emberi jellemeket ábrázolni. Rajtakapni az embereket jellegzetes pillanataikban. Ez a törekvésem. De ez többrétű, bonyolultabb feladat, semhogy meg lehetne határozni ilyen röviden.

Frank János

[illegible] keskeny papírszeletet [illegible] földről. Most láttuk csak mi az: mindegyikünk katalógus-példányában ott volt a párja, amolyan könyvjelzőhöz hasonlatos csík, melyre a kiállított művek címe volt nyomtatva. A megnyitó nagy tolongásában nyilván kiejtette valaki. Pár perce még fényképezőgépek villogtak, filmfelvevő berregett, Juhász Ferenc szép, felhevült szavai keringtek a teremben, minden figyelem az est főhősére összegeződött. Kass János a falhoz húzódva állt, persze a kötelező sö-

Pietro Germi magyarul beszélő olasz—francia filmszatírája
Forgalmazó: 20th Century Fox

Csak 16 éven felüliek látogathatják

✦

BEMUTATÓ: FEBRUÁR 2.

1021

Bozsik István

Lány gitárral

Bozsik István rajza

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefonok: 188-296, 188-307
Napjaink
1970

Szuverenitás és elkötelezettség

A regény hőse mindig több mint egy irodalmi struktúra egyik eleme. Történeti korok vagy társadalmi rétegek önszemlélete és öntudata ölt benne alakot. A művész vagy az általa képviselt közösség antropológiai eszményrendszere, emberfogalma kap benne formát. A hős fogalmának átalakulása a köztudat megváltozására utal, az antropológiai világkép átrendeződését követi. Így van ez a szocialista irodalom történetében is. A „pozitív" hős fogalmának átalakulására gondolok.

Déry Tibor 1934-ben írott *Szemtől szembe* című „mozgalmi" regényében heves vitákat olvasunk az emberi élet céljáról a felelős ember kötelességeiről. Déry hősei azon vitáznak, hogy mit kell választani: az öncélú személyiséget vagy az elkötelezettséget; azt az autonómiát, amely lehetőleg elszigeteli magát a társadalom gondjaitól, s nem válaszol a történelem kihívásaira, vagy azt a csatlakozást, amely a feladatok teljesítésének érdekében akár az emberi szuverenitásról is kész lemondani. Ez a vita — miként az akkori szocialista irodalomban általában — igen polarizált: az emberi magatartás szélsőségei között folyik. Déry természetesen a fel-

cialista irodalom egyik vezető szelleme ilyen szavakat ad ennek a forradalmár-típusnak az ajkára *A Król fiúk anyja* című regényében: „Az »én« számomra a forradalomban való részvételt jelenti, ez az »én« az én »igenem«, az én megerősítésem, az én hasonlóságom — nem akarok sem különbözni, sem kételkedni." Vagyis a személyiség szuverenitását felcseréli a mozgalomban való feloldódással. Azonosítja magát a munkásosztállyal, s nics más célja, mint ennek az osztálynak a céljai. Éppen ezért az erkölcs és az emberség mértéke az elvégzendő mozgalmi feladat. „A célnak, mely felé törekszünk — érvel Brandys egyik hőse —, az a különös jellemzője, hogy meghatároz minden tettet, éppúgy, mint ahogy a fény meghatározza a tárgyakat. Most végre megértitek, hogy az erkölcsiség nem egyéb, mint a helyes célhoz vezető megfelelő organizáció. Mit tudtok erről ma? Gyilkoltok, loptok, ezerféle bűnt, gaztettet követtek el, nem tudva, meg lesz-e bocsátva nektek, nem ismerve a valódi bűnöst, a büntetéstől való örökös rettegésben. Haldokoltok, pusztultok, képesek vagytok az életeteket egy olyan ügynek szentelni, melyről csak rejtett

Bozsik István

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1970 JUN 15

DÉLI HÍRLAP

1021

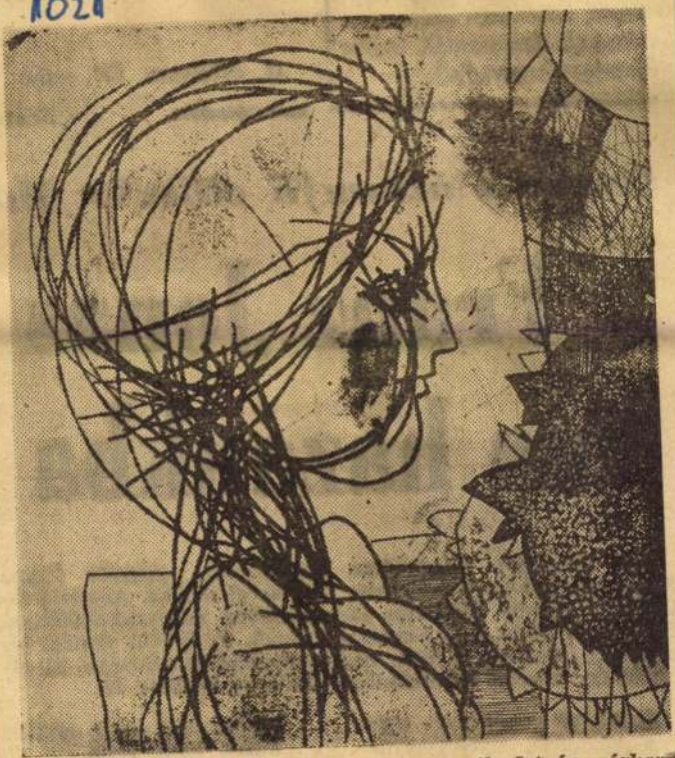

Bozsik István rézkar

licios korr
tikáját, kü
a szabad
vereséget

Oszt

Franz Jonas
ma hazánkba

Ma hivatalos látogatásra Budapestre érkezik Franz Jonas, az Osztrák Köztársaság szövetségi elnöke. Ausztria államfőjét tavalyi hivatalos tárgyalásakor miniszterelnökünk, Fock Jenő hívta meg Losonczi Pálnak, az Elnöki Tanács elnökének nevében. A több napos látogatásra elkísérte az elnököt dr. Rudolf Kirchschläger külügyminiszter is.

Ausztriai vendégünk 1899-ben született, nyolcgyermekes bécsi munkáscsalád fiaként. 1919-től 1932-ig szakmá-

lájára nőtt a tíz esztendővel ezelőttinek és újabban ipari kooperációk-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Bozsik István

NAPJAINK

1965 III 11 1

1021

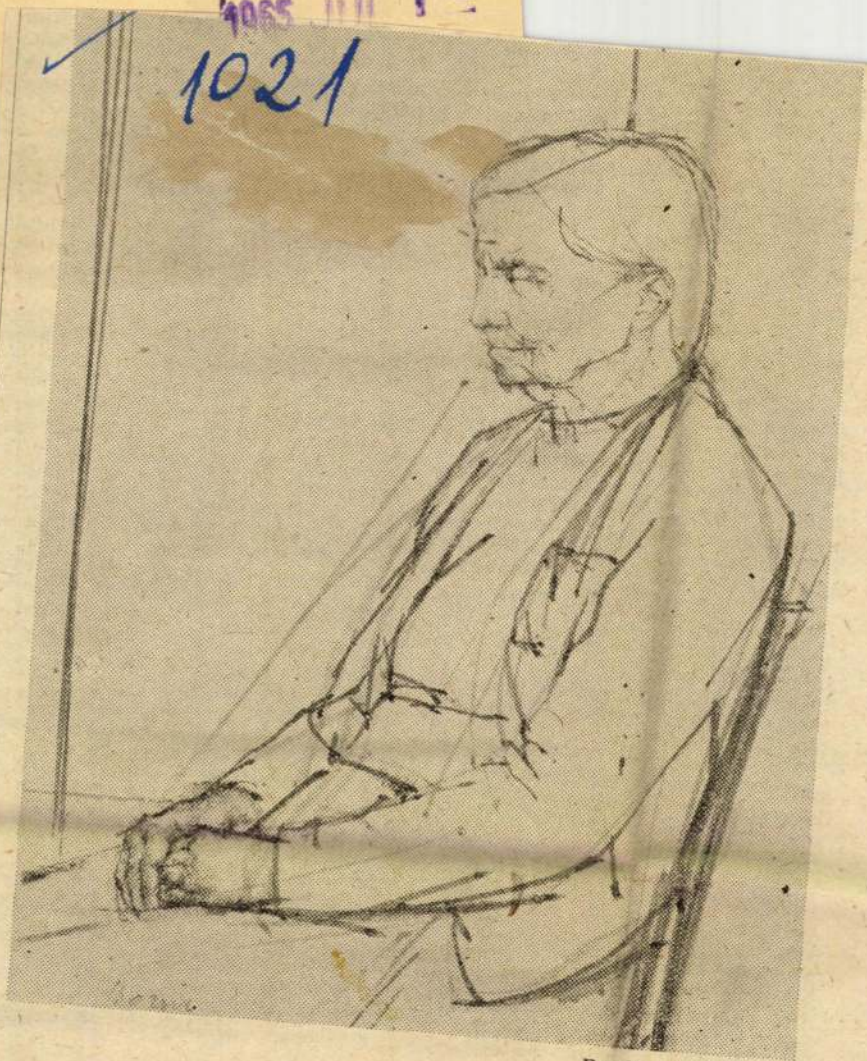

Bozsik István rajza

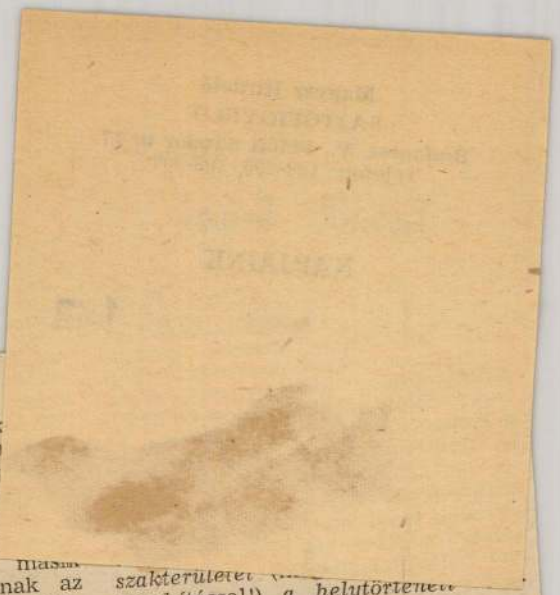

milyen nehézségekbe ütközik
mán tudományok kutatója,
ilyen feladatok betöltésére
miskolci könyvtár sem alk
(még a megyei könyvtár se
utóbbi kérdés, tehát voltaké
cikk illusztratív és erősen s
jellegű anyaga körül alakul
tulajdonképeni vita, holott a
kérdés nem az egyik vagy más
miskolci könyvtár munkájának az
elemzése, hanem ennél jóval több.
Valahogy ilyenformán fogalmazhat-
nánk meg: *Mennyire képesek a vi-
déki könyvtárak azoknak a feláda-
toknak az ellátására, amelyeket a
magyar kulturális élet szükségszerű,
bár elég lassú ütemű decentralizá-
lása ró rájuk?* Másképp: *Milyen a
vidéki tudományos kutatás (és ezen
belül a felsőoktatási intézménnyel
nem támogatott miskolci humán jel-
legű kutatómunka) szakirodalmi el-
látottsága?*

A vitaindító cikk lényegében erre utalt akkor, amikor Miskolc társadalomtudományi nagykönyvtárának hiányáról panaszkodott. Ahhoz, hogy a vita igazán hasznos lehessen, ide, a kiindulóponthoz kell visszatérnünk.

Mint mindennek, így a Zsidai József cikkében felvázolt miskolci könyvtári helyzetképnek is világosan kitapintható „történelmi" előzményei vannak, ezekre már Kordos László is utalt. A magyar közművelődési könyvtárügy a Horthy-kortól szinte semmit sem örökölt, az ötvenes évek elején mégis igen gyors ütemben alakult ki a lakosság általános kulturális fejlődését előmozdító közművelődési könyvtárhálózat. Ez a központosított, állami hálózat később a helyi tanácsok ke-

szakterületei [illegible]
csonkítással!) *a helytörténeti dumokra korlátozzuk.*

3. Mivel a külföldi anyag a korlátozott deviza-lehetőségek, a régebbi magyar könyv- és folyóiratterm és pedig a kereskedelmi hozzáférhetetlenség miatt csak igen keskeny csatornákon áramolhat a megyei könyvtárakba, természetes, hogy az igényelt dokumentumok beszerzésében — legalábbis egyelőre — a könyvtárközi kölcsönzés foglalja el az első helyet. Ez helyi és országos méretekben egyaránt gyorsan fejlődő könyvtári szolgáltatás, volumene helyileg ezres, országosan tízezres nagyságrendű. A kért könyvek, folyóiratok beszerzése azonban igen vontatottan halad.

Tanulságos adatokat tartalmaz ezzel kapcsolatban a miskolci egyetemi könyvtár egy évvel ezelőtt végzett felmérése. Eszerint pl. a könyvtár által 1963. január 1. és 1964. április 30. között kért dokumentumokra *átlagosan* 62 napot, tehát *két hónapot kellett várakozni az olvasóknak.* Az 1963. folyamán beérkezett dokumentumok egyenként több, mint száz nappal a beérkezés előtt kérték a kutatók.

A könyvtárközi kölcsönzés tehát jelenleg nem tudja biztosítani a kutatáshoz szükséges szakirodalom

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Bozsik Iván

ÉLET ÉS IRODALOM
1966 MAR 1 9

1021

SÜKÖSD MIHÁLY: KI SZÓLT RÁJUK? (3. oldal)
LAPOKBAN OLVASTUK (6. oldal)
RUBIN SZILÁRD RIPORTJA: SULINAI KILOMÉTEREK (12. oldal)

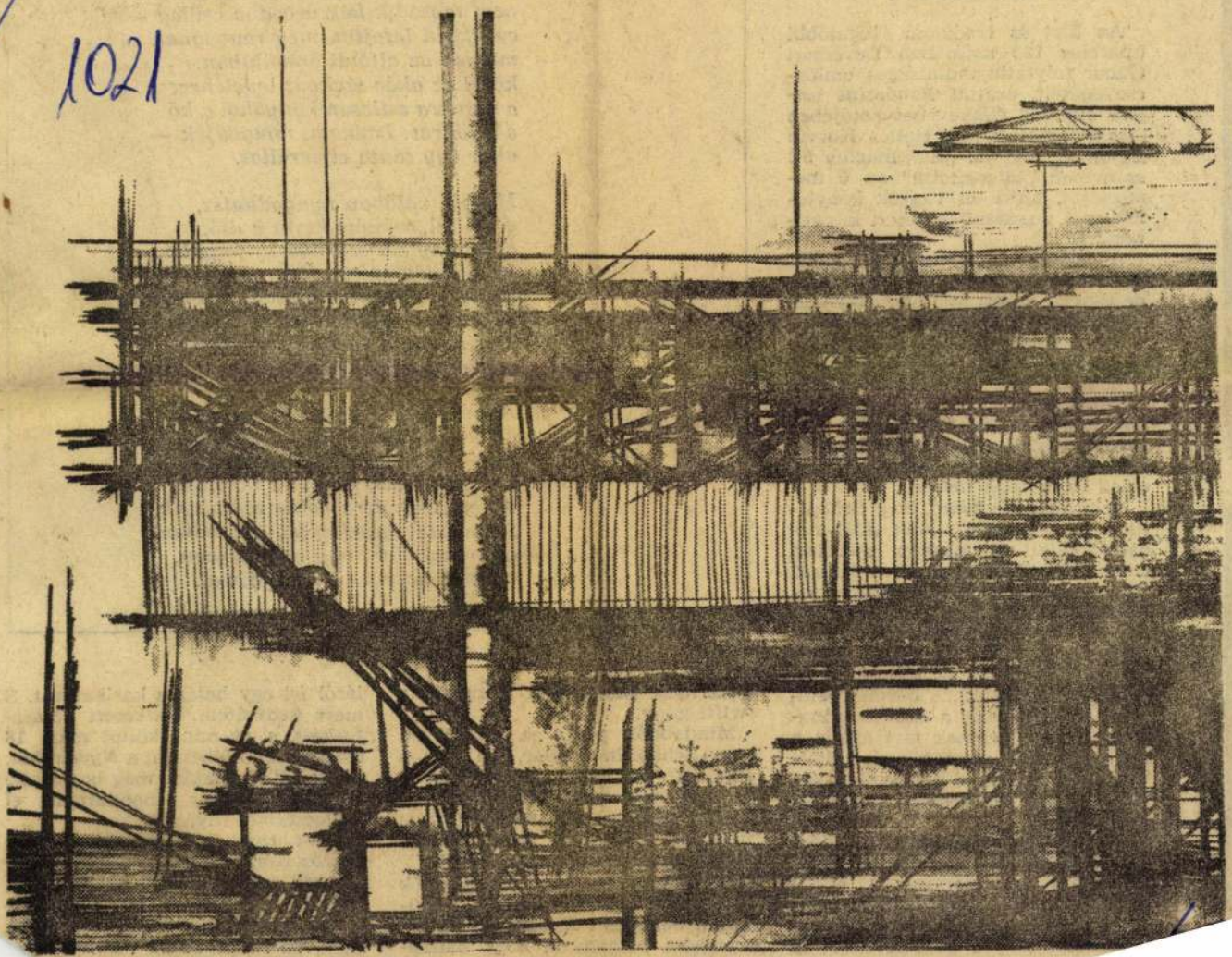

Bozsik Iván: Építkezés

HOZZÁSZÓLÁS AZ ÉLET ÉS IRODALOM CIKKÉHEZ:

GELLÉRT OSZKÁR:

AKI ALVÁS KÖZBEN ELVÁGÓDOTT

Az Élet és Irodalom legutóbbi (március 12.) számában Devecseri Gábor folytatta mulatságos emlékcsevegéseit, ezuttal *Bánócziné estjein* címmel. Cikke bevezetőjében igazat kellett adnia Hollós Korvin Lajosnak, aki az „És" május 5-i számában „kiigazította" az ő memóriáját. Most én vagyok kénytelen az ő visszaemlékezéseit kiigazítani.

A *Bánócziné estjein* című cikkében ugyanis arról ír, hogy Bánócziné Balogh Vilma hol a Continentál-szálló pincehelyiségében, hol valamelyik körúti klubban tartotta lelkes irodalombarát estjeit. S visszaemlékszik, hogy az egyik előadáson „Gellért Oszkár méltóságteljesen, de nagy robajjal elvágódott". Továbbá megírja elvágódásom előzményét is, mely Schöpflin Aladár előadása közben történt..

Nem hiszi úgymond, hogy Schöpflin Aladár mindnyájunk által nagyon tisztelt és nagyon szeretett emlékét sérti, ha elmondja róla azt, „amit mindenki tud": „egyszer elaludt saját előadása közben". S ilyesmi történt később, de „munkamegosztással". Ugyanis Schöpflin olvasott föl és Gellért aludt el. Szószerint idézem: „A bevezető előadás alatt Gellért a művészszobaféleségben, amelynek tárt ajtaja a dobogóra nyílt, egy könyű asztalkára könyökölt. Az alvó ember súlya nagyobb. De a siker annál nagyobb volt".

Nos: Schöpflin monoton előadásmódjáról valóban mindenki tudott. De tudott mégvalamiről is. Arról, hogy Schöpflin Aladárnak a *Nyugat* első nemzedéke legkülönb kritikusának, kitűnő humorérzéke is [illegible] például magam is csi[illegible]gy kis anekdotát. [illegible] fiatal író

KALÁSZ MÁRTON;

Rekviem

Nem úszol véknyan a levegõben,
nem mosódik kék arcodba csillag —
csontjaid lefojtva még ragyognak
mélyen az alföldi homályban,
közel az akác szakadt leveléhez;
a dombra estiesen könyököl a kő
s a fölirat: Istenem, nyugodjék —
akár egy sánta címerállat.

Margit, valóban nyugodhatsz,
elmúltál, szállást keres a dió,
a dohány s a szörnyeteg-pupillapilulák légionista dühe —
volna szivárványhártyád, se akarná
elragadni semmi tőled a konyha
követ, amire ijedten zuhantál
s a lámpásként közelgő homlokokat.

A fiú felnő, a férfi tenyerével
árnyat mímelve figyeli a sárga
rozs-sáncokon billegő gépeket,
hallja az erdő mögül a vonatot.
A telet rontásra ismét idomítják.
S van, aki napokig ide-oda bóklál.
örömmel élne ama csigahéjban,
csak ne volnának rossz álmai.

totta meg: Madáchból hiányzott a swifti gúny.

Mindebből pedig az következik, hogy Schöpflin Aladár, aki ha ma élne, 94 éves lenne, nem neheztelne meg még azért sem, hogy Devecseri Gábor, aki még 50 éves sincs azt írta róla, hogy egyszer elaludt a *saját* előadása közben.

Aminthogy én sem neheztelnék meg, holott tíz évvel korábban születtem Schöpflin Aladárnál, ha azt olvasnám magamról, hogy elaludtam Schöpflin előadása alatt, s egy könnyű asztalkára könyökölve alvóként elvágódtam volna a P[illegible]láról írt egy hatásos karikatúrát. S mert kedveltem Devecseri csasztuskáit, s őt mint költőt már 18 évesen üdvözölhettem a *Nyugatban*, Illyés füle hallatára még borsosabb gúnyversecskéket mondattam el Devecserivel Illyésről.

Most azonban helyeselnem kell Hollós Korvin Lajosnak, aki Devecseriről szólva azt írta az „És"-ben, hogy az utóbbi években egyre kellemesebb elégedetlenség tölti el, ha azt tapasztalja, hogy emlékezőt[illegible] hetsége megbízhatóbbnak bizo[illegible] a nála fiatalabbakéknál; é[illegible] tán gyakran derül vagy h[illegible]

1021

Bozsik István rajza

szülők, de a g
csik és nag
bogarakat gyű
ez, szükséges,
gyűjteményéhe
biológia órán.
dődött, hogy
is vinni kell
Káposzta még
lepke sincs. Eg
nyomban szolg
sik kedves epizó

Ismerősünk k
művel háza vé
győrben. Segít
gyomlálgatni a hétéves Marika is. Szeret persze játszani is. A játékot jobban szereti, mint a tanulást és a gyomlálgatást. Ezért esténként, amikor apuka hazatér, megkérdezi Marikától, aki már kisdobos:

— Mi jót cselekedtél ma?

S Marika elsorolja. Beszámol a napi jócselekedetekről, amelyeknek arányában csokoládé, vagy fagylalt a jutalom. A jótett mindig meghozza jutalmát.

Megkérdezték tőle a napokban is:

— Mi jót cselekedtél ma?

— A kertben dolgoztam — hangzott a felelet —, összeszedtem a burgonyabogarakat. Jó sok volt belőlük.

Magyar Hirdető
SZAKÜZLETEK
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1965 MAJ 3 D.
ESZAK-MAGYARORSZAG

[illegible] volt vagy harminc darab, valóban élettelenül, mozdulatlanul feküdtek a pohár fenekén. Ugy látszott, hogy elpusztultak, vagy az ecet, vagy a timsóoldat összehúzta csápjaikat.

E különös jócselekedet hallatán percekig alig tudott szóhoz jutni a család, s tekintetük hol a pohár tartalmára, hol a kis vegyészre irányult. Elsőnek apuka ocsúdott fel:

— Ez valóban érdekes, kislányom. De mondd, cukrot miért tettél bele?

Marika, a hétéves gyerek, ennivaló naivsággal felelte:

— Azért, hogy ne legyen nekik olyan keserű...

O. M.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉSZAK
MAGYARORSZÁG

1021

Bozsik István munkája

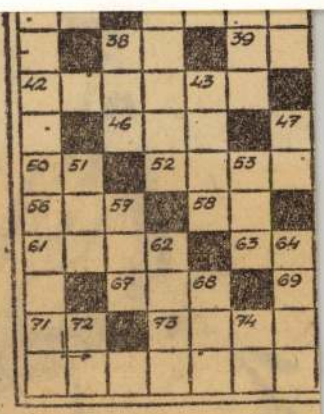

amerikai tó. 14 Olajfa tőszó. 16. Csapadék. 17 nál ömlik a Dunába egyik szülő. 21. Csóna Lé — névelővel. 25. A a karaván halad. 27. ' németül. 28. A múlt idő jele. 29. Személyes névmás. 31. Lehár-operett (ford.) 32. Idegen címzés röv. 33. Fémcsat. 37. Egyszerű gép. 38. Egymást követő betűk a szoros ABC-ben. 39. Olasz város. 40. Véd (—'). 42. Lusták. 44. Heverő (—'). 46. Talál. 47. Az SZTK elődje. 49. Baráti állam névjele. 50. Igen — oroszul. 52. Elpuhult, semmittevő. 55. Római 999. 56. Vonatkozó névmás. 58. Névelő. 59. Küzd. 60. Angol sör. 61. Révhajó. 63. Tárna — névelővel. 66. Lehullott falevél. 67. A függőleges 9. fordítottja. 69. Czuczor Gergely egyik írói álneve. 70. Mutatószó. 71. Tőkés vállalati forma. 73. Shakespeare egyik királyalakja. 75. ... germán (népcsalád). 77. Juttat. 78. Hangnem.

FÜGGŐLEGES: 2. E-vel a közepén a német ABC-utolsó betűje. 3. Vásárol. 4. Fizikai fogalom. 5. Római 501. 6. Enyém — németül. 7. Fejtörés. 8. Hamis. 9. Női név. 10. Útszéli haraszt növény. 11. Mint a függőleges 68. betűi, keverv 41. Világtalan. 43. Női név. 4 Becézett férfinév. 47. Nyuga szibériai folyó. 48. Jegyez. 5 Űrmérték (—'). 53. A Tis mellékvize. 54. Talponálló. 5 Becézett női név. 57. Fohás 60. Latin üdvözlés. 62. Vilá hírű brazil labdarúgó (+'). 6 Határozott elgondolás. 65. Po tugál pénznem. 66. Az óko egyiptomiak főistene. 68. Ku kucskál. 70. Tokió régi nev

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Bozsik István

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1965 JUN 6.

1021

Bozsik István rajza

Mi épül Miskolc II. kerületében?

A II. kerületben, a Nagyváthy utcában lévő piacon elkészült a tetőszerkezet tartó 5 csőpillért is. A tetőszerkezethez szükséges anyagok egy része is készen áll az építkezéshez. Az LKM-től már beszerezték a perecesi napközi diáktáborhoz vezető vízvóvízhálózat csőanyagát. Ezt azután társadalmi munkában szándékoznak lefektetni, még pedig az iparitanuló intézetek segítségével. A Fürst Sándor utcában soronlévő útépítés tervdokumentációja is elkészült.

Növekszik a világ műtrágyafogyasztása

A FAO szakértőinek becslése szerint a világ műtrágyafogyasztása 1970-ig 60 százalékkal növekszik majd, s meg fogja haladni az 53 millió tonnát. A FAO legújabb jelentése szerint csupán a távol-keleti országok az 1959—1960. évinél 3,5-szer több műtrágyát fognak felhasználni. A műtrágyafogyasztás növekedésében a fejlődő országok játsszák a főszerepet.

A világ együttes műtrágyatermelése 1962—1963-ban 33,1 millió tonnát tett ki, azaz 5,6 százalékkal nagyobb volt, mint az előző évben.

Négyszemközt

— *Tudom, a kedves vevőt sokszor sérti, amikor az önkiszolgáló boltok közepén megállunk, s figyelünk.*

A kereskedelmi dolgozóknak van egy új munkakörük, amihez nem kell külön képesítést szerezni, s ez — a figyelés.

— *Kiszolgálni nem kell ezekben a boltokban, a vevő maga válogat, ízlésének, igényének megfelelően, a soros eladó pedig figyel.*

— *Egyesek szerint ez sértő?*

— *Igyekszünk úgy csinálni, hogy ne legyen az. De nem mondhatunk le róla.*

— *Már két boltban voltam figyelő. Egy városszéliben és egy belvárosiban. A városszéli boltban, azt is megmondom hol, Tapolcán, naponta fordult elő kellemetlen incidens. Valahogy meg ne sértődjék a tapolcai őslakosság! Nem közülük kerültek ki a „tolvajok". Leginkább kiránduló gyerekek, turista fiatalemberek csentek el egyet-mást.*

— *Amikor belvárosi boltba kerültem, bevallom, eleinte restelltem, hogy az itteni vásárlókat is figyelnem kell, amikor mindig olyan finoman, nagyvonalúan vásároltak.*

— *Zavarom azonban csak addig tartott, amíg egyszer egy igen elegáns hölgy táskájából kiemeltem négy darab vajat.*

— *Ettől kezdve nem éreztem feleslegesnek magamat itt sem.*

— *Nem gyanúsítunk mi senkit, de bizonyos esetekben olyan vevőnkben csalódtunk, akit annyira szerettünk, tiszteltünk, hogy rá mertük volna bízni az egész boltot is.*

— *Ezek a dolgok persze nem általánosak, de előfordulnak. Ettől függetlenül az a véleményem, hogy az önkiszolgáló boltok rendszere bevált. Szeretik a vásárlók, szeretünk benne dolgozni mi is.*

— *Jelenlegi munkahelyem még egy hagyományos rendszerű bolt, de szó van róla, hogy hamarosan önkiszolgáló lesz. Már alig várom, s különösen nagyon várják vásárlóink, hiszen kényelmesebben nagyobb forgalmat lehet így lebonyolítani.*

— *De ha már szóhoz jutottam, szeretnék még egy gondunkról szólni.*

— *Az utóbbi években jelentősen megnőtt a kávéfogyasztás. A belvárosi és a nagyobb boltokat már felszerelték kávédarálóval. A mi boltunk is a belvárosban van, de csak két eladóval dolgozunk. Hiába kérünk, nem kapunk kávédarálót. Pedig nagy szükségünk lenne rá, mert a vásárlók már olyan természetességgel igénylik a darálást is. Csak szégyenkeznünk kell miatta, hogy nem állhatunk rendelkezésükre.*

— *Jó lenne, ha vállalatunk nagyobb gondot fordítana a vásárló közönség ilyen irányú igényeinek kielégítésére is. Ezt a hiányt mi, eladók nem tudjuk udvariassággal pótolni.*

Adamovics Ilona

Gondatlanság — és ami követi

Aki figyelemmel kíséri lapunkban a közúti balesetekről szóló tudósításokat, híradásokat, az nem lepődött meg a

A T betűs kocsi talán a kelleténél hamarabb állt meg, talán bizonytalankodott is, de a busz vezetője éppen azt

Borsod, utána csak jóval később jönnének a többi megyék. Ez a kis bevezető talán szükséges az alábbiak megér-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Bozsik István

ÉLET ÉS IRODALOM

1985 MÁJ 15.

1021

LENGYEL PÉTER ELBESZÉLÉSE:

Nyár

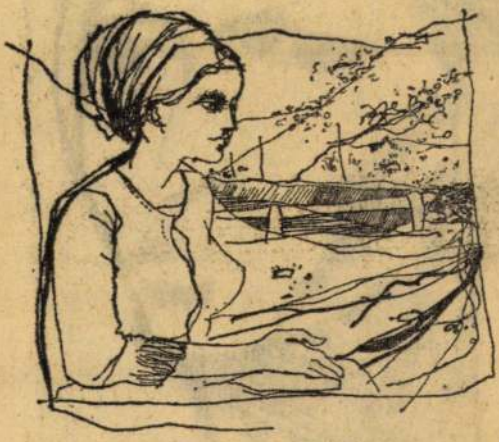

Bozsik István rajza

valog mentek át Budáról Csontos-

ZŐM

Bozsik István

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1964 AUG 15.

ÉLET ÉS IRODALOM

1021

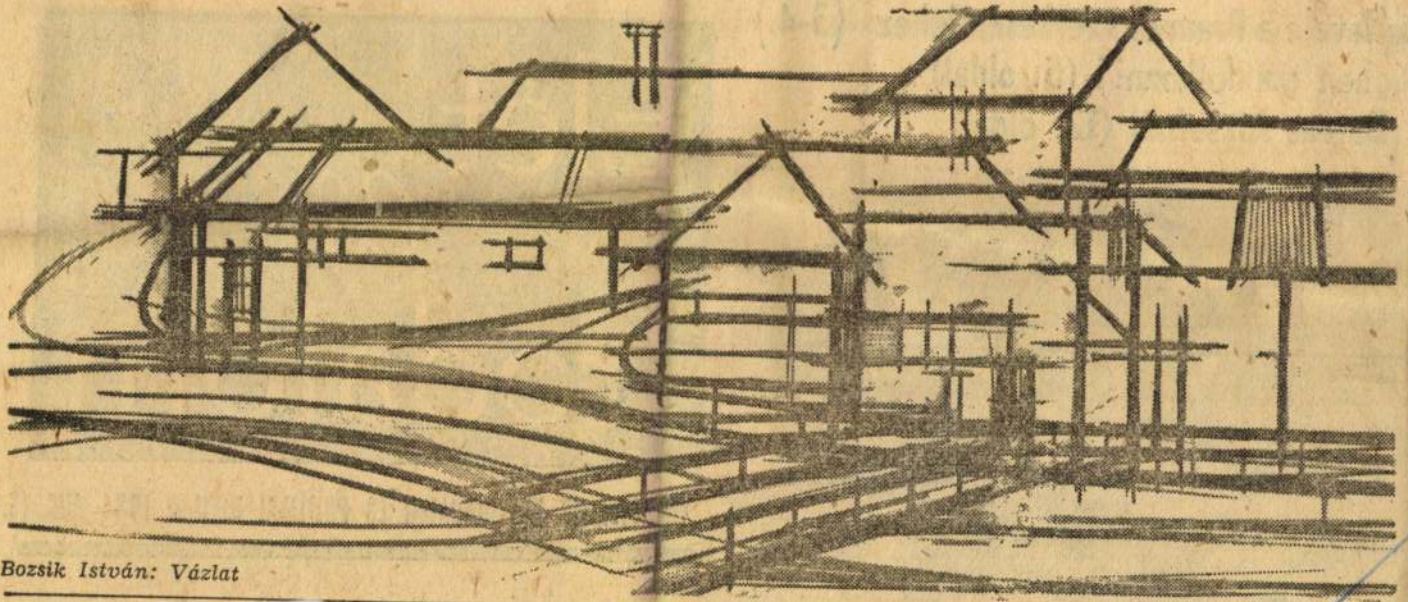

Bozsik István: Vázlat

tlós levele a Preuves szerkesztőjéhez (3-4.)
ságban gondolkozni! (5. oldal)
n Darvas Józsefnél (12. oldal)

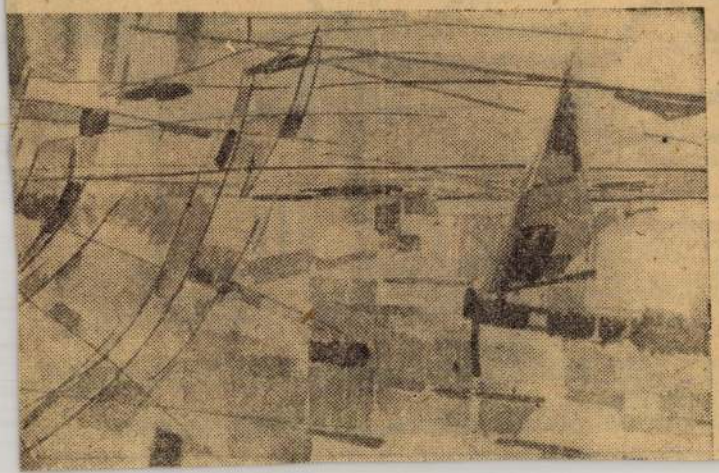

Élet és Irodalom

VIII. ÉVF., 33. SZ. IRODALMI ÉS POLITIKAI HETILAP 1964. AUG. 15.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1986 SZEP _ 1
NAPJAINK
Bozsik István

/1021

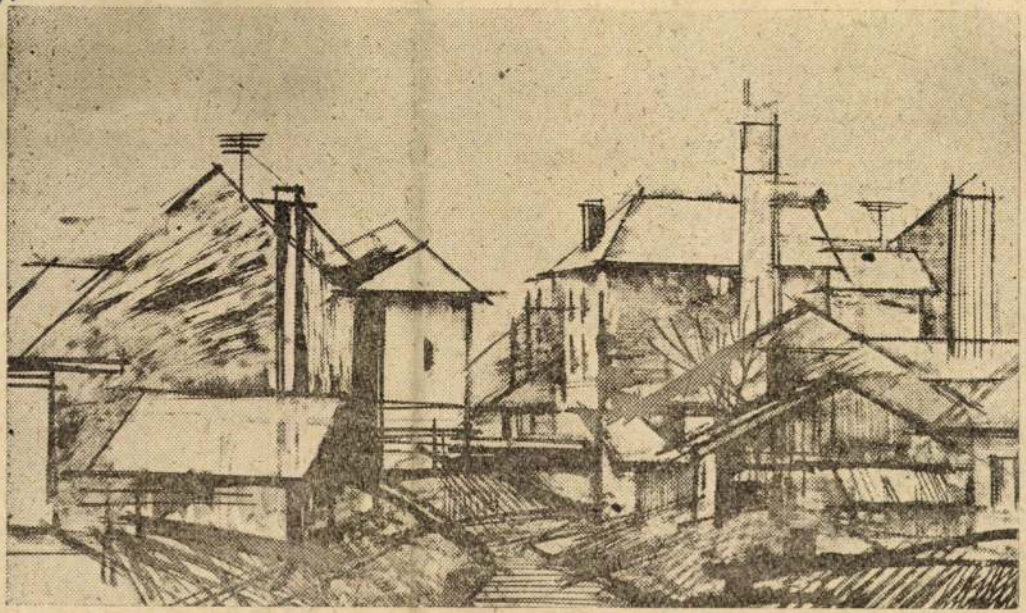

Szinvapart

Bozsik István tusrajza

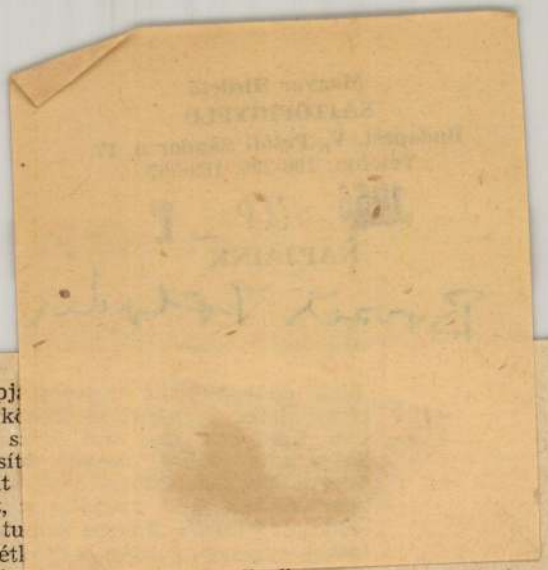

yon), és a Petőfi-rajongó kisfiú köl-
olva éli újra az „idillikus falu" áb-

képe sem igen változott sokat három
gyerekkorunk jól ismert emlékei ele-
ost a jószemű diák élményraktárából.
embersűrűje, az egy vágányon balla-
zínház tornyán körbenjáró tűzoltó és
kihelyezett vörös zászló, a Fekete ku-
a zavaros és piszkos Szinva, a még
i és nem kősivataggá irtott, macska-
k — a mi emlékeink is, és jó, nagyon
ógzítette ezt a képet. Nem azért, mert
p lett volna, hanem mert ilyen volt
Éppen úgy, mint Szabó Lőrinc — és
— számára a rozzant Nagyhíd.
egfontosabb része azonban a hatalmas
miskolci református gimnázium élete,
s a korabeli pedagógia bírálata. Erről
van joga szólni, iskolai értesítők, új-
vatalból is mellébeszélnek. Nos, a kép
rítő. A pár évvel azelőtt ma, új, hi-
e költözött gimnáziumban testileg el-
diákot (ösztöndíjrendszerük, a diák-
ktusok bősége, olcsósága és viszonyla-
ig példamutató), lelkileg azonban nem
tási módszere elmaradt és formalista,
kapcsolata nincs.
en: a fiatal Kaffka a prágai német gim-
núgy szenved ugyanebben a korban
miatt. A Gesamtmonarchie ragyogóan

rokonát.

„Életem e nehéz napj
áki lelki vívódásaim k
lenni. Nem volt sem s
utat mutatott, lelkesít
Akikre nevelésem volt
nagy problémái iránt,
ról pedig maguk sem tu
ségben élték szürke hétl
és családi életük apró gondjaiba és örömeibe."

A falutól és szüleitől lassan elszakadó, gyökereveszte-tett, városivá sohasem vált, barátnélküli fiatalember a könyvben talál csak menedéket, de itt is a véletlen vezeti. Smiles és Petőfi, népszínmű és Maeterlinck, Carlyle és Sassy Csaba, Rousseau és Nietzsche. Érett-ségi után megkapja a Galilei-kör felhívását, rokonszen-vesnek találja, de nem érti egészen.

Pedagógusnak menne, de annyi pénze nincs, hogy a budapesti egyetemre eljusson. 1909. szeptember 1-én — mint olyan sok szegény diáktársa, mint hajdan ro-kona, Tompa Mihály — hit és meggyőződés nélkül át-lépi a sárospataki teológia küszöbét.

Folytatódik-e Simándy Pál emlékezése? Ha igen, iz-galmas képet adhat az első világháború és a két há-ború közének lázongó szellemi életéről. Ez a könyv a tespedést, a mélypontot ábrázolja, a torzóban maradt, kifejlődni nem tudó fiatalembert. Nekünk kétszeresen értékes, mert városunkról, elődeinkről szól. Akik nem voltak sem jobbak, sem rosszabbak másoknál, de akik-ről mégis oly sokat hallgatunk.

KORDOS LÁSZLÓ

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Bozsik István

ÉLET ÉS IRODALOM

1966 JUL 23.

1027

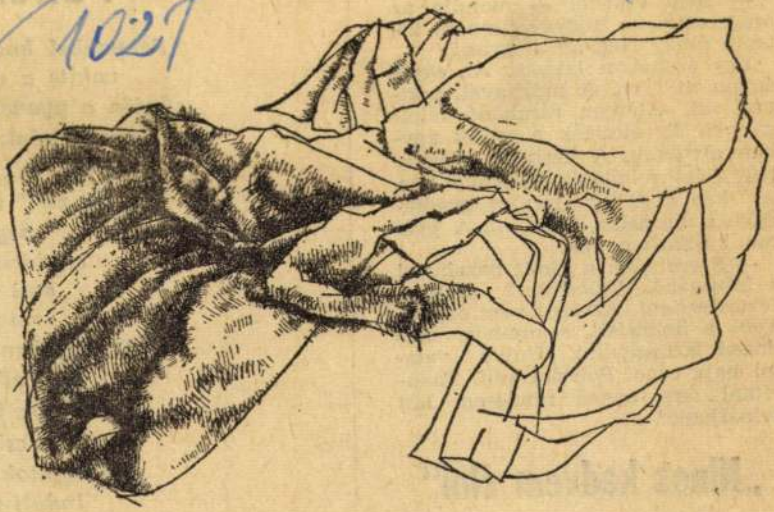

Bozsik István: Drapéria

liszalámi.

— Nem érdekel — öregember. — Hogyan tenni őket? Hogyan, ho

Egy szobában laknak ágyon az öreg. A múlt májával, sötétben árol meivel. Az eltartók a ban alszanak. A kesker hely felett felnagyított e

A kép alatt az elárvult gyerekágyban huzatlan ágynemű. A gyerek kórházban van.

— Szeretnénk a kicsit hazahozni a kórházból. Takarítani kellene, fertőtleníteni. Az öreg nem engedi. Félti a holmijait, semmihez sem enged hozzányúlni. Mintha valami baja esne. Poloska van. Takarítani sem enged rendesen. Mit csináljunk?

„Nincs kedvem élni"

— Ha már itt vagyunk, lépjünk át a szomszédba — mondja a kerületi jogász. — Éppen ma délelőtt volt a békéltetés.

női mell völg
hegyek
enyhítsétek
ami elő
rátok
Ti mélyben re
közt elkev
pattanjatok föl,
csirá
Robogjatok, r
Indulj ut
Az ágyuk még f
A Föld m

Bozsik István
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉSZAK-MAGYAR-
ORSZÁG
1966 NOV 2 0.

1021

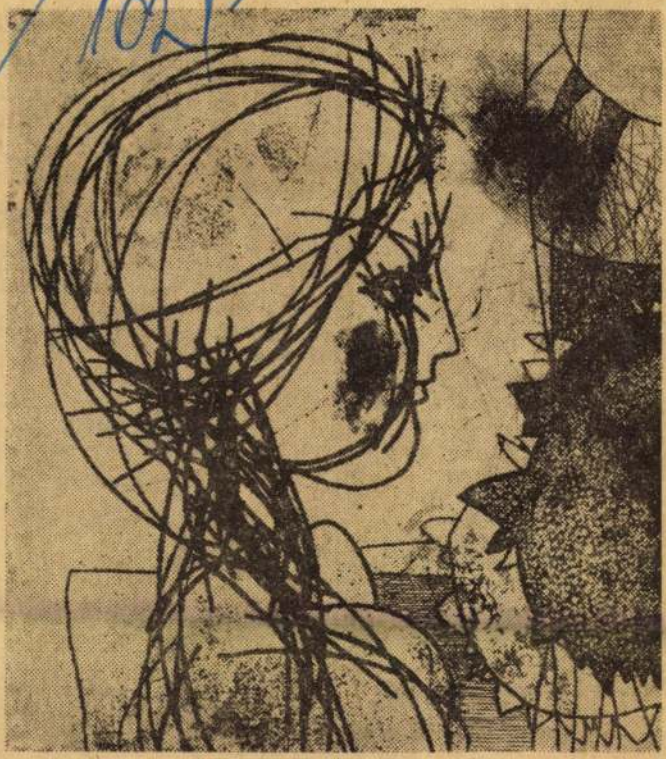

Bozsik István rajza

párt harcát a haladásért? címmel vetélkedőt rendeznek ma, 20-án délután 3 órai kezdettel a miskolci Molnár Béla Úttörőházban.

— **EGY TEHERAUTÓ** fordult az árokba az indiai Madras közelében. A teherautón utazó 50 személy közül tizenketten meghaltak, huszonöten megsebesültek.

— *BALOGOK KÖNYVE. Michael Barsley, aki maga is balkezes, életének másfél évtizedét szentelte annak feldolgozására, hogy a világtörténelemben kik voltak a nevezetes balkezesek. A balogok között olyan kiváló személyiségek is vannak, mint például Leonardo Da Vinci. Balkezes volt a századeleji hírhedt gyilkos, hasfelmetsző Jack.*

— **MŰANYAGOK** az iparban címmel kiállítás nyílik november 21-én az SZMT-székházban. A kiállítás idején szakelőadásokra és filmvetítésekre is sor kerül.

— **ÚJ RÉSZLEGET** hoz létre jövőre a Vastömegcikkgyártó Vállalat Borsodnádasdon a lemezgyár segítségével. Az új részleg 16 millió forint értékű lemezcsatornákat gyárt majd.

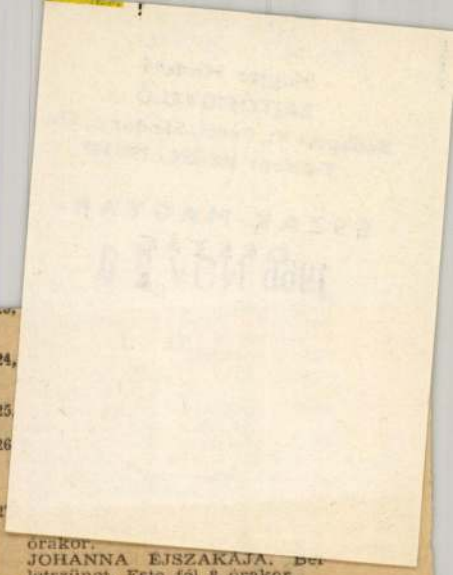

24.

25.

26.

órakor.
JOHANNA ÉJSZAKÁJA. Bérletszünet. Este fél 8 órakor.
28, hétfő. Nincs előadás.

A Debreceni Csokonai Színház operatársulata ez évben már nem tart előadást Miskolcon. Vendégszereplésükre csak januárban kerül sor.

A Magyar Rádió miskolci stúdiójának műsora

(A 188 méteres hullámhosszon 18—19 óráig.)

Vasárnap:

Életképek. — Zenés riportműsor.
A sportrovat jelenti.

Hétfő:

A hét első napján.
Ahol mindig főszezon van.
A szervízben.
Fúvóspolkák.
A stúdió vendége.
Iskola, család, társadalom: életrenevelés.
Megyei sporteredmények.
Slágerkoktél.

Rotterdam
7021

Bozsik István rézkarca

Odajött akkor a vőfi hozzánk, azt mondja nyoszolyavá
Tegeztük egymást, csak az idegeneket magáztuk.
– Ne hagyj utoljára – mondom – annyira viszket a talp
Azt mondja kihez adjalak? – Ahhoz a fiúhoz –, muta
ismered –, mondja. – Nem baj, ne törődj vele, nekem ar
Akkor odavitt hozzá, a fiatalember meghajtotta magát.
A többi fiú nem olyan volt, mint az enyém, ők csak
gyere táncolni. Ő a derekamra tette kezét, én meg a vál
pedig csak éppen abban a pillanatban. Táncoltunk a muzsi
Az apám meg násznagy volt, gyönyörködött bennünk, r
Aztán oda mentem az apámhoz: édesapám – mondom
az akkor, talán mint máma száz forint . . .
Belenyúl a zsebébe. Én odamegyek a cigányhoz és azt mondom: most nekem húzzátok! Jól ismertek engem, mert apám tanyatiszt volt.
Oda állok a cigányok elébe: húzzátok el a nótámat. Elkezdtem danolni azt a nótámat, amire egy csegei asszony tanított meg:

Megvettem én a babámat nagy áron, nagy áron,
Át is vittem kilenc falu határon, határon,
Hol esőkön, hol vizeken, hol sáron,
El sem hagylak, míg élek e világon . . .

Akkor aztán odaálltunk táncolni. Ilyen lyány voltam én.
Amikor elmúlt a lakodalom, azt mondja az én csinos kis fiatalemberem, hazakísér ő engemet. Mondom, hát hogy számít maga, hogy hazakísér engemet . . . pedig már akkor vagy ötször-hatszor mulattunk együtt elég jót.
Hát azt mondja, szeretné tudni, hogy mi merre lakunk. Mondom, ahol az a nagydiófa kidőlt, ugye nem járt maga arra sohasem? Azt mondja nem. Nohát, mink meg éppen ott lakunk – mondom.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR TÁVIRATI IRODA
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1969 SEP 3

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

Kilián-déli EM. munkásszálló lakóinak ajándékműsort adtak tegnap, szeptember 2-án este.

BOZSIK ISTVÁN TÁRLATA

Bozsik István grafikusművész alkotásaiból kiállítást rendez a Szerencsi járási Művelődési Klub a Rákóczi-várban. A tárlat szeptember 4-én délután öt órakor nyílik, s 18-ig tekinthető meg.

MŰVÉSZKLUB

Miskolc

Bozsik István

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

1021

Vasárnap, 1969. október 19.

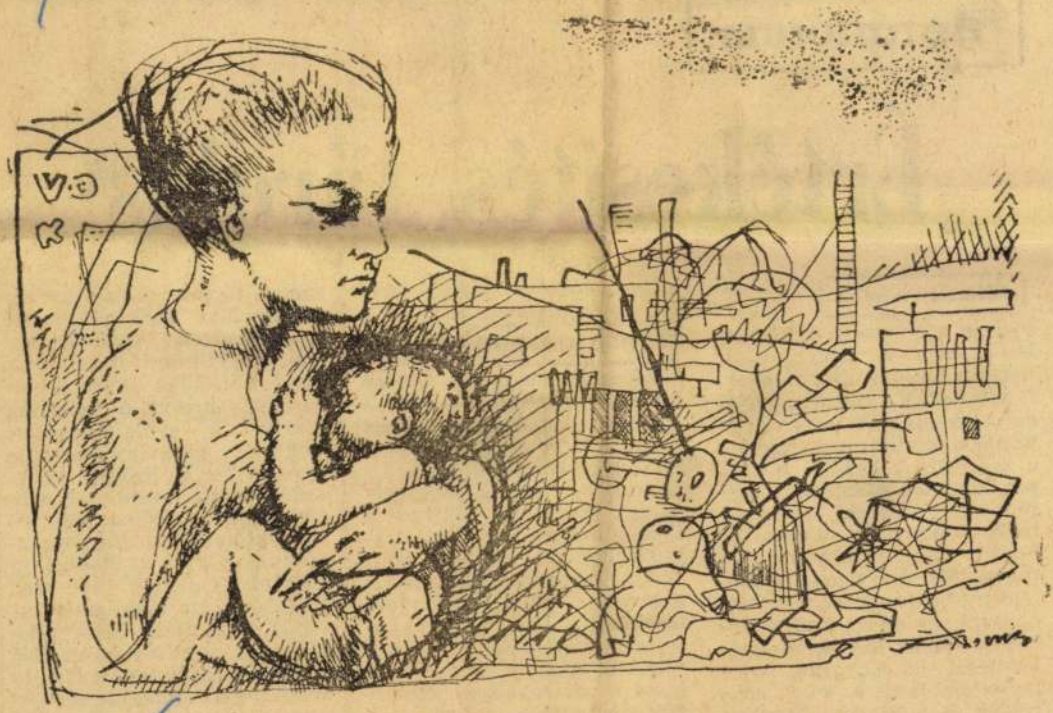

Bozsik István munkája

Vasárnap, 1969. október 19.

Agrártórum

Értékesítés, tárolás

ANKÉTUNKON több alkalommal is elhangzott a közvetlen értékesítés gondolata, de megbeszélésünk részvevői azt is kifejtették, hogy a termelőszövetkezetek közvetlen értékesítése körül nincs minden a rendjén. A kezdeti biztató nekilendülés után megtorpanás, sőt visszaesés tapasztalható. A helyzetet súlyosbítja, hogy a széles közvélemény, a fogyasztók nincsenek megfelelően tájékoztatva azokról az okokról, amelyek a termelőszövetkezetek közvetlen értékesítését hátrányosan befolyásolják. Ezek az okok sokrétűek és miattuk elsősorban nem a termelőszövetkezetek hibáztathatók. Melyek ezek?

a termelőszövetkezetek területi szövetségei is.

A MEGTERMELT áru közvetlen értékesítése ma még bonyolult kérdéskomplexum, de megoldásához segítséget ad, irányt mutat a TOT egyik elnökségi ülésének határozata. E szerint szükséges, hogy a mezőgazdasági termékek piacán a többcsatornás rendszer kialakulásához az irányító szervek a jogszabályokban meghatározott feltételeket megteremtsék. A mezőgazdasági termékforgalomban is szükséges a verseny, és az egymással versenyképes csatornák kialakítása érdekében a TOT elnöksége javasolja, hogy az illetékes irányító

zamat, tápanyag- és vitamintartalmukat. Ezek a kedvező tulajdonságok eredményezték, hogy mind hazánkban, mind külföldön gyors ütemben növekedett a lakosság igénye a gyorsfagyasztott zöldség és gyümölcs iránt. De ugyanakkor az igények növekedésével párhuzamosan nem növekszik a hűtőipar kapacitása, holott termelőszövetkezeteink, állami gazdaságaink képesek lennének több áru átadására. Itt csak emlékeztetni szeretnénk ankétunkról szóló cikksorozatunk első részére, amikor Vaskó Mihály elvtársnak, a megyei pártbizottság titkárának vitaindító előadása alapján tíz pontban foglaltuk össze

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

1021

Bozsik István

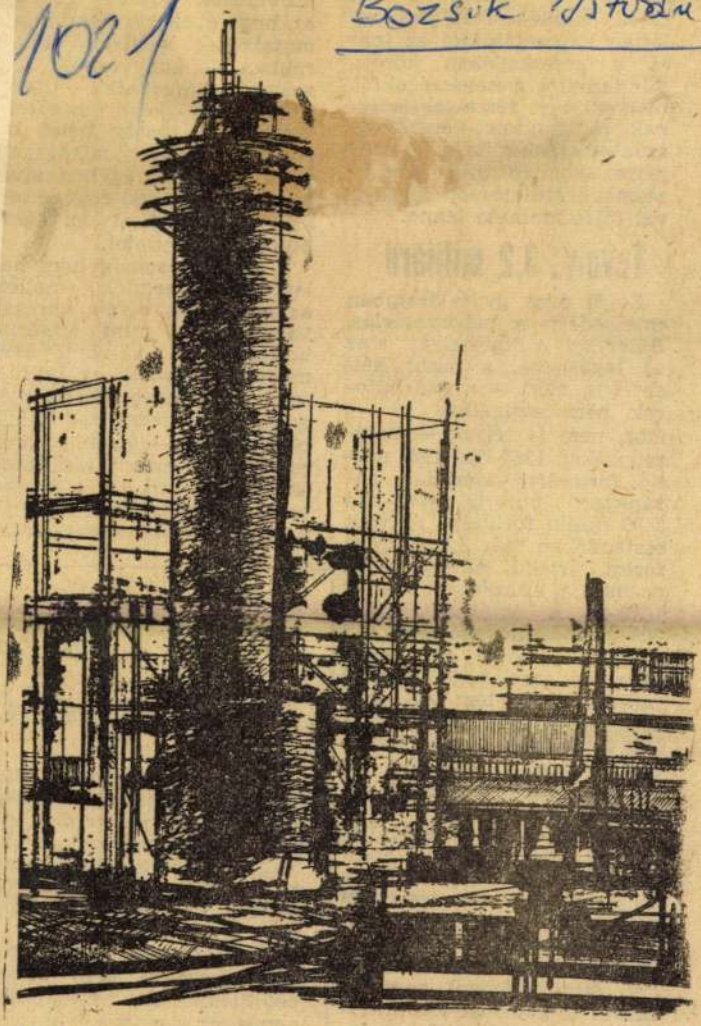

Bozsik István rajza.

a bútorpia
szenved
rossz illesz
latlan kap
és a ker
mindazokt
melyek é
nak, rövid
szüntethet
része azo
zéssel, bec
val fölszár

Tavaly:

Évről é
emlekedett
Bútor kell a régi helyett, s az új lakásokba, s bútor kell azért is, mert — a mai bútorok nem szolgálnak ki —, igaz, nem is céljuk — nemzedékeket. 1960-ban 1960 millió forintért vásároltak hazánkban bútort, 1965-ben 2499 millió forintért. A múlt esztendőben már 3,2 milliárd forint értékű bútor talált gazdára, s számítások szerint 1970-re a vásárlás újabb 300 milliós növekedéssel 3,5 milliárd forintra rúg majd. Becslések szerint 1975-ben 4,8 milliárd, 1980-ban 6,6, míg 1985-ben kilencmilliárd forint lesz a vásárlások összértéke a bútorpiacon. Legalábbis az igények ennek megfelelő dinamikával fejlődnek.

Ami a termelési oldalt illetti, tény, hogy a kereslet hosszú évek óta meghaladja a kínálatot. A növekedés gyors volt, s ma is az. A bútoripar üzemeinek nagy része ugyanakkor korszerűtlen, épületeivel, felszerelésével nem ad módot a gyáripar-szerű termelésre. Jól jellemzi a helyzetet a bútorgyártási kapaci-

van, melyet
bosszantó okokat rövid úton
megszüntethetnék az ipar, a
szállítás, a kereskedelem dol-
gozói. A kikészítési hibák
csökkentése — törött pántok
csíkos fényezés, kiszakadó
sarokvasak stb. — a gyáron
belüli ellenőrzés fokozásával,
a dolgozók jobb anyagi érde-

Moszkvá

Az egyik legnagyobb vendéglátó vállalatunk szerteágazó tevékenységéről számolt be a szombati sajtótájékoztatóján Somogyi Jenő, a Pannónia Szálloda és Vendéglátó Vállalat vezérigazgatója.

A Pannónia nemzetközi kapcsolatai az idén tovább bővültek. A Budapester nemrégen nyílt Warszawa étterem után rövidesen egész

Bozsik István
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc
1976 FEB 15

1021

(Bozsik István munkája)

adták, a m
lék a fejle
mint a kul
alap. Persze
talékra is,
külön félre
sági alapra
kébbek: ké
igénybe hi
beruházása
60 férőhe
építettek, r...
rintért használt, 200 ezerért pedig új gépeket vettek.

Amikor Kádas Gyula elnök befejezte, csak a szemek csillogtak. Az öröm csendje volt ez, a boldogság hallgatagsága. Pedig valamikor, nem is olyan régen parázs viták és kirohanások voltak egy-egy zárszámadáson. A 60-as évek elején egymást váltották a vezetők. 1963-ban például 1 millió 425 ezer forintos deficittel zárt a termelőszövetkezet.

Így aztán most a vendégek, a párt, a tanács, a szomszéd tsz-ek képviselői szóltak hozzá. Nemcsak az eredményekről beszéltek, nemcsak gratuláltak és sikereket kívántak, hanem okos tanácsokat is adtak — amelyek közül a legmegszívlelendőbb, hogy arányba kell hozni a növénytermesztést és állattenyésztést, hiszen a tsz jelenlegi gazdálkodása nagyon megsínylené, ha aszályos év érkezett. A kútnál állt többek között a helybeli posta gépkocsija is, melyből kiszólt a vezető:

— Főtörzs elvtárs! Egy pillanatra!

— Tessék.

— Szeretnék valamit elmondani... Lehet hogy fölösleges, semmi értelme nincs, de lehet hogy érdemes mégis utána nézni.

„Nem olyannak tűnt..."

— Mondja csak!

— Halmajnál felkérezkedett a kocsimra egy férfi. Előfordul ez máskor is, hiszen autóstoppal sokan mennek manapság, lekésnek a buszról, vagy sürgős dolguk van valahol, mit tudom én, de ez valahogy... nem olyannak tűnt. Jól öltözött férfi volt, nem csavargó kinézetű, ezzel nincs is semmi baj, de... feltűnt valami egészen apró dolog.

Kedvezőbb feltételek

Az Országos Vízügyi Hivatal elnöke és a mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszter együttes utasítást adott ki az állami beruházásként megvalósuló, felszín alatti, csőhálózatú öntözőfürtök létesítéséről.

Az utasítás szerint ezentúl állami célcsoportos beruházásként valósítják meg nemcsak az úgynevezett főműveket, hanem a hozzájuk kapcsolódó létesítményeket, így például a nyomásközpontot, a föld alatti csöveket, egészen az utolsó csapig, s csak az ehhez kapcsolódó, hordozható öntözőberendezéseket kell a gazdaságoknak megvásárolniok.

Az öntözőrendszer fenntartási költségeit viszont ezentúl az üzemeknek kell vállalniok, mégpedig olyan formában, hogy a teljes beruházási költség 2,5 százalékát kitevő összeget évente be kell majd fizetniök. Ebből fedezni lehet a fenntartási költségeket, és a berendezés elhasználódásából adódó értékcsökkenés is kiegyenlítődik.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-046, 337-748, 340-776

Bozsik Istvan

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc
1969 SEP 17

Kiállítás

„Napfényes Bulgária" című kiállítás a Rónai Sándor megyei Művelődési Központ színházterének előcsarnokában. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Bozsik István grafikusművész kiállítása a szerencsi Rákóczi-várban. Nyitva: délelőtt 10 órától este 5 óráig.

Diósgyőri vármúzeum. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Herman Ottó Múzeum: Megyénk története — A Bükk élővilága. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 6 óráig.

A Libresszóban Nagy Gy. Margit gobelinművész tárlata. Megtekinthető délután 1 órától este 8 óráig.

éttermében.

LEZUHANT EGY HARCI REPULŐGÉP

A nyugatnémet légierő kedden, tegnap elvesztette a 99. Starfighter típusú harci repülőgépét. A gép Emden városka közelében zuhant le.

1021

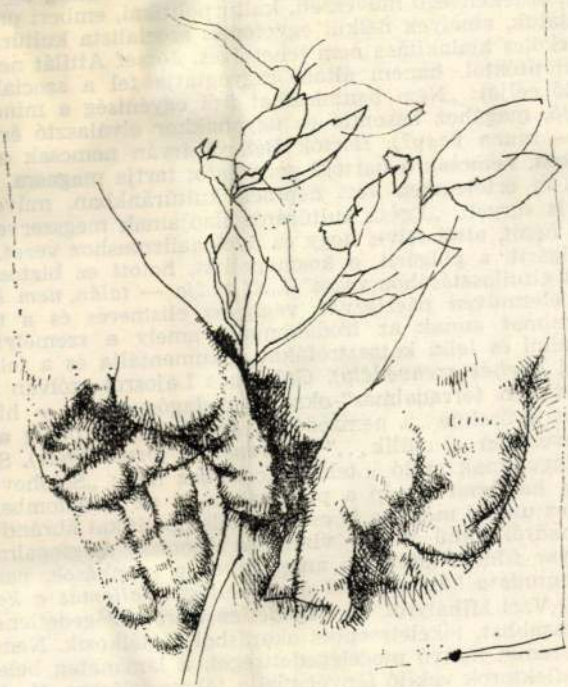

BOZSIK ISTVÁN: FAÜLTETÉS

együttérzés, azonos eszmei álláspont szülte ezeket az írásokat: egyéni írói.
zi pályákat vagy egyes alkotásokat villant fel,
és közösségi érdekeltségű művészeti, kultúrpoliti
son meg általuk, amelyek nélkül egyetemes szo
eszmény, erkölcs kialakítása nem lehetséges. Jó
nisítva kisajátítóktól, hanem általa ragyogtatja
nyét, vezérlő célját: „Nem bontakozhat írói eg
t, vétket értő, magához hasonító és ugyanakko
l" *(Felelj, — innen vagy?)*. Bartók Béláról ír
ztétikai értékeit, nemcsak a bartóki gondolatot
ek, a marxista értelemben vett népinek kult
mra jutását is sürgeti: „Egész kultúránk alapj
k előtérbe a népit, attól félve, hogy ez naciona
ljük a kispolgárit, a polgárit, a kozmopolitát,
cialista tudat elfullasztásához vezet" *(„Ki tudj*
min László életművén pásztázván végig az
ıveteli a bizalmat annak az irodalomnak, a
ezett társadalmi és lelki katasztrófákat dokur
árnyait keresi *(Nehéz szenvedély)*. Galambos
et az „észrevétlen forradalmár"-okra, a ped
a szocializmus győzelme „a nemzedékek erkö
dig a mai nevelőkön... múlik..." *(Észrevétle*
zve a mi világunknak szóló intelmet fogalm
eg veszi át a hatalmat a nép a politikában
nálunk, ahol ez utóbbi még ma is csak irodalo
llada a katonáról című filmet vizsgálva azonnal
: olyan magyar filmek kellenek, amelyekben a munkások, parasztok új moz-
, ki-kinyíló öntudata kap művészi életrekeltést *(Vallomás a katonáról)*.
vallanom kell Váci Mihályról *az elégedetlen íróról*. Elégedetlensége igényesség-
emesebbet, igazabbat, tökéletesebbet akarásból táplálkozik. Nem ismeri a zson-
ényelmet, a szemet hunyó megelégedettséget, a lagymatag beletörődést. Követ
állóvízbe, reflektorok vakító fényét tűzi a fekete foltokra. Ha kell, jobbra vág,
kséges, bal felé suhint. Elégedetlenségének, szenvedélyes csatázásának nem a

TISZATÁJ
Szeged
1970 FEB
SZÁLLÍTÓGYEL
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 136-068, 337-748, 340-776

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1969 SEP 18

Bozsik I.

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Miskolc

Kiállítás

„Napfényes Bulgária" című kiállítás a Rónai Sándor megyei Művelődési Központ színháztermének előcsarnokában. Megtekinthető: délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Bozsik István grafikusművész kiállítása a szerencsi Rákóczi-várban. Nyitva: délelőtt 10 órától este 5 óráig.

Diósgyőri vármúzeum. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 6 óráig.

A Libresszóban Nagy Gy. Margit gobelinművész tárlata. Megtekinthető délután 1 órától este 8 óráig.

Herman Ottó emlékház (Lillafüred, Erzsébet-sétány): Herman Ottó élete és munkássága. Nyitva: 10 órától este 6 óráig.

A szeptember 30-án zár
tapolcai campingben 486
külföldi, és 6047 magya
vendég több mint 16 ezer na
pot töltött a nyári szezonba
Bár az idő már egyre őszi
sebb, a hangulatos faházal
ban most is telt ház van.

Bozsik István

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1969 SEP 15

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

dalai. 21.40: TV Híradó.

Kiállítás 1021

„Napfényes Bulgária" című kiállítás a Rónai Sándor megyei Művelődési Központ színháztermének előcsarnokában. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 6 óráig.

A Miskolci Galériában: 100 év az iparművészetben című vándorkiállítás délelőtt 11-től este 7 óráig.

Bozsik István grafikusművész kiállítása a szerencsi Rákóczi-várban. Nyitva: délelőtt 10 órától este 5 óráig.

Massa Múzeum. Újmassa, Öskohó, nyitva egész napon át. (Megközelíthető a 15-ös autóbusszal és a garadnai kisvasúttal.)

Herman Ottó Emlékház. (Lillafüred, Erzsébet sétány.) Herman Ottó élete és munkássága. Nyitva: délelőtt 10-től este 6 óráig.

kevés szakmányt hozott, de
most már mind több vízi-

Vall a Száraz

Tájm

a cs

1969 NOV 26

1021

Bozsik István

Bányamérők.

(Bozsik István rajza)

BORSODI BÁNYÁSZ
Miskolc

bányatűz után

lsmét termel az ormosi VI-os akna

Borsik István

MR SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAPTO BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-048, 337-748, 340-776

1981 SEP 16

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Miskolc

Kiállítás

„Napfényes Bulgária" című kiállítás a Rónai Sándor megyei Művelődési Központ színházterméneben. Megtekinthető: délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Bezsán István grafikusművész kiállítása a szerencsi Rákóczi-várban. Nyitva: délelőtt 10 órától este 5 óráig.

Diósgyőri vármúzeum. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Görögkeleti templom (Miskolc, Deák tér 7.): Miskolci görögök művészeti emlékei. Nyitva délelőtt 10—1 óráig és délután 3—6 óráig.

Herman Ottó Múzeum: Megyénk története — A Bükk élővilága. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Az Ózdi Liszt Ferenc Művelődési Házban: Charley nénje című zenés vígjáték a Miskolci Nemzeti Színház művészeinek előadásában. Kezdés: este 7 órakor.

Színház

készít a megye és Miskolc fiataljainak helyzetéről. A NEB munkatársai kérdőíveket juttatnak el a városi és a falusi fiatalokhoz, melyben kérik őket, hogy név nélkül válaszoljanak a feltüntetett, a fiatalok társadalmi, anyagi, munkahelyi, képzettségi stb. helyzetét érintő kérdésekre.

Bozsik István

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1984 SEP 3

BORSODI BÁNYÁSZ
Miskolc

1021

(Bozsik István rajza)

apatvezető.

dött. A küzdelmes napok er
lékét már csak a dolgozók
idegei őrzik.

— Bizony, sokszor össze-
szorított foggal viaskodtunk
a vízzel, sárral és nyomással.
Egy szempontból azonban
hasznos volt ez az időszak:
kiderült, ki való közénk. Az
ocsú kipergett a brigádból;
akik végigbírták erővel, szor-
galommal, azokra a jövőben
s bizton számíthatunk mert
nem riadnak vissza a nehéz-
ségektől.

A „csapatgazda" két esz-

működik. Robbantás, rako-
dás, omlasztás — így megy
reggel óta egyfolytában,
fennakadás nélkül. Most nem
érte el őket az állandó ve-
szély: az üreshiány, amely
szinte Damoklesz kardjaként
függ felettük. Azt remélik,
hogy az augusztust jó ered-
ménnyel zárhatják, s hogy a
borítékba több pénz kerül
majd. Legalább 110 százalé-
kos teljesítményre számíta-
nak, s bíznak abban is, hogy
a darabos szembullá

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Bozsik István

ÉLET ÉS IRODALOM

1966 SZEP 24.

1021

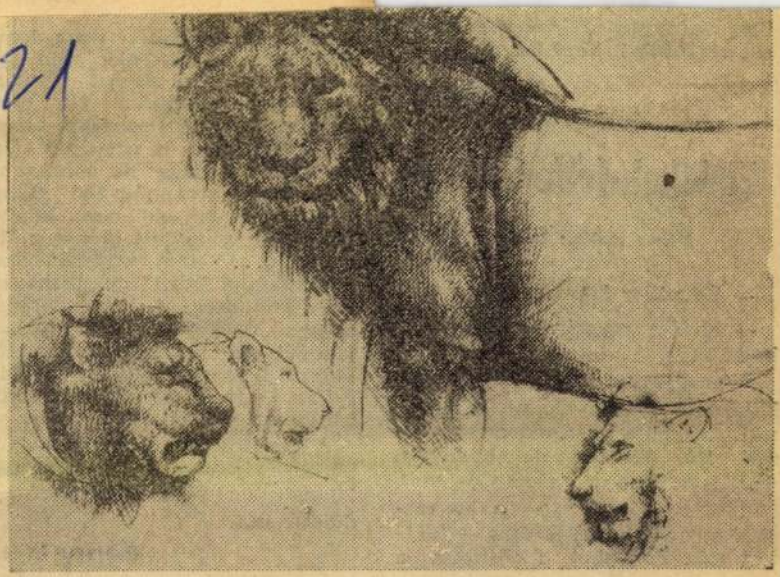

Bozsik István: Tanulmány

Magával vívódó, inséggel-kudarccal viaskodó bőkezű halott.

Gera György

Emlékek-felfedezések

Dénes Zsófia: Párizsi körhinta (Magvető)

— És mikor fr?

— Mindig reggel, tüstént a felkelés után.

A legelkoptatottabb kérdés-felelet író és interjúvoló újságíró között. Csakhogy ez a ma megkérdezett író, Simone de Beauvoir, mindössze három esztendős volt, amikor az újságíró — a huszonhatesztendős Dénes Zsófia — 1911-ben már Párizsból tudósította a

vel [illegible]

tigről is... Nem egyszer azonban túlontúl ismert művészekről és művekről szól — kevés eredetiséggel. Beckettet vagy Ionescot például ma már aligha lehet fölfedezni a magyar olvasó számára, s Van Gogh groteszk öncsonkításáról is eleget olvastunk már.

A cím kitűnő trouvaille, de a körhintázás nem szerez maradéktalan örömet a meg-megtörő lendület miatt.

Morvay István

BOZSIK ISTVÁN

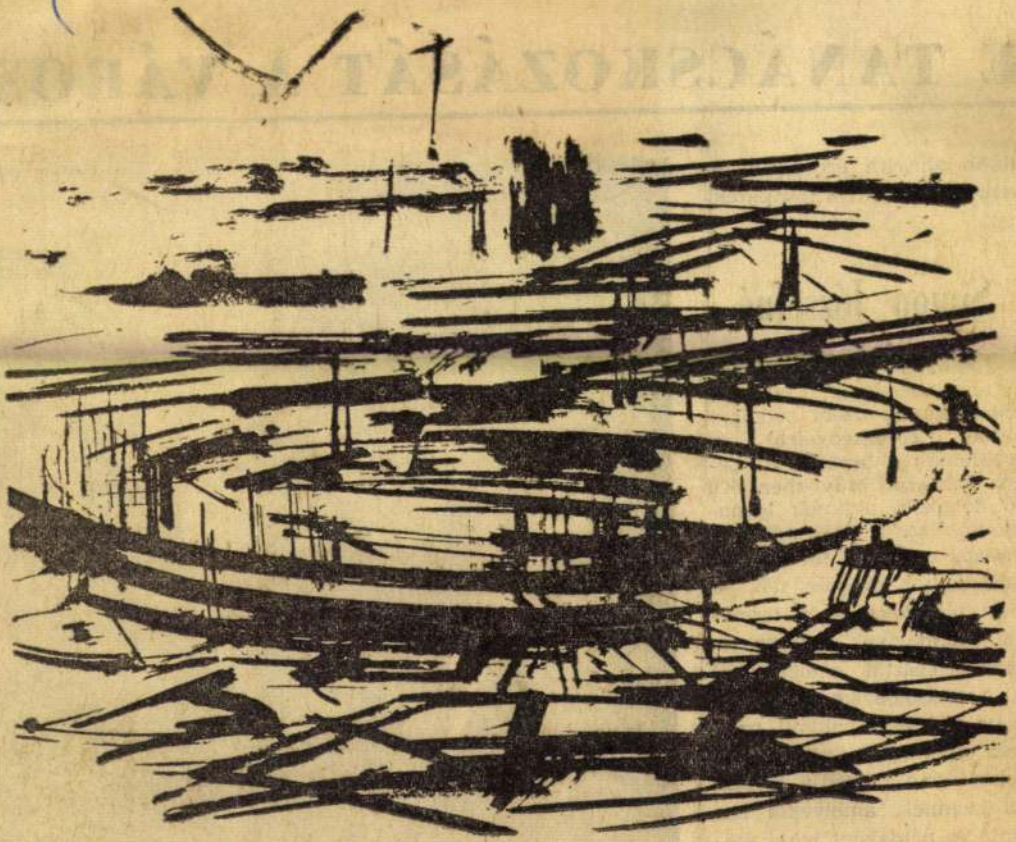

* Építkezés.

Bozsik István rajza.

DÉLI HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

TE TANÁCS

alább annyira érdeke a tömegeknek, mint a művészeknek.

Simon Józsefné

a Lenin Kohászati Művek pártértekezletének küldötte elsősorban az üzem nődolgozóinak eredményeiről és problémáiról beszélt. A Lenin Kohászati Művekben 3500 nő dolgozik, akiknek legnagyobb része a száz női szocialista brigádba tartozik. A kohászatban dolgozó nők — mint mondotta — a termelési eredmények mellett jelesre vizsgáztak emberségből is. A csiszolóüzem női szocialista brigádja például négy árva gyermeket nevelt fel. Több olyan brigádja is van az üzemnek, amelyeket hasonló jó példaként lehet említeni.

Különös tekintélyt szerez

Bozsik István

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1970 SEP 11

ÉPÍTKEZÉS

1021

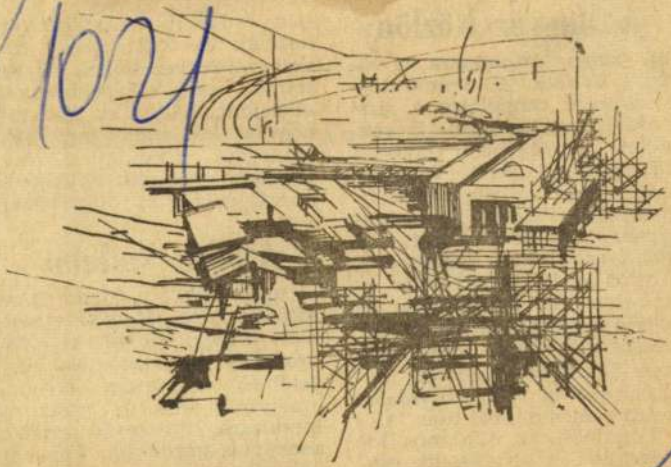

Bozsik István rajza.

Ko

A M

67. szám
nöki Ta
vényerej
dasági t
delet lényegében konkrét utasítást ad arra vonatkozóan, hogy milyen elvek figyelembevételével korszerűsítsék egyebek között a MÉK-vállalatok szervezetét. Amint az közismert, már az év eleje óta beszédtéma *az értékesítő központok átszervezése*, illetőleg korszerűsítése. Ezzel kapcsolatban megyénkben is több hivatalos megbeszélés zajlott már le.

Legutóbb az általános fogyasztási és értékesítő szövetkezetek elnökei tartottak a témával kapcsolatos megbeszélést, amelyen *Tóth Jó-*

nem is könnyű. Nincs még egységes álláspont a részjegynek nevezett vagyoni hozzájárulás mértékében sem.

A MÉK Vállalat

— mint ezt Tóth József igazgató az Észak-Magyarországnak elmondotta — a fogyasztási szövetkezetek vezetőinek elküldte levelét, amelyben felkérik őket a társulásra, illetve ismertetik azokat a gazdasági, anyagi előnyöket, amelyek a társulásban való részvételből származnak. Partnereket keres tevékenységi köre bővíl-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

BOZSIK ISTVÁN

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1970. OKT 25

1021

Öregember

(Bozsik István rajza)

166 holdon termeszt almát a Gyöngyös-domoszlói Állami Gazdaság a Jonathán, Starking és a Golden Deliciosus fajtákból. A három fajtából várhatóan 350 vagonnyi mennyiség lesz és ebből 270 vagont fognak exportálni. Most a Starkingot szedik és indítják útba a Szovjetunió felé.

milliárdos" kezéseken

tak ki, amelyet szabadalomnak is elfogadtak. Az úgynevezett csáptalpas kútalapozással készülő pillérekhez ke-

Bozsik István

SAJTÓFIGYELŐ
HAZAI HÍRADÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1970 AUG 30

1021

Kompozíció

Bozsik István rajza

e tett felajánlásaikat. É negy
minimálisra kell csökkentenie
égen várt létesítmények — s
ok sokaságát. És hosszan folya-
- és jó, hogy így van —, a III.
eit már eddig is sok tekintet-
gunk. De az is igaz, hogy egy
ataink még oly sikeres teljes-
munkának, s — akár az elő-
em kezdheti senki „tiszta" lap-
gunkkal kell vinnünk mindazt,
ket is, de problémáinkat is.

folytatnunk kell majd a mun-
em mindegy: mit, milyen kö-
atunk. A gazdasági reform be-
öbb mint két és fél esztendő
ődést, számos kimagasló ered-
fontos célunk, az intenzív fej-
mindeddig nem valósult meg
jól példa persze Borsod me-
ny vállalatunk, köztük a Diós-
szati Művek, a Hejőcsabai Ce-
ket tett a belső tartalékok fel-
nka hatékonyságát. Az ország-
pítőiparban is említhetünk kö-
gondoljunk csak az Északma-
i Vállalat új gépeire, korsze-
vagy például a BÁÉV-nél, a
esztésekre.
nység növelésére említhetünk
Nőtt és jelenleg is fejlődik a
nelése. A nemzeti jövedelem 1
sét zászlajára író mozgalom a
őre talált. Sőt, például a Lenin
em 10 százalékos többlet elérés
munkaversenyben egyre-másra
gyobb termelési eredmény elé-
sát, a minőség javítását vállal-
a brigádok. Csak néhány napja,
fiatalok több milliós „anyag-

natja, hogy a megye vállalatai
z értelemben vett nyugalom
ozzá, szükség is van a mostani,
fűtött „nyugtalanságra".

Flanek Tibor

kai munka
azokban, han
berformáló is
kor olyan ket
nak létre,
összefogja, s
kek, célok
lítja kommu
tonkívüliek s
kedeteit.

Erdőtelepítésre készítik a talajt a Duna-Tiszaközi Talajja lat Sz—100-as erőgépei. A kitermelés után visszamaradt tusk géppel szedik ki a földből, majd tolólappal tolják el a terüle következik, hogy az 1970 őszén és 1971 tavaszán kezdődő erd álljon a telepítők rendelkezésére.

1021

Bozsik István

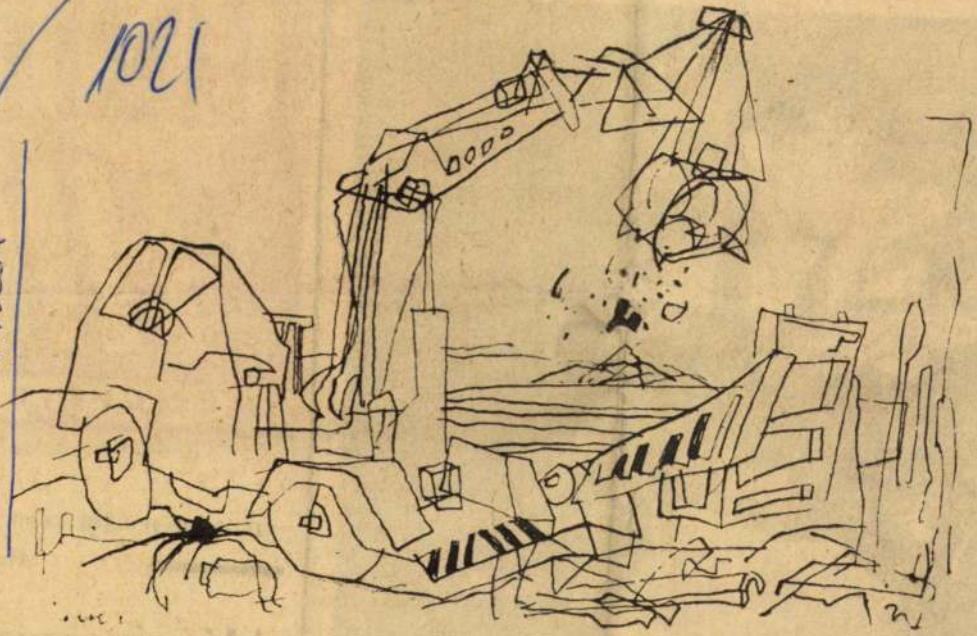

*Építkezés.

Bozsik István rajza

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., Üllői út 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
HIRLAP
19/IX/AUG/10.

II. évfolyam, 186. szám.
Ára: 1 F

Aláírás szerdá

Bozsik István

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1970 JUN 20
1021

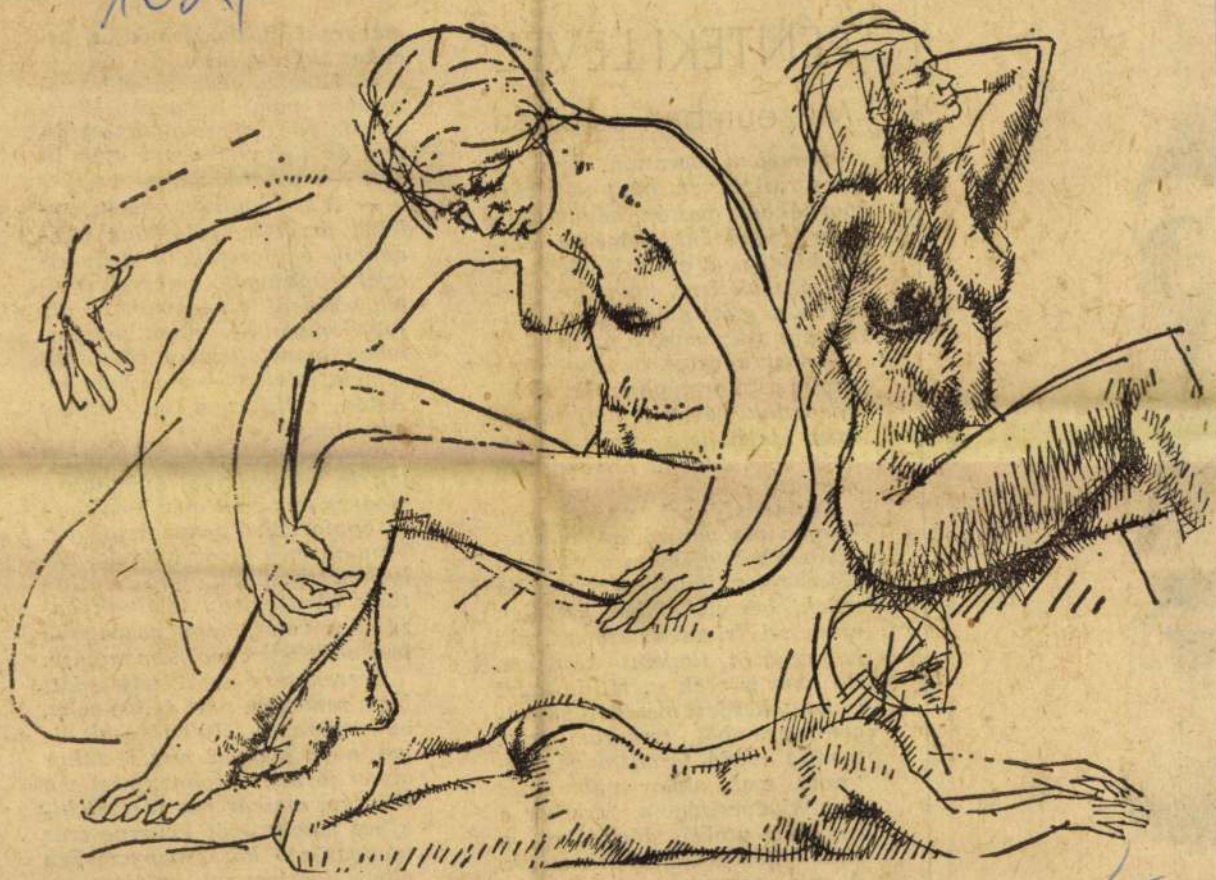

Bozsik István: Tanulmány

CSÁK GYULA:

PÉNTEKI LEVÉL

Múzeumban és utcán

Remélem, barátom, nem veszed rossznéven, hogy nem zárt borítékban, postán, hanem sokezer ismerősünk szeme elé nyitva küldöm el ezt a levelet. Arról akarok írni, komolyra fordítva a szót, amiről mint útitársak, tíz napon át évődve, egymást ugratva beszélgettünk egy messzi országban. De előbb elmondok valamit, ami utazásunk idején is a nyelvem hegyén volt, s mégis elmondatlan maradt.

Tizenhat évvel ezelőtt egy buzgón magyarázó ember kíséretében végigjártam a weimari Goethe-ház főúri termeit. Ha valaki beszélő ember képtelen szünettel frissíteni szavait, aki hallgatja őt, figyelni képtelen. Ha nem is csak ezért, de ezért is, hogy kezdeti megilletődöttségem, teremből terembe érve, csontig ivódó fáradtsággá változott, csak akkor villant föl újra kíváncsiságom, amikor a házjárás utolsó stációjához, a költő hálószobájához érkeztünk. A sok teremnagyságú szoba után végre egy emberi méretű helyiség. De nemcsak a méret

en
cu

— Utca a világ minden városában van, a gépkocsik is ugyanúgy rohannak az úttesten, de ilyen múzeum csak itt van — mondtad te.

— A múzeumok, akárki emlékét őrzik is, valójában mindenhol egyformák, a kegytárgyakat mutogató emberek a világ minden múzeumában oly folyékonyan beszélnek, hogy az lehetetlenné teszi a rögtönzés színeit, ötleteit — mondtam én. Aztán, emlékszem, még ezeket mondtam:

Szerencsére még nem bontottak le minden régi épületet, a modern építészet még nem tudta egyformává tenni a világot. Vannak még utcák s terek, melyeken megállva, úgy nézhetünk körül, hogy találunk hazavinni valót, hogy gazdagabb lesz emlékeink gyűjteménytára.

Szerencsére nem teljesedett be, s remélem, nem is fog soha, az eszperantó föltalálójának álma, mert hogyan jutnék akkor olyan jó mulatsághoz, mint ma délután, amikor hat rosszul kiejtett idegen szót keverve száz magyar szó közé, nagyszerűen elbeszélgettem egy fiatalemberrel, aki hasonló beszédmóddal meg tudta értetni velem, hogy artista, sőt azt is, hogy bohóc.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BORSODI BÁNYÁSZ

SEP 13

1021

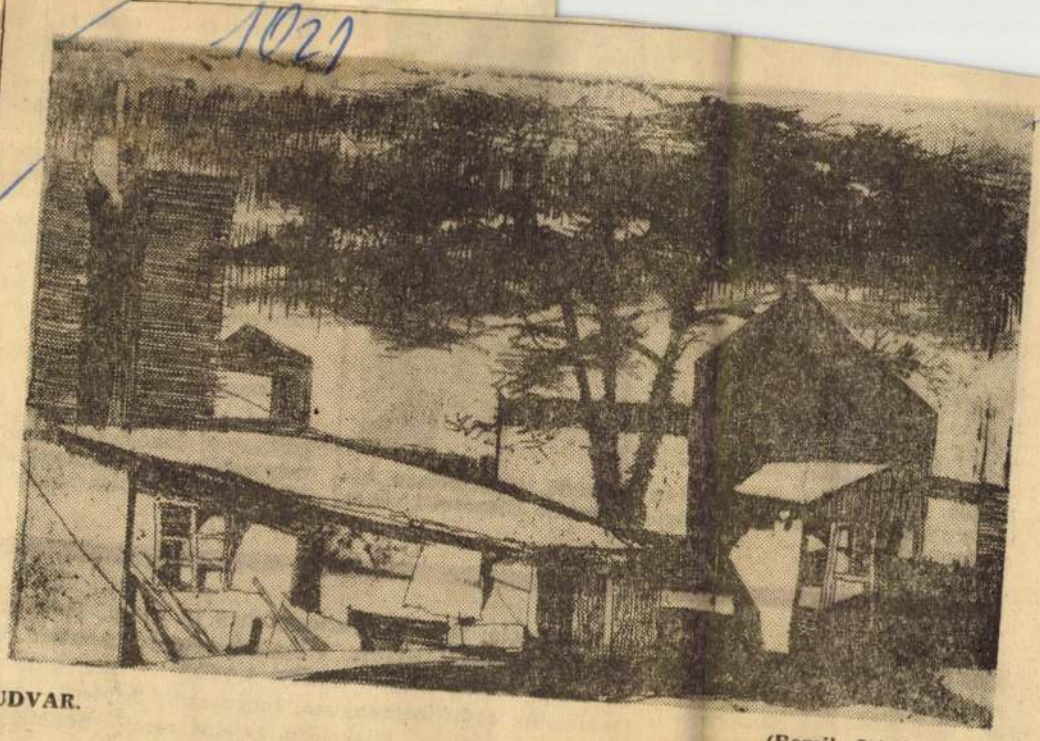

UDVAR.

(Bozsik István rajza)

Bartók Zoltán, a lyukói bányán működő, többszörösen kitüntetett ifjúsági szocialista brigád vezetője ellenőrzést végez a vágatokban.

akkor kellemes — meglepetést szerzett a Rudolftelepi Bányász a MÉMTE Miskolcon történt legyőzésével. Szuhavölgy viszont vereséget szenvedett Sátoraljaújhelyen.

KELTEX—
Borsodi Bányász 2:1

Védelmi hibák, kihagyott gólszerzési lehetőségek eredményezték az otthonában játszó sajószentpéteri csapat vereségét.

BÁNYÁSZ

Szerkesztőség: Miskolc, Kazinczy utca 19. szám. Telefon: 18-4
TÖRÖK ALFRED Kiadja: a Borsod megyei Lapkiadó Vállal
15. szám Felelős kiadó: WIRTH LAJOS. — Előfizetési díj n
Megjelenik 25 000 példányban. Indexszám: 25-904. — Készült:
Miskolcon. Felelős vezető: SZEMES ISTV

Borsos István

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1970 SEP 6

102

Táj.

rajza)

A LENIN MŰVEKBEN eddig is nagy gondot fordítottak arra, hogy az elért sikeres műszaki, gazdasági eredményeket létrehozó munkások érdemüknek megfelelő erkölcsi és anyagi elismerésben részesüljenek. E tendencia továbbfejlesztése érdekében most a gyárban programot dolgoztak ki az MSZMP X. kongresszusának tiszteletére indított szocialista munka- verseny agitációs és propaganda tevékenységével kapcsolatosan.

Mi az agitációs program lényege?

Elsősorban az, hogy minden egyes dolgozójával igyekeznek megismertetni az egész gyár közösségi vékenységét, a vezetői fő deket. A gyár dolognak ismerjék fel dolgozók tartják, sák meg az összefüggése Ennek érdek segítése hogy az 5000 röplapot osztanak szocialista és a munkálja a gádok között. A röp mindázokat a tartalmazzák, amelyek közös összefogással niakarással hajthatók A gyáregységeknél szeresen értékelik

nem lesz olyan testületi eszélés, értekezlet, tapozás, ahol a dolgozók vezetők számot ne adnak a pártkongresszus téré szervezett munyról. *A szocialista zetők szeptember vállalati szintű tat tartanak.* A témája mindenek- kongresszus tézisértetése, a vállaése és a további megjelölése lesz. igyeknek felkoztatásra a jékoztatást adknek az elért gyár hangos ősorát is úgy hogy az eredálja a munnépszerűsítse

ségnél kéyt helyezérényekben kirakják tagjainak példa-

pultnál, ahol a munka hét- köznapjainak - ismert, vagy ismeretlen nevű hőseiről készített színes képeket vetítik le. A kimagasló munkasikereket elért dolgozók népszerűsítésére a különféle táblákat, transzparenseket és a fényreklámokat is felhasználják.

A LENIN KOHÁSZATI Művek és a DIGÉP közös lapja, *a Diósgyőri Munkás minden héten egy teljes oldalon tájékoztatja olvasóit a kongresszusi munkaverseny eredményeiről.*

A Bartók Béla Művelődési Központ különböző rendezvényein üdvözli azokat a munkásokat, műszaki és adminisztratív dolgozókat, akik vállalásaik maradéktalan teljesítésével köszöntik pártunk X. kongresszusát.

AZ EMLÍTETT program végrehajtása egy parányi része annak a nagyszerű tevékenységnek, amelyet a gyár munkás és műszaki gárdája véghez akar vinni az 1970-es jubileumi évben.

Nagy Gusztáv

1970 OKT 26

BOZSIK ISTVÁN

1021

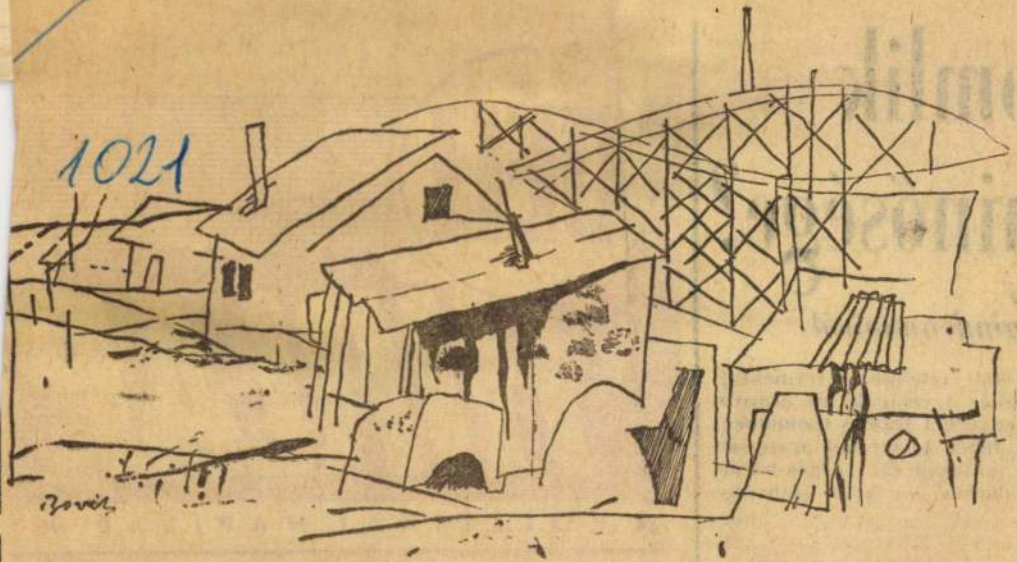

* Utca.

Bozsik István rajza

romlik

minősége?

„mindennapiról"

neg kell felelnie a termékfaj-sszúkás formának, és arányo-A kenyérbél legyen csomómen-g a fehér kenyérnél aranysár-nál aranysárga, sárgás-barna, sen barna" — így a szabvány.

— tehát a szabványnak megfelelő — kenyeret és péksüteményt kapjon a vásárló?

(Folytatás a 3. oldalon.)

HIRLAP

POLITIKAI NAPILAP

II. évfolyam. 251. szám 1970. október 26., hétfő

Ara: 1 FORINT

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-060, 337-748, 340-736
DELI HIRLAP

1021

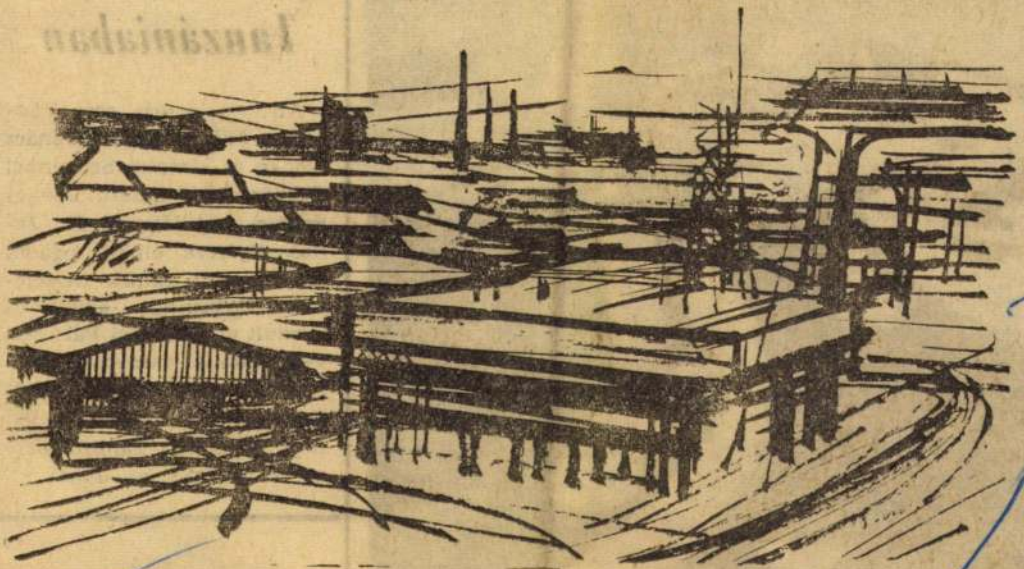

Bozsik István rajza.

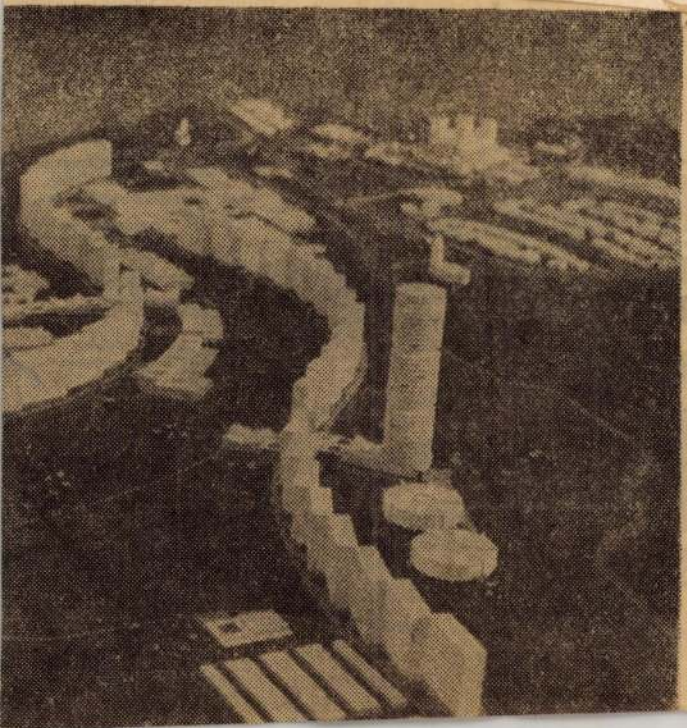

Losonczi P.

Tanzániában

Afrikai körútja során *Losonczi Pál*, az Elnöki Tanács elnöke és kísérete Szudánból Tanzániába érkezett. Dar es Salaam repülőterén *dr. Julius Nyerere* elnök fogadta államfőnket, akinek tiszteletére huszonegy ágyúlövés dördült el. Losonczi Pál részt vett azon a vacsorán, amelyet Nyerere elnök adott tiszteletére. Losonczi Pál négy napot tölt Tanzániában, majd az EAK-ba utazik.

Bozsik István

1021

Leányportré **Bozsik István munkája**

MAGYAR HÍRLAP SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP KIADÓHIVATAL

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1979 OKT . 3

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Napjaink 1970 VII

BOZSIK ISTVÁN

1021

Tanulmány

Bozsik István rajza

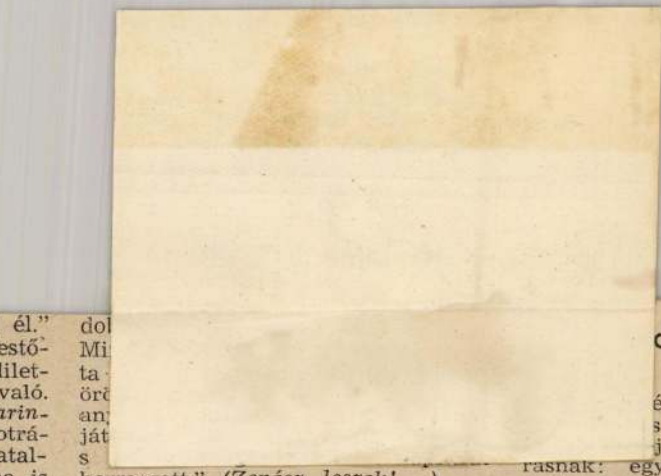

nagából él."
író, festő-
ilyen dilet-
közül való.
Mandarin-
nak botrá-
ója; hatal-
iáját ma is
gyúr c. At-
an mű, de
. A század
yik legizga-
agyobb pil-
sikerült el-
arculatát".

Halász Gá-
elnőtté vált
a szoborrá
ott: néhány
ran a mű-
ó érzelmes
gatott köte-
iatal, kicsit
latú, gőgö-
t Cyranót",
yos népsze-
vetette ma-
a. Illés End-
emeli ki a

yverzett író
eillő meg-
g pontosan
állnak vele
kesztette a
Frissen tar-
mét, hogy
szta marad-
a lótenyész-
szállókban,
rőseként, a
lnem rang-
jeként, aki
ne kelljen
éltányosság,
szerénység
ság támadt

kormozott." *(Zenész leszek!...)*

Az életműsorozat harmadik kötete, a *Krétarajzok*, első hasonló című kiadása óta lényegesen bővült. Bár tanulmánykötet, *irodalmi napló*ként is olvashatjuk, minden íróról személyes mondandója van, hiszen ismerte őket; személyesen csak Lovikot nem, de ez csak akkor hihető, ha tudatosítjuk, hogy a *Doktor Pogány, Egy elkésett lovag, Az arany polgár* szerzője 1915-ben már halott volt.

Illés Endre tudja, hogy a részértékek ismerete is kötelező, hogy írók igazi élete haláluk után kezdődik, mert nemcsak a sikerhez, de a halhatatlansághoz is szerencse kell, társadalmi és esztétikai korigény; aki túl közel van, rosszul látjuk, a visszhang gyakran szebb a hangnál, melyet ismétel, nem téveszti tehát össze az epigont az eredeti alkotóval. Harmincegy arcképe feszesen, vagy könnyedén mintázott. A sűrítő emlékezet erőteljes megjelenítést, romolhatatlan geometriájú sorozatot eredményezett és egy felszínében és minden rétegében hibátlan korképet a század első feléről. A portrésorozatból társadalmi és irodalmi közviszonyaink is kiolvashatók. Szociológiai hátterük is, gondoljunk a Nagy Lajos-, Tamási Áron-, Pap Károly-, Révész Béla-, Hevesi András-, vagy Örley István-, Bölöni György-, Juhász Gyula-tanulmányra, kivétel nélkül a műfaj csúcsértéke mindegyik. Az igazi írók ösztönükben és tudatukban is keresik művük és a világ kapcsolatát, koru-

rásnak: egy
melynek oly
szeretettel r
s az ember b
dalon. A ket
gondolat, foly
gásban, kétke
bizonyosságok
mintha mag
irányba fordu
a két végtel
káprázatva g
jedésétől. Ily
hökkenne, inl
rületre tér vi
mi messze cs
újra megleli
szellem / hat
Dánielhez, el
versben, mely
ja is lehetne.
költészetének i
gesztusa, a „b
vallomása, ak
tudatában g
szemléli a vil
a lírai elemek
telen, belőlük
omló színeit,
fajta költő ör
kénben, elidőz
letezi *„Rézsú*
fésülködik a
boronája / vo
— olvassuk p
ban. Nem, ne
terméke ez
hiszen Fodor
talan ellentéte
a brandenbur
békák muzsik
len törekvés

Bozsik István

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 AUG 29

DÉLI HÍRLAP

1021

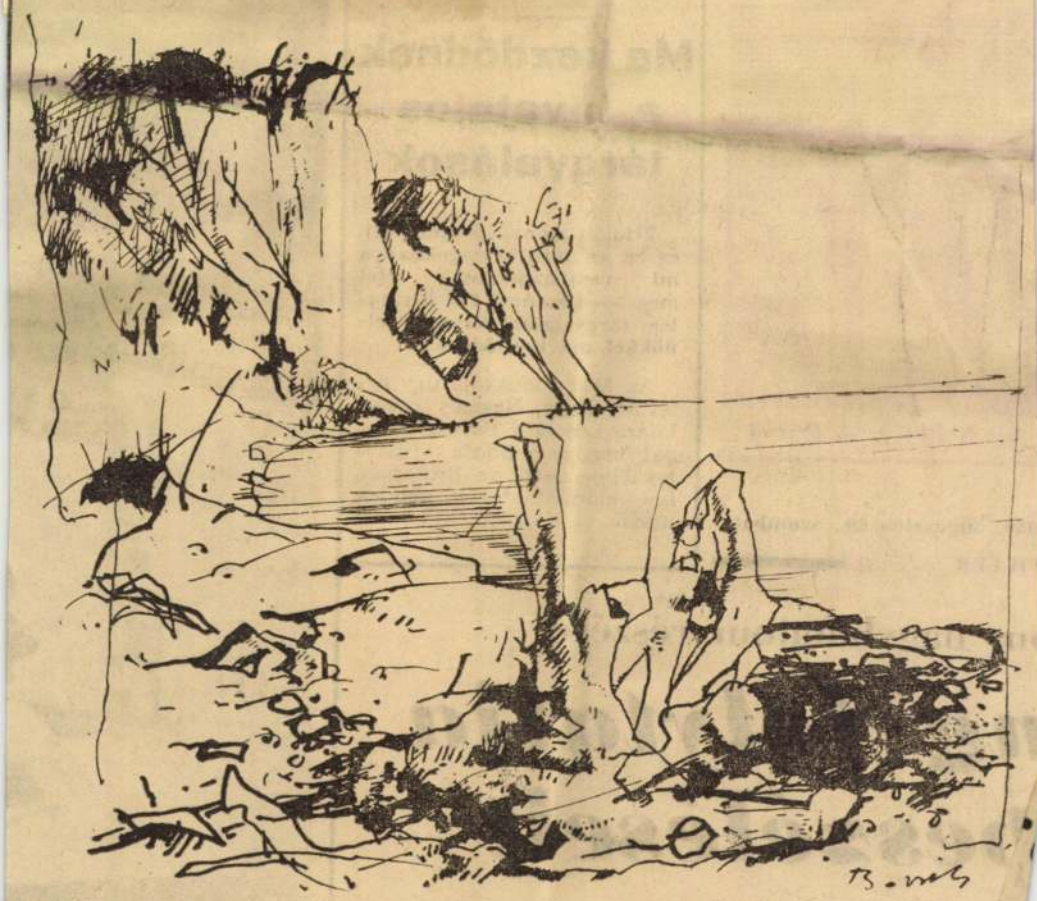

Bozsik István

...LAP
NAPILAP *
...970. augusztus 29., szombat
FILLÉR

Kairó

Ma kezdődnek a hivatalos tárgyalások

Miután tegnap péntek volt, és ez az arab országokban a mi vasárnapunknak felel meg, — Losonczi Pál hivatalos tárgyalásai Nasszer elnökkel ma kezdődnek.

Az MTI tudósítója úgy értesült, hogy Nasszer javaslatára Losonczi Pál egy nappal meghosszabbítja hivatalos látogatását az EAK-ban, így előreláthatólag kedden utazik el Kairóból.

...om nagyhatalom részére

...ng folytatja ...beszéléseit

...i Tanács visszautasítja a békés rendezést

...utasítja a közel-kelet...

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Bozsik István

1970 DEC 15

Üldögélő

1021

Bozsik István munkája

A szénbányász nagy jövője

Gazdasági teendőinket, a konkrét döntéseket mindig az adott helyzet befolyásolja. Az adott helyzetből, mégpedig abból, hogy a korszerű energiahordozók arányának növelése mellett is több szénre van szükség, mint amennyit terveztünk — indult ki a Gazdasági Bizottság, amikor a jövő évi energiaellátásról, a széntermelés növeléséről és *a bányáknak nyújtandó támogatásról hozott határozatot.*

Az ipar, a mezőgazdaság a földgáz és a kőolaj előretörése mellett is egyre több szénre tart igényt; a növekvő energiaszükségletet figyelembe véve egy mondatban is megfogalmazható a feladat: *még több szén kell!* Pártunk X. kongresszusán *Kádár János* is részletesen foglalkozott az energiastruktúra átalakításával, az olaj és a gáz felhasználásának növelésével, ezzel egyidejűleg a szénfelhasználás arányának csökkentésével. Az elért eredmények értékelése mellett ugyanakkor arról is szólt, hogy az ország energiaigénye a korábban számítottnál nagyobb mértékben növekszik, s *a széntermelésnek ezzel lépést kell tartania.*

A lehetőségekkel szemben nagyobbak az igények. Csak néhány példát: az ipari termelés egyes ágazataiban a tervezettnél több szenet használnak fel; jelentős mértékben megnövekedett a vidéki lakosság tüzelőanyag-igénye is: falun egymillió tiszta szobát fűtenek télen, és a szállítással foglalkozó MÁV, az értékesítést végző TÜZÉP-telepek a megmondhogy a bányászok *munkaszüneti napokon is dolgozzanak.*

Az országos helyzetre vonatkozó megállapításokat egy az egyben alkalmaznunk a Borsod megyei szénbányászatra is. Arra a nagy múltú borsodi bányászatra, amely ma is *az ország tüzelőanyag-igényének a felét termeli* és biztosítja. Itt is gyakran vasárnapi műszakokkal, megfeszített munkával, hiszen az évek óta tartó elvándorlás miatt Borsodban is kevesebb a bányász, mint amennyire ma is szükség lenne. A Gazdasági Bizottság említett határozata, egyértelmű: kell a szén, szükség van a bányászat támogatására úgy is, hogy új munkaerőket toboroznak, s úgy is, hogy a központi alapból is segítséget nyújtanak a bányák teljesítőképessége fejlesztéséhez, új, korszerű termelő berendezések beszerzéséhez. Hadd idézzük *Manos Jánost*, a Borsodi Szénbányák Vállalat igazgatóját, aki az említett sajtókonferencián így nyilatkozott: *várják a fiatalokat a borsodi bányákba, várják az új munkaerőket: igenis van jövője, méghozzá nagy jövője van Borsodban is a szénbányászatnak. A korszerű energiahordozók és a hagyo-*

Ankét a v
berende

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 349-726

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1971 JAN 8

Bozsik Istvánné

1971. ja

1021

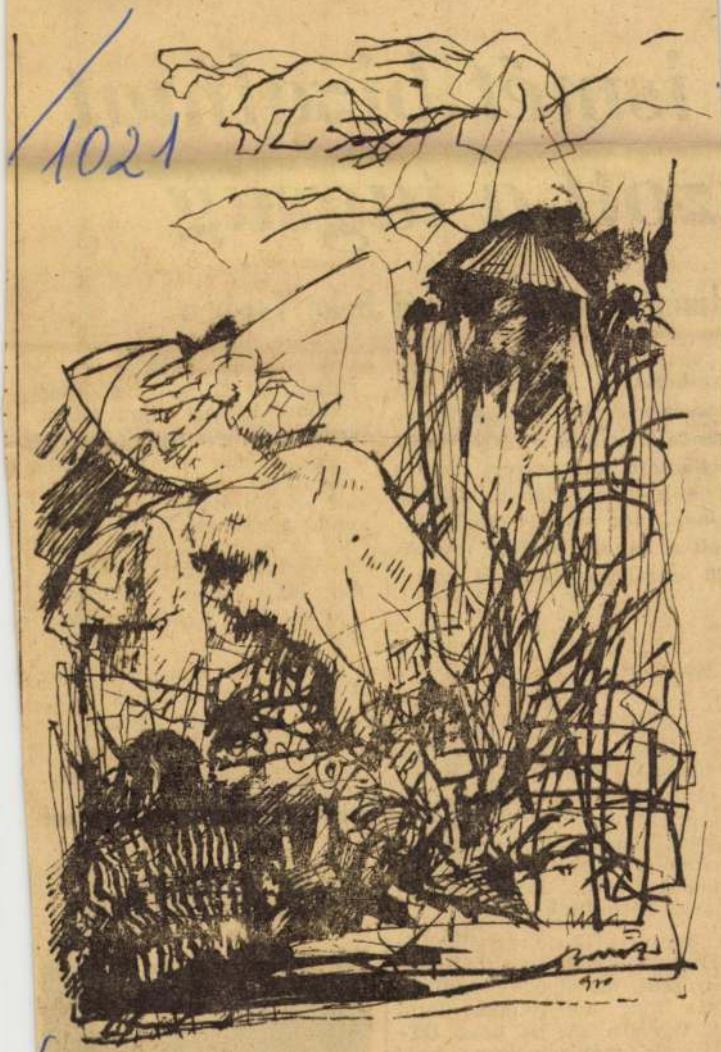

Illusztráció Bozsik István rajza.

péntek

ismét bizalmat
zott a tagság

dményes év a szikszói Béke Tsz-ben

vetkezetben a közelmúlt na-etőség-újjáválasztó taggyűlést. nandátuma". És a tagság most döntött, hogy a régi vezető-irányítását. Bányai László, z-nek, még most is meghatód-lott a hangja, amikor megkö-00 százalékban elnyert szava-

ként 26 dekával volt több a tervezettnél.

*

Zimankós téli napon, hófúvásos időben látogattunk el a szikszóiak gazdaságába. Azt hittük, hogy a munka most „beszorult" az irodába, ahol a közeli zárszámadás előkészítésén tevékenykednek. Tévedtünk.

Bányai László tsz-elnök és Huszti István főállattenyésztő mosolyogva invitáltak meg téli munkát látni a tanyára. A jó, öreg DT-traktor már elvégezte hajnali munkáját: utat tört addigra az istállókhoz, a nagy baromfiólakhoz. Szorgos

rültek, hiszen idejében, még október közepe táján földbe került a vetőmag.

Ami pedig a nagy állatállományt, az 560 számosállat átteleltetését illeti: ez sem okoz gondokat. A tervezettnél 56 vagonnal több pillangós takarmánya, s ezen felül 82 vagon cukorgyári nyerssszelete is van a gazdaságnak.

Bizonyára ezek a tények késztették a tagságot, hogy ismét bizalmat szavazzon a tsz vezetőségének...

(p. s.)

Miskolci tél

1021

Bozsik Istvánné

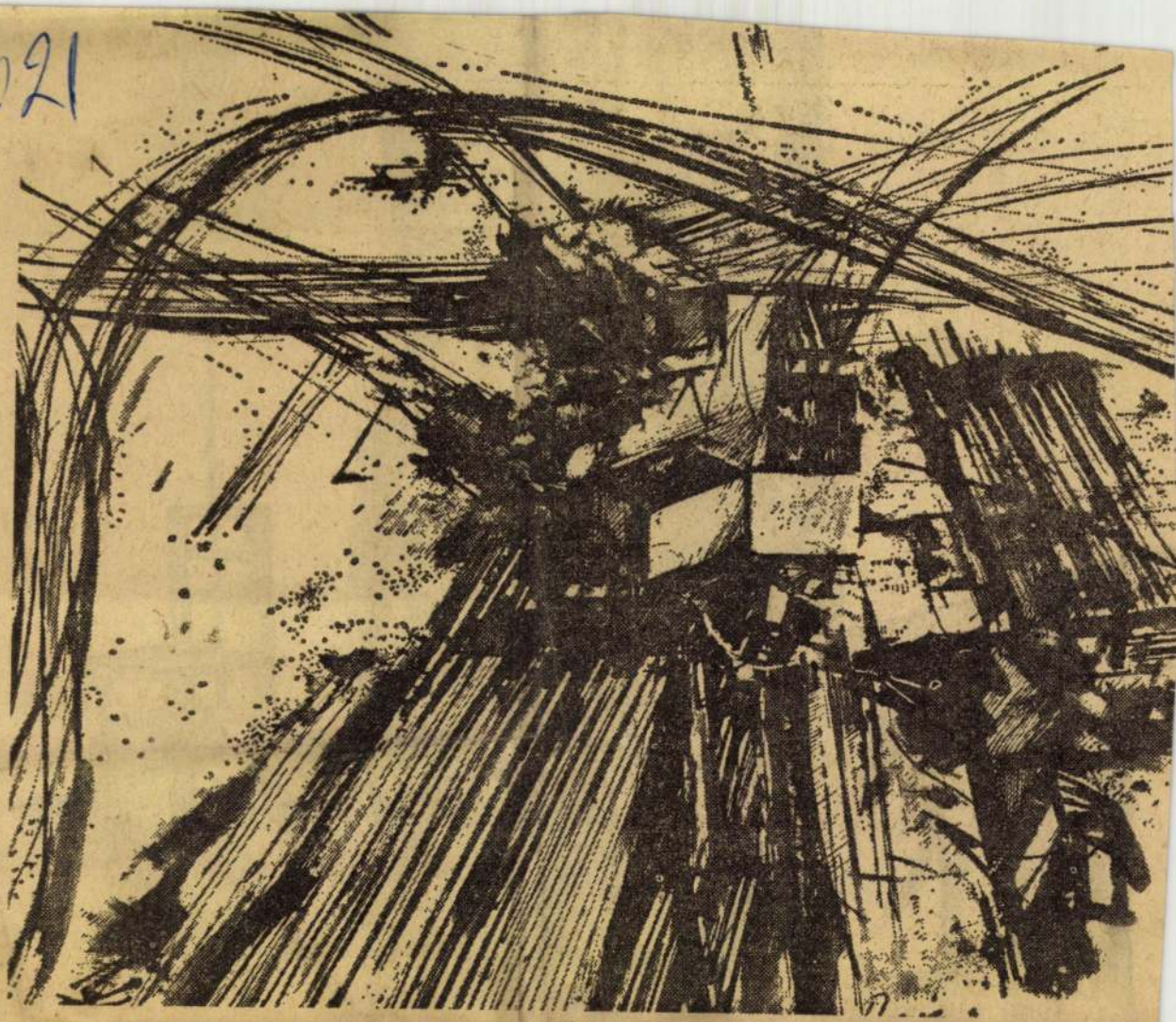

Bozsik István: Rakodótér

ÉLET ÉS IRODALOM 2

Károlyi András: Illusztráció

ÁRA 2.50 Ft

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., Ipoly ut 61
Telefon: 136-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Bozsik István

1021

Vasárnap, 1970. nov. 22.

Építkezés

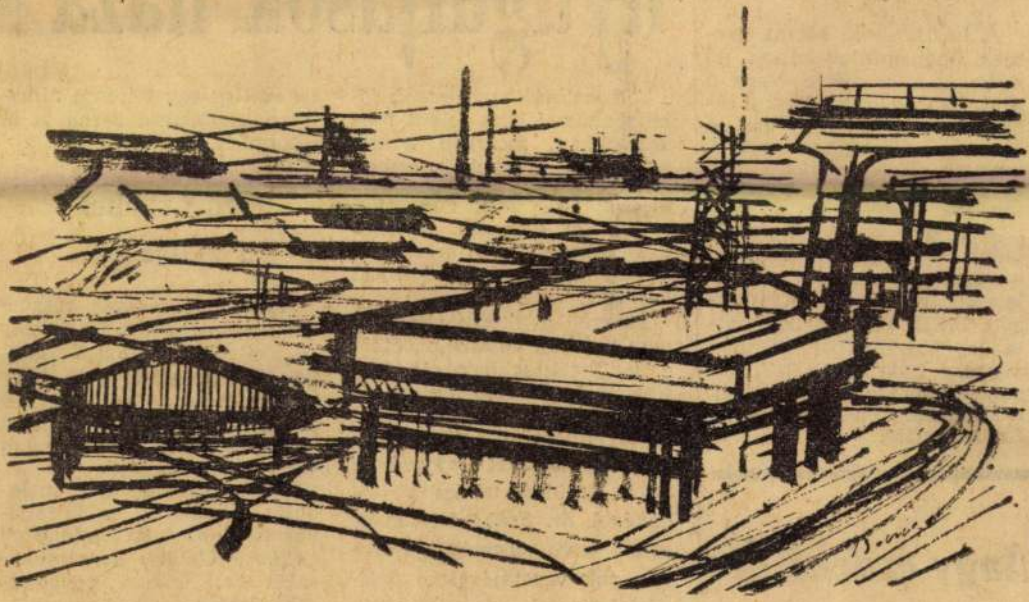

(Bozsik István rajza.)

NOV 22

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

SAJTÓHÍRADÓ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Papírhulladékból export

A háztartások, sőt az üzemek papírhulladékának jó része is a szemétre, vagy a tűzre kerül még. Pedig érdemes megbecsülni ezt a hasznos másodlagos nyersanyagot. Nagy szükség van rá a hazai papírgyártáshoz, továbbá nagyok az exportlehetőségek is. A papírhulladék tetemes valutát hoz a népgazdaságnak. Az export jelentős részét a Borsod megyei MÉH Vállalat bonyolítja le. Megyénkből az idén mintegy 2000 tonna bálázott papírhulladékot szállítanak Ausztriába, Olaszországba és Jugoszláviába.

Nagy érdeklődés a jövő évi BNV iránt

Hogy nyugdíjasok háza M

A közelmúltban *Öregek jövője* címmel cikk jelent meg lapunkban, melyben írtunk róla, hogy a szociális otthon mellett a jövő útja a nyugdíjasok háza lesz. Olvasóink *a vártnál nagyobb érdeklődéssel figyeltek fel erre a lehetőségre,* s számos kérdést kaptunk.

Ezekre a kérdésekre mi nem tudtunk válaszolni, ezért a legilletékesebbek elé terjesztettük. E téma legjobb ismerőjével, *Tok Miklóssal*, a városi tanács vb-elnökhelyettesével, *Kammel Lajosnéval*, az I. kerületi tanács vb-elnökével, *dr. Szabó Istvánnal*, a tanács vb egészségügyi osztályának vezetőjével és *Szilvási Lajossal*, a szociálpolitikai csoport vezetőjével beszélgettünk. Összegezve a több órás eszmecserét, a következőket közöljük olvasóinkkal.

az esetleg egy teljesen nincstelen rászorultat zárna ki az otthonból.

Mire várhat a nyugdíjas?

A kis tanácskozás résztvevői egyetértettek abban, hogy valamilyen megoldást feltétlen találni kell arra is, hogy a nyugdíjas, de szociális otthoni kedvezményes ellátást nem igénylő, önállóságukat védő idős embereken is segítsenek. Erre egyetlen megoldás kínálkozik a közeljövőben: — *az új lakótelepeken külön épületben garzonlakásokat kell építeni nyugdíjasok részére.*

Természetesen többről lenne azért itt szó, mint szokványos garzonokról. Pályázatot kellene hirdetni, hogyan lehetne házgyári elemekből

1970 APR 16

1021

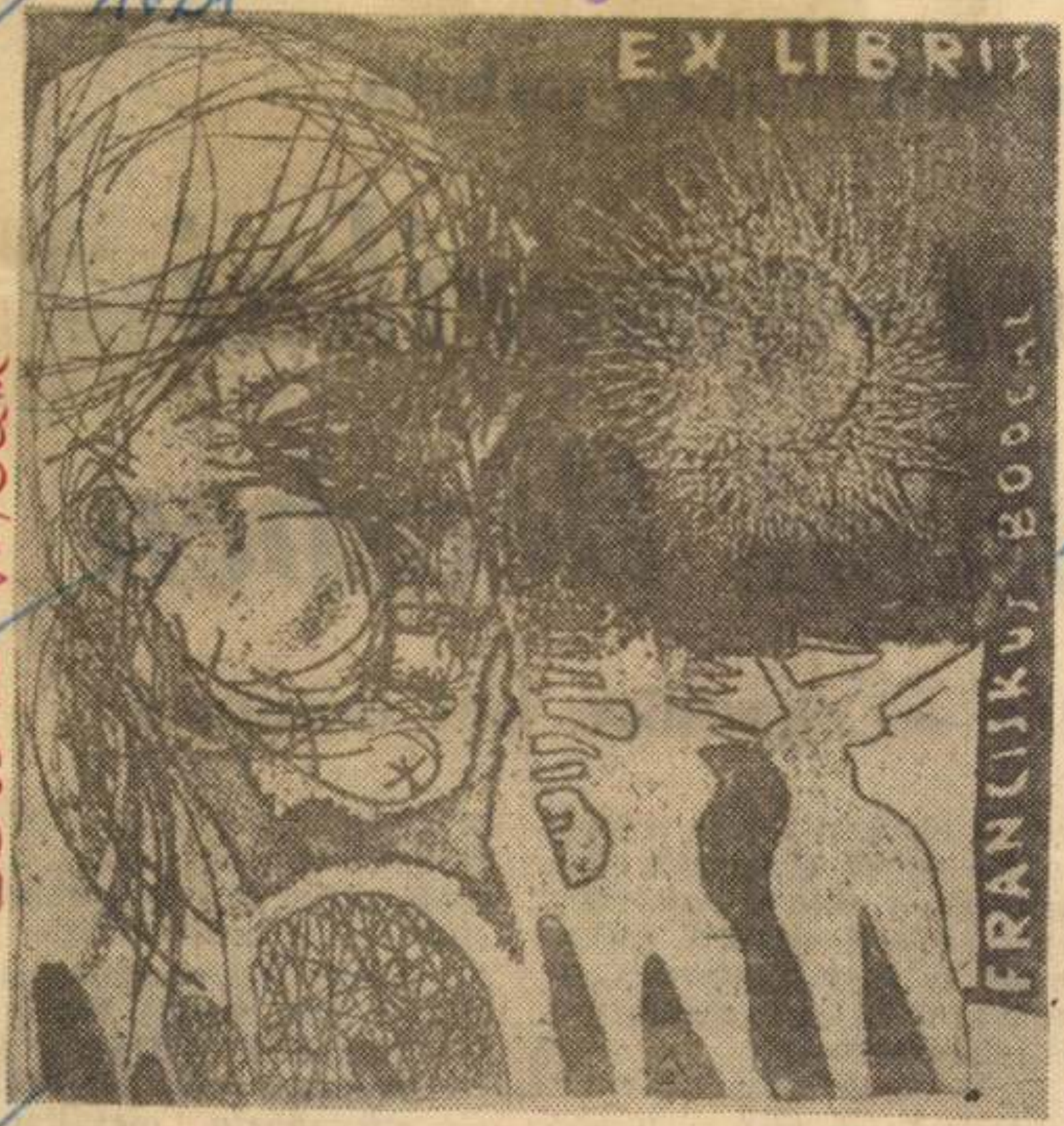

Bozsik István

* *Ex libris* Bozsik István rajza

DÉLI HÍRLAP

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRKÖZLŐ
BUDAPEST, II., Lajos út 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

a Bel

jet-

lás

alás —

zászlót lobogtat a szél, a bécsi
k megjelennek, Waldheim oszt-
gnyitotta a szovjet—amerikai
si tárgyalások második szaka-
szovjet külügyminiszter-helyet-
merikai delegáció vezetője be-
dás következik.

elhelyezkedtek, hosszú lejáratú tárgyalásokra való felkészülés előjelének számít.

A szovjet fővárosban óvatos derűlátással tekintenek a tárgyalásoknak erre a most kezdődő második szakaszára.

Akkor lesz eredmény, ha az USA vezető körei is felismerik: kölcsönös jóakarattal kell törekedni elfogadható megállapodás elérésére

— hangoztatják moszkvai politikai körökben.

1021

Bozsik István

Bozsik István rajza

sok artalma, a szmog ránk telepe-
ett. Egyik fontos urbanizációs gon-
unk a régi, tiszta levegő visszanye-
se.

Szól Szrógh a város köré „strázsá-
rendeltetett szép halmokról", a
rmészeti adottságokról is. A város
egenforgalmi lehetőségei ma is
tségtelenül igen jók, Lillafüredet,
iskolc-Tapolcát sokan keresik fel.
ngsúlyozom, a *lehetőségeink* job-
k, mint ahogy élünk vele. Az ide-
nforgalmi lehetőségek kihasználá-
sok tényezőtől függ. Elsőként a
állodahelyzeten, mint alapvető fel-
elen szeretnénk javítani. 1969 vé-
n 363 szállodai férőhelyünk volt,
messze elmaradt a természeti té-
ezőkből és a város centrális hely-
téből adódó szállodaigényektől. A
gyfokú hiányon a nemrég átadott
6 ágyas tapolcai Lídó-szállóval
óbáltunk enyhíteni. Ugyancsak Ta-
lcán épül a Júnó Szálloda, s elő-
szítés alatt áll a városközpontban
egy újabb hotel létesítése.

A „javak" között persze a legfon-
sabb a város gazdasági élete, fő-
g ipara. A felszabadulás utáni
artelepítést már említettem. Jel-
mző adat, hogy az állóeszközök
uttó értéke a szocialista iparban
bszörösére emelkedett, és ma már
eghaladja a 12 milliárd forintot. Az
ari termelés számottevő fejlődése
egnövelte Miskolc jelentőségét, az
ság gazdasági életében betöltött
lyét, szerepét. Büszkék vagyunk,
gy az ország egész ipari termelésé-
k jelentős részét például acélból,
ngerelt acélból vagy cementből
osunk üzemei állítják elő.

Üzemeink össztermelésén belül a
ág különböző országaiba expor-
termékek aránya is megnőtt.
k példaként: az LKM 1964-ben
össztermelési érték 28,2 százalé-
, 1969-ben pedig már 39,5 száza-
át exportálja. A fejlődés persze

és az élelm
leszteni, a m
vel és fokoz

NAPJAINK
vekedése, a
dot is okozot
ban.

DR. FEK
hirtelen fe
hogy bár
száma a fel
képest szinte ugrásszerűen
dett, mégsem tudott lépést tartani az igényekkel, a lakosság számának még erősebb ütemű emelkedésével.

NAPJAINK: A régi miskolciak is lakásszűkében voltak?

DR. FEKETE LÁSZLÓ: Sajnos, igen. Miskolc lakásellátottsága már a felszabadulás előtt is jóval az országos átlag alatt volt. A mennyiségi hiányok mellett a lakásállományt a minőség alacsony szintje jellemezte. Ezt a helyzetet a második világháború csak súlyosbította. Az egyébként is gyenge lakásállomány 46 százaléka szenvedett háborús kárt.

Az 1960-as években meggyorsult lakásépítés ellenére sem volt lehetőség az említett állapot felszámolására. A jelenlegi csaknem 51 ezer lakás mintegy 60 százalékát még mindig az 1948 előtt épített lakások teszik ki. Az avult, gazdaságosan fel nem újítható lakások száma az intézkedések ellenére is még mindig meghaladja a 10 százalékot. A jogos lakásigénylők száma 12 000 körül van, a 100 lakásra jutó családok száma pedig 121. Ez az arány rosszabb, mint a többi megyei jogú városé.

NAPJAINK: Elnök elvtárs szerint a lakáshiány végleges megszüntetése mikor várható? Hogyan segíti a miskolci házgyár a probléma megoldását?

DR. FEKETE LÁSZLÓ: Mi

Magyar Hirdető
SZÁTOFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1970 APR 4
Napjaink

emelkedett. A közvetlen
látott lakások száma n

gyűjtőcsatornák bekötése
szükségessé tette új szer
telep létesítését. Ennek é
születei most folynak.

Miskolc város területér
hálózat elválasztó rend
csapadékvíz külön csator
keresztül kerül be a vá
patakok medrébe. A csap
na-hálózat fejlesztése egy
gessé tette a Szinva és P
mederrendezését, illetve a
derszakaszok zárt szelvé
elhelyezését. Az említett
dezések együttal a belvár
rukció alapfeltételét is
értékes területeket szaba

A kommunális szolgálta

Lenkey Zoltán rajza

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-066, 337-748, 340-726

Borsik István

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

1970 MAJ 24

1021

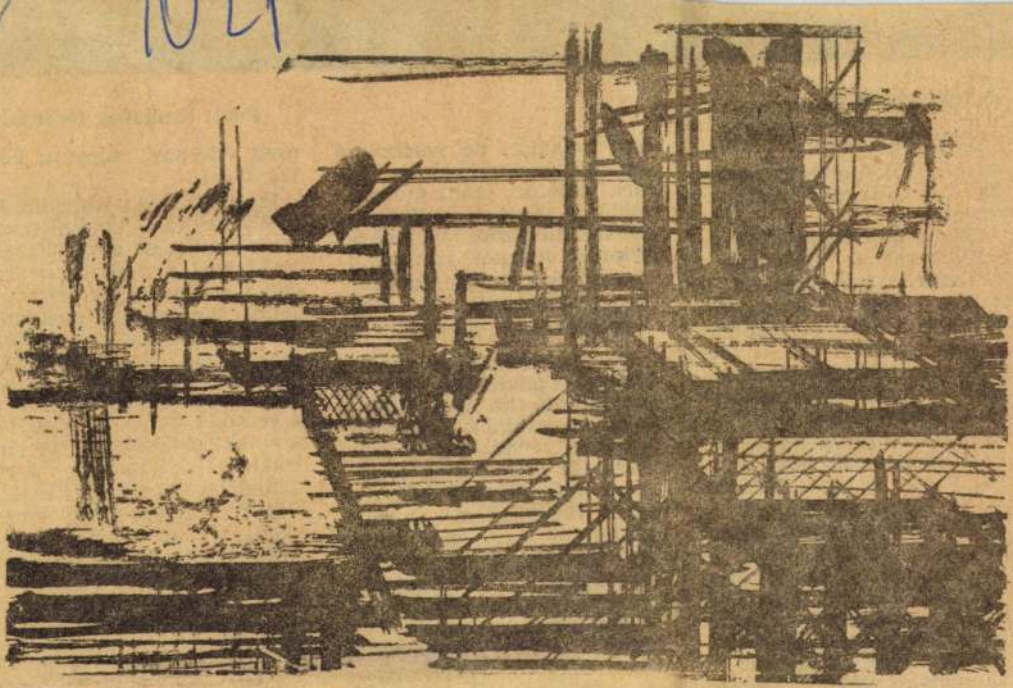

Borsik István munkája

A legújabb divat.

(Folytatás az 1. oldalról)

sorban az időjárás viszontagságainak ellenálló acéljaival remekelt

Sokan tanulmányozták érdeklődéssel a December 4. Drótművek idei slágerét, az ezúttal már üzemszerűen gyártott tűzött laposkötelet. A tűzött laposkötél — mint erről már többször beszámoltunk — a drótgyári szakemberek szabadalma.

A vásáron járva persze nem mulaszthattuk el, hogy be ne pillantsunk a többi pavilonba is. Miről számoljunk be először. Hiszen annyi szépet, érdekeset láttunk ezen az idei, valóban nagyon jól megrendezett vásáron. Úgy gondoljuk, a nagyközönséget, főleg a hölgyeket (de minket, férfiakat is) leginkább a könnyűipari pavilon kiállítási vonzzák. A kiállítás kétségtelenül az exportpropagandát szolg

jelleggel
mek belfö
gokat is.

mással mintázott, láncburkoli nylprint anyagok színes változatai, és a selyemfényű velúrok, amelyeket a vásá nagydíjával tüntettek ki.

De látogassunk el néhány külföldi pavilonba is! A Szovjetunió az idei BNV-n is kapcsolatainak fejlesztése jegyében rendezte meg kiállítását. 21 szovjet külkereskedelmi vállalat 3675 négyzetméternyi területen több mint másfélezer terméket mutat be. Köztük a gépgyártás egyesülések négyszázféle gyártmányát. A legtöbb látogató természetesen a legújabb szovjet gépkocsik, szerszámgépek, repülőgépek és a legújabb divatékszerek iránt érdeklődik. Az új Volga 24-es gépkocsihoz alig tud-

amely első alkalommal hivatalos kiállítója a BNV-nek. Maldwyn Ohomas úr, a kanadai nagykövetség kereskedelmi tanácsosa elmondotta az Észak-Magyarország munkatársainak, hogy országuk hivatalos részvétele jelentős lépés a két ország egyébként is erősödő gazdasági kapcsolatainak továbbfejlődése érdekében. A magyar áruk Kanadába irányuló kivitele 1964 óta megtizennégyszereződött, és az elmúlt évben meghaladta a 9 millió dollárt. A vásáron különben műszereket, húsipari felszerelése ket, papírárukat, papíripa gépeket, étel- és italkiszolgá ló automatákat kínálnak megvételre.

Onodvári Miklós,
Flanek Tibor

Bozsik István

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDEtő
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP

1970 JÚN. 19

1021

* Portré

Bozsik István rajza

...get ér

...ogatása

...dát, délben pedig Losonczi Pál, az Elnöki Tanács elnöke ad ebédet az osztrák államfő tiszteletére.

DELI HÍ...

POLITIKA

II. évfolyam, 142. szám

Ára: 80

Megbuktak a ...

Konzerv...

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Bozsik István

BORSODI BÁNYÁSZ
Miskolc

1970 MÁJ 6

1021

Köszöntjük az édesanyákat!

Bozsik István rajza

A legendás T—34-es

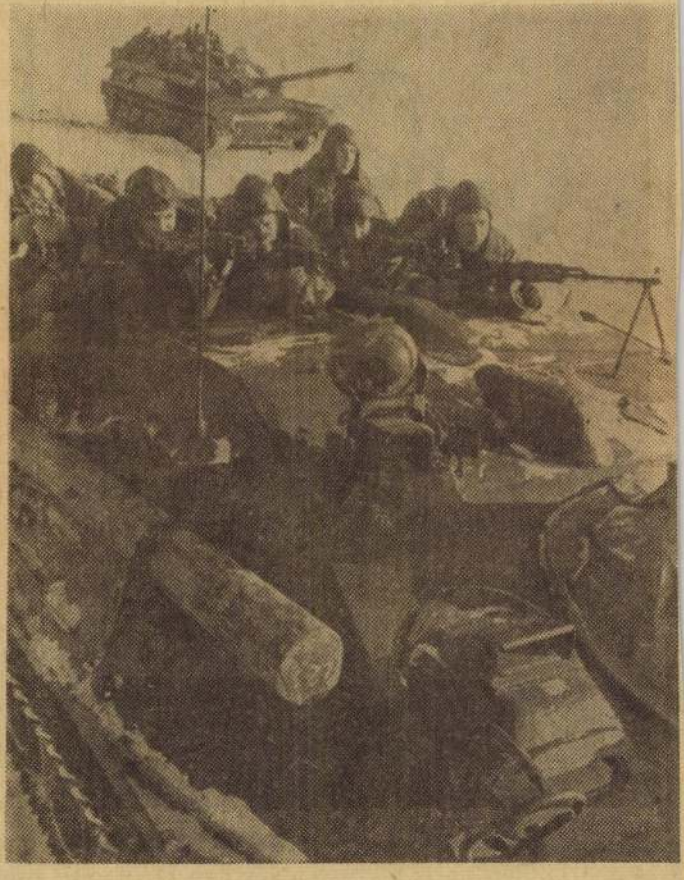

A T—34-es modernebb változata
Fotó: APN külföldi képszolgálata

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Bozsik István
NAPJAINK
1961. DEC. 1.
1021

Tanulmány

Bozsik István rajza

nem lehettem elkészülve, egészen mást vártam, ilyen furcsa dolgozószobát nem néztem volna ki ebből a villából. Szemre ütött-kopott falusi bútorok, karos lóca, négy-öt embernek való, előtte dohányszínre aszott kecskelábú asztal, mellette még három karosszék, szemben a lócával. Az íróasztal egyszerű irodai bútordarab, de hatalmas, sok fiókkal, mögötte a három karosszék édestestvére, merev, létrázott háttámasszal. A sarokban behemót cserépkályha, hófehér, miként a falak is dísztelenek és hófehérek. Kétség el még a szeszfőzdébe is, nehogy belepancsoljanak nekem. Így legalább tudom, mit iszom.

— És maga készíti bútorait is, hogy tudja, min ül — jegyzem meg, a sértés legcsekélyebb szándéka nélkül.

Harsány hahotába fog, elvetve magát a lócán. Lecsillapodván, csöndesen beszélni kezd:

— Fején találta a szöget, barátom. Ezeket a bútorokat, az íróasztal kivételével, én csináltam, de az íróasztal is kedves jó ismerősöm, falum néhai főjegyzőjétől vettem.

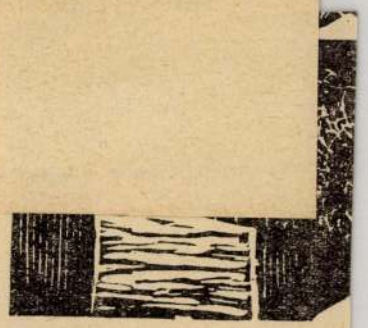

Csendélet

Molnár János: Ellenforradalom Ma

Aligha szorul bizonyításra, hogy a téma mindenkit érdekel, tehát a mű önmagában véve is fontos és érdekes. Jelentőségét növeli még, hogy ez az első tudományos igényű feldolgozás az ellenforradalom történetéről. A szerző érdemei tehát vitathatatlanok. Amikor néhány kritikai megjegyzést teszünk, feltételezzük, hogy a témakör tudományos feldolgozása a közeljövőben folytatódik, és reméljük, hogy az ezután íródó művek szerzői is — megfelelő mérlegelés után — hasznosítani fogják egyik-másik észrevételünket.

Molnár János könyvének alcíme: A polgári magyarázatok bírálata. A bírálat helyes és jogos, minthogy a polgári történetírás és politikai irodalom nem tudta, vagy nem akarta megérteni az 1956-os magyarországi események jellegét. Azzal azonban mégsem tudunk egyetérteni, hogy egész művét ebből a kiindulópontból írta meg. A szerző által hivatkozott és bírált polgári művek Magyarországon gyakorlatilag ismeretlenek, tehát Molnár olyasmivel vitatkozik, amit a magyar olvasó nem olvasott — már csak azért sem, mert a szóban forgó könyvek és tanulmányok külföldön és többnyire idegen nyelven jelentek meg. Ezért az a véleményünk, hogy Molnár János könyvét mielőbb meg kellene jelentetni néhány nyugati nyelven is. Ez lehetővé tenné, hogy egyfajta közvetlen polémia bontakozzék ki a nyugati polgári szerzők és a magyar marxista történész között, másfelől pedig hozzájárulna ahhoz, hogy a nyugati országokban élő, jóhiszemű emberek az eddiginél sokkal objektívebb képet kapjanak a magyar 1956-ról.

Ehhez kapcsolódik másik megjegyzésünk is. Az ellenforradalomnak, mint ismeretes, négy összefüggő oka volt. Ezeket az okokat az MSZMP Ideiglenes Központi Bizottsága 1956. decemberében helyesen határozta meg, és az akkori elemzés ma is helytálló. Azóta azonban több mint tíz év telt el: és úgy vélj a kívánság, hogy a mélyreható elemzé sák a határozatb összefüggéseket, és radalom okainak szetevőjével foglal sorok írója — má sonlóan — már 19 tázta magában, ho ellenforradalom v hát nem érzi szüks hogy az újabban művek ennek b összpontosítsák e ket. Akik viszont gadják el ezt az é és bizonyára, vanna emberek szép szám lószínűleg, ettől a

NAPJAINK

Sobor Antal

1021

Mediterrán balkon

Bozsik István illusztrációja.

yolálták, mint a csecsemőt. végében a tenger csillogtatta a

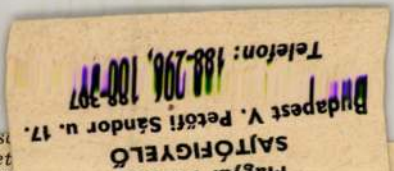

idták végzetüket.
emberg-huszárezredhez tartoznak,
zben voltak, a csatát mi veszte-

nost jött kósza hír után apám azt
kik:
beszélik, hogy a Württemberg-hu-
nind elfogták.
ster szájában már füstölt a pipa.
t se vette ki a szájából, csak úgy
óra csöndesen, de büszkén:
lehet a Württemberg-huszárról
ni. Csak azt lehet mi közülünk el-
előbb már meghal a mezőn. Még
idig.
nagy veszteségtek?
Századparancsnokunk elesett, de
gott egy vasas-németet.
lt az a parancsnok?
Béla hadnagy.

hallottam nevét először. De gyerek
tam. Nevet, történetet, még a hu-
rokat is jószerével elfeledtem.
lt, hős, volt, meghalt a csatában.
og, mindennapi eset. Életében nem
Ismeretlen vitéznek zöld fű terem
dés borítja emlékezetét.

négy év múlva Veszprém városá-
tanulótársam és jó barátom: Ányos
nevenapját ünnepeltük. Ifjak vol-
dvvel és nagy zajjal voltunk. Ne-
a világ. Mulatságunk közben nyí-
s új vendég lép be.
termet, sovány alak. Divatos sza-
viseltes fekete ruhában. Kemény,
pésekkel jön előre. Föltartott fej-
ltan és tájékozottan, mintha otthon
házi kisasszonnyal kezet fog, őt
i s azután hozzánk fordul.
stét, fiúk! Kun Béla vagyok!
k is, nem is a nevét, de a neve
tűnést nem keltett. Sőt, első pilla-

asszi
élet
T
har
erőt
zán
Kui
tellkeave

kőc is velük megy egy sorba. Meg
helyét valamennyi. Bátor volt mind a
a hősök sorába emelkedett Kun Géza
gyerkőcéből a mesék csodás hőse lőn.

Első nagy csatája a móri volt.

Vonult a magyar sereg visszafelé.
is volt, újonc is volt. Jött ellene, jöt
Windischgrätz herceg osztrák fővezér
lemhez szokott rettentő hadával.

Utolsó napja volt az esztendőnek. K
hideg idő, mintha már az is ellens
volna a fegyvertelen, ruhátlan hon
seregnek.

A csata előtti napon Mórott pihenő
a honvéd. Kun Béla már akkor tisz
württembergi huszároknál. Két cson
zadból állt ez a huszárság.

Egy jó öreg móri lakoshoz volt
solva. Sváb volt az istenadta. Ajka
se tudott magyarul, de a szíve egy
tudott németül.

Valahányszor a jó öreg német és i
felesége ránéztek a fiatal hadnagyra
annyiszor kicsordult szemeikből a
Hogy ennek a gyermeknek ily fiatal
meghalni.

Az ellenséges hadsereg jobb szárn
lepte a honvéd hadsereget. Perczel M
a sereg vezére. Talán jobb lett vol
csatát nem állani, de ő megállta azt.

A kocka gyorsan eldőlt. A túlnyom
ség fegyelmezett s harcedzett csapatai
óra alatt szétszórta a meglepett hon
Szét is szórta, el is tiporta.

és Felsőzsolca között tartotta a frontvonalat a Vörös Postás-
zászlóalja. Erre a szakaszra össz-
ták támadásukat a cseh interven-
próbálták a legmakacsabbul fel-
védők ellenállását, hogy aztán

legázolt növényein heverő ellenséges l
tek idézték az előbb lezajlott csata is

Kevéssel a páncélvonat bravúrja ut
ezer frissen felszerelt, kipihent vörös
vette át a frontot. Az ő ellentám
messzire vetette a cseh burzsoá had

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

Bozsik István

1967 APR 29.

1021

Bozsik István: Asszonyfej

KÜLFÖLDI LAPOKBA

Az Europe Aragon-Triole

A *Lettres Françaises* hírt ad arról, hogy az *Europe* című folyóirat kettős arcképben mutatja be Elsa Triolet-t és Aragont. Új számát teljes egészében nekik szenteli.

Pierre Abrahamnak, az Europe főszerkesztőjének nyilatkozata szerint két élő író közös méltatása új, eddig ismeretlen nehézségekkel járt. Az elsőrendű feladat ez esetben is a két külön egyéniség értékelése, de be kell mutatni a két életmű és a két élet közötti összefonódást is. E kölcsönhatásról Elsa Triolet úgy nyilatkozott: írói munkásságára Aragon elsősorban kritikájával hatott. Amikor Aragonnak tették fel ugyanezt a kérdést, ő így válaszolt: „Elsa könyvei jelentik hajózásom fároszát." Mindez kellő fényt vet arra: mennyire nehéz elkülöníteni az egyik életművet a másiktól.

A különszám terjedelme háromszáz oldal. Két teljes ívnyi fényképanyag szolgálja a tökéletesebb személyes megismertetést; a fényképek egyik része Triolet és Aragon 1928-ban történt találkozásáig mutatja be életüket, a második 1928-tól napjainkig.

Pierre Abraham megjegyzi, hogy sem Elsa Triolet, sem Ara-

bemu
Haszr
dokur
földi
szüks
alapj
zőt
részt,
volna
amel
tották
cikke
Szán
szerű
szám
halm
tanul
művé
„Eg
günkl
két é
runkr
lönszá
tunk,
hagyju
társ al
ről ho
ennek
szavá
eszten
volt"
Pierre
A I
számá
ja idé
tisztel

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-207
1966 NOV 1.
Napjaink

1021

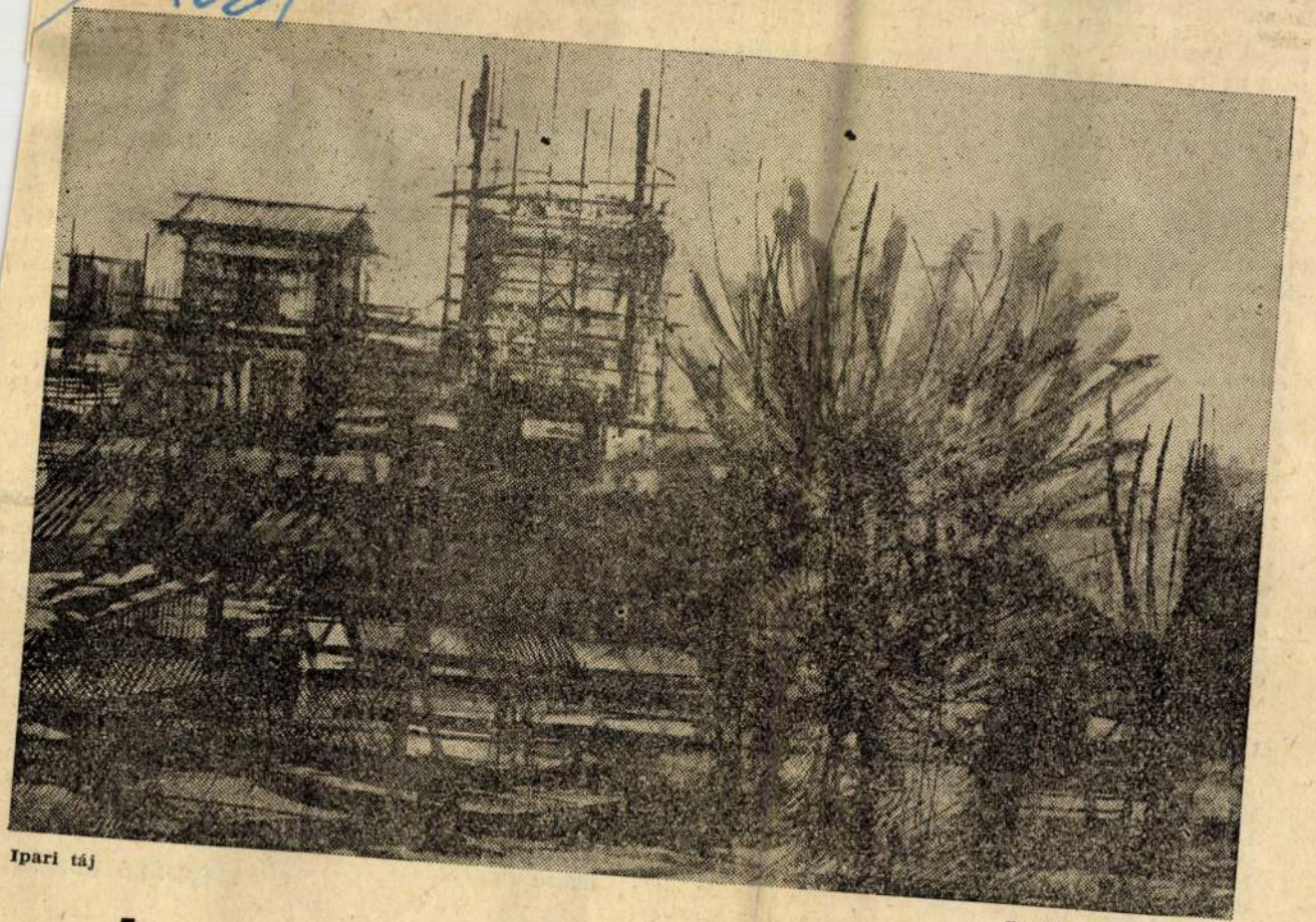

Ipari táj

Bozsik István tusrajza

ző emberek nyelven beszelni, de közben mégsem adott le semmit korábbi igényességéből. Ő az, aki a többi emberben is meglátja a bennük szunnyadó magasabb rendű élet útjait, és óvatos kézzel, vigyázva, hogy meg ne makacsolják magukat, elindítja őket, követni egyéniségük tisztultabb megvalósulását. Lehet, hogy elbukik közben vagy megsemmisül, szervezete nem bírja az igénybevételt, mint Kata a Nagy Családban, vagy végleg belegabalyodik a kisszerűség konok, gonosz csapdájába, mint Boda Zoltán, az első nagylégzetű mű, Az emberi színjáték főhőse, vagy most Puskin, aki egyedül ismerve felesége lelkének tisztult régióit, képtelen a kettős boldogság paradicsomát kiküzdeni. Így a szentnek néha valóban dacba kell menni (Gyász, Szörnyeteg) vagy *hőssé*, a pusztító kihívásra adott válasszá kell magasztosulni (vagy talán inkább torzulni), aki már nem megmenthető emberekkel, hanem a kivetkőzött embertelenséggel csap össze, és csak azokat magaalá gyűrve vághatja ki magát, élete feláldozásával is. Sámson, Széchenyi, Puskin egy-egy ilyen lázadó fellobbanás, ahol az író egyértelműen ítéletet is tart: a megértővé tisztult egyéniség belső paradicsoma, a szent nyugalma elképzelhetetlen az őt beszövő környezetben. Az Irgalom és a csapda így válik a Németh László-i élet-dráma két pólusává. Az egyéniség belső útja mindkét helyen ugyanaz, de a külső reagálás végletesen más. Ahol megvan a lehetősége az ember megváltoztatásának, ahol csak a rossz tulajdonságok vagy kapcsolatok választják el egymástól a lehetőségeikben egyenlőeket, ott az igényesen fellépő, önmagát megvizsgált ember végül egészséges rendet teremthet környezetében, ahol viszont az érdekek egymást keresztező uralma keresztülhúz minden emberi igényességet, ott az emberség csak a pusztulás hősiességével csaphatja be maga után az ajtót. A Németh László-i életmű azokhoz szól, akik aggódnak a közösségért, ő is az emberi együttélés harmónikus nemesedési folyamatát segíti kiteljesíteni. Az Irgalom elrendező erejével szól hozzánk, vagy a két éve nálunk is bemutatott Nagy Család értelmes állásfoglalásával, ahol Kata végül is azt teszi, amit — már nem egy generáció esetében — Németh László: elindítja a fiatalokat, próbálják ők, okulva az ő sorsából,

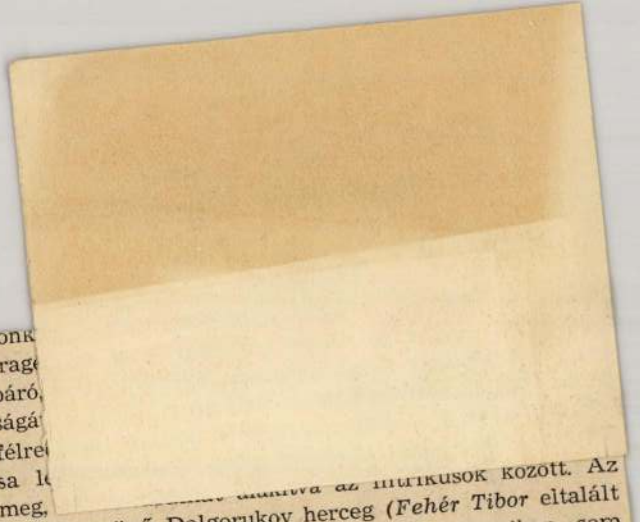

intrikát szövő Dolgorukov herceg (*Fehér Tibor* eltalált alakítása), a darab kisszerű Jagója vágyaiban sem tud rivalizálni Puskinnal. Mint intrikus sikerült, de tette okának motívációjával adós maradt. Nagy pillanata, amikor Puskin halálát elbeszéli: ő a szörnyetéget csodálja és irigységében az ellen acsargott. Nem ártott volna a Puskin portrét az ő jellemzései oldaláról is megvizsgálni: mindkét szerep gazdagodhatott volna. És mindnyájuk közt a cselekmény beteljesedésének sors-istennője *Vargha Irén* Bjeloszelszkája hercegnője. A gépszerűen reagáló intrikusok között ő az, aki két kis jelenetében betáplálja a kihozandó véderedményt.

A darab előadása egészében szép vállalkozás volt. A Németh László-i gondolatokat elmondta, de a megfogalmazás szépségének hangsúlyozása kedvéért le is lassította a drámát. Ugyanakkor *Lendvay Ferenc* rendezése elsősorban a világos vonalvezetésre, a jelenetek színpadszerűségére törekedett. Amit a lélektani dráma kissé háttérbe-szorításával elengedett, azt szerencsésen pótolta a játék beállításaiban, a jelenetek jóérzékű megkomponálásában. Darab-felfogásából következett ez: nem annyira az egyéni produkciók mélyítésére, mint inkább az együttesek komponálására, szimbólikus erejének, a mozdulatok, beállítások jelzésértékének hangsúlyozására törekedett. Ebben segítségére voltak *Kalmár Katalin* díszletei és látványos, jellemző ruhái.

KABDEBÓ LÓRÁNT

Bozsik István fest.
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NAPJAINK
1966 AUG 1

gondolt. Alig evett az idegen, undo- a tenger, csak több, sokkal. több...

1021

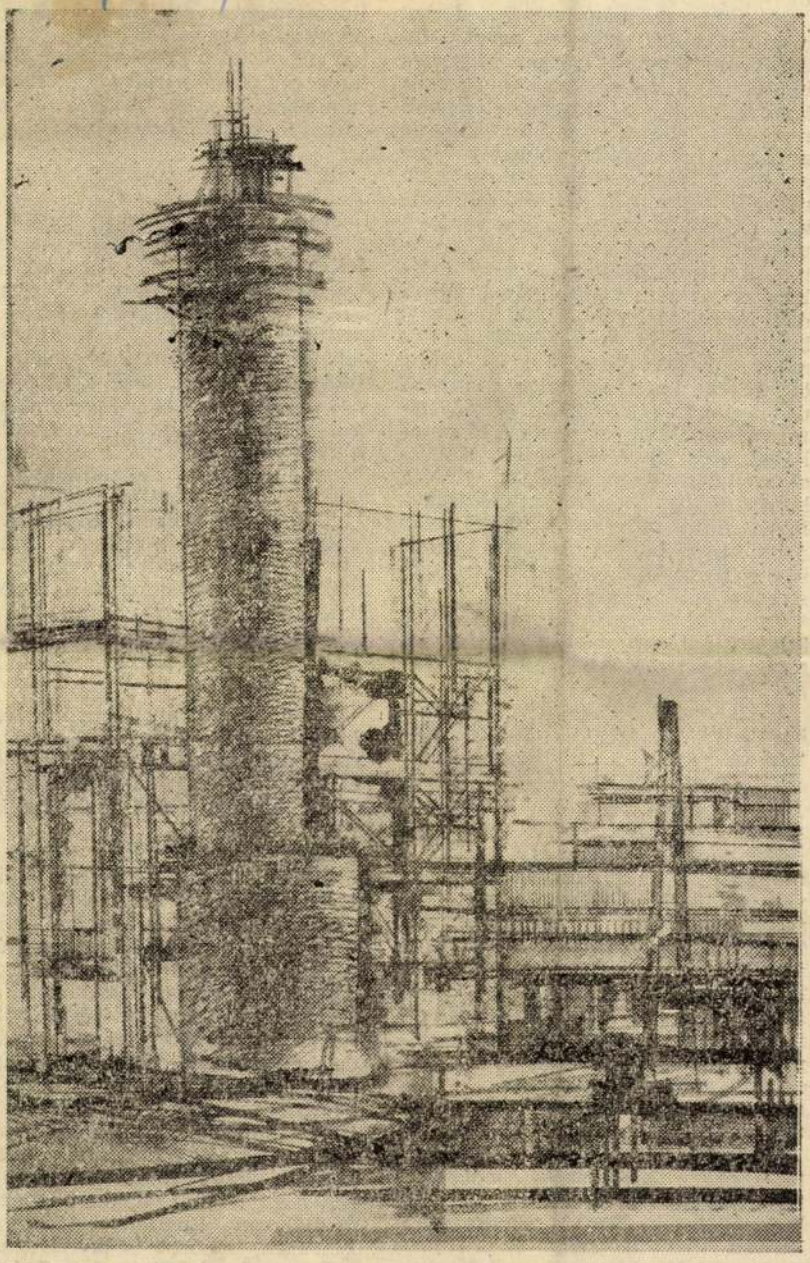

Építkezés

Bozsik István rajza

ki folsorolhatja az ilyen módon tagadottak és megbélyegzettek sorát... Ugye, mennyire elgondoztató?

Nem így nyitnám a sort. Ut azonban csupán egyetlen nevet h említsek: Zilahy György. Megé helyett ő is koszorúkat kapott; legolcsóbb és a legembertelen megoldás. De ne tépjük föl az amúgyis beforratlan sebeket! Most az élő Zilahyt idézem, maradandó művek teremtőjét. Emlékkiállításának csaknem valamennyi darabja a magyar festészet részévé vált, azonnal, kételyek nélkül, az igazi értékek természetes méltóságával. Olyan életmű ez, mely elkerülte a meddő ismételgetést is, a keresgélések és nekifeszülések görcsét is, a gyors, látványos, ám gyökértelen újatmondás kalandját is. Okkal, céllal, nemes anyagokból, szívós és értő munkával, erős kötésekkel épült. Költőisége világos gondolatisággal társult, látomásossága komoly hitelességgel. Ez a fajta művészet, melyet nem jobb híján, hanem lényegét megnevezve tisztelünk egyszerre magyarnak és európainak.

És ez a festészet bizonyos fokig kifejezi a tokaji művésztelep szellemét, törekvését, eszményeit is. Sokat igérő cégér!

Meglátva és megtudva ezt, az első baráti hivásra máris Tokajba indultam.

2.

Egyszerűség, természetesség, a munka és a jó emberi közösség elevensége uralkodik itt. Minden célszerű és stílusos. Boltozatos szobák, fehérre meszelt falak, nyers színű fa-csigalépcsők; a berendezés ágyból, asztalból, székből, szekrényből áll; a használati tárgyak festőállványok, ecsetek, festékek, rajzeszközök meg kávéfőzők, zsebrádiók, borotvakészülékek. Látnivaló, hogy akik ide jöttek, azok dolgozni jöttek.

Dolgozni és tanulni. Hivatásos művészek, rajztanárok, tehetséges fiatalok műhelye ez. Nyaranként két hónapig tartja fönn a Népművelési Intézet, már tizennégy éve. Minthogy nem állandó jellegű, elsősorban nem is a folyamatos munkálkodáshoz nyújt alkalmat. Inkább szelle-

3.

Működésének csaknem másfél évtizede alatt, sosem számított afféle fellegvárnak. Nem a rég beérkezettek látogatták; híressé vált alkotások sem születtek kissé szűkös termeiben. Szerepe, művészettörténeti jelentősége másban keresendő. Alapításától, 1953-tól kezdve, az új gondolatok, az egyéni kezdeményezések egyik gócának számít. Fiatal művészei közül nem is egy, miközben a hivatalos szkémáknak megfelelő képeket csinálta Pesten, Debrecenben, Miskolcon, Sárospatakon vagy Hódmezővásárhelyen, mihelyt ide jött, más témát keresett, más módszerrel próbálkozott. Itt kóstolt bele a modern festés ízeibe. Ma már erős tehetségű, alaposan fölkészült

Amikor az utcán utána loholva ellihegtem neki, hogy írni szeretnénk róla, mielőtt végleg búcsút mondana Miskolcnak — kisfiúsan mosolygott: „Sose árt egy színésznek, ha írnak róla."

Most, hogy szemközt ülünk egymással, csüggedten csukom be a noteszt. Hogyan is lehetne egy vérbeli színészt leírni? Mert, semmi kétség, ez a rokonszenves, közvetlen fiú színész a javából, művészetéből most is idepottyant néhány morzsát. Az ódon cukrászda tisztes vendégei botránkozva néznek rám, igazán sajnálom, de képtelenség türtőztetni magam: hangosan vihogok, amikor közös kedves ismerősünkről szólva annak közismert mosolya villan át az arcán.

Amíg beszélgetünk (messze eltávolodva a riport témájától), végre alaposan szemügyre vehetem ezt az egyszemélyben Lucifert, Ablakmosót, Einsteint, bohócot és bonvivánt.

Van valami „sinkovicsos" benne. Nem a külseje, hiszen hullámos hajával, szabályos arcával elüt a Ti-

Bozsik István
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM
1962 DEC 8

1021

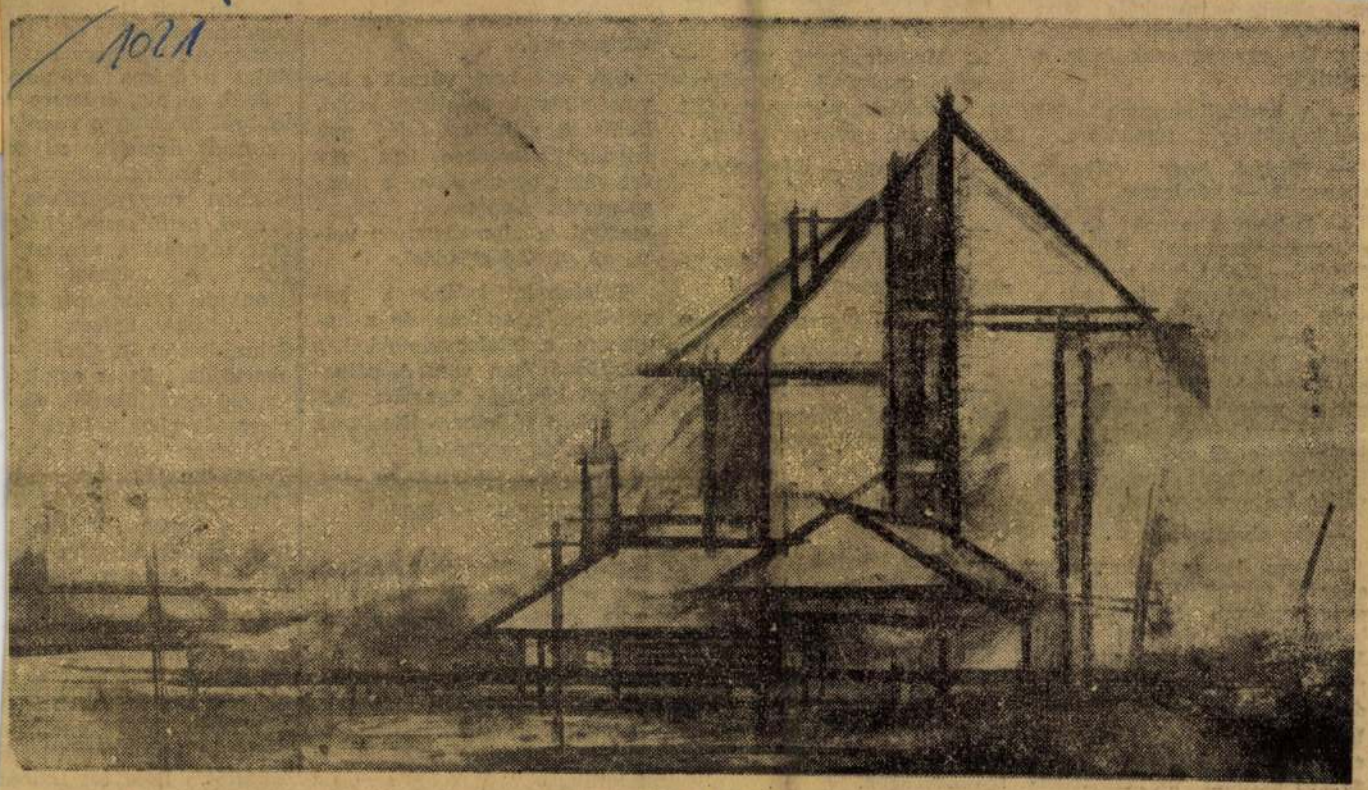

Bozsik István: Épületek

testi alkata és munkája közt van még valamilyen összefüggés. De egyszer csak áttér a politikára.

— A kapitalizmusnak fel kell készülnie a támadásra.

— Elhiszi, hogy háborút akarunk? — kérdezem.

— Dehogy akarnak! Az idő a kommunizmusnak dolgozik. Odaát — *Kelet* felé mutat —, *újat* kínálnak, mi meg csak a *régin* javítgatunk. Mit csinálok én? Minden felesleges frankot befektetek az üzembe. Könnyebbé teszem a munkát és prémiumot adok. De ha egy munkásom elolvassa az értéktöbbletről szóló marxista tanítást, bármit kap, csak a vállát fogja vonogatni.

— Ön olvasta?

— Igen. Ismerni akarom az ellenfél terveit. Volt egy magyar barátom, 1948-ban egy hatemeletes bérházat vett *Budapesten*. Ha forgatta volna a marxista irodalmat, nem dobja ki a pénzét az ablakon. Igen, uram a kapitalizmus csak védekezik. Egy bale-i gyáros például az igénytelen-

Egy szőke, bajúszos férfi átjön a szomszéd vagonból.

— Magyar kutya volt — mondja magyarul, mosolyogva. — Láttam, hogyan reagált. Megrezzent a magyar szóra.

— Magyar? — kérdezem a férfitől.

— Nem. Francia vagyok.

— Hol tanult meg ilyen remekül magyarul?

— Pesten. Pesten születtem.

— Persze, a szülei...

— Nem. Ők is magyarok voltak. Tulajdonképpen én is magyarnak születtem, de aztán elszakadtam.

Észreveszi a hőkölést az arcomon.

— Nem tehetek róla, elszakadtam. Érzésben, gondolkozásban francia lettem.

— Mikor került el Magyarországról?

— Harminchétben. Nem akartam katona lenni. A háború alatt lehúzódtam Spanyolországba.

— Egy [illegible]
vörösnyakú

Úgy volt,
vetségünkrő
Baktatok a
hordár kísé
ért véget az utazásom a megszüntetett expresszel. Roszszabbul is „lemehetett" volna az „utolsó előadás".

Telefonálni kellene a követségre, gondolom de a noteszom, a telefonszámokkal, a kézitáskámban van. A pályaudvari kávéház teraszán beletúrok a táskába. Kiesik a tükröm, és megreped.

— Ez szerencsétlenséget jelent, monsieur — mondja a hordár.

Ebben a pillanatban feltűnik egy másik vágány irányából Tóth elvtárs, a követség sofőrje.

Az történt, hogy elcserélték az *Arlberg* érkezési tábláját. Tehát még végtisztességet se kapott. Holnapra már el is felejtik.

galmai szerint árulóvá v
Közben meggyőződéses
marad, arról szaval, hogy
kell menteni a nemzet
gát". A „nemzet vir
azonban akkor még vív
kilátástalan harcot, s
Schmidtet az SS elcsípi —
akasztják. Ez az egyik
amiért nem hihetjük el,
visszatér abba a házba,
a lakásba, ahol a szol
utolsó napján egyenruh
látták. Schmidt gyilkolt i
ban a házban. Érdeke t
hogy minél távolabb keri
szovjet fogságba, nem
ahol keresni sem kell
tettének tanúit. Egy n
példa: Walterné, aki a
centrációs táborból, a h
ból menekült Rosst befog
korábban a Gestapo ke
juttatott egy antifasiszta
lenállót. Ross ezt tudom

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1967 SZEP = 1.

Napjaink

1021

Bozsik István illusztrációja.

dulásáról és az
ak kéziratáról.
űsor után azon
Gulyás József
a kollégiumi
e azzal a meg-
ében nem hoz-

a déli gyorssal
tú diákvároská-
l. S a fogadásá-
ság a vasútállo-
dísztermébe kí-
ógiai, tanítóképző-
náziumi ifjúság
es író, nagy di-
megjelent. És
már mint teoló-
fesszor — az a
évvel azelőtt a
ák Móricz Zsig-
megbuktatta.
i üdvözlést ebéd
usban, majd az
kezdetéig rendel-
vendégszobában
uzát kért, és bár
ő közigazgatóval
sek szerint „A
s a magyar élet"
lna előadást tar-
t, s ehelyett egy
t a vendégszobá-
étének emlékeiből.
z irodalmi esten.
ket mutatott be a

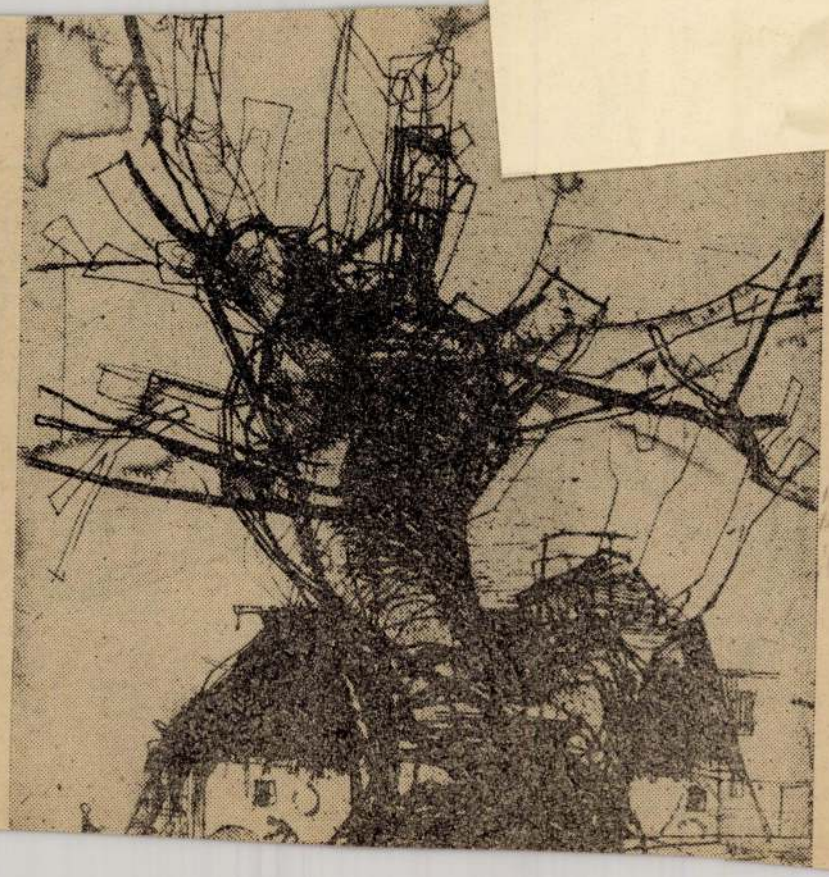

Bozsik István
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉSZAK-MAGYAR-
ORSZÁG

1021

Vasárnap, 1966. június 19. ÉSZAKMAGY

Bozsik István rajzai:

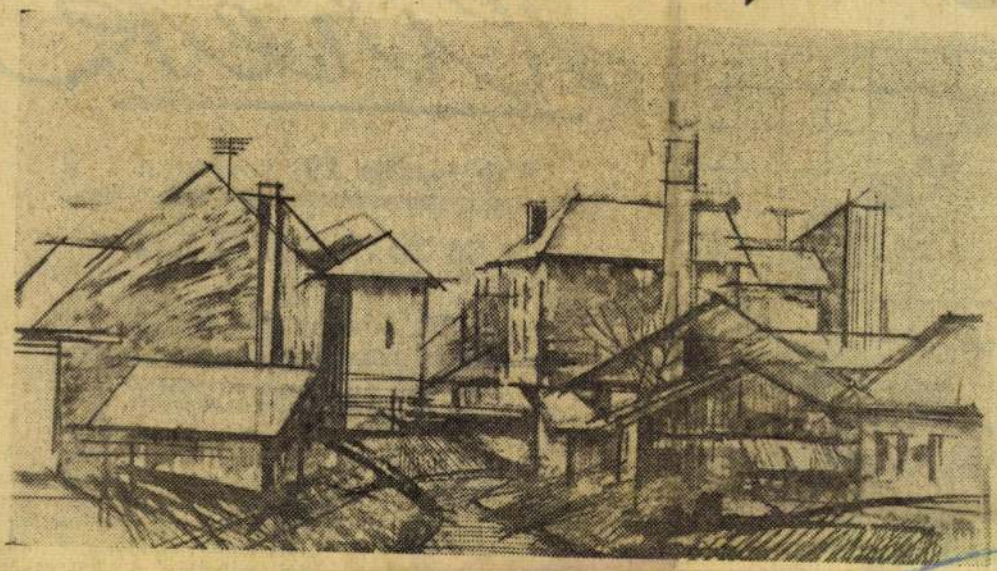

Miskolci részlet

Vázlat

RŐ

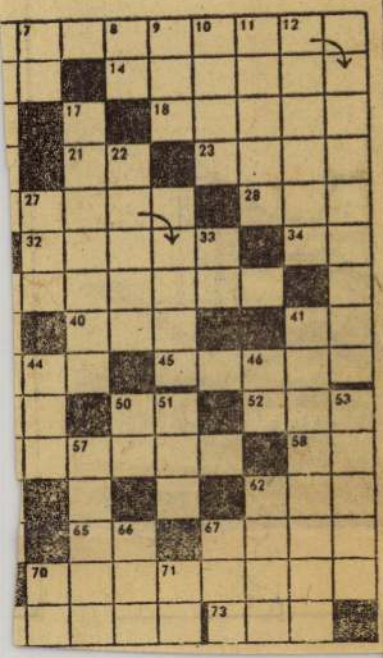

Hírek

1966. június 19, vasárnap

A nap kelte 3.46, nyugta 19.45 órakor.
A hold kelte 3.50, nyugta 20.56 órakor.
Névnap: Gyárfás.

1966. június 20, hétfő

A nap kelte 3.46, nyugta 19.45 órakor.
A hold kelte 4.52, nyugta 21.49 órakor.
Névnap: Ráfael.

15 éve, 1951. június 19-én húnyt el Egry József, a századeleji, utakat kereső magyar képzőművészet kimagasló alakja. Kenyérgondokkal küzdő, szegényparaszt fiaként, nagy anyagi nehézségekkel küszködve tanult. Itthon Ferenczy Károly volt mestere, majd hazamosabb külföldi tanulmányútján a flamand realista festészet nagyjai ihlették. Meunier és Millet nyomán, robotoló, szegény parasztembereket, öntudatra ébredt munkásokat, bányászokat választott képei tárgyául. Együttérzése a szegényekkel, az elnyomottakkal töretlenül végigkísérte művészi pályáján. A huszas évek elején Badacsonytomajon telepedett le. Évtizedes elvonultságában balatoni életképeket és a Balaton-melléki táj természetadta témáit csodálatosan változatos szín- és fényhatásokkal, mélyen átérzett képek hosszú sorában ábrázolta. Munkássága során merően újszerű, sajátosan egyéni festői technikát alakított ki: a pasztell és az olajfestés egyesítését. A felszabadult magyar nép Egry József tehetségét, becsületes munkáját, a művészet iránti nagy odaadását azzal becsülte meg, hogy az elsők között tüntette ki Kossuth-díjjal.

— UJ FOLYÓIRAT jelenik meg július 1-én A kutya címmel. A 32 oldalas, érdekesnek ígérkező képeslapra ma, 19-én, a miskolci Földes Ferenc Gimnáziumban megrendezett kutyakiállításon is előfizethetnek az érdeklődők.

— IRODALMI estet és vetélkedőt rendeztek a napokban a kistokaji községi könyvtárban. Az esten közép- és általános iskolások mérték össze irodalmi tudásukat.

— MEGLOPTA munkatársát közös, kazincbarcikai szállásukon Eszenyi Antal tiszadobi lakos, akit lopásért már többször megbüntettek. A miskolci [illegible] most négy hónapi

— TEGNAP reggel elutazott Magyarországról a Bolgár Népköztársaság nemzetgyűlésének küldöttsége, amely Dancso Dimitrovnak, a nemzetgyűlés elnöksége első alelnökének vezetésével, az országgyűlés meghívására baráti látogatást tett hazánkban.

— A SPORTFOGADÁSI és Lottó Igazgatóság tájékoztatása szerint a 24. lottó játékhéten öttalálatot egy fogadó ért el, akinek nyereménye a nyereményilleték levonása után 1 885 456 forint. Négytalálatot 226 fogadó ért el, nyereményük a nyereményilleték levonása után 8343 forint. Három találat

1021

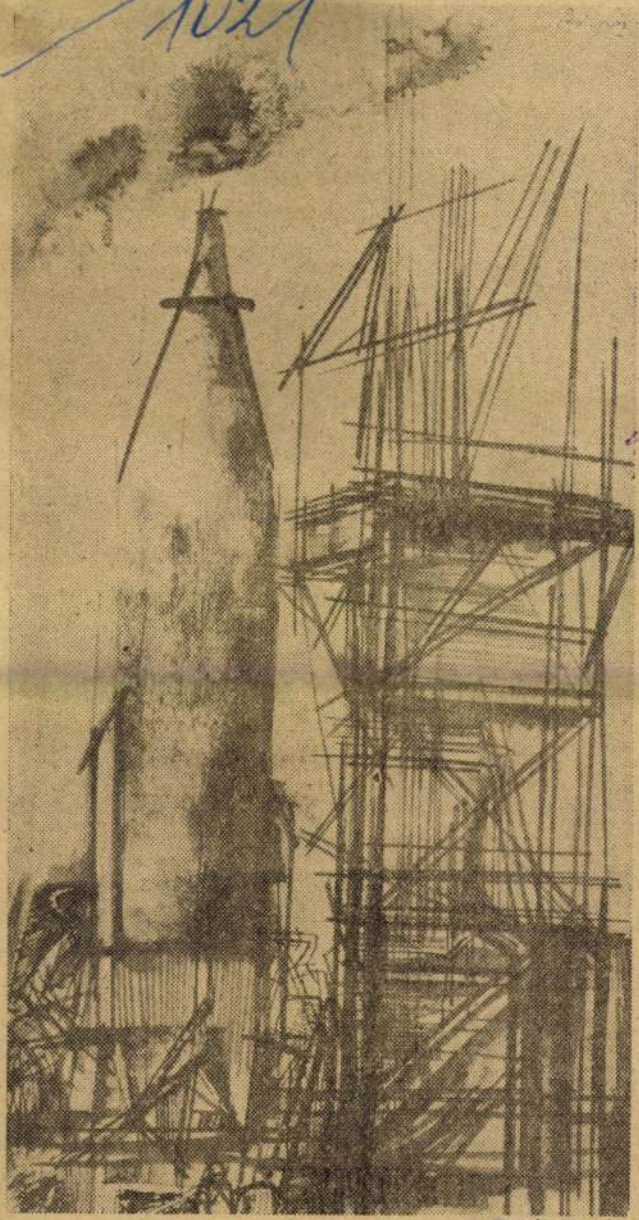

Bozsik István rajza

gász idei fogási eredménynaplóját. Az Északmagyarországi Horgász Egyesületbe legkésőbb december 15-ig kell beadni az eredménynaplókat.

— *A TALAJJAVITÁSOK, savanyú talajok meszezése igen jól bevált a mezőkövesdi járás községeiben. Az elkövetkező esztendőkben évente legalább 1000—1500 holdon kerül sor további talajjavításra a járás termelőszövetkezeteiben.*

— **A BORSODI** kisipari termelőszövetkezetek mintegy másfélmillió forintért öt nagyobb ingatlant vásároltak az idén, hogy bővíthessék az üzemeket és kielégíthessék dolgozóik szociális igényeit.

— *ERDŐBÉNYÉN januárban ismét megnyílik az ország első falusi képtára. A kisgaléria helyiségeit mintegy 300 ezer forintos költséggel újjáépítették. A képtárban havonta kétszer klubdélutánt is rendeznek.*

— **BŐVÜL** a napközi otthonos férőhelyek száma a sátoraljaújhelyi járásban. Cigándon és Tolcsván egyenként több mint másfélmilliós költséggel 200—200 férőhelyes napközi otthon készül el 1966 nyarára.

— *JÓL SIKERÜLT karácsonyi ajándékvásárt rendeztek a Miskolci Pamutfonóban. A gyár dolgozói örömmel fogadták, hogy a kereskedelem helybe szállította részükre a játékokat és más ajándékárukat.*

— **A VATIKÁNI** zsinat címmel Wesselényi Miklós, a Magyarország című hetilap publicistája tart előadást december 13-án, hétfőn délután 6 órakor, a Bartók Béla Művelődési Házban.

ez az én televízióm" H

— **JAPÁNBAN** csakúgy, mint sok más országban, a televízió csökkentette a mozilátogatók számát. Az utóbbi években Japánban háromezer filmszínházat zártak be.

„Visszafejlődik" a jegesmedve?

Az Ursus Maritimus (jegesmedve) kezd visszatérni a vízi életmódhoz. Ez a fejlődés többmillió éven át tarthat, amennyiben a fehér mackókat addig ki nem írtják. A jegesmedve, a szárazföldi emlősökkel ellentétben, úszásnál nem használja a mellső mancsát az előrejutáshoz, csak „kormányoz" vele. Ugyanígy használja a bálna a farkát. A Pennsylvániai egyetem tanára, dr. Schein úgy véli, hogy a jegesmedve is elindult azoknak az emlősöknek — például a bálnának és a rozmárnak — az útján, amelyek elhagyták a szárazföldet és „tengerre szálltak".

1965 DEC 12
ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Bozsik István
ÉLET ÉS IRODALOM
1960. ÁPR 13.

VÁCI MIHÁLY:

Tiszta és jó

Csak megmutatták és most jobban fáj,
hogy
egy pillanatra láttam a világot,
csak annyira hogy pontosan lemérjem,
— mi az, amit nehéz lesz már elérnem:

mindent, miről a kitárt messze hírt ad,
barátokat, kik asztalukhoz hívtak,
s közös beszédünk egy dologról áradt:
a bort dicsértük és az éjszakákat,
zenét imádtunk lámpák fénykörében,
lelket a más nyelven írt költeményben,
a szót ízleltük, — ki-ki a magáét,
dúdolva csak kavargattuk a kávét,
néztük — a cigaretta hogy virágzik,
és morzsolgattuk a csend bóbitáit.
Beszéltünk, hogyha tudtunk, és ha nem,
hát
bolyongva, szótlan is értettük egymást.
A boltívek alatt a századok hajói
mélyén be jó volt egymásba karolni.
Ó, ezeken a néma, hosszú csendes
perceken hányan nőttek a szívemhez!
Bocsássatok meg! — de túl a határon
mennyi megértő, szerető barátom
került, s habár csak csúfoltam a nyelvet,
milyen hamar megérezték a lelket!
A lobogás a fontos ott, a láz szép
áramai, a szemben égő szándék,
a sugárzó öröm, mely leplezetlen
kérezkedik szívükhöz a szemedben;
az idegen szomja, a hívó vágy, hogy
mindenki külön öleljen magához!

Hogy érezzék egy kézfogásról rólad,
hogy jót akarsz, és te is tiszta, jó vagy;
s egy tekintetük elhitesse véled:
— szép dologért élsz — és érdemes élned!

1021

Bozsik István: Az épülő Erzsébet-híd

Meghalt Hadnagy
miniszterhelye

Dr. Hadnagy László művelődésügyi miniszterhelyettes április 10-én, 42 éves korában, rövid betegség után váratlanul elhunyt.

Hadnagy László 1921-ben született. Szombathelyen. A felszabadulás előtt nehéz körülmények között végezte iskoláit. 1945 után tanári oklevelet szerzett a budapesti egyetem bölcsészettudományi karán. A tanácsok megalakulása utá
művelési
1962-ig a
végrehajt
nökhelyet
művelődé
lyettessé
ja elisme
mai része
tetésben.
Dr. Had
velődésügy
ját halottjának tekinti.

Mesterházi Lajos cikkének folytatása

(Folytatás az 1. oldalról)

Súlyos hibákat követtünk el kapkodással, önhittséggel, politikai dilettánskodással, és a legnagyobb baj volna, ha nem tanulnánk belőle! De azért nemcsak mi tehetünk róla, ha legjobb szándékainkból is az lett, ami lett...

Ezen a nehéz úton történtek bizony olyan elbukások, hogy alig tudtunk felállni utána, és aki fölállt, az is csak sántikált sokáig. Ki-ki a maga módján, a maga szerencséje, szerencsétlensége, edzettebb vagy idegesebb alkata szerint. De talán senki sincs közöttünk, aki az elmúlt tíz év alatt ne esett volna kétségbe, aki ne forgatott volna még öngyilkos gondolatot is a fejében. És biztos, hogy az elmúlt tíz év néha igen nehéz atmoszférájában mi magunk is tetéztük a magunk baját, súlyos sebeket mértünk egymásra, ahol segíteni kellett volna jó szándékú embernek a jó szándékú emberen.

Ebben a mi nemzedékünkben furcsa dráma feszül. Most végre itt vagyunk, nagyjában-egészében gyógyultan; és nagyjából egyetértésben a jelent meg a jövőt illetően. De ha bármelyikünk igazolni akarná minden lépését, egész magatartását a múltban, akkor pillanatok alatt egymás hajába kapnánk. Vigyázzunk tehát, barátaim! Mert ilyenfajta rendbontó szándék akad úm! Mert megvan a hajlam az emberben, hogy a maga útját minden részletében szentesítse, hogy a maga lelkiismeretét tisztázza, még ha erőszakot tesz is vele az igazságon, ha szükséges. Ezt a hajlamot kell legyőznünk, mert ez a hajlam a legveszedelmesebb. Ez a hajlam az, amely a legtöbb hibát szülte, ez a hajlam az, amely a legtöbb bűnt szülte. Ez a hajlam az, amely a legtöbb bűnt szülte. Ez a hajlam az, amely a legtöbb bűnt szülte.

Ez a hajlam az, amely a legtöbb bűnt szülte. Ez a hajlam az, amely a legtöbb bűnt szülte. Ez a hajlam az, amely a legtöbb bűnt szülte.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Bozsik István

1965 JAN. 16.

ÉLET ÉS IRODALOM

1021

Bozsik István: Pihenő fiú

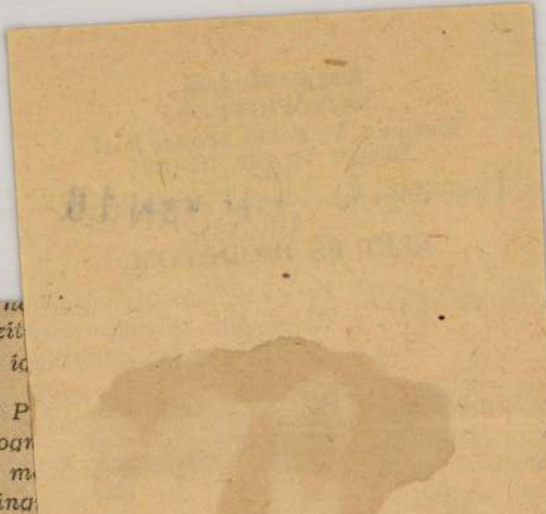

ZONYOK

— Hogyan?

— A tagságot kértük meg, hogy jelentse a tolvajt.

— Az eredmény?

— Varga Károly jelentette, hogy brigád-körzetéből 200—250 kukoricacső hiányzik. Beálltunk a táblába. Szürkületre Sz. Lajosné be is fordult a kukoricásba.

— Mit csinálsz itt Sz. La-

forgok, böszít
Igy forogtam, ic

Egy életen át! P
vágy, lobogn
Meddig m
kellene lána

Levél a partról

(Vázlat)

Behavazódott a tavon a jég.
Behavazódott körötte a rét.

— mert azt hisz
nem is fái o
ez a belém pecsé
De nem! Fái
a csönd födője i

3

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Bozsik István

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1965 JAN 10.

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1021

Kislány

Bozsik István rajza

ei között

d lehet bejutni az akkori cég
e főnöki szobájába. A második
, és harmadik emeleti helyisé-
, gekben rejtőzött a család is-
: merőseikkel, és minden ajtó-
- nyílásra, vagy hangosabb zaj-
ra összebújva, riadtan re-
ménykedtek, hogy talán még-
sem fedezik fel búvóhelyüket.

A látogatás legmegkapóbb része az úgynevezett „hátsó traktus". Az üldözött ember természetes, védekezőállásba szorul. Ez történt itt is. A család jó barátja, az igazi rejtekhely felfedésének megakadályozása céljából, a tulajdonképpeni tartózkodási helyre vezető ajtó elé egy könyvszekrényt szerelt. Ez a szekrény forgatható és úgy nyílik, mintha ajtó volna. Emögött zajlott le a rejtőző családok élete, emögött volt a hátsó traktus. Mi látogatók, magunk is meggyőződhettünk a készített asztalosmunka tökéletességéről.

Senki sem gondolta volna, hogy amögött még van „valami". Az emeletre feljutva, láttuk az egyes berendezési tárgyakat. A kályhát, amelyen már az üldözés második évében alig volt mit főzni. Az asztalt, amelyen Anne megírta világotjárt naplóját. A fekhelyeket, az udvarra néző és sötét papírossal letakart ablakokat, mindenegyes tárgyat, amely a tragikus évek emlékeit idézi.

könyvekről

Ki emlékszik a középiskolai ak
tankönyvek apróbetűs jegyze-
teiből ezekre a szavakra?

Valahol a „népies epika" tá-
jékán helyezkednek el emlé-
kezetünkben, s megrögzötten
hasonlítgatjuk őket az Iliász-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Bozsik József

ÉLET ÉS IRODALOM

1965 MÁR 7.

1021

Bozsik István: Illusztráció

szaki igazgatás az enyém, a munkásokkal való foglalkozás az üzemi társadalmi szerveké". Mi ez? Szerintem a mi társadalmunkban a miniszter, az igazgató, a főmérnök és a művezető éppen olyan kollégája, nevelője, vitapartnere és ha úgy tetszik, agitátora a fizikai munkásnak, mint a párt, a szakszervezet választott és nem választott emberei. Hiszen valamennyi szakirányító szerv és személy is egész tevékenységével és létével a fizikai

munkás lényegesen
vár a vele egy célért
műszaki vezetőktől. É
ezen elgondolkodni é
indokolt, változtatni,
termelés legfontosabb
se a fizikai munkás.

Igaz, kevés a tapasztalatunk az üzemi demokratizmus fejlesztésében. Most vágjuk a medrét. Emiatt jószándékú munkánkba fonákság is kerül. Gyakori az üzemi demokrácia liberális értelmezése. „Nem szólok keményebben, mert szektásnak bélyegeznek." Vagy „Gorom-

dolgozunk. S azokhoz, akik a kákán is csomót keresnek, s életünktől elszakadva légvárakat építgetnek anélkül, hogy érdemleges módon előbbre mozdítanának valamit.

Siklós János,
az MSZMP Csongrád megyei
PB. titkára

Bozsik István
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-807
1965 MÁR 2

NAPJAINK

1021

Bozsik István rajza

nek, és ezzel ő maga is tisztában volt.

— Jó, hát értek én az elhallgatott szóból is — mondta a báróné a kínos csendben nyilvánvaló nehezteléssel, és fölállt. — Jösztök, lányok? A tiszt urak meg fognak bocsátani, ha ezúttal nélkülözni

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Bozsik István
NAPJAINK
1965 JAN 1
1021

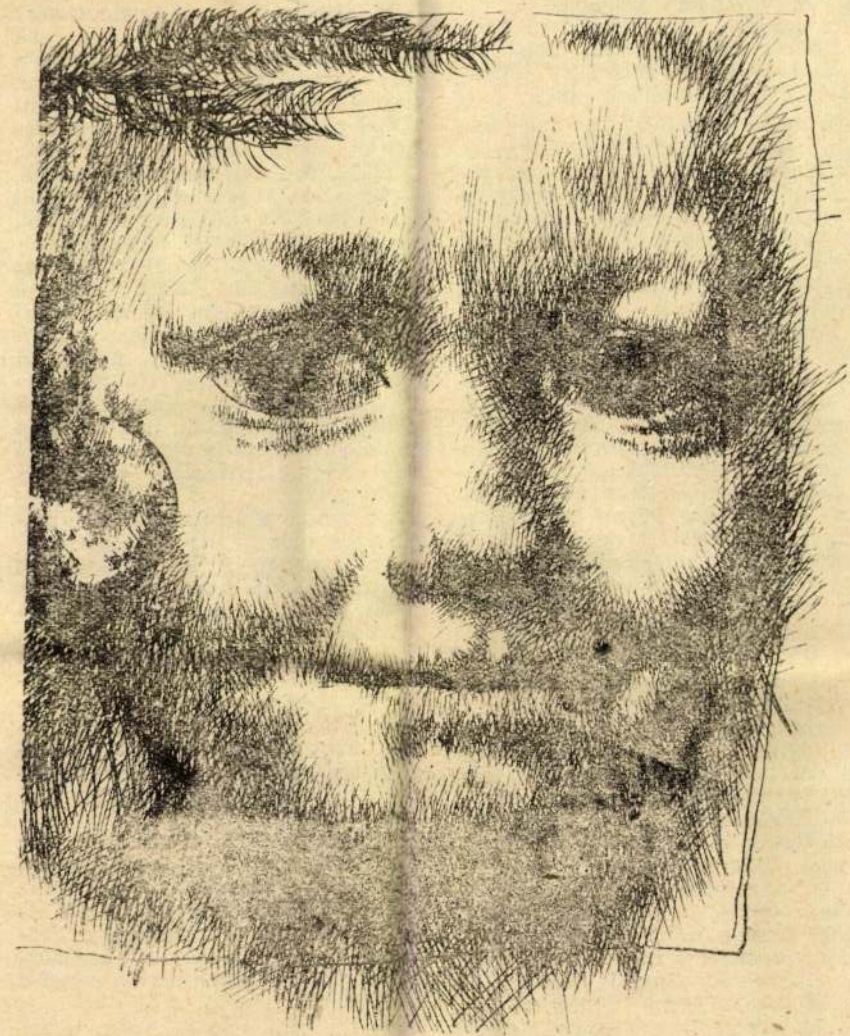

Bozsik István rajza

ZAG

znak! Ezt a gon-
angoló szégyen és
n szólaltatják meg.
etüknél fogva ke-
ja Eisenreich és a
izód félreérhetet-
llattá züllött em-
kaland a háború,
érhet meg sértet-
l.
ebbek az emberi
sek, a lét feltéte-
biztosít menedé-
bálványa, a pénz
estert akkor éri
rtűz, amikor már
össze a kincstári
ag spekulációival
y több ezer baj-
ostoba halálnak.
Hans Peickert

ónak évekkel a
kolnia az ártatla-
e: A tett.) Mert
okan a németek

cska miatt kell
cska miatt, amit
árán ment ki a
rtelen, a parag-
ragaszkodó had-
kül küldi a ha-
borba. A halál-
közé kerül az,
lgálatot. Az ad-
zt választja hite
a szerint „Oda-

at leszünk nemsokára mi is" — vigasztalja az apja, mert más vigasztalás nincs ebben a pokolban.

Az ember a misztikához, a testi és lelki narkózishoz nyúl, hogy eltompult aggyal és érzésekkel menekülj̈ön a jelen, a valóság elől.

Az egész kötetben egyetlen novella mutat ellenpéldát: W. Schurre: Ház a tónál — halásza, aki még faluja védelmére sem fog fegyvert és sportbaráti egyetértésben megy a tóra horgászni az angol tábornokkal.

A szorongás, a fenyegetettség érzése jelentkezik csaknem valamennyi novellában, versben — még azokban is, amelyek nem a háborúról szólnak.

Nem segít ezen a gazdagság, az anyagiak bősége sem. Üres világ ez, amelyben eltorzulnak az emberi kapcsolatok, mert hiányzik belőle valami, amit nem lehet pénzzel megvásárolni. Justine Hopp élete azért üres, mert nem kapott szeretetet, emberi megértést, meleget (Klaus Rochler: A tizennyolcadik születésnap), a gyermeke hiányára csak annak halála után rádöbbenő apáé, mert nem tudott adni szeretet. (Ingeborg Bachmann: Minden.)

Minden van itt: pazarul berendezett lakás, autó, külföldi utazások, vikendek, bár a pincében, amit a konjunktúra, a gazdasági csoda meg tud adni. Mégis zaklatott világ ez, amelyből menekülni akar az ember. A múlt felé nem nézhet, a jövőt beárnyékolják a jelen fenyegető tendenciái. Murke doktor „csendet" gyűjt, magnetofon szalag darabkákat, amiken semmi sincs (H. Böld: Murke doktor összegyűjtött csendje), a kis gyerek oroszlánná nagyítja macskáját félelmében (Ingrid Bacher: A gyerek és a macska), a világból kiábrándult apa új, eddig nem ismert életmódot talál ki fiának, hogy me-

neküljenek va
világ nagy koc

De egyáltal
Siegfried Len
hazardírozással
val — (befeks
alá) — tud r
ügyfél arcára,
hibája menti

„Modellünk azó ... még tökéletesebb, a vágószerkezet már soha nem ragad be, és én azt kérdem magamtól, meddig is mehetek el, ha megint eljön hozzánk egy Pachulka-Sbirr az Aleuti-szigetekről. Általa ismertem fel, hogy hivatásom örökös óriási kockázat, és ma már tudom, hogy a vidámság hivatásszerű terjesztését nem lehet eléggé megfizetni. Úgy érzem, megéreztem a veszélyt, és ha manapság ügyfeleink vidámságára gondolok, magam is vidáman villogó késeket látok lebegni — extra éles acélból..."

A berendezés újra működik, a polgároknak móka kell, tréfa, mert felejteni akarnak. Pedig fenyegető ez az újra működő berendezés, amely a halált hordozza magában. A gép „természetéből" fakad, hogy nem tudja, mit cselekszik, és szenvtelen pontossággal apríthat halat, de embert is. Minden az embertől függ — attól, hogy mit adagol a gépezetbe... Ezt látják a mai német „mókadoktorok", ettől óvják, erre figyelmeztetik a géppel felelőtlenül játszadozókat.

Ma még kifogástalanul működik a gazdasági csodagép, de mi lesz, ha kialszik az értelem, elbóbiskol az éberség. Ezt kiáltja izgatottságtól elfúló hangon ez a rokonszenves írócsoport, igazolva, hogy a németségnek ma is van lelkiismerete, és ez a lelkiismeret még jól működik.

(Európa Könyvkiadó, 1964.)

i. r.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Bozsik István
NAPJAINK
1965 JAN 11
1021

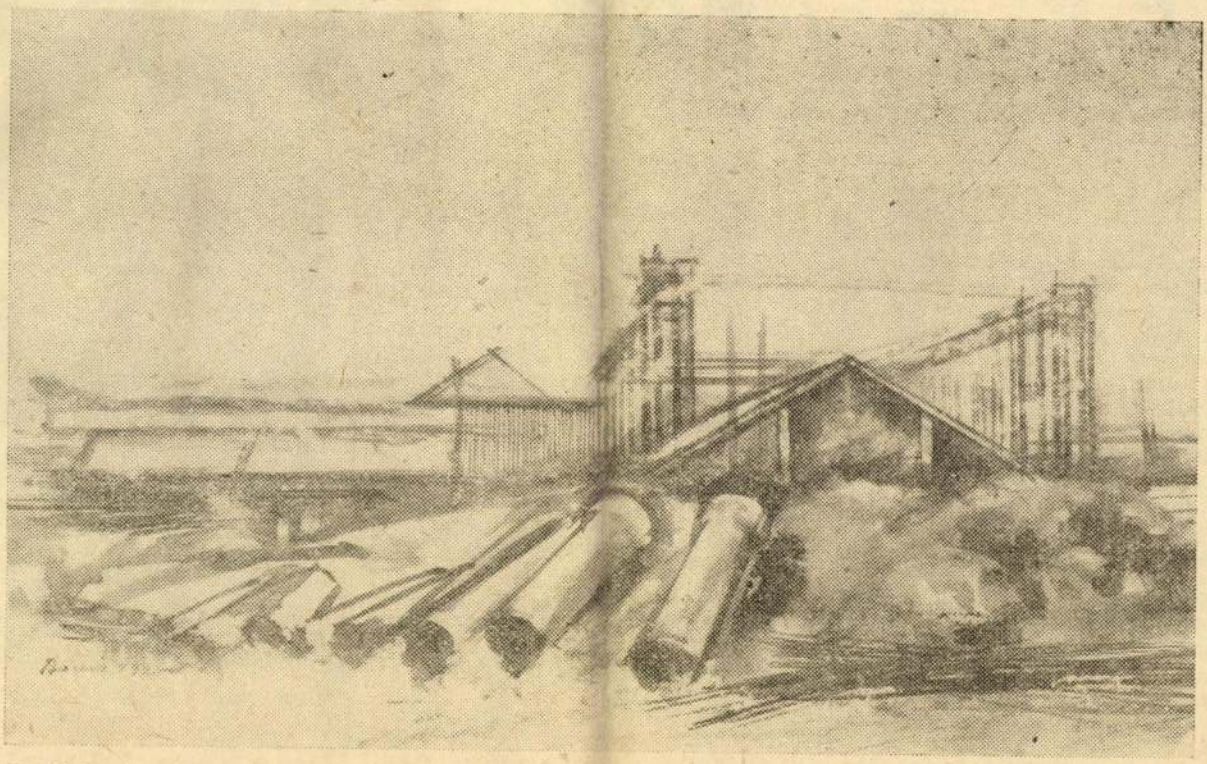

Bozsik István rajza.

KÉP — 1964

lt év jelentősebb irodalmi műveiről)

erősek és aktivitásuk sokszor társadalmilag is hasznos cselekedetet jelent, mégis magányosak, s egy kicsit Hemingway hőseire hasonlítanak. Erejüket nem egy baráti társadalmi közeg energiája fokozza, hanem pusztán a küzdőtérre dobott magányos harcos biológiai energiái. Hősei sokszor döntenek helyesen, de hogy miért így és nem másképp az motiválatlan és titok. Lélektani szempontból ezért pl. a *Magános pavilon* Flóriánjának (aki a sebesült kommunistákat menti) és Válent Csabának tevékenysége (aki az ellenkező oldalon harcol) azonos jellegű belső mozdulatból születik.

Moldova így fogalmazza meg a *„XX. század gondolkodó embere számára követendő eszményi magatartási formát. Részt venni a harcban egy toronyból, nem pártot állva egyik oldalon sem, mert ez automatikusan maga után vonná, hogy megvédje ilyen vagy olyan személyek kicsinyes érdekeit, hanem harcolni magának a harcnak a kedvéért, hogy szóval együtt*

vatvezetőjének, s idézi meg a lap írógárdájának alakjait, *Ascher Oszkár* előadóművészi tapasztalatairól, s íróbarátairól emlékezik meg a *Minden versek titkai* című önéletrajzában.

*

Weöres Sándor munkásságát több szempontú és többsíkú érdeklődés kíséri. Vannak, akik (sajnos) csak az Antik ecloga megjelenése után hallottak róla először, s azóta is csak az erotikus versek mesterét keresik kötetében *(Tűzkút)*. Az őszinte érdeklődésű művelt olvasónak a fáradhatatlan kísérletező, az erőteljes nyelvművész tetszik, a kritikus pedig Weöres idealista filozófiájára figyel fel először. Talán éppen az ellentétek miatt vagy mert figyelőkészsége elsősorban a költői világképek meghatározó vonalaira érzékeny.

Weöres az árnyalt képek, metafórák mestere, az élet üdén és bájosan nyers mozzanatainak ábrázolója ugyanis a legszigorúbb és leg-

Batári László: Nógrádi hegyek.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Bozsik István

ÉLET ÉS IRODALOM

1965 JAN 30.

1021

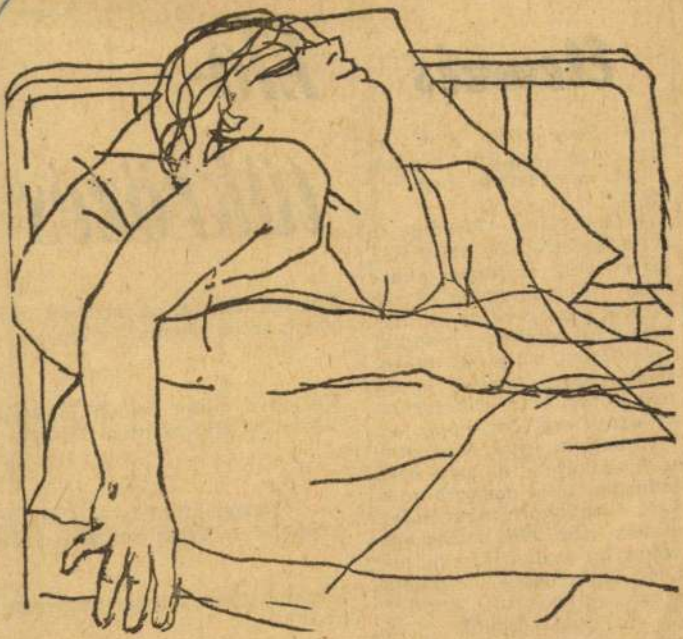

Bozsik István: Illusztráció

Elemzés

— Hogy miért nem írtam még igazán nagyot, miért nem irtam meg az igazit?

— Hát, igen. Mindig is azt akartam. De amig fiatal voltam, túlzottan akartam. Furcsa dolog ez, de biztosan ismered te is. Remény és félelem kinozza, arra figyel, nem a műre. Belekezdtem, hogyne kezdtem volna bele, sokszor is, de aztán éreztem, hogy ez még nem az igazi. Még nem vagyok képes rá, még botladozom, még gyakorolnom kell. Ujjgyakorlatokat, mint a zongoristáknak. Irtam hát olyan kis izéket, hiszen tudod. Azok mindig kellenek, mindig megfizetik, nemde? Es ujjgyakorlatnak jók, végeredményben az a fontos, hogy az ember fokról-fokra leküzdje szorongását. Ha mégis egy-egy mámoros

Elő-tükrözés

Latituc feleym zumzuchel mic
ysa pur és chomuv vogmuc. (H

Vajjon s mikor leszön jó Budába
lakásom! (Bornemisza Péter)

K
H

... Sőt azon kívül is — Csak jó k
véből is — Vitéz próbálni indul.
T

Véghözvittem immár nagyhírű m
(Zrinyi)

TI

Noha volna néköm csak most jó b
Fejem bátorodnék, hangos lenne s
Köz bertul megszorul, rozsdás én

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Bozsik István 1965 JAN 2

ÉLET ÉS IRODALOM

1021

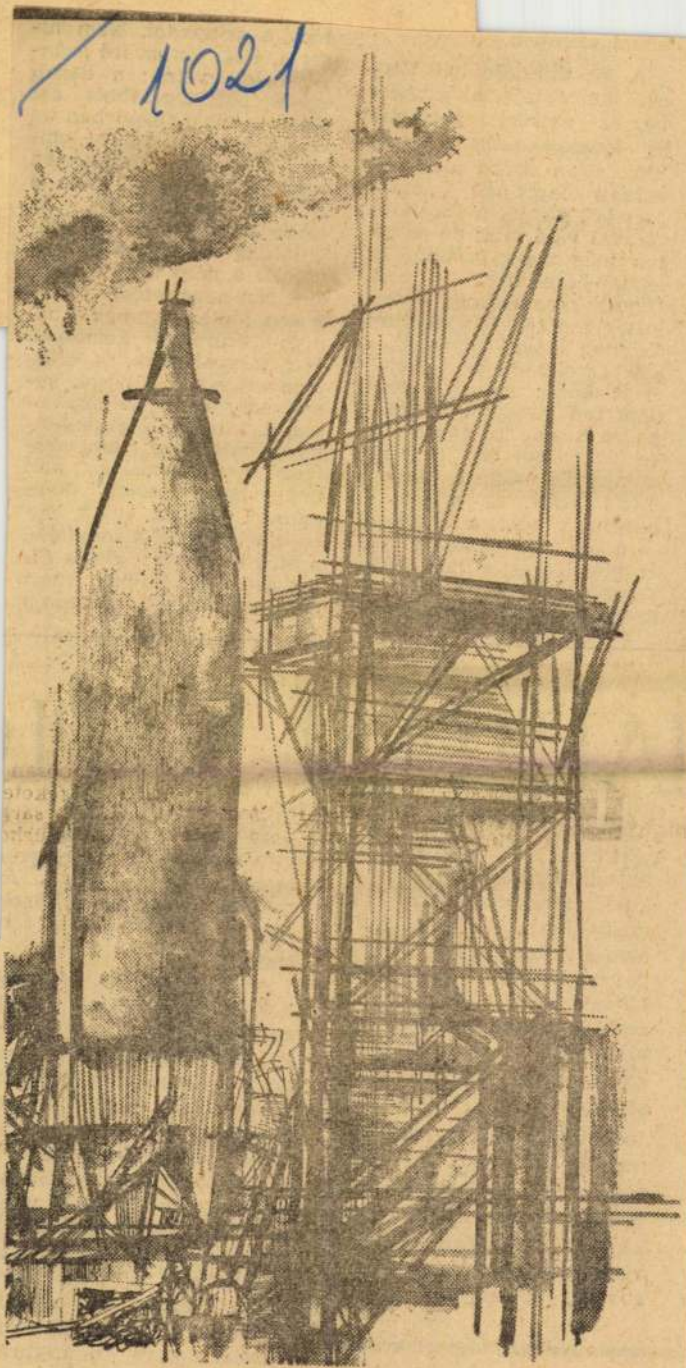

Bozsik István: Rakéta

ákkal szemben.

A hit drámája cors komédiája, be, az emberi és igazságérzet hité. Van ebbe valami lappang azértis", a saját lásával való vita lán még meggy ember-közelibbé Ugyanakkor szí kus mozzanata mellett mégsem eléggé „dráma", a szó „cselekmény", „akció" értelmében: éppen, mert nem tud „tropi"-t a színpadra hozni, az egész vita — legyen bár szó a köbcsontokról vagy a kizsákmányolásról, az artikulált beszédről vagy a tabukról — megmarad az elvontság, az elméletiség síkján. Még Templemore egyébként ragyogó rabulisztikával ex-

nem a színpadon komolyan vett tárgyalásban, s előzményeiben, a tudósok komolyan vett nyilatkozataiban és vitáiban ő ébredhetne rá mindarra, ami groteszk, ami komikus, ami nagyonis emberien nememberi. Ennek egyik legszembetűnőbb bizonyítéka a bíró házaspár: *Bulla Elma* azért oly kitűnő, mert nem „ugrik be" a szerep

IÁLLÍTÁSI NAPL

sonekhez, gépelemekhez hasonlító térplasztikák alkotója megérdemli az ilyen megjelölést. A gépek funkcionális formáinak szépségét ugyan nem ő fedezte fel, hiszen a konstruktivista szobrászat már negyven éve alkalmazza. Formálásának egyéni jegyei az érdekesek: alátámasztják tökéletes technikai, metallurgiai ismeretei (1937-ben tett mestervizsgát). Jellemzői a nem filigrán, de az acél természetéből adódóan nem is vaskos elemek. Kerüli a barokkos, szeszélyes mozgal-

masságot, illetve erején kitörését lefojtja; nyugo száraz előadása, tiszta fo mákkal ér el nem harci hanem megnyugtató h tást.

A kiállításon feltűnés kelt a rézszalagból készül spirálmeander, a hátulró kalapált bádog, mely a sze gecselt vaslemez-felülethe hasonlít, s a fémek sokfél kezelése, aranyozással, ége téssel. Különlegessége a ki állított anyagnak a maratot fém. Aki már látott nyom dai klisét, talán eszébe ju tott, hogy néha milyen szé önmagában is, akár fel le hetne akasztani a falr Ilyen savval maratott — ál rázoló, vagy nonfigurat — domborműveket csin Kühn acélból, sőt alum niumból is.

Egy katalógus elárul

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Bozsik István

1972 AUG 6
1021

ÜLDÖGÉLŐ
Bozsik István rajza

alati gazdálkodás és üzemszerv
mos üzemben, gazdaságban bi
gyon célszerű lesz megindítása.
nes már most gondolni rá, ho
smét tanácsválasztások lesznek,
apcsolódó politikai munkához
nereteket nyújt az állami és tá
kérdéseivel foglalkozó tanfolyam

Hogy mennyire tölti be célját
ás — közkeletű szóval élve —
natékony, azt éppen azon lehet l
yen „municiót" ad a kommu
politikai tennivalók megoldásáh
amiféle elvont „elméleti színvo
ce, hanem a gyakorlat igénye. E
képpen sem a színvonal kifeje
csak „magasabb szintű", tovább
gű tanfolyamokat indítanak ott,
leg alapozó jellegű vagy lazább f
lalkozások jobban szolgálnák a k
pártszervezetben az előző oktat
kelésekor már levonták azt a kö
hogy e tekintetben kissé „elő
nem gondoltak eléggé az új, vagy
nyabb iskolázottsággal rendelkező
ra. A mértéktartás itt is feltétle

előtt

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

1972 APR 1.

Borsik István
1021

VÁZLAT

Borsik István rajza

A BÁÉV dolgozói a hatodik 9 emeletes lakóházat szerelik a városközpontban.

Lakás
Leninv

A negyedik ötéves tervb
dik Leninváros. A nagyar
szerűen magával hozza a v
gyorsítását. Az elmúlt esz
270 házgyári termékből ö
Szinte gombamód nőnek
új épületei.

Az idén is a lakásépítés
lesztési feladatot. Ennek
1972. évi fejlesztési alapjá
házásra több mint hetve
Ehhez jön még a tárcától
mintegy 230 millió forint),
nisztérium városfejlesztési
sok, illetve munkásszállók
közművesítési feladatok m

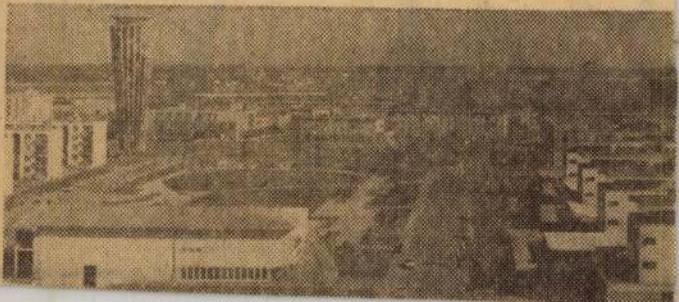

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

Bozsik István

1972 JUN 4

1011

Bozsik István rajza

ságpolitika
kolci járásban

szervezetek helyzete és munkája

175 volt a 26 éven aluli, akiknek 70 százalékát a KISZ-taggyűlés is ajánlotta felvételre a pártba. A felvettek 80 százaléka üzemi dolgozó volt, ami egyben jelzi is, hogy a mezőgazdasági üzemekben ez a munka még sok kívánnivalót hagy maga után.

A tagfelvételi korhatár leszállítását a KISZ tagjai egyöntetű helyeslással fogadták, eddig azonban mindössze húsz 18—21 év közötti fiatalt vettek fel a pártba a miskolci járás pártszervezetei. A járási pártbizottság megítélése szerint ez mindenekelőtt a pártalapszervezetek pártépítő munkájának gyengeségeit tükrözi, de rámutat a KISZ pártépítő munkájának fogyatékosságára is.

A KISZ-munka egyik legnagyobb fogyatékossága jelenleg az, hogy a KISZ-alapszervezetek túlságosan el vannak foglalva a KISZ rás tapasztalataival, s ez általánosabb következtetések levonására is lehetőséget nyújt. Egybehangzóak a tapasztalatok, hogy az ifjúságpolitikai határozatok megjelenése óta pezsdülés van megyénkben, az ifjúság helyzetével, ügyével való foglalkozás területén. Kezd valóban társadalmi üggyé válni ez a munka, azonban itt-ott még sok a formalitás is. Különösen a gazdasági szervek vezetőinek kell belátniuk, hogy az ifjúságunk problémáival való foglalkozás nem jelentheti csak a pénzt, a fiatalok fizetésével, jövedelemviszonyaival való törődést...

Felszólalása során *Deme László* elvtárs, a megyei pártbizottság titkára főként azt hangsúlyozta, hogy az ifjúságpolitikai határozatok végrehajtásának döntő feltétele: a jövőben mennyiben sikerül, méginkább társadalmi üggyé, egész politikai és

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP

[1971 NOV 1 8

Bozsik István

1021

* Férfiportré

Bozsik István rajza

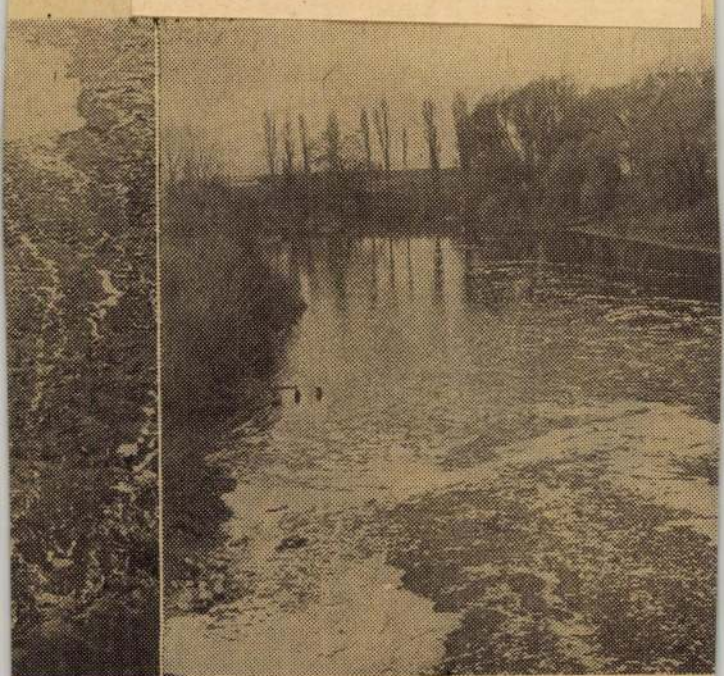

* *Pillantás a Sajó-hídról. A víz alól már kibukkannak a m*
azért is veszélyes, mert köztudott, hogy a Sajó vize rendkívü
kevesebb a víz, annál inkább koncentrálódik a szennyeződés.
taniuk a kibocsátott vizet a Sajó mellé telepített üzemeknel

Még nem korlátozták a vízfogyasztás

Anadna

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1971 DEC 28

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Bozsik István

1021

1971.

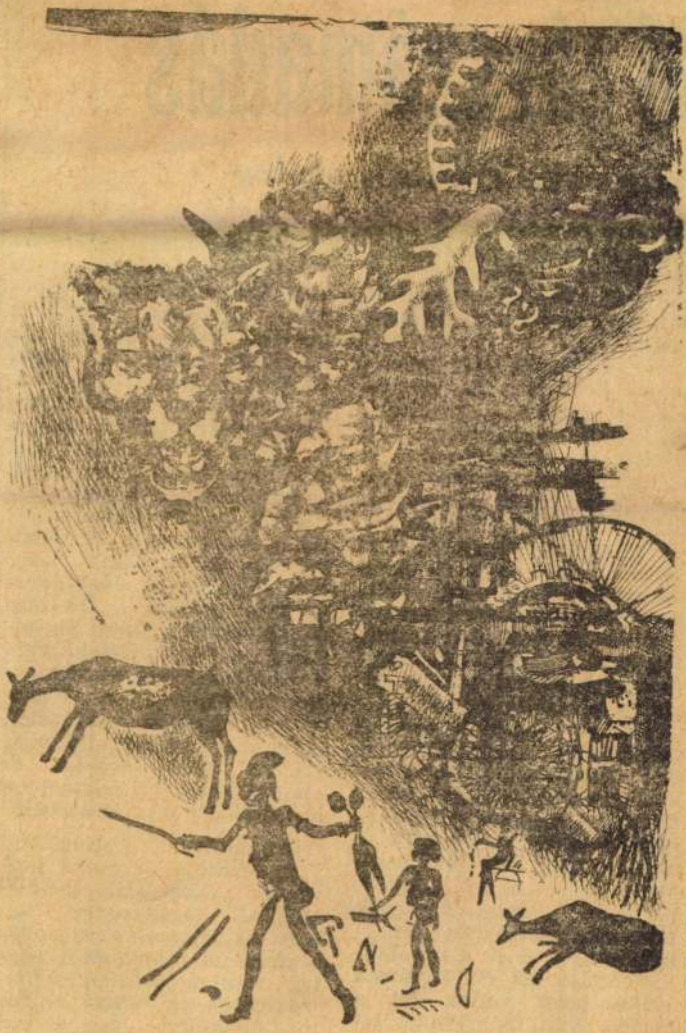

Bozsik István rajza

kedd

ai Z...

járás termelőszövetkezeteiben

vettek a pártszervezetek rendezvényein, és igényelték a rendszeres tájékoztatást a pártélet időszerű kérdéseiről (Méra, Fancsal, Telkibánya stb.).

A beszámolók sok helyen *személy szerint is* megdicsérték azokat a párttagokat, akik rendszeresen és aktívan kivették részüket a pártmunkából, maradéktalanul eleget tettek pártmegbízatásaiknak; de több helyen — például Selyeben, Mérán, Deteken és másutt — el is marasztalták azokat, akik nem éltek rendszeres szervezeti életet, nem gondoskodtak továbbképzésükről, vagy nem progresszív alapon fizették a párttagsági díjat.

Minden tsz-alapszervezet beszámolója megkülönböztetett figyelemmel foglalkozott *a pártépítés* tapasztalataival. A vezetőség igyekezett reálisan értékelni az alapszervezet pártépítő tevékenységét, számot adni a pártépítő munka tervének megvalósításáról. Itt említhetjük meg, hogy a tsz-alapszervezetek az év folyamán 106 új tagot vettek fel a pártba, közülük 19-et decemberben — vagyis a pártépítő munka a beszámoló taggyűlések időszakában sem szünetelt. Ugyanakkor elcemberi taggyűléseken *a tagság 32 százaléka szólalt fel a vitában.* Továbbá az is, hogy nemcsak a gazdaságpolitikai kérdések, hanem a szervezeti élet kérdéseinek tárgyalása során is élénk, tanulságos vita alakult ki. Az *encsi* tsz-csúcsvezetőség alapszervezeteiben például a párttagok 43 százaléka kért szót, fejtette ki véleményét. A hozzászólások bátrak, kritikusak voltak, elmarasztalták a szervezeti életet elhanyagoló párttagokat. *Fényban, Füg*ödön és *Abaújdevecserben* például a felszólalók javasolták, hogy fegyelmileg is vonják felelősségre a kötelességeiket elhanyagoló párttagokat. A füg*ödi* alapszervezetben felszólalt elvtársak így fogalmaztak: *„Azzal csak erősödik az alapszervezet, ha felszámolja a szervezeti élet lazaságait".*

Örömünkre szolgálhat, hogy szinte valamennyi hozzászóló *közérdekű problémákkal* foglalkozott. Szó esett az alapszervezet gazdaságirányító munkájáról éppúgy, mint a járdaépítés fontosságáról, az orvosi ellátás megjavításáról, vagy a tszek káderproblémáiról. S a felszólalók valamennyi kérdésben kommunista felelős-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NAPJAINK

1972 APR

Borsik István

1021

BOZSIK ISTVÁN RAJZA

Gábor

pjainkhoz

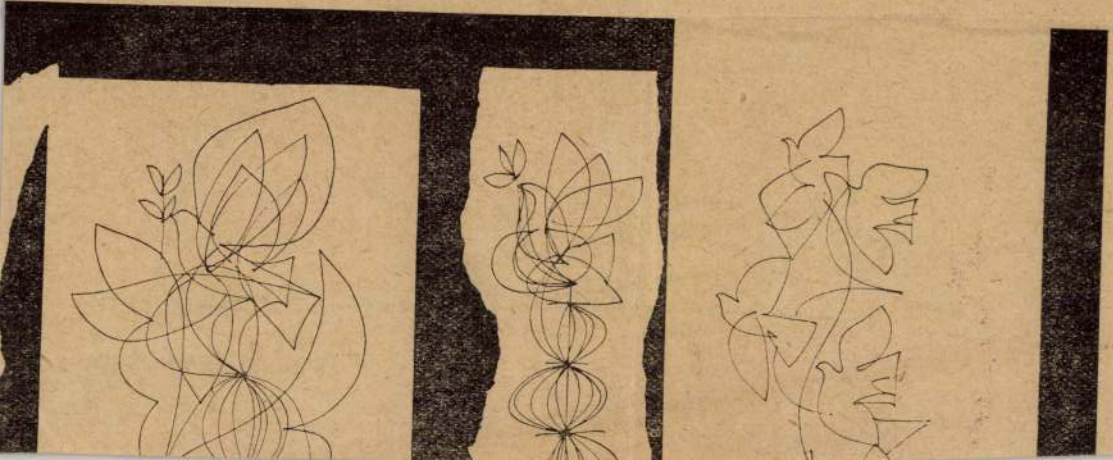

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1972 APR 29

Borsik István
1021

Bozsik István: Illusztráció

MEGHALLÓI A TÖRVÉNYEKNEK

(Folytatás a 3. oldalról)

mazni a nemzet igazi sorskérdéseit. Ezért tudott maga mögé tömegeket szervezni, ha nem is annyit, amennyi a katasztrófa megállításához szükséges lett volna. De az is igaz: a nemzeti sorskérdéseket csak azért volt képes felismerni, mert **népfrontpolitikát** folytatott, mert **nem** zárkózott be. Az idők változtak, a történelem ma más, de ez az igazság ma is változatlan. Életérdeke és létérdeke pártunknak, munkásosztályunknak, hogy a népfrontpolitika eleven valóság legyen, és ehhez, úgy érzem, a Hazafias Népfrontnak az eddiginél sokkal többet kell tennie.

Én ezt úgy szoktam fogalmazni: ne elégedjék meg a Hazafias Népfront azzal, hogy elsősorban a politikai élet „háztáji gazdaságaiban" van otthon, hanem a nemzet és a szocialista építés legnagyobb problémáinak kidolgozásában, végrehajtásában keresse legfőbb feladatát. A városszépítés, kiskert ápolók szervezése, honismeret, stb. mind nagyon fontos dolog, csinálja továbbra is a népfront, de elsősorban mégis a legfőbb politikai kérdések fórumának tekintse magát. Így tudja igazán segíteni a párt népfrontpolitikáját.

Befejezésként nagyon röviden: az alkotmány természetesen oszthatatlan egész. Minden pontja mindenkinek szól, de talán mégis megbocsátható, hogy mint író és értelmiségi különös figyelemmel néztem az alkotmánytervezetnek azokat a pontjait, amelyek rám és a hozzám hasonló értelmiségi emberekre vonatkoznak. Nagyon örültem — és gondolom: örülünk mindnyájan — annak, hogy a szövetségi politika részeseként immár az alkotmányban rögzítetten is ott van az értelmiség, minden megkülönböztető jelző nélkül. Nem *néphez hű*, nem *haladó* értelmiségről, hanem *az* értelmiségről beszél a tervezet, és ez a „negatívum" pozitívum, mert azt jelenti, hogy értelmiségünk ma már egészében ott áll a nép mellett.

Mint írónak, mint alkotó embernek külön öröm, hogy az alapvető *badságát"*. Teljesen új paragrafu ez alkotmányunkban. Növeli

alkotó értelmiségünk

biztonságát, de nemcsak a mi sze mélyes alkotói biztonságunkról va szó. Ez közügy is, nemcsak egyé neknek szóló állampolgári jo Mert a helyesen értelmezett sza badság nélkül sem a tudomány sem az irodalom nem tud fejlődni A helyesen értelmezett szabadság tudomásul venni, hogy az irodalom is, a tudomány is csak a maga benső törvényei szerint tud igazán fejlődni. Ha elmondhatjuk, hogy az utolsó 10—15 évben hallatlanul sokat fejlődött a magyar tudomány, sokkal színesebb és gazdagabb lett a magyar irodalom és művészet, azért mondhatjuk el, mert a párt kulturális politikája ezt az elvet alkalmazta. Most az így biztosított szabadság bekerül az alkotmányba is, és ez nemcsak az irodalomnak, nemcsak a tudománynak lesz jó, hanem mindenkinek.

Nekünk, marxistáknak életelemünk a valóság minél alaposabb megismerése, az, hogy szüntelenül lássuk az állandóban a változót, és a valóság megismeréséhez — és megváltoztatásához! — a jó irodalom és a színvonalas tudomány sokat tud adni. A politika a maga érdekei ellen vét, ha nem engedi, nem segíti így fejlődni az igazi irodalmat és az igazi tudományt.

Persze, ellenségeink azt mondhatják, hogy ez afféle mézesmadzag, mert lapozzunk csak előbbre az alkotmányban. A 18. § ugyanis így fogalmaz: *„A Magyar Népköztársaság szervezi és támogatja a társadalom fejlődését előmozdító tudományos munkát, segíti a haladást szolgáló művészetet."* Tehát nem általában a tudományt — mondhatják —, nem általában a művészetet. Ez szűkítés — tehetik hozzá. Én azt mondom, nem, ez nem szűkítés, éppen ellenkezőleg: ez ad humánus tartalmat a szabadságnak. És ezzel nem kevesebb lesz, hanem nagyobb az irodalom és a művészet szabadsága, a növekvő felelősséggel együtt.

Borsik Istvánu

1021

★ *Tanulmány*

Bozsik István rajza

1972 MÁR 11

DÉLI HÍRLAP

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRKÖZLŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

...azafias erők ...ttműködése ...rténelmi ...égszerűség"

...egyei bizottságának ülése

...kat egyeztetni lehet a lakosság észrevételeivel.

Az államélet fejlesztésének ...

...tásra. A népfront közjogi szerepe egyre erősödik. Éppen ezért — és ezáltal — a nép...

az NSZK államtitkára befejezte kétnapos tanácskozását Berlinben. Közös közleményük megállapítja: sikerült tisztázniuk a közlekedési egyezmény megkötésével kapcsolatos több gyakorlati kérdést. Megállapodtak abban is, hogy olyan vasúti menetrendet kell összeállítani, amely megrövidítené a pünkösdi ünnepek alatt az NSZK és Nyugat-Berlin között közlekedő vonatok menetidejét. A két államtitkár legközelebb

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP

1972 FEB 14

Bozsik István

1021

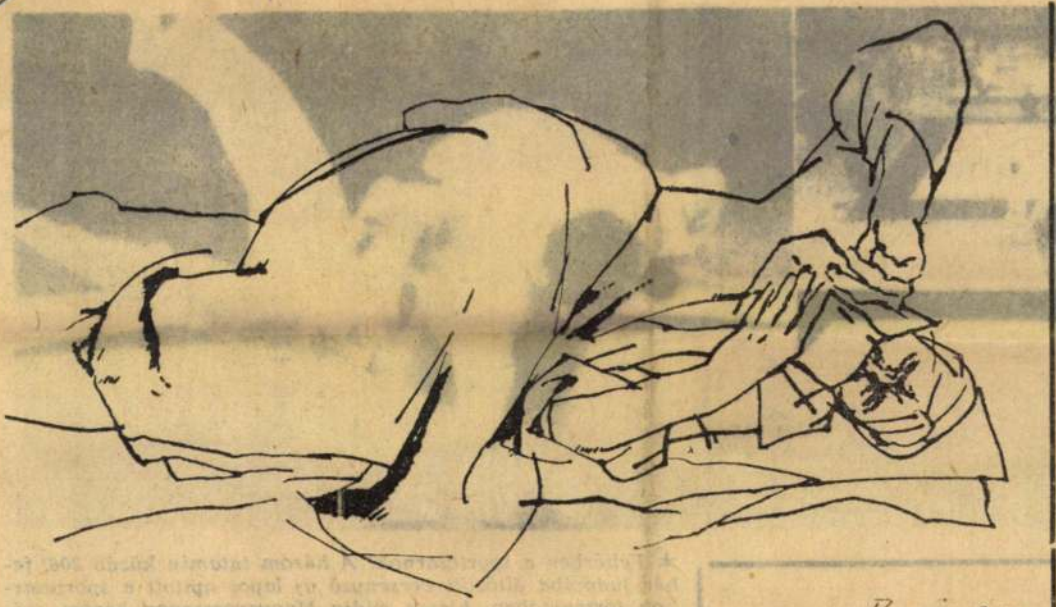

✶ *Olvasó*

(Bozsik István rajza)

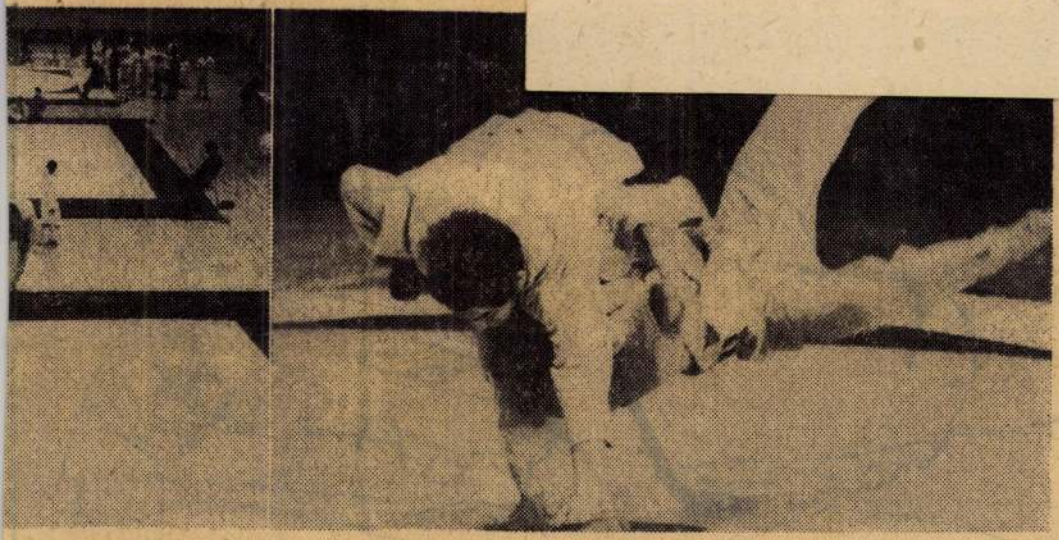

✶ *Fehérben a sportcsarnok! A három tatamin küzdő 206, fehér judoviba öltözött versenyző új lapot nyitott a sportcsarnok történetében, hiszen eddig Magyarországon három szőnyegen még soha nem rendeztek cselgáncsversenyt. A jobb oldali képen Vincze (alul), az MVSC versenyzője és Németh (Tatabánya), a súlycsoport győztese klasszikusan szép mozdulatát örökítette meg fotóriporterünk. Vincze bronzérmet szerzett. (A hétvége sporteseményeiről a 7. oldalon szá-*

Bozsik István

1972 FEB 17

1021

★ Ülő férfi

Bozsik István rajza

DÉLI HÍRLAP

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRKÖZTÖ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

✶ *Sok ezer cserép jácintot és tulipánt készítenek elő a Miskolci Kertészeti Vállalat üvegházaiban Júlia és Zsuzsanna napjára. A Hollandiából importált virághagymákból dús fürtű, illatos, fehér- és mélyrózsaszín Hiacentesek fejlődtek, s pompázatosan virítanak az amerikai szegfűk is. Miskolc tíz virágüzletén és ninvárosi és a pataki virágbo állásának 25. é kertészei, s az tanulók szinte növényeket.*

A bányászsztrájk árnyékál

Ma erőpró

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-976

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

1972 FEB 27.

Bozsik István

1021

1972. feb

ILLUSZTRÁCIÓ

Bozsik István rajza

asárnap

i középtávú tervezés
ei tapasztalatai

években végbement mozgásaiból kevés vállalat vonta le a szükséges következtetéseket.

A középtávú tervek többsége a szociális és munkásvédelmi beruházások kérdését általában csak érinti, az elképzelések, célkitűzések bővebb ismertetésére nem tér ki eléggé. A megyében sok gondot okozó levegő- és vízszennyezettség csökkentésére, a környezet megóvására irányuló törekvések általában nem tapasztalhatók. És a nehéz munkaerőhelyzet ellenére viszonylag kevés vállalat tekinti elsőrendű feladatának a munkaerőhelyzet stabilizálását.

Összefoglalva, a megyében szerzett tapasztalatok alapján megállapítható, hogy a gazdálkodó szervek középtávú tervezése elérte a cél-

A középtávú tervvel kapcsolatos vállalati feladatok eredményes végrehajtása érdekében szükséges, hogy a gazdasági vezetők és a pártszervezetek kezdeményezőkészsége tovább erősödjék. Az aktív munka és a rendszeres ellenőrzés az alapvető feltétele annak, hogy a vállalatok a középtávú tervező munkával kapcsolatos eredményeiket megszilárdítsák, a reális célkitűzéseiket megvalósítsák. A végrehajtás körülményei kétségkívül növelik a vállalati munka hatékonyságával kapcsolatos követelményeket. Szükségessé teszik az állló- és forgóeszközök, valamint a munkaerő jobb hasznosítását, a pénzügyi eszközökkel való gazdálkodás javítását. Ezért igen fontos, hogy a vállala-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

Bozsik István

1972 FEB 27

1021

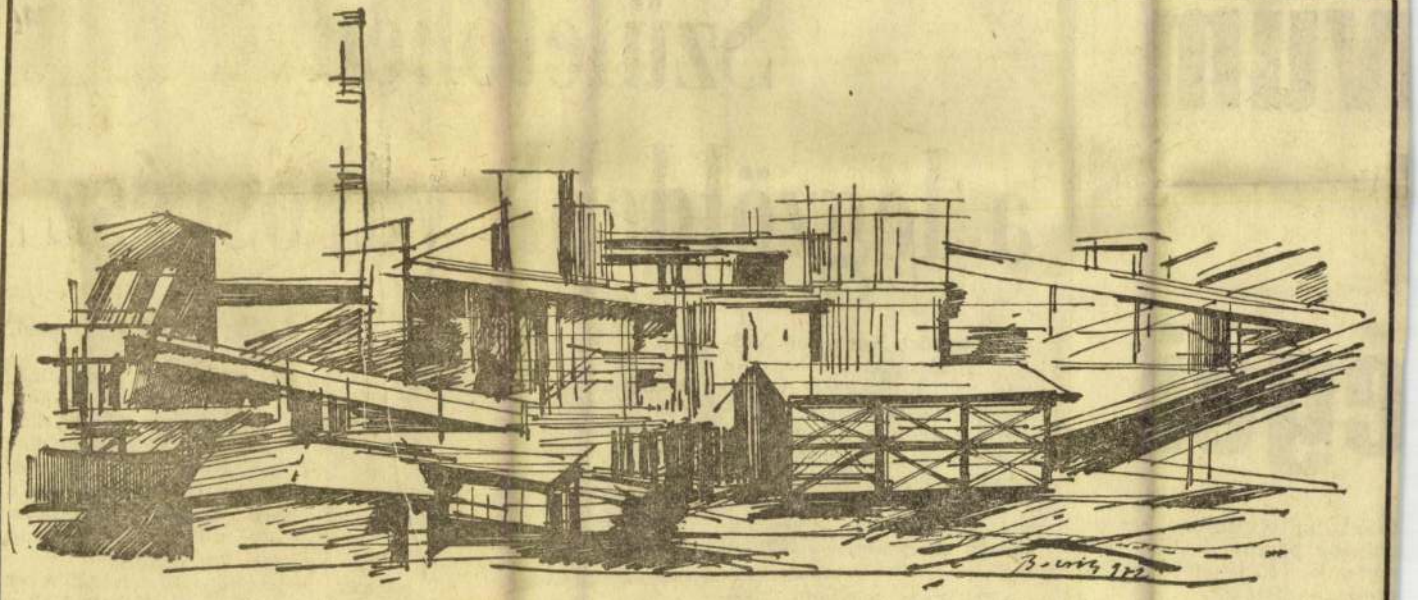

ÉPÍTKEZÉS

Bozsik István rajza

ívum
i
égei

tatóit is, elsősorban az ott dolgozó pártmunkásokat, s a pártunk történetét oktató propagandistákat.

Igaz, az archívumban végzett kutatómunkához titkári engedélyre van szükség, de ehhez a jó ügy érdekében buzgólkodók könnyen hozzá-

Születőben a legzöldebb városrész

A Miskolci Kertészeti Vállalat főmérnöki szobájának falát az új diósgyőri városrész tervrajza díszíti. Tervrajzokat nem szokás ugyan a dísztárgyak közé sorolni, de Csépányi József főmérnök a pergamen vonalain sok szépet; zöld gyepet, különleges fákat, cserjéket, virágokat „lát".

— Miskolc legszebb lakótelepe lesz a diósgyőri, s az egyik legszebb városrész. A legjobb levegőjű, a legzöldebb. 142 000 négyzetméter parkot építünk.

ség a három kerti sakk-készlet. A táblák fekete-fehér műkőlapokból, az óriásfigurák fából készülnek. Lesz malomjáték és lengőkugli is. Az a cél, hogy a városrész lakói szép környezetben, jó körülmények között sportolhassanak, mozoghassanak, szórakozhassanak.

●

— De azért lesznek hagyományos játszóterek is?

— Természetesen. Több helyen, szétszórtan. Csakúgy, mint a szalonnasütők. A

tervezzük, hogy már az idén, a második félévben 3 millió forint értéket beépítünk. Ahogy haladnak az építők, mi átvesszük a területet. Először a házak melletti parksávokat rendezzük, ültetjük be. Jövőre és 1974-ben pedig a nagy munkákhoz látunk. Két év múlva az utolsó tő virágot is kiültetjük.

— Szép, nagy feladata ez a Miskolci Kertészeti Vállalatnak.

— Igazi, szép munka, minden kertész örül az ilyennek. Biztató, hogy Miskolc egyre több ilyen szép feladattal lát

Bozsik István

1972 FEB 24

102/1

* Tanulmány

Bozsik István rajza

DÉLI HÍRLAP

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRKÖZ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

✶ *Tegnap, február 23-án a szovjet hadsereg napján Miskolcon megkoszorúzták a Hősök terén levő szovjet hősi emlékművet. Koszorút helyeztek el a fegyveres erők és a KISZ-bizottság képviselői. Jelen volt az ünnepségen Moldován Gyula, a városi pártbizottság titkára, Csótai János, a városi pártbizottság osztályvezetője. Részt vettek az ünnepségen a város állami, társadalmi és tömegszervezeteinek képviselői. A koszorúzási ün-*

ság osztályv
Népfront m
viselő, Szuc
városi bizott
ket Németh
első titkára
Tolkacsov a
zánkban áll
alakulatának

Bozsik István

1972. jan

1071

Ülő nő

Bozsik István munkája

E 6 NAV 2261

ESZAKMAGYARORSZAG

MAGYAR HIRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-729

itiz
alis

valósítási
ötéves terv
országos és helyi követelmények, a párt és a munkásosztály vezető szerepének, szövetségi politikájának hatékonyabb megvalósítása, a szocialista erkölcs és közgondolkodás követelményeinek fokozottabb érvényesítése, illetőleg számos olyan — a mindennapi munkát érintő — kérdéseket is, mint a termelés, a beruházás, a bérezés és a nyereségrészesedés elosztásának problémái, a munkaerőmozgás tapasztalatai, vagy a lakáshelyzet javítására hozott párt- és kormányhatározatok. De élénk vitatéma volt a szocialista brigádokban a vállalati terv, a vállalati kollektív szerződés és a szocialista demokrácia fejlesztésének számos konkrét, helyi problémája is. Mindezeken

rehajtásában, hanem
szítésében is érdekeltek".

Sok helyen igényelték, hogy a jövőben még tökéletesebben érvényesüljön a szocialista elosztás elve, s élesen bírálták a spekulációt és a hozzáfűződő helytelen életszemléletet.

A szocialista brigádokat érdekelte és érdekli, hol tart ma a magyar népgazdaság más országokhoz viszonyítva, és milyen színvonalra jut el az ország a negyedik ötéves terv végére.

A tervek vitája az üzemi demokráciának is szép megnyilvánulása volt. A nagyon is okosan politizáló brigádok tagjai még jobban felismerték a társadalmi, a csoport- és az egyéni érdekek összefüggéseit.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP

1972 FEB 28

Bozsik István
1021

* *Az öreg kádármester*

Bozsik István rajza

DÉLI HÍRLAP

belföld

FÜRST SÁNDORRÓL nevezték el. Tegnap klubot és könyvtárat adtak át rendeltetésének a Vas megyei Rumban, Fürst Sándor szülőfalujában. A csaknem kétezer lelket számláló Rába menti falu — amely Fürst emlékházával és szép Rába-parti tájával Nyugat-Magyarország idegenforgalmi helye — ezzel méltó művelődési intézményhez jutott.

MIRE JÓ A GYUFA? 2970 gyufaszálból — 60 doboz gyufából — készítette el a párizsi Eiffel-torony kicsinyített mását Vörös Lajos, a székesfehérvári Videoton gyár iparőre. A torony 110 centiméter magas, s „építéséhez" csak gyufaszálakat és ragasztóanyagot használt fel az ügyes kezű készítő. A különös hobbynak hódoló Vörös Lajos ezt követően a budapesti Lánchíd kicsinyített mását készíti el gyufaszálakból.

OLCSÓBB A HAL, MINT A HÚS? Március 1-én 20—25-féle halkonzerv ára módosul. Néhány halkonzerv — köztük a Saira, a Bicski és a Sprotni, valamint a tőkehalmáj — fogyasztói ára do-

Meglopta az édesanyját

Megrögzött alkoholista hírében áll Ózdon Rákosi Imre, az Ózdi Kohászati Üzemek volt segédmunkása, aki nemrégiben közös háztartásban élő személy sérelmére elkövetett lopás bűntette miatt került a vádlottak padjára. A 22 éves, öt általános iskolai osztályt végzett büntetlen előéletű vádlott keresete legnagyobb részét italra költötte. Züllött életmódja végül anyjával szemben elkövetett bűncselekménybe sodorta.

Rákosi Imre közös háztartásban lakott édesanyjával és nagyanyjával. 1971. november 11-én — szokása szerint — nagyobb mennyiségű szeszes italt fogyasztott. Az éjfélig tartó italozás után részegen ért haza lakására. Hajnal felé felébresztette családtagjait és édesanyjától nagyobb pénzösszeget követelt azzal, hogy Budapestre akar utazni.

A megrémült asszony nem teljesítette fia kérését, ezért az ittas Rákosi nagyméretű konyhakést vett a kezébe. A

A két asszony nagyon megijedt a dühöngő embertől. A vádlott nagyanyja az ablakon próbált kimenekülni. Az üresen maradt ágyat Rákosi feldúlta. Édesanyja megspórolt 3 ezer nyolcszáz forintját magához vette és eltávozott a lakásból.

Másnap délelőtt a vádlott előbb a Centrum Áruházba ment. A bevásárlás után megmaradt nagy összeget italozásra költötte el.

Rákosi a tárgyaláson azt állította, hogy édesanyja önszántából adta át pénzét. A büntetőtanács a tanúk ezzel ellenkező vallomása alapján marasztalta el a vádlottat. Rámutattak, hogy a nehéz anyagi körülmények között élő asszony aligha adhatta önként a pénzét, hiszen jól tudta, alkoholista fia italra költené az összeget.

Az *Ózdi Járásbíróság* büntetőtanácsa Rákosi Imrét 8 hónapi szabadságvesztésre ítélte, melyet börtönben kell letöltenie. Az orvosszakértők véleménye alapján kötelezték rá, hogy a büntetés időtartama alatt kényszer alko-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KISALFÖLD

Bozsó István festőművész

1972 AUG 5

Vendégek Szlovákiából

1021

A soproni járási KISZ-bizottságnak évek óta jó a kapcsolata a szlovákiai ifjúsági szövetséggel. Kölcsönös tapasztalatcserés látogatások fűzik egyre szorosabbá barátságukat. Augusztus 18—19—20-án a nyitrai járási és szőgyéni alapszervezetek vezetői közül huszonöten látogatnak el a soproni járásba. A vendéglátók ezúttal a KISZ-bizottságon kívül a fertődi alapszervezetek lesznek.

A küldöttséget vb-ülésre is meghívták, ahol a testvérkapcsolatok ápolásáról tanácskoznak. A vendégek ezenkívül megismerkednek Fertőrákos, Balf és Nagycenk munkásmozgalmi emlékeivel, műemléki nevezetességeivel.

Augusztus 20-án, az alkotmányunk tiszteletére rendezendő fertődi nagygyűlésen meghallgatják *Riba Miklós* országgyűlési képviselő ünnepi beszédét. Ezután a kastélyban megtekintik *Bozsó István* festőművész tárlatát. Délután a soproni járási tánczenekarok és népi tánccsoportok bemutatóján vesznek részt.

A villanyosok ellenfele a csoportban sereghajtó Ajka együttese, amelyet két héttel ezelőtt otthonnek tehát a ta
mük esetén m
is kerülhetnek

A Gy. ÉSE kézilabdázóinal

Ebben az évben Fonyódon rendezték meg a kézilabdázók Balaton-bajnokságát. A jól sikerült tornán 7 női csapat vett részt. Győr kézilabdasportját a Gy. ÉSE együttese képviselte. A megyei bajnokság listavezetője az erős mezőnyben a harmadik helyet szerezte meg. Csupán a Bp. Vasas és az Ózdi Kohász NB I-es csapatoktól szenvedett vereséget. A vert mezőnyben végzett többek között két jó képességű NB II-es együttes, a Váci Forte és a Pécsi Vörös Meteor is. A váciakat 8:3-ra, a pécsieket [illegible] győzte le a Gy. ÉSE. Kheim Jenő edző beszámolója szerint a megyei lap igen nagy elismeréssel írt szereplésükről, de a szakemberek körében is komoly sikert aratott a győri fiatalok fegyelmezett és taktikailag érett játéka.

(Kránitz)

Fizetés megegyezés sze

PÁLYÁZATOKAT a soproni Hi
„Tmk-vezető, 403699" je

Kedves Leendő Ügyfelünk!

Politikai tanfolyamoka

A párt központi szerveinek felhívására januárban és februárban Budapestről több mint háromszáz, politikailag jól képzett, a falusi munkában jártas funkcionárius utazott vidékre, hogy az MSZMP helyi szervezeteivel együttműködve, *tájékoztassa a falvak népét a párt politikájáról, a kongresszusi határozatokról.*

A párt *Központi Bizottságának* agitációs és propagandaosztályon elmondták, a pártmunkásoknak a kongresszusi anyag ismertetése során végzett felvilágosító tevékenysége rendkívül jó eredménnyel járt. A falvakban *a lakosság mindenütt jelentős számban, nagy érdeklődéssel vett és vesz részt a kongresszusi anyagot ismertető*

---

leményünk. Kis Kovács valóban kosárszámra hordta be 56 decemberében a gyárba az ennivalót. Nekünk is, Szinvainak is. De bármilyen furcsa: politikából. A termelés megindítása érdekében. Parasztok a szülei, volt mit enniük.

A *Fényes Adolf Teremben* egy fiatal, szívós munkával, önműveléssel festővé érett művész 10 éves munkásságának eredményeivel ismerkedhetünk meg.

Bozsó János

Kecskemét környéki parasztfiú, a régi alföldi mesterek technikáján és látásmódján nevelődött. Piktúrája mégsem hat ismétlésnek vagy elavultnak, mert amit szerény eszközeivel a világból megragad, azt mély belső átéléssel tudja kifejezni. Az átélésnek tisztasága és elevensége nemegyszer drámai erővel jelenik meg kisméretű, témában is szerény képein. A ködös Tisza-part, az eső feláztatta sáros utak, napsütötte házfalak és udvarok, egyké̀t megható közvetlenséggel ábrázolt parasztember képe és néhány, szovjetunióbeli tanulmányútja során festett, tenyérnyi akvarell alkotja a kiállítás anyagát. A képek láttán a nézőnek az az érzése támad, hogy Bozsóban az igazi művészet tiszta forrása fakadt fel. S a most még csörgedező csermely idővel erőteljes patakká vagy folyóvá duzzadhat.

P. I.

1968 FEB 1

1021

Ülő férfi. Bozsik István rajza.

magamnak. Ha
akarok, még köny-
érfit. Hidd el, nem
dba akaszkodni...
y látod, hogy nálad
z és valamit el kell
ölről kell kezdeni —
benne vagyok. Nem
gül vége. De veled
míg akarod. És csak

Ica lassan odament
zs magához húzta. A
a fejét a csók elől.
komoly!" De aztán

újra kezdte. „Beszélj
ölsz a tisztességtelen
„Aranyos vagy. Mit
Azt hiszem, ez volna
y talán befejezhetném
sikerült vargabetűt.
nem túl későn." Ica
„Akkor mostantól
djunk együtt, jó?
k új helyet magunk-
ozni fogsz, nemcsak
.. Nos?" „Igen, így
KELL!"
ébredt. Nyújtózott,
napsütötte Guba-
lyogva nyúlt Balázs
res volt.

tt, a széken, cédulát

ca. Mindent köszö-
utaztam Krakkóba a
szal. Ne haragudj.
fejesugráshoz."

a borsóbokor, dobbantás
bottal a madár,
az ól éneklő óra
este-reggel jelen
a piros kakas,

mész hám
terül falró
reggeli áln
elfogy, min
zöld lőporo
roppant a

lépek szótlanul:
elmúlt lakodalma..,
tehénképések, taták letört
farktolla, nyisszenő
istenhajszálak felett,

délután barom trombitál,
száll a földről
magasba fényesvizű tócsa,
kazal mögött sas robog,
forgószél rabol, fejében
tüzet visz éles golyó,
s nem jön haza a
vadászatra elkóborolt
vassisakos kutya,

nem dolgozom, ülök csak,
elcigarettázom a fák közül
a kerek napot, énekelek,
csontjaim, inaim elgyengültek,
nem tudok elmenni vetni, aratni,
nem tudok kezeimmel
vasból kenyeret varázsolni,
leköpnek a jószágok,
nyálas nyelvüket rám öltik,
káromkodok száradó tüdőmtől,

este harmat hull,
hegyomlás a mennyből,
este az ajtón arany
kosár csüng lámpavilágból,
fülem befogom,
a csend fölöttem
akkorát dörren.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
NAPJAINK

Bozsik István

Vasárnap, 1969. július 13.

Mari 1021

Bozsik István munkája.

SZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc
1969 JUL 13
SZAJTÓIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPKIADÓ
BUDAPEST, IX., Üllői út 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-176

Mi...

Interjú Katona Zoltánnal, a Tiszántúli Gazszolgáltató és Szerelő Vállala miskolci üzemegység-vezetőjével

Szerkesztőségünkhöz írott levelekben és a kibocsátott közvéleménykutató-lapokon is többen érdeklődtek a gázszolgáltatással kapcsolatosan. Tájékoztatást kértek a Gázmű terveiről, érdeklődtek, meddig lesz a városban vegyesen föld- és városi gáz, mikorra várható Tapolcán a gáz bevezetése stb. Olvasóink kérésének eleget téve kerestük fel *Katona Zoltán* üzemegység-vezetőt, s kértünk részletes felvilágosítást.

— Milyen feladatai vannak a miskolci üzemegységnek, s melyek a legfontosabbak?

Üzemegységünk komplex gázszolgáltatási feladatot lát el Borsodban. Miskolcon, Tiszaszederkényben, Sajószentpéteren, Kazincbarcikán, Ózdon vezetékes kirendeltséggel javítunk, szerelünk, építünk gázvezeték-hálózatot és szolgáltatunk vezetékes gázt. A lackos, és egyharmada vezetékes gáz. Összehasonlításként csak annyit: *amig 10 évvel ezelőtt évente 5—6 millió köbméter gázt értékesitettünk, ma már éves szinten, egységes kalóriában számítva, ez eléri a 200 millió köbmétert.* A hazai földgázkészletek feltárása és minden helyre való eljuttatása eredményezte, hogy a gázipar iparrá lett, és az utóbbi 10 évben nagyobb fejlődésen ment át, mint az azt megelőző teljes évszázad alatt.

— Meddig lesz még Miskolcon vegyes-, város és földgáz-szolgáltatás? Miből adódnak a gázrobbanások, halálos balesetek?

A fogyasztók nagyobb részmárt tiszta földgázt használ Miskolcon, és 1970 végére mindenütt kicseréljük a városi gáz illetve átállítjuk tiszta földgázra. *Az átállítást díjmentesen végezzük, kivételt csak a magántulajdonban levő, igen régi épületek belső vezetékeinek teli*

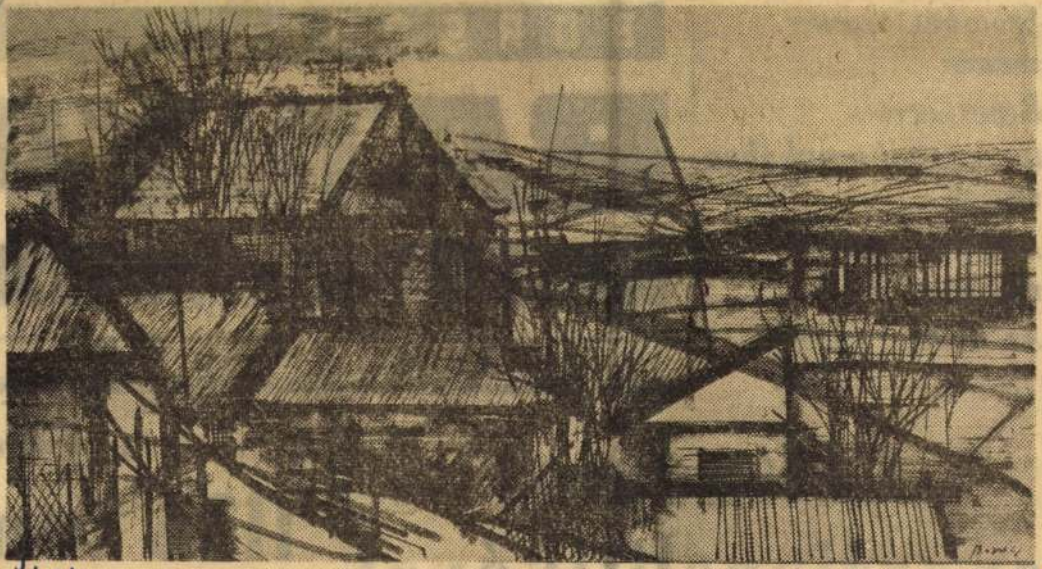

Miskolci táj.

Bozsik István munkája.

Bozsik István

Orgovics János

BORSODI
BÁNYÁSZ

Magyar Hirdető
SAJTÓVÁLLALAT
Budapest, V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

A tartalomból:

Szombat, fizetés

Kincskeresés társadalmi munkában

Aknáról aknára

Az ifjúság fóruma

VILÁG PR

BO

BÁNYÁ

A BORSODI BÁNYÁSZOK

XII. évfolyam, 23. szám Ára: 50 fillér

Céltudatos energiapolitikával

Energiaellátásunk helyzete és távlatai címmel dr. Lévárdi Ferenc nehézipari miniszter tollából cikket közölt a Népsza-

Május hónapban

1136 ton

terve

NAPJAINK

1963 MÁJ

Bozsik

1021

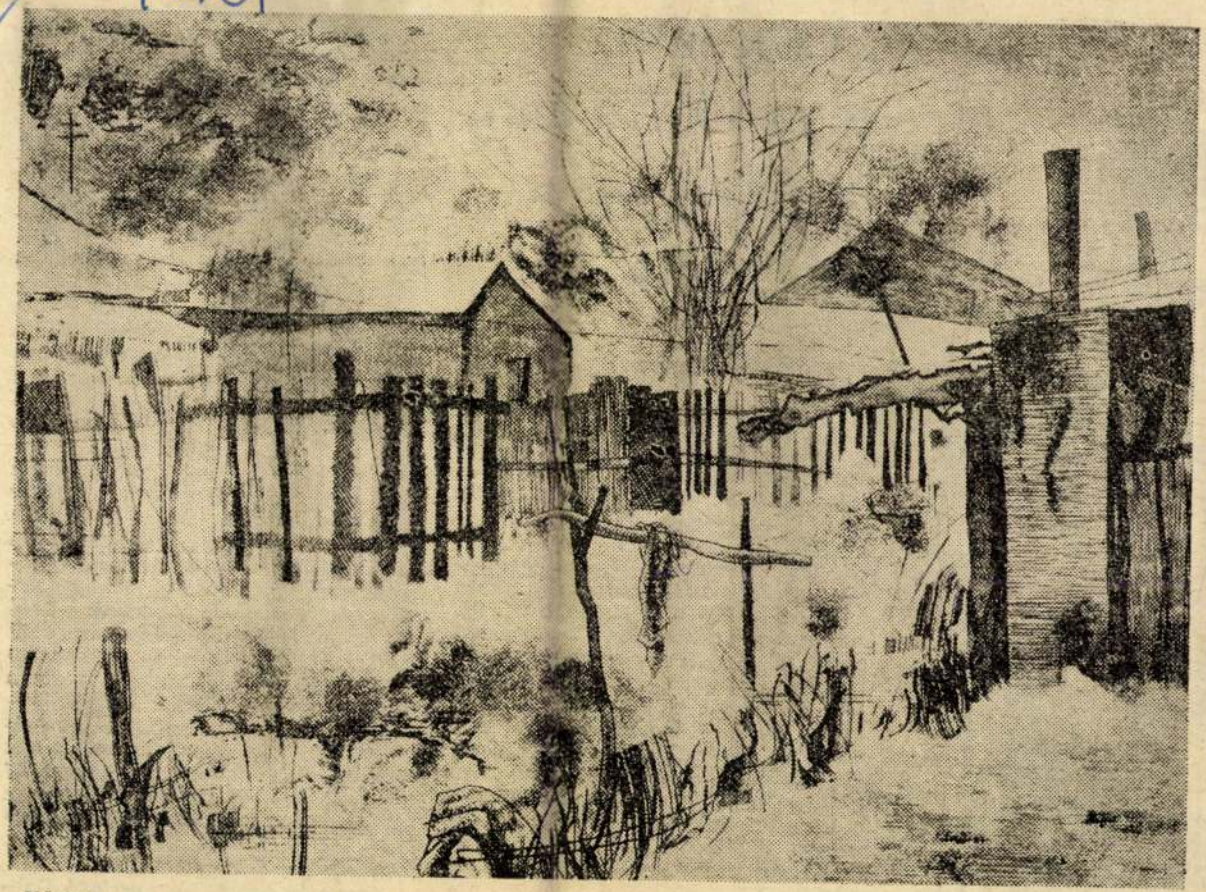

Udvar.

Bozsik István rézkarca.

„Legalább olyan késő van, mint egyszer már volt"

Nyugatnémet próza — keletnémet szemmel

A cím korántsem a „Blickfang" kedvéért íródott e kis értekezés élére, hanem azért, mert — úgy érzem — ez az idézet jellemzi leginkább a mai nyugatnémet próza legjobbjainak félelemteli szorongását mindazzal szemben, ami a „gazdasági csoda" világában a hatvanas évek első felének végén lejátszódott. Azt hiszem, helyesen értelmezem *Gerhard Dahne* tanulmánykötetét, ha ezt az általa is idézett mondatot — mely *Heinz von Cramer* nyugatnémet író *Die Alternative* című írásából való — ragadom ki értékelése lényegéül. Célzott pedig ezzel arra ez a jelenleg nem odahaza, hanem a nápolyi öböl egy kis szigetén élő — ez is jellemző! — nyugatnémet író, hogy a restituált militarizmus, monopoltőke bonni államában ma már *„legalább olyan késő van, mint egyszer már volt"*. Hogy mikor volt? Nos, a hitleri rémuralmat közvetlenül megelőző látszatdemokrati-

kettészakítva a nemeteket. Ezzel a nyugati oldalon megkezdődött a régi hatalmasságok feltámasztása, a mai nyugatnémet valóság kialakítása. És ezzel a valósággal fordultak szembe a mai nyugatnémet írónemzedék legjobbjai, legyenek polgári radikálisok, szubtilis széplelkek vagy katolikusok. Tulajdonképpen a Der Ruf (Felhívás, vagy ahogy Dahne írja fejezetcímében: a legyőzöttek felhívása, hogy Richter későbbi regényének, a Legyőzötteknek címére utaljon) betiltása után áll elő a szakadás a mai nyugatnémet állam és írói között. Ez a szakadás indítja el az írókat azon az úton, amelyen Heinz von Cramer 1961-ben a címünkben idézett felkiáltásig jutott el.

A Der Ruf betiltása után indítja meg ugyanis Hans Werner Richter híres irodalmi mozgalmát, a *Gruppe 47-et*, amelynek első alkotása éppen az ő regénye volt. Ahogy a Legyőzöttekben az amerikai hadifogolytáborban a nácinak maradtak legyőzik az antifasisztákat, úgy kerekedik felül 1947, különösen az új nyugatnémet állam megszületése után a „polgári demokratikus" külsőt kölcsönző régi rend a demokratikus ellenzékkel szemben. Az ellenzéket pedig először éppen a Gruppe 47 írói jelentik, az alapító Richteren és Anderschen kívül például *Günther Eich, Heinrich Böll, Martin Walser, Günther Grass.*

Az alaphelyzetet jól megfogó Dahne a továbbiakban kitűnő portrékban, regényrészletekkel illusztrált fejezetekben mutatja meg a kialakuló nyugatnémet világgal szemben-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1968 JÚN 22

ÉLET ÉS IRODALOM

Borsik István

1021

Bozsik István: Illusztráció

hogy a rendőrök, ha tünt
vadásznak, magánlakások
törnek, s azután kímélet
szeverik azokat a fiatalo
nek piszkos a kezük, me
zik róluk, hogy barikád
tek.

Különös nap volt: a
elragadó Montmartre fe
stoppal végig az Eliziumi Mezők
gazdagon lüktető útján — s aztán
az 1789-et, 1830-at, 1848-at, 1871-et

pajzzsal rohamra
minc méterre vannak, fölemelik gu-
mibotjukat. Menekülünk mi is, fé-
lek, hogy legázolnak, csorog rólam
a víz, nem lehet hová befordulni,
hiszen a Luxembourg-kert zárva.
De a rendőrök megállnak, sorfalat
képeznek, megtorpan a tömeg is,
visszafordul, szidják a kormányt, s
megint felhangzik: *C. R. S. — S. S.!*

Okosabb lesz hazamenni.

J.—L.-t alig bírom rávenni, hogy
velem tartson. A Saint-Sulpice felé
kerülünk, félóra, míg eljutunk a
szállodámig.

A hallban vagy tízen ülnek, a
hotel lakói, vitatkoznak, politizál-
nak. Egy harminc év körüli, mar-
cona fiatalember — úgy látszik,
szélsőjobboldali — azt magyarázza,
hogy néhány tankkal meg gépfegy-
verrel szét lehetne verni ezt a csür-
hét. „Mint Algírban" — mondja.
Mint Algírban? Tanulságos a ha-
sonlat.

Szombat, 25-e

Az éjszakai tüntetés vad és elke-
seredett volt, a barikádharc az
egész ötödik és hatodik kerületet
feldúlta; a lapok azt írják, hogy
évek óta a legnagyobb, vannak,
akik véres pénteket emlegetnek.

Szent Mihály útján újabb platá-
nokat téptek ki az éjjel, a fák kö-
rüli vasrostélyokat felszedték, a

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1968 FEB 1
NAPJAINK

1021

Tanulmány.

Bozsik István rajza

Két színhá

Stuart Mária

A színház hosszabb szünet után klasszikus drámával jelentkezett. Választásuk Schiller művére, a Stuart Máriára esett.

Ez a romantikus dráma időről időre felbukkan a színpadokon, s általában mint szerep-dráma, egy tragika erőpróbájaként.

A miskolci bemutató is ezt célozza, amikor lehetőséget nyújt a társulat két tragikájának, Kovács Máriának és Spányik Évának a koronás szerepek eljátszására. Az előadás művészi érdekességét fokozza, hogy Erzsébet királynő és Stuart Mária szerepét mindkét színésznő megkapta, s így lehetőség nyílik számukra a két ellentétes nagy szerep eljátszására. (Ezt a megoldást figyelemre méltó, ötletes színházi kísérletnek tartjuk.)

Orosz György rendezői koncepciója dinamikus lendületű, töretlen ívű előadást diktál. Merész szövegmegszabadítja a drámát feleslegességeitől, erős kézzel szorítja a játékot a drámai gócok felé, visszafogottsággal, az előkészítő jelenetek háttérbe húzásával tudja fokozottan aláhúzni és kiteljesíteni a nagyjeleneteket. A játéktér kiképzése — Kalmár Katalin díszlettervező nagyszerű mun-

mantikus dráma [illegible] használása nélkül is.

Az első este Stuart Máriát Spányik Éva, Erzsébetet Kovács Mária alakította. Spányik Évát alkadottságai döntően segítik a skirálynő rabságában is hajlíthatatlan, megalázottságában is tisztelet parancsoló nagyságának megrajzolásában. Spányik már az elspillanattól érzékelteti ezt a felsőbbrendűséget, dikciójában gesztusában az első jelenet csüggedtségét-tétovaságát legyőzi „királyi". Igy a találkozás nagyjelenetében ezek az elemek erősödnek fel Erzsébet megalázásában. Kovács Mária — a második est Máriája — visszafogottabban indít, nála az első jelenet rezignált, csüggedt felhangjai győznek, amelyből aztán a találkozás drámai pontján robbanó szenvedéllyel, addig takart gőggel sújtja porba ellenfelét. Az élettől búcsúzó Stuart Máriát mindketten a romantikus nagyság patetikus szenvedélyével, szép dikcióval, megrendítően finom lélekrajzzal formálják meg.

A „nagy ellenfél", Erzsébet királynő az első este Kovács Mária volt. Kitűnően ragadta meg a drámailag formálódott nagyság és fékezhetetlen becsvágy szorításában folytonosan önigazolásra szoruló Mária

1967 NOV 1

Bozsik
1021 Hősök

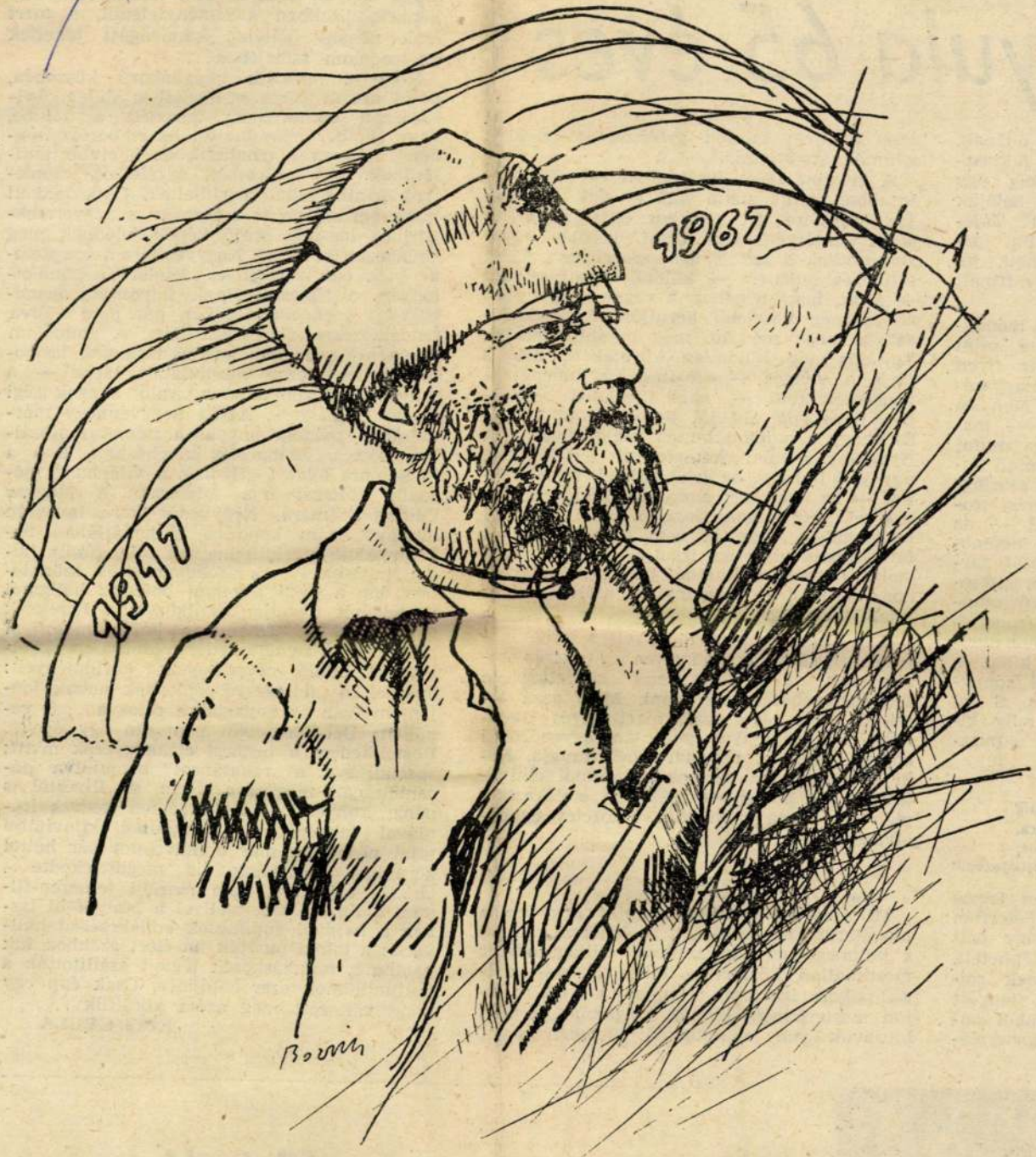

Bozsik István rajza

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
NAPJAINK

Gyula 65 éves

ersnek, ódának,
rjogot. A klasz-
ját pedig úgy
oltotta beléjük
ekvéseit. Tájé-
ágirodalmi jár-
tte, teheti, jól
nusok raffinált

szokás monda-
ével írta, mint
ténck is ilyen
ja s magyará-
et — nem én
nétlem — ma-
dig. S a műfaj
lés s minő fo-
zott a szociog-
ntette meg iro-
vágással — az
ondjuk, népme-
n Euráziát tár-
zékletes kifeje-
n nyelvű mun-
edvelt franciái-
tunió több nyel-
is, a kínai és
egy fél könyv-
vegyesen. S mi
-jéhez, mily kí-
m abba a pusz-

yém. Amíg
kapa-szóra,
er halmait,
úgy hajladozva."

ezignáltan jegyzi
ben a Péterfián
n, de úgy halt
e nem léphetett.
fönségesnek sej-
életében tengert
írja valahol ön-
nem bokortermé-

szet az övé: talajba gyökeret ereszteni s gyümölcsöt érlelni.

A vesztett 19-es forradalom — még pontosabban, amit utána várt — űzte igen ifjan külföldre. Itt s ekkor határozódott el sorsa végérvényesen. Útjai később egyre szaporodtak s lett Nyugat szerelmese, Kelet értője és tette ezt — különös kontrasztként — azért, hogy népéhez, a végre meglelt hazához még közelebb kerüljön. Ragaszkodását, a maga módján, még inkább igazolja. Egy kis nép küldetlen követeként ma is járja a világot — születésnapi ünnepét is idegenben tölti —, ahol literátusi berkekben neve épp oly jól ismert, mint itthon. És ahogy a hajdani hunok végigkalandozták Nyugatot s dús zsákmánnyal tértek meg, úgy jő ő is haza, de értékesebbel, mint amazok — az ő kincsei a szelleméi s nem tűnnek el, míg ember lesz e tájon. Tihanyi magányában, még ki sem pihenve az út fáradalmait, már az izgatja, terveibe, műveibe hogyan építhetné be szerzeményeit, hogy azokkal — Bacsányival szólva — „ez tájat tsinosítsa".

Ennyi nemes értelemben vett s terhet leplező nagyságot a személyes érintkezés során csak az ő lefegyverző közvetlensége tud észrevehetetlenné tenni. Mert azzá teszi. S azért teszi azzá, mert Illyés Gyula költői-írói rangjával pontosan egyenértékű emberi, erkölcsi, magatartásbeli rangja. Neki sikerült talán elsőnek az alkotói elhivatottság s a szegények alázatára emlékeztető mély és tiszta humánum ötvözetét egybeolvasztania.

II.

Mi sem természetesebb, mint hogy ez a magatartás az „értőket" is kötelezi. Itthon s külországban egy szellemi csillagrendszer mozdulatlan központja, kihez okosság dolga pályát igazítani. Hányan vallják nyíltan mesterüknek, kiknek maguknak is szép hírnevük van e múlandó világban s ki tudja, hányan soha el ne képnek, titokban s rem csak néhány jeltelen az irodalom szőlejében.

Hogy a második vil majd annak véres eszte lágnézeti csaták nem taposták a földbe, hogy „ember maradhatott az embertelenségben", hányan köszönhetik az ő elvhű tanításának, mit műveiből, leveleiből, személyes érintkezésből meríthettek. Csak le kell húnynom nekem is a szemem s a gyermekkorihoz hasonló erejű képek jelennek meg emlékezetem falán. Negyvenhárom szeptemberének egy verőfényes délelőttjén munkahelyén, a Nemzeti Bank folyosóján bemutatkozik s engedelmet kér, pár perc múlva rendelkezésre áll. Ilyen hát — gondolom derűs arcát, magas, karcsú termetét, latinosan gyors, fürge mozdulatait látva — a fényképek lévén most a „való" s azok „égi mása" ő maga... Aztán negyvennégy márciusában néhány nappal a német megszállás előtt a Szabadság kávéházban. Épp a nagy port felvert „Hírünk a világban" második közlését írja folyóirata, a Magyar Csillag számára. Negyvenöt kora tavaszán elhúnyt apám kopottas télikabátjában bekopogtatok szürkületkor az alig fűtött budai lakásba... Az írókongresszus szünetében épp a pesti egyetem bölcsész hallgatói tisztelgését fogadja tréfálkozva... Peregnek a filmkockák: Tihanyban kaján mosollyal magyarázza remetéskedése tanúja, a „Fellegvár" üdülő névadásának körülményeit: apóáék a „fellegekre" építették annak idején, nyilván az anyagiakra célozva... S végül itt Dél-Borsodban pontosan egy éve... Röstellkedem a bogácsi cigánygyerek miatt; specialitását, a „rókatáncot" bemutatva „járandóságát" megkapja tőlem, de Illyéstől is pénzt kunyerál... Bükkzsércen kedves iróniával feleségét a gépkocsiból kiinvitálja tájat nézni, ha már e műveletet pár héttel korábban Grúziában is megcselekedte... Örökre sajnálom, nem maradt lemezen-filmen a figyelő arc, mellyel a Matyóföld tszben a hajdani summások emlékezéseit hallgatja: a tolnai puszták fia elért azokhoz, kik valaha a munkáskezek légióit szállították a latifundiumok ezer holdjaira. Csak épp egy világ változott meg azóta köröttük...

KISS GYULA

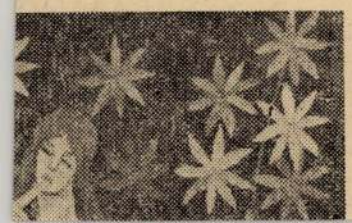

Miskolci szociográfiai pályázat

Miskolc ... szerzői ív (40 000 „n"), azaz

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1967 OKT
NAPJAINK

is. S méghozzá egy katona. Nem holmi kóbor csavargó a zsivány, hanem egy katona.

1021 Bozsik István

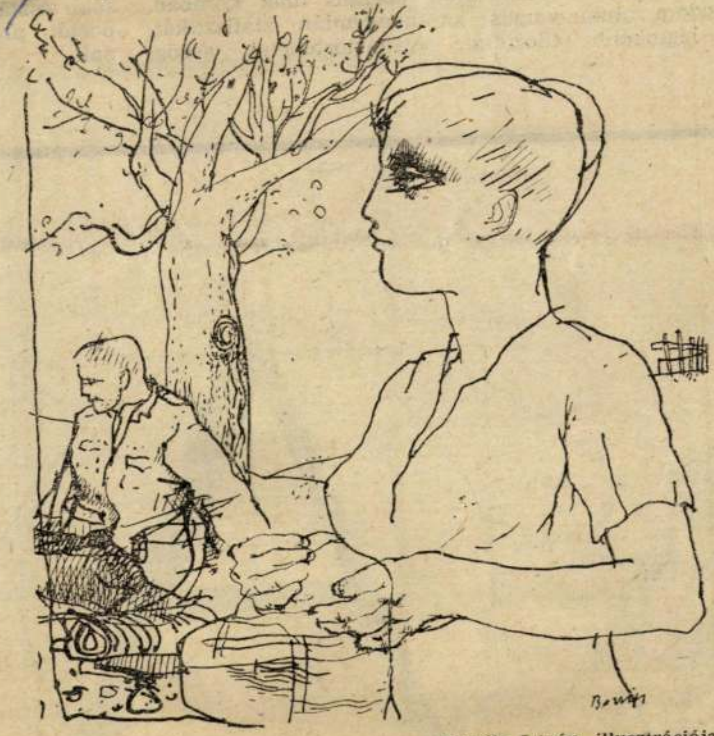

Bozsik István illusztrációja

[illegible] egyik bokor alá, s szemlélte az utat.

levéltárban.
odványában
atjuk: „Sze-
szüleimtől
sem vehe-
hogy oskolai
erőm- s te-
kodom min-
i, leginkább

Az érdekessé
lítsük meg, h
ban tanult erk
szerzők művei
latot, földrajz
nyelvet és irod
gyakorlatot. T
vagyis az ak
filozófiát, egy

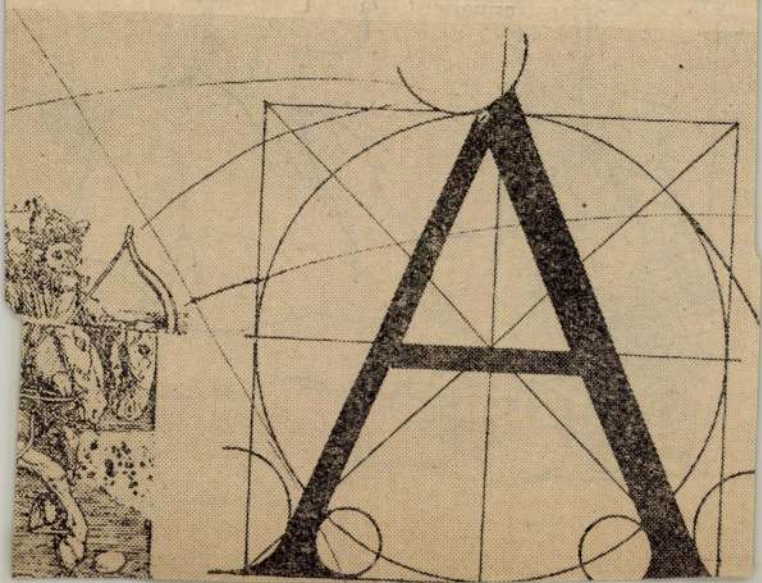

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1967 ÚR
Borsis István
NAPJAINK

igdíjba Ez az ajas!
sz agi- „A családom!" — gondolta Ben- hoz, nem mert szólni hozzá. „Mi lesz

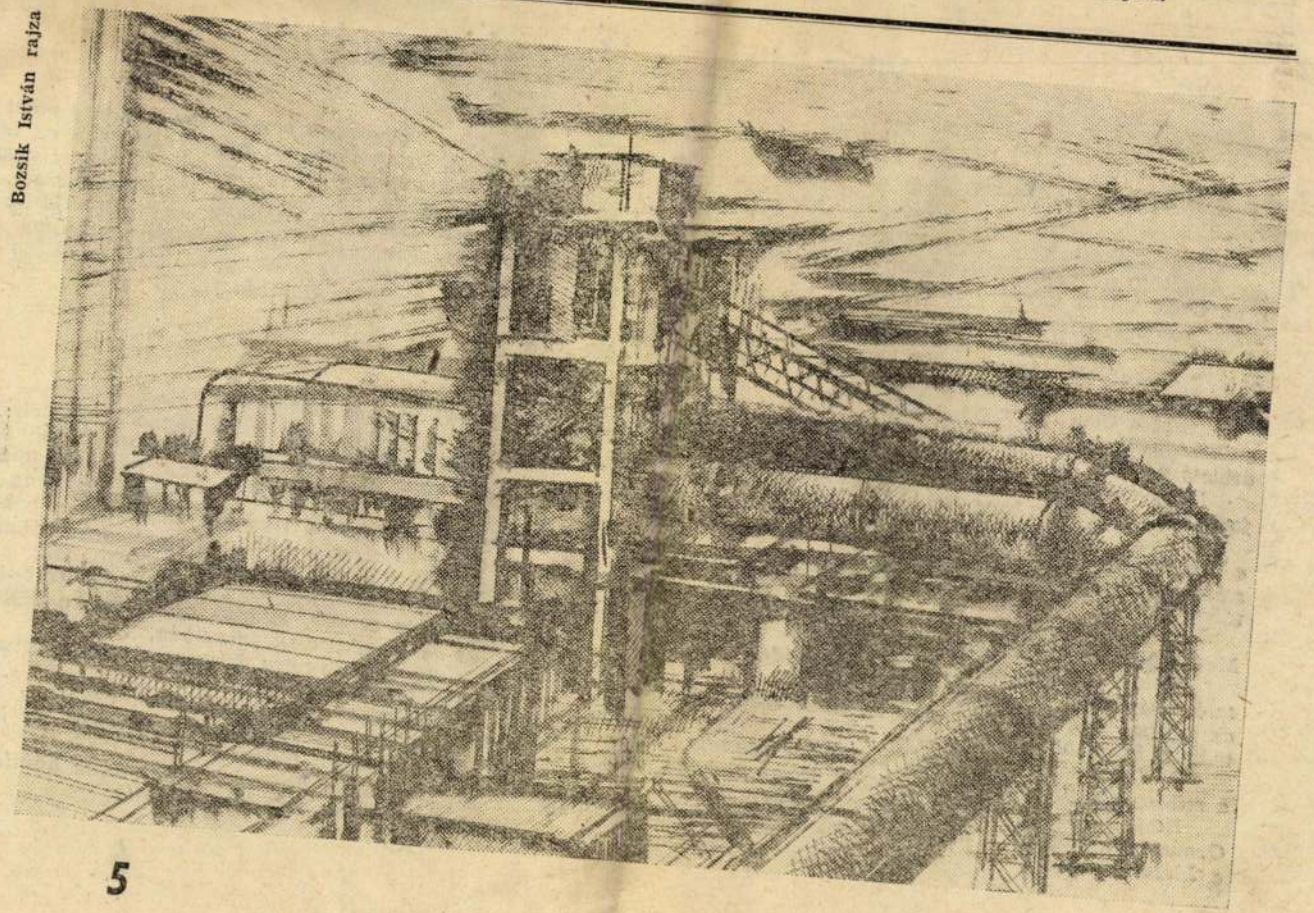

Bozsik István rajza

Ipari táj.

volt s amely most, isten tudja, mit csiná

Vihar Béla

Versek Itálic

I. Európa vallatása

Róma követit, nem, Európát vallatom.
Az Aventino dombja fölött suhog az alkonyat,
s az Örök Város patakzó neonlángjai
visszafelelnek a fellobbant csillagoknak.
Amott az asszonyi bolygó, Venus,
a még előbb Istárnak nevezett aranyló égi láng,
az Ós-Madonna szőke-tiszta arccal
vonul a Capitolium és a Szent Péter
székesegyház kupolája között, az évezredek sorát
átívelő pályán.
Hány isten volt lakosod, Forum Romanum,
farkasfiak által alapított Urbs!
Falaid közé hozták pajzsaikon
a zsákmánnyal hazatérő véres légiók,
s őt rejtegette szíve mélyén a láncokra vert
tábor,
a sóhaj viharával vonuló rabszolganyáj
Médiából, Görögországból, Judeából.
Hozták cserepes nyelvükön és szakadt
tarisznyájukban a keszeg filozófusok,
az izgága, idegbeteg rajongók és zilált szakállú
mágusi látnokok.
A Via Sacrán így jöttek a tolongó istenek:
a mítosz köntösébe öltözött eszmék, Kelet pirkadó partjairól.
Itt feleselt Mithrás Izisszel, itt Jupiter
Ormuzddal. Halkép a Bika jegyével, majd sorra meghajoltak
a Jászol Fia előtt.

S a völgyben, a cipruso[illegible] túl, ahol most
egy oszlopsor tövében magyaráz mélán az idegenvezető,
ott szőtte egykor művét az idő, s Európát véste
viasztáblára, néhány rétor, költő és bölcselő,
üzenetét a századoknak, amelyet majd az eljövendő
s lángokban fogant forradalmak, zászlaikon
fel-felmutatnak, előbukkanva, mint a csillag
az Aventino dombja fölött.

*

Körülöttem az este folyója ring,
s a mélységben félmillió gépkocsi motorizált
mitológiája hömpölyög, éjjel, nappal, fel, alá,
a bankházak és a kereskedelem betontemplomai közt,
a Piazza Venezián, a Via Venetón a Pénz és Hajsza
démonai verik a tűzforró ritmust, s a benzin,
a gáz és a csekk-könyvek metamorfózisában visszatért
istenek zihálnak, robognak, világítanak;
a Night Clubokban Afrodité és Veronika vetkezik
sztriptiz zenére, sikoltó allelujára, a XXI-ik század
és az atomkorszak küszöbén,
karnyújtásnyira Marcus Aurelius lovasszobrától,
a vértanúk katakombáitól,
az Ostia felé vezető úton pedig
tépett köntösű Vándor ül egy kövön, és kétezer éve
töpreng, egyre töpreng,
tenyerébe hajtva fellegek dúlta homlokát,
a neonglóriás égboltozat alatt.

Bozsik István
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM
1964

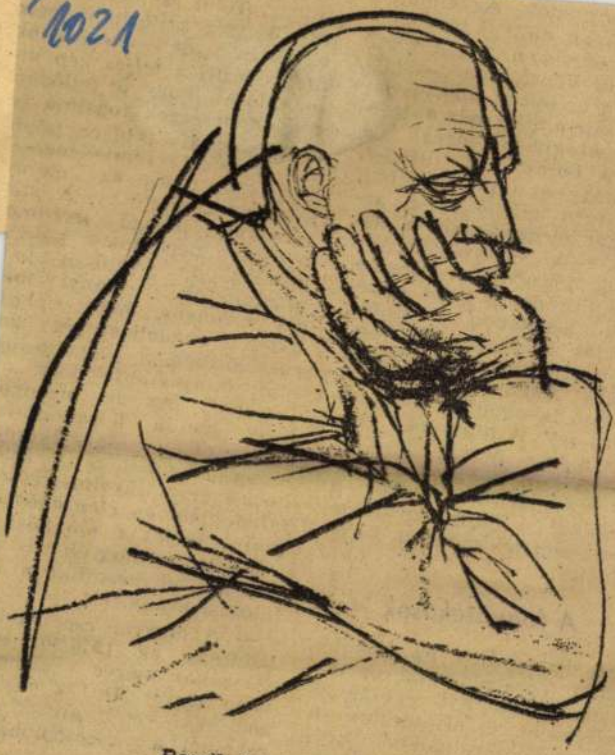

Bozsik István: Tanulmány

noha sejthetők. A
kimunkálás előtt i
rad azonban a t
tény: az abortusz
lönösen az öt-hat
— *átesett anyák n*
nál gyakrabban
világra koraszülöt

S hogy ez pu
vagy igen súlyos
ról már megoszlanak a
zetek. A gyerekgyógyász
először mosolyogva, jólesően,
többnyire név szerint emlé-
kezik kezdetben másfél-,
kétkilós betegére. Ma test-
ben, szellemben teljes értékű
iskolás! Akad köztük osz-
tályelső is, akad köztük vas-
gyúró is! Azután már fá-
radtan teszi hozzá:

— A koraszülöttek jelen-
tős része sérülékenyebb a
társainál... és a fogyatéko-
sokat sem tekinthetjük kivé-
telnek...

A fogyatékosok

A demográfus, ha tehetné,
talán megszólaltatná az or-
szág valamennyi vészjelző
szirénáját. Ő elsősorban a
fogyatékosokra gondol. Két-
ségbeejtő helyzetnek látja,

tisztikai
nyeket nézetünk szerin
mindenképp óvatosan ke
értékelnünk." Annyi mé
gis bizonyos, hogy „Fej
lődési rendellenesség ko
raszülöttben gyakoribb
mint az újszülöttek közt ál
talában". Az is bizonyo
hogy ha a koraszülötte
száma nő, a fogyatékosok
sem csökkenhet. S az értő
kórusban figyelmeztetnek
mindebben az elharapódzo
művi vetélés a főbűnös!

Lajstromán egyéb is ál
Az, amivel kezdtük: a ha
lálozási arány.

— A magyar csecsemőha
landóság az 1946/50. éve
átlagához mérve számotte
vően javult. De az előzet
sen nem vetélt anyák gy
rekeinél a csecsemőhala

1021

Bozsik István rajza

1963 APR 5
ÉLET ÉS IRODALOM
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

pompás.

Simon István

Fejes Endre

A fiatal prózaíró nemzedék egyik legeredetibb tehetségét érte kitüntetés Fejes Endre személyében.

Már első novelláiban, ezekben a lírai hangütésű, sajátos írásokban megmutatkozott nagy élménygazdagsága, és nem mindennapi képzelőereje. Alakjai külön, öntörvényű világban élnek, mintegy kettős közegben: a valóságos környezetben s a maguk kialakította furcsa társadalomban. Anarchiára hajló figurák, legtöbbjük élete egy bizonyos ponton kisiklik, s nincs, aki segítse őket. Emberi kötelékeik felbomlanak, s maguk irreálissá válnak egy szigorúan reális világban.

Fejes Endre erős tehetsége legyűrte azokat a veszélyeket, amelyek az ilyen periférikus világ ábrázolásánál önként adódnak. Alakjai egyre inkább szembekerülnek a társadalom nagy kérdéseivel, s válaszolniok kell rájuk. A válasz nem mindig egyértelmű, mert Fejes hősei nem bíznak környezetünkben, pedig egyébként rendesen, sokszor virtuskodva dolgoznak. Vannak még ilyen figurák? Fejes oly szuggesztíven, oly meggyőzően ábrázolja őket, hogy hinnünk kell létezésükben, bár a legdrámaibb e
meg, hogy
végső érvénny
pillanatot, ami
vezhetők a dol

Rákos Sán
szet és a tere
tudott kezdet
érzi a vajúd
amellvel az i
testből.

„Régen volt próféták ősi-dását őrzi lelke s hall nagy zúgást, mintha támadó szél szárnya verdesne lélegzéseiben."

Cseres Tibor

Kálnoky László

A keserűség és a magány, a kétely és kiábrándultság, s a groteszk irónia költőjének ismerjük Kálnoky Lászlót. S az egyik legtermékenyebb, legkiegyensúlyozottabb fordítóművésznek. Sötét és szűkszavú költészetében a legmélyebb szenvedély, a legsűrűbb indulat is élesen tiszta, kemény, egyenletes formákba rendeződik, s ilyesfajta érett egyenletesség jellemzi fordítói életművét is.

Klasszikus ízlésű, ha tetszik, realista fordító: egyensúlyos tökéllyel, könnyelmű díszítmények, fölös túláradás nélkül fordít, puritán hűséggel — „kiegyensúlyozottan". Mintha nem ismerné a fordítókedv változó rugalmasságát, szeszélyeit, az ih-

sokoldalúságához, a módsz
maradéktalan logikai kiépíte
ségéhez. Az a kritikus-faj
akire kulturális forradalmu
jelenlegi szakaszában na
szükség van — aki a kritik
munka lényeges feladat
kristályos racionalizmussal k
zelíti és oldja meg. Munkáss
gát eltökélt felelősségérzés ha
ja át — soha nem él a „téved
jogának" hívságos kockáz
taival és kibúvóival. Becsv
gya azonban nem a csalhat
lanság, hanem a megbízha
ság: tisztában van a „hiva
los" tévedések zavarkeltő, fes
lyező, idegesítő következm
nyeivel. Ezt a kritikusi erén
eleddig nem becsültük elé
— Rényi Péter József Att
díja legyen alkalom az efö
ti meditációra is.

Horváth Zsigmon

Fekete Gyula

Talán a hozzá való kö
ség teszi oly képtele
nehézzé néhány sorba s
tenem írói pályája gazdag
változatos eredményeit.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

Bozsik István

1965 JUN 5

1021

Bozsik István: Olvasó nő

Kötöny király földjén

(Folytatás az 1. oldalról)

hattuk — izgatott érdeklődéssel vártak. Ez a mindig izgatott érdeklődés a könyvek és íróik iránt egyre jellemzőbb Kötöny király egykori földjén. Hadd mondjak el erre egyetlen, de nagyon jellemző mostani példát.

★

Vasárnap délután

Harkakötönyben jártam. Ez a falu, bár neve régesrégi évszázadokat idéz, valójában alig tíz esztendős. Az ötvenes évek elején nem volt itt még semmi. Az akkor közigazgatásilag a tíz

KASSÁK LAJOS:

Intelem

Nem sokat beszélni
nem sokat mocorogni.
Ha süt a nap
fürödj meg a fényben.
Ha szerelmes vagy
sétálj át a túlsó oldalra
és állj meg ott mintha nem is léteznél

Betyár játék
de én szeretem ezt a mozdulatlanságo

Mégis ha mozgok
dolgozom
legszívesebben
szobrokat faragok
bazaltkőből vagy diófából.
Szobrokat
lekerekített nyugodt tartásban
hogy ők feleljenek értem
ha eljött a nagy számonkérés ideje.

Elhagytam szüleimet testvéreimet.

Útban vagyok Schandra városa felé
hátha tudom a háború lerombolta.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1967 JÚN 1.

Napjaink

gyerekeket csak úgy lehet féken- éve tanítan

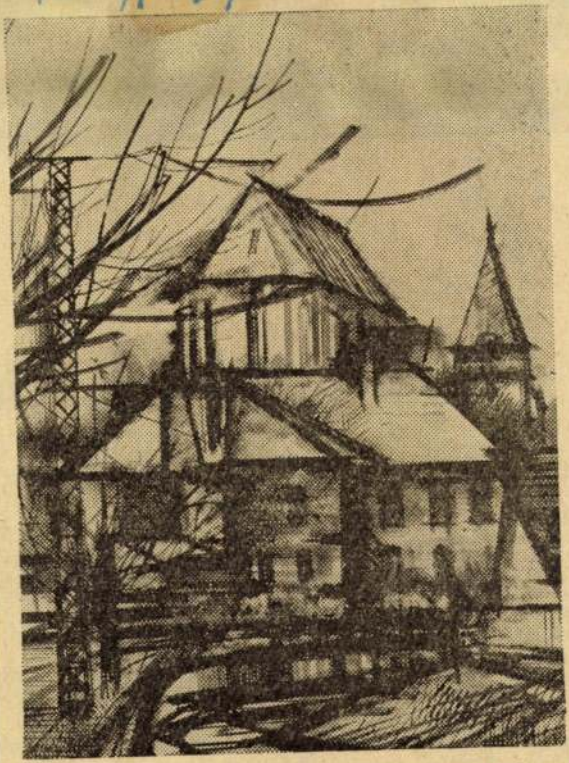

Miskolci táj. Bozsik István rajza.

r folyóirataink a

etlen —,
" — tű-
többfele
dnik, bö-
kezébe
d", „Du-
tetekből
kérdezi
lantja a
harom
éssé kü-
— szö-
e bori-
sköte-
vítia

való kamaszos vagy éppen öreges rácsodálkozáson túl valóban új, különös felfedezést mutatnak fel.

Ezek után nyugodt lelkiismerettel merem ajánlani a többi olvasónak e három antológiát, a bennük levő vitathatatlan élményforrások alapján. (Élményforrásnak nevezem azokat az alkotói leleményeket — tényeket, képeket, gondolatokat, érzéki ingereket, nyelvi, logikai, ritmikai konstrukciókat —, amelyek feltétlenül kiváltják megfelelő hatásukat az olvasóból.) Itt kell emlékeztetnem az

„. .
É
bu

Rig
(T) a
tet.
kilen
egy
a kö
zad

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NAPJAINK

1967 AUG 1

Bozsik József

1021

Olvasó lány — Bozsik István rajza

Van egy szőnyeg. A szőnyeg arra való, hogy rajta állj-
jon az asztal és a székek. A szőnyeg ezenkívül kock-
kás. Éppen úgy csíkos is lehetne. Ha ráhull a mor-
zsa, a csíkokat és a kockákat is le kell seperni. Ha
az ember túl sokáig nézi ugyanazt a szőnyeget, ak-
kor már teljesen mindegy, hogy kockás vagy csíkos. A meg-
szokott tárgyakból bárgyú monotománia árad. Lassanként
annyira egyformák, hogy már sajátmaguktól se lehet meg-
különböztetni őket. Csak onnan lehet tudni, hogy még min-
dig szőnyeg, hogy rajta állnak az asztal és a székek. El kell
húzni az asztalt és a székeket. Most aztán egyszerre minden
egészen másképpen fest. A kockák is. A kockák tulajdon-
képpen útkereszteződést ábrázolnak. Ezen az útkereszteződé-
sen tetszés szerinti forgalmat lehet lebonyolítani. Az egyik
papucs például elindul jobbról, még látszólag teljesen szabad
az út, de most balról megjelenik az öngyújtó, szemből rohan
a kávéscsésze. mögötte pedig ugyanabba az utcába akar be-
hajtani a cigarettatárca, mint a papucs. A cigarettatárcát
azonban könnyű ráncbaszedni, mindössze egy gyufaszál kell
hozzá: „Behajtani tilos!". Különben is közben a papucs mel-
lett a szemüveg is a szőnyegen csillog, jelezve, hogy főútvo-
nal, és a papucs nyugodtan rohanhat tovább. Ez így egészen
jól áttekinthető, hacsak az oktató kugligolyó feje rá nem
gurul az útkereszteződésre. Ilyenkor aztán minden összezava-
rodik. Zöld, piros és sárga lámpák gyulladnak ki ugyanabban
a pillanatban. Villamosok csörömpölnek. A papucs nekirohan
a cigarettatárcának.

— Nézze, Benedek, most gondolja azt, hogy nincsenek for-
galmi jelzések. Melyik kocsi indul el először?

Tegyük fel, hogy a papucs, amelynek előbb előnye volt, de
már nincs előnye, és a cigarettatárca jobbról, helyesebben
balról, és akkor a kávéscsésze, de a kávéscsésze melyik autó,
a piros, vagy a zöld?

— Nézze, Benedek, letakarjuk a papírt. Így ni.

Benedek megpróbál végighasalni a szőnyegen, de a papucs
kilátszik a hasa alól.

— Letakarjuk és kész, az egész olyan egyszerű, mint a

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1967 AUG 1

NAPJAINK

1021
Bozsik István

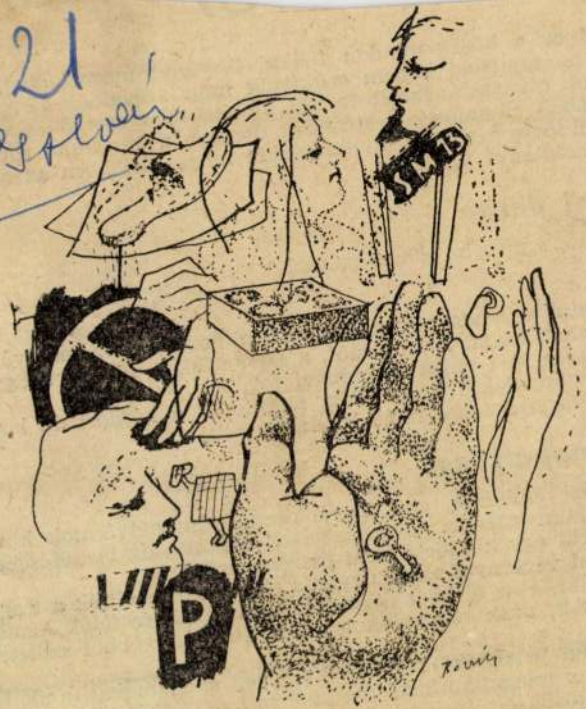

Bozsik István illusztrációja

an. S ez a hőség minden fizikai törvényt
hogy ne tágítsuk, hanem szűkítsük mondani
ásra és olvasásra fordított idő kevesebb, s
etértésben siethetnek a strandra. Persze, a
et a minőség rovására, a harmincöt fokos m
sa zavartalanul folyik...

Mini darab

z a darab, amire az olvasó gondol.
rab.
nini.
reformtankönyvben minizálták az Antigonét, a hódmezővásár-
yné Színház tagjai A tanítónőt, a szentesiek A fösvényt. Egyik-
lőadása sem tart negyven percnél tovább.
r a klasszikusokkal ez történik, felvetődik a kérdés: mi lenne,
óink már a szerzéskor minizálnák műveiket?

Drámapályázat

a színházi emberek, akik hazánkban drámapályázatok kiírá-
önöznek, nem egészen következetesek a közönség becsülésében,
iljárt kiderül egy kis történelmi összehasonlításból.
gök drámai versenyei során ugyanis előbb színre vitték a tragé-
komédiákat, s az előadás döntött a művek sikere felől. Azután
szakemberek, akik elemezték a siker titkait és ebből született
lat.
t borítékban juttatják el a műbírálókhoz a drámákat, akik jól
k azokat, s megállapítják, melyik való a közönségnek, me-
Végül a közönség megnézi, ha megnézi, a jutalmazott darabo-

akkor bukás van, ha mások is, siker. Ez vi-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Bozsik István
ÉLET ÉS IRODALOM
1961 JUN 17.

1021

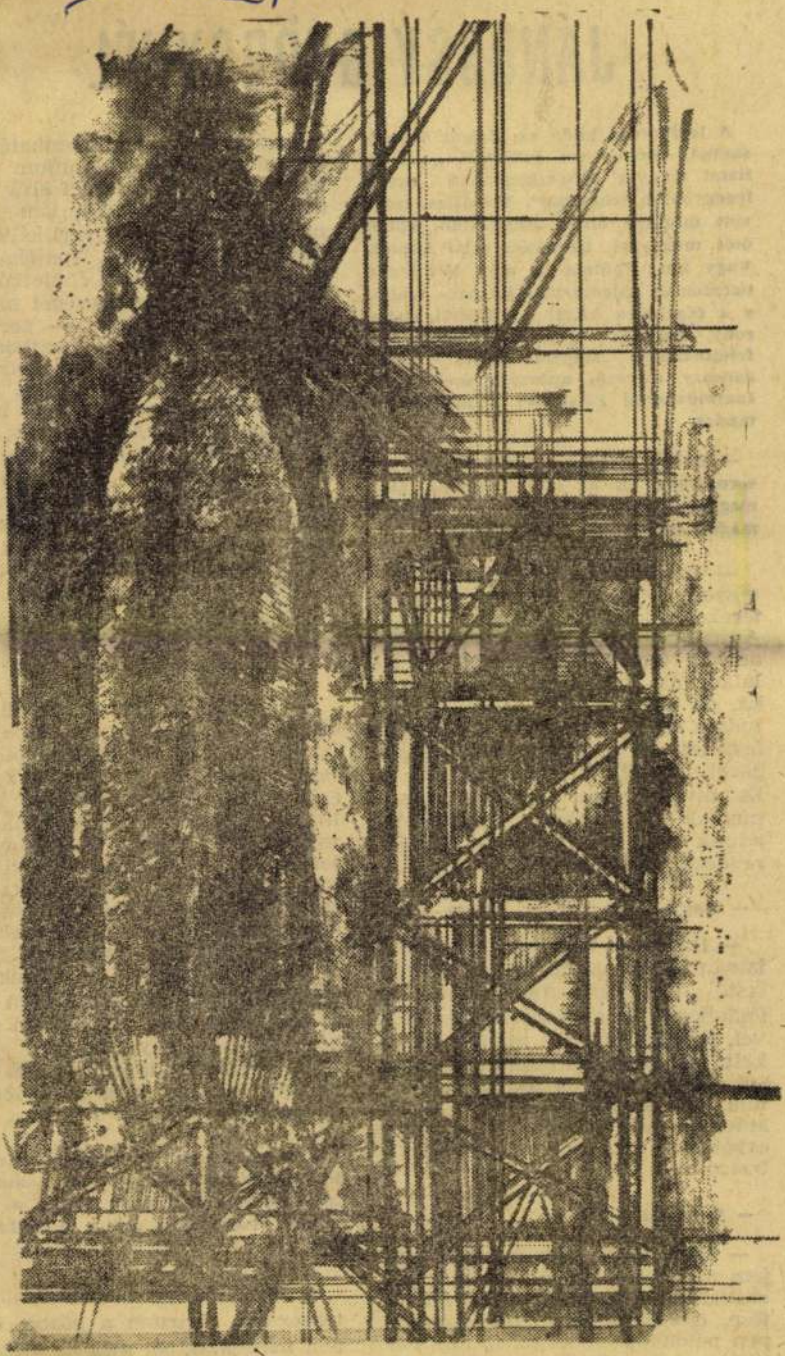

Bozsik István: Állványzat

JÁNO

A lexikon is kilép az obligát szárazságból, amikor így jellemzi: „... a fiatal magyar építészgeneráció egyik legegyénibb tehetsége". Ybl-díjas, részt vett mintegy ötven pályázaton, ebből ötöt megnyert, tizenötön díjat kapott. Vagy húsz épülete áll már, főműve a tizemeletes salgótarjáni Karancs szálló, s a régebbiek közül a gödöllői víztorony, melynek szélkakas-szobordísze a felejthetetlen Megyeri Barna műve. Jánossy tervezői munkája mellett az Iparművészeti Főiskolán a lakásépítés tanára.

— Ebben a képzőművészeti interjúsorozatban ön az első építész, akit meglátogattam. Művésznek tartja-e magát, művészet-e az építészet?

— Feltétlenül. Az építészet művészet, de olyan művészet, amely tereket alkot. Az emberek köré. A nagy méretek miatt van, hogy annyi technikai dologgal foglalkozunk. Eszközünk a matematika, de *csak* eszköz. A festőnek is tudnia kell, hogyan keverje meg a festéket. Mi a matematika segítségével fejezzük ki gondolatainkat. És mivel az ipar valósítja meg a munkánkat, számokkal, mértannal adunk neki utasítást. *Az építész rendező, összefoglaló.*

— Hogyan lett építész, miért?

— Hárman vagyunk testvérek, István bátyám költő, öcsém, Ferenc festő. Kamaszkorunkban mindig foglalkoztunk egymás mesterségével, mindhármunkat minden érdekelt. Nagyon szerettem rajzolni. Sőt, sokáig nem is tudtam eldönteni, építész legyek-e vagy festő. Műegyetemi hallgató koromban egyébként átjártam az orvoskarra boncolni.

— Boncolni?

— Igen, hogy jobban megismerjem az anatómiát. Az emberi test statikája tökéletes. És a test felépítése, csontrendszere tulajdonképpen példaképe lehet az épület statikájának is. A lábszárcsont üreges rendszerének egy metszete a legkorszerűbb *térrács* alapja. Az organikus forma, a természetadta

lokzaton erős kontraszthatások törekedtem. Az alumínium és nyers beton ellentétével erős szo rászi plasztikitást kívántam elé ni. Hangsúlyozom a vertikálisok ezért emeltem ki a lépcsőházak és a liftaknákat az épületből. belső rész megtervezésénél az vo a célom, hogy a beteg — persze lehetőségek szerint — otthonosa érezze magát. A kórház krízis a ember életében, ha valakit meg operálnak, egész életében besz róla. Ez élmény. Azt akartam, hog a belső tér kellemes élménye ma radjon a betegnek, meg a látoga tóknak. Technológiai újítás a po liklinikai jelleg: mind a kórház nak, mind az ambulanciának kö zösek a diagnosztikai, therápiá laboratóriumai. Így olcsóbb és betegek ellátása is javul.

— És a múzeumok?

— Az egri érseki melléképülete ket építik át múzeummá. A barokk istállókból (ma autószerelőműhely lesz a borászati múzeum, a kocsiszín helyén a parasztbútorok kiállítása. A képtárat már az épület új tetőrészébe, illetve új szárnyába terveztem. A terembe felsővilágítást, természetes és mesterséges fényt; és mesterséges szellőzést i kap a múzeum — a műtárgyak ez megkövetelik. Úgy dolgoztam, hog a barokk szellemből ne lépjek ki mégis teljesen modern legyen a új múzeumépület. Az állandó szo borkiállításon egy helyen, pél dául, megnyitom a tetőt és éles fej fénnyel világítok meg egy jelentő figurát. Régi barokk trükk...

— Voltaképpen az építésznek min den megbízatásánál át kell alakulni intuitíve bele kell élnie magát a má és más szerepekbe, mint a színész nek...

— Igen. Mikor termálfürdők terveztem, eljártam a gőzbe, ké tem masszázst, sőt még az utálat iszappakolást is. A kórházban is fehér köpenybe öltöztem, a sz léstől a műtétig mindent végigné

1021

Bozsik István (Miskolc) rajza

szempontjából. A vezetés e
— a sokszínűséget mint ga
testületi egység kialakítás

Az iskolában működő pá
vékenységét, a pedagógus t
rét e nevelő funkció szolgá

1988 JUL 5

KÖZNEVELÉS

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-361

A vezetés

A vezetés tartalmát, mó
tük a pedagógiai vezetés
ságát. A különböző munl
— a fővárostól az iskolákig
zetői tervvel. Állandó harcban állnak az idővel. Saj-
nos, gyakori vezetői típus, aki éjt nappallá téve ren-
geteg energiát áldozva dolgozik, de idejének legna-
gyobb részét lényegtelenebb ügyintézői feladatok töl-
tik ki, háttérbe szorítva az alkotó vezetői tevékenysé-
get, a feladatokban való elmélyülést, az emberekkel
való foglalkozást. Az ilyenfajta vezetői magatartásban
benne vannak a magunk hibái is: a vezetői kulturá-
latlanság, az idővel való gazdálkodás nehéz tudomá-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Bozsik István 1971 JAN 1

Napjaink

1021

Bozsik István rajza

találkoztam. Hat osztályt végzett.

— Olvas is?

— A Szabad Földet, amióta az eszemet tudom.

— Jár-e valahova?

— Hát ha Pestről lejönnek ezek a Béres Ferencék, egyik-másik. Nélkülözhetetlen, hogy ott ne legyünk.

A Hétháznak Deák Imre zetoros a legfrissebb lakója. A sarki ház üres. Talán beleköltözik majd egy dévaványai ember. Várja az új lakót. Nagy esemény a Hétház napjaiban. Esküvőn, keresztelőn igencsak ott van mindegyikük, ha hétháziról van szó. A Balogh József temetésén is mind megjelentek. Hirtelen halt meg.

— A kor is tette — mondogatták.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Bozsik István

ÉLET ÉS IRODALOM

1964 OKT 17.

1021

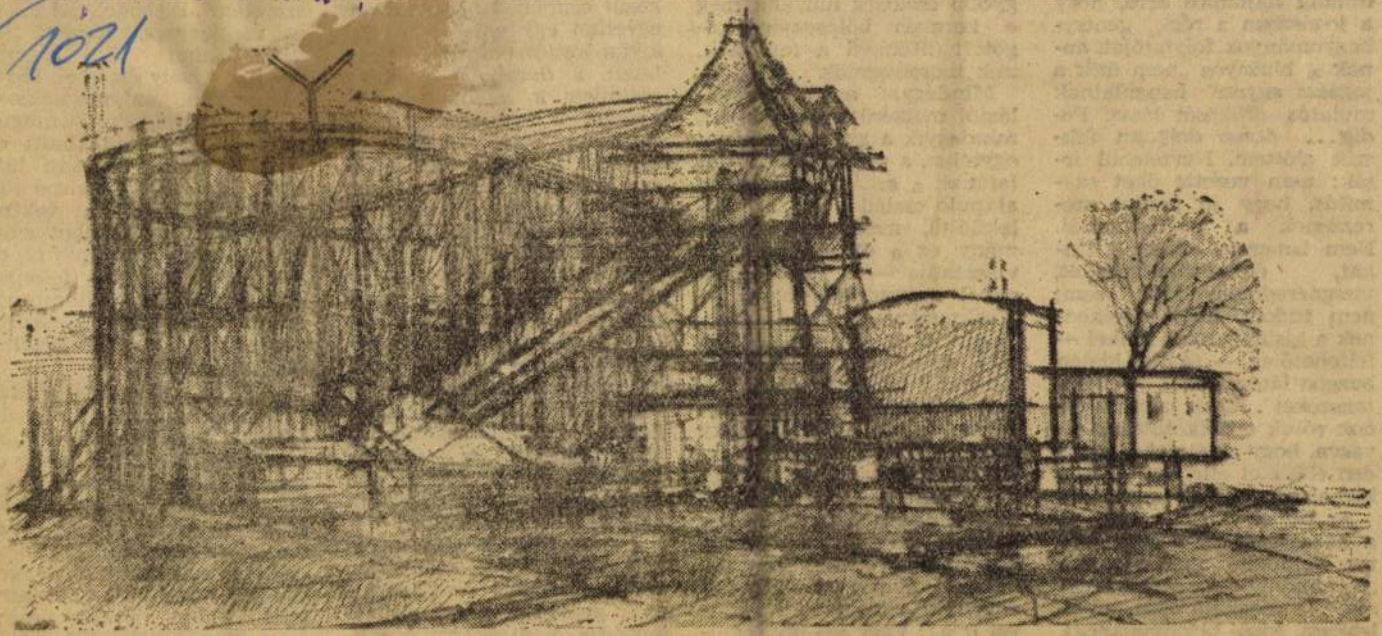

Bozsik István: Vázlat

mindig hajlamos arra, hogy a jogászban a régi, gentryhagyományok folytatóját, annak a bizonyos „nem ütik a jogászt agyon" hangulatnak mulatós örökösét lássa. Pedig... ötven dolgozat fekszik előttem. Névtelenül írták: nem vezette őket számítás, hogy jó pontot szerezzenek a professzornál. Nem ismerem ezeket a fiúkat, életkörülményeiket, vizsgaeredményeiket sem; nem tudom, hogy viselkednek a kislányokkal, kikkel — feltehetőleg — tavasz idején buzgón látogatják a „Gellért-tanszéket". Csak annyit tudok róluk e dolgozatokat olvasva, hogy az életet — minden előítélet ellenére — igen komolyan, okosan szemlélik.

Az ötven válasz közül 41 a házasságot szükséges, fontos, boldogító „jelenségnek", „intézménynek", „találmánynak" (a meghatározás műveletében kissé bizonytalanok), egyszóval kívánatos életközösségnek tartja, melytől

Ki tudja, hány kisebb-nagyobb családás húzódik meg e koravén bölcsesség mögött?! (:Könnyű a felnőtteknek mosolyogniok...)

Mindegyik aggódik a válástól megsérülő gyermekért, mindegyik a gyermeknevelés egyetlen, s változatlan foglalatának a szilárd, szeretetben alapuló családot tartja. Leleküdítő, megragadó olvasmány ez a 41 dolgozat, s visszaadja — ha valamilyen okból megrendült volna — bizalmunkat a fiatalokban.

Mielőtt a másik két kérdésre rátérnék, beszámolok a negatív válaszokról is. Kilenc írás fekszik előttem. Érdekes, de nem véletlen, hogy ezek az írások már külalakjukkal, stílusukkal is riasztanak. Nem lehet nem „tanárosan" nézni őket! Az ember önkéntelenül azon töpreng, hogy az egyetemre hogyan, milyen alapon kerülhetett diák, aki a tárgyragot két tvel írja?! Vagy aki így fogalmaz: „a házasság, az *egy* szükséges kellemetlen"?!

nek, s az 50
közül csupán 3
egyetlen egy e
kíván kettőt (v
teszi: 2 daral
optimista is a
nyújtja a rer
fiú, egy lány
kettőnél többe
egy hatot, nél
s egy olyan is
saját gyermek mellé három
árvát kíván örökbe fogadni,
hogy együtt nevelje őket, és
önmaga, felesége és gyermekei megtanulják: az idegent is éppúgy kell és lehet szeretni, mint a családtagot. Ki lehet ez az altruista fiú? Milyen indítékok sarkallják nemes humanizmusát?! Jó lenne ismerni, de hiába, az írás nem mond többet, s a névtelenség elrejti szemem elől.

A negyedik kérdés a népesedési arányszám csökkenésének, az abortuszok gyakoriságának okairól faggatja a diákokat. A sokféle választ összefoglalva, véleményük a következő:

s felfedez egy jellemet nem általános, nem is tipikus, de sokszor felbukkanó jelenséget: a szerelem pillanatnyi örömmé, mellékes tényezővé degradálódását, az érzelmi élet sivárodását.

A fiatal jogásznemzedék jól vizsgázott e dolgozatokban komoly életfelfogásból, társadalmi felelősségtudatból. A családi életről elejtett kritikai megjegyzések és a válásokról mondott vélemények azonban figyelmeztetik a mai felnőtteket: vajon jól neveljük-e utódainkat? Vajon, amikor mindent megadunk nekik, amit anyagi téren lehet, nem feledkezünk-e meg arról, hogy

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Bozsik István
ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1021 DEC 25

Vázlat

Bozsik István rajza

meg. A ko
ja, a Szaba
Miskolci M
hívta meg
is tudtul a
műsor előt
gyarországi
tart előadá
ház zsúfolásig megtelt. Jelen
voltak a munkás és környék-
beli bányász közönségen kívül
a polgárság és az értelmiség
képviselői is, ez utóbbiak kö-
zött Országh tanár úr, akit ké-
sőbb mint jó demokratát és
becsületes politikai partnert
ismertem meg. Ezen az estén,
ha jól emlékszem, közremű-
ködött a hatalmas hangerőt
képviselő diósgyőrvasgyári da-
lárda is, lehet, hogy a felsza-
badulás után ekkor lépett elő-
ször ismét a közönség elé.

Engem, az előadót, Fülöp
Józsi bácsi mutatott be a mis-
kolciaknak. Régi, érdemes har-
cosa volt ő a munkásmozga-
lomnak. Nagyon választékosan
és szépen tudott beszélni. Be-
konferált. A színfalak mögül
hallgattam szorongásokkal,
hogy mit fog mondani rólam,
akit a publikum még nem is
látott. Többek között ilyeneket
mondott: az az ember, aki
most önök elé fog lépni, egy

Petrássy Miklós doktor a
ború alatt magasrangú k
na-orvos volt, a miskolci h
őrségi kórház parancsno
Ebben a minőségében sok
tett, amit ő maga szerény
ből soha nem mondott el
kem. Másoktól tudtam n
Mit csinált, azon kívül, h
gyógyított? Katonai kórh
iratokkal látott el illegali
ban lévő kommunistákat
más üldözötteket, a kórház
bújtatta őket és megmente
életüket. Petrássy doktor r
találta összeegyeztethetetl
nek a vallásosságot és az
tentagadó kommunisták m
segítését. A miskolci komm
nisták büszkék voltak rá, ő
dig bízott bennük. Én több
meglátogattam őket, ilyen
bájos felesége társaságá
késő estig beszélgettünk. K
ben jó barátságot kötöttem
éves kislányukkal. Klárikáv
és az 5 éves Miklóssal. Tö
fzben részt vett beszélgeté

Tábo

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Bozsik István

Napjaink

1967 JUL 1

1021

Napraforgós lány

Bozsik István rézkarca

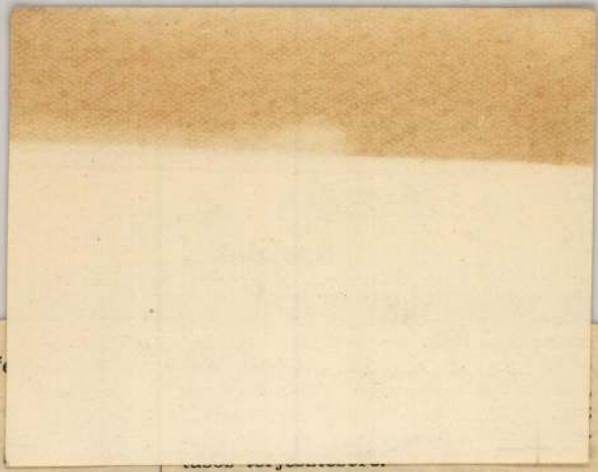

vaa tancaboi
kimenthet
egy szál hajnali f
egy hangot...

Csak épp
galamb legyen.

Csak ennyi,
hófehér,
emelje, mint a szél
az igaz szeretet.
Csak ennyi.
Egy galamb megteheti.

Fayad Jamis

A költemény részlete

És
napról napra
szóról szóra
sorról sorra
tűzben edzve
írom majd versem —
Tanúságot
én így teszek a jövőnek, —
ifjú hevében
őrzi e papír
szép földem harcát
s győztes
jövőbe-szálló röptét —
Szavaim száraz
pattogó érdes nyílt szavak
Szavaimat
szerelmem harmata fedi —
Az éjszakában elmerült szavak
keserű dühödt pengeélek —
Szavaim mint egy tiszta álom képei —
Szavaim akár csobogó kék vízsugár
permetezik a szomjas földet —
Szavamban vérem zeng dobog

Azért kezdem ezzel, mert ismeretes, mily hosszú, cseppet sem könnyű volt az a viadal, mellyel az ifjúsági mozgalmunknak a fiatalok közt élő vezetői elismertették a mai fiatalok szórakozási formáinak szalonképes voltát, s meghonosíthatták azokat a formákat, melyek segítségével a mozgalom — bár máris gúnyolják érte — a maga befolyását erősítheti a fiatalok között. Lehetne szép csokrot gyűjteni azokból a nézetekből, melyek szerint a szakállas, nagy hajú vagy borotvált fejű, tehenész nadrágú, pulóveres fiatalok, a pengetős zenekarok a maguk ordítós énekeseivel sokáig a sátán ügynökei voltak — a mozgalom szempontjából. És hogy ezeket nem érdekli semmi, sem a munka, sem a haza, sem a haladás, az emberiség, csak a je-je, a csurgli, a

Számok, szem

Olvasom minap, hogy a *Hideg napok* látogatóinak száma meghaladta az egymilliót. Mivel azok közt voltam, akik elejétől hangoztatták a film (még inkább *Cseres* regénye) lehető legnépesebb megismertetését, érthető módon felkaptam a fejem. Több okból is. Ismerem a *Filmtudományi Intézet* által készített felmérés eredményeit a Hideg napok

ÉLET ÉS IRODALOM

1963 NOV 9

Bozsik István

1021

Bozsik István: Ülő lányka

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

...zhang

...vagy literatúra?

...a műveltség nem az idegen szavak ...ott használatában van. Nem ellenez... ...zavak, a nemzetközi kifejezések hasz... ...*ika, rádió* teljes jogú polgárok nyel... ...általánosan használt, jó magyar sza... ...utóbbi időben, hivatalosan. Tankönyv... ...szünkbe, s ezúttal nem is térünk ki tá... ...kor szerényen megkérdezzük: miért kel... ...*mértan, vegytan* és *lélektan* nevét új ...*ematikára, geometriára, kémiára, pszi...* ...? Atlaszainkat *Kartográfiai* (azelőtt: ...t készíti. Mi indokolja az új nevet? Ismé... ...en szavak ismerete és használata ellen ...ll a tudományok nemzetközi elnevezését ...yv, egy tantárgy, címében és nevében mit ..., nem lehet közömbös számunkra. Legkö... ...*geográfiát, históriát* és *literatúrát* kapunk ...*nelem* és *irodalom* helyett!

KÓNYA LAJOS

jeleneteket teremt. Csakhogy ez, mint a romantika belejátszása a szocialista realizmusba, olyannyira általános jelenség, hogy már-már szükségszerűnek kell tekinteni.

Szabolcsi Miklós

főként a magyar társadalomnak azokról a nagy problémáiról beszélt, melyek a Részeg esőnek is központi kérdései, s amelyeket az első kötet csak felvet, de nem válaszol meg. Igaz, hogy a történelem sem adott még végső válaszokat, a következő kötetektől mégis ezt reméli. Feloldó választ a nép és a párt viszonyának nagy kérdésére. Választ arra, hogy mi a művész funkciója társadalmunkban. Arra, hogy ugyanazt, amit Darvas líraian oldott meg.

Fenyő István

azokkal vitatkozott, akik megrótták, hogy Darvast szubjektivizmusban marasztalta el. Nem a szubjektivizmust kifogásolom — mondta —, hanem a szubjektivizmus túlzott eluralkodását. Azt, hogy főhősét nem képes kívülről nézni Darvas. Azt, hogy a harmadik fejezetben szentimentalizmusba téved, hiszen csupa kérdésből áll ez a fejezet, mindenki kérdez, szinte záporoznak a kérdések. (Mi ebben a szentimentalizmus? — szólt közbe vala... ...Az ... válaszolja Darvas ... tetikus, de semmi köze a szentimentalizmushoz. Regénye kritikái közül a Szabolcsi Miklósét érzi legrangosabbnak, de fájlalja, hogy Szabolcsit nem érdeklik az esztétikai megoldások. Az igazi irodalombírálat mégsem a témamegközelítés dicsérete elsősorban, hanem esztétikai ítélet — mondta. A következő kötetekről is szólt. Nem szeretném a szubjektív szenvedélyességet feladni — mondta —, bár a második kötetben nemcsak objektívitásban igyekszem majd nagyobb távolságot tartani, hanem ítéleteim is erősebbek lesznek. Végső válaszom a kérdésre, hogy annyi po... ...koljáról ...

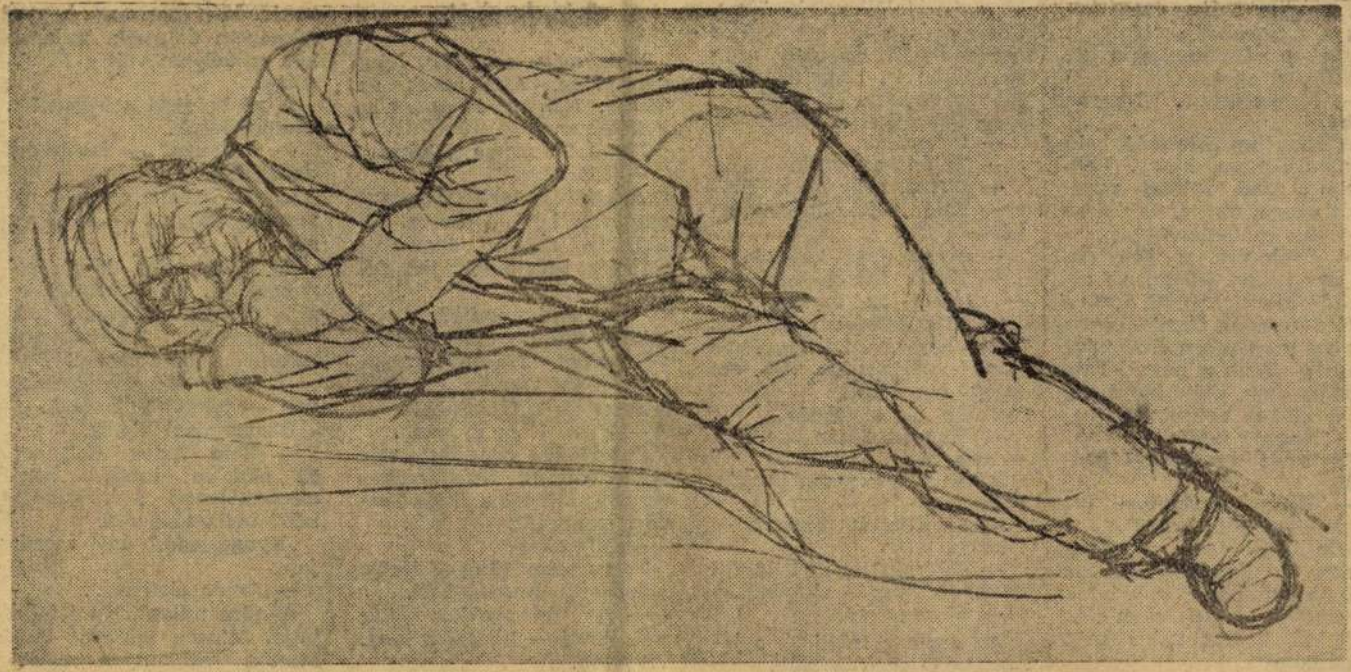

Bozsik István: Alvó férfi

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
ÉLET ÉS IRODALOM

Egy perc múlva megérkezik a munkából az asszony. Összekapkodja az ágyon heverő rongyokat.

— Nehéz így... Nagyon nehéz.

A húzatlan, kibomló belű paplant simára húzza. Legalább a rend valami parányát akarja megteremteni az irtózatos rendetlenségben.

— Nyolc óra a gyárban, tíz óra itthon. Mi marad alvásra? Mosni, varrni, főzni...

Kedves arcú, fáradt teremtés. De mindenben több mint a férfi. Több a beszédében, gesztusaiban, egész lényében. Nem illenek egymáshoz.

— Nagyon nehéz.

De azért mosolyogni próbál.

— Betegállományban vagyok — mondja a férfi.

Mintha nemcsak nekem, hanem a házastársának is szánná. Mintha azt mondaná: „Feltettem az ételt, nem elég az? Mit kellett volna még csinálnom?"

— A munka, a mosás, a főzés, a takarítás...

könnyen találkoznak össze. Férfiak és nők egymáshoz kapcsolhatják sorsukat azon az alapon is, hogy „ketten" jobban bírjuk a „rázást".

— Lebontják a házat?

— Lebontják.

— Talán lebontják.

— Biztos, hogy lebontják.

— Talán akkor kapunk lakást.

— Persze, hogy kapnak.

— Talán kétszobásat? — — kérdezi az asszony. — Legalább kétszobás kellene. Talán nagyobbat is kaphatnánk? Lehetséges? De azt miből fizetnénk?

Talán, Talán, Talán.

— Kapunk lakást, de hol? — szól közbe a férfi.

Kicsit ellenséges a hangja. Hideg.

— Az Üllői út végén? — kérdezi.

— Valószínűleg az Üllői úti új lakótelepen — mondom.

— Messze van.

Az asszony leinti. Ő a józanabb. Ő az emberibb.

— Iskola legyen a közelben. Az a fontos.

A járda alatt

Félig még szuterén, félig már pince. Ajtó, ablak az utcára. Néhány lépcsőfokon kell lemenni.

Fiatal nő mossa a követ.

— Kit keres?

A helyiség tarka függönnyel van kétfelé osztva. A függöny mögött áporodott sötétség. Idős ember jön elő. Köhög.

— Valami munka?

Most veszem csak észre a varrógépet. Néhány fakult ruhadarab van rajta. Egy asztalon is ruhadarabok.

— Nem. Nem munka.

Érdeklődés világított egy pillanatra az öreg ember szemében. Most kialudt. Tartása letompult.

— Mit akar?

Tölcsérként füléhez tartja a tenyerét. Nagyot hall.

— Az úr frakkot akar csináltatni — kiáltja a lány. Vigyorog.

Az öreg legyint felé.

Hatvanhét éves. Feleségé-

kor műhelyem volt a K. utcában.

A nő befejezi a felmosást, odaül közénk.

— A lánya? — kérdezem az öregtől.

— Az kellene még. A sógornője vagyok — feleli a nő.

Az ablak előtt lábak kopognak el. Az ablak lefejezi a testeket. Harisnyás női lábszárak, férfinadrágok mennek el az ablak előtt.

— Tüdő- és szívasztmám van — jelenti ki a férfi.

Bizonyításul köhög.

— Nem tudok dolgozni. El akarom intézni, hogy mentesítsenek a „nyugdíjadó" befizetése alól.

„Nyugdíjadó." Így mondja.

— Az én életem...

A nőre pillant. Nem folytatja. Mintha tartana tőle. Mintha valamilyen retorziótól félne.

Megfogja a karomat.

— A házmester azt mond-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉSZAK-MAGYAR-
ORSZÁG

Bozsik István

1967 ÁPR 3
1021

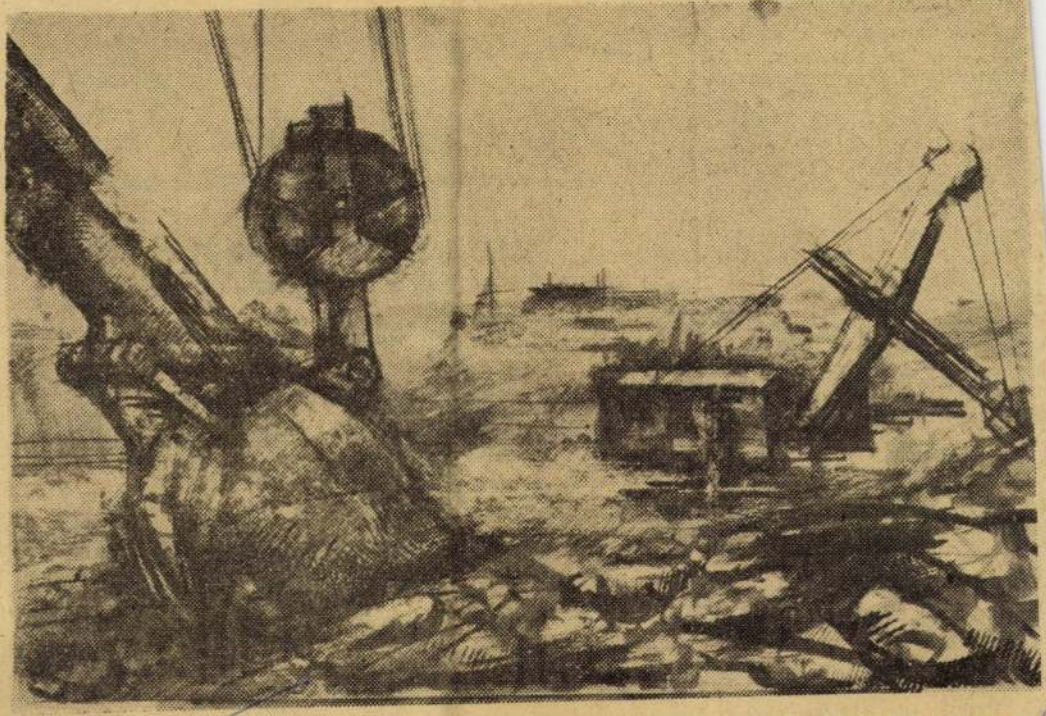

Bozsik István tusrajza.

szabadult fel utolsónak. 19. Meg...; megtartotta az ünnepet. 22. Télen viselik, akik örködnek. 23. Egy névmás és egy névelő. 28. Jókedvre derít. 30. Pattogó, friss zenedarab. 31. Nem is törődik velem! (3 szóban). 33. Kobalt. 34. Néha a cipő is megteszi. 36. Fehér szőrzetű, vörös szemű állat. 37. Gáspár beceneve. 38. Erről a helyről. 39. András orosz névrokona. 42. Vissza: városrész (röviden). 43. Az „únszolni" ige egy parancsoló alakja. 44. Egész Magyarországra kiterjedő (+'). 49. Azonos betűk. 52. Szándékozna. 53. Női név. 55. Fel tudják fogni. 57. Betű, fon. 58. Otthon (—'). 59. Sertés ízletes része. 60. Tyúk hangjára mondjuk. 62. „A" beszéd része. 63. Eljárás (—'). 65. Híres kán volt a XIII. században (+'). 66. Sutával emlegetik. 68. MUB. 72. Rövid nevű község. 74. Noha páratlan betűi.

Beküldendő a vízszintes 1., 44., 50., 64., 76., valamint a függőleges 16. számú sorok megfejtése április 7-ig. A hibátlanul megfejtők között könyvjutalmat sorsolunk ki. A rejtvény

Hírek

1967. április 3, hétfő

A nap kelte 5,20, nyugta 18,16 órakor
A hold kelte 3,11, nyugta 11,15 órakor
Buda napja

1967. április 4, kedd

A nap kelte 5,18, nyugta 18,17 órakor
A hold kelte 3,45, nyugta 12,26 órakor
Felszabadulásunk ünnepe

1967. április 5, szerda

A nap kelte 5,16, nyugta 18,19 órakor
A hold kelte 4,07, nyugta 13,36 órakor
Vince napja

25 éve, 1942. április 4-én ti Színház örökös tagja. Régi légiharc közben lelőttek egy szinészcsalád sarjaként vá- repülőgépet. Ez a háború éve- lasztotta elődei pályáját. Né- iben nem ritkán fordul elő. hány esztendei vidéki működés után a Vígszínház szer-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Borsos Gyula

ALFÖLD
1967 APR

1021

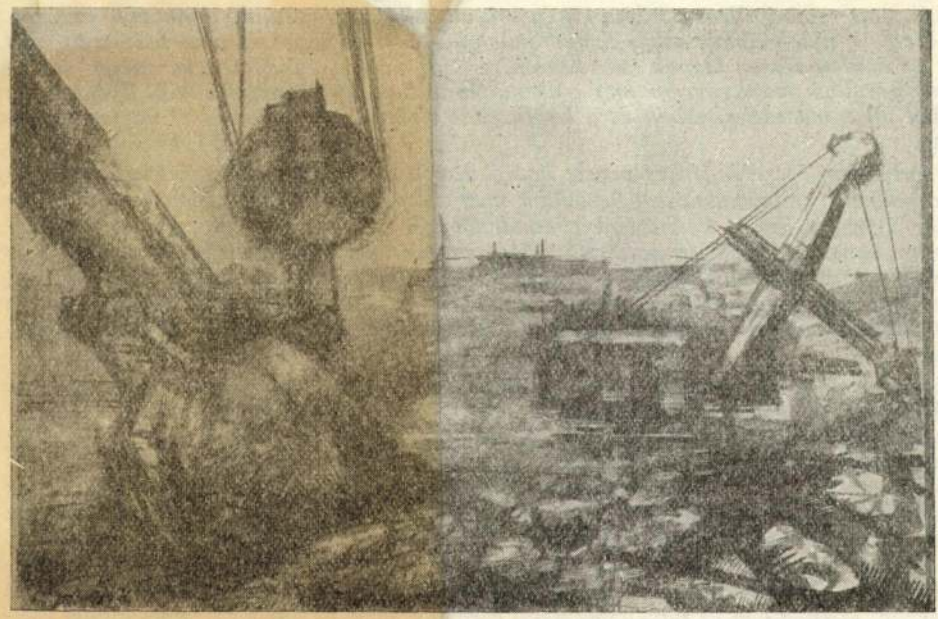

4

Bozsik István rajza

hogy a szocializmus, mint társadalmi életforma merőben
sadalmi formátumtól s mint ilyen összehasonlíthatatlan
tudjuk tehát az előzőekhez mérni, viszonyítani; mindaz
megvalósult, az a mi testi és szellemi izomerőnk együtt
– és nincs semmi túlzás a kifejezésben – a mi belső ragy
a magunk munkájának eddig épített palotája. Nem vég
ez az épület. De az alapok már készek, s hogy milyen
utak borulnak majd rája, az már csak mitőlünk függ. A mi munkánktól, ilyenformán
tehát mi a legérdekeltebbek és a legilletékesebbek is vagyunk végső megformálásában.

A történelmi összefüggéshez persze hozzátartozik annak a ténynek az igazsága, hogy hazánkban a felszabadulással kezdődött meg a szocializmus megvalósításának lehetősége. Igaz, ez így –, benne élve a mindennapok sodrában – talán ma már megszokottan hangzik, a valóság perdöntő igényében azonban mindig megvan és mindenkor meglesz a maga ihlető élménye. S nemcsak olyanformán, hogy módot és lehetőséget kaptunk egy új társadalom építésére, hanem úgy is, hogy élményünkké válhatott a megvalósított rend megannyi izgalma, bennünk és velünk épülő sok-sok mozzanata.

Mai életünk forrás-vidéke 1945 áprilisának szeles, napfényes égboltja alatt villog. Akkor első és feledhetetlen tündöklete az volt: véget ért a háború, szabadon lélegezhetünk, nincsenek idegtépő robbanások, van és lehet élet az ember számára. Ma már tudjuk, hogy volt egy erőteljesebb és egy markánsabb arcvonása is. Szabadság-igényünk, az élet legfontosabb tényezője akkor teremtődött meg véglegesen. S ennek a szabadság-igénynek végül is ide kellett érkeznie, ide kellett eljutnunk és ezt ma már ilyen tömörséggel összegezhetjük: a szocializmus teljes felépítéséig.

A megtett út milyensége és minősége az ilyen összeméréseknél tetszik ki a legerőteljesebben. Ha ugyanis a mai napok, a huszonharmadik április társadalmi valóságát idézzük, jócskán van itt figyelemreméltó esemény. Havonkénti megjelenésünkkel úgyszólván képtelenek vagyunk nyomon követni azt a közéleti pezsgést, amely ezt az

1021 Bozsik István

Bozsik István tusrajza

s meglepe-
ıyvelni. Az
gy érdeklő-
s külön ér-
k érdemes-
zá, nem ok
ıyi Bányász
ányász és a
—Tiszasze-

agára talált
ıiztos győ-
recesen vi-
ányász lab-
n meg kel-
aszederkény
ik bajnoki
de annál
az Egercsehi
szezonkez-
nost is foly-
ét, amit a
ellen ara-
tat. A Som-
z ezúttal is
ett és gól
a MEAFC
mondható.
rőleg kell

erényeket, amelyek a győ
lem kivívásához döntően sz
ségesek. A bányászcsapat
kesedésben, gyorsaságban
tudta felvenni a versenyt
lenfelével és váratlanul súl
vereséget szenvedett hazai
téktéren.

**VOLÁN SC—
BORSODI BÁNYÁSZ 1:**

A sajószentpéteri csapat
delme — egy esettől elteki
— ezúttal is kitűnően lát
feladatát és a szinte végi
lényben játszó hazaiak m
métlődő rohamait sikerre
**rította. A Volán SC gy
gólja az utolsó 10** percben
esett.

**EDELÉNYI BÁNYÁSZ—
RUDABÁNYAI
ÉRCBÁNYÁSZ 3:0**

A mérkőzés első 20 percében
a rudabányai együttes „meg-
ijesztette" a vendéglátókat, de

1969 APR 2

BORSODI
BÁNYÁSZ

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Az Alberttelepi Bányász
úttal is jó játékkal rukkolt ki
és közelebb állt a győzelemhez,
mint ellenfele.

Pál István

BORSODI

Bozsik István

1021

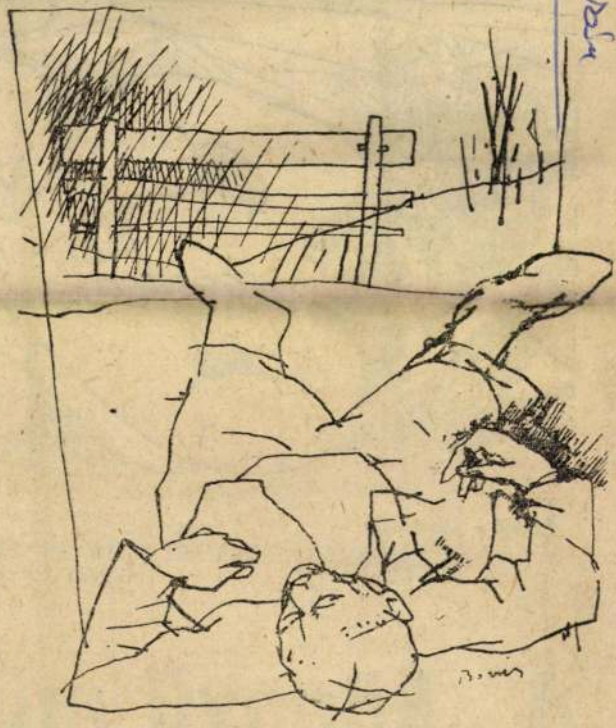

Bozsik István illusztrációja

A keze most megmozdult. Ahogy lassan kinyújtotta ujjait, megláttam rajtuk egy régi verekedés nyomait.

○

Azon a bálon is ott voltunk, de szokás szerint nem táncoltunk, csak ittunk és néztük a lányokat. Egyszer

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Napjaink

1964

Radnóti-illusztráció

AZ ÉSZAK-MAGYARORSZÁGI FESTŐ- ÉS GRAFIKU
MISKOLCI GALÉRIA,

A „könnyű műfo

IV. országos amatőr könnyűzen

A „fesztivál-komplexum" arra irányul, hogy a régebben i
és már-már veszélyesen elhanyagolt szórakoztató zenélést szí
tegyék, művelőit elmélyültebb és alaposabb munkára ösztönö
szerte. Magyarországon — a legújabb felmérések szerint — 260
kar van. Ehhez hozzá kell számítani a még működő hagyomány
seket, amelyek a beat-muzsika hatására jelenleg háttérbe szorul

Bozsik István

1021

A Borsodi Szemle új számában olvastuk

Most hagyta el a nyomdát a Borsodi Szemle új száma. A folyóirat ismételten *igen sokrétű, gazdag tartalommal* jelent meg, közleményeiben *jó az arány* múltunk kérdéseinek vizsgálata és a jelenkor problémáinak megvilágítása között.

A *Napjaink kérdései* rovatban *Kuzmányi Gusztáv* nagyobb szabású tanulmányát olvashatjuk *A falusi dolgozó nők életkörülményei megyénkben címmel;* ugyanebben a rovatban *Foglalkoztatási politika — nyugdíjkorhatár* címmel *Barta Imre* ad közre néhány időszerű gondolatot.

A *Történelmünk* című rovat három tanulmányt közöl. *Kun László A mi forradalmunk* címmel Miskolc és Diósgyőr felszabadulás előtti időszakát és az azon belül jelentkező forradalmi megmozdulásokat mutatja be. *Bartha István* pedig *Az agrárkérdés Zemplén vármegyében a Tanácsköztársaság idején* címmel, az 50 év előtti zempléni földosztás és egyéb, a földmunkásokat érintő kérdések elemzésével e korszak jobb megismeréséhez nyújt értékes adalékokat. Ugyancsak ebben a rovatban olvashatjuk *Román Jánosnak*, a Tanácsköztársaság helytörténeti kutatásának kérdéseihez történt hozzászólását, amelyek tudományos emlékülésen hangzottak el.

Nagyon is napjainkat izgató kérdéssel találkozunk a *Gazdasági élet* rovatban *Széll Imre* írásában. Címe: *A személyi jövedelem megyénk termelőszövetkezeteiben. A Művészet-Irodalom* rovatban *Oltyán Béla* adja közre *A Tűztánc művészi eszközei* című tanulmányát, majd a *Nemzetközi Szemle* rovatban *Fodor László* írását olvashatjuk, *Mérföldkövet jelentő tanácskozás* címmel. Ebben a tanulmányban a szerző rendkívül tömören összegezi a kommunista és munkáspártok képviselőinek néhány hónappal korábban Moszkvában megtartott tanácskozását, illetve azt a fődokumentumot, amely e tanácskozás összegezéseként született és a kommunista és munkásmozgalom állásfoglalását, egyben jövőbeni irányvonalát is jelzi. Szól a tanulmány a fődokumentum mellett a tanácskozás történelmi küldetéséről, az imperializmus elleni egységről, s elemzi a nagy jelentőségű konferencia világvisszhangját.

Fórum címmel új rovatot látunk a lapban, ebben *Takács István*, a Kazincbarcikai városi Tanács vb-elnöke szól hozzá Benedek Miklósnak a Borsodi Szemle előző számában megjelent, Otthonok, vagy lakótelepek című cikkéhez. *Könyvszemle*, az elhunyt dr. Fülöp Lászlóra történt emlékezés és *Bozsik István* több grafikája egészíti ki a Borsodi Szemle új számát.

(bm)

Jub... munk... a T...

A Tisza... nitrogénn... dolgozói j... MSZMP K... és a Haza... szágos Ta... SZOT és a... mi munk... hoz. A d... tot a gyár... jai terjesz... gazdasági, párt-, szakszervezeti és KISZ-vezetőségek tanácskozásán született meg a döntés a jubileumi munkaverseny meghirdetésére.

A nitrogénműtrágyagyár üzemei, szocialista brigádjai és a kollektíva valamennyi tagja olyan feladatokat vállal, amelyekkel segíthetik a vállalat terveinek teljesítését, illetve túlteljesítését. A versenyben való részvétellel fokozzák majd erőfeszítéseiket az új gazdasági mechanizmus további kibontakoztatása érdekében.

Távfűtés 48 lakásban

Küszöbön a fűtési idény. Az igazat megvallva, már jólesne a meleg, különösen jól a távfűtéses lakásokban, Kazincbarcikán is. Sajnos, mint arról a városgazdálkodási vállalat igazgatója, Jászay Dénes elvtárs nyilatkozott, csak október 15-én adhatnak meleget. Ennek ellenére jó hírrel is szolgált az igazgató, aminek a legjobban a Ságvári téri, úgynevezett C-épület lakói örülnek a legjobban. Ezekben a lakásokban ugyanis mindeddig a hagyományos fűtés adta meleget élvezhették a lakók. A nyáron viszont 48 lakásban felszerelték a távfűtéshez szükséges berendezéseket. A belső munkálatok már befejeződtek és szerdán megkezdték a nyomáspróbát is.

SZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

SZAKSZERVEZETI
MAGYAR
BUDAPEST, IX., Üllői út 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-976

— Őszi hajrá? Esti műszak?

— Valahogy így — válaszolja mosolyogva *Horánszky Gyula* főagronómus, aki *Lukács Tamás* növénytermesztési üzemágvezetővel osztja meg ezen a napon az esti ügyeletet. Rengeteg a munka a határban, s még nyújtott nappali műszakkal sem győznénk. Most a sok erőgép is kevésnek bizonyul, de szerencsére traktorosaink alaposan kitesznek magukért.

És hamarosan kiderül, hogy a sajóvámosiak vagy 15 traktorosa néhány hétre, amíg az időjárás engedi, valóságos munkahőstettet vállalt. 16—18 órát dolgoznak naponta. Hajnali 6-kor kez-

Bozsik István

Vasárnap, 1969. június 29.

1021

Bozsik István munkája

1969 JUL 29

ESZAKMAGYARORSZAG
Miskolc

Figyel

A bú

SAJTÓIGYELŐ
BUDAPEST, IX., Ülői út 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-176

Az Avas márka [illegible] a két bőrszék a hazai bútorpiacon. Ezt bizonyítják Szalai Istvánnak, a Bútoripari Vállalat igazgatójának szobájában levő oklevelek. No, meg az is, hogy a gyár szépen fejlődik, egyre inkább terjeszkedik. Nemcsak területe, hanem termékeinek választéka is egyre nagyobb. Fenti állításunkat még egy érv támasztja alá: az idén, bár egyelőre csak kis tétellel, betörtek a külföldi piacra is.

Ami van — ami lesz

A vállalatnál jelenleg az Avas lakószoba a sláger. Ezt a viszonylag sok elemből álló típust szeretik és kedvelik a vásárlók. A második fél évben megkezdik a tavalyi BNV-n sikerrel bemutatott Avas III. sorozatgyártását. Érdekessége a csaknem négyméteres szekrénysor-felület kiképzése.

Ez évben is előrukkoltak újdonsággal. A Budapesti Nemzetközi Vásáron bemutattak egy zsúrszobát és egy direktori dolgozószobát. Ez utóbbi már a helyszínen nagy érdeklődést váltott ki — nemcsak a hazai, hanem a külföldi szakemberek is elismerően nyilatkoztak róla. Gyártását így még ebben az [illegible] is. 1970-ben kezdik el gyártani, akárcsak féltve őrzött „titkukat", az idei helyiipari kiállítás egyik mintadarabját.

— A házgyári lakások egyikébe-másikába nemsokára beköltöznek lakói. Úgy gondoltuk — mondotta Szalai István, a vállalat igazgatója —, hogy célszerű lenne olyan szobabútort gyártani, amely speciálisan ilyen típusú lakásokba való. Tehát kisebb darabokból áll... A tervek elkészültek, sőt, már a mintapéldányt is készítik, s augusztusban bemutatjuk. Reméljük, megnyeri a kiállítás nézőinek tetszését. Erre már azért is számíthatunk, mert az előzetes kalkuláció szerint olcsóbb lesz, mint eddigi termékeink.

Valószínű, hogy beválik számításuk. Hiszen ez évi újdonságuk is népszerű lett. Hamar elterjedt a híre, hogy a bútorgyár különleges igényeket is kielégít.

Amilyet a vevő óhajt!

— A szolgáltatások körének bővítésére létesítettük egyedi gyártó üzemünket. Igaz, egyelőre még kicsi a kapacitasunk, de fejlesztési terveinkben már szerepel a [illegible]. Arra számítunk

Bozsik István: Munkásportré

vita hátterében lépten-yomon tíz meg húszszoros jö-edelemarányokról szóló há-borgó híresztelésekkel talál-kozhatunk. Bizonyára társadal-mi rendünk kéretlen „jóaka-tóinak" is része van benne, éppen ezért erre nem érde-mes a szót vesztegetni.

De vajon hogyan néz ki az osztozkodás a valóságban? A valóság vizsgálatához a Diós-győri Gépgyárat választottuk, ahol csaknem tízezer ember dolgozik. A gyár figyelemre méltó eredményeket, a terve-zettet meghaladó nyereséget ért el 1968-ban. Hogyan véle-kednek hát a DIGÉP dolgozói és vezetői a nyereségrészesedés elosztásáról?

A szivattyú gyáregységben lakatosokkal és villanyszere-lőkkel beszélgettünk. Lévai István lakatos: „Elmulasztot-ták kielégítően megmagyará-zni, hogyan képződik a való-ban felosztható nyereség. Ez azzal bosszúlta meg magát, hogy most sokan azt hitték, az év közben emlegetett vál-lalati nyereség mind szétoszt-ható. Vitatkozhatunk arról, hogy a jelenlegi elosztási elv ideális-e. Erre elég kevés tár-gyi bizonyítékunk van." Lévai István és a köréje gyűlt többi munkások véleménye szerint: „Nehéz differenciálni az em-bereket munkájuk szerint, mert az alacsony munkakörök-ben is egészen magas színvo-nalat elért munkások lehet-nek. Az elosztást a gyakorlat bizonyos növekedés, az egyé-ben csökkenés mutatkozott. A kategorizálásnak eredetileg

ÉSZAK MAGYARORSZÁG
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

számunkra. Az emberek nem szeretik, ha beskatulyázzák őket. Ez tulajdonképpen erköl-csileg sérelmes, nekem is és annak is, akit a hármasba so-roltak. Valójában persze nem az emberek, hanem a beosz-tások kerültek skatulyákba. De a differenciálás lehetőségét, szerintem, e nélkül is meg le-hetne találni!"

MÓNUS ANTAL, a Diósgyő-ri Gépgyár pártbizottságának titkára: „A pártbizottság álláspontja sze-rint a reform alapelveiből kö-vetkezik a jövedelmek diffe-renciálása. Szükségesnek tart-juk, hogy a jövedelmek alaku-lásának alapja a végzett mun-ka legyen. Megállapítottuk — úgy véljük reálisan —, hogy a jelenlegi kategória-rendszer a korábban kialakult jövede-lemarányok további fenntartá-sát biztosítja. Sőt, a vezetők munkájának megítélésében bi-zonyos szigorításokat tartal-

Miskolci táj

Bozsik István

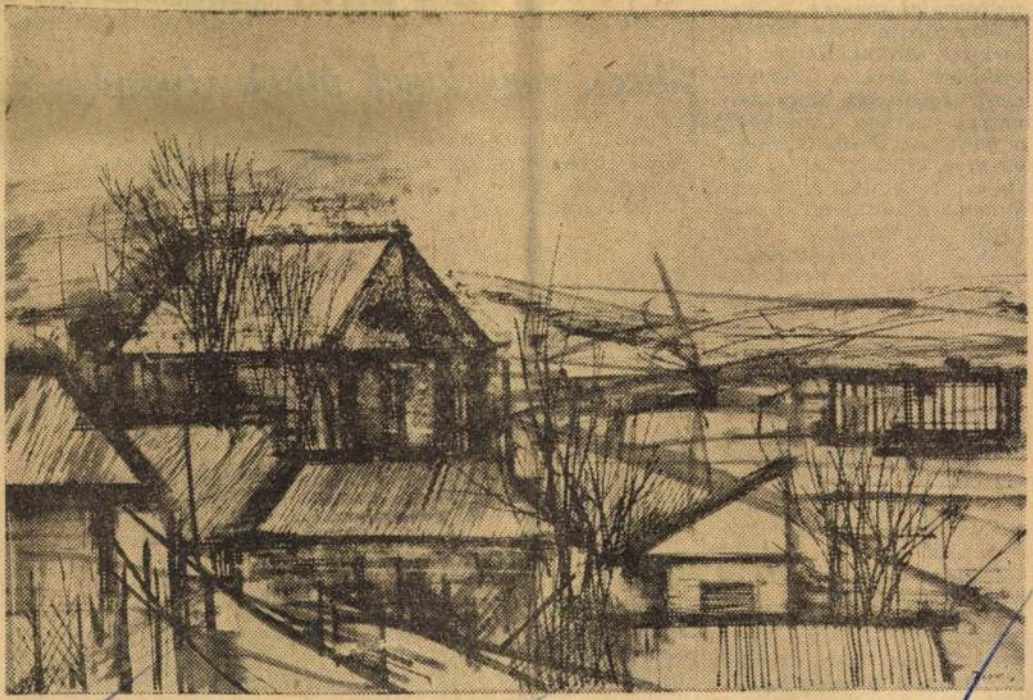

Bozsik István rajza

1971

NAT 6961

milyen szükség. Legtöbbjét a bérházak lépcsőházaiban, az erre kijelölt helyen tárolják. Innét kell a kukásautóhoz kiszállítani. A legújabb bérházakban, mint például a Győri-kapuban, ajtóval zárható helyiséget képeztek ki a szeméttartók számára. Eddig ez a megoldás a legjobb, mert nincs senkinek sem útjába, a környék esztétikai képét sem rontja. Innen kell ezeket az edényeket az autóhoz elvinni. De nem úgy, ahogyan a napokban tapasztaltuk.

A Győri-kapui bérház magas földszintű építmény. A kukát néhány lépcsőn kell leszállítani. Jelenleg ez úgy történik, hogy a köztisztasági alkalmazott leráncigálja a telt vedreket a betonlépcsőkön nagy dörömböléssel. De ez még hagyján. Az a baj, hogy törik a lépcső, egyelőre a peremekből egy-egy kis darabka, ké-

Szerintem nemcsak a szülőknek, de a társadalomnak is elég sok problémát okoz az ehhez hasonló furcsa szituáció.

A problémáknak mindig a lényegét kell keresni.

Egyszerűnek tűnő, és mégis igen kényes kérdéssel állunk szemben. Kényesnek tartom azért, mert nem utólag kell a bajjal foglalkozni. Esetleges tényezőkkel már az elején számolni kell. Távol áll tőlem a pesszimizmus, de nem lehet mindent egyoldalúan optimista módra tekinteni. Mi, akikre az új társadalom felépítése, fejlesztése hárul, nehéz feladatot kaptunk. *Úgy érzem, hibáztunk azzal, hogy sokat megengedtünk gyermekeinknek.* A fegyelem teljes hiánya otthon és az iskolában egyaránt súlyos következménnyekkel jár. *Az iskolai neveléssel kapcsolatosan is vannak szomorú tapasztalataim.*

A gyereket akkor kell fenyíteni, vagy büntetni, amikor a rosszat elkövette. Fegyelmet csak így lehet tartani. Ezt a népszerűtlen feladatot viszont valakinek vállalnia kell. A kettős nevelés egy családon belül nagyon helytelen, mert tudvalevő, hogy a gyermek ahhoz a szülőhöz húzódik, amelyiktől a többet kapja.

Azt viszont meg kell állapítani, hogy *a cikkben említett téma nem egyedi eset.* Nem túlzok, ha azt mondom, hogy társadalmi ügyről van szó. Tehát itt nem beszélni, hanem sürgősen cselekedni kell. Első lépésként *megteremteni a fegyelmet,* ami nélkül anarchia lesz úrrá fiataljaink körében.

Hy

A pedagógus tanú-

Bozsik István

Bozsik István rajza

Napjaink 1969 VI. 7.

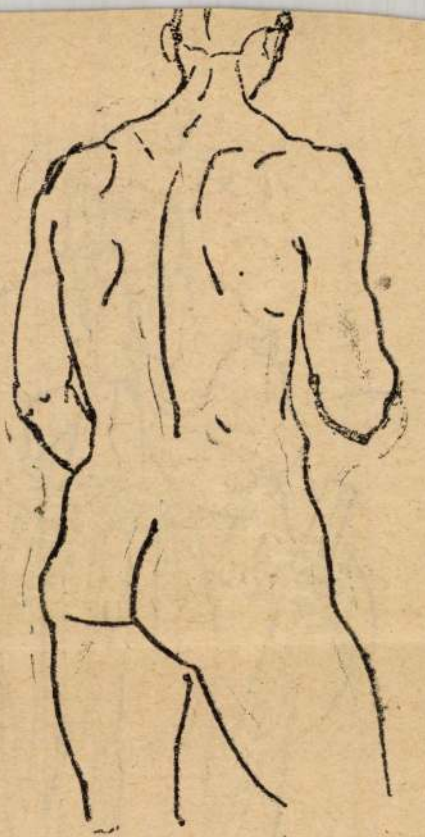

Vázlat Debreczeni Zoltán rajza

ja itt önmagát. Tehetetlenségük és hiányérzetük az önérvényesítés vagy önmaguk megvalósításának kilátástalansága miatt agresszióba, fékezhetetlen fölfokozottságba csap át. A professzor-csemete is hódolatot zsarol, és mindenki hős a maga módján, mert szerepet kapott a születésben. Ez a szerep akkor módosul, amikor a ház lebontásáról rendelet intézkedik és megérkezik a kilakoltató brigád. Karolin anyó a föld alatt, Szapper úr utolsókat vonalglik a kórházban, Eszter csecsemője is ott (hatóság tiltja el tőle), mert a félbolond albérlő véletlenül nyomorékká forrázta. Jenci elmegyógyintézetbe, Józsa abba a faluba kerül, ahonnan 56-ban iszkolnia kellett, Eszter Tabra utazik rajztanárnk. Janika kipottyant az üveggyárból. Jeles érettségijével piacon hord ládákat, és egy kofa konyhájában hál majd, amíg katonasorba jut.

Csak Nusi néni nem cserél szerepet. Világos lakás helyett a fölkínált pénzt és az alagsort választja, ahol svábbogarak hancúroznak. Neki csak az kell, amit ismer, életformája a homály, eltájékozódik benne, abban ő *valaki;* a világosságban elvesztené múltját. Inkább kitagadja magát a jövőből, vállalva a lehanyatló élet egyre mélyülő sötétségét. Nusi néni általában késsel védekezett Szapper úr ellen, lánya tragédiájából is pénzt csiholt; milyen legyen, akinek fiatalasszony korában tüzes vasalót hajított melléhez a férje? Nusi néni nem rosszabb az átlagnál, csak civilizálatlanabb és tudatlanabb.

Gyerekei érzelmi kultúrája annál magasabb. Az irgalmatlan serdülőkor e szép arcú vénei húsz-huszonötéves korukra megtanulják az életben maradás törvényeit. Szellemileg száz évvel öregebbek anyjuknál, de testük egészsége nemcsak a küzdésre, az örömre is megtanítja majd őket.

Jókai Anna első regényében nincsen látványos erkölcsi fejlődésvonal. A szerző nem azt ábrzolja, ami *lehetne,* hanem ami *van.* Nem a deklarált életszeretet, hanem a bizonyí-

diája nemcsak az ő tragédiája, hanem a közösségé is, amelyik kilökte őt, pedig mennyire ragaszkodott hozzájuk. Figyeljük meg, hogy ragaszkodása csak férjéhez volt máníakus, annak halála után a közösséghez egészséges vonzódással közeledik, ha ritkán is; onnan a visszariadása lesz majd beteges, amikor nem veszik be őt, a közeledőt. Ne hivatkozzunk a falu elmaradottságára, a főhős bizonyos fokú pszichológiai determináltságára — azzal kell szembenézni itt, hogy a történelem

1021

Bozsik István munkája

Bozsik István

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

lóning-gyártás pedig
európai színvonala
gyapjú, valamint a
ipar is nagyobb vá
jelentkezik.

A tízéves KONS
hát egészséges vers
tönzi vállalatainkat.

tanácsot, dehát mit tegyek
Széphalom is mezőgazdasá-
gi község, és az üzletek
nyitvatartási ideje termé-
szetesen a lakókhoz igazo-
dik. A boltok reggel hattó
kilencig, majd délután 1
órától 19 óráig tartanak
nyitva. Akik a közbeeső idő-
ben, tehát a legnagyobb hő-
ségben érkeznek, nem tud-
nak meginni sehol egy po-
hár frissítőt sem. Jó lenne
talán valami kis büfé, ap-
rócska gomba, ahol melles-
leg levelezőlapot is árulhat-
nának. A gomba általában
sehol sem ráfizetéses. Nem
valószínű, hogy ennek az
elmés találmánynak a meg-
valósítása a vendéglátóipari
szervek részére különösebb
kockázattal járna Széphalomban, a nagy idegenforgalmi szezonban.

Kuriózum

Tiszaszederkény, birkacsárda.

nács

lyi járás tizenegy kis lélekszámú községe határozta el a közös tanácsok létrehozását. A napokban valamennyi helyen megtartották a falugyűléseket. Az emberek maguk döntötték el mindenütt, hogy melyik körzeti tanácshoz szeretnének tartozni.

A most kialakított öt új körzeti tanáccsal együtt már tizenegyre emelkedett az újhelyi járás közös tanácsainak száma.

Az új tanácsok a Népköztársaság Elnöki Tanácsának döntése után július 1-én kezdik majd meg működésüket.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Bozsik István

1021

Vasárnap, 1969. május 4.

Bozsik István: Család

Vasárnap, 1969. május 4.

Az értelmiség társada szerepének, életének és munkakörülmény felmérése

Társadalmunk fejlődésének, a szocialista társadalom megvalósításának egyik alapvető kritériuma a szövetségi politika állandó, következetes gyakorlása, erősítése. A Magyar Szocialista Munkáspárt IX. kongresszusa, a munkásosztály, a parasztság helyzetének javítása és érdekeik érvényesülésének fokozott biztosítása mellett kiemelt feladatként határozta meg, hogy különös figyelmet kell fordítanunk társadalmunk különböző rétegeire, a velük való szövetség ápolására, sajátos kérdéseikre.

Logikusan következik ebből, figyelemmel gasabb képzettségének, kultúrájának, műveltségének..." — állapította meg a párt IX. kongresszusa az értelmiségről, az értelmiség szerepéről, munkájáról.

Igen fontos feladatot teljesít tehát pártunk Társadalomtudományi Intézete, amikor munkatársai és megbízottai hazánk két más megyéjével egyidőben Borsodban mintegy 700, a tudományos, gazdasági, politikai és kulturális élet különböző területén dolgozó személyiséget keresnek fel, hogy országos vizsgálat részeként választ kapjanak arra: vidéken milyenek az értelmiségiek élet- és munkakörülményei, milyen irányú változásokra, változtatásokra lenne szükség.

A vizsgálat középpontjában

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

JAN 19

1021

Bozsik István

(Bozsik István munkája.)

Vasárnap, 1969. január 19.

A közösségért, az egyé

Beszélgetés Szűcs István elvtárssal a NEB Borsod megyei elnökével

— Az elmúlt évben legfőbb célkitűzésünk az volt, hogy a lehetőségeinkhez mérten segítsük az új gazdaságirányítási rendszer bevezetését, az esetlegesen jelentkező gondok feltárását. Nagy figyelmet fordítottunk a lakosság életkörülményeit befolyásoló okok feltárására, a társadalmi tulajdon védelmének erősítésére, a lakosságtól érkező bejelentések és panaszok vizsgálatára. A megyében levő bizottságaink 115 esetben végeztek átfogó országos, megyei, járási jellegű ellenőrzést, és közel 900, a lakosságtól érkező közérdekű bejelentéssel és személyes panasszal foglalkoztak. — Így kezdi összegezőjét Szűcs István elvtárs, a Borsod megyei Népi Ellenőrzési Bizottság elnöke.

Ismeretes, hogy az elmúlt évet jó gazdasági eredményekkel zártuk. Az eredményekben benne van a NEB borsodi szerveinek, a másfél ezer népi ellenőrnek is a munkája. Segítettek a jó módszerek terjesztésével, a hibák feltárásával, a hibák okait megszüntető javaslatok kidolgozásával.

A népi ellenőrök százai tájékozódtak, elemezték többek között: milyen hatással vannak a közgazdasági szabályozók az

fröccs- és bakelitüzem kiké szítői új helyiségben kapta elhelyezést, a szellőztetés, vi lágítás, a munkaasztalok é székek a követelményekne megfelelnek" — olvasható Miskolci Műanyagfeldolgoz Vállalat válaszlevelében. S ol vasható az is, hogy az üzer területén fűszer- és csemege boltot, fodrászüzletet létesíte nek.

— Az igazsághoz tartozik – hangzik —, hogy még ner mindenütt tapasztalhatunk a említett példákhoz hasonl hozzáállást. Ismételten átfog ellenőrzést tartottunk a közú és a vasúti személyszállításban A közlekedési vállalatok arró tájékoztattak, hogy helyt ad tak a népi ellenőrök javasla tára több, a lakosság részéről felmerült igénynek. 1969-r több új autóbuszjárat beállítá sára tettek ígéretet. Intézked tek a zsúfoltság, a késése megszüntetésében, a tisztasá biztosításában. Sajnálatosan témánál se tudtunk eljutn odáig, hogy a miskolci közle kedésben a csúcsidőszakba enyhüljön a zsúfoltság. Az véleményünk, hogy itt a leg gyorsabb megoldást: az intéz mények, üzemek lépcsőzete munkakezdése hozná. E vo natkozásban több kezdeményе zést és jobb hozzáállást vá runk az illetékes szervek é

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1969 JUN 8

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

1021

Gyökerek

Bozsik István munkája

Bozsik István

Az ózdi fő

— A közé
tegóriába sor
náziumokban
politechnikai
szakközépiskol
molyabb a sz
tés. A gimnáz
technikai okta
szabás-varással,
megmunkálásával, elektroni-
kai és laborgyakorlattal és
kertészettel ismerkednek a
tanulók. Ennek a célja első-
sorban a továbbtanulás során
való hasznosítás és a fizikai
munkával való ismerkedés.
De ilyen szakképzettségű dol-
gozókat a város és az üzem
is igényel. Problémás lehet az
ipari szakközépiskola jelenle-
gi profilja, ahol villanyszerelő
és szabályzástechnikai mű-
szerész képzés történik. Ez
még új típusú iskola, mely a
régi négy plusz kettes oktatási formát örökölte. A profil kialakítását azonban a Művelődésügyi Minisztérium a nehézipari tárcákkal egyeztette, nemcsak ózdi, hanem a megyei szempontokat is figyelembe véve. A jövő feladata lesz ezt az oktatási formát jobban az igényekhez igazítani.

Az alábbi kérdésre a tanácselnök válaszolt.

— A múlt évben Ózdon melegvíz-fúrási kísérleteket végeztek. Lesz-e meleg víz?

— A fúrásokat 1200 méter mélységben sajnos abba kellett hagyni. A szakemberek véleménye szerint nem volt értelme tovább folytatni. Így legyelőre nincs remény, hogy a város meleg vízhez jusson.

... a strandfürdő. Milyen lehetőségei vannak erre a városi tanácsnak?

— Több vízigényes objektum megépítését irányoztuk elő. Megkezdődött a köztisztasági és a gyógyfürdő építése, mely a városközpontban lesz. A beruházási értéke mintegy 24 millió forint. Ezt követi majd a következő tervidőszakban 35 milliós költséggel egy nemzetközileg is elfogadható, versenyekre hitelesített uszoda építése. Elkészült a kultúrpark szomszédságában a strandfürdő terve is, mely időbeli sorrendben követi az első kettőt. A három objektum csaknem 100 millió forint költségráfordítást igényel.

— Várható-e javulás Ózdon a piaci áraknál?

— A város területén a piaci ellátásban a legérdekeltebb a MÉK vállalat. Ezenkívül jelenleg mintegy tíz termelőszövetkezet szállít az ózdi piacokra zöldség- és gyümölcsféleségeket és ezenkívül elég sok őstermelő foglalkozik felhozatallal. Ez a közeljövőben még várhatóan javulni fog, mert a tanács teljes mértékben „zöld lámpát" biztosított a felhozatalt illetően. Előbb-utóbb ennek az árcsökkenéshez kell vezetni.

Tóth István

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Napjaink

1021

Öregasszony

Bozsik István rajza

NAP

VIII. ÉVFOLYAM 9. SZÁM IRODA

Fiatalokról, a s

fiatal írók első lillafüredi találk[illegible]talás a vitákról dolgo[illegible]

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1969 JUL 6
ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

Bozsik István

1969 JUL 6
1021

Gyár

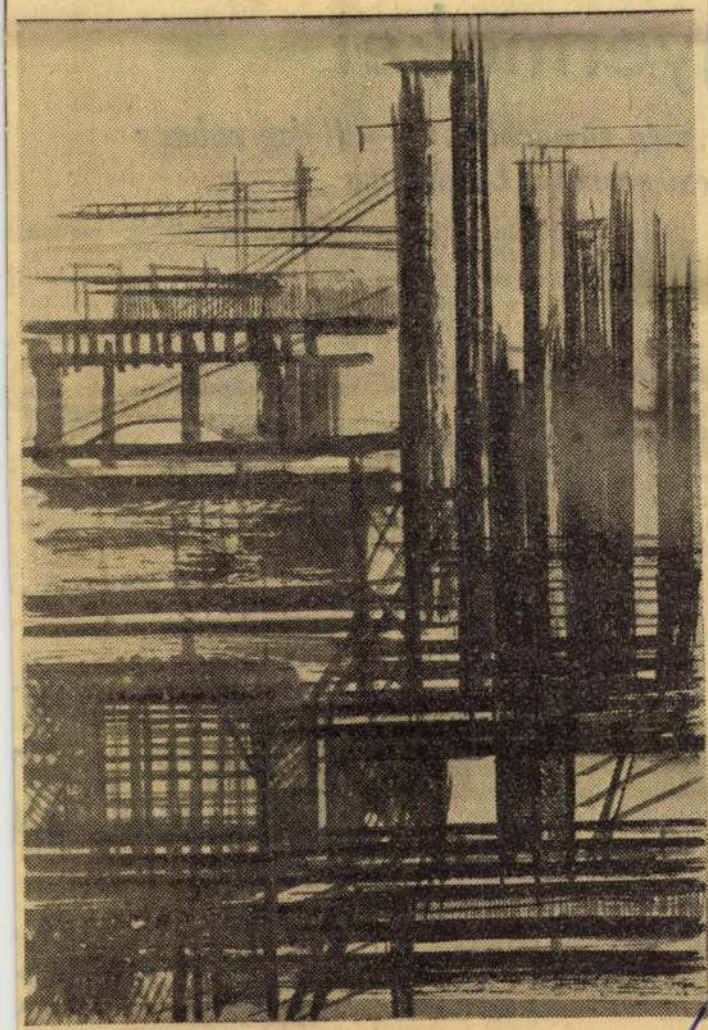

Bozsik István munkája

ÉSZAI

ria
gyermekei

még rövidebbek" — Hideg zuhany exi szombat Londonban

Persze, hogy nincs, amikor már a parlamentben, Anglia tradícióinak megtestesítőjében is elhangozhat — hideg zuhanyként! — a nemrégiben megválasztott észak-írországi majdnem „tizen-húsznak", a huszonegyéves *Bernadette Devlinnek* lázító mondata. *„Küzdeni fogok ennek a tiszteletreméltó háznak iratlan törvényei ellen, mert úgy érzem, hogy választóim nyomora szentesíti szándékomat: megtörni a tradíciókat"* — jelentette ki a nemrégiben még barrikádokat építő fiatal, sőt Anglia történetében a legfiatalabb képviselő.

És a politikai lázadás a parlamentben — amelynek szimbolikusan egy garbót hordó majdnem „tizen-húsz" a képviselője — kiegészül az apák kétévszázados prüdériája ellen lázadók szabadosságával az utcákon. Az Amerikából átjött egzisztencialista hippie-mozgalom „vissza a természethez", a céltalan léthez alapelvnek megfelelően, virágdíszes fiatalok járnak a hagyományos egyetemi öltözékűek mellett, szex-magazinok erdője az utcákon, tombolás a mulatókban. Még sok gomblyukban ott díszeleg a; Johnson elnöksége idejéből való jelvény, az *„LBJ helyett LSD"* (kábítószer) felirattal, a politikai lázadást morális gátlástalanságra töréssel összekötő világnézet reklámja.

A régi mesék boszorkányszombatját felváltotta a szexiszombat az apák prüdériája ellen lázadó gyermekek Londonában.

Máté Iván

fözzü

Hétfő: Zöldséges rizsleves (pritami lék. Rántott löncs-szeletek.

Kedd: Vegyes gyümölcsleves (körte nyás-kocka. Fejes saláta.

Szerda: Kechupos gombasaláta. A vermutból készítve).

Csütörtök: Csontleves finom-metél (készétel-konzerv, felmelegítve tel.

Péntek: Idei zöldborsó-főzelék

Bozsik István

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 3

BORSODI SZEMLE
Miskolc

1021

Bozsik István: Fekvő figura

A kommunista és munkáspártok nem
ban, 1969. június 5-e és 17-e között kerül
méretű osztályharcban, s mi a tennivaló
A kommunista pártok történelmi küldetés
az értékelést, ráirányítsák a figyelmet az
problémákra. A 75 kommunista és mun
értékelést adott — e kétségkívül bonyolu
gál, megmutatja: merre s hogyan.

A FŐDOKUMENTUM

tumot, amelynek címe: Az imperializmus elleni harc feladatai a jelenlegi szakaszban és a kommunista és munkáspártok, az összes antiimperialista erők akcióegysége.

A fődokumentum noha lassan már három hónap telt el nyilvánosságra hozatala óta, a nemzetközi politikai élet vezető személyiségeinek naponta forgatott okmánya, s még az is marad jó ideig. Ez természetes, mert *e fontos okmány részletesen tárgyalja mindazokat a feladatokat, amelyek a legújabb elemzés alapján a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom előtt állnak.* Beszél arról a tényről, amelyet a kommunista és munkáspártok többsége már előzőleg külön-külön is leszögezett: *korunk a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenet korszaka.* A fődokumentum e tényt értékelve világosan leszögezi: *„az imperializmus képtelen visszaszerezni elvesztett történelmi kezdeményezését és visszafelé fordítani a mai világ fejlődését. Az emberiség fejlődésének fő útvonalát a szocialista világrendszer, a nemzetközi munkásosztály és az összes forradalmi erő határozza meg."* Természetesen, ahol harc van, ott előfordul csatavesztés is. Ez olyan törvénye a küzdelemnek, ami alól a kommunista mozgalom sem kivétel. Az imperializmus azonban ebben a harcban hosszú távon alul maradt; aminek fő bizonyítéka: nem volt

Bozsik István

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1969 31

BORSODI SZEMLE
Miskolc

1021

Bozsik István. Kompozíció

Az ankétok anyaga azt tanúsítja, hogy főleg a kentés ellen merültek fel panaszok, illetve egyes Több községben nem kielégítőek a különböző szolg lakossági szállítások, javító-szolgáltatások területé vosi ellátással kapcsolatosan is, főleg a betöltetl szót.

Ismertető tanulmányunk záró gondolatai közö hány alapvető kérdést hangsúlyozottan kiemeljün gítanunk arra, hogy a mezőgazdaság gépesítése és főleg férfi munkaerőt igényel, s a kézi, szakkép gyors ütemben csökken. Ez a fejlődési tendencia igényével ellentétes irányú, de természetszerű. *keztében olyan mezőgazdasági kultúrák meghonosítása területén kell keresni, amelyek igénylik a kézi munkaerőt, gépesítésük hosszabb gazdasági távlatokban sem oldható meg, illetve olyan könnyű gépekkel művelhetők, amelyek mellé nőket is lehet alkalmazni.* A falusi nők teljesebb foglalkoztatásának problémájánál minden esetben mérlegelni kell azt a tényt, hogy a falu dolgozó nőinek mindennapjait jobban kitölti a munka, mint a városiakét, másrészt ők is társadalmilag nélkülözhetetlen munkát fejtenek ki otthon, amikor naponta újratermelik maguk és családjuk munkaerejét és áldozatos életükkel a munkaerő-utánpótlást, vagyis a nők foglalkoztatásának társadalom-gazdaságilag meghatározott korlátai vannak.

A falusi nők szociális, egészségügyi, kulturális és üzemen kívüli ellátási helyzetének fejlesztési ütemét hasonlóan korlátozza a meglevő adottságok színvonala, a fejlesztésre fordítható anyagi és társadalmi források határa, valamint a társadalmi tudat progresszív tendenciájának üteme.

Bozsik István grafikus

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

1021

Bozsik István rajza

Viszont
lósághoz.

A Soho
London
„bánatanyá
rad, mint
város. Ál
mosabb n
la-autók
üzletekbe,
tók előtt.

„Minde
ahogy a
táncot já
ban.

Mert nemsokára megkezdődik az üzleti élet, a délig tartó bazár-világ, a kisvárosi shopping az utcákon.

Miközben az éjjeli lokálok este oly elegáns libériás portásai most ingujjban, amúgy kispolgárosan Goethe Herr-

este megjelennek az ajtajuk-
ban a hivogató utcalányok, névtábla hirdeti alattuk a kapuban, hogy az első emeletről kikacsintó hölgy „fiatal és exotikus és urak számára egyáltalán nem elérhetetlen".

Új művek a miskolci könyvesboltokban

Az elmúlt hét könyvújdonságai közül elsősorban a nem egészen új, de örökértékűségénél fogva mindig új *Thomas Mann-művet* említjük meg, a *Doktor Faustust*. Ez a Romain Rolland Jean Christoph-sorozata óta talán egyetlen irodalmi értékű zenészregény ebben a nagy német író politikai mondanivalóinak is művészi foglalata. Ezért tart számot megjelenése óta a világirodalom nagyrabecsülésére. Ugyancsak örökbecsű újdonság az olcsó kiadásban megjelentetett *Így írtok ti*, amelyet sem hírneve, sem szerzőjének, *Karinthy Frigyesnek*, klasszikus értéke miatt nem kell több szóval bemutatni. Végül irodalmároknak elsősorban — de talán másoknak is — érdekes a *Dél-Európa-i népek irodalma* című összeállítás olasz, spanyol és portugál írók műveiből.

Bélyeggyűjtők sarka

A magyar filatelista tábor vezetősége már erőteljesen dolgozik az 1971. évi budapesti bélyeg-világkiállítás megrendezé-

F

A ny

„Gyümölccsel megrakott
szekér döcög mögöttem,
rajta a nyárvég jelvényei:..."
kezdetű vers folytatása rejtvényünk vízszintes 1. és füg-

1021

Bozsik István: Nők

BORSODI SZEMLE
Miskolc
SZÁTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., Üllői út 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1969

Széll Imre

A személyi jövedele
megyénk termelőszövetkezeteiben

A gazdasági mechanizmus reformjának előkészítési időszakában felismertük azt a tényt, hogy korábbi gazdaságpolitikánkból kiindulva a mezőgazdaság szerepét alábecsültük és nem tettük lehetővé jelentőségével arányban álló fejlődését. Mezőgazdaságunk nem foglalhatta el a súlyának megfelelő helyét gazdasági életünkben. Ennek oka az volt, hogy a gazdasági élet jelenségeit erősen torzító szemüvegen — az érvényben levő árrendszeren — keresztül szemléltük. Árrendszerünkre az volt jellemző, hogy az iparban a termelői árak a ráfordítások fedezetén túl aránytalanul magas társadalmi tisztajövedelem részt tartalmaztak, a mezőgazdasági felvásárlási árak viszont alig fedezték a ráfordítások megtérülését. Az árrendszer következménye volt az a jelenség, hogy a mezőgazdaságban előállított nemzeti jövedelem nálunk jóformán a dolgozók személyi jövedelmére zsugorodott. Ilyen körülmények között nem volt lehetőség a mezőgazdaságban a társadalmilag indokolt fejlesztés megvalósítására. *A termelőszövetkezetekben nem voltak meg az önálló gazdálkodás feltételei.* Erőteljesen központosított irányítási rendszerünk a legfontosabb üzemi döntéseket is magához vonta.

Ezek az ellentmondások segítették elő az olyan alapjában téves nézetek kialakulását, miszerint pl. a mezőgazdaság a népgazdaság legnagyobb „tehertétele", „eltartottja" stb.

Az utóbbi években a mezőgazdaság fejlesztése érdekében hozott gazdaságpolitikai intézkedések mindinkább arra irányultak, hogy a nagyüzemekben széles alapokon jöjjenek létre a bővített újratermelés feltételei.

Az ésszerű intézkedések eredményei máris bizonyítják, hogy a mezőgazdasági termelésben még nagy tartalékaink vannak. Mezőgazdaságunk képes arra, hogy saját termelésünkből lássuk el a lakosságot a legfontosabb élelmiszerekkel, sőt tekintélyes mennyiséget exportálunk is. A mezőgazdaság ezáltal, a lakosság ellátásán kívül más népgazdasági ágak fejlesztésének megalapozásában is fontos szerepet tölt be. A mezőgazdaság a népgazdaságnak szinte egyetlen olyan fő ága, amelynek aránylag nagyon kevés importból származó anyagot kell felhasználnia termelése növeléséhez. *A mezőgazdaság fejlesztése hosszú távlatban is biztonságosan és előnyösen oldható meg.*

E néhány gondolat előrebocsájtását azért tartottuk szükségesnek, hogy vázlatosan szemléltessük, milyen fontos szerepe van a mezőgazdaságnak hazánk gazdasági életében. *Ennek hangsúlyozása nem jelenti az ipar vezető szerepének ta-*

Bozsik István

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 3 -
BORSODI SZEMLE
Miskolc

1021

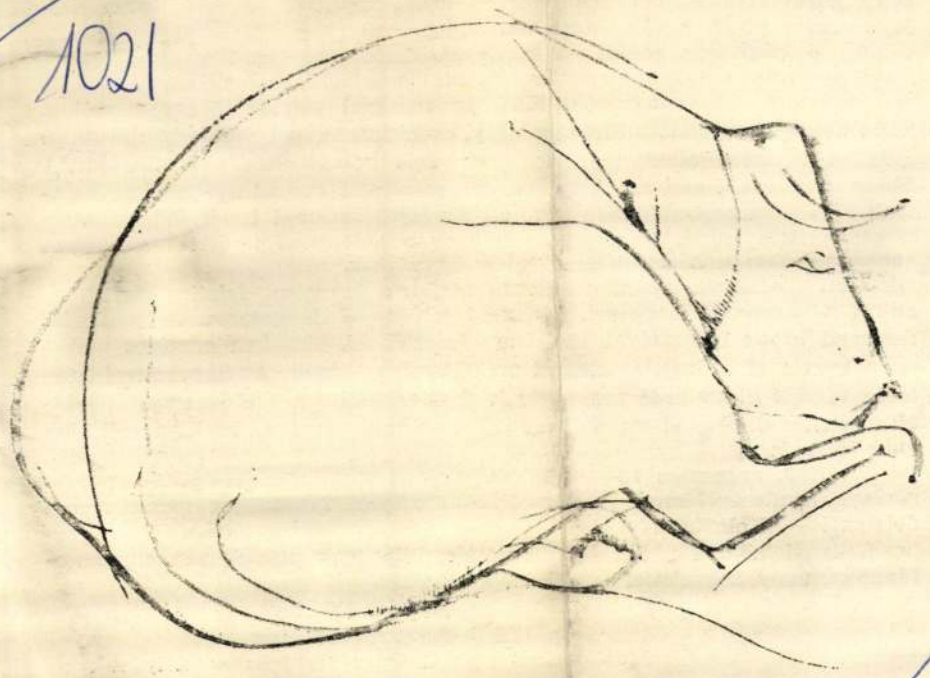

Bozsik István: Fekvő bika

nagy jelentőségű munka számottevően
jesztésben tevékenykedő előadók munkáj
Az ő elnöksége idején váltak gya
termelőszövetkezetekben tartott gyakorla
sen sikeresek voltak az AGROKER be
Élete utolsó napjaiban, a Mezőgazdasági
Sályban is tapasztalhattuk e kezdemén
Miskolcon és a járási székhelyeken meg
csak több száz szakembernek nyújtott k
megteremtette annak lehetőségeit is, ho
agrárszakemberek közelebb kerüljenek e

Mint szocialista társadalmunk hű tagját, a kormány, felettes szervei és a TIT többször kitüntetéssel, kitüntető jelvénnyel jutalmazta. A munkaérdemrend bronz fokozatával 1954-ben tüntették ki. 1955-ben országos versenyen nyerte el a legjobb megyei szakállatorvos címet. Az ismeretterjesztés terén végzett kiemelkedő munkájának elismeréseként a TIT legmagasabb kitüntetését, a Bugát Pál emlékérmet 1966-ban kapta meg, s birtokosa volt több oklevélnek is.

Az 1969. augusztus 13—16. között megtartott Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Vándorgyűlésen — melynek előkészítésén fáradtságot nem ismerve dolgozott — ő elnökölt.

Sokan közülünk akkor látták utoljára; ilyennek marad meg emlékezetünkben, mely kegyelettel őrizni fogja emlékét.

HEGYI IMRE
a TIT B.-A.-Z. megyei Szervezete
Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Szakosztályának
titkára

1969
1021

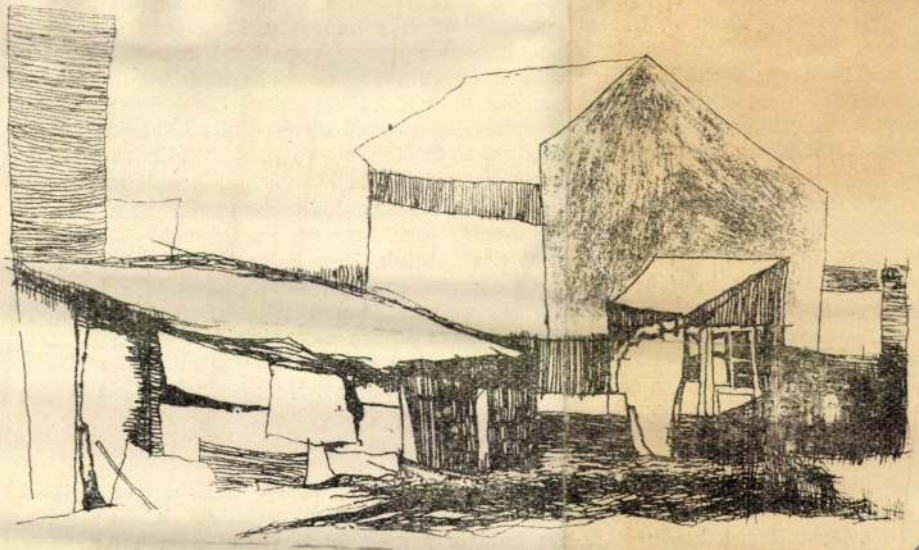

Bozsik István: Udvar

A népi demokratikus forradalom elmé[illegible]lati kérdéseinek kutatása örvendetesen fellendült az elmúlt éve[illegible]dülésnek egyik jele és egyben eredménye a népi demo[illegible]tott vita egy nagyon lényeges tanulságot szolgáltatot[illegible]sen, hogy nem lehet a népi demokratikus fejlő[illegible] nyugtatóan tisztázni, amíg a nagyon is gy[illegible] nyek, tények feltárását és elemzését el ner[illegible]

Ha a közelmúlt szakirodalmát valaki fi[illegible] séget kimutatnia a kutatások helyes tender[illegible] *kezően kellőképpen meg nem alapozott ké[illegible] kis jelentőségű kérdések kutatására tevődö[illegible]* csak az országos történetkutatásban, hanem a megye vonatkozó korszakának kutatásában is egyértelműen kimutatható. Az elmúlt évek során több tanulmány jelent meg a népi demokratikus forradalom megyei vonatkozásaival kapcsolatban, s ezek a tanulmányok Borsod e korszakos jelentőségű történelmi szakaszának terra incognitáját olyan területté változtatták, melyeken ugyan még mindig vannak fehér foltok — olyan fehér foltok, melyeket a későbbi kutatásoknak kell feltárni és olyan fehér foltok, melyeket megbízható források hiányában már nem tudunk megnyugtatóan feltárni — de az alapvető összefüggések, az alapvető jelentőségű események, történelmi tények jórészt tisztázódtak. *Nem jelenti ez azt, hogy a tények értékelése tekintetében valamiféle teljes egység alakult volna ki a korszakkal foglalkozó történészek körében,* de mindenképpen lehetőséget teremt arra, hogy — a vita jogát önmagunk és mások számára egyaránt fenntartva — szerénytelenség nélkül kísérelhessük meg a népi demokratikus forradalom miskolci kibontakozása sajátosságainak, a forradalmi válság kiteljesedésének, kialakulásának felvázolását.

*

Miskolc-Diósgyőr már a háború előtt az ország egyik legjelentősebb ipari centruma volt. Ez a körülmény nemcsak az ország gazdasági életében, a haditermelésben betöltött helyét határozza meg, hanem utal arra a tényre is, hogy *a város körzetének alapvető társadalmi osztálya a proletariátus.* A körzet ipari üzemeinek jellegéből, az ipar struktúrájából következett, hogy a munkások

Bozsik István munkája

ESZAK-MAGYARORSZAG

FODOR LÁSZLÓ ÚTIJEGYZETE

KUBA KÖZELRŐL

Egyik kezükben szerszám, másikban puska

ják is ki a terepviszonyokat, s ha a behatolók a legkorszerűbb amerikai automatafegyverekkel, lőszerekkel és nagy mennyiségű robbanóanyagokkal vannak is felszerelve — sorsa meg van pecsételve. A kubai hadsereg alakulatai, a helyi milícia és a határőrosztagok, a lakosság bevonásával igen rövid idő alatt felszámolják ezeket. Ma már nem kétséges a világ előtt, hogy az „amerikai héják" és a CIA milyen szerepet tölt be a szabadság szigetéről a forradalom győzelme után elmenekült renegátok megszerzésében, finanszírozásában és kiképzésében. Az Egyesült Államok

1021

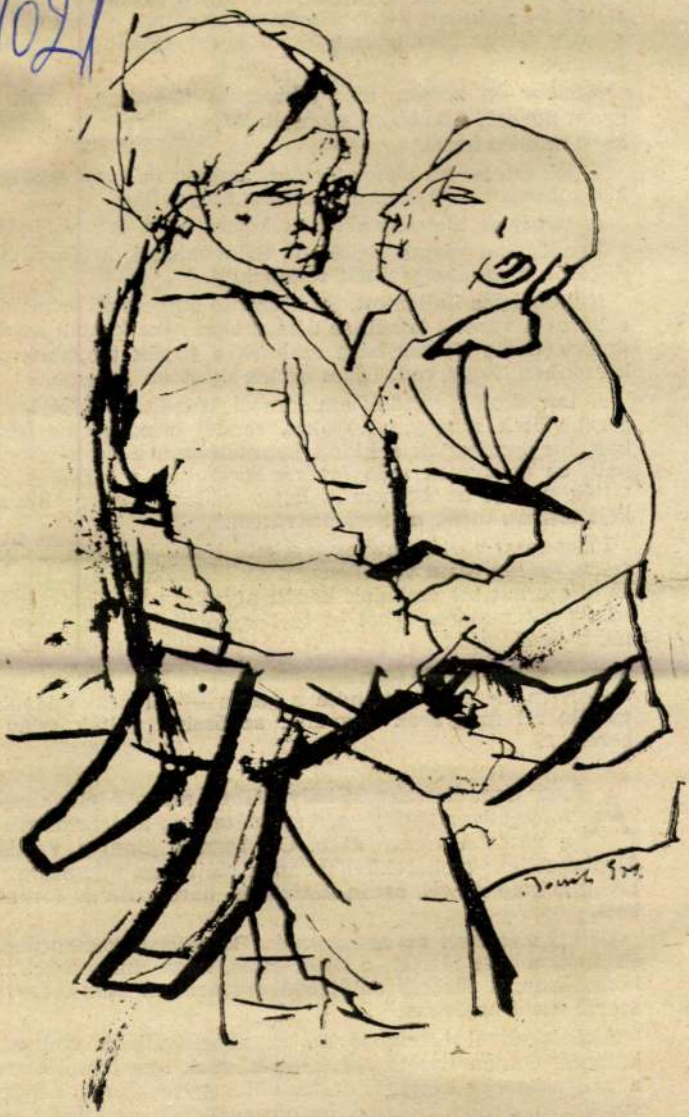

Tanulmány **Bozsik István rajza**

Van az e
amúgy
teremte
tették — gon
nehogy kóbo
bennük.

Amikor én
gyors növésű
kerü mind a

Előző este
két suhángot

A tirpákol

Vendégeke
dékéről, a m

Nyíregyház
a város a ve
dulóra, pedig
köszönheti, h

NAPJAINK
1971 FEB
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

A tanyákon a gazdák családostól készültek. A férfiak felgereblyélték a tanyaudvarokat, rendet csináltak az istállókban, megigazították a kidőlt kapufélfákat, a kerítések oszlopait, az asszonyok szép fehérre meszelték a házakat, napra tették déltájt az ágyneműt, hogy szellőzön, húst sütöttek és kelt tésztát, dióst, mákost, lekvárost.

Másnapra várták a vendégeket. Nem is tudta senki, ki szervezte így ezt a vendégséget. Az ideszakadt tirpákok meg az ottmaradt tót családok között atyafiság van, az biztos. De száz évek messzeségéből ki tart rokonságot? És mégis várták a vendégeket.

— Maguk szlávok? — kérdeztem az egyik tanyasi gazdát.

— Nem, kérem — mondta a gazda — mi nem szlávok vagyunk, mi magyarok vagyunk, az őseink voltak szláv emberek...

Ahogy Szmollárszky Mihály délben megebédelt, kiment a tanyaudvar kapujába, végignézett az akácfasor mentén a városba vezető úton. Ott fognak jönni a vendégek. Megbeszélték; szekerekkel mennek eléjük az állomásra. Ő is befog holnap reggel, aztán kétszer is, háromszor is fordul, ha kell.

Délután segített az asszonynak. Befűtött a kemencébe, ott sütik ki a kelt tésztát, a kalácsot is, nagy ünnepekre... A konyhában, a tűzhely sütőjében szaporátlan lenne. Így egyszerre kisül az összes.

Akácfagallyal tüzelt, jó száraz akácfagallyuk volt a szín hátánál. Onnan hozott egy köteget, csak úgy összeakasztotta a gallyakat egy kötéllel, utána villahegyre szúrta, behozta a sütőházba. Szapora tüzelő, három-négy tűz, és kifűlik tőle a kemence.

MAGYAR HÍRMONDÓ

SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Bozsó János

1. LAP-SZÁM
1971 FEB 25

— **Újabban a Kecskemét környéki** tanyaközpontokban is rendeznek képzőművészeti kiállításokat, ankétokat. A megyeszékhely Katona telepi művelődési otthonában — Bozsó János kecskeméti festőművész után — szerdán az ugyancsak Kecskeméten élő fiatal szobrászművész, Pálfy Gusztáv mutatta be legújabb kisplasztikáit.

1971

ter fontos utasításokat adott Zajjat ENSZ-főde-
legátusnak, akit megbí-
zott, hogy folytasson tár-
gyalásokat U Thant fő-
titkárral és Jarring közel-
keleti megbízottal.
Szerdán befejezte két-

Bozsik István

1021

* Tanulmány.

Bozsik István rajza

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR
JÓRÉKEFŐ
BUDAPEST, IX., Ülői út 81
Telefon: 138-068, 337-746, 340-726

DELI HIRLAP
1971 FEB 16

RLAP
NAPILAP

1971. február 16., kedd
FILLÉR

nmanban

gen – : nem

ság elfogadta Jarring béke- tájékoztatta erről az ENSZ foglalt hivatalosan

Nagy Ó

Tegnap Kohászati hengermű- és a közé- vítása, ami alatt akar abroncssori tették: 8 ó tervezett h

A nagyjavításban 800 dolgozó vesz részt. Az időjárásra való tekintettel meleg ruháról és egyéb védőfelszerelésről a vállalat megfelelően gondoskodott. Ezúttal a két sorozaton műszaki fejlesztésre, nagyobb rekonstrukcióra nem kerül sor. Az abroncssoron azonban kicserélik az 1937 óta működő húsz darab görgőt meghajtó motorokat is.

Munkahelyi vezetők továbbképzése

✶ *Országszerte ezekben a na sor a szakszervezeti küldött A tanácskozásokon számot ad időszakban végzett munkáról, rozzák a további tennivalókat.*

Büs ig

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Bozsik István

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

1971 MÁR 5

1971. m

1021

TANULMÁNYRAJZ

Bozsik István munkája

éntek

rszáz jókívánság

a Miskolci Pamutfonóban

a nőnapon kapják meg meg-
ésüket

Magasabb színvonalon akarjuk építeni a szocializmust, úgy, ahogyan a X. pártkongresszus jelölte meg — hangoztatják a fonónők. És mindjárt hozzáteszik elképzeléseiket is. Manapság a technológiai és gazdasági fejlődés ütemét végső soron a dolgozók szakképzettsége szabja meg. Az elkövetkezőkben a legfontosabb helyre kerül az oktatás, a szakmai képzés és az általános műveltség emelése.

Vannak problémáik is. Most például gyenge az alapanyag, küszködnek a minőségi mutatók tartásáért. Mégis, az üzemben nincs kapkodás, hanem nyugodt megfontoltság jellemzi a munkát. Ezt a nyugodtságot táplálja az is, ami a textiliparról elhangzott Kádár János elvtárs kongresszusi zárszavában: *„Ami a textilipart illeti: aki ismeri az új IV. ötéves népgazdaság-fejlesztési tervet, az tudja, hogy a magyar textilipernak komoly jövője van. Nagyarányú rekonstrukciót tervezünk, és ez meg is fog valósulni. E rekonstrukció nemcsak a termelőeszközök modernizálására terjed ki, hanem az ott dolgozók helyzetének javítására is. A magyar textilipar népgazdaságunk erős, egészséges, a jö-*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

DÉLI HÍRLAP

1029

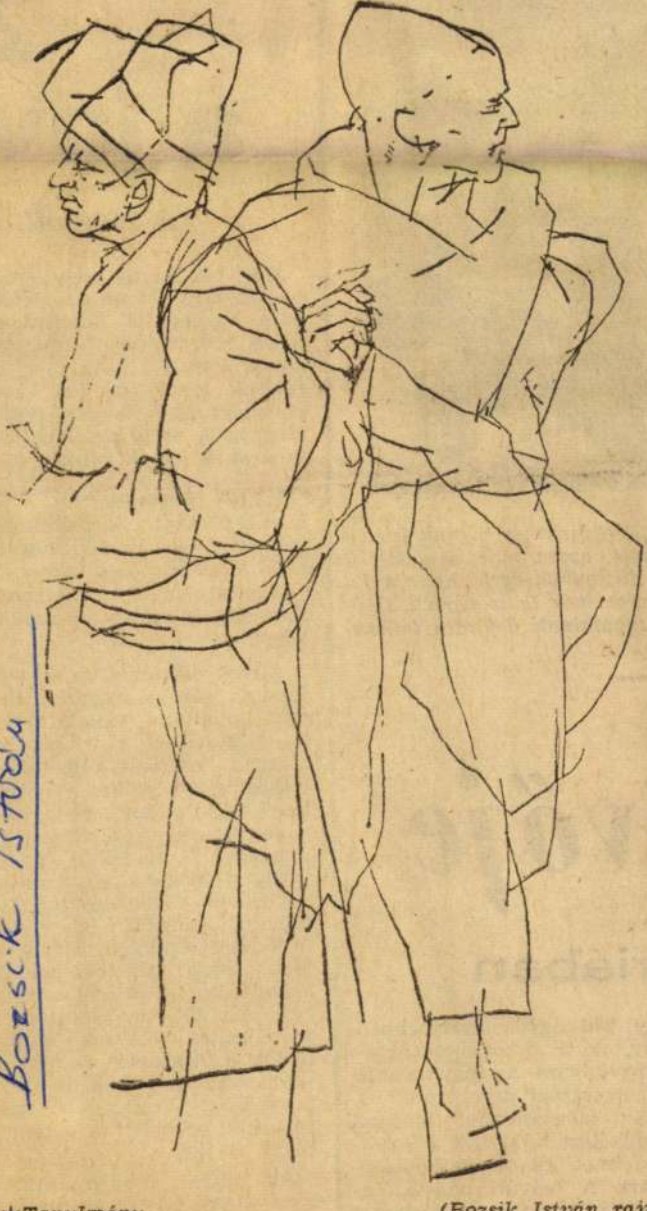

Bozsik István

*Tanulmány.

(Bozsik István rajza

SALTOFGYEJO
MAGYAR
HIRDETO
BUDAPEST, IX., ULLOI UT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-774

egkérdőjelezve adtunk hírt a seiről, azóta már nemcsak a a hírügynökségek, hanem azt uccsot már le is verték. (Ké- csapatainak őrjárata látható

—

ővő je

ériában

egy 386 ágyas gyermekosz- ály, és a rákos betegségek gyógyítására az úgynevezett sugárterápiai decentrum.

Az életszínvonal javítása érdekében fejlesztik a keres- kedelmet és a szolgáltató- part. A belvárosban a Ta- nácsház téren és a Széchenyi utcában új üzletközpont, a Centrum Áruház közelében

a javí

A szolgáltatás

Két, rendkívül nagy érdeklő pontot tárgyalt meg a délelőtti nács Végrehajtó Bizottsága. El tások fejlesztésére hozott korm tapasztalatait vitatta meg az ip tatások területén. Ezt követő pénzügyi és fejlesztési tervét, tárgyalták meg, amelyek a jan tanácsülés elé kerülnek.

Tavaly novemberben — a KNEB országos vizsgálatának részeként — a Borsod megyei NEB ellenőrizte a lakossági szolgáltatással foglalkozó szervezetek, vállalatok működését.

A megyei tanács vb elé terjesztett jelentés megállapítja: míg az állami vállalatoknál 36 százalékkal nőtt két év alatt a javítási-szolgáltatási teljesítmény értéke, a helyiipari vállalatoknál és a szövetkezeteknél csaknem 20 százalékkal csökkent, ugyanakkor a magánkisiparban 13 százalékos növekedés tapasztalható. Különösen jelentős a fejlődés az építőipari karbantartás terén: míg 1969-ben 58 százalékkal csökkent, 1970-ben már 65 százalékkal nőtt a teljesítményük. A legnagyobb a visszaesés a mérték utáni szabóságokban és a cipészetben; évenként 10 százalékkal csökkent szolgáltatásuk értéke.

Az állami gépjárműjavító ipar kiugró forgalmat produkált az elmúlt két évben. Teljesítményük 1969-ben 14

1021

Bozsik István

Bozsik István munkája

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ BUDAPEST, IX., Ulői út 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
ESZAKMAGYARORSZÁ
Miskolc
19711814

Nagyobb táro… több tanka…

Az ÁFOR tervei

Az utóbbi években, a III. ötéves terv második felében különösen megnőtt az energiahordozókon belül a kőolajszármazékok jelentősége és felhasználási területe. Ezzel a fejlődéssel az ÁFOR jobbára csak a töltőállomások számának gyarapításával tartott lépést. A benzinkutak nagyobb száma azonban csak akkor jelenthet javulást, ha megfelelő készletük is van. Erről beszélgettünk Kótai Józseffel, az ÁFOR V. számú tájegységének vezetőjével.

— Tájegység-vezetőségünkben, Hajdú, Heves, Szabolcs és Borsod megyében eddig még nem volt nagyobb baj az ellátással. Nehezen bár, de megrendelőink igényeit ki tudtuk elégíteni. A helyzetet tovább rontja a vasút villamosításának egyre gyorsuló üteme. Telephelyeink nagyobb része ugyanis közvetlenül a vasút mellé épült annak idején, s ezekből egyre többet kell felszámolnunk most, tűzrendészeti, biztonsági okokból.

— Ezek helyébe épült-e új létesítmény az utóbbi években?

— Egyetlen egy új elosztótelep épül Füzesabonyban. Ennek befejezését május—júniusra várjuk. Ez megoldja Heves megyei és dél-borsodi gondjainkat együtt létesülne egy új tankautós telep Zsolcán.

— Milyen beruházásokat terveznek még?

— Még az idén elkészül a borsodnádasdi, a miskolc-tapolcai, sárospataki és mezőcsáti töltőállomás, valamint a hejőcsabai benzinkút párja a budapesti országút másik oldalán. Ezenkívül négy-öt mini-állomás a megye különböző területein. Így például Gönc, Alberttelep, Szentistván és Sajószöged szerepelnek terveinkben. Ezek biztosítják majd a jobb háztartási fűtőolaj-ellátást. Számuk jövőre minden bizonnyal

1021

Bozsik István

* Női portré

Bozsik István rajza

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRKÖZLŐ
BUDAPEST, IX., Üllői út 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP
1971 MÁR 11.

...ózelei

...zo

...ve

...többsé

Csavanna
és Raon
már bizt

a Nemzet
, mert a „baloldali centrumhoz"
rszáglása idején nyílt sisakkal for-
sel, a régi kongresszus párt jobb-
is. Olyannyira, hogy 1969-ben a
ntegy 70 képviselővel kiváltak és
ongresszus Pártot, Indira Gandhi
y-program alapján határozta meg
Pártnak új platformját. Ekkor
égy legnagyobb bankját, és elő-
később az export állami ellen-

...kaidot-

Végrehajtó Bizottságának ülésén a vb úgy ítélte meg, hogy a megye hír- és távközlési hálózatának fejlődése nem tartott lépést a még gyorsabb ütemben növekvő igényekkel. Éppen ezért vette megelégedéssel tudomásul a testület a területileg illetékes miskolci postaigazgató-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Bozsik István

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

1971 MÁR 11

1971. m

Ex libris

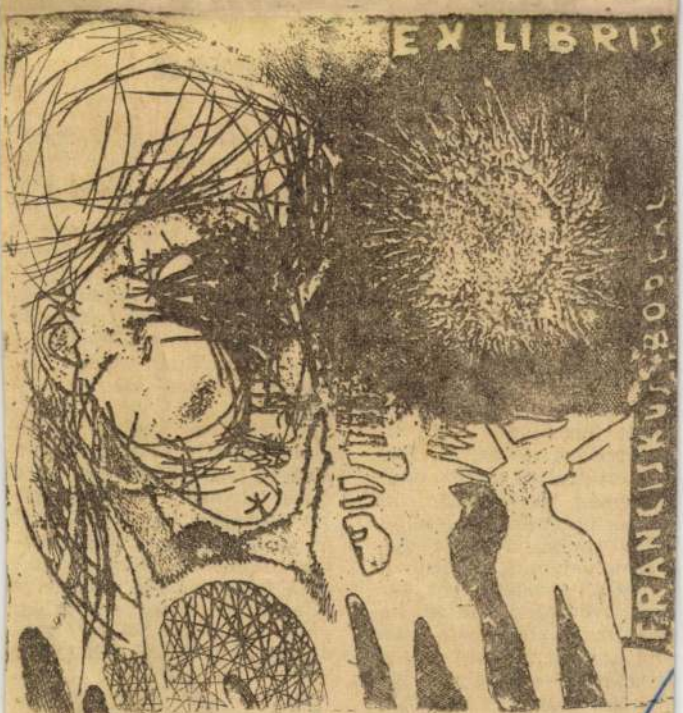

Bozsik István munkája

ámap

et követelte

és Mezőkeresztesen

örzetek növénytermesztő
zemei. Valamennyi ágazati
zemnek jól képzett, nagy
zakmai gyakorlattal és hoz-
áértéssel rendelkező vezető-
e van. Hatásköre behatárolt,
zon belül teljesen önállóan
azdálkodik, egészen termé-
zetesen: önálló tervezés
lapján. Így az ágazati üze-
nek vezetői egyben az eddi-
inél sokkal fokozottabban
elelősek is az általuk irá-
yított termelésért és an-
ak eredményességéért. Egy-
en: érdekeltek is az ered-
ményesség fokozásában, hi-
zen az ágazatok önelszámo-
ók és ezután a tiszta nye-
eséget, valamint a kiegészí-
ő részesedéseket nem ter-
nelőszövetkezeti szinten, ha-
em az önálló ágazatokon
elül osztják el. Így — ter-
nészetesen — az egyes ága-
atokban dolgozó tsz-tagok is
rdekeltek, hogy jobban dol-
ozzanak, többet termelje-
ek, több nyereséget biztosít-
anak, hiszen az elért ered-
ények arányában részesed-

lóan szétbomlott a pártszer-
vezet egysége is. Érthető,
hogy az ilyen — egységében
megbomlott — pártszervezet
nem tudta elvégezni feladata-
it. Nem segített a gazdasá-
gi vezetőknek, nem mozgósí-
tott a termelési feladatok tel-
jesítésére; politikai feladatait
se tudta maradéktalanul
teljesíteni. Mindennek azon-
ban elsősorban személyi —
szubjektív — okai voltak,
amelyeket a mezőkeresztesi
kommunisták az elmúlt év
során felismertek és 1970
őszén elemző vita után tel-
jes egységben új vezetőséget
és új párttitkárt választot-
tak. Azóta a pártszervezet
és a pártvezetőség maradék-
talanul és teljes egységben
végzi munkáját, teljesíti gaz-
dasági és politikai feladatait.

Összhang

Megyénk egyik legnagyobb
és legrégibb — egyben leg-

Bozsik István

1971 MÁR 15

/ 1021

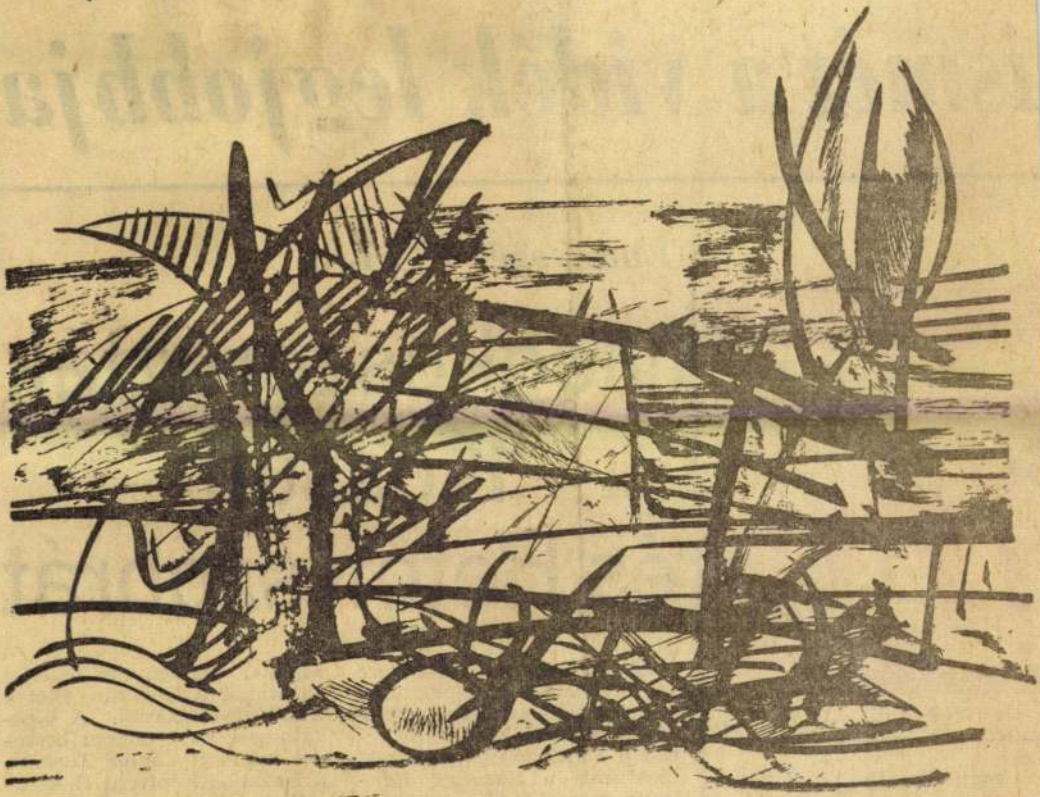

Bozsik István rajza

ismét a vidé

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., Üllői út 8.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

RLAP
I NAPILAP *
1971. március 15., hétfő
FORINT

Emléke

Megkoszorúzták Kossuth és Petőfi szobrát

Az 1848-as szabadságharc és forradalom hőseinek tiszteletére koszorúzással egybekötött megemlékezést szervezett a KISZ megyei és városi bizottsága a Hazafias Népfront megyei és városi bizottságával közösen ma délelőtt 10 órakor a Kossuth-, illetve a Petőfi-szobornál. A Kossuth-szobornál ünnepi beszédet mondott *Csutor Tivadar*, a Hazafias Népfront II. kerületi bizottságának elnöke, s a megemlékezés koszorúit vele

1021

Bozsik István rajza

hogy óriási lépéssel haladok munkámban: megszereztem magamnak azt, amire szükségem van, hogy véghez vihessem terveimet. Most jó dolgom van, hozzájutottam egy csomó kért könyvhöz, de azon felül, amit ezekből kijegyzek és megjegyzek, és az észrevételeken, megfigyeléseken kívül, amiket olvasás közben teszek, szükségem van arra, Te tudod legjobban, hogy jellemszilárdságra tegyek szert. E nélkül nem tudnám megvalósítani terveimet. Megtanultam elhallgatni érzelmeimet, megtanultam, hogy önmagamat távlatban lássam: azaz valódi viszonyomban a többi emberhez és a világhoz; kitágítottam látókörömet, hogy képes legyek a dolgokat a maguk teljességében felmérni: nem csupán velem, enyéimmel, felebarátaimmal való összefüggésükben,

ge a levelet hug
ta. Így kezdődik:
dent attól a naj
zünk, amikor a f
egy fekete fiú, az
pisztollyal a kez
ra szabad volt:
amennyit legtöbb
mélhet."

Ami a két lev
George Jackso
Hallatlan erő
önfeláldozással,
rasztva, koplalva
geket elviselve
fegyelmezte mag
ki is a börtön v
legtöbb levél n
fiailag és szocio
pozott értekezés
ről, az osztályha
keték és a fehé
fegyveres fölkel
lehetőségéről, a
gondolkodásának felriasztásáról
és életszemléletük átalakításáról
— anyjával és apjával megindító és megrendítő vita-leveleket

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ULLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1971 MÁR 2
ELET ÉS IRODALOM

lárt, mint a középiskolát vé
feketék, akiknek évi átlagker
5800 dollár."

„Akkor én

Bozsik István

1021

✶ *Házak*

Bozsik István rajza

1971 JAN 18

RLAP

I NAPILAP ✳

1971. január 18., hétfő

FORINT

ok holnap kezdődnek

Az idén
egyik legk
téri múzc
Szentendré
skanzen az
nyi tájegy
és hagyom
kezéseit m
hazai és k
nek.

DELI HÍRLAP

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRKÖZLŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-148, 340-776

1021

Bozsik István

* Bozsik István rajza

1971 FEB 6 -

DELMAGYAR

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Tüntetés Rómában

Miközben tüntető diákok a római Piazza Venezián összecsaptak a rendőrökkel a catanzarói fasiszta merénylet miatt, az olasz parlament két háza ülést tartott ugyanemiatt. A szenátusban Colombo miniszterelnök és Restivo belügyminiszter a kormány nevében válaszolt a feltett kérdésekre.

A békés tüntetők mellett ötezer főnyi tiltakozó diákság benzines palackokkal szállt szembe a karhatalommal, amely könnygázbombákat vetett be. A rendőrség végül is felülkerekedett és szétoszlatta a diákokat.

sítja
latát

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1979 SEP 16

NÉPSZAVA

Bozsik István

—

1021

Bozsik István: Portré

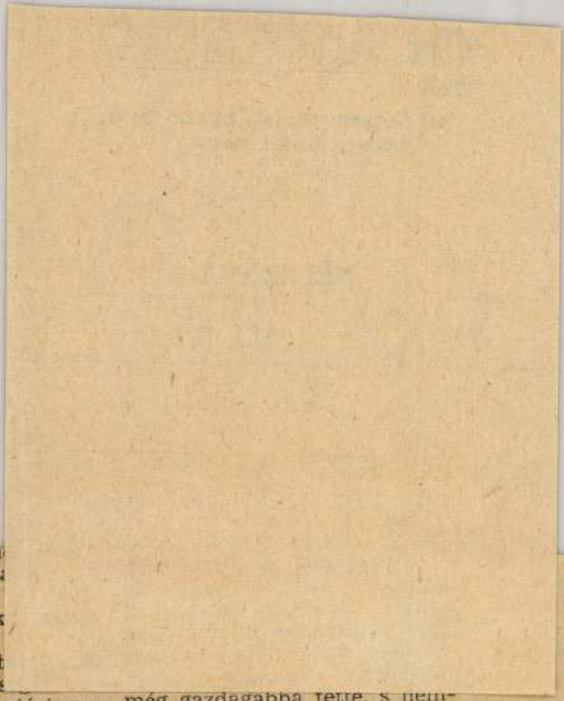

:ióik biztonságát n
vészjelzéseket k
rmányon levők, s
n esedékes elnök
ég messze van.
A baloldal vált
egosztott, ütőképes
tja a tavalyi választási ve-
ség óta folytatódó *éles vita*,
ölcsönös vádaskodás. Ez pe-
g érezteti kedvezőtlen hatá-
t, akadályozza az egységes
llépést a szakszervezeti moz-
alomban is.

Számonkérés

Mégsem váltak be a rutin-
erű politikai évadkezdésre
natkozó jóslatok. A minisz-
relnöki jubileum és a CGT
cióhete ugyanis elemi erő-
el hozta felszínre a kormány
zdaságpolitikájával szem-
en mindinkább fokozódó *ál-
lános elégedetlenséget.*
Raymond Barre hivatalba
pésének harmadik évfordu-
ója tulajdonképpen szinte
szrevétlenül múlhatott volna
l — normális körülmények
özött. Annak, hogy *országos
ggyé vált* és egyértelműen
egatív mérleg elkészítésére
dott alkalmat — jegyezte
eg a Le Nouvel Observateur
maga a kormányfő az oka.
mikor ugyanis 1976-ban *Va-
ry Giscard d'Estaing* köztár-

még gazdagabba tette, s nemcsak a szegényeket, hanem a középrétegeket is a nélkülözés küszöbére szorította.

„Franciaország nagy gazdasági-társadalmi árat fizet a köztársasági elnök által ismételten megerősített és bátorított Barre-féle politikáért" — állapította meg a *Le Point* című hetilap, hozzáfűzve, hogy a miniszterelnök beállította az Ötödik Köztársaság eddigi kormányfőinek *népszerűtlenségi rekordját.*

A közvéleménykutatási eredmények valóban lesujtó képet mutatnak: *a megkérdezett franciák közel 70 százaléka úgy véli, hogy a kormány maga sem tudja, hová, merre tart, mindössze 12 százalék kívánja, hogy a miniszterelnök a helyén maradjon, s 39 százalék óhajtja mielőbbi távozását.*

Harcos válasz

Az augusztus végi és szeptember eleji nagy sztrájkok, munkásmegmozdulások azt jelez-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bozsik István

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1979 JUN 12

Gyalogtüzelés

G 4

1021

Bozsik István rajza

A méhész

MK SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1979 JÚN 14.

DÉLI HÍRLAP

Bozsik István
grafikusművész

1021

✱ Tanulmány

(Bozsik István rajza)

óban

t nyújthatott egymásnak másfélnn földre ma 300 kíváncsi magyar mi 300 kedves vendéget várunk, sen mutatjuk, hogyan élünk. Hár jön majd haza egy kicsit Finnként, és ugyanennyi vendégünk n egy kicsit a mi követünkként. nagyarul, a nyelvi rokonság ellent hangzik ez a szó: béke. Másde ugyanannyit ér. Híd ível a bus és a helsinki találkozó között, két kis ország között. Vendéget barátokra emlékezünk majd. át, kedves rokon! És — mi így rezzék jól magukat nálunk!

*

ló, a városi pártbizottság első olitikai delegáció tagjaként ma szágba utazott, a barátsági hét yeire.

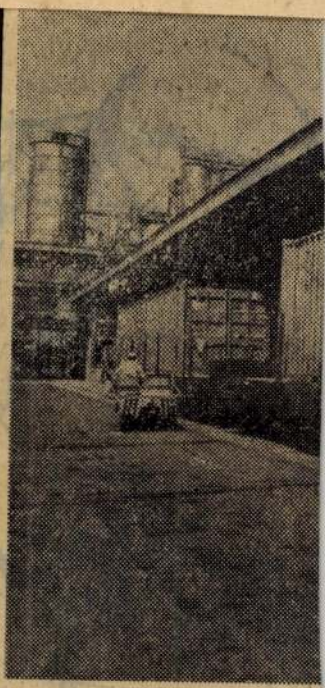

* Gépesített anyagmozgatá be a vasúti kocsira tett, te

VIII. miskolci ipari kiállítás és vásár

Sajtó-tájékoztató

Ma délelőtt a

Megkezdőd raktá

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1979 ÁPR 2 2

NÉPSZABADSÁG

Bozsik István

Grafikusművész

1021

BOZSIK ISTVÁN RAJZA

ival, „Illosz" habitusával
környezetbe illett volna,
a generációnak az elköte
agjaként, amelynek megl
élménye az ország fels
ása és a szocialista kulti
takozása volt, másra is v
ott.
inkább a baloldali és for
magyar irodalom kialal
foglalkoztatta, tudomán
dig még fel nem dolgoz
ek, de mindenekelőtt a
zempontjából. Megmozdult
— ez volt a címe egyik ta-
nyköteténck, és a múlttal
ozó írásaiban is a mai világ
szenvedélyes érdeklődés
lt.

tatlanul dolgozott. Életműve nem teljesedhetett ki, de amit alkotott, olyan értéke az újabb magyar irodalomtörténet-írásnak, amelyet megőriz az emlékezet és a tudomány.

NEK AJÁNLJA?

Szilágyi Dezső a Bábuk és bohócokat

kérdés a nézők korára vo-
k, akkor az a válaszom: a
knek, helyesebben a fel-
ndolkodásúaknak ajánlom
színház bemutatóját. A ke-
za, a kortárs zene, az akusz-
s auditív élmény megkí-
közönségtől az odafigye-
eg kell fejteni mindazt,
nak. A játéknak csak két-
része zajlik a színpadon,
észe a nézőtéren, a fejek-
ért persze nem kell meg-
mas együttmunkál-

irreális megjelenésével, azaz gondolatainkat az Emberről, aki magán viseli e jegyeket — a korszerű bábtechnikával is segítjük. Mindegyik jelenet a bábművészet más más irányzata, tehát különböző módszerrel állítottuk őket színpadra. Ezért ajánlom a bemutatónkat azoknak, akik érdeklődnek a bábozás legmodernebb módszerei iránt. Remélem, sikerül az ínyencek igényeit is kielégíteni.

Ajánlom azoknak a fiataloknak is a Bábuk és bohócokat, akik szeretnének színházunk kísérleti

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP

1979 JAN 2

Bozsik István

1021

* Tanulmány...

(Bozsik István rajza)

rszág eraeke
gköveteli...

VEZETŐK NYILATKOZNAK A 3. OLDALON)

Tengerészszilveszter

Haifongba hajózik a Hungária

Több mint ezer hajóst – 23 tengerjáró, 90 folyami hajó és uszály személyzeté — talált az 1979. esztendő vízen, kikötőben, szolgálatban vagy pihenőben, a családtól több ezer kilométernyire. A Petőfi tengerjár

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 SEP 9

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Bozsik István

1021

1978. szeptember 9., szombat

Bozsik István rajza

Bány

Munkások és mun

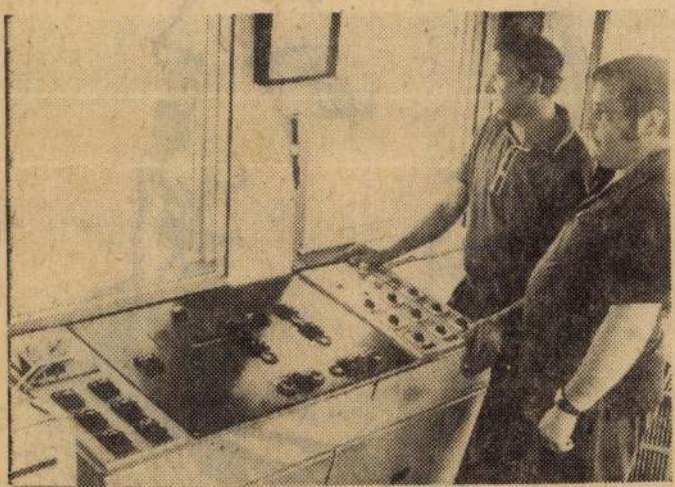

Kapás József hajózási felelős és Knapp Sándor kotrómester a vezetőfülkében.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1978 SEP 8

Bozsik Istvánné

1021

1978. szeptemb

Bozsik István rajza

ustrán

savanyú, holnap ta

mistább. Vagy inkább úgy fogalmazzak: óvatosabb? Igen, azt hiszem ez a helyesebb kifejezés: óvatos. Ő 80 mázsát saccol, bár mint mondja: csöppet sem fogja bánni, ha a szőlészeinek lesz igazuk. Persze érthető az elnök óvatossága. Neki már éves méretekben, forintokban kell kalkulálnia, számolnia, s ezek a számítások esetleges

szeszélyességét ismerve azonban... Szóval nehéz szüret ígérkezik. Itt Darócon október 2-re tervezik az első mustcsordulást. Tavalyhoz képest tehát két hét a csúszás. Szóval nehéz lesz... (Aratáskor is hasonló volt a fáziseltolódás, akkor is mondtuk, nehéz lesz, aztán mégis csak learatott mindenki, sőt dicsekvésre is méltó volt a

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1979. SEP 8

NÉPSZAVA

Bozsik István

Grafikusművész

1021

1979. szeptember 8.

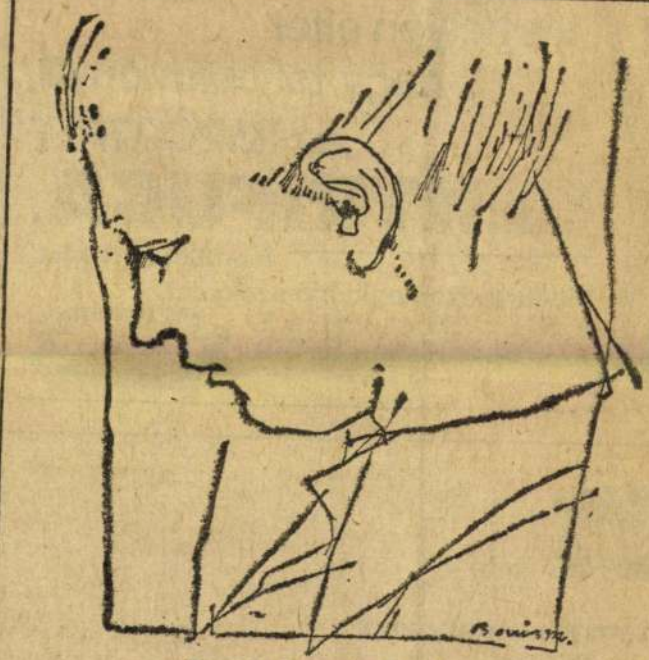

Bozsik István: Tűnődő

kis helye

nagy teljesítményű,
az IMPORTÁLT

CENTRIFUGA.

Ára: 1150 Ft OTP hitel.

Vidékre csomagküldő szolgalat.
1053 Bp.V.,Kossuth L.u.2.
1033 Bp.III.,Florian tér 6-9.

KERAVILL

ERESKEDELMI KÖZPONT

ielőbbi belépésre keres

Bozsik István,
grafikusművész

MAGYAR HIRDETŐ

Sajtófigyelő

MAGYAR HIRLAP

1988 APR 13

1021

Bozsik István rajza

a *Commedia* szépsége, igazsága, tettre indítása éppúgy minden korhoz szól, éppúgy minden korban hat, mint ahogy hat a *Hamleté* is vagy a *Fausté* is. A nagy költő, a nagy mű mindig időszerű. Ezen *az általános és örök időszerűségen belül kell megragadnunk és megfogalmaznunk* költőnket.

Úgy vélem — hogy in medias res vagy éppen a végkövetkeztetés argumentációját vissza-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

NÉPSZAVA

Bozsik István, grafikusművész

1979 NOV 10

1021

Bozsik István: Tanulmány

Magyar zenei események Japánban

Csütörtökön Japánba utazott az *Állami Hangversenyzenekar, Ferencsik János* vezetésével. Az együttes *először a Szovjetunióban ad öt koncertet, Kijevben, Leningrádban és Moszkvában, majd tizenhat hangversenyt Japán városaiban, köztük Tokióban, Osakában és Nagoyában.* A turné december 11-én végződik. A sorozat szólóművésze *Lantos István* és *Ránki Dezső* zongoraművész, valamint *Perényi Miklós* gordonkaművész.

Japánban egyébként *„Magyar zenei sorozat"* játszódott le az idén. A most zárókoncerteket megelőzően a *Liszt Ferenc Kamarazenekar*, a *Magyar Rádió Gyermekkórusa*, s az említettektől függetlenül *Lukács Ervin* karmester és *Sass Sylvia* énekművész vendégszerepelt az országban. December 7-én kiállítás nyílik Tokióban, *„Magyar zeneműkiadás és magyar hanglemezek"* címmel és tartalommal.

A Magyar Televízió munkatársai nyomon követik Japánban a magyar zenei eseményeket.

Sz. A.

MUZSIKA

Egy zenekari és egy ızólóest élményével gazlagodott Budapest közönıége

MIHAIL HOMICER

ıjbóli látogatásával. A civáló gordonkás egyike e

amely közel járt az eszményi szonátázás fogalmához. A Finale már sikerültebb volt, mint az első tétel, de itt is felbukkantak a két művész közötti hangzás-differenciák. Kár, mert Kovács Dénes igen jó felfogásban ragadta meg a Kreutzer

Igazáb
volt az
Mármi
kij-szimf
első há
sehol se
gyedik,
hatodik
utóbbi
lalódó m
lág össz
termeine

Csajko
moll) szi
kezdte
mény tél
tő magá
düllét el
ütemű
külr, oly
órát is
zamban,
ban, po
va.

Nyikol
Rubinste
goraműv
Csajkovs
egyszerű
már néz

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 MÁR 12

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Bozsik István

1021

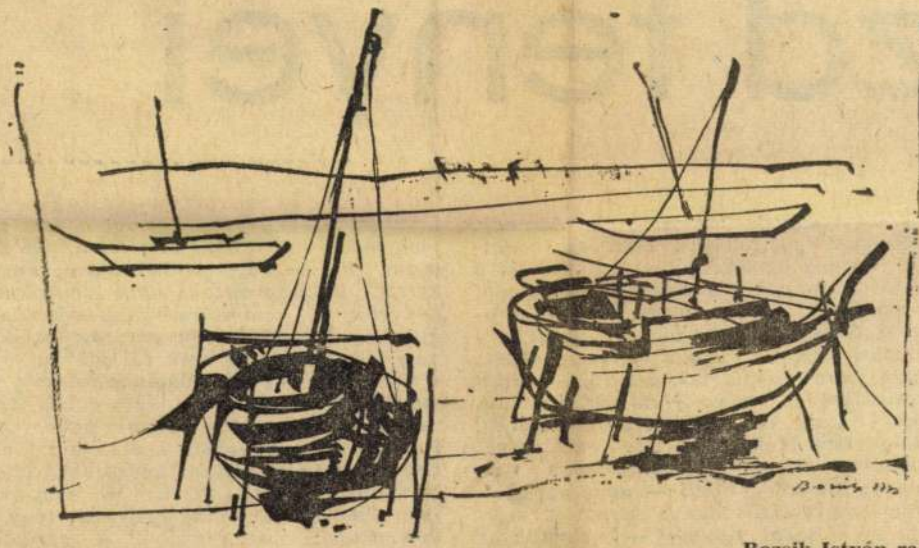

Bozsik István rajza

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

ozd fényei

A vélemények megoszlanak. Vannak, akik egyértelműen elítélően nyilatkoznak az éjszakai műszakról. Az a vélemény, hogy ezt a munkát, ezt az időt tulajdonképpen nem lehet eléggé megfizetni. Ők azt tartják, hogy az ember természetes állapota éjszaka az, hogy alszik. Éppen ezért éjszakai műszakban — bármit is csináljon az ember — ideges, ingerült, nincs étvágya és még azt a felebarátját, munkatársát is nehezen viseli el, akivel egyébként nappal jó barátságban van. Ezen az állapoton kívül — amit egyértelműen természetellenesnek tartanak, mármint az éjszakai munkát — nemcsak az ágyat, az alvást hiányolják, hanem a családot, az otthont. És igazságtalanok lennénk, ha nem adnánk igazat, ha nem adlábukon, esetleg pohár borral az asztalukon, másoknak talpon kell lenni, sőt dolgozni kell, mert így parancsolja a kenyérkereset. Vannak viszont, akik kimondottan kedvelik, no, nem szeretik, de kedvelik az éjszakai műszakot. Ők azt tartják, hogy meg lehet szokni, s ezen túl jobb is, mint a délelőttös, vagy a délutános műszak, hiszen ilyenkor általában kevesebben vannak, s ha kevesebben vannak, akkor ezzel mértanilag is arányosan kevesebb a főnök, vagy ahogy ők mondják, kevesebben lábatlankodnak a munka útjában. Ez nem amolyan főnökellenes hangulat, csak tény. A vélemények szempontjából a harmadik csoportba tartoznak azok, akiknek tökéletesen mindegy, hogy süt a nap, avagy sem, mert ők csak a pénzt nézik. Az éj

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1977 JUL 10

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Bozsik István

1977. júl

1021

Bozsik István munkája

lokért

atona KISZ-esek

Számos társadalmi tett dicséri katonáink munkáját. Az LKM-be évi három-négy alkalommal mennek társadalmi munkára és segítenek a mezőgazdaságban, a betakarítási munkák idején. Az innen kapott pénz egy részét tavaly a VIT-alapra fizették be, de ebből vásároltak a klubokba *barkácsfelszerelést, rádiót, magnót, lemezjátszót.* Az idei tervük például egy hűtőszekrény vásárlása.

S ha már a szabad idő eltöltését szolgáló berendezési tárgyakról szó esett, feltétlenül meg kell említeni egy hasznos kezdeményezést. A katonák jórészt maguk készítik a klubok berendezési tárgyait, dekorációit.

A kultúrmunkáról, a katonák művelődéséről már a KISZ-titkárral folytatott beszélgetés előtt volt tapasztalatunk. Jártunk az alakulat könyvtárában, ahol 5200 kötet várja a betűk szerelmeseit. *Molnár Györgyné* könyvtárostól tudjuk, hogy a fiatalok 70 százaléka könyvtári tag és 65 százalékuk rendszeres olvasó. Sokan a leszerelés után tovább szándékoznak tanulni, számukra nagy segítséget ad a könyv-

Buksza és

Túllépve az első fél éven, egyre gyakrabban találkozhatunk félévi mérlegekkel, számvetésekkel. Elhangzanak olykor a számok, tények közlése után a mentegetőző magyarázatok is: többet is tettünk volna, de az anyagi lehetőségek „behatároltak" voltak. A pénz, mióta Montecuccoli az ismert formában felemlegette, mintha kicsit jóban is „megülte" volna gondolatainkat, mint kellene. Nem tagadván ezzel persze azt a nyilvánvaló dolgot: hiába is szánnánk rá magunkat egy új üzem, egy szolgáltatóház, egy iskola, egy óvoda — és sorolhatnánk bevégezhetetlenül — felépítésére; hiába is vágyunk bicikli helyett motorkerékpárra, motor helyett gépkocsira: számot kell vetnünk azzal: van-e rá elegendő pénzünk? (Van persze, ugyanakkor, példa arra is: ha a zsebben nem is volt meg az elegendő pénz: mégis felépült az óvoda: mert volt hozzá lelkesedés: pénzzel meg nem váltható szándék, tenniakarás és cselekvés) ...

A példát, a példákat ki-ki tovább „ragozhatja" saját tapasztalata, ismerete alapján. Hogy miért hozakodtunk elő most e témával? — Kézenfekvőnek látszik az eddig leírtak alapján is a félévi számvetés. Az igazság azonban az, hogy a címben is

SAJTOFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Bozsik István

1977 DEC 28

1021

G 4

Bozsik István munkája

...egtárgyalta:

...érlege

Borsodban

dig Kenézlőn, Tiszaladányban a terméshozam a 17—21 mázsát sem éri el. Az ilyen mérvű eltérések az állattenyészési ágazatra is vonatkoznak. Sok helyen csak állattartással, de nem állattenyésztéssel foglalkoznak. Ennek oka, hogy Sátoraljaújhely, Gönc, Bodroghalom termelőszövetkezeteiben tovább csökkent az amúgy is alacsony tejtermelési színvonal.

Elismeréssel állapították meg a megyei pártbizottság ülésén, hogy hosszú évek óta először sikerült a zöldség- és gyümölcstermelésben kialakítani a kínálati piacot, ugyanakkor szó esett arról is, hogy a felvásárló, feldolgozó vállalatok nem készültek fel a „bőség" gondjainak megoldására.

Nincs kellő előrelépés a racionális földhasználatban, különösen a Bodrog- és Taktaközben, valamint a Tiszamentén. Még mindig alacsony megyénkben a gazdálkodás hatékonysága. Ezt az is bizonyítja, hogy termelőszövetkezeteink egyharmada pénzügyi hiánnyal zárja az 1977-es évet. A megyénk mezőgazdaságának gyorsabb fejlődését gátló jelenségek meg-

Nyár a télben, a kísérleti telepe

A BVK

Immár tíz esztendeje, hogy életre hívták a Borsodi Vegyikombinátban az agrokémiai kísérleti telepet. Azzal a feladattal bízták meg az ott dolgozókat, hogy fűzzék szorosabbra az egyik legnagyobb műtrágyagyártó vállalat, a BVK kapcsolatát a mezőgazdasággal. Nem kaptak meghatározott feladattervet a telep dolgozói, hiszen ilyen jellegű kísérleti telep abban az időben elsőként alakult meg hazánkban. Az azóta eltelt évek bizonyítják, hogy eredményes és elmélyült kutatómunka folyik a telepen, amelynek dolgozói számos tudományos eredménnyel hívták fel magukra a mezőgazdasági szakemberek figyelmét.

Ebben az évben is igen fontos kísérletbe kezdtek a

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748. 340-726
1977 JUN 18

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Bozsik István

1021

Bozsik István munkája

te Ózdon 1

ggyorsítottak

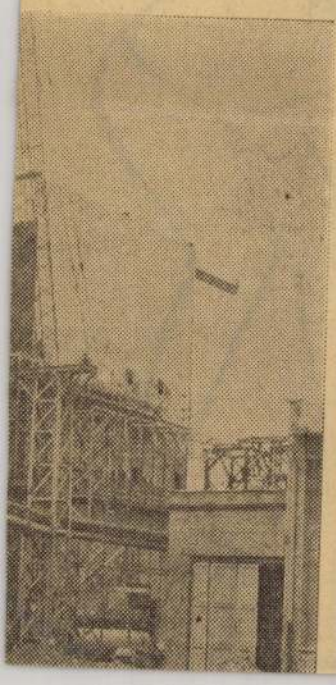

Üzemfej

A Szikszón és a környező községekben lakók, sőt azok is, akik a 3-as számú fő közlekedési útnak ezen a szakaszán áthaladnak, igen gyakran panaszkodnak az Állatifehérje Takarmányokat Előállító Vállalat üzemére. Pontosabban arra a bűzre, amivel az üzem működése együttjár, s ami a nyári melegben méginkább érezhető.

Kökény László, az üzem műszaki vezetője is elismeri: jogosak a panaszok, hiszen senkinek sem öröm ilyen levegőjű községben élni. „— Nekünk, itt dolgozóknak sem jó érzés tudni, hogy több kilométeres körzetben szidnak — ha nem átkoznak! — bennünket" — mondta. Hozzátéve: az üzem, és a hozzá hasonló, az ország számos helyén megtalálható ugyanilyen üzem termelésére nagy szüksége van a népgazdaságnak.

Valóban! Mezőgazdaságunk nem nélkülözheti a takarmányként felhasználható húslisztet, iparunk a jó áron értékesíthető nyersbőrt, a sok célra felhasználható állati zsírokat. Állati fehérje-takarmányokból például tekinté-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1977 JUN 2 6
MAGYAR NEMZET

Bozai József

1021

9

Bozai József rajza

A Minisztertanács a közelmúltban határozatot hozott az ápolónők fizetésének, ügyeleti és éjszakai pótlékainak felemeléséről s ezzel az intézkedéssel a dolgozó nők társadalmának olyan rétegére irányította a figyelmet, amely létszámához viszonyítva aránytalanul ritkán szerepel a nyilvánosság előtt. A határozatot nem lehet úgy felfogni, mint holmi egyszerű és régóta esedékes bérrendezést, bár tagadhatatlan várakozás előzte meg az érdekeltek körében, de lehetetlen észre nem venni a Minisztertanács döntésében a *társadalmi megbecsülés* kézzelfogható jelét.

Foglalkozás

Az ápolónők, közkeletű s meghitt elnevezéssel, a nővérek életének gondjaival foglalkozva legsűrűbben egy negatívum bukkan elő: *kevés* a képzett ápolónő, a kórházakban sok nehézséget okoz az ügyeleti beosztás, a helyettesítés, a rendelkezésre álló létszám csoportosítása rendkívüli eseha mesterségesen felajzott kritikus szemlélete a legkisebb hibát véli felfedezni, már kész a megrovó általánosítás: *nem törődik a beteggel*. Ha viszont szembetűnő készséggel találkozik a nővér részéről, gyanakodva kezdi számolni, *mennyi borravalót vár*. Több tucat nővérrel beszélgettem erről a bizalmas kérdésről s csaknem egyöntetű volt a vélekedésük amikor a beteg megjelenik a kórházi ágyon, teljes egyenrangúságot élvez s a valóban szolgálatot teljesítő nővér nem azon gondolkodik, miképpen és milyen összeg erejéig fejezi ki majd a háláját a beteg, hanem azon, hogyan tudna raita *segíteni*. Merészség lenne azt állítani, hogy nincsenek anyagiasabb természetű ápolónők, de még ezen sem lehetne csodálkozni. Fizetésük nem sokkal haladta meg a konyhalányok és takarítónők bérét. A Minisztertanács határozata ezen a téren jelentősen közelebb vitte a kérdést az egészséges kiegyenlítődéshez, a kórtermi szolgálat megbecsüléséhez, amely szolgálat kifo-

Bozai József rajza

az ízlésük. Az ő dolguk. Mi az alakunkra nem sokat adunk. Egyre gyakrabban megterítjük az ünnepi asztalt, amire már minden túlzás nélkül minden telik. A karácsonyira is. És amihez — minden mellékmondat— mellékgondolat nélkül — jó étvágyat kívánunk.

(csillag)

lék lesz, ha karácsonykor meg-

(Brenner György rajza)

hez rendszerint hozzá szoktuk tenni, hogy *lehet*. *„Lehet és kell"* — *„kell és lehet"*, hányszor halljuk, hányszor írjuk le, hányszor mondjuk a kettőt

kel, a [illegible] után a nyugati hatalmak vezetői példát statuálandó, elrettentően kemény ítélettel sújtottak bennünket. A fehérterror rémségei és a restaurált tőkés-nagybirtokos rendszer nevetséges hatalmi igényei szinte a második világháborúig megítélésünk vezérmotívumai maradtak, mígnem a nyugati politikára időnként oly jellemző logikai bakugrással Ausztria bekebelezése és Csehszlovákia szétzúzása után attól a Magyarországtól várták a barna hullám feltartóztatását Középkelet-Európában, amelynek meggyengítésére, elszigetelésére az eltelt húsz esztendő alatt mindent megtettek. Ekkor ismét felfedezték függetlenségi és szabadságharcos hagyományainkat, dicsérték a kontinens e részén még létező, korlátozott parlamentáris lehetőségeinket, az antifasiszta erők szellemi küzdelmét. Ázsiónk még magasabbra emelkedett, amikor az első időszakban visszautasítottuk a részvételt Hitler háborújában, sőt *menedéket adtunk* a lengyeleknek és Európa más részeiből érkező hontalanoknak.

Mélypontra szállt ismét az értékelés — érthetően egyébként —, amikor a kormány hadat üzent a Szovjetuniónak, a magyar csapatok Ukrajna területére léptek, majd pedig hadiállapot jött létre Angliával és az Egyesült Államokkal is. Emelkedett az érdeklődés higanyszála vi-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 349-726

MAGYAR NEMZET

1977 AUG 7

Bozai József

Nemzet 1021

Bozai József rajza

án Leningrádban

akkor Puskin barátjának, Engelhardtnak zenetermében került sor a Nyevszkij Proszpekten. (Ebben az épületben egyébként egy évvel korábban is játszott már.) A világoszöldre festett háromemeletes, kétkerkélyes, klasszicista épületet a Nyevszkij Proszpekt 30. szám alatt most csak kívülről lehetett megtekinteni; belülről tatarozzák. A Leningrádi Filharmónia kisterme található itt, s egy plakáton az olvasható, hogy a koncertszezon október 1-én kezdődik el, a műsoron Liszt egyik kompozíciója is.

Amikor Milstejn professzor befejezte néhányszavas ismertetőjét, mellette megszólal egy még nála is szerényebb hang:

— És 1929-ben

Bartók is

ebben a teremben zongorázott.

Nem nehéz fölismerni a hangtulajdonosát, aki a megszólalásig hasonlít édesapjára. Tőle tudjuk meg, hogy Bartók — Liszt útjának folytatója és megújítója — 1929-ben január 13-án szólóestet adott, ezen régi olasz mestereken kívül Kodálytól, majd saját műveiből játszott. Január 16-án és 20-án a leningrádi filharmónikusok koncertjén működött közre a nálunk is jól ismert

Útk

Attila

A trolilépcső egy kicsit ma
gas neki. Sebaj. Mint szöcsk
ugrik, és már fenn is van. Eg
bácsi rögtön helyet szorít.
kicsi háttal ül a menetirán
nak, de azért az ablakon kiné
Jó ez így. Nagyon jó. Ágasko
dik, mert ilyesmit ritkán lá
A troli szuszogva kapaszkodi
föl a hídra. Kanyar. Egy-k
döccenés, és a mélyben már
kivillan a csodálatos sínerd
A szemafórok nappal is vi
logó fénye. És egy vonat
robog. Szerencsére. A mozdon
éppen most lendül neki, é
húzza a vagonsort, mint a fi
káit. A fiúcska szájtátva bá
mul. Szava sincs. Apa a másik
oldalon. Rá-rápislant a srácr
Lesi. Szemlátomást szoron
Hogy miért? Még senki se
sejtheti.

A látomás véget ér. A tro
nekiveselkedik, aztán vidáma
gördül le a hídról. Az utaso
szedelődzködnek. Lehel pia
Átszállás. A kocsi félig kiürü
De a bácsi, a szomszéd, ma
rad. Fáradt öregember a bács
Hunyorog a fényben. Szemét
lecsukja. A kisfiú rácsa
„Miért hunyod be a szemedet?
Az öregnek elakad a lélegzet
„Hogy miért? Miért? Hát b
süt a nap." A fiú kételkedi

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1977 JUL 19
MAGYAR NEMZET
Bozóky Mária

...val bulisebek voltak ná- gok a sonkákkal egyetemben pan az oregnarangot hagyta...

1021

Bozóky Mária rajza

versnek.

Alig ismertem ezt a költeményt. Elolvastam, azután másodszor, s most már talán hatodszor. „Meghurcolt a Vér, ez a Pokolba / Bomolva, romolva / Vágtató tüzes fogat / S most lenget utánam jelt / A Patyolat..." És újra, meg újra: „Most, most szeretnék lenni bátran / Élet-tagadó, szűz, makulátlan, / Vágytalan és tiszta."

A hívő katolikus („Prof.") azt írja, hogy az erkölcsi tisztaság utáni vágyat költő így még soha nem fogalmazta meg..

Ha Ady, írja, a középkor virágzó himnusz-szerzéseinek idején él, A Patyolat üzenete, a szüzességnek ez a himnusza bekerült volna a katolikus egyház liturgiájába.

A pályázat során elmosódnak, a képzelet kísért meg, már-már látom a pannonhalmi ős istenházát vagy a tihanyi altemplomot, középkori bencések ajkáról hallva a szűzi tisztaság zsolozsmás himnuszát.

Már idézőjel nélkül, szabadon: meghurcolt a vér, ez a pokolba bomolva, romolva vágtató.

— Magam i
új műveket t
nem vagyok
Nem érzek ki
az oktatásra
minduntalan
rukciókat ac
eszményem.
kiváló pédag
akik mint
kevésbé jel
kívül marad
A nagy kar
a didaktiku
előadóművés
sül. Az ilyen nagyon ritka. Az előadás pillanatnyi koncentrálás és intuíció kérdése, míg a pedagógusnak nagyobb, nyílt távlatokban kell gondolkodnia. Az Operaházban különben is rendkívül megnehezíti a tanítást, a betanítást, hogy sokszor bizony egyszerre kell egyeseket elemi, másokat egyetemi szinten oktatni.

Tehát a karmester akarva, akaratlanul mégiscsak oktat, sőt gyakran nevel is. Korántsem mindegy, milyen tapasztalatokat szerzett e téren tanulmányai idején.

— A Kölcsey Ferenc Gimnáziumba jártam — és minthogy az 1928-as születésű kor-

titani, s hogy az ókori kultú
ismeretével általános művel
ségünk szilárd talajra épü
Kerékgyártó Imre, magyar-
történelemtanárom ragyo
képességű pedagógus, a tisz
emberség példaképe — ha
tartott órát, szerettünk iskol
ba menni. Ugyanígy volta
Novobáczky Károly matema
ka és fizika óráival is; ká
hogy csak az utolsó évben t
nított. A fénypont azonba
Szauder József volt iskol
életemben, sok kölcsevsta él
tében. Neki köszönhetem ola
tudásomat. Vele az érettsé
után is tartottam a kapcsol
tot, a halála előtt néhány h
nappal Rómában meglátoga
tam. Olyan dolgokat tudo

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 MÁR 19

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Bozsik István

1021

Bozsik István munkája

orok —

ség. — 18.00: Utazás az agy körül. — 18.33: Zeneközelben. — 19.40: Kisázsiai történet. — 20.00: Könnyűzenei olimpia elődöntő. — 20.33: Senki többet? Harmadszor! — Szellemi árverés a 20-as stúdióban. — 21.50: Nóták. — 22.33: Derűre is derű. — 23.03: Zenés játékokból.

3. MŰSOR

14.05: Zenekari muzsika. — 15.15: Az alvajáró. — 16.03: Debussy kamarazenéjéből. — 16.40: Mindenki iskolája. — 17.10: Láttuk, hallottuk (ism.). — 17.35: Huszonöt perc beat. — 18.05: Zsebrádiószínház. — 18.30: Egészségünkért. — 18.35: A fegyverkovács. Operarészletek. — 19.15: Iskolarádió. — 19.33: Kapcsoljuk az Erkel Színházat. Hangverseny-közvetítés. — Közben: kb. 20.25: Parádé (ism.). — Kb. 20.45: A hangverseny-közvetítés folytatása. — Kb. 21.20: Operaáriák. — 21.58: „Énekeljünk". — 22.30: A hét zeneműve.

A Magyar Rádió

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-018, 340-726
1978 MÁR. 4
ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Bozsik István

1021

G 4

Bozsik István munkája

őséget!

a kohó- és gépipari ágazat-
pari ágazatban, a könnyű-
, valamint a mezőgazdasági
eripari ágazatban. Az 1977.
őszakára vonatkozó MERT-
t exporttermékeink minő-
évi helyzethez képest lé-
változott. Minőségi problé-
altak a kohó- és gépipari
émszerkezetek, garázsberen-
lett szervizállomások, gör-
nyűipari gépek, élelmiszer-
ések; a nehézipari ágazat-
nűanyagipari termék, így a
ső, polietilén agglomerátum,
ulátum, ioncserélő, műgyan-
zsák, műbőr, továbbá egyes
a könnyűipari ágazatban:
és a tanácsi ipar által gyár-
aipari termékek, pamut-kö-
és szőrme ruházati termé-
ari termékek; a mezőgaz-
niszeripari ágazatban pedig
; és gyümölcs, a tőiszalá-
ri termékek, a bor és a
termékek területén többek

azt is megállapította, hogy a
meg nem felelő minőségű
llításának leggyakoribb oka
k, a félgyártmányok és az
ibái, a gyártástechnológiai
sága, az üzemen belüli mi-
s, illetve az idegen áruát-
golása, megbízhatatlansága,

**Az edelényi akna kettes telepé
fejtésről naponta átlagosan 1
felszínre. Felvételünkön: a j
szocialista brigád egyik tagjá
kezelőt örökítettük meg.**

Tavaszi előzetes

Indulóra

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1978 MÁJ 2 6
ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Bozsik István

1021

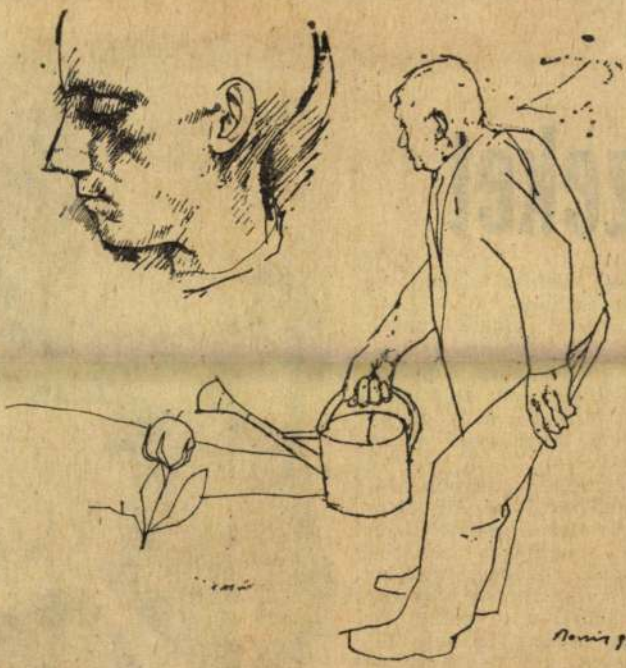

Bozsik István rajza

ZAK

vizeket

Viszont bízunk abban, ha napfény, és napok jönnek, akkor a lencse „utoléri" magát.

A termelőszövetkezet nemcsak a lencsében látja a „megváltást", azt, hogy egységnyi területen nagyobb jövedelmet érhet majd el. A közeljövőben kerül sor a gyümölcsösben nagyobb arányú telepítésekre. Itt elsősorban olyan gyümölcsöket vettek számításba, amelyek betakarítása géppel megoldható és az élelmiszeripar keresi, igényli a terméseit. Ez a cigánymeggy, s vele lényegében „két legyet ütnének egy csapásra", hiszen nem kellene a fél megyéből

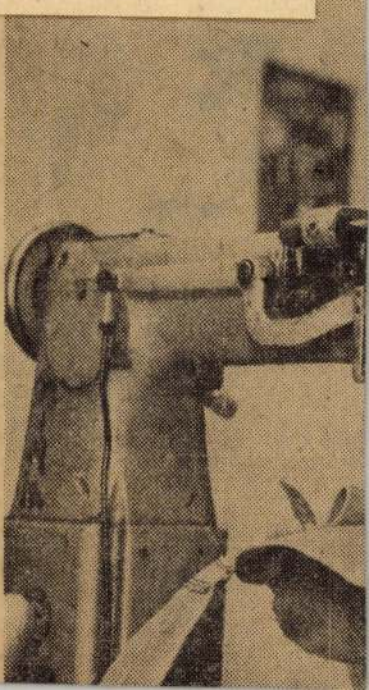

Bozsik István

Uj negyed

Népszava, 1978. február 4./7. oldal.

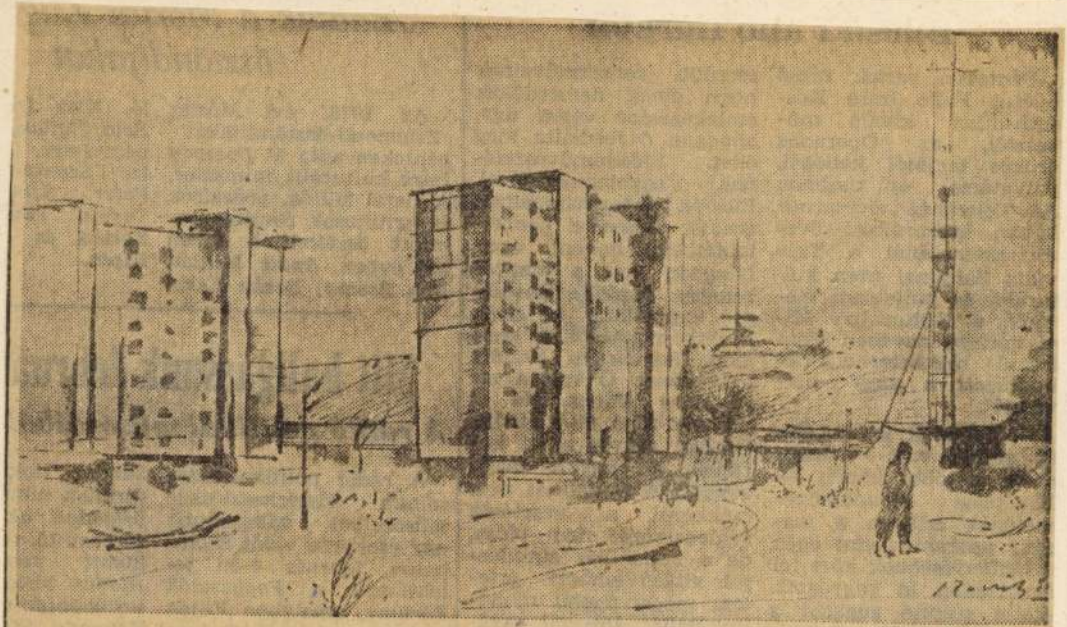

Bozsik István: Új negyed

Bozsik István, grafikus

BOZSIK ISTVÁN RAJZA

a Bábszínház bemutatóját. A kevés próza, a kortárs zene, az akusztikai és auditív élmény megkívánja a közönségtől az odafigyelést. Meg kell fejteni mindazt, amit látnak. A játéknak csak kétharmad része zajlik a színpadon, harmadrésze a nézőtéren, a fejekben. Azért persze nem kell megijedni... Izgalmas együttmunkálkodásról van szó. Ajánlom tehát

egyik jelenet a bábművészet
más irányzata, tehát különb
módszerrel állítottuk őket s
padra. Ezért ajánlom a bem
tónkat azoknak, akik érdek
nek a bábozás legmodernebb n
szerei iránt. Remélem, sikerü
ínyencek igényeit is kielégíte

Ajánlom azoknak a fiatalok
is a Bábuk és bohócokat, a
szeretnének színházunk kísé

Bozsik István, rajz

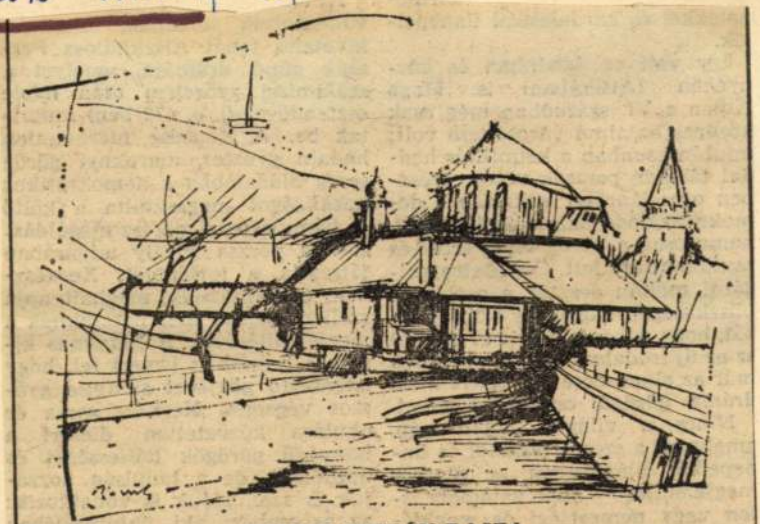

BOZSIK ISTVÁN RAJZA.

13.

Bozsik István: rajz

Népszabadság, Bp. 1978 okt. 8

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1978 JAN 1
NÉPSZABADSÁG

Csak mélyeimben hordom
elmúlhatatlan örökségemet:
tengerek maró keserűjét.

1021 Bozsik István

BOZSIK ISTVÁN RAJZA.

vész más n
köztérre ke
zoborra. Ér
tett és raj
rált. „A kö
sége, de a
rászat örök
évtized" —
összefogla
Katalin.
m Ferenc
len, akine
lkozhatott
és 1956 k
ának sors
kozni, m
b tanulságos.

Petőfi — azt hiszem, ezzel a
ényemmel nem állok egye-
— *nem tartozik a művész*
bb szobrai közé. Harmoni-
bb, befejezettebb, „kerekebb"
az a kisfiúszobor, amelyet
ég állítottak fel a Váci utca
Kígyó utca sarkán. Kevesebb
ettel többet mondanak talán
a portréi is, amelyeket író-
airól készített. De ha Fe-
zy életművén belül nem tar-
is a legjobbak közé a Pető-
z 1950 körül készült magyar
rok közül magasan kiemel-
k, és különösen kiemelkedik
mkrét személyt megjelenítő
kművek közül.

ndkívül nehéz szobrászi fel-
ugyanis *valakinek a szobrát*
kműként elkészíteni. Az em-
ű — többé vagy kevésbé
szavúan — valamilyen hatá-
t gondolatot fejez ki. A konk-
lak nem arra szolgál, hogy
ben elmesélje" a gondolatot,
m hogy egyetlen pillantással
hatóan *jelezze.* Elképzelhető
ze a részletezés vagy éppen a
egényszerű elbeszélés is, de
ű lényegét az első pillanat-
át kell éreznie a nézőnek.
példával élve: a Népszabad-
zékházán van egy — Kerényi

(BÁNÓ ATTILA RAJZA.)

egy évszázad alatt a költőt szob-
rokkal ünneplő, de életrajzát meg-
hamisító versköteteit eltorzítva
válogató hivatalos Magyarország
körülvette. Az 50-es években Pe-
tőfi neve ismét „lobogó" volt, de
a költő egyéniségének valóságos
művészi bemutatását nem igé-
nyelték. Korábban a népszónok-
típusú, daliás, harcias Petőfi lel-
kesítette a szíveket — mint a Du-
na parti Huszár Adolf-szobor —
az 50-es években viszont egy fe-

Új Gondo

A *Gondolat Könyvkiadó* több
érdekes könyvet jelentetett meg.
A *Fejezetek az értelmiség törté-
netéből* című tanulmánykötetben
Huszár Tibor a kezdetektől a
érett reneszánszig kíséri végig a
értelmiségi csoportok és funkció
fejlődéstörténetét. *Mátrai László*
válogatott tanulmányait és cikkei

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 JAN 1

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Bozsik I.

1021

Bozsik I. munkája

vasárnap

özé

. Ha voltak is azdasági cél- ózben, alapjá- ztak megyénk i. Az ipar, az az elmúlt év- ütemben fej- unk előre az s feladatainak nnapi munka hatások bizo- bennünket az k erősítésére

év küszöbét, sági dolgozói rvekkel foly- hozzá az idei n titok, hogy lesz, mint az

előző volt. A középső év munkája, eredménye — minthogy 1978. az ötödik ötéves terv harmadik esztendeje — ugyanis döntően meghatározza az egész középtávú népgazdasági terv teljesítését.

Mindegyik évnek megvannak a sajátos feladatai. Az idén a gazdasági munka hatékonyságának erőteljes fokozásán van a fő hangsúly. Éppen ezért valamennyi gazdálkodó szervezet arra törekszik, hogy a népgazdaság további dinamikus fejlődését, a nemzeti jövedelem gyarapodását hatékonyabb társadalmi termeléssel, magasabb munkatermelékenységgel biztosítsa.

Az új esztendő alkalmával megkértük a vállalatok gazdasági vezetőit, vázolják azokat a főbb tennivalókat, amelyek a közelmúltban elfogadott népgazdasági tervből rájuk hárulnak.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1977 JUL 3 1
NÉPSZABADSÁG
Bozsik István

s szorul a volgyek niena-klanja.
Tapodunk túráson, szállunk át üregen,
nevetünk csupaszult vázra
s szagos — virágos — múmiákra.

/ 1021

/ BOZSIK ISTVÁN RAJZA

zilárdításán
k közösségé

után Leonyi
r János köl
egymást az

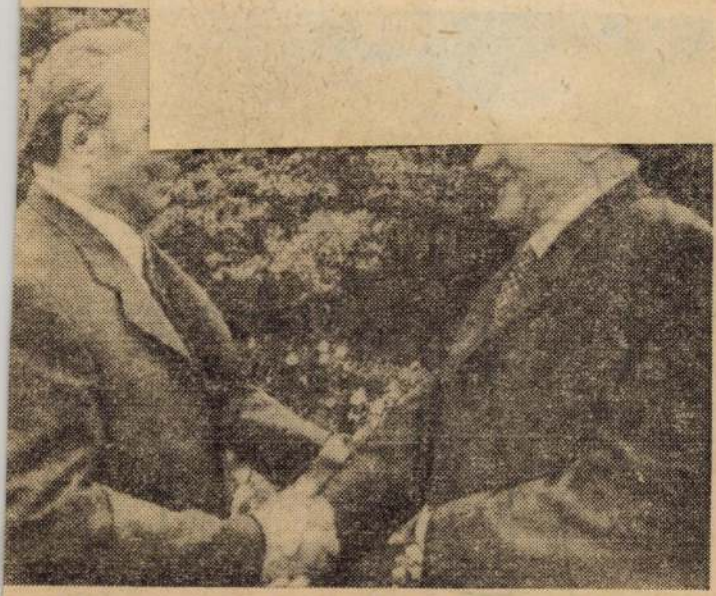

eonyid Brezsnyev és Kádár János baráti kézfogása a krími találkozón.

kommunista, illetve szocia-
építés időszerű feladatai-
teljesítéséről, megelégedéssel
gtázták, hogy *a magyar—*

szerves része volt az afrikai nemzeti felszabadító mozgalmak győzelemsorozatának, a nyomába lépett haladó, antiimperialista rend-

Bozsik István

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1982 JÚL
MAGYAR NEMZET 3

grafika

A Magyar Nemzet galériája

1021

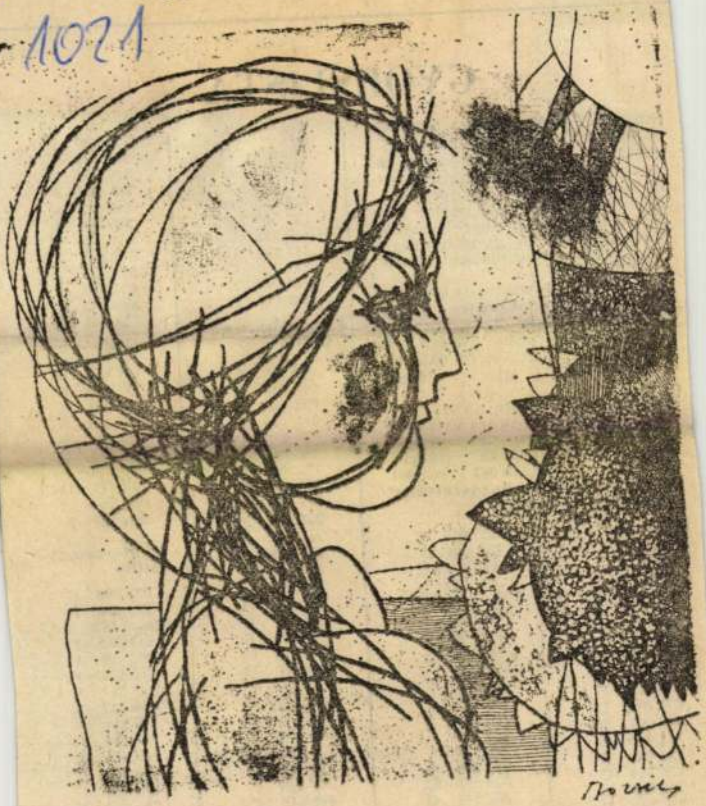

Bozsik István rajza

napon belül
ezett mozg
ést. Az óri
es asztalára
adarabokat

az „ELŐFIZ... LOTTÓ RÁADÁS" jelmondattal meghirdetett — 1982. július 1-én megtartott — rendkívüli jutalomsorsolásról. A jutalomsorsolásban az 1982. június havi előfizetéses lottószelvények vettek részt. A gyorsításban az alábbi rövidítéseket használtuk:

A Vásárlási utalv. (4 000 Ft).
B **Személygépkocsira szóló utalvány 120 000 Ft értékben.**
C Vásárlási utalv. (30 000 Ft).
D Vásárlási utalv. (20 000 Ft).
E Vásárlási utalv. (10 000 Ft).
F Vásárlási utalv. (5 000 Ft.).

A „Személygépkocsira szóló utalvány 120 000,— Ft értékben" megnevezésű nyereményt a 79 523 067 számú ELŐFIZETÉSES lottószelvény tulajdonosa nyerte.

Hetvenhatmillió

403 912 F
443 731 D
463 550 D
496 823 E
519 096 F
523 369 F
536 642 C
563 188 F
656 099 D
669 372 E
722 464 F
735 737 F
775 556 C
788 829 F
828 648 E
841 921 C
855 194 C
868 467 C
625 028 C
638 301 F
651 574 C
678 120 E
691 393 F
704 666 F
717 939 E
731 212 F
757 758 E
771 031 F
784 304 F
797 577 F
810 850 C
824 123 E
837 396 E
850 669 E
863 942 C
877 215 C
890 488 D
903 761 E
... C
619 596 C
632 871 D
659 417 E
672 690 E
685 963 D
912 509 E
925 782 C
939 055 D
952 328 C
978 874 D
992 147 D

Hetvenkilencmillió

005 420 E
045 239 F
058 512 F
071 785 F
085 058 D
098 331 E
111 604 F
191 242 C
217 768 E
231 061 F
257 607 E
284 153 D
297 426 F
310 699 F
350 518 D
363 791 E
377 064 E
403 610 C
416 883 D
430 156 F
443 429 F
496 521 E
509 794 C
523 067 B
536 340 E
562 886 F
695 616 C
708 889 C
722 162 C
735 435 E
748 708 C
832 720 F
463 430 C
505 269 A
531 815 F
545 088 C
558 361 E
571 634 C
584 907 E
624 726 D
637 999 F
664 545 C
704 364 D
717 637 C
730 910 C
744 183 D
757 456 E
784 002 E
797 275 E
823 821 E
876 913 D
890 186 F
943 278 D
956 551 D
969 824 E

Nyolcvanegymillió

009 643 E
022 916 D
969 189 E
049 462 E
062 735 F
076 008 F
089 281 F
115 827 E
129 100 F
155 646 D
168 919 E
195 465 F
208 738 F
235 284 C
248 557 D
275 103 C
288 376 F
301 649 F

Bozsik István

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1980 JAN 2
DÉLI HÍRLAP

Grafika

1021

✶ Tanulmány

(Bozsik István rajza)

álóbiztos

Petőfire emlékeztek

Petőfi Sándor születésének 157. évfordulójára emlékeztek szilveszter éjszakáján a költő Bács-Kiskun megyei emlékhelyein. Este, szülővárosában Kiskőrösön, a Petőfi-háznál tartottak bennsőséges ünnepséget, majd megkoszorúzták a poéta főtéren álló szobrát. Dunavecsén, az egykori Petrovics mészárszékben, amely ma múzeum, Szalkszentmártonban, ahol 112 versét írta, Szabadszálláson, ahol képviselőként lépett fel, szintén megemlékeztek róla születése évfordulóján, szilveszter éjjelén.

ata

prilisi
ányait

alom van

onyid Brezsnyevnek és a
Szovjetunió más vezetőinek

✶ *Veres Zsigmondné és a ki*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1978 OKT - 8

NÉPSZABADSÁG

Bozsik István

gondolatserkentő. Ha meg nem is akartam volna, Adyról akkor is eszembe jut néhány fontos vagy jelentős költő, akihez köze volt

gyelünk rá, mindig magunk [illegible] érezhetjük erőlködve lüktető és — mit tagadjuk — emlékezetre mél-tó, hősies nyakát.

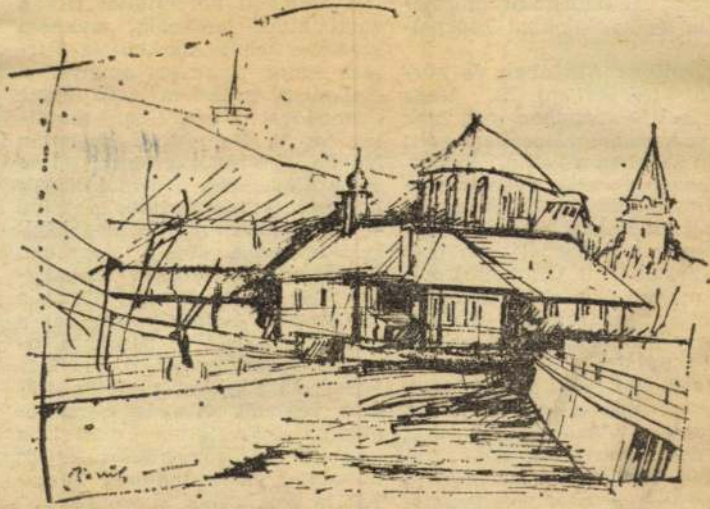

BOZSIK ISTVÁN RAJZA.

nek áldást és m
imádkoztak Di
lőtermesztés para
nek az oltárán
, s akinek szüreti
tavaszi „feltáma
ekkel és kardalo

gy volt ez Athé
kén (Attikába
én a VI. század
epes hatalmú vá
tán azonban a kétmilliós had-
támadó perzsák visszaverésé-
oroszlánrészt vállalt, s a de-
kratizálódásban is az élen járt,
narosan a görög világ szíve és
ítőmestere lett. Öntudatos pol-
ai méltán érezték a cselekvés
zkeségét, nagyon is érthető te-
, hogy Athénban érte el csúcsát
az új irodalmi műfaj, amelynek
r az elnevezése is a tettre utal:
ma görögül cselekvést jelent.
Nincs a világon olyan nép,
elynek a szertartásaiból és ün-
eiből hiányoznék az álarcos
gjelenítés — akár valamely is-
vagy nemzetségi ős megidé-
célából, akár ünnepélyes já-

hadain győztes, maroknyi görög
sereg diadalában a demokratikus
hazafiságot magasztalta a költő
— bámulatosan merész megoldás-
sal: a perzsa király udvarában
játszatja a történetet, Xerxész-
nek, édesanyjának, meghalt apja
szellemének és más perzsáknak a
megjelenítésével. A hatalmas ki-
rály a bukásban ismeri fel, hogy
istensértő gőgjével siettette gyá-
szos végzetét. Xerxész sorsa és
okulása közvetetten dicséri a
honvédő görögök hősiességét és
öntudatát, de a tanulság hozzá-
juk is szól, rájuk is vonatkozik:
az az ember, aki önhittségében
emberfeletti lényn

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1978 FEB 8

Bozsik István

4

1021

Bozsik István munkája

A tűzesetek

Bányabiztonsági program

Még 1974-ben hozott a kormány határozatot a szénbányászat biztonságának növelésére, elsősorban a bányatüzek megelőzésére. Az idén fejeződik be a több éves nagyszabású bányabiztonsági program. Központi erőforrásokból 833 millió forintot kaptak a bányaüzemek, amelyet kizárólag tűzvédelemre, a biztonság fokozására költhettek.

Minden tűzveszélyes bányát elláttak a költséges, a bányászok biztonságát jól szolgáló berendezésekkel. Ennek köszönhető, hogy évről évre jelentősen csökkent a tűzesetek száma. Az elektromos zárlatot okozható bányagépek védelmére felszereltek olyan tűzoltó berendezéseket is, amelyek veszély esetén automatikusan lépnek működésbe, és oltják el a tüzet. Önműködő szénmonoxid- és hordozható metánjelző műszereket is vásároltak. Minden szénmedencében korszerűsítették a hírközlőrendszereket és a diszpécserszolgálatot. A föld alatti telefonhálózatot alkalmassá tették automatikus riasztás céljára is. Kiegészítették a bányamentő állomások felszerelését. Nagyobb teljesít-

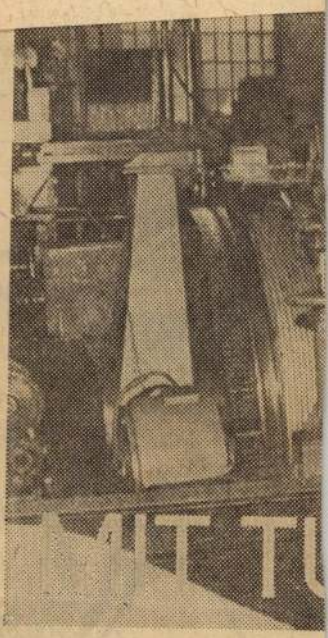

Már 27
Forradalr

Kaderják Gyula, a December 4. Drótművek sodrómű gyáregységének vezetője né met nyelvű levelet mutat Fordítja:

„Igen Tisztelt Uraim! Is meretessé vált, hogy az önö vállalatánál rendelkeznek eg különleges kábelgyártás sal... Az egyik ügyfelünk felkért bennünket, fordul junk önökhöz, hogy

SAJTOFIGYELO
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

NÉPSZAVA

1978 FEB 4

Bozsik István

1021

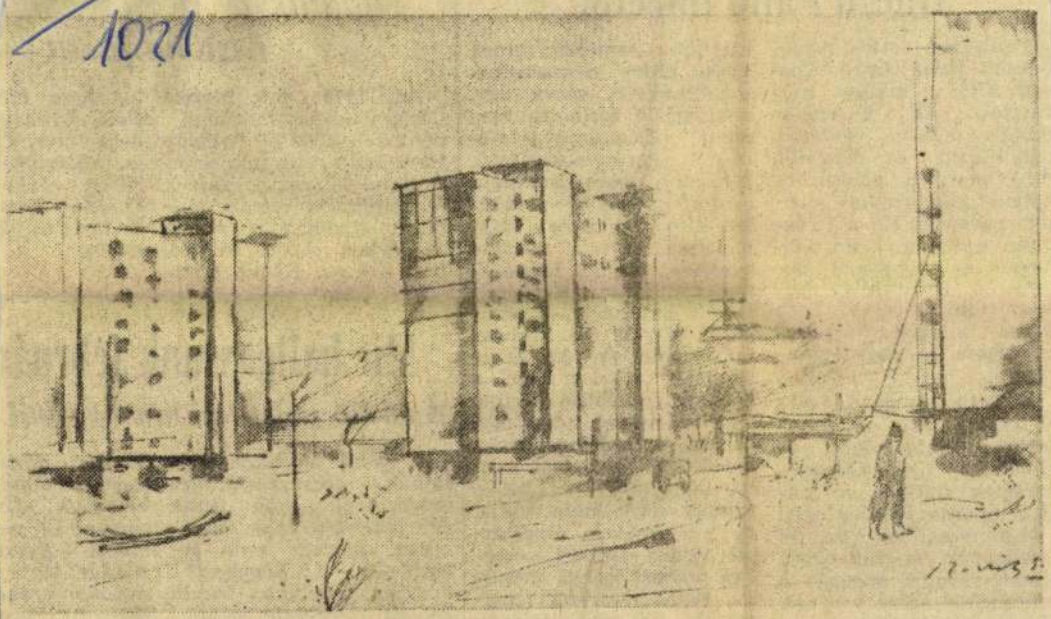

Bozsik István: Új negyed

Búcsú Palló Imrétől

Pénteken vettek végső búcsút Palló Imre Kossuth-díjas kiváló művésztől, az Operaház örökös tagjától kollégái, pályatársai és tisztelői. Az Operaház előcsarnokában koszorúkkal övezett ravatalánál a Traviata dallamai után kulturális és művészeti életünk, a Kulturális Minisztérium nevében *Tóth Dezső* miniszterhelyettes búcsúzott a nagy művésztől.

— Teljes és gazdag életű ember volt — mondotta a többi között. — Kivételes előadóművészetének csillaga a magyar operaművészet egén a legfényesebbek közt fél évszázadon át ragyogott, életet szépítő sugarát a generációk egész sorának nyitjára vetette. Pályája a székelyföldi Mátisfalva határaszti környezetétől az [illegible] szerűbb remekműveinek hősei élnek nemzedékek emlékezetébe vésve úgy, ahogyan ő formálta meg őket. Előadóművészetének egyetemességével, Európa operaszínpadain aratott sikereivel nem ellentétben, hanem összhangban volt a magyar zenéhez fűződő bensőséges kapcsolata. Az elsők között ismerte fel és szolgálta Bartók és Kodály művészetét. Ő volt az első Háry János, és a Székely fonó első kérője. Gazdag művet adott korának, s hagyott maga mögött. A fájdalmat nem csökkenti, a veszteség véglegességét nem oldja, de a személyes elmúlással vitázó emberi értelem mégis joggal mondja: Palló Imrétől gyászolva veszünk búcsút. Palló Imre, a művész, közöttünk, az élők között marad.

Átadták a Móricz Zsigi ösztöndíjakat

Az 1978. évi Móricz Zsigmond-ösztöndíjakat pénteken adta át *Pozsgay Imre* kulturális miniszter. A fiatal költők, prózaírók és kritikusok részére alapított ösztöndíjat ebben az évben *Apáti Miklós, Bán Zsuzsa, Benke Lászl*ó, *Kiss Ir*é *Béla, Nyilasy vecz Imre, O la, Szentmih Péter, Szká Tarján Tam Zoltán és Z* kapta.

Mit hallgassunk február

A rádió politikai műsoraiból

A rádió politikai adásainak főszerkesztősége műsoraiból válogattunk egy csokorra valót. Szombaton, február 4-én jelentkezik a *Fogyasztók Fóruma*, amelyben *Vajda Zsuzsa* szerkesztő az ipari formatervezés aktuális kérdéseivel foglalkozik.

Vasárnap, 5-én a Kos- [illegible] Mat- *Sándor*, doku sorának címe *brigádok aka* sorozat 10. rés hívott vend *Aladár* történ *sajtókonferenc* Központi Stat vatalban tal *Hazánk és né mok tükrében* beszédes adat

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1977 SEP 5

DÉLI HÍRLAP

Bozsik István

1021

A változó Miskolc

(Bozsik István rajza)

DÉLI HÍRLAP

POLITIKAI NAPILAP

IX. ÉVFOLYAM, 208. SZÁM
1977. SZEPT. 5., HÉTFŐ

ÁRA: 1 FORINT

Arafat Kairóban — Ülésezik az Arab Liga

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1978 JAN 15

PEST MEGYEI HIRLAP

Bozsik István

Szücs Mariann:

Hét nap alatt

1021

első nap
hajnali újraszületést

második nap
harmatban fürösztött
könnyű ölelést

harmadik nap
minden csókodhoz
egy csillagot

negyedik nap
éjszakai tiszta csendet
szelíd szavaidhoz

ötödik nap
kenyérbe dagasztott
meleg hűséget

hatodik nap
ágy szélén tollászkodó
fehér szerelmet

hetedik nap
.....
.....

a hetedik nap
megfosztottad tőlem
magadat

Korongozó

Bozsik István tusrajza

pkocsik jelzése. 12. Vasúti
„A" szavazat. 21. Szlová
agyar neve. Itt van Thököl
22. Formai. 23. Női becené
eszköz — névelővel. 25.
inház művésznője — utóne
betűjével a végén. 27. Nem
Férfinév. 29. A Száva mel
szláviában. 31. A mondás h
: (zárt betű: A). 32. W
snője. 34. Mint a vízszintes
Kötelezővé tesz. 37. Folyó a Mező-
dön. 40. Kamat. 42. Zab betűi. 45. Ady-
rs címe. 46. Esd. 47. Az ott tartott mo-
versenyekről ismert angol sziget. 48.
kémlel. 49. „. . . élete", Maeterlinck mű-
50. Klimatikus gyógyhely Észak-Olasz-
országban. 52. Kiemelkedő orosz kritikai
alista festő (Ilja Jefimovics, 1844—1930).
Kétéltű állat. 54. Pénzintézet. 55. Szű-
beceneve. 57. Haza. 59. Könnyeit hul-
ja. 60. Apaállat. 61. Egyesült Államok,
v. 63. Indulatszó. 65. Időmeghatározás.

BEKÜLDENDŐ: a vízszintes 1., 8., 33., lamint a függőleges 31. számú sorok egfejtése.

Megfejtési határidő: 1 hét.

A JANUÁR 1-I REJTVÉNY HELYES EGFEJTÉSE: Tűnik ez az év is, hűvön mosdik meg utána a lélek és fagyon kéklik.

KÖNYVJUTALMAT NYERTEK: Fuss dre (2621 Verőcemaros, Pf.: 24.), Orindy Máténé (2633 Ipolytölgyes, Petőfi 15.), ifj. Bán István (2364 Ócsa, Bartók la u. 3.), Dömötör Sándorné (2600 Vác, zsébet u. 11.), Németh Lászlóné (2763 rmos, Jászberényi út 674.), Farkas rencné (2700 Cegléd, Arany u. 13.), Fer-

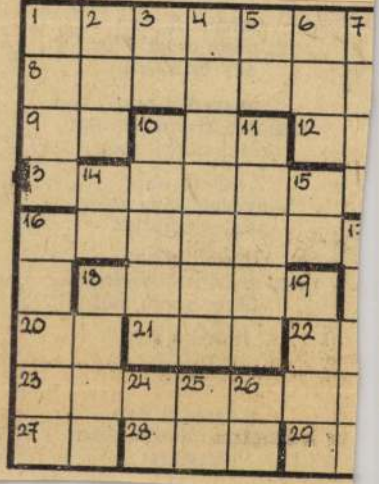

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 JAN 14

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Bozsik István

64

1021

Bozsik István munkája

kedni kell

Tokaj-Hegyalján?

kettős. Ezt Kapás Pál a következő szavakkal fogalmazza meg:

— A mi kombinátunk csak része és egy kisebb része az egész Tokaj-Hegyalja szőlőtermő területének. Éppen ezért mindannyian kötelességünknek érezzük a lehető legmesszebbmenően segíteni tanácsokkal, gépekkel és más eszközökkel a termelőszövetkezetek, a szakszövetkezetek fejlesztését és oltvánnyal, szaktanáccsal, növényvédőgépekkel az egyéni termelőket is. Mindezt tervszerűen, a követelményeknek és az igényeknek megfelelően.

Tervek, együttműködési programok és a már valóra váltott segítségnyújtást példázó számadatok bizonyítják e komplex, jól átgondolt segítség, vagy inkább tokaj-hegyaljai együttműködés tényét, valóságát. Egy a termelőszövetkezeti és szakszövetkezeti vezetőkkel kimunkált és megkötött 1977. július 15-én aláírt gazdasági együttműködési program erről oldalakon át „vall." Vall arról, hogy a szőlő feldolgozását, a telepítést, a Tokaj-hegyaljai Növényvédelmi Társulás gesztoraként a szőlő- és más növényi kultúrák növényvédelmét szervezetten, a szövetkezeti üzemek és egyéni

Festik a cserépedényeket a sárospataki kerámiaüzemben.

Termelés és szociálpolitika

A Borsodi Szénbányák Vál-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1977 AUG 2

Bozsik István

1021

Bozsik István munkája

Az Egri Finomszerelvénygyár az idén mutatta be a 32 külön zésére alkalmas ipari robotját, mellyel olyan sikert arattak, ho megkezdték a sorozatgyártását. Az ipari robot három munka

Kertészet a B

MÉG HA a kizárólag csak az anyagi hasznot számítga- ó „szakértők" hajlamuk sze- int kérdőjelet fontoskodná- ak is a cím után — akkor s mindjárt elöljáróban, s yomatékkal példásnak mi- ősítjük a Bodrogzug három elepülését — Kenézlőt, Visst s Zalkodot — gazdasági egységbe fonó Dózsa Tsz endhagyó vállalkozását; ogy a megye eldugott csücs- kében, távol a nagyvárosi, iparvidéki övezetektől mert kiterjedt kertészeti üzemágat kialakítani. S épp, mert nem csak az anyagi haszon sza- porításának szándéka ösztö- kélte a dolgos tagságot, és a közösség ügyében hosszabb akartak, amely keresethez segíti őket, lehetőleg a téli évszakban is. Az erekben nem szükölködtek; két bővizű folyó, a Tisza, meg a Bodrog fogja közre a földjeiket, s holtágak, csatornák is kínálják az öntözésre alkalmas vizet. A 120 hektáros gyümölcsös, meg a temérdek öntözött rét már régebben tanúsítja, milyen áldás a gazdaságosan használt öntöző víz. Jut abból annyi, amennyi kell a kertészetre is. Az meg külön jó, hogy ott naponta szükség van a dolgos kézre, nem úgy, mint a nagy gépekkel művelhető szántóföldeken. Aztán 45 leendő kertészkedő nő felült

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 31
Telefon: 337-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1978 FEB 2 6

Bozsik István

1978. februá

1021

Bozsik István rajza

losban járók

lakót kurblivassal kergette el a szemetet hozó sofőr.

Levél a hatóságokhoz, kérés, panasz a lakók részéről, de eddig nem történt semmi kézzelfogható változás.

Sokszor elhangzott már, hogy mennyire fontos tisztán tartani a város környezetét a terepet, levegőt szennyező szeméttől, hulladéktól, és meg kell akadályozni, hogy bárhol önkényesen kialakított szeméttelepek jöjjenek létre. Nem is szólva arról, hogy ezt a kis útszakaszt nem a tíztonnás teherkocsik kerekei alá méretezték. A lakók szélmalomharca remélhetőleg egykettőre véget ér. A városi tanács építési osztályának közlekedési és vízügyi csoportja segítséget ígért.

Seres Péter csoportvezető:

— Megszigorítjuk a felügyeletet ezen az úton, hiszen ezt egyetlen város, egyetlen település sem engedheti meg. A város szélét szabad lerakóhelynek senki sem tekintheti, mert ezzel csúfítja a környéket, szennyezi a levegőt, nem utolsósorban tönkreteszi a gyakori teherforgalom az utat, amit

****

Bükki harang

MAGYAR HÍRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1978 FEB 1 5

Bozsik István

1021

84

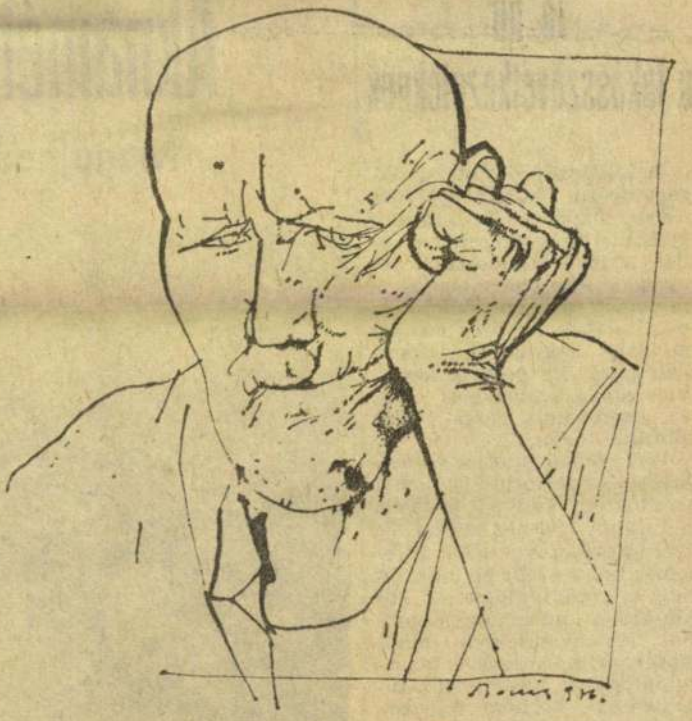

Bozsik István munkája

Jó hír a lakásszövetkezeteknek

A lakásszövetkezetek költségtényezői között jelentős helyet foglal el az áramfogyasztás. Szövetkezeti házakban a lakástulajdonosok fedezik a lépcsőházvilágítás, a felvonók, a szellőzőmotorok, és általában a közös célokat szolgáló fogyasztók áramszámláját. Ez nem is kevés. Van olyan szövetkezet, ahol az áramszámla több mint félmillió forint.

1977. januárjától a szövetkezetek, egy forint 80 fillért fizettek egy kilowatt áramért a korábbi 1,50-hez képest. Ez méltánytalan volt. Az a felemás helyzet állt be ugyanis, hogy a lakástulajdonosok külön-külön magánfogyasztóknak, kisfogyasztóknak minősültek és ugyanezek a lakástulajdonosok mint a ház tulajdonosai, közületi fogyasztóként voltak elbírálva. Így történt, hogy drágábban kapták a lépcsőházi áramot —

Aknamély

Megújhodi

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Bozsik István

1021

1978. febr

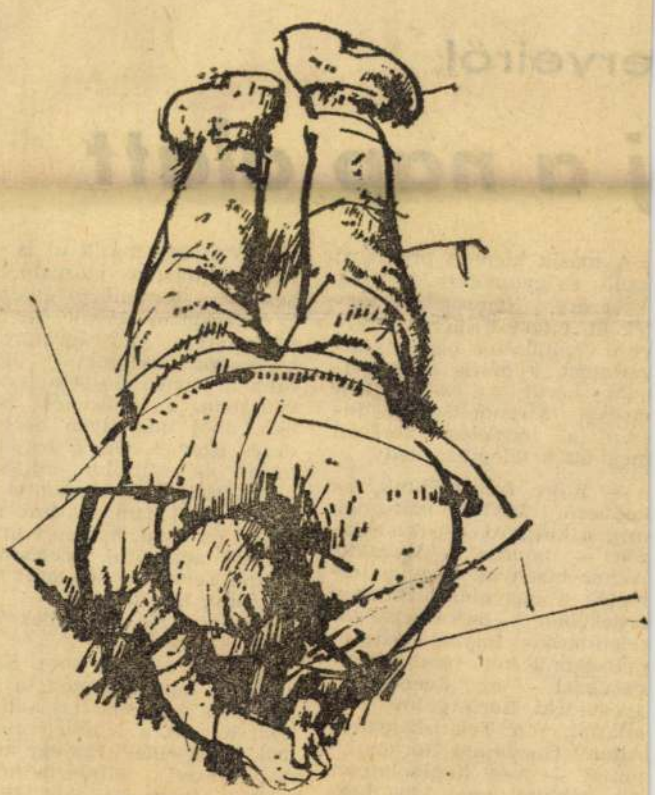

Bozsik István rajza

erveiről

j a nap alatt

A másik kiemelt program; szőlő- és gyümölcstelepítések ervezése. Nemrégiben vet- ék át a volt Ültetvény Ter- vező Vállalattól ezt a szol- gáltatást, s máris nagy fel- adat hárul az AGROBER megyei kirendeltségére, hi- szen a termelők körében megnőtt a telepítési kedv.

— Előre felkészülünk, ha kedvező irányban változnak meg a közgazdasági szabály- zók — mondta az igazgató. Akkor bizonyos, hogy a ter- melők a nagyobb jövedelem érdekében beruházásokba, telepítésbe fognak. Kiren- deltségünk két rendszergaz- dasággal — az Eger-Gyön- gyösvidéki Borforgalmi Vál- lalattal, s a Tokaj-hegyaljai Állami Gazdasági Borkombi- náttal — van kapcsolatban. Az előbbitől idén 1400 hek- tár szőlő és bogyós gyümölcs telepítésére kaptunk megbí- zást. A borkombinátban pe- dig megkezdődik a 13-as lej- tésfok feletti területek re-

— Van egy másik út is — jegyezte meg az igazgató. A bekecsi termelőszövetkezet az országban először kíván folyékony műtrágyatároló központot kialakítani. Jár- tunk a szomszédos Csehszlo- vákiában, a slusovicei tsz- ben, ahol már ilyen beren- dezés üzemel. Ott a legjobb hazai és külföldi kutatók alakították ki a központot, s éppen ezért nem akarunk mi külön tervezni, hanem annak terveit adaptálni, meghono- sítani. Tervezési költséget ta- karítunk így meg.

— Ez a vállalat érdekével nem ellentétes?

— Persze hogy nem. Szá- munkra egy a lényeg; a mi terveink nemcsak használha- tók, hanem a lehető legjob- bak is legyenek. Így egy kéz- legyintéssel elintézhetnénk másik elképzelésünket, hogy minél olcsóbb juhhodályokat alakítsunk ki. Úgy tűnik, az az út, amelyen eddig jár- tunk — a vasbeton-szerke- zetes telepek terve — nem

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-743, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Bozsik István

1978. február 22., szerda

1021

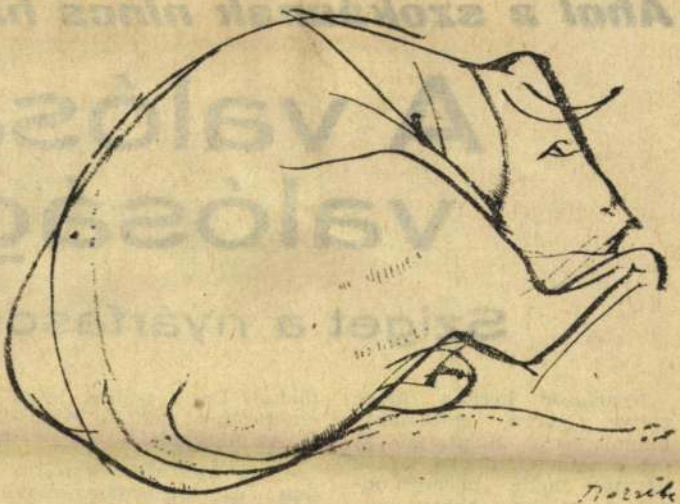

Bozsik István rajza

Ahol a

A valósa
valóság

Sziget a nyárfasor

Nyárfasor kerítés mögé rejtve, zárva, emberlakta helytől távol alakították ki ezt a szigetet, ahová szoros egymás mellé párhuzamosan, és csillag alakban épületeket emeltek. Három mélyfúrású kút önti magából a vizet, évente kétmilliárd litert. És ugyanez a víz.

tákkal. De a példák között említhetjük akár a MESE-t is. Az igazgató:

— A Mezőségi Sertéshizlaló és Takarmánykeverő Társulásnak — rövidítve MESE — négy termelőszövetkezet a tagja és a Mezőnagymihályi Állami Gazda-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1978 FEB 5

Bozsik István

1978. február 5

1021

Bozsik István munkája

tt volna másképpen?

gozott munkanapja. Szerinte becsapták.

— Úgy tudom, beadott egy felmondást 1977. szeptemberében. Miért akart eljönni a tsz-ből, amikor még négy hónapot sem dolgozott?

— Amikor jelentkeztem — mondja —, ígértek fűt-fát. A fizetésemre nem is lett volna panaszom, bár lehetett volna több is. Ám a munkakörülmények már nem voltak kielégítőek. Gépekkel dolgoztunk, a műhely sötét volt.

— A termelőszövetkezet elfogadta ezt a felmondást?

Levelet vesz elő. „...a termelőszövetkezetből történő kilépéséhez a vezetőség hozzájárulása szükséges... a vezetőség előreláthatólag úgy határoz, hogy addig, amíg az ön helyére megfelelő szakembert állítani nem tud, kilépéséhez nem fog hozzájárulni." — Ezt írták — mondja, s akkor közölték, hogy ez az értekezlet szeptember utolsó hetében ül össze.

B. tehát dolgozott tovább. Értesítést azonban sem szeptember utolsó hetében, sem volna, de nem sikerült, ugyanis amikor ott jártam, a tájékoztatásra a tsz főkönyvelőjét utasította.

Ezen a beszélgetésen derült ki az is, hogy B. kórházba menetele előtt nem volt éppen angyal. Amit természetesen ő sem tagadott. Elmondta azt is, hogy volt egy ügye, amikor fát adott el a műhelyből, amit — jóllehet a tsz tulajdonában volt — hulladékként próbált értékesíteni.

— A betegségi segély sem jár B. Ferencnek, hiszen csak 139 napja van bedolgozva — mondja a főkönyvelő.

Hogy bizonyítsa, utánaszámol. A számolásnál azonban már nem az előzőleg megállapított szám jön ki, csak 124,5 nap.

— B. azt állítja, hogy sokszor kért szabadságot.

— Nem szabadságot kért, csak igazolt távollétet — mondja a főkönyvelő, és az ágazatvezető, aki B. közvetlen főnöke. — Egyébként — teszik hozzá — az sem igaz, amikor B. azt állította, hogy nem adtuk ki a TIT-lapját

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Bozsik István

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1978 MÁJ 2 1

1021

Bozsik István munkája

BERUHÁZÁS
BETÖLTÉSÉ

Felvételi feltételek:

közgazdasági
kereskedelmi
és középfokú

Jelentkezés:

a vállalat fejlesztési és üzemeltetési osztályán
Miskolc, Zsolcai kapu 28.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1978 MÁJ 1 0

Bozsik István

1021

1978. május 10., szerda

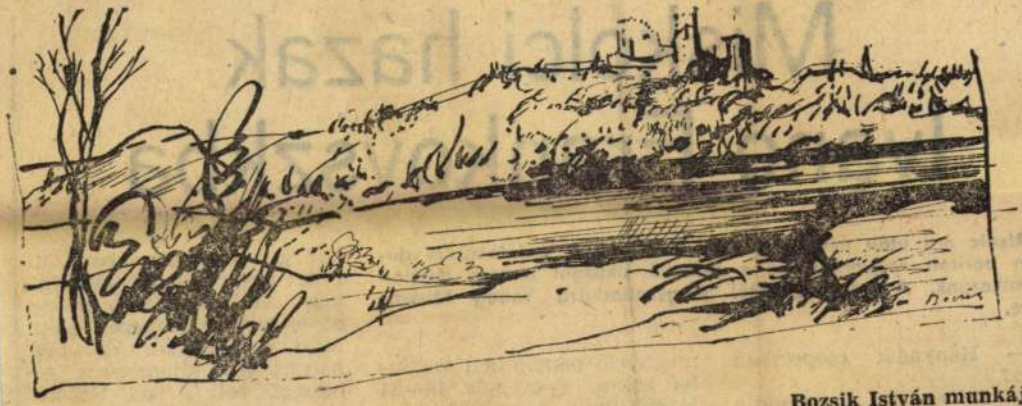

Bozsik István munkája

1978. május 10., szerda

Miskolci házak Ivano Frankovszkba

Nyolc óra után néhány perccel Tokajnál, a szőlőtőkékkel dúsan borított hegyoldalt és a zöldellő síkságot metsző műúton találkozunk. A tréler terhétől megszabadulva robog Miskolc felé.

— Hányadik csoportban van?

— Az elsőben — mondja Horváth Imre gépkocsivezető megfelelő panelt kell vagonba rakni, s evégett 18—24 jármű indul a miskolci házgyárhoz panelekkel, fürdő-

kár eshet az anyagban. Mi meg úgy akarjuk csinálni, hogy ne kelljen szégyenkezni a szovjet emberek előtt. Most jó dolgozni, de tegnap... 100 kilométeres sebességű volt a szél. Kötelet erősítettünk az elemekre, azzal húztuk a helyére.

Bozsik István, grafikus

BOZSIK ISTVÁN RAJZA

—Bozs

Nézs

8

dj. 22.

ást érnek el a végső cél: az
nos és teljes leszerelés felé
5 úton.

Biztonsági Tanács állandó
közül a *Szovjetunió*, az
ült Államok és *Nagy-Britan-*
satlakozott eddig az egyez-
hez, amelyet miniszteri szin-
tak alá.

nek pénzügyi hátteret e
között azzal teremtik meg,
már az 1979-től 1984-ig t
időszakban évente „tisztán",
az inflációs hatások kiküsz
sével 3 százalékkal emelik k
kiadásaikat.

A NATO hadügyminiszte
döntéseket — mint mindig

Bozsik István

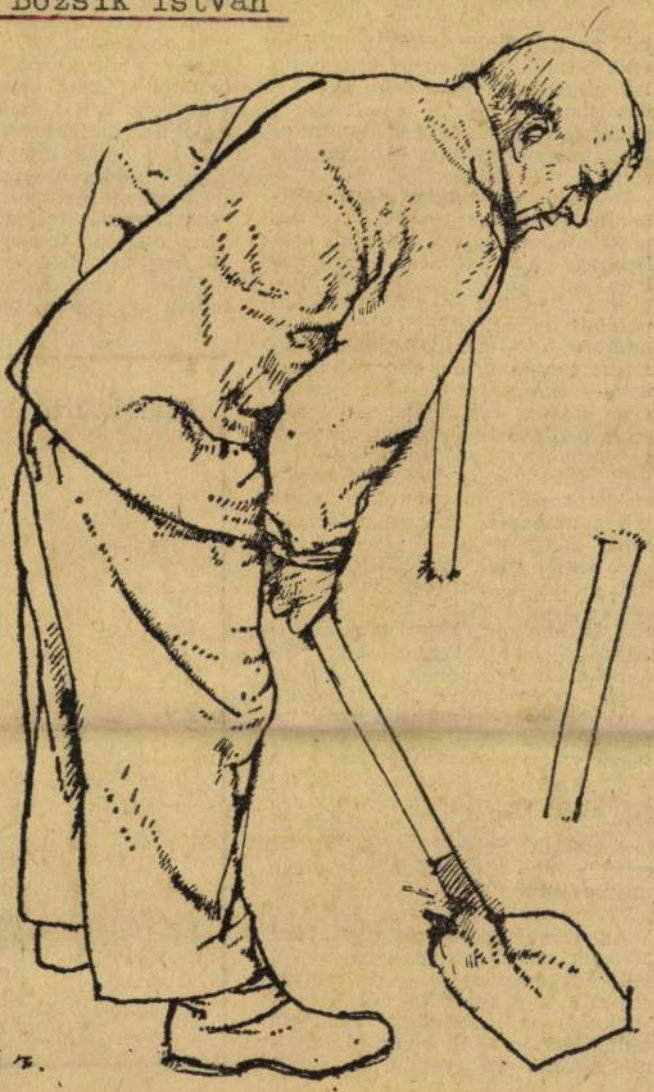

Bozsik István: Tanulmány

Élet és Irodalom, Bp.
1976. NOVEMBER 20.
XX. évf. 47. sz. 6. lap.

erősíti azt a látszatot, hogy hosszú századokon keresztül nem volt irodalom, vagy ha volt is, az olyan lehetett, ami az atomkor emberét egyáltalán nem érdekelheti. S tudjuk, az ifjú embereknél senki sem védi öntudatosabban és elszántabban a korszerűséget. S ha még lovat is adunk alájuk, azzal csak a felnőtté válás, a szellemi önállósulás amúgyis nehéz procedúráját tesszük még nehezebbé.

Persze, a Gutenberg előtti időkben a könyvtermelés a maihoz képest valóban majdnem semmi volt. De hogy ez a *majdnem-semmi* milyen sokrétű, színes, szinte áttekinthetetlenül gazdag és bonyolult *valamit* jelent, elég fellapozni a hatkötetes — zöld borítójáról familiárisan csak „*spenót*nak" becézett — akadémiai irodalomtörténet első kötetét. Két évszázaddal később pedig már kezdetét vette az az önmagát nemző, szédületes iramú fejlődés, az a félelmetes hatású folyamat, amelynek betűóceánjában manapság már-már fuldoklunk.

A tankönyvek összeállítói azonban — pedagógiai meggondolásokból — nem vesznek tudomást erről, és ahelyett, hogy magyarázatokkal, jól megválogatott szemelvényekkel igyekeznének megértetni ennek az irodalomnak a lényegét, elválaszthatatlan művészi és társadalmi funkcióját — a könnyebb részt választják. Az eredmény a teljes tudatlanság. Ez pedig tudvalévően nem serkent további kutatásra. Így az iskola mulasztása az érdeklődést csírájában öli ki, és ezzel a hiba kijavítását már eleve megkontrázza.

★

Az előítéletek — és ezek közé tartozik a régi magyar irodalomtól való idegenkedés is — jó mélyre eresztik a gyökereiket, és nem a logika és az ésszerűség régióiból táplálkoznak. Csak olyan társadalmi meretű erő veheti fel velük meg Nemeskürty István könyveit, különösen *A magyar népnek, ki ezt olvassa* című népszerű irodalomtörténeti összefoglalását, amelynél jobb étvágycsinálót kívánni sem lehetne. De az *Ez történt Mohács után-t* is ide sorolnám, mint olyat, amelyik jelzője vagy talán egyik elindítója volt annak a történelmi érdeklődéshullámnak, amelyet aztán a *Magyar História* (Gondolat Kiadó) eddig megjelent öt kötete ügyesen meglovagolt, s szinte már mozgalommá fejlesztett. Gondoljunk csak a Mohács körüli viták-ra, negyvennyolc és Görgey értékelésére vagy arra a figyelemre, amely egy olyan, csak a szakma-

SZENTMIHÁLYI SZABÓ PÉTE

Akarom az

akarom végre a
az igazit
nem a szennyes
megnyomorit
akarom végre a
mely nem moza
felismerjen aki
s megszabadit

Az író ba

Etikai patikám lass
elfogynak csipp-cs
novelláimba a szus
boldogabb emberel
Átlátszó szív! Átlá
Zavaros világfolya
Eladtam magam e
s nem nézhet senk

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1976 OKT 30

Bozsik István

1021

Bozsik István munkája

uházás?

dőben és megfelelő minő-égben kapja meg. Ám az is enyeges, hogy a kiviteli ter-ekkel együtt az anyagkiírás s megérkezzen — a kivitele-ő legtöbbször nem a költ-egvetést sürgeti —, mert a zükséges anyagokat fajtán-ként és a kívánt méretben, nennyiségben csak az anyag-kiírás alapján tudja a kivi-elező megrendelni, vagy sa-ját részlegeiben legyártani.

A tervek késése rendszerint olyan munkacsúcsokat ered-ményez, amelyeket az építő-ipari vállalatok a jelenlegi munkaerő helyzetben — hiányszakmák léte, és az egy nyújtott műszak — és a gé-pesítettség, illetve a gépek kihasználtságának jelenlegi színvonala mellett nem tud-nak megoldani. Ennek kö-vetkezménye pedig szinte minden nagyberuházásnál azonosan jelentkezik — a ha-táridő csúszásban. Ami még akkor is annak számít — népgazdasági szinten —, ha közben tervhiányra hivatkoz-va módosítják a szerződéses határidőt.

A szakaszos tervszolgálta-

Fejlesz
Le

LENINVÁROS fejlődésé döntően az itt folyó nagyará nyú ipartelepítés határozz meg. A városépítés ütem különösen az elmúlt tervidő szakban gyorsult meg: az ú ipari nagyberuházások ered ményeképpen ma már komp lex fejlesztési program képe zi a városépítés alapját, sol tekintetben pedig létrejöttel Leninváros középfokú köz ponttá való átalakításának feltételei is.

A IV. ötéves tervben több mint 950 millió forint fej lesztési alappal gazdálkodot a helyi tanács. A rendelke zésre álló anyagi eszközök 8 százalékát lakásépítésre (ö év alatt 1808 lakással gyara podott Leninváros) és kap csolódó létesítmények építé sére fordították. Az elmúlt öt éves tervben annyi laká

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Borsik István

1976 OKT 31

1021

Bozsik István munkája

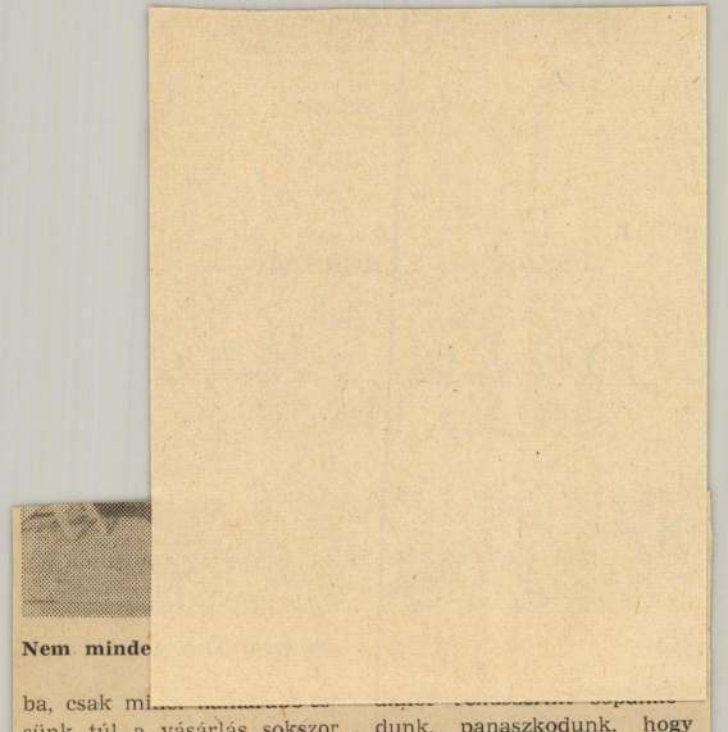

Nem minde

ba, csak mi... sünk túl a vásárlás sokszor idegesítő aktusán. De ha ezen már túlvagyunk, és ha a tömött, súlyos szatyor kikerül a kezünkből, zsebünkből a könnyebbé vált pénztárca, ... dunk, panaszkodunk, hogy milyen drágaság van. A bazár-, kötött divatáru-, háziipari, szabó-, cipész-, kádár- és asztalostermékeket árusító helyen, vagyis az ócska-

utolsó tábla

biztosítéka. Nem véletlen, hogy „biztosítékot" mondtam, hiszen ha időben kerül a földbe a mag és a növény megerősödve „megy" a télbe, akkor tűri az időjárás szeszélyeit, nem fenyegeti a kifagyás veszélye. És ez a jó termés előfeltétele. A vetés ezért mindig megfeszített munka marad, hiszen már egyhetes csúszás a munkában kevesebbet termő búzatáblát jelent.

Szilágyi János főagronómus tömören foglalta össze a vetés fontosságát. A számok végeredményt tükröző tárgyilagos nyelvén. Azt a megfeszített munkát, amelyet a traktoros, agronómus, „faros" együtt és összhangban végzett, hogy a mag ilyen szeszélyes őszön — ködben, esőben, fagyban — földbe kerüljön talán a beavatott, aki mögéjük lát ... em tudná leírni. Nyújtott, kettős műszakok, izzadtságcseppek, esőktől nedves ruhák, csúszós, sikos talaj, ezek lehetnének nehézségének jellemzői az idei vetésnek. Viszont a küszködés az egész ember igénylő munkák továbbra is hátra vannak.

— A vetés után a legfontosabb a betakarítás — mondta a főagronómus. Eddig 300 hektáron vágta le a négy Claas Dominátorunk a korai érésű kukoricafajtákat. Sajnos átlagaink a terven aluliak, hiszen az aszály homokos területeinken szinte dupl... pusztított. A hátralevő időben torlódnak a feladatok, mert a csövek víztartalma rendkívül magas (megközelíti a 40 százalékot), és így a közepes teljesítményű szárítónk nem győzi a munkát. Az elmélet azt kívánja, hogy a szárítóberendezés teljesítményére tervezzük a kombájnolást. Viszont, ha ezt betartanánk, betakarítógépeink félnapokat is állnának, mert lényegében a terményt, hogy a 14 százalékos víztartalmat elérje, s ezáltal tárolható legyen, kétszer szükséges leszárítanunk. Ez a megoldás így kiesett. Az idő viszont sürget.

Az állami gazdaságban egy szokatlan, de járható utat választottak a termés ideiglenes letárolására, amíg a szárító képes lesz a kukorica vagonjait fogadni. Betontéren a termést prizmázzák, fóliával takarják. Propionsavval tartósítják, s ennek a viszonylag nem drága folyadéknak kifejezett előnye, hogy a pe-

SAJTÓFIGYELŐ
HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

96 NOV 7

NÉPSZABADSÁG

Bozsik István

1021

BOZSIK ISTVÁN RAJZA.

S még
Még né
ntenie
ti lakás
chriftste
z adóhi
rdította
Az Üll
ivatalosan — betűszedőnek.

OOHNÁL TIBOR METSZETE

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 349-726

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Bozsik István

1021

1976. aug. 29., vasárnap

Bozsik I. rajza

Minden érték

A munkakörülmények javítása, *a balesetek megelőzése és a foglalkozási ártalmak csökkentése a szocialista társadalom minden dolgozó tagjának közös ügye*, egyaránt érdeke. Borsod megye üzemeiben számos jó példa tapasztalható a dolgozók élet- és munkakörülményeinek javítására, testi épségének védelmére. Az SZMT elnöksége az év elején megtárgyalta az 1975. évi baleseti helyzetet és meghatározta a megye szakszervezeti szerveinek az SZMT munkavédelmi osztályának ezzel kapcsolatos ez évi feladatait.

Az V. ötéves tervben a szociális tervek munkavédelmi fejezetei bővültek. Százhat vállalat féléves eredményeit értékelve megállapítha-

150-nel, s a kiesett munka napok száma 7191-gyel csök kent. Egyértelmű romlás ta pasztalható az élelmiszer iparban és a mezőgazdasá termelőszövetkezetekben. legtöbb baleset anyagmozga tás közben fordul elő. An nagyrészt arra vezethet vissza, hogy az anyagmozga tással foglalkozók munkavé delmi oktatása formális, ne kielégítő színvonalú. V szonylag *sok a gondatlan ságból, figyelmetlenségbő származó baleset* is. Ezt alá húzza az a tény, hogy a ba esetek nagy része 26 éve aluli fiatalok és új dolgo zók körében fordul elő.

A baleseti jegyzőkönyve elemzése arra mutat, hog a vállalatok egyre inkább törekednek a balesetet elő idéző okok feltárására. E követőleg műszaki és szer

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

Bozsik István

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
1976 OKT 17

1021

Bozsik István rajza

olyan fela
elkezdeni
műség lenn

MÁSZ

tókönyvbe i
adatok és e

— A jogsegélyszolgálat a SZOT irányelve szerint csak a szándékos bűncselekmény miatt indult ügyben nem vállal szerepet, minden más ügyben igen. Tehát jogi tanácsadást, felvilágosítást ad, beadványokat, okiratokat szerkeszt, sőt bírósági képviseletet is elláthat. Hogy futja a három jogtanácsos idejéből a bírósági képviseletre is?

— Mellékállásban, illetve tiszteletdíjasként látjuk el a jogsegélyszolgálatot, tehát munkaidőn kívül intézzük az ügyeket. A szakszervezeti bizottság esetenként egyedileg dönt arról, hogy ad-e képviseletet a szolgálat, vagy nem. Az elbírálásoknál az ügy természetét is figyelembe veszi az szb, de befolyásolhatja a döntést a dolgozó törzsgárda tagsága, vállalati kitüntetése is.

— Mi történik akkor, ha a jogtanácsos téved és ebből kára származik a megbízónak, adott esetben egy vállalati dolgozónak?

— A szakszervezet anyagi felelősséggel tartozik minden egyes elvállalt ügyért.

L. Gy.

tömörsorára növeljük.

Varga Istvánné méretre daral

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1976 DEC 16

DÉLI HÍRLAP

Borsik István

1021

* *Lány, virággal* (Bozsik István rajza)

* *A miskolci Új Zenei Műhely második hangversenyét tegnap este rendezték meg a II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtárban. Felvételeink a koncert három előadóművészét örökitették meg. Képeinken balról jobbra: Mártha István zeneszerző előkészíti a „preparált zongorát" — facsavarokat helyez a pianinó*

Progr

Ülést tarto

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1976 SEP 13

DÉLI HÍRLAP

Bozsik István

1021

* Ady-illusztráció

(Bozsik István rajza)

LAP

NAPILAP *

ÁRA: 1 FORINT

örggyel tárgyalt

Kreisky

Pályakez fiatalok fogadása

Az 1976. évben a szakmunkásképző intézetekben, a szakközépiskolákban, a főiskolákon és egyetemeken végzett fiatalok ünnepélyes fogadását holnap délelőtt 10 órakor rendezi meg a Lenin Kohászati Művek vállalatvezetése a Bartók Béla Művelődési Ház színháztermében. A pályakezdő fiatalokat *dr. Szeppelfeld Sándor* vezérigazgató és *Belényi Márton*, a KISZ-bizottság titkára köszönti.

Szeptember 16—17., Miskolc:

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-745, 340-726

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1976 SEP 12

Bozsik István

1021

1976. szept. 12., vasárnap

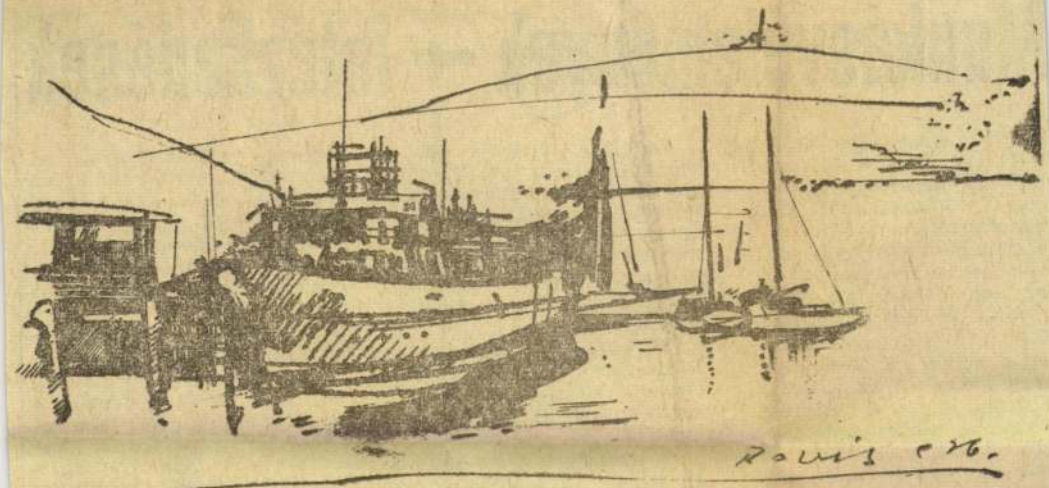

Bozsik István munkája

1976. szept. 12., vasárnap

Munkásvélemények — intézkedések

Régi jegyzetfüzet kerül a kezembe. A sorokat még a múlt év december 10-én, a Volán munkásküldötteinek tanácskozásán róttam rá. A felszólalók hallatlanul merészen és önkritikusan beszéltek róla: hol szorít a cipő az anyag-, az energiagazdálkodásban, a munkamorálban, a fegyelemben. A gépkocsivezető, a szerelő, a politikai-, a társadalmi-, a gazdasági vezető a mindennapok gondjait „rakta az asztalra" sok hasznos javaslattal egyetemben.

A tanácskozás óta hosszú hónapok peregtek le. S most a régi jegyzetfüzetbe írottak

Az egyik fő téma volt a munkafegyelem erősítése, a szocialista munkamorál megteremtése. Érdekesen a küldöttek — sok társuk véleményét tolmácsolva — azt kérték: legyen szigorúbb, következetesebb a felelősségrevonás.

— Szigorítsák meg a felelősségrevonást! — javasolta *Grazdik Gézáné*, a kazincbarcikai üzemigazgatóság kalauza.

— Legyenek ebben következetesek! — kérte Balla Sándor, az ozdi főnökség gépkocsivezetője. S az érem másik oldalaként azt kérte: tegyék jobban anyagilag érbad napom. Teli tankkal hagyom ott a járművet, s teli tankkal kapom vissza. Négy éjjeliőr cirkál, velük mindig találkozom. Jobban segít a vasúti ellenőrzés, s nagy segítséget adnak a rendőr elvtársak.

Kovanecz István garázsmester elmondja: mint küldött a főosztályvezetők értekezletén vett részt. Akkor először, s az év nyarán tartott küldöttértekezleten másodszor kérte: darura lenne szükség a Gömörin. A küldöttértekezlet után dr. Valykó Istvántól, a vállalat igazgatójától érkezett levélben kapott ígéretet: megkapják a darut. A nyolc-

Bozsik István, grafikus

BOZSIK ISTVÁN RAJZA

Bozsik István : raj

Népszabadság,

9.

27.

tönben...

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1976 NOV 12

Bozsik István.
1021

Bozsik István rajza

zésekről

el, a munkaerőket átcsoortosítja a lakásépítések bejező munkáira.

A megoldás lehetőségei

A jelenlegi helyzet egy lánlat következménye. Az ırendben adódó lemaradákat az építőipar mindenkokapacitása és fejlettsége dig nem tudta behozni. Van természetesen új és új zdeményezés, törekvés, helyik ezt a már említett lló" nyilását szűkíteni yekszik. Ilyen például az, gy az ÉSZAKTERV 1976 égéig kibővíti a borsodi vázanel rendszer alkalmazási hetőségeit a kereskedelmi szolgáltató létesítményekis.

Hasonló előnyt jelent az gynevezett könnyűszerkezes építési módszer alkalmaısa. Ennek legnagyobb hátnya, hogy viszonylag drá. (Ezt a drágaságot sok etben meg lehet kérdőjezni, hiszen az időtényező erepe a lakosság ellátásán — ami politikai kérdés — sem lebecsülendő.) Mák problémája a Fémmunkás állalat által készített szerezeteknél az, hogy annak rálasztéka" viszonylag szűs.

Sokszor felmerült megol-

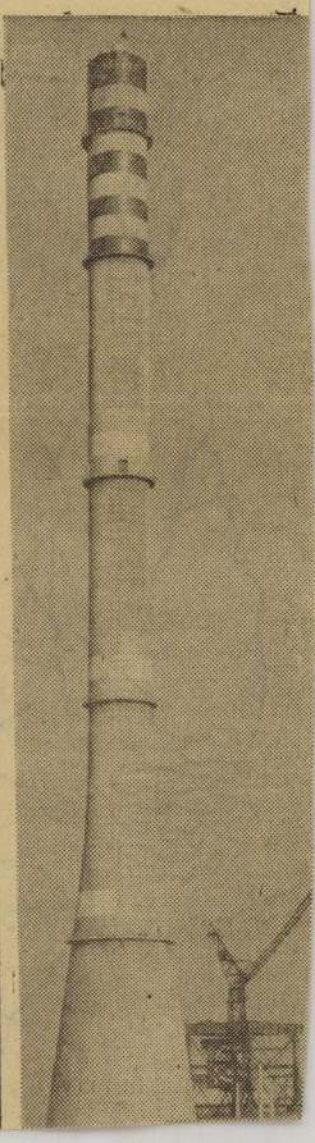

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1976 NOV 2 0

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Bozsik István

1021

Bozsik István: Tanulmány

irodalom, vagy ha v
lehetett, ami az at
egyáltalán nem érde
juk. az ifjú emberel
védi öntudatosabbar
ban a korszerűséget
vat is adunk alájuk
felnőtté válás, a sze
lás amúgyis nehéz
tesszük még neheze
Persze a Gutenbe
ben a könyvtermelé
pest valóban majdn
De hogy ez a *majdnem-semmi* mi-
lyen sokrétű, színes, szinte átte-
kinthetetlenül gazdag és bonyolult
valamit jelent, elég fellapozni a
hatkötetes — zöld borítójáról fa-
miliárisan csak „*spenót*nak" becé-
zett — akadémiai irodalomtörténet
első kötetét. Két évszázaddal kés-
később pedig már kezdetét vette az
az önmagát nemző, szédületes ira-
mú fejlődés, az a félelmetes hatá-
sú folyamat, amelynek betűóceán-
jában manapság már-már fuldok-
lunk.

A tankönyvek összeállítói azon-
ban — pedagógiai meggondolások-
ból — nem vesznek tudomást er-
ről, és ahelyett, hogy magyaráza-
tokkal, jól megválogatott szemelvé-
nyekkel igyekeznének megértetni
ennek az irodalomnak a lényegét,
elválaszthatatlan művészi és társa-
dalmi funkcióját — a könnyebb
részt választják. Az eredmény a
teljes tudatlanság. Ez pedig tudva-
lévően nem serkent további kuta-
tásra. Így az iskola mulasztása az
érdeklődést csírájában öli ki, és
ezzel a hiba kijavítását már eleve
megkontrázza.

★

Az előítéletek — és ezek közé
tartozik a régi magyar irodalomtól
való idegenkedés is — jó mélyre
eresztik a gyökereiket, és nem a
logika és az ésszerűség régióiból
táplálkoznak. Csak olyan társadal-
mi méretű erő vehetí fel velük

ra, negyvennyolc és Görgey érté-
kelésére vagy arra a figyelemre,
amely egy olyan, csak a szakma-

SZENTMIHÁLYI SZABÓ PÉ

Akarom a

akarom végre
az igazit
nem a szenny
megnyomorít
akarom végre
mely nem mo
felismerjen ak
s megszabadít

Az író b

Etikai patikám l
elfogynak csipp-
novelláimba a sz
boldogabb embe
Átlátszó szív! Át
Zavaros világfol
Eladtam magam
s nem nézhet sen

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 344-726
1976 NOV 2 1

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Bozsik István

1021

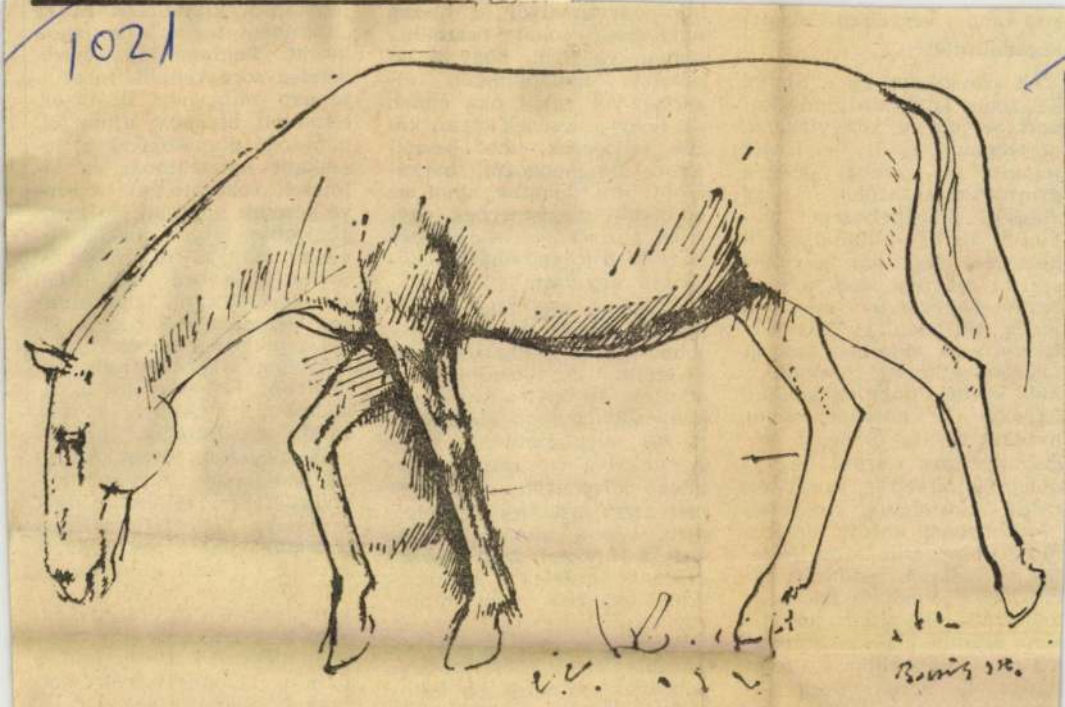

Bozsik István rajza

rosi tanács végrehajtó bizottságának ülésén.

Öt szövetkezet egy-, illetve kétszobás lakásban rendezkedett be, egy a könyvtárnak, társalgónak épült helyiséget foglalta el, tizenegy pedig a gyermekkocsi-tárolót, vagy alagsori pincehelyiséget alakította át. Egy pillanatig sem kétséges, hogy sem a ruhaszárító helyiség, sem a gyerekkocsi-megőrző, sem a pince, de még a könyvtárterem sem alkalmas igazán lakásszövetkezeti irodának. Más kérdés, hogy az adandó ügyeket, az adminisztrációs munkát itt is el lehet végezni. Jogos viszont az ott dolgozók felvetése, miért kell nekik mostohább, rosszabb körülmények között dolgozniuk, mint más szövetkezetek, vállalatok adminisztrációs dolgozóinak. A lakásszövetkezeti ügyviteli munka sem számít alacsonyabbrendűnek, könnyebbnek, mint bármelyik másik. Nem közömbös persze a lakók szempontja sem, hiszen az ezer-

könyvtár-tár
ugyancsak
manapság a
kótelepi cs
zártságnak
az, hogy nin
zős helyiség
getni, pingp
csolni stb.
emberek m
mást, túljutnának azon, hogy legfeljebb a lépcsőházban köszöntik egymást.

Sajnos a régi lakásszövetkezeti irodák elhelyezésére jobb ötlettel senki sem tud szolgálni. A körülmények adottak, ezt kell a lehető legkedvezőbb módon kihasználni és megteremteni, megszervezni a szövetkezet ügyintéző központját. A szervezést azért érdemes kiemelni, mert az adminisztrációs munka racionálisabb végzése, az „ügyfelek" kulturáltabb fogadása még mindegyik szövetkezetnél tovább fejleszthető. Sőt, ahogy az intéznivalók, a feladatok szaporodnak, mindinkább kötelezővé lesz a szövetkezeti irodai munka ésszerűsítése,

közömbös, hogy az iroda hogyan láthatja el feladatát. Szabad idejében senki sem szeret sorbaállni, hogy kérését, panaszát előadja. A lakásszövetkezeti tagok elvárják, hogy kérésük alapjan mielőbb megnyugtató intézkedések szülessenek a műszaki, szolgáltatási problémák megszüntetésére. Mindezt pedig csak az ehhez nélkülözhetetlen feltételek biztosításával lehet elérni. Ezért is foglalkozott a lakásszövetkezetek irodai elhelyezésének kérdésével a városi tanács végrehajtó bizottsága. Nem közömbös ugyanis, hogy az immár több tízezer család alkotta lakóközösségek hogyan és miként élnek.

Nagy József

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1976 DEC 2

DÉLI HÍRLAP

Bozsik István

1021

(Bozsik István rajza)

g a népfrontnál

mek, közületek munkáját leszámítva, csak a lakosság négymillió-ötvenegyezer forintot fordított a parkok, terek, utcák parkosítására, szépítésére.

Az első helyezett kerületnek járó vándordíjat, a díszes hollóházi vázát Szuchy Róbert adta át *dr. Gyimesi Bélának*, a III. kerületi Tanácsi Hivatal elnökének, a HNF III. kerületi bizottsága alelnökének.

Dr. Gyimesi Béla, a III. kerület képviseletében megjelent népfront-aktíváknak, rajtuk keresztül a kerüle lakosságának megköszönte hogy ennyit tettek a váro szépítéséért. Amint mondot ta, a kerületben jövőre mé többet tesznek majd, de csep pet sem lesznek szomorúak ha egy másik kerület elnyei tőlük a serleget, hiszen a azt jelentené, hogy másu még gyorsabb ütemben szé pül, virágosodik a város.

Az ünnepség végén *Erde mes* és *Kiváló Népfrontak tiva* kitüntetéseket adtak á a mozgalom legjobbjainak.

Az MSZMP

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Bozsik István

1977 FEB 1

1021

Bozsik István rajza

ül

o kereset

gére várható. Ez közel 500 dolgozót érint majd, elsősorban a karbantartás; az építészeti, a gépészeti-vas-ipari és a villamosipari területen.

Új törekvések tanúi lehetünk a Sátoraljaújhelyi ELZETT-gyárban is, ahol nemcsak a szó szoros értelmében vett kétkezi, fizikai munkások körében van lehetőség a norma meghonosítására. Bizonyos finomításokkal, átértékelésekkel ugyanez megvalósítható az adminisztratívok, az irodákban dolgozók esetében is. Igaz, most még itt is csak a kezdet kezdetén járnak: veszteségidő-tanulmányokat, felméréseket végeznek annak kiderítésére, hogyan lehet létszámnövelés nélkül elvégezni a fizikai dolgozók-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1977 FEB 20
Északmagyarország
Bozsik István
1021

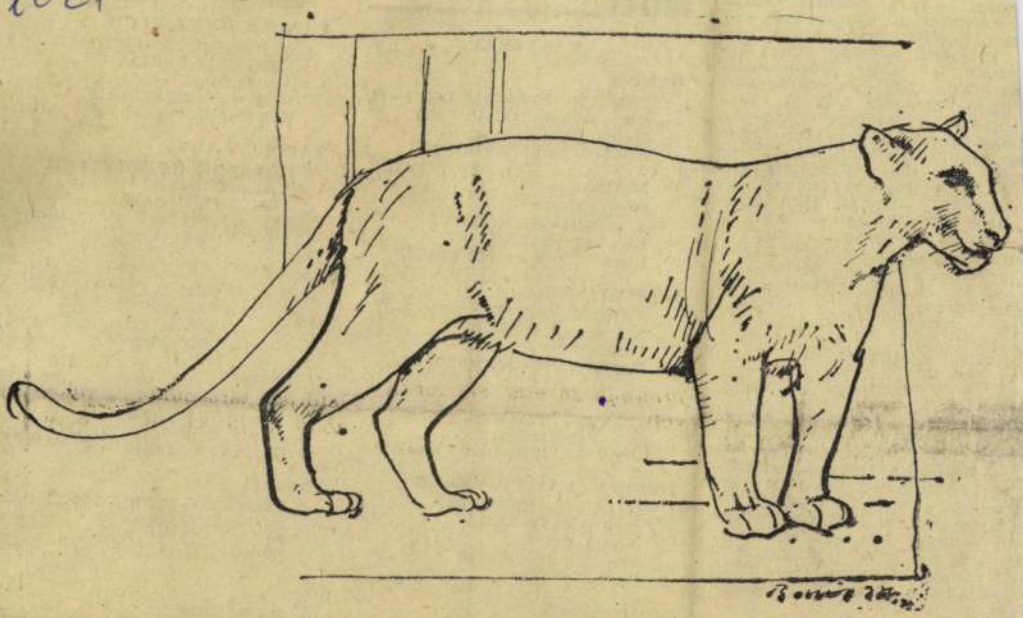

Bozsik István munkája

ozat. — 11.05: Formák. Belga
ieretterjesztő filmsorozat. —
25: Wagner: Trisztán és Izol-
. Előjáték. — 15.08: Van egy
eted? — 15.30: Műsorainkat
ánljuk! — 15.55: Reklámműsor.
16.00: Sírepülő VB. II. nap.
17.05: A Magyar Televízió
:abadegyeteme. — 17.55: Lehet
:y kérdéssel több? Vetélkedő-
ıűsor. — 18.25: Reklámműsor.
18.35: A Közönségszolgálat tá-
:koztatója. — 18.40: Esti mese.
18.50: Tévétorna. — 19.00: A
ét. — 20.00: Hírek. — 20.05: A
agy óra. Magyarul beszélő ame-
ikai film. — 21.35: Sporthírek.
21.45: Napló. Tévéfilm. —
2.25: Hírek.

HÉTFŐ

POZSONY

15.25: Hírek. — 15.30: Haladó
apasztalatok iskolája. — 16.50:
Sportmagazin pioníroknak. —
7.20: Középiskolások műsora. —
8.00: Publicisztika. — 18.15: Mi-
yen volt az elmúlt idény? —
18.40: Esti mese. — 19.00: Tv-hír-
adó. — 19.30: Jó napot, Katerina.
Tv-játék. — 20.50: Reklamáció.
Publicisztikai műsor. — 21.30:
Tv-híradó. — 22.00: Balettrészle-
tek.

Mozi

VASÁRNAP

BÉKE

FEKETE GYÉMÁNTOK
Szí. magyar film
Dupla helyár!
Kezdés: f4 és 7 órakor

Matiné:

PERISZKÓP
A FJORDOK KÖZÖTT
Szí. szovjet film
Kezdés: n10 és n12 órakor

KOSSUTH DE.

FEKETE GYÉMÁNTOK I—II.
Szí. magyar film
Dupla helyár!
Kezdés: 9 és 12 órakor

DU.

BÜNTETLENÜL
Szí. kanadai film
Kezdés: f3, hn5 és 7 órakor

HEVESY IVÁN FILMKLUB

A HOSSZÚTÁVFUTÓ
MAGÁNYOSSÁGA
Angol film
16 éven felülieknek!
Kezdés: f5 és f7 órakor

Mese-mozi:

PETI KALANDJAI
Magyar mesefilm-sorozat

[illegible] szí. szovjet—olasz film
Kezdés: 7 órakor

PERECES

A KÖLYÖK
SEMMITTEVŐK
Két amerikai Chaplin-film
Kezdés: 6 órakor

HÁMOR

FEKETE GYÉMÁNTOK I—II.
Szí. magyar film
Dupla helyár!
Kezdés: 6 órakor

SZIRMA

FEKETE GYÉMÁNTOK I—II.
Szí. magyar film
Dupla helyár!
Kezdés: f7 órakor

Színház

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1977 FEB 2 1
DÉLI HÍRLAP

Bozsik István

1021

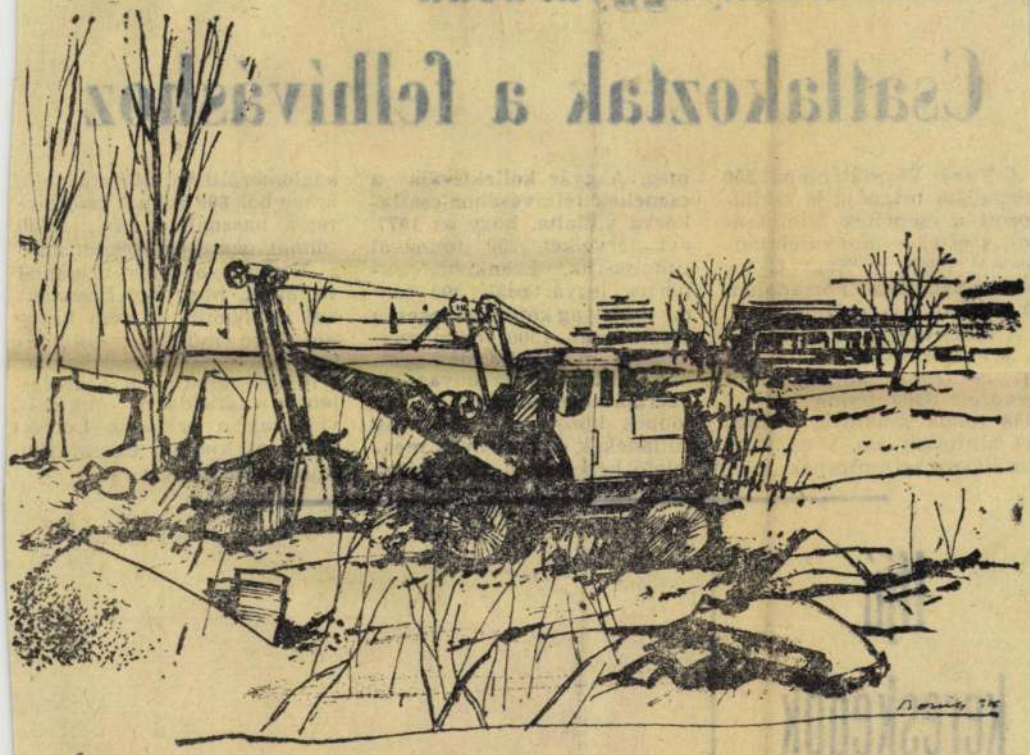

* Épülő Miskolc

(Bozsik István rajza)

A TVK műanyaggyárában

Csatlakoztak a felhíváshoz

A Tiszai Vegyikombinát 250 szocialista brigádja is csatlakozott a csepeliek felhívásához, s értékes munkafelajánlásokat tettek a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 60. évfordulója tiszteletére.

A műanyaggyár kollektívája eredményesen kezdte az 1977-es évet. Januárban a tervezett 3400 tonna helyett 3448 tonna műanyag terméket állítottak elő, s ez 101,4 százalékos teljesítésnek felel meg. A gyár kollektívája a csepeliek felhívásához csatlakozva vállalta, hogy az 1977. évi terveiket 200 tonnával túlteljesítik. Ezenkívül exportra legyártanak 500 tonna műanyag kötözőzsineget és előállítanak 1500 tonna agglomerátumot. Fokozott figyelmet fordítanak az anyag- és energiatakarékosságra, így többek között a műanyag hulladékok és ömlenyek megfelelő kezelésével 2500 tonna agglomerátumot állítanak elő, amelyből 800 tonnát csőgyártásra használnak fel, 1700 tonnát pedig értékesítenek.

A műanyaggyári brigádok vállalták, hogy egy százalékkal csökkentik a nem hasznosítható műanyag hulladékok arányát, s 30 százalékkal a minőségi reklamációkat. Jelentős társadalmi munkát vállaltak a brigádok Leninváros parkjaiban és oktatási intézményeiben is.

Ifjú kereskedők

DÉLI

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1977 FEB 13
ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Bozsik István

1021

Bozsik István rajza

nem ért egyet? Itt érdemes utalnunk rá, hogy *a bírálat jogosságát nem feltétlenül a megbírált személy véleménye dönti el.* Ha ő nem ért vele egyet, de a közösség úgy érzi, hogy az elhangzott észrevétel, amely a magatartására utal jogos és helyénvaló, a közfelfogás szerint a megbírált érdekeit szolgálja, akkor az ellen sehol nem lehet panasznak helye.

A szocializmus építésének jelenlegi időszakában a párt belső életét oly módon kell fejleszteni, hogy példaképül szolgálhasson a szocialista közéletiség és a majdani kommunista önkormányzat számára — így határozta meg az előttünk álló feladatokat az MSZMP programnyilatkozata. Ebből természetszerűen következik, hogy *elsősorban a kommunista közösségekben kell olyan légkört teremteni, amelyben* mindenki számára világosan és *érthetően*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1977 JAN 27

DÉLI HÍRLAP

Bozsik Istvánról

1021

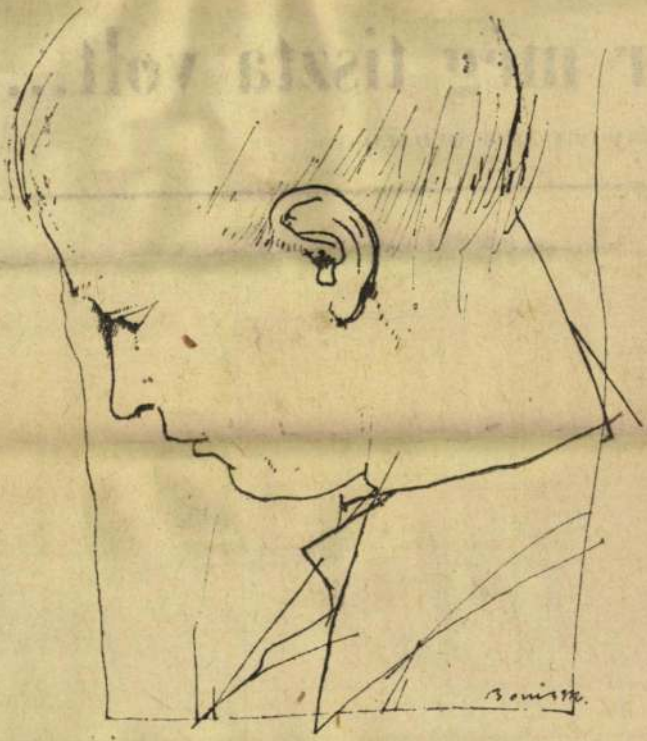

★ Portré

Bozsik István rajza

...or még tiszta volt...

(RIPORT AZ 5. OLDALON)

DÉLI HÍRLAP

POLITIKAI NAPILAP

IX. ÉVFOLYAM, 22. SZÁM

1977. JANUAR 27., CSÜTÖRTÖK

ÁRA 80 FILLÉR

SAJTOFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1976 DEC 23
DÉLI HÍRLAP

Bozsik Gátoldal

1021

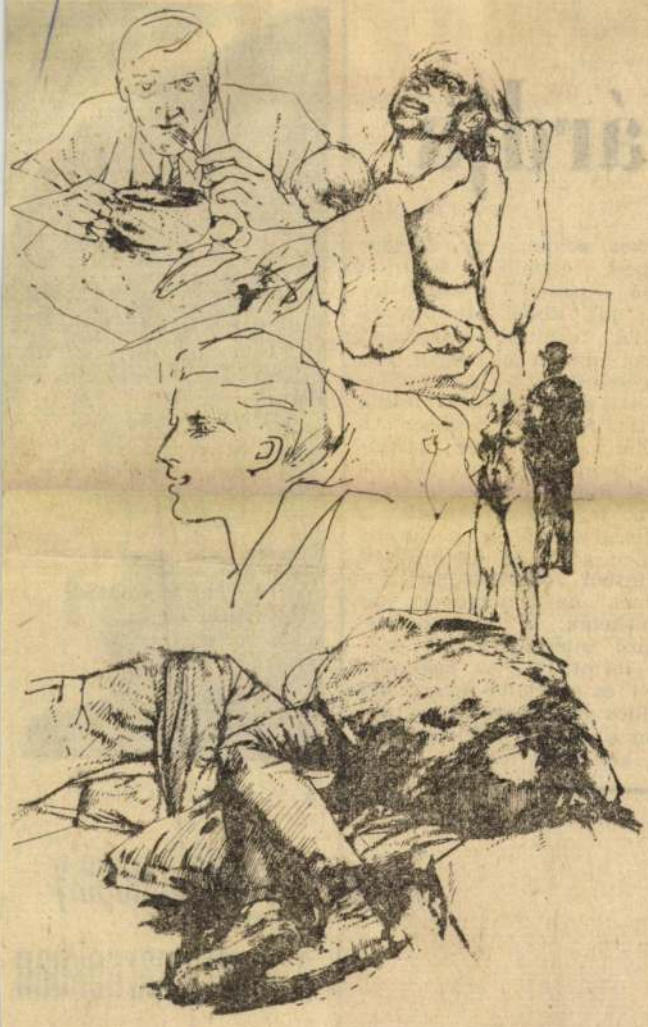

* Ady-illusztráció

Bozsik István rajza)

iárdja

utakra például az ideihez képest tízmillió forinttal több, összesen 150 millió forint jut. Ebből Miskolc 60 millió forinttal részesedik. Szép summa a megye villanyszámlája is. A közvilágításra szánt pénz 57 millió forint. A megye összesen 3,8 millió négyzetméter parkjának fenntartása és csinosítása 43 millió forintba kerül.

A legnagyobb tételt a költségvetésből a kulturális ágazat adja. Az 1,2 milliárd forintból félmilliárdba „kerülnek" az általános és középiskolák, a szakmunkásképző intézetekre 147 millió forint jut. Az egészségügyi és szociális ágazat 815 milliós előirányzatának csaknem a fele a fekvőbeteg-ellátás költségeit fedezi.

* *A faóriás és díszei*

Fenyőünnepély a sportcsarnokban

„Kellemes karácsonyi ünnepe
ket és boldog új évet kívánunk
mindenkinek. Viszontlátásra 197

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Bozsik István

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest
1977 JAN 8

laküveg.

1021

Bozsik István rajza

következő szak-
meg: kőműves,
mázoló, villany-,
Egy-egy esetben
mesterek is igé-
edig efféle szük-
napról napra nő-
n bejegyzett és
ajlandó iparosok
nte óráról órára
óriási forgalmat
nyolc órai mun-
il négy-öt órát
ekkel, és három-

... perén kívül folyna
készítő akciók". M. István
zamegy, az ajtaja bel
Máskor nyitva van ugyan
de körülötte a sötétben ott
J. Imre. három felnőtt fiáv
szólnak, meg sem moccann
álldogálnak. A perlekedők
nek dűlőre jutni. M. Istvá
hazamenni, ismerősöknél
vagy az üzemi szálláson. J
hajthatatlan: kell az a
nem hiába ölte bele élete j
különben is: M. István cs
gasson. Szülei, nagyszülei
dők voltak. Igaz, ő már pál
dosított: megbecsült sz

elyettes főszerkesztő: FARAGÓ VILMOS
efon: 11—424.310—920.314—164: 14 óra után 113—221
ZÜNK MEG ÉS NEM KÜLDÜNK VISSZA
krt 9—11. Levélcím: 1906 Postafiók 323 Telefon: 221—2
Lapnyomda, Budapest. Felelős vezető: Roder Imre ig
kézbesítőhivataloknál és kézbesítőknél Külföldön ter
lalat, H—1389 Budapest, Postafiók 149
30 forint, fél évre 60 forint, egész évre 120 forint
X: 25 244

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

Bozsik István
ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1977 JAN 1

1021

Bozsik István rajza

nak üteme, bár a lehetőségek ehhez is megvoltak.

A Központi Bizottság határozata, az országgyűlés által jóváhagyott 1977. évi költségvetési törvény is a népgazdaság fejlődési ütemének meggyorsítását, a gazdasági egyensúly helyreállítását, s ennek érdekében a központi és helyi erőforrások, lehetőségek jobb kihasználását, a hatékonyabb gazdálkodást jelölte ki célul. Ennek megfelelően kell a tanácsoknak is gazdasági munkájukat végezniök. A tanács össztevékenységén belül növekvő szerepe van a gazdaságszervező munkának. A tanácsok gazdálkodási tennivalói a termelés elősegítésén túl elsősorban a társadalmi fogyasztással kapcsolatosak. Ezért gazdasági feladatuk a terület, a település összehangolt fejlesztése, a lakosság ellátásáról való gondoskodás, működési területükön a gaz-

lül a 31 ezer
építése és a
mű, keresk
ügyi, oktatá
kosság szolg
tesítmények
egyidejű be

Az ország
kán is meg
a követelmé
erőfeszítések
területi építőipari teljesítőké-
pesség növeléséhez. Az építő-
ipari kapacitás hiánya szá-
mos megyében, településen
gond. Éppen ezért nélkülöz-
hetetlen, hogy a tanács a reá-
lis beruházási igény és a
meglevő építőipari kapacitás
összevetésével vizsgálja meg
az építőipar teljesítőképessé-
gének fokozása érdekében
szükséges intézkedéseket.
Ezek sorába tartozik a taná-
csi építőipari vállalatok, il-
letve szükség esetén a mi-
nisztériumi és a szövetkezeti
építőipar tanácsi támogatása.

vek, üzemek, vállalatok, a l
kosság bevonása révén — t
vább szélesedjék a szocialis
demokratizmus. A tervek
mertetése, mind több embe
nek végrehajtásukba, ellen
zésükbe való bevonása am
lett, hogy társadalmi kor
rollt is nyújt, elősegíti a
nácsok „nyíltabb" és egyb
hatékonyabb gazdálkod
tevékenységét, ami társad
mi, népgazdasági célok t
jesítésének fontos záloga.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 349-726
19.0.OKT 31
NÉPSZABADSÁG
Bozsik István

...ipaton leszek, az istenit!

1021

BOZSIK ISTVÁN RAJZA.

apután —
ámú kiábrár
ivételével —
ık az államp
lasszák az
nökét, aleln
előházát, szen
a esedékes h
kormányzójá
nózisok ideje
ın előtérbe
rokat közbeil
tási rendszer
lető szkeptikus megjegyzé-
Le Monde például a Ford
ter párviadal szorosnak ígér-
végeredménye láttán felele-
az 1960-as elnökválasztást,
r több mint 68 millió érvé-
szavazatból Kennedy mind-
110 ezres fölényre tett szert
ınal szemben, ami azonban
ıyleges döntés pillanatában
03:219 arányú elektori sza-
többséget hozott a számára.
az amerikai választópolgár
nos tapasztalat szerint a
el fogható", belpolitikai, min-
előtt gazdasági mércék alap-
éli meg a jelöltek program-
külvilágot az foglalkoztatja,

gedhetetlen, hogy uruguayi hazafiak nevét használják fel egy olyan kampányban, amelynek igazi célja az, hogy hamis fényben tüntesse fel a szocialista országok tényleges helyzetét.

Abban, hogy a burzsoá reakció efféle provokációkat szervez, nincsen semmi rendhagyó. Elfogadhatatlan azonban, hogy ilyen gyűléseken a kommunisták, a baloldal képviseletében bárki — bármilyen megfontolásból kiindulva — részt vegyen; objektíve ugyanis azokkal a reakciós erőkkel vállal így közösséget, akik eredendően ellenségesek a szo-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 349-726
1976 OKI 3

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Borsik István

1021

Bozsik István munkája

14.30: A Rádió — 14.45: Pol- anyanyelvünk csi Filharmo hann Strauss — 13.48: Az A világgazda Szocialista b — 16.35: Az Operarészlete a nap alatt. rákkutatás? muzsikával. — 18.25: Új könyvek. — 19.15: A Rádió Kabarészínháza. Októberi műsor. — 20.25: A Belügyminisztérium Duna Művészegyüttesének népi zenekara játszik. Madarász Katalin és Tekeres Sándor népdalokat énekel. — 21.05: Bemutatjuk új felvételeinket. — 21.29: Mikrolánc. — 22.20: Tíz perc külpolitika. — 22.30: Szimfonikus zene. — 0.10: Knisch Gábor táncdalaiból.

PETŐFI RÁDIÓ

8.33: Mágnás Miska. Részletek Szirmai Albert—Gábor Andor daljátékából. — 9.33: Kóczé Gyula népi zenekara játszik. Udvardy Tibor nótákat énekel. — 10.00: A zene hullámhosszán. — 12.00: Brigitte Ahrens és Ray Adams énekel. — 12.33: Bohémélet. Operarészletek. — 13.25: Kis magyar néprajz. — 13.33: Svéd népdalok. — 14.00: Kettőtől ötig... — 17.00: Az Ifjúsági Rádió órája. — 18.00: Utazás az agy körül — V. rész. — 18.30: A természet szimmetriája és az élet rejtélye. — 19.10: Halló, Berlin! Halló, Budapest! Közös tánczenei műsor. — 20.10: Az ötlettől — a megvalósulásig. — 20.30: Ki mit kutat? Vegyipari kutatások Veszprém megyében. — 21.50: Sudi Farkas Pál népi zenekara játszik. — 22.33: Derüre is derü. — 23.00: Operettrészletek.

3. MŰSOR

14.05: Zenekari muzsika. — 15.30: Mindenki iskolája. — 16.03: Beethoven összes hegedű-zongoraszonátái — I. rész. — 17.15: Láttuk, hallottuk — a színházban és a moziban. — 17.30: A hét zeneműve. — 18.03: Zsebrádió-

Ibsen bérlet
Este 7 órakor

Mozi

VASÁRNAP

BÉKE
CONRACK
Mb. szí. amerikai film
Kezdés: f. 4 és hn. 6 órakor

A KÉK KATONA
18 éven felüli!
Színes amerikai film
Másfél helyár!
Kezdés: 8 órakor

MATINÉ
A NYOMORULTAK I—II.
Dupla helyár!
Mb. szí. NDK film
Kezdés: 10 órakor

KOSSUTH DE.
A PILLANAT EMBERE
Angol film
Kezdés: 9 és 11 órakor

DU.
A PILLANAT EMBERE
Angol film
Kezdés: f. 3, hn. 5 és 7 órakor

HEVESY I. FILMKLUB
SZOMBAT ESTE, VASÁRNAP REGGEL
Mb. angol film
Kezdés: f. 5 és f. 7 órakor

MESE-MOZI
A KERTÉSZKEDŐ MEG A VÁRÚR
Szí. magyar mesefilm-sorozat
Kezdés: de. 10 órakor

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1976 SEP 2 8

Bozsik István

G4 1021

Bozsik István munkája

védelmében

tozás
ításban

szigorú szervezeti és intézkedési rend szerint történik. Az esetenként sokkal nagyobb károkat okozó rendkívüli szennyezések elhárítása viszont gyakran ötletszerű, nélkülözi a tervszerűséget, a szervezettséget. Az üzemi, népgazdasági károk csökkentése, valamint a vízvédelem minél eredményesebbé tétele érdekében javasolják az ágazatirányító szerveknek, hogy az üzemi vízkárelhárítási és védelmi tervek készítését, a szervezetek kialakítását, felszerelését tegyék a vállalatok, üzemek számára kötelezővé. A mezőgazdaság fejlesztésével nagymértékben növekszik a műtrágya és a vegyszer felhasználása, amely

Az AGROKONZUM gönci t
Eddig mintegy 70 vagonnal
gyártmányú gépekkel tovább

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1976 SEP. 5
ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Bozsik István
1021

Bozsik István rajza

yáltalán nem lehetünk elé-
dettek. Nem lehetünk elé-
dettek a munkaerő fel-
sználásával sem. Még min-
g nem kielégítő a munka-
gyelem, s a munkaerő
amlása sem felel meg
nden tekintetben a köve-
ményeknek. E tények egy-
n nemcsak feladatot jelöl-
k, de a lehetőségeit is an-
k: mi a teendő a munka-
ővel való helyes gazdál-
dás kialakítására.

Amikor egyértelműen meg-
apítható, hogy a megyé-
n működő üzemek, gyárak,
llalatok és intézmények
lyesen határozták meg öt
re szóló tennivalóikat, már
vesebb gondot fordítottak
részletkérdések kimunká-
sára, a feltételek — távla-
kban való — szigorú meg-
tározására. Sok helyütt fi-
elmen kívül hagyták pél-
ul, hogy a megnövekedett

dás, a munk
ez is olyan
megköveteli
kahelyi légkö
jó kezdemény
lását, a végre
vezését és el
szóval minda
meknek a
amelyek nélk
kony eredmé
erővel való
sem.

Ahhoz tehát, hogy a ki-
apadt munkaerő-
források ne okozzanak le-
küzdhetetlen akadályokat, a
tartalékok feltárására és
hasznosítására van szükség.
Arra van szükség, hogy ne
féljenek sehol az újszerű
megoldásoktól és kezdemé-
nyezésektől. Megyénkben is
kevés ugyan a munkaerő, de
még mindig sok a kiaknázatlan tartalék, amit ha bárhol figyelmen kívül hagynak, ott tartós eredményeket sem remélhetnek.

Tóth Ferenc

A kivitelező és beruházó vállalatok egyre többet tesznek a munkásszállásokon élő fiatalok kulturálódási, szórakozási lehetőségeinek biztosítására. Klubokat alakítanak ki, amelyekben azonban csak tv-nézésre, legfeljebb olvasásra van lehetőség. *Az igényesebb kulturális programok iránt* — fáradtság, alacsony igényszint miatt — *jóval mérsékeltebb az érdeklődés!* A városok közelében levő nagyberuházásokon a művelődési intézményekkel kialakított jó kapcsolatot felhasználva a fiatalok mozi- és kiállításlátogatását a KISZ-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1976 SEP 5

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Bozsik István
1021

BÁNYÁSZ-PORTRÉ

Bozsik István munkája

közvetítés fo
Tiszta szívvel.
rok énekelnek
mányos mag
ebédhez szól
kasztráltak
15.08: Útközb
vészlemezek.
nagyvilágba.
muzsikáló tá
közben. — 1
18.03: Klasszik
18.40: Útközbe
netek a szerc
ról. — 19.41:
határokat. —
Rádió szimfonikus zenekarának hangversenye. — 22.20: Világhírű sanzonok — magyar előadásban. — 23.40: „A mindenség szerelme". — 23.25: Operarészletek. — 0.10: Otto Ferenc fuvósműveiből.

PETŐFI RÁDIÓ

7.30: Fin Videro Buxtehude-műveket orgonál. — 8.05: Mit hallunk? — 8.33: A „Nyitnikék" postája. — 9.00: Szívesen hallgattuk. — 10.33: Szivárvány. — 12.33: Népdalcsokor. — 13.05: Egy kis módszertan. — 14.00: Táskarádió. — 15.00: Jelenidőben. — 15.33: Kritikusok fóruma. — 15.43: A királyné csipkekendője. — 16.13: Schubert: a-moll vonósnégyes. Op. 29. — 16.45: Mikrofon előtt az irodalmi szerkesztő. — 17.00: Ötórai tea. — 18.00: Sárospataki lakások. Riport. — 18.35: Régi magyar dalok és táncok. — 19.00: Láttuk, hallottuk a kiállítótermekben. — 19.33: Útközben. — 19.38: A vasárnap sportja. Totó. — 20.00: A vietnami kultúra hete. — 20.28: Operettrészlet. — Közben: 21.13: Az éjszaka csodái. — 21.20: Az operaközvetítés folytatása. — 22.33: Nóták. — 23.00: Operaáriák — világhírű előadóművészek tolmácsolásában. — 23.25: Vukán György szerzeményeiből.

3. MŰSOR

8.08: Zenekari muzsika. — 10.00: Új Zenei Újság. — 10.35: Új operalemezeinkből. — 10.59: Csak fiataloknak! — 12.10: Érdekes történetek. — 13.09: Romantikus vonósnégyesek. — 14.03: Kis magyar néprajz. — 14.08: Sosztakovics: III. rész. — 15.08: Krúdy-fantázia (ism.). — 15.55: Balladáink világa (ism.). — 16.18: Mitől megy, és mitől nem megy? — 16.43: Victoria de Los Angeles (ének) és Michael Rabin (hegedű) műveiből. — 17.18: Láttuk, hallottuk — a színházban és a moziban (ism.). — 17.33: Kamarazene. — 18.03: Zsebrádiószínház. — 18.22: 25 perc beat. — 18.47: Traviata. Operarészletek. — 19.33: A bolgár kultúra hete. — 19.55: A Magyar Rádió és Televízió énekkara Britten- és Kodály-kórusműveket énekel. — 20.19: Krokodilkaktusz a Mecsekben. Riport. — 20.27: Vladimir Askenazi zongorázik. — 21.07: Hangfelvétel felsőfokon. — 22.00: A hét zeneműve. — 22.30: Dzsesszfelvételekből.

A Magyar Rádió miskolci stúdiójának műsorából
(A 189 m-es középhullámon, 17.00—18.30 óráig)

17.00:
Műsorismertetés. — hírek
17.05:
Emberek, utak, járművek — közlekedési magazin:
A kisiskolások biztonságáért a közlekedésben.
17.15:
Halász Judit énekel
17.25:
Napjaink kérdései — jegyzet
17.32:
Megyei sporteredmények
17.40:
Slágerkoktél
18.00:
Borsodi Tükör —
a stúdió krónikamúsora
18.15:
Filmdalok
18.25:
Hírösszefoglaló, időjárásjelentés, — műsorismertetés

Televízió

VASARNAP

BUDAPEST I. MŰSOR

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748. 340-726

1976 SEP - 7

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Bozsik István

1021

Bozsik István munkája

— Két
na még cs
ánykutató
nelőszövet
ödési sz
ennek keretében új mód-
zerrel próbálkozunk. A do-
ányfajták változatlanok, de
a hektáronkénti tőszámot 60
zerre növeltük. Lényegében
gy háromszoros termésre
zámolunk. Természetesen ez
a hagyományoktól eltérő el-
árás új speciális gépet igé-
nyel. Műhelyünkben az in-
ézet tervei alapján nemrég
készült el a betakarítógép,
amely alapjában „forradalma-
sítja" a törés munkáját. Em-
beri kéz érintése nélkül ké-
pes elválasztani a szárat a
levéltől, s így jelentős költ-
ségmegtakarítást érhetünk
el. A kísérlet minden szem-
pontból nagy jelentőségű és
ha beváltja a hozzáfűzött
reményeket, nem hiszem,
hogy a dohánytermesztés
valahol is ráfizetéses lesz.

A próbálkozás előnyeiről
oldalakat lehetne írni. A nagy
termés csökkenti az élőmun-
ka-szükségletet, a vetéste-
rületet és ezzel arányban
növeli a jövedelmet. Viszont
kimondott előnye, hogy al-

kítja kette. Schon Pete
üzemvezető a legédesebb ál-
mából felvert ember riadal-
mával mered a diszpécserre.

— Nagy üzemzavar. Az
egyik hengerállvány ...

Az üzemvezető közel lakik
a vasgyárhoz, mégis gyöt-
relmesen hosszúnak érzi az
időt, amíg a nemesacél-hen-
germűbe érnek a diszpécser-
kocsival. Minden másodperc
drága. A tirisztoros ve-
zérlésű finomsor 10 milliméteres köracélból 70—80 má-
sodperc alatt egy kilométer
hosszúságút hengerel. És
most, hogy a 18 közül az
egyik hengerállvány fel-
mondta a szolgálatot, a hi-
bás állvány kicserélése 16
órát vehet igénybe. Ez nagy-
jából 230 tonna termeléski-
esést jelent. Mit lehet, mit
kell tenni?

*

A finomsornál a művezető
Balogh István már kész is

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

NÉPSZABADSÁG

Bozsik István

1021

1976. július 18., vasárnap

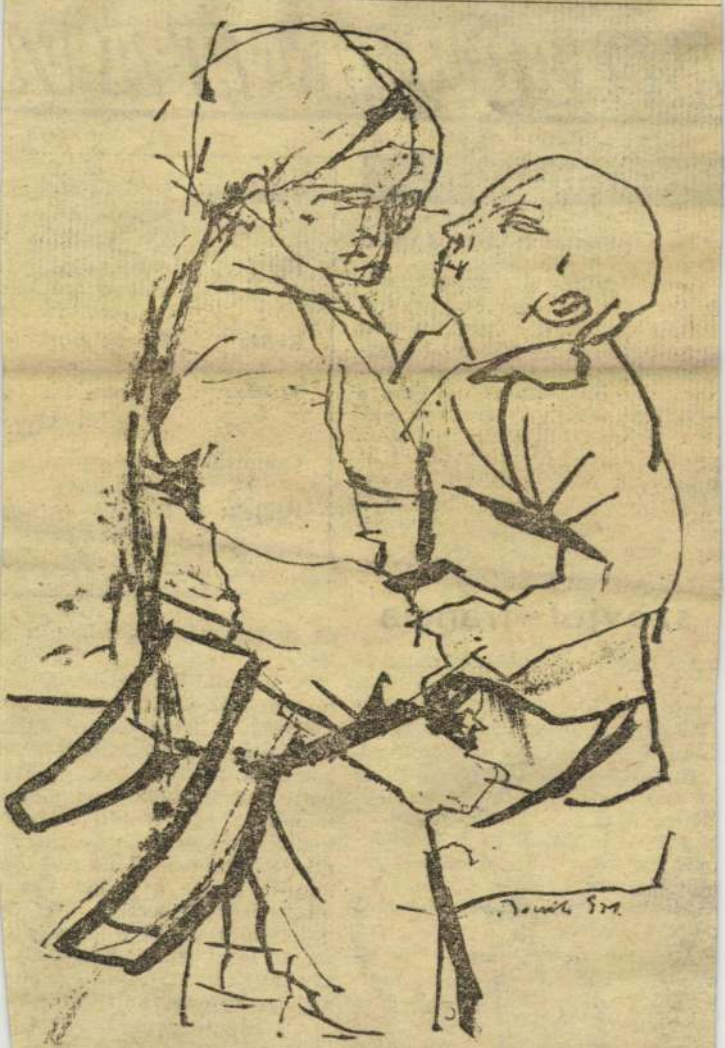

BOZSIK ISTVÁN RAJZA.

MI TÖRTÉNT A VI

JÚLIUS 11–17.

Összeállította: HAJDÚ JÁNOS

A különböző társadalmi rendszerű országok békés egymás mellett élésének kialakult már egy intézményrendszere. Idetartoznak a különböző szovjet—amerikai megállapodások, továbbá a szocialista államok kezdeményezése nyomán létrejött sokoldalú egyezmények, mint amilyen az atomsorompó-egyezmény. Az európai biztonság Helsinkiben elfogadott chartája ugyancsak egyike a mai világbéke lényeges elemeinek. A héten a

szovjet—francia

megállapodás a nukleáris fegyverek véletlen, vagy nem jóváhagyott alkalmazásának a megelőzéséről gyarapította az elsőrendűen fontos egyezmények tárát.

A külügyminiszteri levélváltás formájában létrejött és azonnal életbe lépett megállapodást Moszkvában Gromiko és Sauvagnargues írta alá, az előkészítés munkájának jelentős részét Leonyid Brezsnyev, illetve Giscard d'Estaing végezte.

Az ötpontos dokumentum lényege az, hogy a két európai nukleáris hatalom a megelőzés és a kölcsönös, gyors tájékoztatás minden lehetőségét kihasználja olyan katasztrófa bekövetkeztének a megakadályozására, mely

Vasárnap: Vietnam és a F Marcos meghív köt Manilába.

Hétfő: Ausztrália tört volt az országb konzervatív ko

Kedd: Kilenc szocialis megállapodást

Szerda: Az amerikai d Yorkban a párt Carter volt geo

Csütörtök: Eanes portugál erők vezérkari

Péntek: Szovjet—francia vában a nukleá nak a megakad

és társadalmi döntések fórum tól.

Az államfő eskütételén és a niszterelnök-jelölt megbízásán vül ezen a héten történt anna jelentésnek a nyilvánosságra zatala is, amely a tavaly nove beri szélsőbaloldali kalandér felelősség egy részét a komm nisták nyakába akarja varrni meglehetősen átlátszó indokl képpen annak a *reális* tény hogy Soares semmi áron s hajlandó a balodali egységfr ra, az igazi baloldali kibonta zás előfeltételét jelentő együtt ködésre a kommunistákkal.

A mai portugál helyzet kiala lásának az okai között elsőr helyet foglal el azoknak a gat-európai jobboldali szoci

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1976 JUL 17.

Bozsik István

1021

Bozsik István rajza

gádzászlót?

bb szintű ...ények

...ályzat a BSZ-nél

jából nyolc napon túl gyógyuló balesetet szenvedett, a brigádzászlót sem nyerheti el.

Ez évben vállalatszerte bevezetik a Dolgozz Hibátlanul! munkarendszert. A legfontosabb célok egyike: a munkaidőalap kihasználásá-

Kevés a jelentkező a kohászatban

A nem végleges adatok szerint az általános iskolát idén elvégzett mintegy 115000 fiatal közül az összlétszám 44,2 százaléka jelentkezett szakmunkásképzésre, s ez az arány némileg magasabb a múlt évinél. Az a tény, hogy a szakmunkásképző iskolákba a legnagyobb arányban — 63 százalékban — a községekben, illetve tanyákon élők jelentkeznek, egyúttal jelzi azt is, hogy ez az iskolatípus igényelné a legtöbb diákotthoni helyet.

A választott szakmacsoportok körét tekintve a je-

A gabonac

Hogya ... a ma

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-745, 340-726

1976 JUL 23
ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Bozsik István

1976. júli

1021

Bozsik István raj

, péntek

rócon – a szőlőről

Bozsik István

Bozsik István rajza

Mag. 3/1o

Bozsik István

Bozsik István rajza

B ozsik István

Magyar Hirlap 198o/1o/

Bozsik István rajza

Bozsik István

Magyar Hirlap 1980/4

Bozsik István rajza

Bozsik István

Bozsik István rajza

Magyar Hirlap 1981/4

Bozsik **Jé**tván

Bozsik István rajzai

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1976 MAR 23

Bozsik István

1021

ÉPÍTKEZÉS

Bozsik István munkája

1976. március 23., kedd

Egység a megvalósításban

A mezőkövesdi járás mezőgazdasága köztudottan kedvező adottságokkal rendelkezik. A domborzati viszonyok és a talaj összetétele rendkívül alkalmas a mezőgazdasági kultúrák termesztésére. Mindezt kellőképpen alátámasztják a IV. ötéves terv-időszak végére kenyérgabonából el kell érnünk a 40—42 mázsás, hektáronkénti átlagot. Közös nevezőre jutottunk a tekintetben is, hogy az őszi búza termelésének fokozását mindenekelőtt a hozamok állandó növelésével, nem pedig a nagyobb vetésterülettel kell biztosítani.

— Jelenleg a ...

teink igyekezete, hogy tovább folytatják a tehenészeti telepek kialakítását és a kötetlen rendszerű szarvasmarha-hizlalási módszerek meghonosítását. A jövőben még inkább arra kell törekedniük, hogy a meglevő férőhelyeket mindenütt ésszerűen ki-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1976 MÁR 21

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Bozsik István

1021

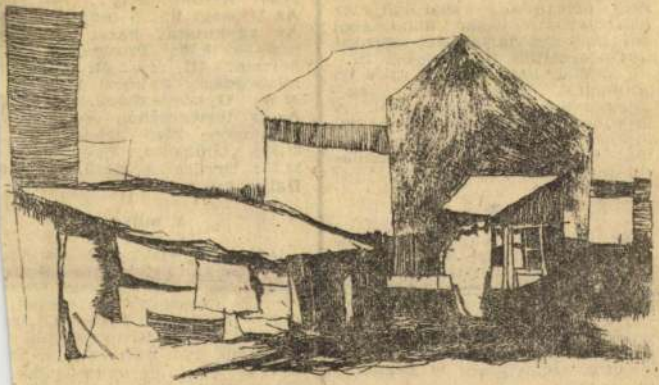

Bozsik István rézkarca

belföldi, vala
csere is.

Immár hagy
bélyegkiadásai
ban, hogy bél
a Lipcsében
rülő nemzetk
idei tavaszi
két bélyeget tartalmazó sorozatot jelentettek meg. Nyolc millió példányban készült az a 10 pfenniges érték, amely egy lipcsei toronyházat ábrázol. A 25 pfenniges értéket négy és fél milliós példányszámban nyomták. Korszerű tengeri halászhajót mutat be a bélyeg.

★

Az ENSZ-társaságok Világszövetsége tiszteletére az Egyesült Nemzetek Szervezetének postája háromcímletű sort bocsát ki. Ebből az alkalomból nyilvánosságra hozták, hogy Kurt Waldheim főtitkár is bélyeggyűjtő, mint ahogy sok államférfi és jelentős személyiség is filatelista.

Varró Gyula

ben. — 18.30: „Pro patria, et
bertate!" III. rész: Mi fejedelem
felsővadászi Rákóczi Ferenc.
20.00: Gyermekdalok. — 20.3
Ázsia történetéből. — 20.53:
pódiumon: Zizi Jeanmarie
21.33: Örökzöld dallamok
22.33: Derűre is derű. — 23.0
Daljátékokból.

3. műsor

14.05: Az Osakai Filharmon
kus Zenekar Schumann-hangve
senye. — 15.26: Stefanie Wovt
wicz és Cesare Valetti énekel.
16.03: Rendezte: Turán Gyö
Három király. Krúdy Gyula
ginének rádióváltozata. I. ré
— 16.58: Olasz barokkmuzsika.
17.45: Láttuk, hallottuk —
színházban és a moziban.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP
(MISKOLC)

1976 NOV 03

Bozsik István

1021

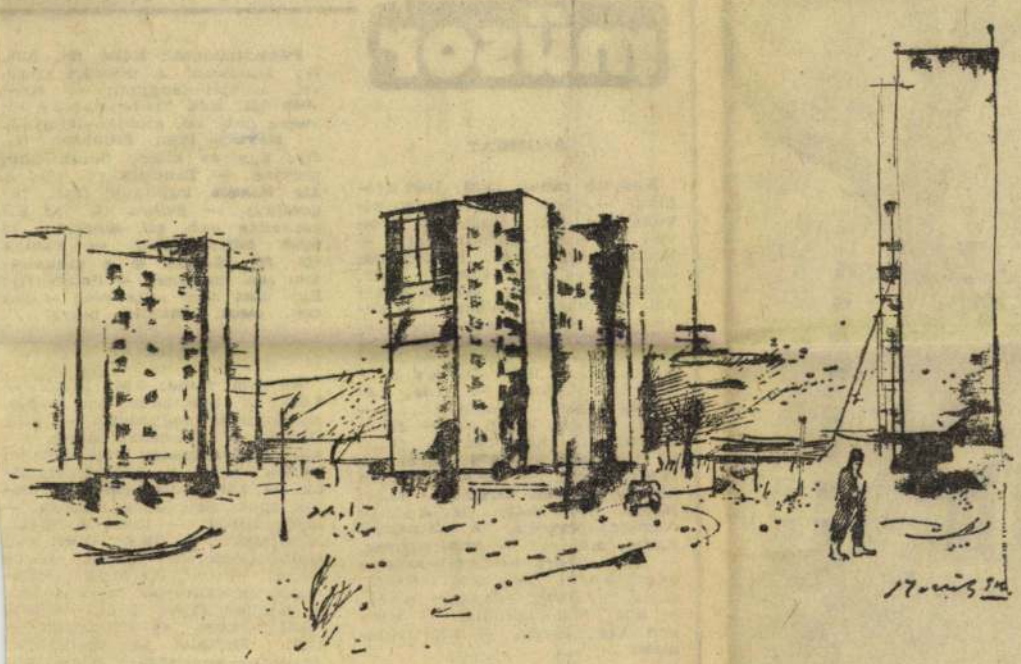

* Épülő Miskolc

(Bozsik István rajza)

műsor

SZOMBAT

Kossuth rádió: 12.00: **Dél-Krónika.** — 12.30: Zenei anyanyelvünk. — 12.30: Magyarán szólva... — 12.45: Melódiakoktél. — Közben 13.30—13.40: Nyitópárok. Jegyzet. — 14.00: Hírek. — 14.05: Sebestyén András: Három gúnydal. — 14.10: Donizetti: A kegyencnő — részletek. — 14.25: Fehérjegyár a szántóföldön. — 14.35: Új Zenei Újság. — 15.30: Népdalok. — 16.00: 168 óra. Közben 17.00: Hírek. — 17.30: Lemezek közt válogatva... — 18.00: Ünnepi köszöntő. — 18.15: Bartók: I. rapszódia. — 18.25: Új könyvek. — 18.30: Hírek. — 18.40: Sport. — 18.45: Németh László: Utazás. Dráma. — 20.35: Hírek. — 20.40: Szvjatoszlav Richter portréja. A Moszkvai Rádió műsora. — 22.00: Hírek. — 22.15: Sport. — 22.25: A beatkedvelőknek. — 23.10: Szabadunk zenéjéből. — 24.00: Hírek. — 0.10: Melódiakoktél. — Közben 1.00: Hírek. — 1.58: Himnusz.

Petőfi rádió: 12.00: Könnyűzene. — 12.30: Hírek. — 12.33: Vá-

Filmszínházak: Béke (14, hn6, 8): Emlékezz a nevedre (mb. szí. szovjet—lengyel). — **Kossuth** (f3, hn4, 7): Emlékezz a nevedre (mb. szí. szovjet—lengyel). — **Hevesy Iván Filmklub** (f5, f7): **Egy év** kilenc napja (mb. szovjet). — **Táncsics** (f5, f7): A kis **Mikula** kapitány (mb. jugoszláv). — **Szikra** (5, 7): Elszakadás (mb. szí. amerikai, 16 éven felülieknek). — **Fáklya** (f5, f7): Eressd el a szakállamat (szí. magyar). — **Petőfi** (f7): Egy tiszt nem adja meg magát (szí. olasz, tizenéves belyár!).

VASÁRNAP

Kossuth rádió: 8.00: Hírek. — 8.05: Öt kontinens hét napja. Külpolitikai negyedóra. — 8.21: Dalok a felszabadulásról. — 8.37: Magyarország, 1945. Szovjet költők versei. — 8.45: Operaáriák. — 9.09: Emlékiratok — noteszlapok. Szel Júlia műsora. — 10.00: Hírek. — 10.03: Alomvár. Mesejáték. — 10.50: Két esti Hold. Federico García Lorca versei. — 11.07. Az MRT szimfonikus zenekarának felvételeiből. — Közben 12.00: Hírek. — 12.10—12.15: Édes anyanyelvünk. — 12.36: Tisztelet az embernek! Jegyzet. — 12.46: Klasszikus operettek — magyar előadók. — 13.14: Változatok a változásra. —

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 387-748, 340-725
1976 MÁR 31

DÉLI HÍRLAP
(MISKOLC)

Bozsik István

1021

✶ *Tanulmány*

(Bozsik István rajza)

a perecesieknek

ZTÉK, A DH VÁLASZOL. — CIKK A 3. OLDALON)

Polipropilléngyár épül Leninvárosban

(Tudósítónktól)

A petrolkémiai fejlesztés keretein belül állami egyedi nagyberuházásként polipropilén-gyár épül a TVK-ban. A határidők és az előirányzott beruházási költségek tartása érdekében együttműködési szerződést írnak alá

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748. 340-726
1976 AUG 8
ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Bozsik István

1021

G 6

Bozsik István rajza

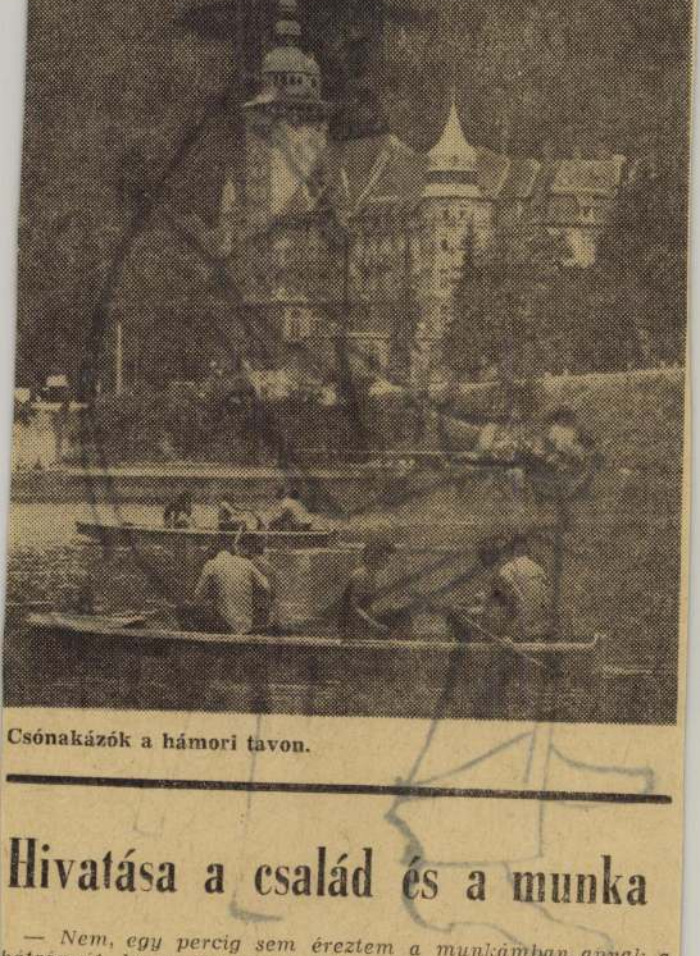

Csónakázók a hámori tavon.

Hivatása a család és a munka

— *Nem, egy percig sem éreztem a munkámban annak a hátrányát, hogy nő vagyok. Ehhez nemcsak a munkatársaim megértése, jóindulata kellett. Az is, hogy soha ne éljek vissza azzal: két gyerek mellett dolgozom. Egy mai nő számára az a legfontosabb, hogy jól tudjon szervezni. Ugyananyi idején és kedve is*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP

1976 AUG 4

Borsos Miklós, grafikus-művész

BORSOS MIKLÓS 70. születésnapja alkalmából gyűjteményes kiállítást rendez a Magyar Nemzeti Galéria. A kiállítást augusztus 5-én, csütörtökön délután négy órakor Czigány György nyitja meg.

Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1970 MAR 10

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Borsik István

1021

Bozsik István munkája

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 21

Fein

A lehetősé
Napjaink div
fogalom. Val
netne megm
adott termel
legmesszebbm
lembe veszi
gait. Sajnos,
kán követik
boldogkői vár alatt éppen
ezen munkálkodnak, meg-
próbálnak szervesen beil-
leszkedni a tájba.

— Inkább alkalmazkodunk
a természethez — javított ki
a főkönyvelőnő. — Először
azt hittük, hogy beszürkü-
lünk, mert lehetőségeink pár
növénykultúra termesztésé-
ben és néhány állatfaj tar-
tásában kimerültek. Nos,
nem így lehet. Mivel a híres
tönci kajszi-táj körzetébe
tartozunk, barackost telepí-
tettünk, amely az idén for-
dul termőre. A növényeknél,
melyeket termesztünk, ha-
talmasat javultak a terme-
stlagok. Tisztán látjuk a jö-
vőnket. Tudtuk, a tehenészeti
településünknek legelőre
van szüksége. Tehát telepí-
tettünk 115 hektár gyepet.

A gazdaságosabb termelésért

Az elkövetkező években a közös gazdaságnak azt az ágazatot kell fejlesztenie, amelyik a legkevesebb ráfordítással a legnagyobb jövedelmet hozza. A múcsonyi Új Élet Termelőszövetkezetben így fogalmazódott meg a juhtenyésztés fejlesztésének gondolata.

A Kazincbarcika mellett húzódó gazdaság a Sajó közelségének „köszönheti", hogy kiváló minőségű legelőkkel rendelkezik. A tervezésnél fő hangsúlyt ennek ellenére a hegyvidéki, domb-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1976 JUN — 5

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Bozsik István

1976. jú

1021

Bozsik István munkája

zombat

értekezletét a megyei népfront

A megyei küldöttértekez-t elé kerülő írásos beszá-oló részletesen foglalkozik városokban tevékenykedő épfrontbizottságokkal. Meg-lapítja a beszámoló, hogy iskolcon a III. kerületben üködő bizottság jól dolgo-k. Igyekeztek betölteni an-ak a fórumnak a szerepét amely a megszűnt kerü-ti tanácsokat pótolja. Ózd-on a békemozgalmi, műve-dési és nőbizottsági tevé-nységet dicséri a beszámo-. *Kazincbarcikán* a kör-ti népfrontfórumok a vá-s vezetői és az üzemek zetői részére is sok hasz-os észrevétellel, javaslattal olgálnak. *Leninvárosban* a rossá válás — a Lenin ne-nek viselésével járó fele-ségtudatra nevelés — és a cialista közösség alakítása pezte a népfrontmunka ja-t. *Sátoraljaújhelyen, Sá-patakon* és *Mezőkövesden* iparosodással járó feladat- — a munkások aktivi-ása — a művelődéspoliti-feladatok, a hagyomány-lás és a várossá válás szerű feladatai adtak teen-a népfrontbizottságok-. A községi népfrontbi-ságok a községpolitikával

Megyénkben — bár nem jelentős számban — élnek szlovák és német nyelvű nemzetiségiek. Különösen a nemzetiségi kongresszusok időszakában színvonalas és *sokrétű munkát végzett körükben a népfront*. Sátoraljaújhelyen például több alkalommal szerveztek megyei jellegű nemzetiségi tanácskozást. Javaslatot tettek az anyanyelvi ismeretek ápolására, a nemzetiségi folklór megmentésére.

Az állam és az egyház rendezett viszonyának eredményeként *a vallásos emberek is részt vesznek a szocializmus építésében*. A békemozgalmi munka mellett a honismereti munkában is tevékenykednek lelkészek. A Katolikus Püspöki Kar körlevelének megjelenése, valamint a római katolikus papi békemozgalom 25 éves évfordulójának megrendezése tovább erősítette az együttműködést. Szó esik a beszámolóban azokról *a megyénkben élő kisiparosokról, kiskereskedőkről is, akik hozzájárulnak a jobb szolgáltatás megvalósulásához*. Tevékenyen kivették részüket a

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 5.
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1976 JUN 8
DÉLI HÍRLAP
(MISKOLC)

Bozsik István

1021

Tanulmány

Bozsik István rajza

tatjuk
olcai
állomást

OLDALON

RLAP

AI NAPILAP

✶ *Fagylalt már van... Nyár*

Bozsik István grafikus

BOZSIK ISTVÁN RAJZA.

alkalmazásának a megelő-
ől gyarapította az elsőren-
fontos egyezmények tárát.
külügyminiszteri levélváltás
ában létrejött és azonnal
e lépett megállapodást
kvában Gromiko és Sauvag-
ues írta alá, az előkészítés
kájának jelentős részét Leo-
Brezsnyev, illetve Giscard
aing végezte.

őtpontos dokumentum lé-
e az, hogy a két európai nuk-
s hatalom a megelőzés és a
sönös, gyors tájékoztatás
len lehetőségét kihasználja
katasztrófa bekövetkezté-
a megakadályozására, mely
élyeztetheti a másik felet.

niszterelnök-jelölt megbízásán k
vül ezen a héten történt annak
jelentésnek a nyilvánosságra ho
zatala is, amely a tavaly novem
beri szélsőbaloldali kalandért
felelősség egy részét a kommu
nisták nyakába akarja varrni -
meglehetősen átlátszó indoklása
képpen annak a *reális* ténynek
hogy Soares semmi áron ser
hajlandó a baloldali egységfront
ra, az igazi baloldali kibontako
zás előfeltételét jelentő együttmű
ködésre a kommunistákkal.

A mai portugál helyzet kialaku
lásának az okai között elsőrend
helyet foglal el azoknak a nyu
gat-európai jobboldali szociálde

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 NOV 4

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Borsik István

1021

G 4

PORTRÉ

Bozsik István rajza

an

állattartás

zeteink fejlesztési alapját jó pár évre leköti.

*

Fejlődés a sok negatívum ellenére is van. Megyénkben három évvel ezelőtt kezdődött az intenzív gyepfejlesztési tervek kivitelezése. Akkor 15 üzem 1400 hektáros, ma már 24 gazdaság 4600 hektáros területtel vesz részt a gyepesítésben. Eddig 24 millió forint állami támogatás került kifizetésre. A terveket az AGROBER és az agráregyetemek szakemberei készítik, mindig a termőhelyi sajátosságoknak megfelelően. A kivitelezést a terv szerint három év alatt be kell fejezni. Az ellenőrzések alatt feltárt hiányosságok, vagy az időpont be nem tartása, az állami támogatás — (a korrigált bekerülési összeg 50 százaléka) — megszüntetését vonja maga után. Erre is volt már példa a miskolci és a mezőcsáti járásban. A

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

Bozsik István

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG
1975 NOV 6

1021

Bozsik István rajza

Harmi
túlte

Teljesített
vét a felsőz
Vállalat köz
ge. Eddig 1
árbevétellel
ezt év végé
rinttal még
Az üzem g
ján a nélkülözhetetlen alkatrészeken kívül könnyűfém öntvényeket és mezőgazdasági gépeket találunk. Itt fejlesztették ki az OMÉK aranyéremmel kitüntetett CSR—40 típusú univerzális rakodót, amely nagy teljesítménye miatt sok gazdaságban nélkülözhetetlen.

Az üzem tervező gárdája szerkesztette meg az MSF—03-as típusú membránszivattyút, amely a NOVOR típusú szántóföldi permetezőgép egyik fő része.

A gyár vezetősége számol a növekvő igényekkel, hiszen a legutóbbi mezőgazda-

a munka- és üzemszervezés korszerűsítésére, a belső tartalékok tervszerű és folyamatos feltárására, a munka hatékonyságának növelésére. A cél; az egész népgazdaságunkat érintő eredményesebb gazdálkodás. A határozat nyomán szerte az országban — a helyi adottságoknak megfelelően — hozzákezdtek a végrehajtáshoz, amelynek eredményeit folyamatosan értékelik, s a szükséges korrekciókat menet közben megteszik. Így történt ez megyénk egyik legnagyobb ipari létesítményében, a Lenin Kohászati Művekben is, ahol a

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725
1974 DEC 7 3
Napjaink

Bozsik István

1021

TANULMÁNY

BOZSIK ISTVÁN RAJZA

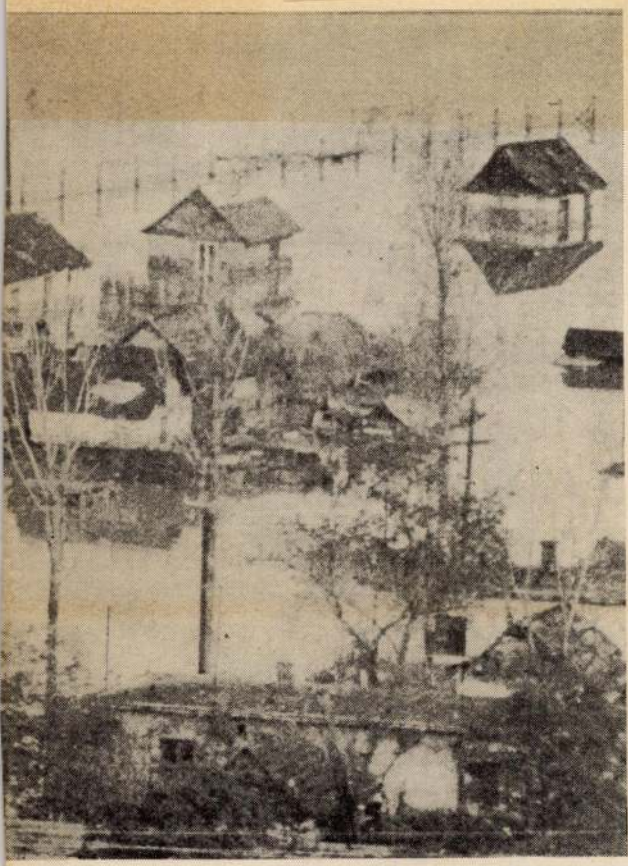

LACZÓ JÓZSEF FELVÉTELE

ok után

SAJTÓFIGYELŐ
HIRADÓ KIADÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1975 DEC 19

ÓZDI VASAS

Borsik István
1021

Felszabadítás

BOZSIK ISTVÁN MUNKÁJA

A szülők figyelmébe

Pályaválasztás előtt

Az általános iskola nyolcadik és a középiskolák negyedik osztályában a fiatalokat legjobban foglalkoztató kérdés: mi legyek? Életre szóló elhatározás születhet ilyenkor, vagy esetleg olyan helytelen döntés, amely később megkeseríti a fiatalok életét. Ezért szükséges, hogy melléjük álljon a szülő, az iskola és mindenolyan szerv, amely a helyes döntést befolyásolni tudja.

Sok szülőben még él egy-egy elképzelés, vágy bizonyos életpálya, szakma iránt, amelyet ő nem tudott elérni. Nem lehetett orvos, mérnök, tanár vagy színész. Most hát azt szeretné, ha gyermekében öltene testet ifjúkori álma, és fia-lánya választaná az általa elképzelt pályát, szakmát.

S teszi mindezt a legnagyobb jóhiszeműséggel, abban a szent meggyőződésben, hogy a legjobbat akarja vendő életéről. Ezek az elképzelések lehetnek reálisak, helyes önismereten alapulók, de lehetnek túlzottak, képességeit meghaladók is.

Mi hát a szülő teendője?

Először is legyen tisztában a gyermek képességeivel, adottságaival, másodszor. ismerje az ennek megfelelő foglalkozásokat, annak feltételeit, követelményeit.

Sajnos, évről évre tapasztaljuk, hogy nem minden szülő ismeri eléggé gyermekét, túlértékeli, vagy alábecsüli képességeit, készségeit. Nem elegendő és nem lehet megbízhatóan támaszkodni pl. arra, hogy a gyermek ezt vagy azt a tantárgyat szereti. Ebben a legtöbbször a tanár egyénisége, modora, a gyermekhez való viszonya befolyásolja a tanulót. Igaz viszont az is, hogy egy-egy nevelőn keresztül megszeretheti a fiatal egy tudományágat úgy, hogy egész életét

A pályáktól függően más és más az emlékezet iránti követelmény is. Egyes pályákon jó számemlékezetre (közgazdász, statisztikus, pénztáros, kalauz stb.), másütt eseménysorok megjegyzésére (ügyvéd, bíró, tanár, rendőr stb.) van szükség.

Ha mindezeket megfigyelte a szülő, tisztában van a gyermek képességeivel, következik a választható pályák, szakmák ismerete. Arra törekedjünk, hogy minél több lehetőséget ismerjen meg a fiatal. Annál könnyebb lesz a megfelelő szakma kiválasztása.

A pályairányításnak, a pályaválasztási tanácsadásnak éppen az a feladata, hogy minden fiatal megtalálja az adottságainak, képességeinek megfelelő helyet, munkakört az életben. Ez nemcsak neki öröm, hasznos lesz a népgazdaságnak is. Ott ké-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1977 ÁPR 9

Északmagyarország

Bozsik István

1977. április

1021

Bozsik István munkája

szombat

álla
anyja

állalaton belül. Azért, mert
obbet ad annál amit köte-
sségből, ha úgy tetszik, a
zetésért tenni kell, s mert
z a többlet a nagyobb kö-
sség javát szolgálja. Nem
életlen, hogy az ilyen fel-
jánlások inspirálják a többi
ocialista brigádot. Az ered-
mény nem is marad el;
jabb, esetleg még jobb öt-
tek születnek.

Nem érdemes, nem hasz-
os titkolni, hogy ellenpél-
ákkal is elég gyakran talál-
ozhatunk. Olyan ígérete-
el, vállalásokkal, amelyek a
ozgalom rangján aluliak.
ebecsülik annak fontosságát,
ozgósító, lendítő erejét. Az
yen helyen vagy nem is-
erik vállalatuk és közvet-
n munkahelyük feladatait
szocialista brigádok, vagy
teljesítését is, mivel a tech-
nológiákból adódóan egymás-
rautaltság van a kollektívák
között.

Szocialista brigádjaink,
üzemeink egy része még
ezekben a hetekben egészíti
ki éves vállalásait. Annak fi-
gyelembevételével amit az
első negyedévben elértek.
Nem közömbös, hogyan alakul termelésük a további kilenc hónapban, s az sem; megalapozott, konkrét ígéretet, valóban rangot jelentő vállalásokat tesznek-e az országos mozgalomhoz csatlakozva. Hogy így történjék, elsősorban a gazdasági, tömegszervezeti vezetőkön

Bozsik István, grafikus

BOZSIK ISTVÁN RAJZA

—: Bozs

Nép

8.

31.

lyó kommunista, illetve szocialista építés időszerű feladatainak teljesítéséről, megelégedéssel nyugtázták, hogy *a magyar—*

szerves része volt az afrikai [illegible] zeti felszabadító mozgalmak győzelemsorozatának, a nyomába lépett haladó, antiimperialista rendszer pedig a faji elnyomás vége-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1977 MÁR 4

Északmagyarország

Bozsik István

1021

Bozsik István munkája

élik . . . –
országszerte,
es ágyfest
ndor Endr
ecsi melód
esterek –
észek. – 19
ier határok
ni: Bohém
pera. – 2
ortréi. – 2
– 0.10: Virág

PETŐFI RÁ

7.30: Franc
kus darab. – 8.05: Mit hallunk? – 8.33: Miska bácsi levelesládá-ja. – 9.00: Szívesen hallgattuk (ism.). – 10.33: A Rádió Dalszín-háza. – 11.42: Láttuk, hallottuk a kiállítótermekben. – 12.02: Jó ebédhez szól a nóta. – 13.06: Micimackó. – 14.00: Táskarádió. – 15.00: Népzenekedvelőknek. – 15.33: Gonda János szerzemé-nyeiből. – 16.10: A vasárnap sportja. Totó. – 16.40: Mikrofon előtt az irodalmi szerkesztő. – 16.53: Ötóral tea. – 18.00: Ma-gyarok Havannában. – 18.30: Éva. Részletek Lehár Ferenc–Gábor Andor–Szabó Miklós ope-rettjéből. – 19.43: Kritikusok fó-ruma. – 19.53: Emil Gilels zon-goráján. – 20.40: Volt egy nap a gyerekkel. – 21.05: Slágerex-pressz. – 22.00: Noták. – 22.33: Kellemes pihenést!

3. MŰSOR

8.08: Zenekari muzsika. – 10.00: Új Zenei Újság. – 10.35: Schubert: C-dúr fantázia. – 10.59: Csak fiataloknak! – 12.10: Nikita Magaloff Chopin-zongo-raestje az 1976. évi Asconai Zene-hetéken. – 13.45: Kis ma-gyar néprajz. – 13.50: Wagner: A walkür – I. felvonás. – 15.08: Rádiószínház. – 16.03: Énekló világ. – 16.28: Művészlemezek. – 17.45: Kell-e a gyermeknek frizura? – 18.03: Kovács Kolos ária- és dalestje (élő). – 18.38: Világlíra. – 19.18: Angelo Ephrikian énekegyüttese három Ge-sualdo-madrigált énekel. – 19.33: Dokumentummúsorok és doku-mentumjátékok szemléje. – 20.35: A Kölni Rádió Szimfonikus Ze-nekarának hangversenye az 1976. évi luzerni fesztiválon. – 22.07:

Borsodi Tükör — a stúdió krónikamúsora

18.15:
Szórakoztató zene

18.25:
Hírösszefoglaló, időjárásje-lentés, — műsorismertetés.

Televízió

VASÁRNAP

BUDAPEST

8.54: Tévétorna. — 9.00: Iskola-tévé: Angol nyelvtanfolyam. — 9.15: Francia nyelvtanfolyam. — 9.30: Mindenki iskolája: 3. Ké-mia. — 10.00: Hírek. — 10.05: 4. Irodalom. — 10.35: A fehér del-fin. Francia rajzfilmsorozat. — 10.55: Formák. Belga filmsorozat gyerekeknek. — 11.20: Csak a derü orait számolom. — 13.36: Van egy ötleted? Játsszunk ma-tematikát! — 14.00: Hungária Kupa Cselgáncsverseny — 14.50: A tavasz 17 pillanata. Ma-gyarul beszélő filmsorozat. — 16.00: Csuka Zoltán. Portréfilm. — 16.40: Reklámmúsor. — 16.45: Műsorainkat ajánljuk! — 17.10: A Magyar Televízió Szabadegye-teme — 18.05: Lehet egy kér-déssel több? Vetélkedőműsor. — 18.30: Reklámmúsor. — 18.35: A Közönségszolgálat tájékoztatója — 18.40: Esti mese. — 18.50: Té-vétorna. — 19.00: A Hét. — 20.00: Hírek. — 20.05: A rágalom iskolája. Magyarul beszélő angol film. — 21.30: Hírek. — 21.35: Telesport.

Kiállítás

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1977 FEB 27.

Északmagyarország

Bozsik István

1021

Bozsik István munkája

gen Halápy János: Dál
forintoson Rippl-Rónai
rágok című festmény
majd.

★

„100 éve jelent meg
va" elnevezéssel 1977.
3-án új bélyeget boc
lomba a Magyar Posta
fordulók—események 1
zatban jelenik meg a
centenáriumát köszöntő
bélyeg.

A bélyeg álló téglal
perforálásig terjedő
35×45 mm, készült a
nyomdában, háromszínű (fekete,
vörös és arany) ofszetnyomással,
1 791 000 fogazott és 5200 fogazatlan
példányban. 50 bélyeget tartalmazó
bélyegívekben. Widerkomm Ervin grafikusművész terve alapján.

A bélyeg arany keretben az újság fejlécét, lent stilizált miskolci látképet ábrázol fekete színnel. Az újság közepén 4 sorban egymás alatt 100 ÉVE JELENT MEG A NÉPSZAVA vörös, lent jobbra értékjelzés, ez alatt MAGYAR POSTA felirat, a keret alatt balra 1977. évszám, jobbra a tervező művész neve fekete színnel olvasható.

Varró Gyula

kara játszik. — 8.33: Daljátékok
ból. — 9.33: Tánczene. — 10.00
A zene hullámhosszán. — 12.00
Népi zenekarok muzsikálnak. —
12.33: Egy nap otthon, hat na
kollégiumban. (ism.). — 12.48
Fejezetek a Metropolitan törté
netéből. — 13.25: Kis magyar nép
rajz. — 13.33: Cimbalommuzsika
— 14.00: Kettőtől ötig ... — 17.00
Ötödik sebesség. — 18.00: Szlo
vák nemzetiségi hagyományo
és hiedelmek. — 18.33: Népdalok
— 19.05: Labirintus. — 19.30
Kapcsoljuk a székesfehérvár
Vörösmarty Színházat. Tessé
választani! — kb. 20.?? Egy pá
lya vonzásában. — kb. 20.50:
Tessék választani! című műso
folytatása. — közben: 21.30

SAJTOFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720
1977 FEB 27

Északmagyarország

Bozsik István

1021

Bozsik István rajza

zalékkal több
csak adható, d
legi anyagi hel
teszi lehetővé.

*

Az elmond
mély szerint a
fűzném:

— A cigándi
melőszövetkeze
mondhatom el, hogy a leg-
jobban áll a szakemberellá-
tás terén. Az állattenyésztés-
ben dolgozó vezetők közül
egynek egyetemi, kettőnek
szakközépiskolai végzettsége
van. A többi középvezetőnek
nincs szakképesítése. Ugyan-
akkor ebben a gazdaságban
a borjúnevelőben középszin-
tű szakvezetői képesítéssel,
két asszony takarítja a já-
szolt, itatja a borjakat, hord-
ja a trágyát. Félreértés ne
essék, a borjúnevelők mun-
kája valóban szakképzettsé-
get kíván, hiszen munkáju-
kon végsősoron milliók múl-
nak. De a borjúnevelői állá-
sokat még a szakemberekben
bővelkedő gazdaságok is
szakmunkásokkal töltik be.
Ez így természetes és helyes,
hisz ez a beosztás szakmun-
kásbizonyítványt kíván.

A cigándi tsz az idei zár-
számadáskor az év közben
kifizetett 80 szazalék mun-
kabérre csak 12 százalékot
tudott fizetni. Tehát elma-
radtak a 100 százaléktól. Ez-
zel nem azt akarom bizony-
[illegible] azért történt

hogy az év első felében azért
volt nehéz helyzetben a MÁV,
mert kevés volt az elszállí-
tásra váró áru. Ez akkor je-
lentős gondokat okozott. Az
év második felében viszont
azért kellett fokozott erővel
gyűrközni, hogy a nagy
mennyiségű árut, tehát azt is,
amit az első fél évben nem
lehetett elszállítani, most el-
juttassuk rendeltetési he-
lyükre. Ez utóbbi időszakban
példásan helytálltak a Mis-
kolci Igazgatóság dolgozói, s
a nehéz helyzetben kiemel-
kedő eredményeket értek el.
Ezért elnyerte a Közlekedés-
és Postaügyi Minisztérium és
a Vasutasok Szakszervezete
Vörös Vándorzászlaját. A
szóbanforgó eredmények
azért is érdemelnek dicsére-
tet, mert őszintén meg kell
vallani, hogy törekvéseink
ellenére sem fejlődik a vas-
út oly nagy ütemben, mint
például Borsod ipara. Mégis,
az iparnak és általában Bor-
sod gazdaságának ilyen je-
lentős előrelépésével úgy ér-
zem, sikerült lépést tartani a
vasút dolgozóinak. Azt kell
mondanom, hogy 1977 sem

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1977 FEB 1

Északmagyarország

Bozsik István

G 4

1021

Bozsik István rajza

i kiesé

z a képviselőnek

— A termelés növelése, a fejlesztés és korszerűsítés mellett gondot okoz a dolgozók jelenlegi bérezése, munka- és életkörülménye.

— Az ásványelőkészítési munka ártalmas az egészségre. Ezt a határás munkaidő bevezetésével elismerték. A bérezés azonban jelentősen elmarad a többi bányászati iparágban dolgozóké mögött. Hátrányban vannak az ásványbányászok a szociális és kommunális ellátottság tekintetében is. Nagy gondot okoz a szilikózis elleni védelem, a levegő tisztántartása. Különösen jellemző ez a mádi őrlőműre.

— Ön az országgyűlés téli ülésszakán felszólalásában segítséget kért a Nehézipari Minisztériumtól, hogy „már az V. ötéves terv so-

Berdár Pál kovács (előtérbe helyében.

nyílna meg — harsant az ének. Énekek Éne-
ke. Ramegett belé ólomkeretei közt az ab-
laküveg.

Bozsik István

Bozsik István rajza

Élet és Irodalom, Bp. 1977. jan. 8.

XXI. évf. 2. sz. 15. lap.

Még mindig csend volt a kertben. Akkora, hogy abba minden belefért. Ami régesrégen történt, a paradicsom-templomkertben, ami akkor, mikor az [illegible]

[illegible] megbecsült szer

[illegible] csend mindig nőtt, de már olyan tele volt vele a kert, hogy nem férhetett be-le. Iáttam, nyújtózkodik, helyet keres magának. Lephet, hogy ő vette le a kicsi harmatot a bimbo tejéről? Olyan némán, ahogyan az előtűnt onnan, csak a csend törölhette le. Akkor a bimbó, mintha nagy terhétől szabadult volna meg, egy hajszálnyit megemelte a fejét és látta, egy parányit, alig piroslón meghasadt a tetéje mint hogy ha ebből

A csend még mindig nőtt, de már olyan tele volt vele a kert, hogy nem férhetett be-le. Iáttam, nyújtózkodik, helyet keres magának. Lephet, hogy ő vette le a kicsi harmatot a bimbo tejéről? Olyan némán, ahogyan az előtűnt onnan, csak a csend törölhette le. Akkor a bimbó, mintha nagy terhétől szabadult volna meg, egy hajszálnyit megemelte a fejét és látta, egy parányit, alig piroslón meghasadt a tetéje mint hogy ha ebből

úgy még a fejét

egy kicsi csöpp is, hogy talán attól hajlotta

mintha nagyon nehéz lett volna neki az az rág fején, mint a csiga egyik szeme. De zöld tejű bimbója. Alkonyka harmat ült a virágot a cipőm orra felé dadarálja a fejét ha virág a

Amint így várakoztunk, megláttam, hogy

sem az övébe a szarvait.

tam bennebb a cipő-házba a labujjamat, ő

[illegible]

[illegible]

[illegible]

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 NOV 10

Népszava

Bozsik István

1021

Bozsik István: Anya

annyit mondott: „bocsánat". T
szal, mikor rügyeztek a fák, s
darak vidámabban röpdöstek
cseregtek, s ez összekevered
gyerekek zsivajával, hallgatta
vezte az életnek ezt a csod
muzsikáját. Nem látta, de jóle
zéssel szívta magába ezt a zaj
mát.

Valamikor sokat járt erdőbe
pogott talpa alatt az avar, ha
az erdei állatok futását, látta,
keresett, kutatott a vaddisznó élelem után malacaival. A kicsik sivalkodtak, az anyaállat hangos röfögéssel vezette őket. De régen volt! — sóhajtott fel. Hogy is kezdődött? futott át rajta hirtelen, és már el is tűnt emlékeiből az erdő, élesen villant most agyába a múlt. Igen, igen, az az idő, mikor kezdett rosszul látni, szemüveget szemüveg után rendeltek neki, de később már nem használt semmit. Figyelemmel kísérte az utcákat, a cégtáblákat, és úgy tűnt, hogy minden nap homályosabban lát. Elhomályosult előtte az utca túlsó oldala is, és az ott jövő-menő emberek. Igaz, jó néhány év telt el, de ő minden lépését, mozzanatát figyelte önmagának, újra meg újra megjelent az orvosnál panaszaival, hogy mindig rosszabbul lát.

— Igen — mondta az orvos. —, a maga szeme már jól össze van szabdalva, barátom, hányszor operálták?

— Tízszer vagy tizenegyszer, nem is tudom már, válaszolta.

...can a loholó, siető emberek nekimentek, mert az élet rohanás, futás, mindenki siet, rohan valahova, mindenkinek millió és millió dolga van. Ilyenkor neki-nekimennek, mert már nem látja tisztán a felé közeledőket:

— Mi az, nem lát? Hülye... — A másik így szól: — Mi az, tán részeg... — Az hát, nem látod, hogy dülöngél.... — De van, aki belekarol... — Ilyen megjegyzéseket kell lenyelnie. Ezek oly keserűek és fojtók, hogy meg kell állnia és kitapogatnia egy fát, vagy egy reklámoszlopot. Ilyenkor megtörli izzadó homlokát, pedig nincs is meleg, hiszen ősz van, és ilyenkor a szél is élesebb, mint augusztusban. Mit csináljak? mitévő legyek? töpreng, hónapokig. Hiába kérdi felesége, mi baja, miért oly szomorú?... Semmi... — legyint egyet —, mintha mindennap fáradtabb lennék... Csak ennyit mond. Pedig észrevette már néhányszor, hogy tapogatja a

LOZI BOZSIK ISTVÁN

Bozsik István rajza

1982 APR 10

MAGYAR NEMZET
SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., DÉLI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

forgatókönyvet, a
szóért megharco
film képi me
foglalkozik, hisz
nak jelentős rés
ba ölte. A néző
forgatókönyvet,
peket látja, s ha
sok energiát fel
gatókönyvbe, a
úgy érzi, hogy r
dolgokat s ezér
fáradtabban vag
ben kezd hozzá
tos rész, a látvá
sához. Úgy érzi
adata nagy része
dotta, holott ser
dott még meg.

A Mephisto előkészítésének idején eleve külföldi színészekre gondolt, mint szereplőkre?

— Eleve jó színészekre gondoltam, hiszen ezek mind kiváló művészek. És biztos voltam abban, hogy német színészekre lesz szükségem, hiszen ők erről a korszakról, erről az ügyről mást tudnak, mint mi. Más van a vérükben.

BOZSIK ISTVAN
DÉLI HÍRLAP
1982 AUG 16
1021

* Tanulmány.

(Bozsik István rajza)

MH SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., DÉLI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Még az idén megkezdődik az Expressz étterem épületének felújítása a Széchenyi úton. A munkálatok idejére természetesen be kell zárni az éttermet is. Ugyancsak lakat kerül – átépítés miatt – az Edes büfé ajtajára az év vége előtt. Vajon hová mehetnek a vendégek, míg tart a felújítás? – erre kerestünk választ.

(Cikk a 3. oldalon.)

k az Expresszt

Jó v

Rekkenő hős
pályára kiláto
tak bőven, töl
volt Miskolcon
ként is a Gra
lommal rende
get vonz. Pedi
megtorpant: k
érkeznek a vá
nagysága is.

NÉP

BOZSIK ISTVAN

1021

✱ *Piacon*

(Bozsik István rajza)

1982 MAJ 19

DELI HÍRLAP

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 5.
Telefon: 337-748, 340-126

nyíl

szi BNV

nem hétezer négyzetméteren 359 cége reprezentál. Utána a sorrend Ausztria, Svájc, Svédország. Új kiállítók Ausztráliából, Brazíliából, Indiából, Írországból, Libanonból, San-Marinóból és Spanyolországból érkeztek.

Az 1982-es tavaszi BNV újdonsága hogy abból a nagy, rozsdás toronyból, ami a főbejáratnál éktelenkedett, elkészült az Expo Szálloda. A hotelban 160 kétágyas szoba áll a vendégek rendelkezésére, valamennyi szobában van minibár, rádió és telefon. A vásár idejére minden szobát lefoglaltak.

(Folytatás az 5. oldalon)

★ *A Lenin Kohászati Művek standjukat, termékeiket csino pott.*

1982 MÁJ 8

Bozsik István

MAGYAR HÍRLAP

1021

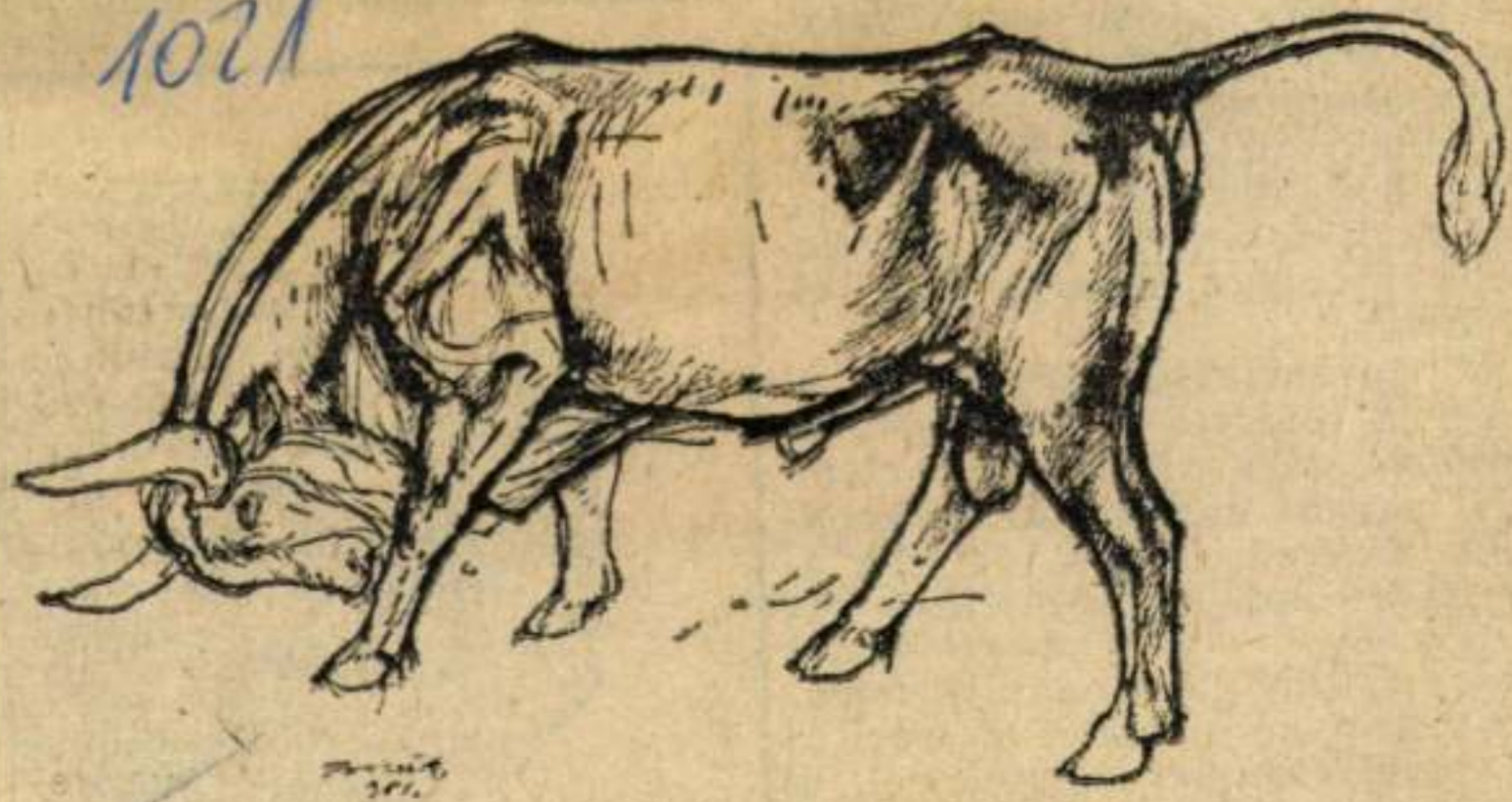

Bozsik István rajza

MTA SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

dasági függőségek
növekvő nemzetk
osztás korszakába
mok szükségesség
(gazdasági) szféra
Szembekerül az e
rüli évtizedek vi
lektikájával az, ak
való igazságot ta
utasítja.

A továbbiakba
nagyon röviden –
nyekről szólni, am
zés tárgyát képező gazdaságpoli-
tika megkomponálása és megva-
lósítása során eddig elértünk. Az
eredmények minősítése során
csupán négy közgazdasági folya-
matról kívánok szólni, az ipari és
a mezőgazdasági termelésről, a
külgazdaságról és a fogyasztásról.

Iparunk az elmúlt negyedszá-

1021

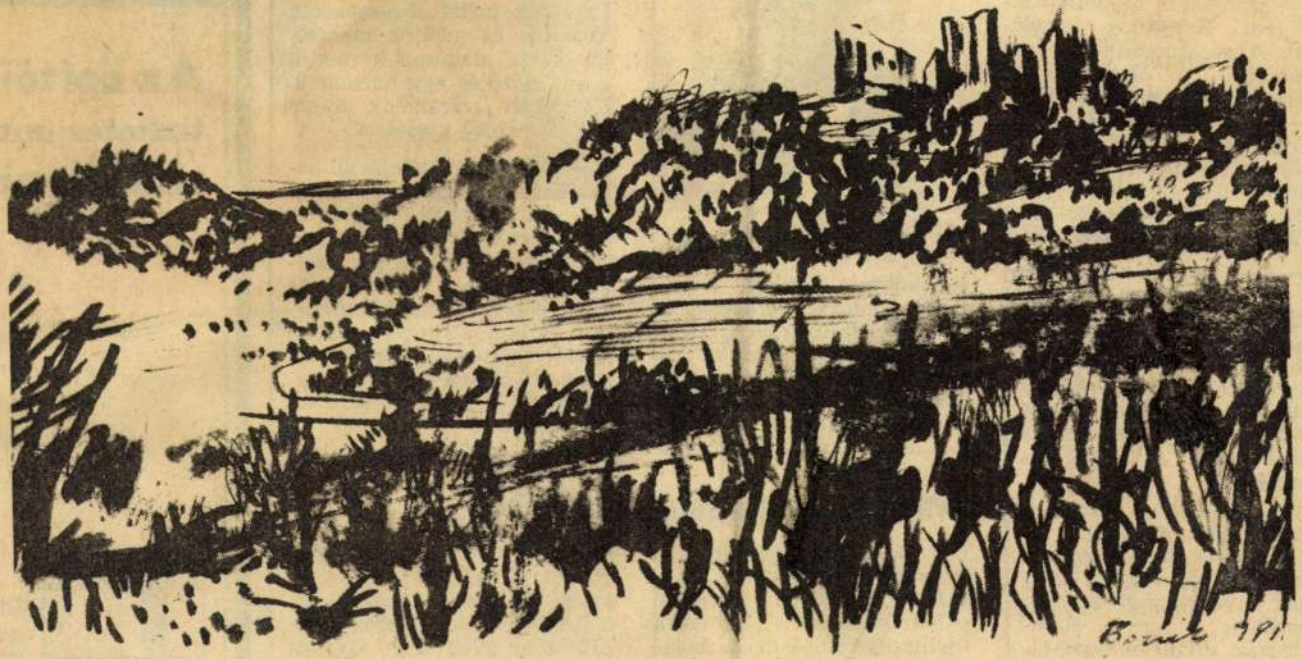

Bozsik István

DIÓSGYŐRI VÁR

Bozsik István

szombaton avattak fel. A ... zakerettyei, a búcsúszentlászlói és a sandi vízmű készül el még az év végéig.

— **Egy panamai zászló** alatt hajózó olajszállító tankhajó szombaton hajnalban elsüllyedt Hongkong közelében. A szerencsétlenség oka ismeretlen, olajszivárgást szerencsére nem észleltek.

— **Pethes Sándor** kiváló művésznek, a Vígszínház 82 éves korában elhunyt színművészének temetése július 8-án, szerdán 14 órakor lesz a Farkasréti temetőben.

— **Véber János,** a munkásmozgalom régi harcosa, a Szocialista Hazáért Érdemrend kitüntetettje, nyolcvanhét éves korában elhunyt. Temetése július 8-án, szerdán, délután 14 órakor lesz. a Csepeli temetőben.

— **Dr. Loránd István,** a Szocialista Hazáért Érdemrend kitüntetettje, aki 1921 óta volt tagja a pártnak, nyolcvanhárom éves korában elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása július 7-én, kedden délután 3 órakor lesz a Farkasréti temetőben.

Ausztráliáról nemcsak a kenguruk jutnak az eszünkbe, hanem a koala is. A kis erszényes mackó éppen reggelihez készülődik a Sydney melletti Featherdale állatkertben
TELEFOTÓ – MTI Külföldi Képszolgálat

— **K**
összeütkö
New Yor
vetkeztél
az egyik
130 utas
Tűzoltók
ték ki a
a két el
leblokkc
egy 800-

— **M**
kiütköz
ok mia
toros k
megyéi
terület...
éves gépkezelő, tiszaroffi lakos. A baleset következtében Jenei Zsigmond a helyszínen meghalt, a segédmotoros kerékpáros könnyű sérülést szenvedett.

Nyugdíjba ment a gőzös és a masiniszta

Egy *1910-ben* készült gőzmozdonyt állítottak fel a MÁV *kaposvári* személypályaudvarának kijárata melletti téren. A ma is üzemképes gép és típustársai évtizedeken át vontatták a megrakott szerelvényeket a szigetvári, barcsi és a siófoki vonalon. A nyugalomba helyezett — a kaposvári vontatási főnökség fiataljai által felújított — mozdony felállításán jelen volt *Kenedi Rudolf* mozdonyvezető is, aki ezen a gőzgépen kezdte pályáját, s *vele együtt* ment nyugdíjba.

NÉPSZAVA
1987 JUL 5
MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

aki e r
orvosil
Az aut
HIVAT
A tanf
Jelent
a váll
Címü
A vál
EGV

Bozsik István

1021

✶ *Tanulmány* *(Bozsik István rajza)*

1982 JAN 2 4

DÉLI HÍRLAP

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

a h

glőkben

Puccs Ghanában

Jerry Rawlings repülőszázados vezetésével a ghanai hadsereg egységei csütörtökön megdöntötték Hilla Limann elnök kormányát, s Rawlings három éven belül másodszor is hatalomra került.

Jerry Rawlings 1979 júniusában szervezte első katonai államcsínyét, katonai

Bozsik István, grafikus

BOZSIK ISTVÁN RAJZA.

Bozs 8.

Nép[illegible] 1. 31.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 APR 11

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Borsik István

1021

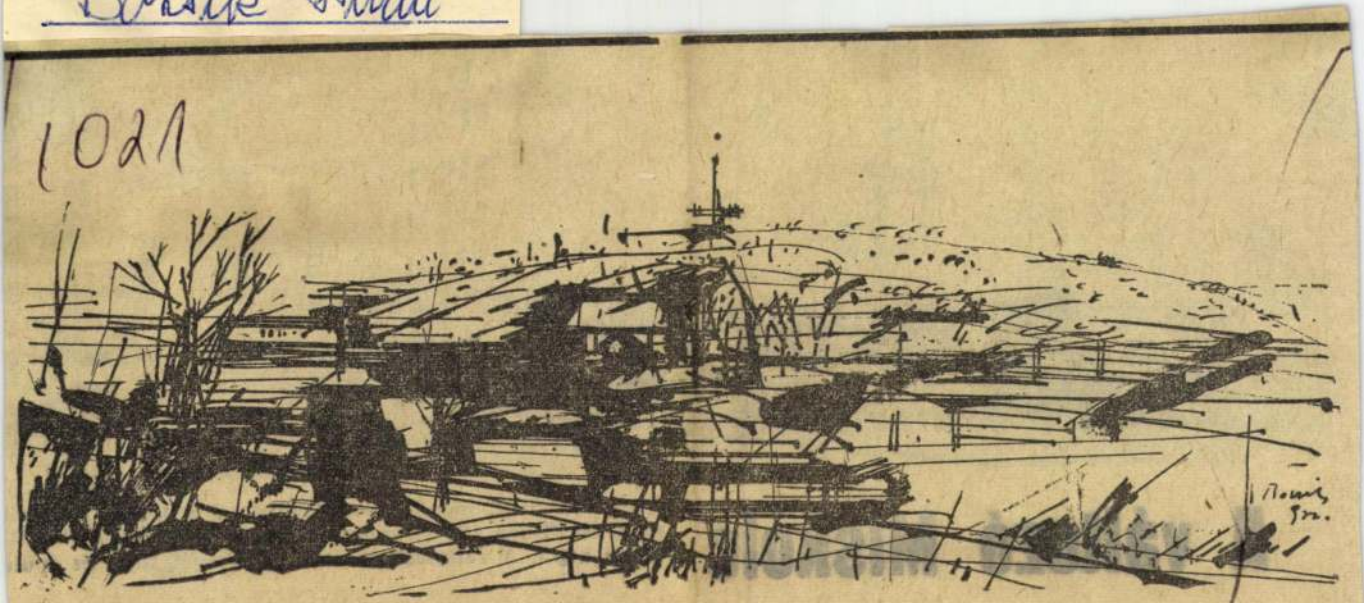

Bozsik István munkája

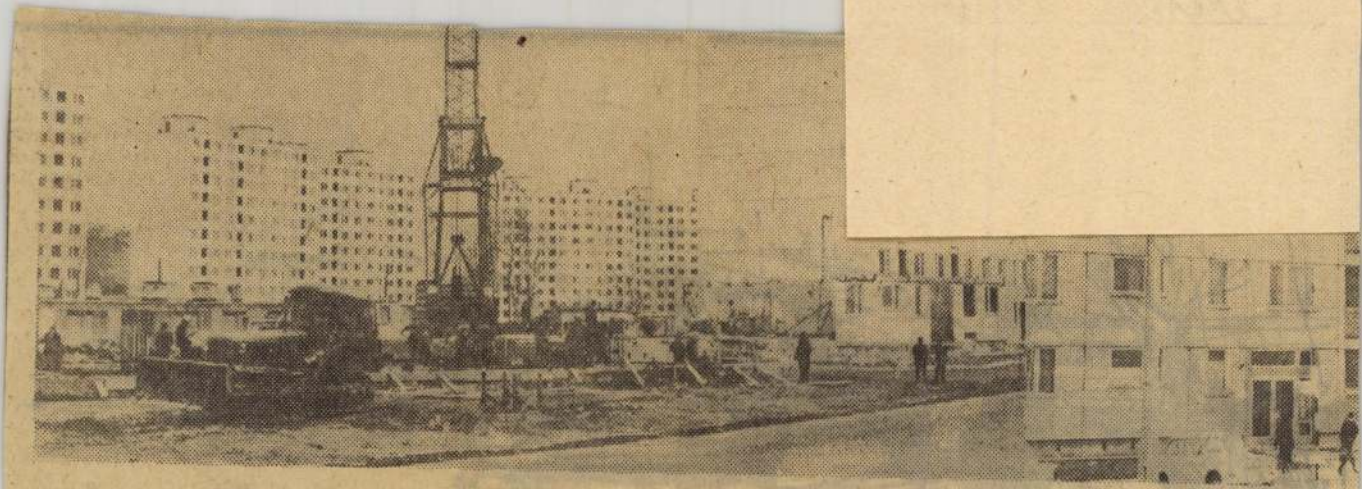

A változó Miskolc

Négy éve, 1972. márciusában kezdték el a BÁÉV dolgozói
majd áprilisban a 31-es számú lakóház következett (bal olda
oldali kép!). A változáshoz csak még annyit, hogy ez épüle

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1976 MAI 9
ÉSZAK-MAGYARORSZÁG
Bozsik István

1021

Bozsik István munkája

an és a moziban. — 20.43: Berloz: Faust elkárhozása — drámai legenda közvetítésének folytatása. — 21.45: Bach-felvételekből. — 22.30: A csehszlovákiai ízsessz történetéből.

A MAGYAR RÁDIÓ
miskolci stúdiójának műsorából
(a 189. m-es középhullámon, 17.00—18.30 óráig)

1976. május 1., szombat

Életünk alapja, a munka... Így ünnepeltünk Borsodban. — Zenés műsorösszeállítás.

1976. május 2., vasárnap
(17.00—18.30)

17.00:
Műsorismertetés — hírek.
17.05:
Riporternapló — a miskolci stúdió vasárnapi zenés magazinja.
18.22—18.30:
A sportrovat jelenti...

1976. május 3., hétfő
(17.00—18.30)

17.00:
Műsorismertetés — hírek
17.05:
Kongresszus előtt. — Beszélgetés a megye ifjúságáról
17.35:
Megyei sporteredmények
17.40: Slágerkoktél
18.00:
Borsodi Tükör — a stúdió krónikaműsora
18.15:
Versek — zenével
18.25—18.30:
Hírösszefoglaló, időjárásjelen-

Szí. amerikai fi
Felemelt helyár
Kezdés: f5 és f7

PETŐFI:
A hazáért harco
Szí. szovjet film
Másfél helyár!
Kezdés: 6 órako

SZIKRA:
Hugó, a víziló
Szí. magyar—am
Kezdés: 5 és 7 ó

TÁNCSICS:
Csempészek nyo
Szí. szovjet film
Kezdés: f5 és f7 órakor

VASÁRNAP

BÉKE, DU.:
Két pont között a legrövidebb görbe
Magyar film
Kezdés: f4 órakor

A felső tízezer
Mb. szí. angol film
16 éven felüli!
Kezdés: hn6 és 8 órakor
Matiné:
Egy taxisofőr halála
Mb. lengyel film
Kezdés: n10 és n12 órakor

KOSSUTH, DE.:
A felső tízezer
Mb. szí. angol film
16 éven felüli!
Kezdés: 9 és 11 órakor
DU.:
Nyestfiak
Szí. román film
Kezdés: f3 és hn5 órakor
Folytassa, cowboy!
Szí. angol film

PERECES:
Gyémánt Lady
Amerikai film
Felemelt helyár!
Kezdés: 6 órakor

SZIRMA:
Labirintus
Kezdés: f7 órakor
Magyar film

Színház

1, szombat
A denevér
Bérletszünet
Este 7 órakor

2, vasárnap
A kettéfűrészelt zongora
Bérletszünet
Délután 3 órakor
A denevér
Goldoni bérlet
Este 7 órakor

3, hétfő
A Miskolci Szimfonikus

1976 MÁR 7

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Bozsik István

1976. március

1021

Bozsik István rajza.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

vasárnap

ok, te

vobb biztonsá
erméket a ház

szik, mert *a népgazdaság 1,4 százalékkal több árut vár a kistermelőktől, mint amennyit az elmúlt ötéves tervben adtak.* És nem csökkenhet már csak azért sem, mert a mezőgazdasági nagyüzemekben százmilliárd forintos nagyságrendű beruházásokra lenne szükség ahhoz, hogy felváltsák, „pótolják" a háztáji és kisegítő gazdálkodást.

A „hátsó udvartól" azonban csakis akkor várhatunk több árut, ha tevékenységüket jobban felkaroljuk.

*

Megyénk állami gazdaságai is számos intézkedést tesznek, hogy az eddiginél fokozottabb mértékben segítsék a háztáji árutermelést. *A Mezőnagymihályi Állami Gazdaság például 500 jó minőségű malacot biztosít olcsón a háztájinak,* részben hízó-alapanyagnak, másrészt azért, hogy javítsa a háztájiban levő állományt.

Sok a követendő jó példa, a kezdeményezés, s legalább ennyi a további tennivaló is megyénkben a háztáji termelés fokozása érdekében. *A jobb takarmányellátás, ve-*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1116 [B 2 9

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Bozsik István

1021

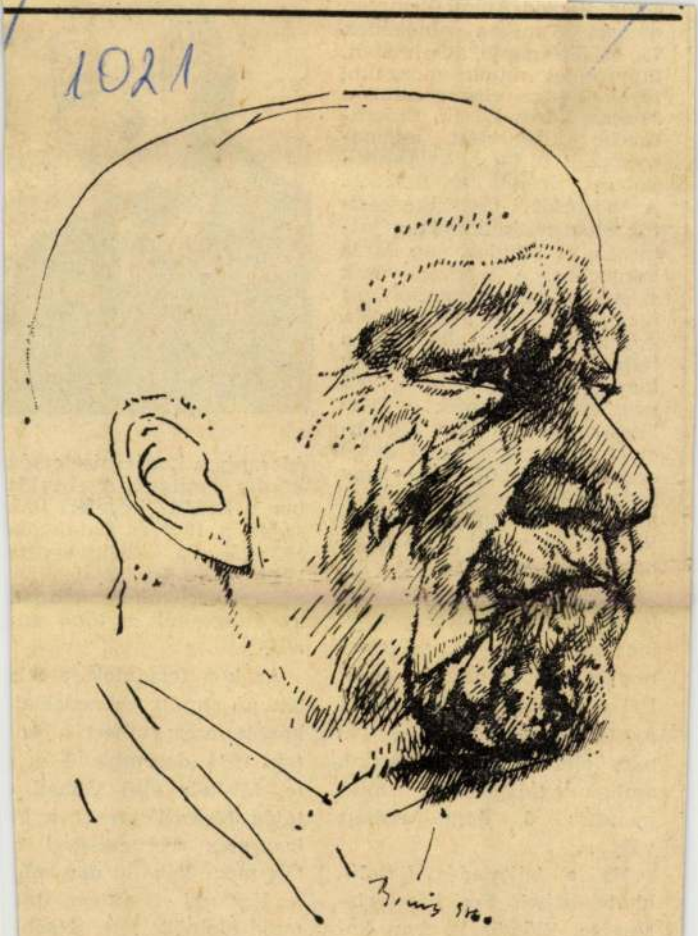

Bozsik István munkája

zetek Bo
megyei
75. szüle
ötévtized
tevékeny
Munka
rendje

nyozta. A hí t e hét első napjaiban közölték az újságok. A postások, távíratkézbesítők tucatnyi küldeményt juttatnak el minden nap Mráz Ferenchez. A telefonhívások száma is megszaporodott, az utcán is sokan megállítják, gratulálnak, és akik régen látták, el is csodálkoznak egy kicsit; íme egy ember, aki még ma is dolgozik és nem látszik rajta a kor. Ugyanolyan fiatalos, mint 15 évvel ezelőtt. Feri bácsit — így ismerik őt — nemcsak a fiatalos erő, hanem köztudottan jó humora sem hagyta cserben. Bánkódást színlel, hiszen most már nem tagadhat le a korából, ország-világ megtudta, hogy 75. születésnapján adta át neki Losonczi Pál a kitüntetést. Feri bácsi meséli, hogy az Elnöki Tanács elnöke is megdöbbent, amikor találkoztak, mint mondta: ő öreg embert várt...

Ha a lelkesedés fiatalít, akkor érthető Feri bácsi frissessége. Először 12 éves korában lelkesedett, amikor

édesapja a kovácsmesterség kezdte tanítani. Aztán 191 ben a KIMSZ ügyeiért lelk sedett a 18 éves fiatalemb 1921-től a szakszerveze 1923-tól a párt ügyei lelke tik, adják mindennapjaih az átlagosnál is több en giát.

Azok a feladatok, amely ket az elmúlt évtizedek al kapott, erős embert követ tek. 1944. december 3-án te, Miskolc első szabad téjén Mráz Ferencet a k igazgatás szervezésével b ták meg. Néhány nap mú a Nemzeti Bizottság ta majd alelnöke lett. Később megyei szakszervezet sz

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976. MÁJ 9

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Bozsik István

1021

Bozsik István rajza

szerkesztőség
Pergő képe
műsora. —
ajánljuk! —
— 18.20: Eg
iegy. — 18.
gálat tájéko
mese. — 19
Hírek. —
20.10: Május
kesztőség n
penny. Tév
KISZ IX. kongresszusáról je-
lentjük. — 22.00: Hírek. — 22.05:
Telesport.

HÉTFŐ

(Rendkívüli adásnap)

BUDAPEST, 1. MŰSOR

17.25: Hírek. — 17.30: Fiatalok-
ról mindenkinek. Zenés riport-
összeállítás. — 19.10: Reklám-
műsor. — 19.15: Esti mese (színes).
— 19.30: Tv-híradó. — 20.00: Idő-
sebbek is elkezdhetik (színes).
Tévétorna. — 20.05: A KISZ IX.
kongresszusáról jelentjük . . . —
20.55: „Tavasz van, gyönyörű".
Ünnepi műsor a KISZ IX kong-
resszusának tiszteletére. Közve-
títés a Madách Színházból. — Kb.
22.30: Hírek.

Színház

9. vasárnap
A kettéfűrészelt zongora
Szigligeti bérlet
Este 7 órakor

10. hétfő
Nincs előadás

11. kedd
A kettéfűrészelt zongora
Csortos és Egyetemi bérlet
Este 7 órakor

12. szerda
A kettéfűrészelt zongora
Lehár és Egyetemi bérlet
Este 7 órakor

13. csütörtök
Sok hűhó semmiért
Nyilvános főpróba
(Jegyek nem válthatók)
Este 7 órakor

14. péntek
Sok hűhó semmiért
Bemutató bérlet
Este 7 órakor

Nyugdíjasok klubja a Fejlesz-
bai művelődési házban este 7
órakor.

Komoly zenei vetélkedő az ifjú-
sági házban délután 4 órakor.

Magnósklub a Vörösmarty
Művelődési Házban este 6 óra-
kor.

Az ózdi Kohász táncegyüttes
műsora Királdon este 7 órakor.

Mozi

VASARNAP

BÉKE
LABIRINTUS
Magyar film
Kezdés: f4, hn6 és 8 órakor

MATINÉ:
HUCKLEBERRY FINN
ÉS A CSIRKEFOGÓK
Mb. szí. szovjet film
Kezdés: n10 és n12 órakor

KOSSUTH DE.
A RIVÁLIS
Mb. szí. francia film
Kezdés: 9 és 11 órakor

DU.
A RIVÁLIS
Mb. szí. francia film
Kezdés: f3, hn5 és 7 órakor

HEVESY IVÁN FILMKLUB
AMERIKAI ÉJSZAKA
Mb. szí. francia film
Kezdés: f5 és f7 órakor

MESEMOZI
OTTÓ, A VILÁGHÍRŰ
VADÁSZ

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1976 MÁR 20

Bozsik István

1021

Bozsik István rajza

űség
sülés

legalitás éveiben is bátran harcoló kommunistákkal. Eszmecsere azokkal, akik oly sokat tettek *akkor* és *azért*, hogy *ma* ilyen széppé lehetett városunk, melyre együtt büszkélkedünk.

A kétséget kizáróan szívderítő eredményeknek számos összetevője van. A hétköznapok kis- és nagy tettei mind hozzájárultak ilyetén gondjaink enyhítéséhez. És mindenképpen része van benne azoknak a céltudatos, nagyon is átgondolt tevékenységeknek, amelyek jelle-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1976 APR 2 6

Bozsik István

1021

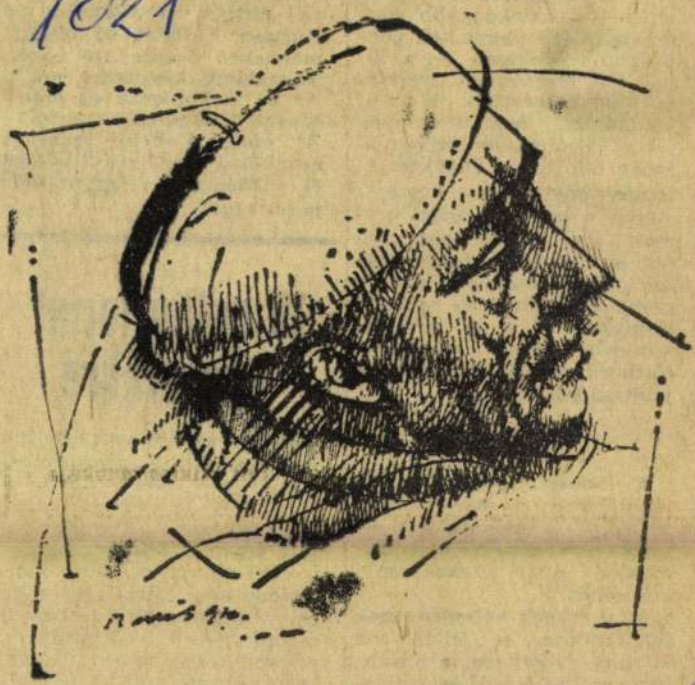

Bozsik István munkája

kerül. Soks
pán; a hel
ten — a l
dálkodás le
dosabb felr
nálkozó lel
si, munkasz
technológiai módszerek bátrabb, rugalmasabb alkalmazásán múlik. Ugyanakkor jelentős mértékben hozzájárulhat a mezőgazdasági üzemek idei tervfeladatainak, ötéves tervének teljesítéséhez, végeredményben a népgazdaság igényeinek jobb kielégítéséhez, s a termelőszövetkezetekben dolgozók életkörülményeinek állandó javításához.

*

A tavasz ígéretes... A többi meg jörészt rajtunk múlik... — mondta a traktoros és a gépkezelő az útmentén egy szuszanásnyi szünetben.

A párttagok véleményének felvillantása is jelzi: sok minden a tetteken, a dúsabban gyümölcsöző és boldogító jövő városmányosainak odaadóbb munkáján múlik.

Csépányi Lajos

magas klímatornyát a DEL-ÉP építi. A belső szerelési munkákat az Egyesült Izzó és a Diósgyőri Gépgyár dolgozói végzik.

15 millió forint műszerekre

Ebben az évben 15 millió forint értékű új, korszerű berendezéssel bővíti műszerparkját a Veszprémi Vegyipari Egyetem. Többek között japán gyártmányú elektronmikroszkópot, ehhez kapcsolódó analizátort szereznek be, vásárolnak nitrogén cseppfolyósító készüléket, gammaspektrométert, gázkromatográfot is. Az új műszerekkel az oktatás mellett a tudományos munkát teszik majd hatékonyabbá.

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 II 6

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Bozsik István
1021

1976. febr

Bozsik István munkája.

ártbizottság napirendjé

zdasága és gazdálkodása

ejlődésünk alkotó programja (IV.)

tésére vonatkozó párt- és állami határozatok végrehajtásához.

Ágazati és területi célkitűzések

Az ötödik ötéves terv időszakában továbbra is kiemelt, első helyen szereplő feladat a nagyarányú lakásépítés. A terv 29—30 ezer lakás építését irányozza elő. Ebből állami erőből — úgynevezett célcsoportos lakás — 13 ezer épül. Ezen belül biztosítani kell, hogy a nehézipari nagyberuházásokkal, valamint a szénbányászattal összefüggő lakásépítési előirányzat időarányosan, a beruházásokkal

vekre, a pártszervezetek megyénk kommunistá Mindenekelőtt szükség va feladatok egységes értelm zésére és ennek alapján egységes cselekvésre, vég hajtásra, mozgósításra. M den párttag és pártszerve kötelessége hogy következ tesen képviselje az ötödik éves terv célkitűzéseit mindent megtegyen azok vé rehajtásáért. Mindenekelőt személyes helytállásra példamutatásra van szüks

Tudatosítani kell a dolg zók legszélesebb rétegeiv hogy az ötödik ötéves terv szerényebb lehetőségeivel nehezebb, bonyolultabb vé rehajtásának körülményeiv is a szocialista fejlődés alk

Bozsik István

1976. február 8., vasárnap

1021

Bozsik István munkája

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., DÉLI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976. február 8., vasárnap

programok

Matiné:
Adj pacsit, Pajti!
Mb. szí. szovjet film
Kezdés: fl0 és fl2 órakor

PETŐFI:
A tűsz
Mb. szí. jugoszláv film
Kezdés: f5 és f7 órakor

Matiné:
Saint-Tropez-be költözünk!
Szí. francia film
Kezdés: 10 órakor

SZIKRA:
Üvegház
Szí. amerikai film
Kezdés: 5 és 7 órakor
18 éven felülieknek!

Matiné:
Csárdáskirálynő
Szí. magyar—NSZK-film
Kezdés: 9 és 11 órakor

TÁNCSICS:
Egy tüszt nem adja meg

Ady-illusztrációk a miskolci József Attila Könyvtárban. Nyitva délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Ózdi képzőművészkör kiállítása a tokaji művelődési otthonban. Megtekinthető délután 2 órától este 9 óráig.

Lillafüredi Emlékház: Herman Ottó munkássága. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 6 óráig.

M. Kristóf Ágnes festőművész kiállítása a leninvárosi művelődési központban. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Bajor Gizi-emlékkiállítás a sajóbábonyi művelődési házban. Megtekinthető egész nap.

Rendezvény

VASÁRNAP

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1974 FEB 23
ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Borsik István

1021

BOZSIK ISTVAN: Mozdulat

híreink

BUDAPEST 1945–1950

A Fővárosi Levéltár kiadta a Ságvári Ágnes szerkesztésében megjelenő *Források Budapest múltjából* című kiadványsorozat zárókötetét, amely fővárosunk felszabadulás utáni első öt esztendejét mutatja be.

Ezt a kötetet Gáspár Ferenc szerkesztette. Első dokumentumát 1945. január tizennegyedikén írták, Kőbányán, a plébánia helyiségében. Rövid jegyzőkönyv ez arról, hogy a még föl sem szabadult Pesten — Vass Zoltán nemzetgyűlési képviselő indítványára — megalakult a tizedik kerületi Nemzeti Bizottság. Az utolsó irat is egy jegyzőkönyv részlete. Tanúsítja, hogy 1950. november 3-án megalakult a „Budapest Városi Tanács". Első elnökévé Pongrácz Kálmánt, titkárává pedig Nagy Józsefet választották.

A két dátum közötti eseményeket három fejezetben mutatja be a dokumetumkötet. Az első rész fölidézi a romváros képét: az 1944. évi egymillió 379 ezerrel szemben 1945. március 25-én mindössze 832 ezer lakos írtak össze. Negyvenezer épületből csupán tízezer maradt épen. Az újjáépítés ütemét érzékelteti, hogy hat hónap múlva már rendelet jelenhetett meg a dolgozók esti iskolájának szervezéséről. A második fejezet a koalíciós városvezetés idejét tükrözi, 1948. januárjáig. A korszak fő jellemzői: kezdetben az infláció és spekuláció, majd a stabilizáció alapján létrejött első reális városi költségvetés, a baloldal erősödése és a készülődés a tervgazdálkodásra. Az első női polgármester, Döbrentei Károlyné is akkor került — Újpesten — hivatalába. 1948 januárjától 1950 novemberéig szilárdult meg a szocialista hatalom. E kornak legfontosabb közigazgatási eseménye: Nagy-Budapest létrejötte 1950. január elsején. Kádár János belügyminiszter javaslatára az országgyűlés ugyanebben az évben fogadta el a helyi tanácsokról szóló törvényt, amely nemcsak a főváros, hanem az [illegible] közigazga-

A diákok hatvan százaléka nem állt meg a segítségre szoruló láttán.

A csoportot három részre osztották. Az elsőnek azt mondták, hogy siessenek, mert a laboratóriumban már várják őket. A másodikkal csak annyit közöltek, hogy igyekezzenek. A csoport harmadik részével azt tudatták, hogy nem kell sietniük. A „betegen" segíteni akarók kétharmada ebből a harmadik csoportból került ki.

A két amerikai pszichológus szerint a diákokban ellentmondás támadt saját feladatuk sürgőssége és a segítőkészség között. Részvételenségük tehát ezzel az ellentmondással és nem alkati közömbösséggel magyarázható.

Az élet iróniája, hogy a meg nem állók közül többen éppen a szamaritánus jócselekedetről írt dolgozatukat vitték legépeltetni.

SZÁMÍTÓGÉPES JÖVŐKUTATÁS

Könyv jelent meg a Berlin—Heidelberg—New York-i *Springer* kiadónál az 1971 decemberében Velencében tartott nemzetközi jövőkutatási tanácskozás eredményeiről.

Ezt a tanácskozást az UNESCO, az ENSZ Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete az olasz állami kutatási központtal karöltve szervezte meg. Hét országból huszonöt szakértő gyűlt össze, hogy részt vegyen — a hivatalos elnevezést idézzük — *a matematikai modellezés fejlődési irányzatai*ról szóló nemzetközi szemináriumon.

A beszámolókból kiderült, hogy nemcsak olyan műszaki rendszereket modelleznek matematikailag, mint a párizsi metró, hanem komplex társadalmi-gazdasági rendszereket, így Nyugat-Szibéria gazdaságát is. E modelleket már előrejelzésre, a várható fejlődés irányának elemzésére is felhasználják.

Az egyik ilyen vizsgálat a Szovjet Tudományos Akadémia moszkvai számítóközpontjában folyik.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1974 [illegible]

Északmagyarország

Bozsik István

1021

Munkás

Bozsik István rajza

etés

séggel

A pártmunka részterületei sem zárhatók el egymástól; közöttük szükségszerű összefüggés, kölcsönhatás van. Így, bármennyire is akarná valaki a feladatát maradéktalanul megoldani, valójában a bezárt reszorthatárok között képtelen volna.

Ahhoz, hogy valaki a megbízatását jól végezze, ismernie kell az alapszervezeti munka egészét; a gazdasági és politikai kérdéseket egyaránt. Valamennyi vezetőségi tagnak valóban értenie kell mindazt, ami a helyi politika eredményes kialakításához a pártalapszervezet

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1974 JAN 27

Északmagyarország

Bozsik István
1021

Tanulmány

Bozsik István rajza

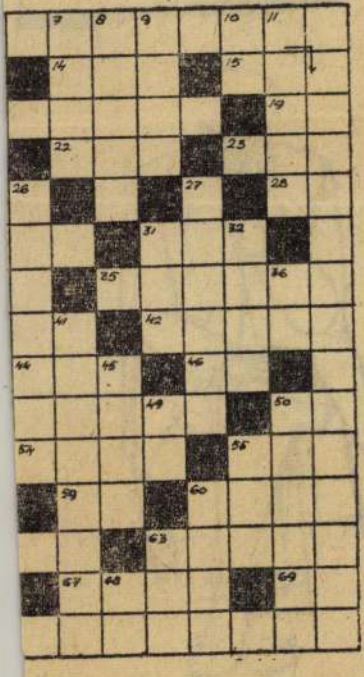

Szomszédos főváros. 58. Római 1151. 60. Színültig. 63. Somogy megyei község. 65. Asszonynév képző. 68. Mint a vízszintes 21. szám alatti.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1974 FEB 3

Északmagyarország

Bozsik István
1021

1974. febr

Magány

Bozsik István rajza

vasárnap —

onti Statisztikai atal jelentése

lékkal haladta meg az egy évvel korábbit.

Az építőipari árak 3 százalékkal emelkedtek, valamivel mérsékeltebben, mint az előző években.

A mezőgazdasági termékek felvásárlási árszínvonala 8 százalékkal volt magasabb az 1972. évinél. Legnagyobb mértékben a tej és a vágómarha felvásárlási ára emelkedett.

A szocialista országokkal lebonyolított külkereskedelemben az áremelkedés nem volt számottevő. A nem szocialista viszonylatú forgalom árszínvonala — a tőkés világpiacon végbemenő ár-

volt, 33 ezerrel több, mint egy évvel ezelőtt. Az ezer lakosra jutó élve születések száma az előző évi 14,7-ről 15-re, a halálozásoké 11,4-ről 11,8-re emelkedett. A természetes szaporodás 3,2 százalékos volt. 1000 élve születtre 33 egy éven aluli halálozás jutott, ugyanannyi, mint 1972-ben.

Az orvosok száma az év végén 25 600 volt, 650 fővel több az egy évvel korábbinál. A körzeti orvosi hálózat 60 általános orvosi és 65 gyermekorvosi körzettel bővült. A kórházi ágyak szá-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1974 MÁR — 3

Északmagyarország

Borsika István

1021

Bozsik István munkája

...iket levelezőla...
...sák el szerkesz...
A hibátlanul m...
zött könyveket s...
A rejtvényben a...
illetve az u, ú...
teszünk különbs...
múlt vasárnapi s...
zölt rejtvény he...
tése: S mint mostan, akkor hűlt, rideg tanyámon, kopott ruhámban fázni nem fogok.

Könyvet nyertek: *Szász József* 3841 Aszaló, Honvéd u. 50/c.; *Oláh István* 3527 Miskolc I., József A. u. 14. III. 1.; *Varga Margit* 3800 Szikszó, Ságvári E. u. 32. sz.

A könyveket postán küldjük el.

lsózsolcai Üzemében
szére
ommal

avics

zhető.

3-718-as telefonon.

19.50: Jó estét, gyerekek!
20.15: A Galga menti Népi Együttes hangversenye
20.44: Marlene Dietrich és Maurice Chevalier énekel
22.00: Mozart kamarazenéjéből
22.25: Zoller Attila és együttese játszik
23.10: Szimfonikus zene

3. műsor

8.09: Stan Kenton zenekara játszik
8.28: A Nemzetközi Rádióegyetem műsorából
8.58: Zongorahangverseny
10.00: Új Zenei Újság
10.35: Operák Puskin nyomán
11.23: Kolin Péter: A vaslovag
12.10: Művészlemezek
13.09: Századunk mesterműveiből
14.09: Kis magyar néprajz
14.14: Schubert: A szép molnárlány. Dalciklus
15.19: Irodalmi folyóirataink: Forrás
16.07: Gwyneth Jones énekel
16.45: Mahler: V. szimfónia
18.05: A Magyar Fúvósötös hangversenye
19.31: Csak fiataloknak!
20.31: Bach-művek
22.00: Táncoló dallamok
22.11: Rácz György műsora. II.

HÉTFŐ

KOSSUTH RÁDIÓ

8.15: Walter Gieseking Mozart-műveket zongorázik

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP KIADÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 FEB 26
DÉLI H

Bozsik István

1021

* *Vázlatkönyvből*

(Bozsik István rajza)

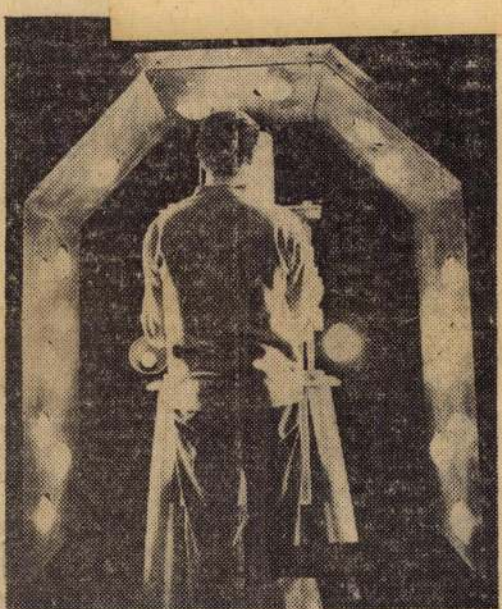

✶ *Fény- és hőhatás alatt meghatározott tevékenységet kell végezni ebben a különleges berendezésben. Az észlelések eredményei a melegüzemben dolgozók képességeiről adhatnak eligazítást. (Bal oldali kép.) A szenzomotorikus képességvizsgáló a fény- és hangingerekre való reakciók értékelésére alkalmas. A vizsgálat bizonyos szakmák betöltéséhez feltétlenül szükséges. (Jobb oldali kép.) Ezek a készülékek a*

Energiahelyzet,

Nixon h

1974 FEB — 8

Déli Hírlap Miskolc

Borsika István

1021

* Tanulmány

Bozsik István rajza

SAJTÓHIRADÓ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 33.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

Február 11-én ülést tart a Kossuth Művelődési Házban a Béke és barátság bizottság. Az előadó *dr. Szilas A. Pál* egyetemi tanár, tanszékvezető, a Hazafias Népfront megyei bizottságának alelnöke a VIII. magyar békekongresszus és a moszkvai világkongresszus állásfoglalásából adódó feladatokról ad tájékoztatást.

A szakmai bértáblázat

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 FEB - 2

ÉLET ÉS IRODALOM

Bozsik István

1021

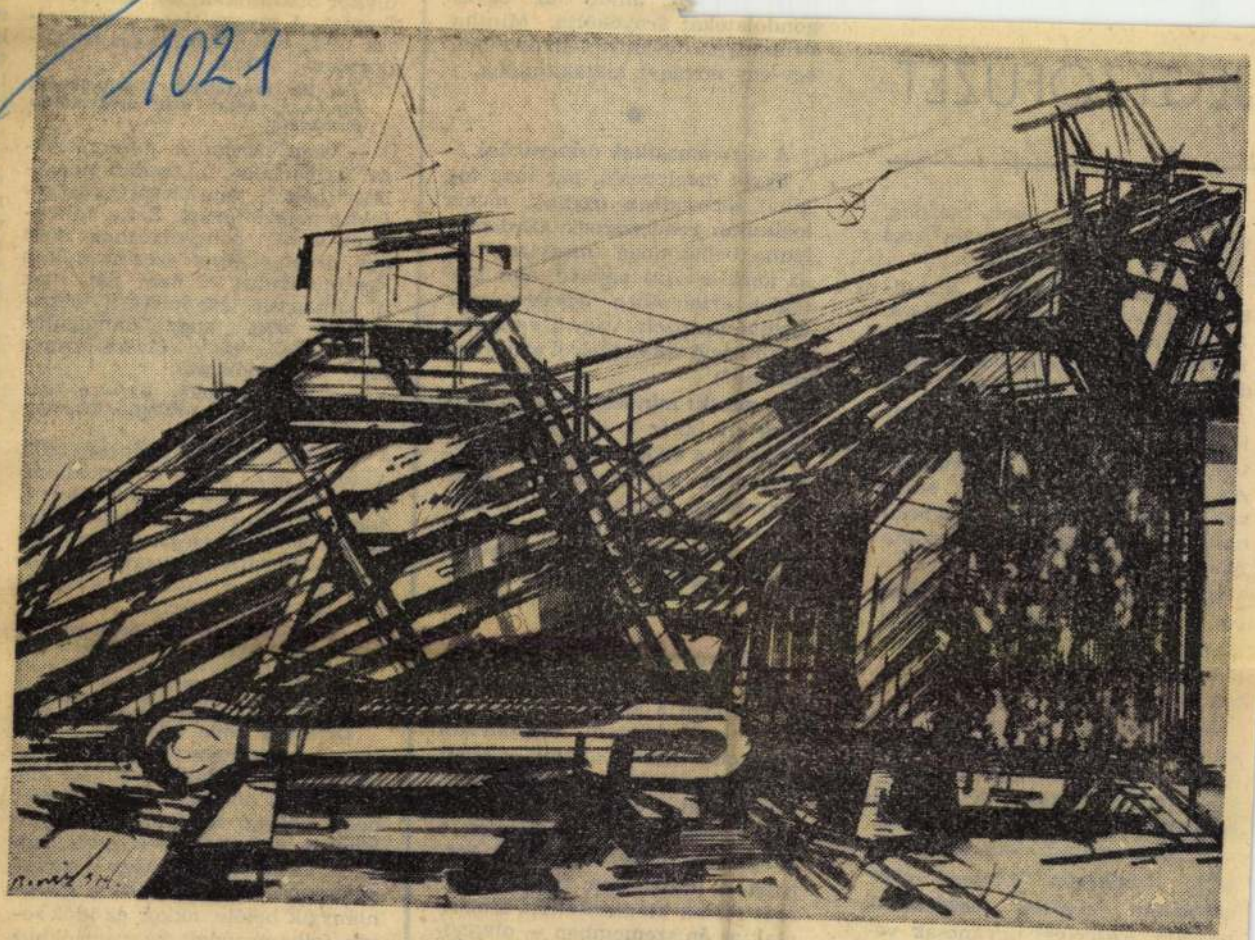

Bozsik István: Hídépítés

JEGYZŐFÜZET

Valahol a trópusokon, gazdag, sőt milliomos európaiak közt játszódott a történet.

A tengerre emlékszem, a hullámverés és a föveny leírására. Azután kis selyemszőrű majmokra; hol egy kert fáin, hol a tulajdonosnő vállán ugrándoztak.

Egy férfinak két nő között kellett választania. Mellette feküdtek jobbról és balról a fövenyen. Az egyik barna, a másik szőke volt. Részletesen és számomra hallatlanul merészen tárgyalta őket a regény.

Bal oldalamon Márton Böskével, jobb oldalamon a tanyai lánnyal — a nevét már elfelejtettem — valósággal extázisban faltam a könyvet az órák alatt.

Ahogy lapjain a tenger hullámverése, úgy zúgott dobhártyámon a vér — akkor éreztem meg először, milyen határtalan szellemi és testi kaland az emberi létezés.

A remekművek csak jóval később, tizenhárom-tizennégy éves koromban kezdtek megérkezni hozzám, jószerivel ugyancsak véletlen ajándékokként.

Így szégyenszemre, egy bizony-

g, amely
gondolatokat árnyékolja
valamilyen burjánzó ten
egy-egy növényt kiszaki

*

A vers-mozaikok össz

Egyik meglepetés: bá
gikai sorrendben (ródt
logikusan rendeződnek.
lenne behatóbban meg
az kerül-e újra együvé,
lógiai értelemben egyszer már együvé tartozott, vagy a variáció-permutáció törvényeiről van-e szó inkább?)

A másik: mindegy, milyen rendező elv, akár a legformaibb is, váratlan, s olykor meglepően törvényerejű kapcsolódásokat eredményezhet. Gondoljunk a rímre: az is külsőséges és mechanikus elven épül *látszólag* — s mégis milyen csodákat hozott létre!

*

A kihagyott részek szerepe.

Egy bizonyos ponton be akartam fejezni a kompozíciót — de hiányosnak éreztem. Hozzáírtam majd még egyszer annyit — végül is az új részekből alig néhányat emeltem át a versbe. Ennek ellenére egyszerre késznek látszott a költemény, nem volt többé hiányos. A láthatatlan, fiókban maradt részek kiegészítették, s nemcsak az én szememben — olyanokéban is, akik nem ismerhették őket.

a kimagasló egyéniségek alkalmasak arra, hogy önmagukat *megváltsák*, vagy divatos szóval élve: *megvalósítsák*.

— A tömeg mint olyan, mikor és hogyan válthatja meg önmagát?

— Akkor, amikor a többség előtt világos lesz, hogy a társadalmi méretekben megvalósuló szocializmus nem az egyéni „kis-szocializmusok" összessége, hanem éppen megfordítva: az egyén boldogulását csak a közösség boldogulása hozhatja magával.

— Boldogulás és boldogság — szerinted egymásból logikusan következő fogalmak? Hiszen ma jobban élünk és mégis sok még a boldogtalan ember, az olyan, aki kilátástalannak érzi életét, pedig anyagilag „vitte valamire".

— A kettő nem feltétlenül függ össze. Lehet valaki jó anyagi körülmények között, mégsem biztos, hogy boldog. Szerintem nehezen lehet boldog az, akinek életét nem hatja át az élmény, hogy a társadalomnak szüksége van rá. Ha ez hiányzik belőle, akkor az idők során felhamozódott konvenciókhoz

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 FEB — 2

ÉLET ÉS IRODALOM

Bozsik István

1021

Bozsik István: Illusztráció

szot. A gramofon ma már többnyire lemezjátszó. Helyesen. Vagy inkább „félrevezetőn"? Hát lemezt játszik nekünk az a gép? S nem volna még „félrevezetőbb" Radnóti szép szava, a hangraforgó, mely csak a versolvasók és versmondók szívében lelt otthonra? Hát a hangtól, vagy a hang ütemére forog a gramofon korongja? Mikkel meg nem zavarják — s zavarnák — szegény villamosságipari szakembereink fejét!

No még egy magyar „nomen" a „klatura"-tengerből: részecskegyorsító. Ez már igazán a legmaibb mából való, s a természettudomány egyik legmagasabb emeletéről. Mi az, hogy részecske?! Miféle „pontatlan", „jelentéstanilag könnyen félrevezető" „ismerős elem"?! Végre szögecskékre, csavarocskákra is gondolhatna vele kapcsolatban az atomtudós; hogy holmi pajzán képzettársítás-lehetőségekről ne is beszéljünk.

★

Persze, dőreség volna hadat üzenni *minden* idegen szónak; s

helyébe csúsztatható. Kényelem szüli s tartja szívósan életben az efféléket. És félelem. Az a félelem, mely klinikai pontossággal nyilatkozik meg, amikor Deme a magyar szó *rossz* tulajdonságáról beszél (mely, ne feledjük, egybevág — adekvát — a jótulajdonságával...): „...ismerős elemekből áll, ismerős módon szerkesztődött, s ezért jelentéstanilag könnyen félrevezető lehet." Ez a *malőr*, ugye, nem eshet meg a messziről jött, bálvány-kisugárzású dzsolival.

Deme három igazán rokonszenves fogalmat állít még az idegen szakszóért csatasorba: a nemzetköziség, az összehangolódás és a fejlődés fogalmát. Mondván, hogy az — mármint az idegen szakszó — „a maga nemzetköziségével nagyban megkönnyítheti a különféle anyanyelvű, azonos szakmabeliek összehangolódását; egy bizonyos fokon felül a fejlődés világfolyamatába való bekapcsolódást."

Ha elvben elfogadnák is ez[illegible]

[illegible] eszmecseréhez [illegible] vagy Budapesten tartson — fölöttébb kétes értékű — edzést; nyelvérzékünk rovására.

Még csak ennyit az idegen szóról: az irodalom használhatja a legbátrabban. A művészet számtalan paradoxonának lehet az egyike. Köznapibb magyarázat: az író (persze az igazi) tévedhetetlen arányérzéke. A költő esetében bonyolultabb a dolog, nehezebben kiszámolható

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 SEP. 1

ÉLET ÉS IRODALOM

Bozsik István

1021

Bozsik István rajza

ÓDÁS —

Az álom[illegible] az alvilágig

A véletlen sodorta egymás mellé *Mary Pickfordot* és *Alain Delont*. Majdnem egyidőben olvashattunk az angol *Observerben* a nyolcvanéves Mary Pickfordról és a francia *Nouvel Observateur*-ben a harmincas éveiben járó Delonról.

A két színész két különböző kor sztárja. Az egész világ sweetheartja, *A szegény kis gazdag lány* című film aranyloknis Pickfordja és Delon, az angyalarcú ördög, a kék szemű, kemény Delon, a bűnnel kacérkodó félisten.

Művészileg szinte semmiben sem hasonlítanak egymásra. Csak a „leglényegesebb" dolgokban. Mindketten vagyont kerestek a filmezéssel. Pickford 1909-ben napi ötdolláros gázsival kezdett dolgozni, tíz év múlva saját stúdiója és évente egymillió dollár jövedelme volt. Vagyonát ma ötvenmillióra becsülik.

Delon gázsija kétmillió filmenként és évente három filmet forgat. Ő az egyetlen francia filmszínész, aki saját maga is mer pénzt fektetni a filmcsinálásba. De nemcsak filmvállalatot létesít, hanem részt ulajdonosa is egy mulatónak, versenylovakat tart, Boeing repülőgépeket vásárol, mert légitársaságot akar alapítani, hogy versenyezzen az Air France-szal. Ez a terve egyelőre nem sikerült. Szerényebb vállalkozással kellett beérnie: szeptemberben a saját költségén rendezi meg Párizsban a középsúlyú boxvilágbajnokságot.

Delon vállalkozási kedvének oka — mint mondja — elégedetlensége: „Többé nem szórakoztat a film, már mindent megcsináltam filmen."

Mary Pickford 1965 óta nem jelenik meg a nyilvánosság előtt. Moziban már nagyon régen nem volt, a mai filmeket mocskosnak tartja. Saját pályájáról ezt mondta: „Előre megtervezték a karrieremet. Nem volt benne semmi véletlenszerű. Fárasztó volt, célratörő. Nem mondhatnám, hogy elégedett vagyok, inkább hálás. És ez egészen más dolog."

Pickford az „amerikai álom" és a Hamupipőke-történet csodálatos keveréke. Az ír eredetű, szegény kanadai családból származó Mary világhíres lett, meggazdagodott és hozzáment a mesebeli herceghez, *Douglas Fairbanks*hez. Amikor ma udvarias komolysággal nézegetjük a régi képeket: a mulatságosan cakkosra festett kis szájat, az ábrándosan mélytűzű szempárt és azokat a híres loknikat, tulajdonképpen nem is a külsőségeken szeretnénk nevetni. Az aranyos meséket nem hisszük el. Mert ma másfélék divatosak. Nem jobbak, csak mások. Delon nem hajtincseket és fényképeket gyűjt, hanem fegyvereket. Nem Napóleon első feleségének, Josephinenek a teáskészletét vásárolja meg, miként Fairbanks, hanem de Gaulle híres június 18-i Felhívását. Nem fényes estélyek teszik ismertté, hanem az, hogy hol a sport és a katonai erények rajongóin, hol pedig gyanúsított a bűn-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM
1973 JUN 16

Bozsik István
1021

Bozsik István: Táj

akár az ajtó fölé, akár
supraporta képdíszítés-
helyet is spórolunk. A
as panneau-t, a mozgatható
pet viszont a földre is állít-
uk, akkor sem lesz túl mé-
n az alja.

A rendező arra is figyel, hogy
e a keretek alsó szélét állítgas-
egymáshoz, hanem mindig a
p alját, azt a részt, ahol maga
mű kezdődik a kereten belül.
néha több centiméteres kü-
nbség, mert a rámák nem egy-
rma vastagok. A grafikai mű-
eknél sem a paszpartu vagy a
apírkeret alja, hanem maguk a
űvek kívánják meg a jó szom-
édoltatást.

A leghatásosabb megoldás az,
a a képsor akasztásánál a glédá-
sorolást a szemmagasság elvé-
el keverjük. Nem elég csak a
pközöket, a ritmust vízszinte-
n kimérni. A Dunán nemcsak
rmesgőzösök, uszályok járnak
sszában, hanem propellerek,
ízibuszok is keresztben. Az
kasztásnál — szaporátlan munka,
lismerem — minden egyes kép-
ek külön kell beállítani a ma-
asságát. Úgy kell azonban moz-
atni, ugráltatni őket, hogy a né-
ő szeme végül is egy vonalban
sson mindent. Valamennyi ké-
et, collstokkal utánamérve,
zabályosan kell beállítanunk.
ok-sok optikai csalással.

Frank Éva

ÍRÓI FÉNYKÉPEK

A szeretet és az elfogultság, ha nem tesz is feltétlenül vakká, többnyire eltorzítja látásunkat. A kemény vonások ellágyulnak, a sötét és világos tónusok összeolvadnak — mintha a meghatottság könnyfátyolán át néznénk a világot. Orlai Petrich. meg Barabás Miklós a szeretet óhatatlanul torzító szemrevételezésével nézték a Költőt: portréik szükségszerűen megmásították az arcvonásokat, szebbnek, lágyabbnak, oldottabbnak, vonzóbbnak ábrázolták Petőfi arcát, mint amilyen élő valóságában lehetett. Ha egy ismeretlen mesterember nem örökíti meg Daguerre kezdetleges módszerével Petőfi arcképét, s ha egy késői mester, Escher Károly nem restaurálja és mutatja föl nekünk Petőfi igazi arcát — melynek tekintetében konokság és lágyság, elszántság és megértés, dac és szeretet, szigorúság és megértő szenvedelem keveredett —, ma is egy jól fésült ál-Petőfi arca élne a köztudatban.

Az ember felel az arcáért — tartja egy régi francia mondás. A kor felel azért, hogy írőiról, művészeiről — testi megjelenésükről — milyen hírt ad majd késő koroknak. Meg kell becsülnünk azokat a mesterembereket (e szót itt a legmesszebbmenően dicsérően mondom), akik fölmutatják a valódi, egyszersmind igaz író-arcokat. Akiket nem bocsánatos szeretet és elfogultság vezet, akik nem hazudják fölöslegesen szépre az író-arcot, akik összehúzott, hűvös szemmel néznek, s így örökítik meg — az ismeretlen daguerrista és Escher utódaként — a mai költők és írók igazi arcát.

Balla Demeter, ki összecsippentett szeme hűvös és így elfogulatlan tekintetét kamerája kis mű-szemének kölcsönzi, rögeszmésen kutatja a mai magyar irodalom alkotóinak igazi arcát. Azt az arcot, melyet megismervén, jobban megértjük a művet is.

Arcok és otthonok — ez a címe ennek a sajátos és furcsa kiállításnak, mely hetvenöt mai magyar költő és író portréját meg közvetlen környezetét, otthonát, írószobáját, kertjét mutat-

Az Arcok és otthonok című kiállítás június 10-i hajdúszoboszlói megnyitójára készült írás.

Északmagyarország

Bozsik István

1973. ápr. 8., vasárnap

1021

EMLÉKEZÉS

Bozsik István rajza

19/3 ÁFA 8

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRKÖZLŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

ÁLLAMI DÍJASOK

Eleget tenni

HA TÖPRENG és intézkedik, ha a sikerek élményét izlelgeti, vagy izzasztóan nehéz perceket él át, mindig, minden helyzetben egy dologra koncentrál: maradéktalanul eleget tenni a hivatásnak, amely egyben életcélja is a BVK ma 42 éves igazgatójának, *Körtvélyes Istvánnak*. Most, április 4-én nagy öröm, megtiszteltetés és elismerés érte: a másik nagy vegyiüzem, a TVK műszaki igazgatóhelyettesével, Szénási Tiborral — meg-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720
1973 FEB 18

Északmagyarország

Bozsik István

1021

1973

Vázlat

Bozsik István rajza

szén!

os igazgatóval

Já-
yák
ivel
etü-
ezé-
van
—
yán
nem
do-
lája
ogy
zén-
ből
elé-
is
sodi
ize-
ke-
tás-

import anyagpótló humina
tokat előállítani, melyek fel
használása a mélyfúrásn
már bevált és az akkumulá
torok gyártásánál is tudjá
hasznosítani. Ugyancsak nag
a huminátok perspektívá
a mezőgazdaság területén
ahol a talajszerkezetek át
rendezésével, azok nedves
ségtartalmának tartósításá
val és a huminoknak, mint
tápanyagoknak a talajban
történő hasznosításával, a
Gödöllői Kutatóintézet szak
embereinek megállapítása
szerint, esetenként dupla,
vagy még annál is jobb ter
méshozamot lehet biztosíta
ni.

Másfajta tevékenységünk

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1969 MÁR 7
Napjaink

Borsika Zoltán
1021

Nyitány a Sátorhegy alatt

A Tanácsköztársaság idején Sárkányi István volt a Vörös Őrség Zemplén megyei parancsnoka. Ránk hagyott emlékeiből azt a részletet idézzük, amely megörökíti a sátoraljaújhelyi forradalmárok első fegyveres kísérletét a hatalomátvételre. Ez volt számukra a nyitány, amikor erőszakkal kényszerültek válaszolni ellenségeik terrorjára.

Hadirokkantként kerültem Sátoraljaújhelyre, ahol mezőgazdasági szakiskolát létesítettek a katonai barakkokban a háború fizikai kárvallottjainak. Társaim választott tisztségviselőjeként szoros kapcsolatban álltam a munkásszervezetekkel, naponta felkerestek és megbízatásokkal láttak el. A kommunisták vezetője dr. Bettelheim Ernő ügyvéd volt, a szociáldemokratáké Csuta Károly, a járműjavító munkása — velük alakítottam ki szoros együttműködést táborbéli barátaim nevében. Szervezetünk napról napra erősödött. A katonai őrség is teljesen a mi hatásunk alá került. Ennek köszönhető, hogy a barakktábor lakói később fontos szerepet vállalhattak Sátoraljaújhelyen a forradalmi eseményekben.

Súlyos gondot okozott a védelem nélkül hagyott országhatáron a demarkációs vonal biztosítása. A csehek örökké háborgattak bennünket, a legkevésbé sem tartották tiszteletben az ideiglenes határokat. Fegyvereket osztottunk ki a járműjavító munkásai között és

— Ki az? — kérdezte az őr.

— Jó barát — feleltem.

Anélkül, hogy kérdezte volna a jelszót az őr, gyanútlanul kaput nyitott. Kénytelen-kelletlen egy hatalmas ütéssel nyomban leterítettem. Elvtársaim berohantak az őrszobába, szempillantás alatt lefegyverezték az őrséget. Volt már fegyverünk.

Az őrség készséggel csatlakozott hozzánk. Kérésemre megmutatták a század körletét. Elég sok kaszárnyát láttam a háború négy esztendeje alatt, ismerve elrendezésüket, behunyt szemmel is el tudtam volna igazodni. Bejáratosként siettem a kapu alatti kis szobába, ahol a fegyvert és a lőszert tartják. Mindjárt lefoglaltam a készletet, aztán a hálókörletbe nyitottunk, villámgyorsan leszedtük a falakon található fegyvereket. Amíg ez történt, elkiáltottam magam:

— Aki megmozdul, halál fia!

Természetesen, senki nem mert mozdulni, mert az álmukból felriadt katonák nem láthattak mást, csak a rájuk szegezett puskacsöveket. Így sikerült percek alatt kilencvenöt darab Mannlichert, két gépfegyvert és huszonnégy rakasz töltényt zsákmányolni. Kihirdettem a katonák előtt, hogy a kaszárnyát senkinek nem szabad elhagyni.

Saját őrségünk felállítása után azonnal indultam leszerelni a megyeházán elhelyezett nemzetőröket, megerősítve kis csapatomat a

Bozsik István rajza.

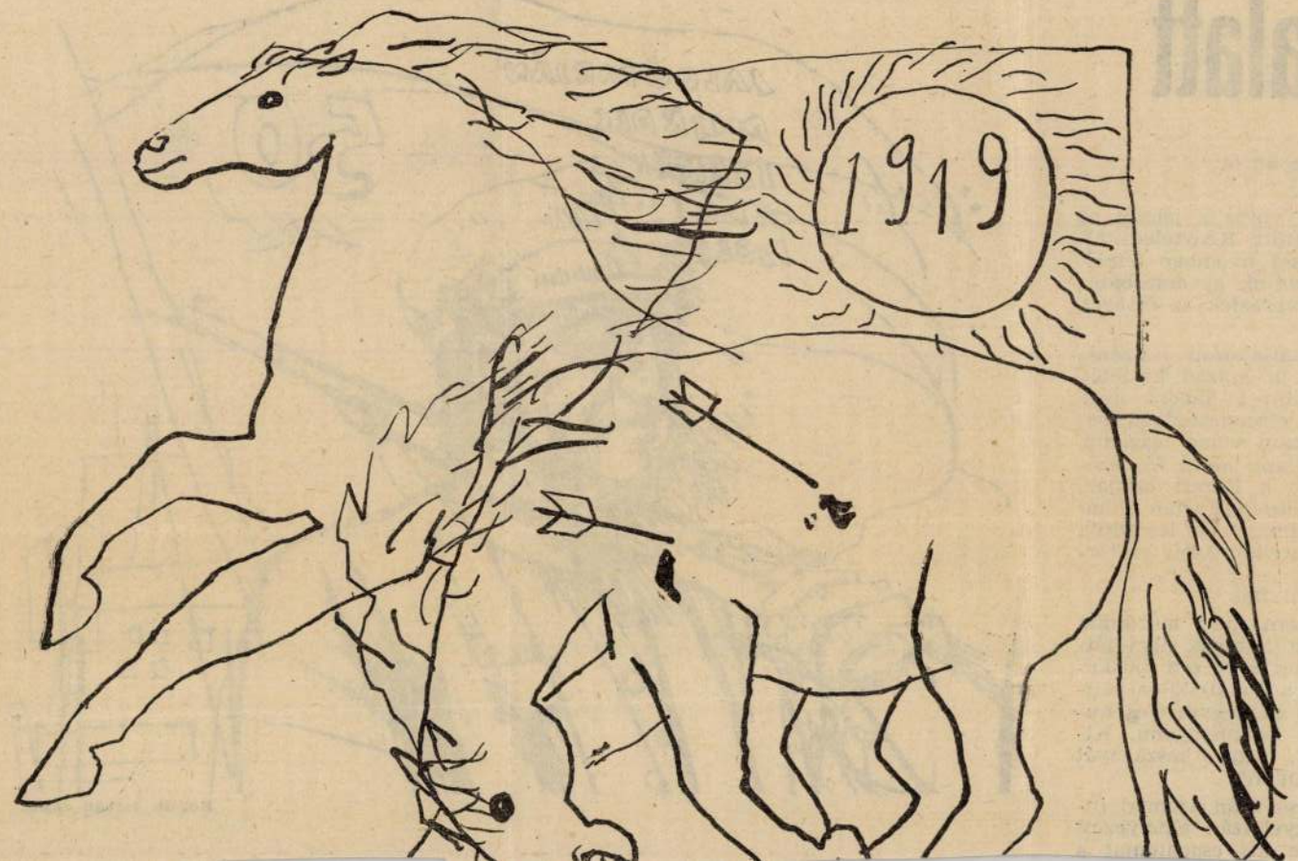

„A diktatúra szó n
amely kifejezi azt
melyet
két osztály,
két világ,
két világ-
történelmi
korszak
vív
egymással."

(Lenin)

GRAS

be sodo[illegible]. A kommunisták feltétlen bekövetkező bukása után — mondta Garami — a szociáldemokrata párt még újra a tömegek élére állhat." A szociáldemokraták a legteljesebb pesszimizmussal, a győzelem, a diktatúra minden reménye és akarása nélkül, tragikus pózban és októbert gyászolva léptek a márciusi útra: „Elvégeztetett. Elbukott a szép reményekre jogosító októberi forradalom... Megtörtént a nagy tragédia első szereposztása" (Böhm: 257 és 264).

Amikor Böhm könyve végén mérleget csinál, az egész proletárdiktatúra tanulságát, a magyar munkásság harci célját egy mondatba sűríti. És ez a mondat, az út, a cél, a tanulság: „Harc a bolsevizmus ellen!" A tizenkilenc utáni évek bebizonyították, hogy a szociáldemokrácia megértette az intést, a féltést, a „harc" útját. Ma a német Loebe és Severing Hitlerrel együtt és egy sorban, a fasizmus barna ingében harcolnak az „egyetlen veszély", a bolsevizmus ellen. A magyar szociáldemokrácia teljes jobbrafordulását, teljes ellenforradalmi jellegét ma még Kossuth Lajos kapóra jött szellemével takargatja. A szociáldemokráciából, mely valaha a proletárforradalmi márciusra szövetkezett — kispolgári bankettes és koszorús Kossuth-párt lett. Október? Hol van már a tavalyi hó, „a szép reményekre jogosító"!? A magyar szociáldemokrácia ebben a pillanatban az üres kuruckodás, a legtöbbet koptatott magyar frázis — 1848 — főrészvénvese!

Mi a tanulságot másképp vonjuk le. A prole-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Bozsik István

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest
NOV 24

1021

Bozsik István rajza

a magyar lányt? „
ka."

A magyarok m
hívják. Most éppe
esemény — heti je
tó —, hogy a ma
nak hívják, meg Ti
Zsoltnak. A magy
dig Andreának, Er
kónak, Mónikának
Ildikó-nap tehát:
nep (most volt egyébként, november 17-én). Készülhetünk az új népi rigmusra: „Ha Erika mérges, nem lesz krumplink férges". És készülhetünk az Andrea-napi országos búcsúra. Ihatjuk a Zsolt-áldomást, az osztrákoknak pedig meg kell tanulniuk, hogy a magyar: „Der Tschaba". És a magyar lány: „Die Tschilla".

Úrhatnámság? Olyasmi. Nem én találtam ki, évek óta cikkeznek róla: miután elvettük az

olyan az Andris itt, mint a dikó a hallban. A kezek nem találkoznak, noha „fölfelé" kapdos az egyik és „lefelé" keresgél a másik. Kommunikációs rendszer, amelyben nincs „visszacsatolás". Ezt már én találtam ki, de oly tudományosan hangzik, hogy felhasználásra tovább adom azoknak, akik igazolni is tudják. Vagy cáfolni.

Faragó Vilmos

...OFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 6

adatai is.

Bozsik István

621

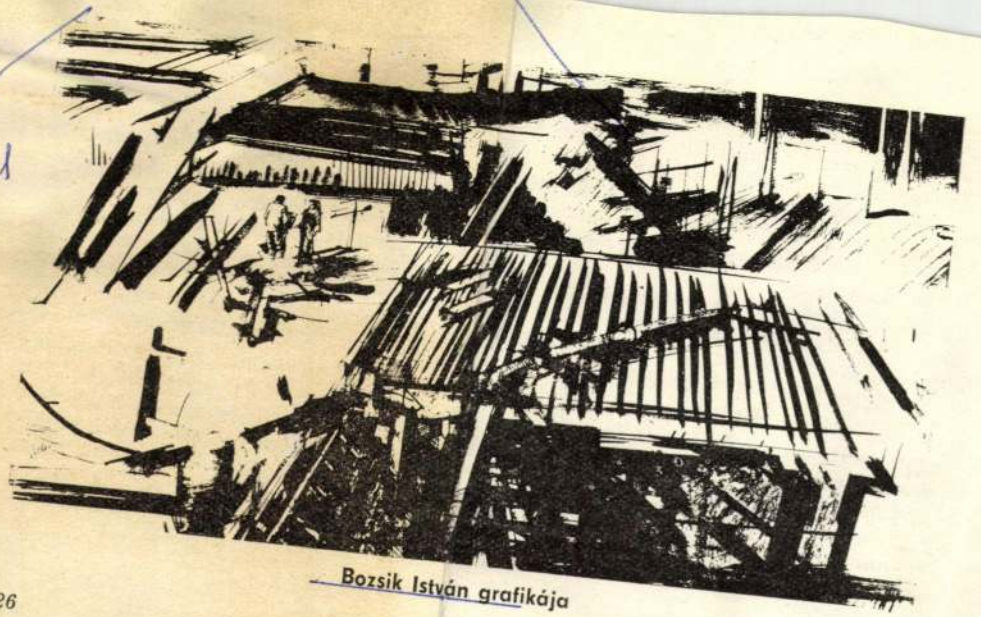

Bozsik István grafikája

megbecsülés igazságosnak tartott szintje 1970 ót
zott. Mint ahogyan a „szövegek", a megkérdezet
toztak. Az érvek, argumentumaik, amelyekkel i
güket, tartalmukat tekintve ugyanazok maradta
azonban itt is érzékelhető volt.

Alighanem tipikusnak tekinthető a jelenlegi
itt szó szerint idézünk az egyik kérdőívből: „Az
nelem—magyar szakos középiskolai tanár — a
részéről nagyobb megbecsülést érzünk. Kezdik
pének jelentőségét a jövő társadalmát illetően.
nem halad ezzel egyvonalban. Nem ismerik, és
sokrétű, idegfeszítő munkáját, többnyire csak azt
De hogy év vége felé hány pedagógus kap nyugtató injekció-kúrát,
tudják. Nem tartják fontosnak általában az iskolák ügyét, pedig éppen a jövő
generáció érdekében kellene ezt a kérdést elsőrendű feladatként kezelni . . ."

Az idézett válaszhoz még tegyük hozzá, hogy felmérésünk még az oktatás-
ügy továbbfejlesztéséről szóló párthatározat megjelenése előtt fejeződött be. Az
azonban nyilvánvaló, hogy pedagógusaink nem maradtak érzéketlenek helyzetük
javítása és szerepük tisztázása érdekében hozott, de a felmérés időpontjában jó-
részt még csak az előkészítés stádiumában levő munkálatok, viták, tenniakarás
és nagy figyelem iránt. Ez a közérzetben, az önkép sztereotípiáiben is észre-
vehetően jelen van, bár természetesen még nem túlságosan jelentős változásokat
produkálva.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BORSODI SZEMLE
Miskolc

1972
6

1021

Bozsik István

Bozsik István grafikája

lődést, az ország lakossága műveltségi szín
zánkra az elmaradott társadalmi viszonyok
sége) következtében kultúra és életmód sz
— rendkívül kedvezőtlen helyzet volt jel
A felszabadulás óta ilyen vonatkozásban i
országban. Sikeresen teljesítettük a volt ur
mának felszámolását, megteremtettük a né
tőségeit. Nagy eredménynek tekinthetjük,
százaléka végezte el az általános iskola n
lieknek 15,6 százaléka érettségizett, hisz 1
zalék volt[1], de a jövő követelményei szemp
elégítő. A világviszonylatban bekövetkezett tudományos-technikai
követelményeket állít elénk művelődési viszonyok szempontjából.

A tudományos-technikai forradalom, mint olyan, egymással kölcsönhatásban végbemenő változások komplexuma, amely nemcsak a technikában, hanem a társadalomban is érezteti hatását[2] — eltérő társadalmi következményekkel jár a szocializmusban és a kapitalizmusban. A kapitalizmussal szemben a szocialista társadalom jobb lehetőségeket teremt az ember művelődéséhez. Ezen az alapon lehetővé válik, hogy jobban megértessük a technikai és társadalmi változásokat, s az e téren jelentkező új eredményeket az ember szolgálatába tudjuk felhasználni.

Társadalmunk alapvető célja a szocialista életforma kialakítása, a szép és értelmes emberi élet megteremtése. Ehhez elsődleges feltétel a termelés növelése, a jólét közvetlen fokozása, amelyet nem lehet mellőzni, de társadalmi céljaink elérésében más tényezők is szerepet játszanak. A kultúrforradalom eddigi eredményei bizonyítják annak az elvnek helytállóságát, hogy: az életforma kialakításának a kultúra is rendkívül fontos tényezője lehet. Ebben a vonatkozásban a művelődés fejlesztése szocialista előrehaladásunk egyik legjelentősebb „harci" területét képezi.

Lenin a fiatal szovjet állam életében kezdettől fogva nagy jelentőséget tulajdonított a művelődésügynek, a proletárállam kultúrája kérdéseinek. Az ipar, a korszerű mezőgazdaság megteremtésének egyik legsürgetőbb és legfontosabb alapelvének a művelt, a korszerű munkára alkalmas néptömegek képzését tartotta[3].

A szocialista országokban ma a kulturális forradalom és a tudományos-technikai forradalom egymással összekapcsolódva valósul meg; egyaránt szolgálja a

1021

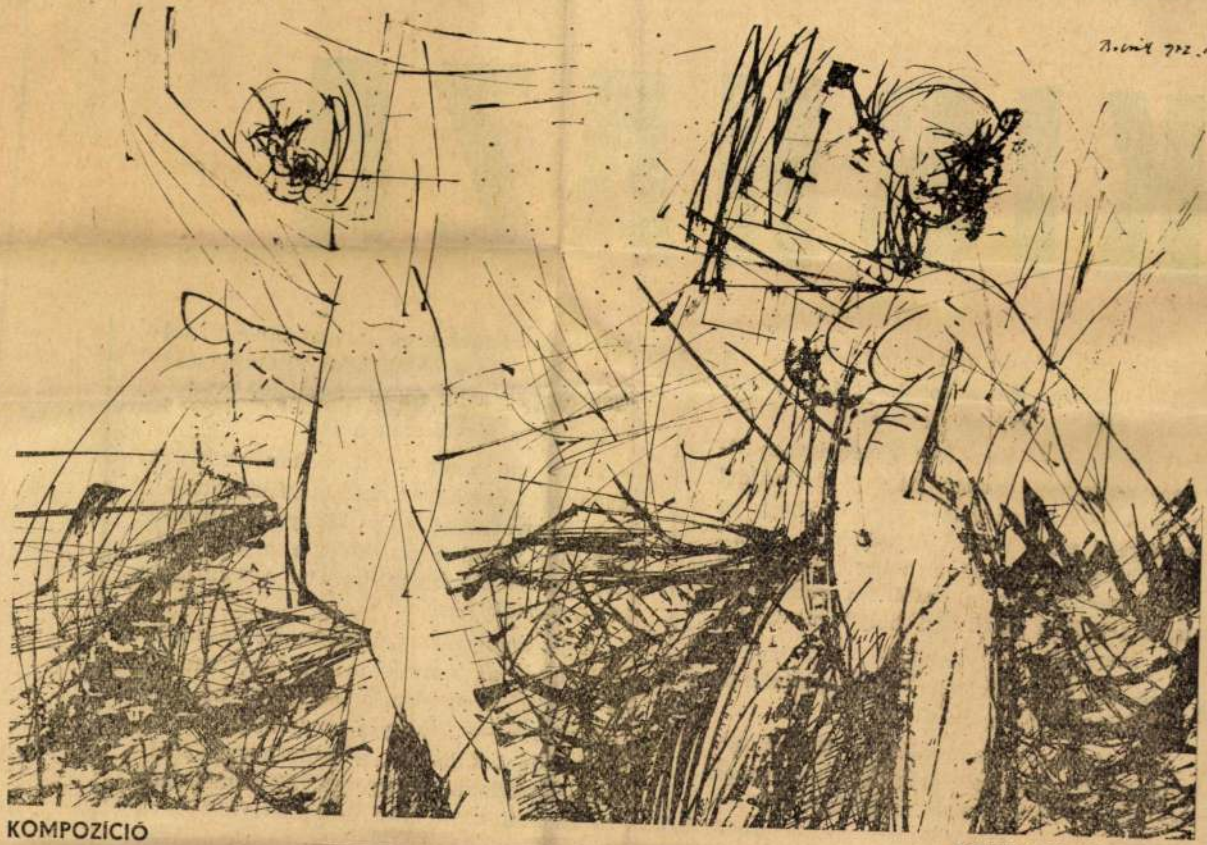

KOMPOZÍCIÓ

BOZSIK ISTVÁN RAJZA

SHA7

an az embernek?

fogalmat is: „szülő-
ndolnunk.

is a történelmi-múlt-
n néhány évtizeddel
t a *törvény*, hogy az
többségénél, kivált
a helységnév került
halálozás rubrikájá-
ési hely" rubrikájá-

les ez napjainkban,
törvény.

ordulhat többet elő,
még apáink korában
t megértek úgy né-
ulujuk, szülővárosuk
ék át.

tájait. De ne...
jes ember sincs olyan, ak...
nak csupán a hajszálgyökerei.

Erőteljes főgyökerek nélkül.

Mert, aki „mindenütt otthon van", az sehol sem érezheti magát igazában otthon, s a gyermekkori sűrű környezetváltozást ma már joggal a pszichológia, a pszichiátria gondjai közé sorolhatjuk: a *civilizációs ártalmak* közé.

A jelek szerint az úgynevezett *hospitalizáltság* — az a szellemi-lelki kór, amelyet a cserélődő gondozók okoznak az apró gyereknek — érvényes valamiképpen a cserélődő lakóhelyre, a szülő-nevelő földrajzi-társadalmi környezet változandóságára is. Aki sehol sem ereszthet mélyre a gyökereit — lévén mindenütt csak átutazó

SAJTÓHIRADÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728
NAPJAINK
1973 JUN 3

1021

Bozsik István

Bozsik István rajza

Bozsik Sz.

1973. MÁJUS 12.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
ÉLET ÉS IRODALOM
1973 MÁJ 12

...khelyről. Test- ...kötésre, ahol Fábián szemét sejtette. — Tényleg felolvassam? — kérdezte.

Perhács László rajza

...földjéről. ...az ország ...kéményel... ...s a hurk... ...gondolta: ...életben ...

— Tíz ...lanul má... ...tába jöt... ...mire szá... most ez ... az életen... ...kell több... ...ami neke... ...kem szül...

Zsófi összesz... ...nyért, miben a ... benozta, felcsipegette a kel...rmorzsákat.

— Szeretnéd, ha utánad mennék? — kérdezte.

— Azért jöttem, mert szeretném.

— Fanny helyébe?

Fábián nem szólt.

Zsófi egy futó, pillanatnyi hangulat erejéig úgy érezte: szegényes és hiábavaló volt az élete, az évek folyamán az életéből úgy hullottak ki egymás után a régi álmok, mint a rossz fogak, s most már nagyon távolinak tűnt az idő, amikor a megyei középiskolák tornászbajnokságán a kelepek, spárgák és szaltók mámorában kipirulva hallgatta a fővárosi egyesület szakfelügyelőjét: — Jöjjön fel hozzánk, három év alatt komoly tornászt csinálunk magából...

Zsófi összeszedte magát.

— Én nem kockáztathatok — mondta. Az ujjaival a morzsákat rendezgette a tányéron. A bizonytalanságot én egy napig se tudnám elviselni. Te más vagy, de nekem biztos pontra van szükségem, mint ez is itt, ahol helyet kaptam és taníthatok... Persze, volt idő amikor szívesen mentem volna utánad. Talán egy évvel ezelőtt. Akkor lehetséges, hogy mentem volna...

Fábián nevetségesnek találta a helyzetét. Azt gondolta bosszúsan: Amitől tartottam, bekövetkezett... Halvány fogalma se volt, hogy Zsófival a világ imbolygni látszott, pontosan olyan érzést keltve, mintha egy hatalmas, égbe nyúló épület homlokzata előtt állva a magasba nézett volna.

a történelem. Nem tudat alatt, vagy mellékesen a kulisszák mögött, hanem az írói mesterség törvényeit tiszteletben tartó pontos szerkesz-

feljogosította őket erre.

Földes Anna

ság hívett oltalmazó emberek gyöngéd világa.

Iszlai Zoltán

Bozsik István: Híd

vüli testi erejéről és lovagi tetteiről író krónikások még akkor is túloznak, ha figyelembe vesszük, hogy a középkorban az átlagos testmagasság esetleg még a 135 centimétert sem érte el.

Hogyan vélekedjünk ezek után Anaxagorász Theopulosz történetírónak a IV. Albert udvarában kelt beszámolójáról? A bizáncit bizonyára megvesztegették a király tányérnyalói, hogy minél kedvezőbb színben ecsetelje Albert kiválóságát, nehogy az elkorcsosult görög császár vonakodjék dicsőséges királyunkhoz adni egyetlen leányát, a szépséges Hermione hercegnőt. Az udvaroncok hízelgése odáig fajult, hogy még Pósa báziási perjel szerint is a királyné másfél fejjel alacsonyabb volt Roppant Albertnél. Ez pedig lehetetlenség, ugyanis a spalátói zárdában őrzött koronázási köntös, amelyet a hagyomány szerint Hermione királyné viselt — bár más feltevések szerint a nagykun érsek miseruhája volt —, magas termetű személy számára készült. A Brüggei Képes Krónika is úgy ábrázolja a királyi párt, hogy a királyné magasabb IV. Albertnél. Sokan ezt a miniatúrafestő felkészületlenségének tulajdonítják, pedig immár tudjuk, hogy az ábrázolás megfelelt a valóságnak.

pedig a titokzatos
vajda, a Nyevicki család
a király altegerója irány
ország sorsát. Ő győzte
va Hodrubalt, őt látták
böző krónikások és köv
pélyes alkalmakkor te
díszben, bár más
megelégedett a palati
vel. Hogy ennek mi
Ezt még nem lehete
zonyossággal eldönt
lenne értelme, akk
tanánk, szembehel
ténelmi kútfők
történelmi forrás
egyszerűsítve tár
szakot, mikor a
IV. Albert szem
ra, és a feudáli
vívott harcára
Tudjuk, hogy a valósa
bonyolultabb a róla alkotott
delnél. Márpedig a Rubucs — IV. Albert személyazonosság kétségkívül bonyolultabb, mintha kritikátlanul hitelt adunk a kortársaknak.

Ideje, hogy minden illúziót, a nemzetieket is beleértve, félretegyünk, és leszámoljunk a középkorból öröklött, dinasztikus érdekek által táplált, ma már érvénytelenné vált legendáinkkal.

Lássuk be, hogy IV. Albert, történelmünk nagy alakja nem is létezett.

ÉLET ÉS IRODALOM
SZÁTOFIGYELŐ
MAGYAR HÍRKÖZLŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

tikája
Van persze
novellairodalomnak eg
magyar
olyan vonulata — mondjuk Krúdytól Gelléri Andor Endrén át Mándyig, hogy csak a legfontosabb pontokat jelöljük —, amelyre erős líraiság jellemző. De a novellára, mint műfajra, jellemzőbb a drámaiság. Maupassant, Csehov, Móricz, Nagy Lajos — hogy megint csak néhány pontot jelöljünk — arra bizonyíték: a novella első-

1021

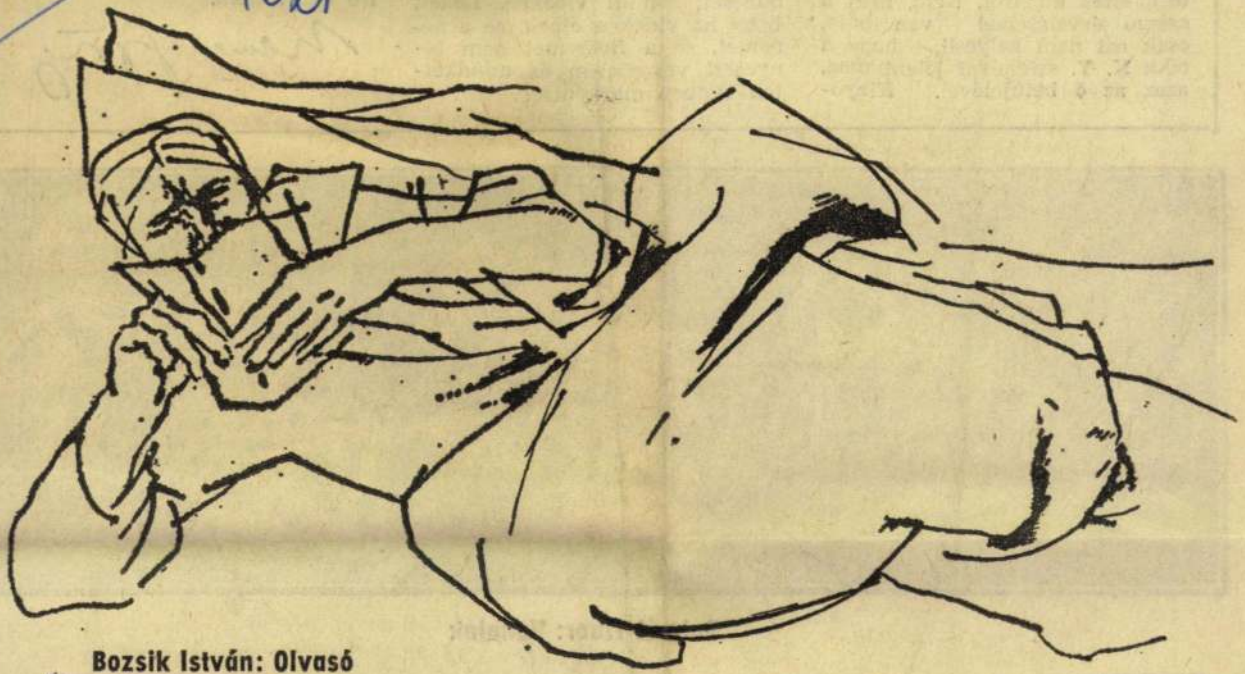

Bozsik István: Olvasó

mi lapunkban egy cikket a bútorgyártás hibáiról. Nem, nem a szerző érveléseivel van baja, csak azt nem helyesli, hogy a cikk X. Y. szignóval jelent meg, azaz az ő betűjelével. Kinyo-

a kisváros vagy a
bűneset, mint vi
hogy ha vidéken él
német, se a fivére
nyegeti veszedelem
ten életben maradn

1972 SEP 23

ÉLET ÉS IRODALOM

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRKÖZLŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Dohnál Tibor: Vonalak

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 JUL 30
Északmagyarország

Bozsik István

64

1021

PORTRÉ

Bozsik István munkája

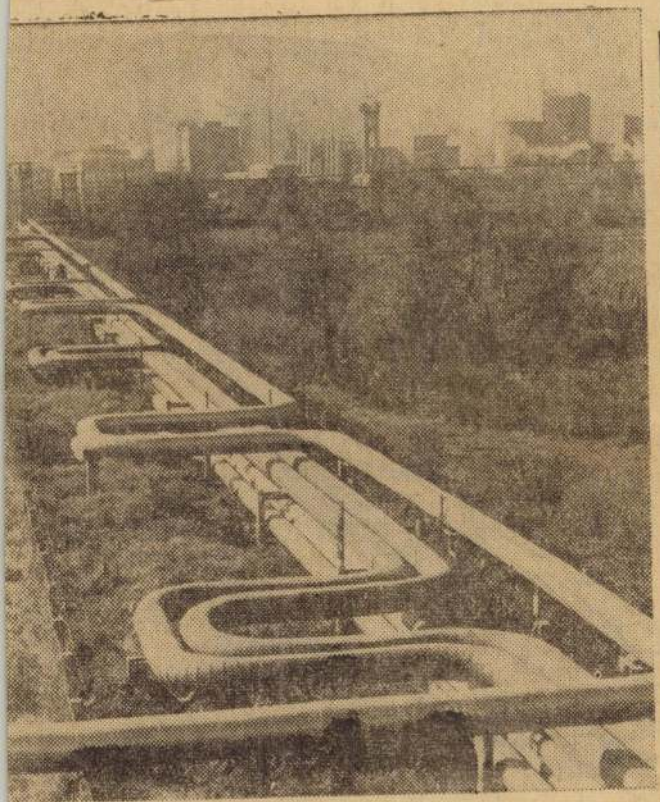

ÉVK LÁTKÉPE

Fotó: Gallyas Béla

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1974 JULI 18

Děli Hirlap (Miskolc)

Bozsik István

1021

(Bozsik István rajza)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 MÁJ – 8

Északmagyarország

Bozsik István
1021

1974. má

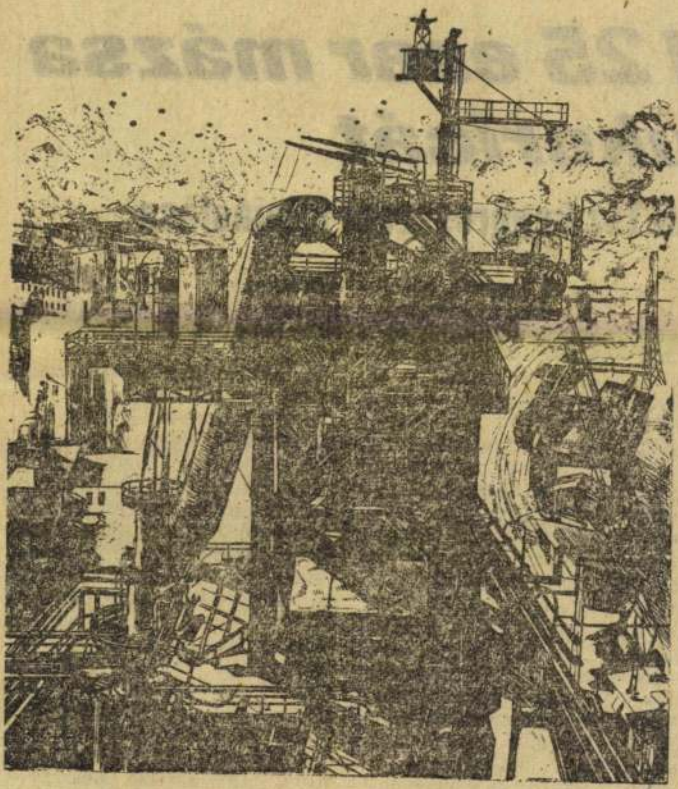

KOHÁSZAT

Bozsik István rézkarca

szerda

l 25 ezer mázsa ukoricát

th Tsz kongresszusi felajánlása

ég a tavalyi legjobb eredny, s a célul meghatáro-ott 49,2 mázsa között. A további termésnövelést szava-olja, hogy a kukorica — a napraforgóval együtt — kü-önösen alkalmas az ipar-zerű, zárt rendszerű ter-mesztésre. A két növénnyel együtt lehet a leggazdaságo-sabban kihasználni a zárt rendszerhez szükséges nagy teljesítményű gépsorokat, az iparszerű szervezettségű tech-nológiát.

Ezért lépett be a pataki Kossuth Tsz a „nádudvari rendszerként" emlegetett Kukorica és Iparinövény Termelési Együttműködésbe. Ez az országos kiterjedésű szövetkezeti vállalkozás a már nemzetközi gazdasági te-kintélynek számító nádudva-ri Vörös Csillag Termelőszö-vetkezet gesztorságával — szövetkezeti gazdaság! S mennyi ennivaló kell még a teheneknek és a hízómarhák-nak is.

A takarmánynövények mű-velési területének és hozamainak tetemes növelése te-szi lehetővé, hogy a Kossuth Tsz teljesítse kongresszusi felajánlása következő szaka-szát is, miszerint az eddigi legnagyobb tételű húsértéke-sítést jövőre szintén meg-kétszerezi. Az eddigi rekord, az 1970. évi teljesítmény 8419 mázsa baromfi-, szarvasmarha- és sertéshús értékesítése volt — jövőre viszont megközelítően 17 ezer mázsát szándékozik ér-tékesíteni a szövetkezet.

A Kossuth Tsz kongresz-szusi felajánlása beszédes példa arra, hogyan lehet egyszerre szolgálni a csoport-érdeket és a népgazdasági

1973 MÁR

Északmagyarország

1021

Bozsik István

Bozsik István rajza

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

vekedésére, a fokozódó igenyek kielégítésére. Kollát Sándor, a Borsodi Iparcik Kiskereskedelmi Válla igazgatója és *Gönczi Jáno* áruforgalmi főosztályvezető igennel válaszol a kérdésre.

A kereskedelem érzékeny műszerként jelzi, mutatja az életszínvonal alakulását. 1971-ben és 72-ben például — amikor volt kívánnivaló a dolgozók, elsősorban a munkások jövedelmével, életszínvonalával kapcsolatosan — csökkent a tartós fogyasztási, az iparcikkek forgalmának aránya és üteme is. S bár a forgalom tavaly például 5 százalékkal nagyobb volt az előző évinél, mégis érezhető volt a kereskedelemben az elhalasztott kereslet. Gondolunk például arra, hogy elhalasztották a vásárlók a már öreg tv, hűtőgép és bútor újabbra, korszerűbbre való kicserélését. A háziasszonyok rengeteg lakkot vásárolnak, ugyanakkor az üzlekben meglepően kevés — ente alig 50—60 parkettfélőgépet tudnak eladni.

Igen nagy az igény az úgynevezett ifjúsági lakószoba iránt. Ebből, az aránylag olcsó bútorból sosincs elég. Nagy lehetőségek ezután sincsenek. A vállalat és a Tisza Bútorgyár között megegyezés jött létre, amely szerint az üzem a sátoraljaújhelyi új boltot ellátja ilyen lakószobával. A BIKV megegyezést kötött a Mezőkövesdi Asztalos Szövetkezettel, a múlt évben megtartott miskolci kiállításon bemutatott Kriszti gyermekszobára. A szövetkezet ebben az évben több száz ilyen olcsó bútort ad át a kereskedelemnek. Ezzel így már négy gyermekszoba típus között választhatnak a vevők.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Déli Hírlap Miskolc

Bozsik István

1973 MÁR -3

1021

* Tanulmány

(Bozsik István rajza)

✶ *Kísértet járja be Európát, a kommunizmus kísértete... — idézte a Kommunista Kiáltványt Koszti Lajos, a városi pártvégrehajtóbizottság tagja, az LKM pártbizottságának titkára megnyitó beszédében. A történelmi dokumentum megjelenésének 125. évfordulója alkalmából tegnap délelőtt az LKM vendégházában emlékülést rendeztek. Koszti Lajos köszöntötte a megjelenteket, köztük Moldován Gyulát, a városi pártbizottság titkárát és Trensz Gyulánét, az MSZMP KB*

Déli Hírlap Miskolc

1973 MÁR 10

1021

Bozsik István

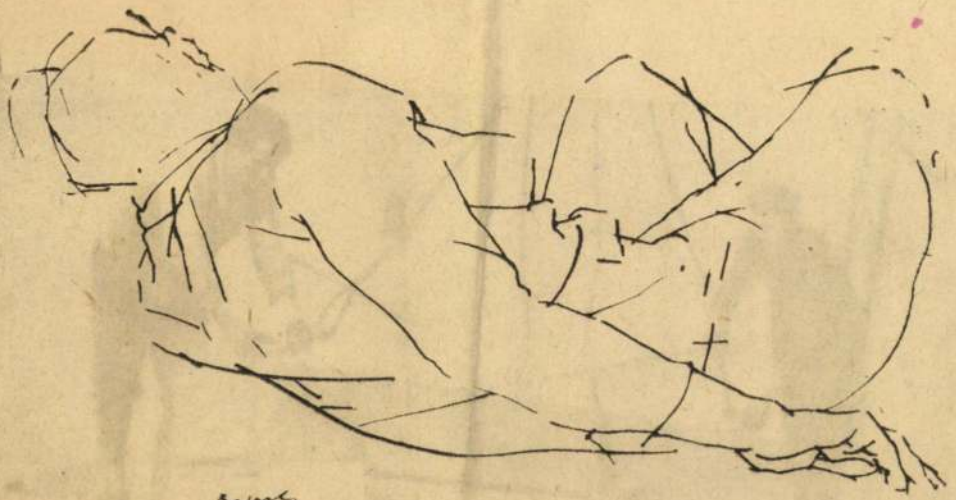

★ Tanulmány

(Bozsik István rajza)

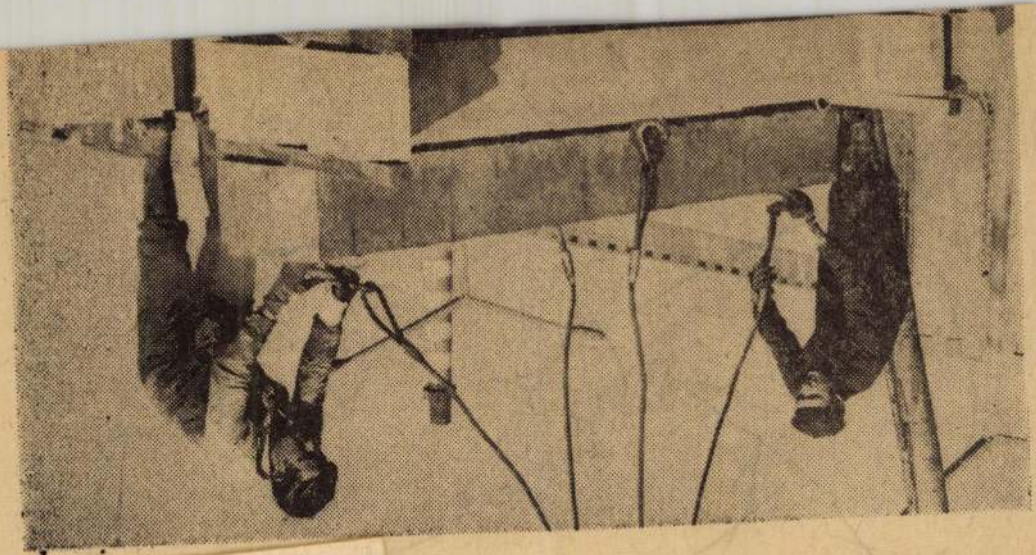

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1974 APR 28
Északmagyarország

Bozsik István

1974. április 28., vasárnap

1021

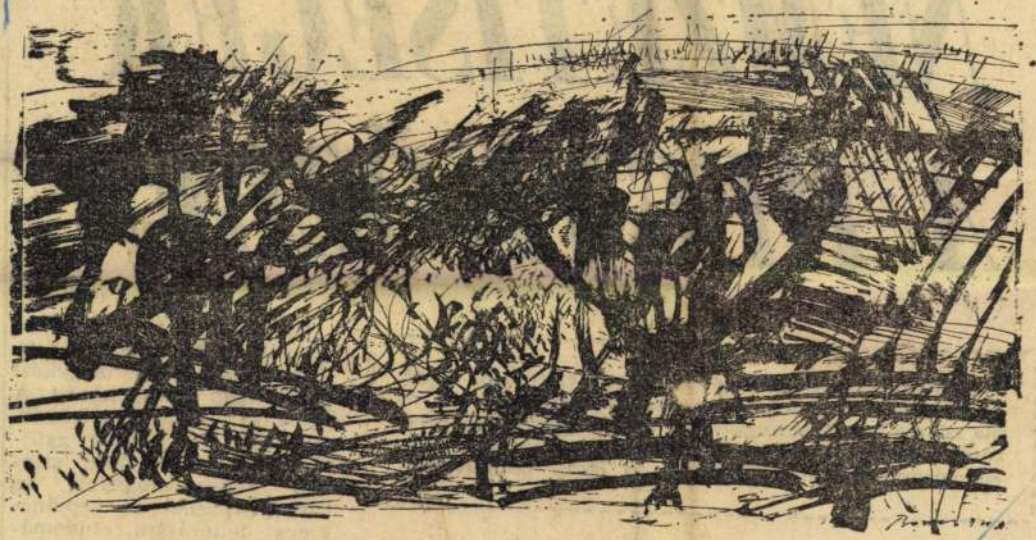

Bozsik István munkája

1974. április 28., vasárnap

NEMZETISÉGEK A HEGYKÖZBEN

A sátoraljaújhelyi járásban rendezett nemzetiségi napok jó alkalmat szolgáltatnak az átfogó számvetésre: az itt élő szlovák és német anyanyelvű lakosok helyzetének elemzésére. Ennek az elemző munkának az elvégzését iránymutatásával példásan ösztönözte a járási pártbizottság.

A Hegyköz nyolc településén — Háromhután, Komlóskán, Füzéren, Alsóregmecen, romnegyedében gáztűzhely! A járási átlag csak 6, illetve 17,5 százalék.

Élénkül a nemzetiségi la-

Közvetlen a kapcsolat szlovákiai tudományos intézmények és a hegyközi nemzetiségi falvak között. A Szlovák Tudományos Akadémia 1972-ben végzett gyűjtőmunkát a hegyközi szlovák néphagyományok, az itteni népzene- és néptánckincs feltárására, tudományos megőrzésére. Jó szolgálatot tett ezzel a két szomszédos nép kölcsönös kulturális hatásainak dokumentá-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1974 MÁJ 13
Déli Hirlap (Miskolc)

Bozsik István

1021

Bozsik '73

* Tanulmány

(Bozsik István rajza)

* A Búza tér forgalma egy átlagos hétköznapon. Sokan azt történik több baleset. A piacra igyekvő

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1974 ápr 7

Északmagyarország

Borsik István

1021

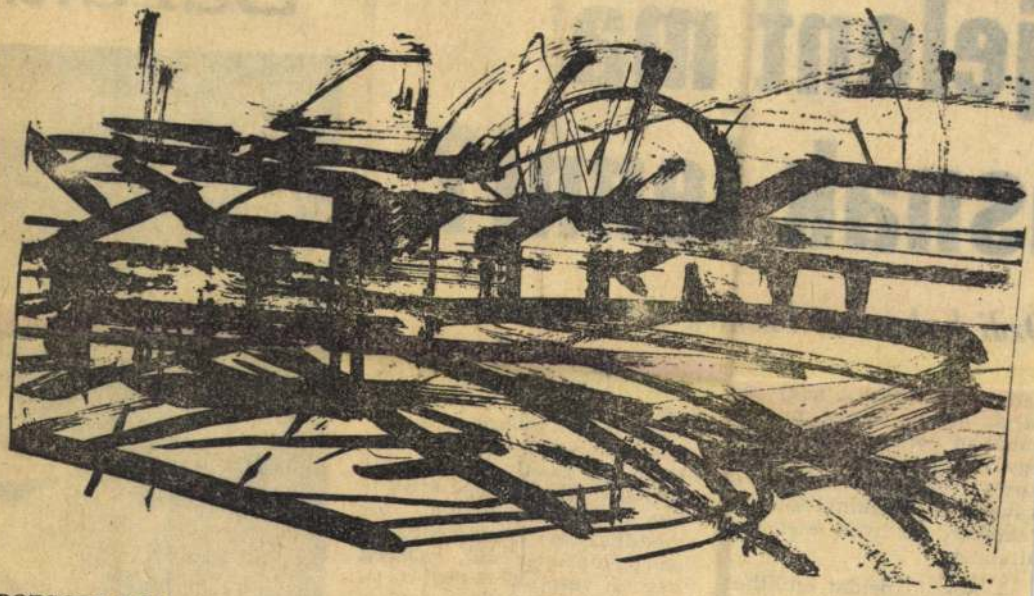

BORSODI TÁJ

Bozsik István munkája

jelent ma snak lenni?

Ózdi Kohászati Üzemek dolgozóival

enki sem mondta, hogy foglaljak helyet. Persze, munkaruhában voltam. Ugyanakkor egy másik jól öltözött „várakozót", nemcsak hellyel, de kávéval is megkínálták. Szerencsére, az ilyen eset nem általános.

— Sok jó példát említhetnék a fizikai munka egyre nagyobb megbecsülésére is üzemünkben. Örvendetes, hogy rendeződött a kezdő végrehajtásig. Nagyon jó dolog ez, vigyázni kell azonban, hogy a különböző bizottságokba delegált, egyszerű emberek ne csak a statisztikát javítsák. Ahhoz, hogy érdemben nyilatkozhassunk, elmondhassuk véleményünket, az önképzésen túl szükség van a vezetők bátorítására, és ami legalább ilyen fontos, a különböző jelentések az egyszerű emberek számára is érthetők legyenek. Úgy érez-

Bazaltk

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720
1974 MÁR 1
Északmagyarország

Bozsik István

1021

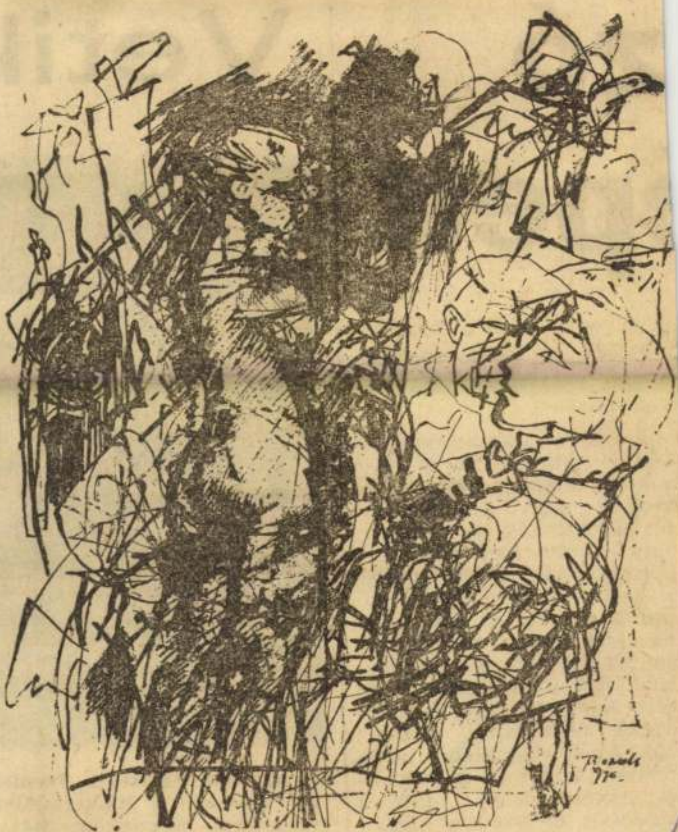

Bozsik István rajza

zó

épett

a helyes elvek és a mindenki számára gyümölcsöző gyakorlat összhangjáért, megvalósításáért.

Az 52 fős alapszervezet jelenlegi munkaterve is hűen tükrözi, hogy a héttagú vezetőség nagy figyelmet fordít a gazdaság pártirányítására. Februárban például a kommunisták megtárgyalták a múlt évi gazdálkodás tapasztalatait és az idei beruházások tervét; márciusban az 1974. évi termelési és pénzügyi tervek teljesítéséről és ezzel kapcsolatban a kommunisták feladatairól tárgyalnak. Az év első felében napirendre tűzik még a vagyon- és balesetvédelem időszerű kérdéseit, értékelik a háztáji bizottság munkáját és a tavaszi mezőgazdasági munkák elvégzését. A vezetőségi ülések és taggyűlések tervei között szerepelnek már a betakarítás előkészületei is...

Vetik

A nagykátai Kossuth Termelő zet 1974-ben a Magtermeltető vetőmagot. Képünkön: Megke

Talajjavítás

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1974 ÁPR 2 0

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest
Bozsik István

1021

Bozsik István rajza

bé sikerült művei, amelyek szobraihoz hasonlíthatók. k hasonlíthatók más mű- is: a konstruktivizmus el- venegynehány esztendeje m kínálja a példát arra életre, amelyet itt a *Kapu Hasított hasáb* képvisel.

ben is: Viltnek éppen ez- táradt konstruktivizmussal legnagyobb baja. A nagy- egyhangú kőrengetegével, üveggel és a takaró fém- kel, amelyek elrejtik elő- emberi kapcsolatokat. Tud- e, hogy a modern techni- az ipari civilizáció a dol- djéhez tartozik, része a emnek. Nem ringatja hát llúziókban. Nem menekül rmészetbe. Ellenkezőleg: a élet modern anyagaival k megszelídíteni a technika snek látszó mechanizmu- számítógépbe lehet prog- egy szonátát, akkor talán tatott áramkörök képi lát- an is felfedezhetjük a har- — alighanem ez a belső a Vilt művészetének. Az

ne is szoljai vésznek kel Kellene, mer kampókkal el mi nem deri kák semmit pontosan úgy a festékes tu *à Kassák* az műve a tárla több lenni n egy gyönyörű kocka ízléses cept art művekből azonban hiány- zik a gondolat. Olyan munkák ezek, amelyek még nincsenek kés- zen, nem értek meg a kiállításra. Az egymás mellé tett két kocka — az egyiken Pest, a másikon Buda neve olvasható — nem valami szellemes ötlet. Plasztikailag meg azért semmitmondó, mert maga a művész mondott le a formákkal való gondolatközlésről. A valóban jó ötlet a valóság meglepő összefüggéseire ébreszt rá bennünket. A mai írók néha úgy dolgoznak a nyelvvel, ahogy Gulyás szeretne a bazaltkővel. De hiába: egyelőre több érzéke van a manuális munkához, mint a nyelvi bravúrokhoz.

ereztem, mind intenzív mesterségbeli felkészültsé nyát. Az ötvenes évek kezdtem el ismerkedni a csi iskola eredményeive Rudolf, Járdányi Pál és ként velem egyidős Sze Endre társaságában. E eleinte idegenül álltam a weberni iskola technik az elemzések vittek kö művek szelleméhez. Am dig módunk adódott a ki re s tanulmányozhattuk a si törekvéseket, akkor m dött a technika elsajátítá vott harcom. Úgy érzem, san, lépésről lépésre h előre, s az utolsó hat-hé értem el arra a fokra,

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Bozsik István

1974 AUG 20

1021

Bozsik István: Kapáló

akarat, hogy a szülők konok idomításának ellenszegüljön. Szófogadóan boldogtalan.

Ilyen sors várt volna Ilikére is, akiről a Magyar Ifjúság közölt szívszorító riportot. Ilike is jó kislány. Szülő jobbat, engedelmesebbet, hálásabbat nem kívánhat. És akárcsak a hegedülésre kényszerített kisfiú, a nyelvzseninek kikiáltott leánynka apja-anyja, Ilikének is jót akartak, akik a világra hozták. A maguk módján, a maguk feje szerint. Ilikét tornász-karrierre ítélték. Fizikai bátorságra, vakmerőségre, kitartásra. Háromméteres trambulinról ugratták a mélyvízbe, amikor kicsi volt; betonpadlón kellett ugrania a flikket és ha elsírta magát, büntetésből edzésre sem járhatott. És Ilike karriert csinált. Térdelváltozással, ujjtöréssel, váll- és gerincsérüléssel, könyökficammal nyerte az érmeket. Szenvedések árán, szófogadóan lett apja büszkesége. Míg nem a közelmúltban megírta levelét az illetékeseknek, melyben közölte: abbahagyja tornász-pályafutását. A kitűnő riport szerzője szerint Ilike múltbeli sikerei az emberi akaratról szólnak.

Mi Ilike legszebb sikerének örülünk: annak, hogy végül érvényre juttatta a *saját akaratát*. Ehhez igazi bátorság kellett.

Szép volna, ha minden Ilikék szülei belátnák végre: fontosabb, hogy a gyerekünk boldog, ép és az *életben* sikeres legyen, mint

SZABÓ GYULA
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-779

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

[illegible] már bezárták, elégszer hallottuk, valamikor megnyílik, mint önkiszolgáló étterem, nem is érdekes már a kávéház-sirató. Mégis, csak még egyetlen mondatot szeretnénk idézni a már régen önkiszolgálósított, s most ismét átépítésre ítélt *Belvárosi kávéházról: „A túl kényelmes fotelok hosszú ülésre, maradásra csábították a vendégeket."* Minket javaslattételre csábít ez a frappáns okfejtés. Mi lenne, ha sámlira ültetnék a vendéget? Vagy drótkefébe? Ha már a kidobó-ember nem fér össze a korszerű vendéglátás fogalmával. Bár lehetnének ebben is korszerűek és építhetnének a Belvárosiba *farbarúgó gépet.*

(frank)

HAZAI GYÁRTMÁNY

Északmagyarország

Bozsik István

1021

Vázlat

Bozsik István munkája

1973 FEB 25

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

séget. Az e
számban köz
lyes megfej
rikus világ
maiosz, Geoc

Könyvet
István 3532
zetőr u. 10.;
zsanna 3532 Mis
u. 8. II/2.; *Ková*
Miskolc-Pereces,
tér 8.

A könyveket
jük el.

i munkára

ünk

...s Daedalus.
19.51: Jó estét, gyerekek!
20.10: Öt perc sport.
20.15: Borodin: Igor herceg. Négyfelvonásos opera. Közben:
21.37: Versek.
21.41: Az operaközv. folyt.

U R

8.09: A beyreuthi ünnepi játékok énekkarának Wagner-operáiból.
8.30: A dzsessz kedvelőinek.
8.49: Schubert-dalest.
10.00: Új Zenei Újság.
10.35: Operettdalok.

1973 MÁR 18

Északmagyarország

Bozsik István

1021

EGYEDÜL

Bozsik István rajza

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓHIGYEZŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

hetőleg a
teszünk k
múlt vasá
zölt rejtv
fejtése: F
ger, Habá
alul a víz
víz az úr!
KÖNYV
Tóth Lász
cika, Mezé
me Pál
Firtkó Ka
aljaújhely, Madách u. 4. sz.
A könyveket postán küld-
jük el.

d megyei
Vállalat

rofilváltozása miatt

19.42: Ady Endre versei.
19.50: Jó estét, gyerekek!
20.15: Szimfónikus metamorfózisok Weber-témákra.
20.36: Tudósaink arcképcsarnoka.
20.51: Részletek Huszka Jenő operettjéből.
21.40: A hanglemezbolt könnyűzenei újdonságai.
22.00: Kamarazene.
23.10: Made in Hungary

URH

8.09: Három versenymű.
9.40: Riport. Világpiaci bédekker.
10.00: Új Zenei Újság.
10.35: Liszt kórusműveiből.
10.50: A világirodalom remekei.
12.10: Mozart: Bastien és Bastienne. Egyfelvonásos opera.
12.55: Bemutatjuk az Eterna-hanglemezgyár új Schubert-lemezeit.
13.50: Zenekari muzsika.
15.22: Visegrádi utca. Lengyel József történelmi riportázsának rádióváltozata.
16.07: Gundula Janowitz énekel.
16.29: Csak fiataloknak!
18.05: Antal István zongoraestje.

Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Északmagyarország

Borsik István

Vázlat

1021

Bozsik István rajza

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

se a világ ipari termelésében: tavaly már ők adták a világ kőszéntermelésének 43, a cipőgyártás 40, az acéltermelés 27 százalékát, és a világ villamosenergia-termelésének több mint egyötödét. A villamosenergia-termelésük 1972-ben elérte az 1142 milliárd kilowattórát, 15 százalékkal meghaladva az 1970. évi színvonalat.

kedv,
si egység

t számvetése

Bozsik István

1021

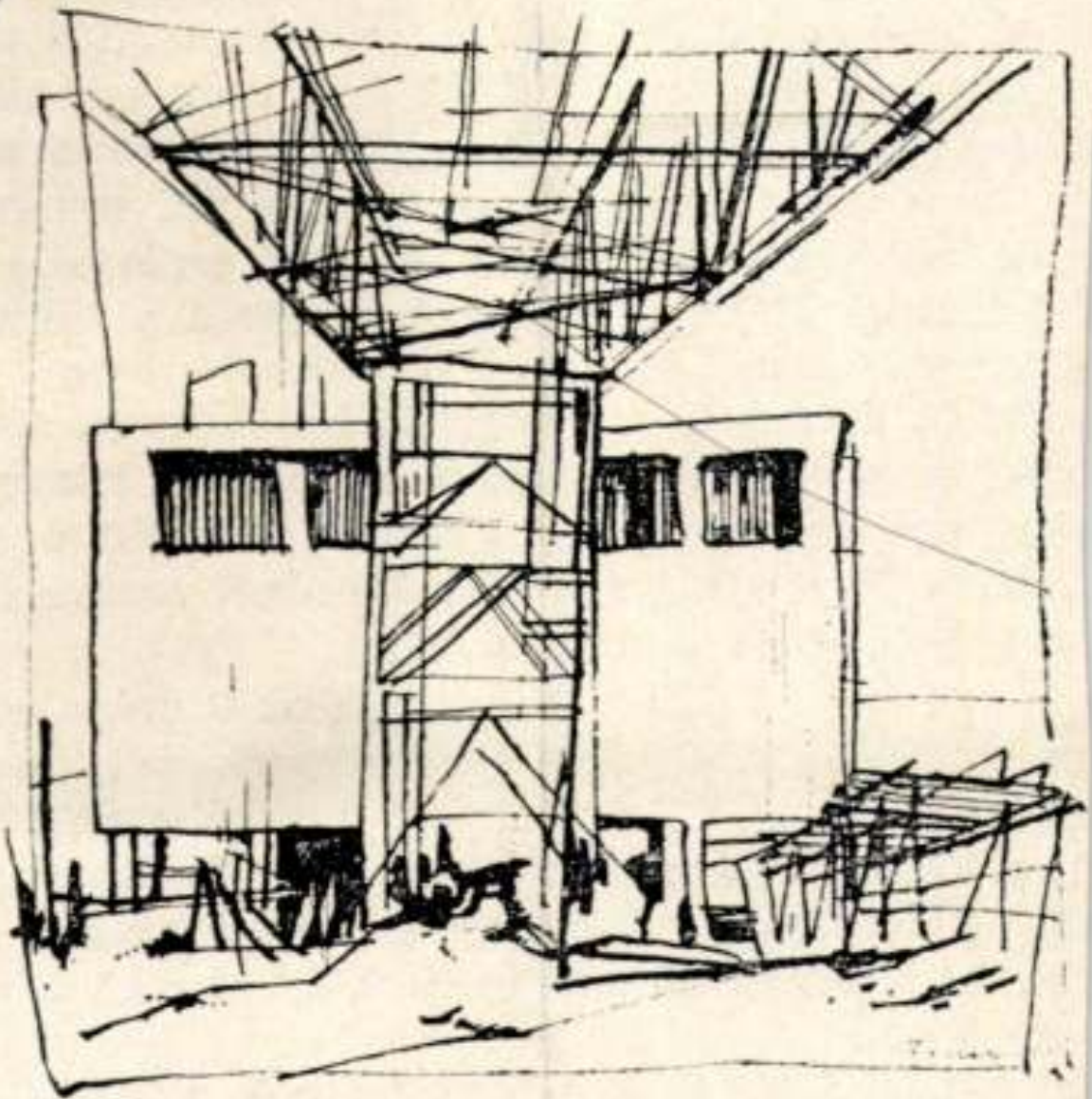

Bozsik István grafikája

eredménye megerősítette fel
vulás tapasztalható a pályak
ek és a munkahelyi vezetés,
ézkedéseknek van eredménye.
kell tovább haladni beilleszk
tt fiatalok 88 százaléka jól
resnek mondható. 12 százal
ét, nem tudott megfelelően a
edés kritikus időszakában fo
mi munkával kell segítséget
ségbe való eredményesebb be
pasztalt dolgozók továbbra is
yek, a primér szervezeteken
get nyújtsanak. A pályakezd
KISZ- és a szakszervezet. M
atok mielőbbi kialakulásáért.
emes, hogy az újfelvételes fia
munkát végez. Ezen főként a ga[illegible] vezetés segíthet. Na-
ll fordítani az újfelvételesek munkába állítására. Részletesebb-
i a fiatalokkal gyárunk múltját és tevékenységét, jelenlegi
it és feladatait. Jobban kell tudatosítani velük végzendő
gát, jogaikat és kötelességeiket, az országos, vállalati, üzemi és
efüggését.
zetek aktivistái többet foglalkoznak a kvalifikáltabb dolgozók-
alkalmazottak), mint a segédmunkásokkal.

1975

BORSODI SZEMLE

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., Üllői út 51.
Telefon: 138-088, 337-748, 340-726

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

BORSODI SZEMLE

1975

Bozsik István 1021

Bozsik István grafikája

– olvasom. Ahogy
vultak a gépműhel
háikat, értékeiket k
anyozójuk van. Arái

dési eszközökkel m
i — kielégítő színvo
ázak jelenlegi állapotukban nem alkalmasak már a mai ige
korszerűsítés csak külső — tehát nem tsz — anyagi erőfor-
tó.
a a férfiakénál magasabb, 54 százalék, a megfelelő élet- és
ztosítása „itt is elmarad az országos átlagtól". Állandó fog-
megoldott. A vezetőségnek elképzelése van esetleges ba-
ajta feldolgozó üzem létesítéséről.
segítség — a közös gazdaságnak, az egyénnek — az állat-
tt módszerük: 345 taggal (köztük nyugdíjasokkal is) kötött-
sertés hizlalási szerződést, s ezért — egyébként hatályos
a múlt évben nem kevesebb, mint 15 083 munkanapot írtak
munkanap-jóváírásból, s az állatértékesítésből 3 384 675 Ft

s a tsz-nek főmezőgazdásza, de nincs növényvédelmi agro-
a, építésvezetője sem. A várostól, „kultúrhelytől" való föld-
shelyzet megoldatlansága ebben egyaránt szerepet játszik.
i helyzeten javítanunk kell a jövőben" — olvasom az el-
amolóban. „Legfőbb gondunk az italozás kérdésével van."
az „enyém" és „miénk" fogalmát még összekeveri, ami fi-
n így fejeződik ki a most hivatkozott beszámolóban: „Lép-
i tulajdon védelme területén is."
a fiatalok, munkában résztvevő tagok lehető igénykielégí-
keznek meg az öreg, megrokkant tagokról: tavaly 120 000 Ft
tak részükre.

✶

nle ez évi I. számában Viszló és Debrétéről írott megálla-
egatívumokkal kellett zárni — a tárgyilagosság kívánja,

Bozsik István

1021

Bozsik István grafikája

et alapitani . . .
RÁF . . . Berr. berr Násznép I. vagy
enyasszony családja Amerika legna
egybekelése. Ez az igazi demokráci
adala. Üdvözöljük az ifjú és neme
k hazájába tűzhelyet alapítani . . . (i

erugiai" drámáiról már többször
s dadaista ismérveket egyaránt ma
k e művek karakterének vázolásá
npad hideg tárgyiasságától, s a dad
szurd abszolutizáló, dekadens me
lealista" expresszionizmus elvont p
ni atmoszféra megragadása —, a „kollektív öröm"
valósíthatatlan körülményei miatt, az optimista, himnikus aktiviz-
nikus látás, s a realisztikus szatíra irányába tér el. Akkori esztétikai
sét, világképét tekintve, nyilván abból a meggyőződésből fakadóan,
z ábrázolási, kifejezési mód, mellyel a „kollektív öröm" hiányának, e
kör) türhetetlenségének, s a változtatni akarás fontosságának tényére
gyelmeztethet.

an sokszor felhangzik az élet értelmét kutató kérdés, s e kérdésekre
laszt sokan a dráma potenciális tartalmi magjának tekintik. Úgy vé-
kkor is jól tudta, hogy e kérdésre csak az értelmes, alkotó emberi
sítása lehet válasz: maga is ezt éli. Nem is a válasz (pontosabban:
ötte is rejtett válasz) megkeresésééért teszi fel a kérdést, hanem azok
t, hogy adott világában e sors megvalósítása szellemi, érzelmi és ke-
get roncsoló akadályokba ütközik.

BORSODI SZEMLE
SZÖVETKEZETI KIADÓVÁLLALAT
BUDAPEST, IX., DÍSZTÓ UTCA 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 OKT 4 -

NÉPSZABADSÁG

Bozsik István

1021

Egy hajnali, türelmetlen sárgarigónak
Tőlbszöri kérdésére, vajon: Tű-tű, li-li, tin-lű?
Válaszom: Ekh, krcs, grmgrm. Szmrt.

BOZSIK ISTVÁN RAJZA

…nál már kifagyna
— Csakhogy amit
…n 6 frankért vesz
…n itt a felét sem f
…g a gazda; hang
…rt nem tud leszok
. Jean bácsi 62 é
…gustine asszony
…s Fernande lányu
…jhez. Hárman
…gy tanyán, néha
…szerződtetnek.

Mivel Magyarors
…n articsókás, Jea
…tel tart külön szakelőadást an
…k, aki sose látta, sose kóstolta
…val négyzetesen kell vetni;
…nden négyzetméter sarkaira le
…rni a régi szárnak egy-egy hü
…yknyi darabját; nagyon sokat
…l kapálni. 4—5-ször géppel,
…alább kétszer kézzel. Ezért
…k családi gazdaságok termesz
… sok és állandó kézi munka
… vele, nem lehet ipari mód
…reket alkalmazni. Hetenként
…szer kell szedni, szekérre rak
…a csarnokban a kereskedőnek
…dni. De előbb telefonon kell
…lni nekik, felhívni *Saint-Pol-Léonban* az egész piacon ural
…ó harmine kereskedőkirály

emelkedett. A műtrágya, a mezőgazdasági felszerelés viszont ketszeresen megdrágult; a terhek legalább 25 százalékkal súlyosbodtak, az üzemanyag pedig 200 százalékkal lett drágább egy év alatt. Kiszámítottuk, amit naponta tapasztalunk: apad a vásárlóerőnk."

Itt 20—30 százalékkal. A déli, szegényebb Morbihanban 50 százalékkal is! Ezért a harag, a paraszttüntetés Bretagne-szerte... De talán az állattenyésztőknek jobban megy? Elköszönök Crocéktól és a szomszéd községben, *Trémelben* bekopogok Personékhoz.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 NOV 14
ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Bozsik István

ÁG 4

1021

Bozsik István rajza

itással

énnyek

s feladatai

viták, a kiállítások, nagy száma miatt már régen kinőttük a rendelkezésünkre álló néhány helyiséget. Számos hazai és külföldi statisztika azt bizonyítja, hogy egy új és funkciójának megfelelő épület rendkívül eredményessé teszi a munkát. Nálunk nagyon hiányoznak — többek között — a klubélet feltételeit biztosító körülmények. A megfelelő létesítményben módunk nyílna a kapcsolatok kibővítésére, politikai kérdések megvitatására, és az előadások utáni beszélgetésekre, vitákra. De a klubélet egyéb pezsdítő tevékenységeit is kibővíthetnénk, a már régóta várt és a talán nem is távoli jövőben felépülő új korszerű technika hä-

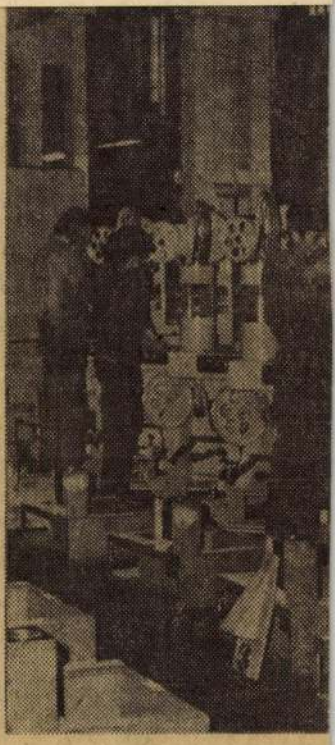

DKU—IC... Ez a neve anna gedi József ezüstjelvényes s

Decemberl

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1975 JUL 20
ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Bozsik István

1021

ÉSZAK-M

Bozsik István munkája

Rádió

VASÁRNAP

KOSSUTH RÁDIÓ

7.26: Hétköznapok formálói. — 8.05: Öt kontinens hét napja. — 8.21: Színes népi muzsika. — 9.00: Kulturális magazin. — 10.03: Andersen, a nagy mesemondó. A kis hableány. — 10.47: Óvodások dalkincse. — 10.57: Zenés reklámturmix. — 11.05: Boris Christoff énekel. — 11.36: A Rádió lemezalbuma. Ottó Klemperer vezényel. — 12.10: Édes anyanyelvünk. — 13.10: Egy korty tenger. — 13.20: Liza Minnelli énekel. — 13.35: Rádiólexikon. — 14.05: Egy rádiós naplójából. — 14.49: Külföldi tudósítónk levele. — 15.08: Közvetítés a vívó VB-ről. — 16.00: Thomas Mann évei (XIII. befejező rész). — 17.05: Nótakedvelőknek. — 17.20: Nóták. — 17.51: A főszerepben: Joan Sutherland. Verdi: Rigoletto. Háromfelvonásos opera. — 20.23: Világlíra. — 20.38: Közvetítés a vívó VB párbajtőr csapat döntőjéről. — Kb. 21.30: Operettdalok. — 22.10: Sporthírek. — 22.15: Évfordulók nyomában... — 23.26: Bódi Magdi, Máté Péter és a Jokers-együttes felvételeiből. — 0.10: Kortárs-zene rézfúvókra.

PETŐFI RÁDIÓ

7.30: Sebestyén János Liszt-felvételeiből orgonál. — 8.00: Miska bácsi lemezesládája. — 8.30: Mit hallunk... — 9.00: Daloló, muzsikáló tájak. — 9.23: Az MRT gyermekkórusa énekel. — 9.36: A Hanglemeztolt könnyűzenei újdonságai. — 10.00: Paul Valery versei. — 10.10: Szívesen hallgattuk. — 11.40: Jó ebédhez szól a gyerő. — 17.20: A Belügyminisztérium Duna Művészegyüttesének népi zenekara játszik. — 17.40: A középrétegek szerepe a társadalomban. I. rész. — 18.00: Polpresszó. — 19.30: Rendezte: Marton Frigyes. A hűség útvesztőiben. — 20.15: A lengyel kultúra hete. — 21.30: Mi, férfiak... — 22.20: Népdalok, néptáncok. — 23.00: XX. századi operákból. — 23.30: Muzsikáló Hold... — 0.10: Régi muzsika.

PETŐFI RÁDIÓ

8.05: Nótacsokor. — 9.03: Ezeregy délelőtt. — 10.00: Zenés műsor üdülőknek. — 12.03: Francia operákból. — 13.03: A tápai tanyavilág. — 13.20: Barokk kamarazene. — 14.00: Kettőtől hatig... — 18.05: Külpolitikai figyelő. — 18.20: Kalandozás. — 19.18: A rock mesterei — 90 rész. — 20.13: Verbunkosok, népdalok — 20.50: „Utolérni a történelmet." — 21.10: Örökzöld dallamok. — 21.51: Arturo Toscanini vezényel. — 23.15: Bálint János cimbalmozik. — 23.30: A hét zenemüve.

3. MŰSOR

18.05: Huszonöt perc beat. — 18.30: A lengyel kultúra hete. — 18.49: Bach-művek. — 20.22: Láttuk, hallottuk — a színházban és a moziban. — 20.42: Beverly Sills énekel. — 21.30: Kamarazene. — 22.25: Errol Garner zongorázik.

A MAGYAR RÁDIÓ miskolci stúdiójának műsorából (a 189 m-es hullámhosszon

17.30: Műsorismertetés, hírek
17.35:

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Bozsik István

1975. júl

1021

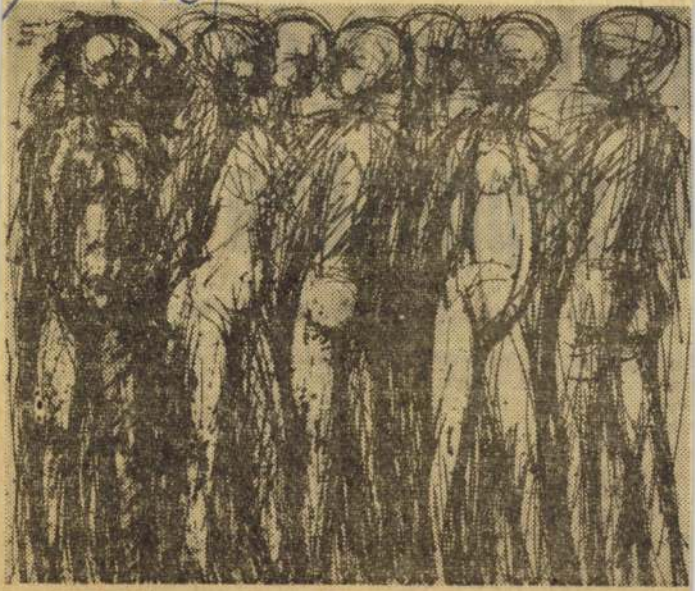

Bozsik István munkája

1975 JUL 17

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

csütörtök

alati segítség kásépítésben

— Évente több mint másfél millió forint kölcsönnel támogatjuk a lakásvásárlókat, a kislakást építőket — mondja *Nagy Bertalan*, a Volán 3. sz. Vállalat szakszervezeti bizottságának munkatársa. — A kölcsönadott összeg valójában ettől jóval nagyobb, hiszen a korábban hitelezett pénz áramlik visszafelé és ezt az összeget újból kölcsön adjuk az építkezőknek.

SOK KEDVEZMÉNYT jelent a C-menetlevél. Van aki valósítani. Már megkezdték az előkészületeket, a csatornázást, a közművesítést. A jövő évben készül el az első 80 lakás az LKM dolgozói számára. Az ötödik ötéves tervben a lehetőségektől függően mintegy 400 ilyen kohászlakás építését tervezik.

Mónus Antal, a Diósgyőri Gépgyár szociális és munkaügyi igazgatója arról tájékoztatott, hogy a komlós-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 MÁJ 31

Déli Hirlap (Miskolc)

Borsik István grafikus művész

1021

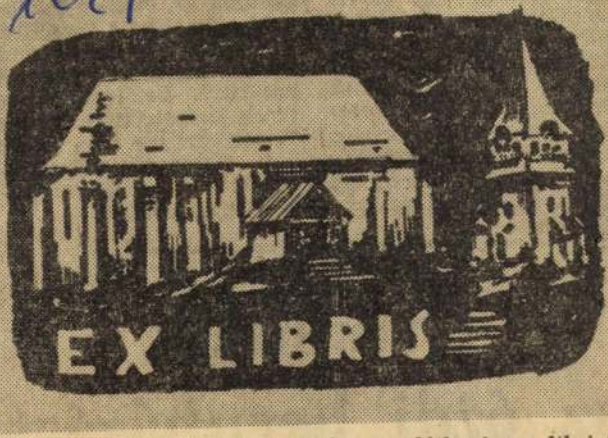

* *Bozsik István grafikusművész itt látható ex librisét a könyvhét alkalmából a Kazinczy Könyvesbolt vásárlói kapják ajándékba, ameddig a készlet tart...*

mentjét a Lenin
Művek. A parlame
molóját *Zambó Pá*
igazgató-helyettes te
küldöttek és meghív
A KISZ- és a szaks
bizottság állásfoglalásának ismertetése után vita következik, majd a válaszadás után megválasztják a kohászati fiatalok küldötteit az alágazati konferenciára.

...sor kerül a tanácskozás határozat-tervezetének ismertetésére. Ezt követően nyitják meg a vitát, s a válaszadás után itt is küldötteket választanak a MÁV-parlamentre.

Gyorsítják az ózdi beruházást

A népgazdaság nagyberuházásainak gyorsabb befeje-

nyegesen csökkentik a beruházás előrekalkulált költsé-

1021

Péntek, 1970. aug. 28.

Vallomások a szakkörben

A szakkörben, a miskolci Ady Endre Művelődési Ház képzőművészeti szakkörének aprócska termében a modell mozdulatlanul ül, tekintetét könyvére szegezi. De nem olvas, csak nézi a könyvet. Gondolatai ki tudja, hol járhatnak, amíg a körben ülő fiúk-lányok *fejének vonalait próbálják visszaadni* a rajzpapíron *Bozsik István* grafikusművész, szakkörvezető tanár figyelmesen szemléli munkájukat, tanácsokat ad, ha kell, belejavít a munkába, korrigál.

1969. januárja óta működik a diósgyőri szakkör. Néhányan már a kezdettől itt dolgoznak, mások egy évvel ezelőtt jöttek, s vannak, akik csak néhány hete. *Az alakulás stádiumában van a kör*, hagyományai még nem is lehetnek, egy értékes emléke viszont már van: *1970 tavaszán a miskolci Libreszszóban kiállítást rendeztek.* Akad a tagok között, aki 40 éve szerelmese az ecsetnek, de a többség diák, diákkorú, vagy csak éppen elhaladta az ifjúkort. A foglalkozásokon természetesen elsődleges a gyakorlati munka, de négyhetenként van *művészeti témájú előadás. Tartanak zenés beszélgetéseket is.* A tanmenetszerű haladást itt-ott megnehezíti a tagság heterogén összetétele, és a fluktuáció. Mindez azonban nem csökkenti sem a munkakedvet, sem a munka értékét, hiszen másfél esztendő egy új szakkör életében *igazán gyermekkornak számít* még, e kor minden *múló* betegségével is.

A kör legidősebb tagja *Devai Hugó.* Nyugdíjas. Még a hajdani főreáliskolában szerette meg a festészetet, s *egy életre szenvedélyé maradt.* A színek szerelmese, a diósgyőri tájat szereti. A szakkörben látható akvarelljei erről vallanak.

— *Jó lenne tovább tanulni, de nem lehet, csak itt!* — Ezt már egy huszonegynéhány éves férfi mondja, kicsit lemondóan. *Kőszegfalvi Antal* vállalati előadó rövid esztendeje dolgozik a szakkörben, korábban otthon festegetett. Itt tanul, főiskolai felvétellel nem is kísérletezhet, *már nem független ember, nős.* Pedig — *... minden emberben van becsvágy, szeretné kifejezni magát az alapokon túl is* — mondja később, amikor arról beszélünk, hogy a szakkör, a szakmai irányítás mennyire segíti fejlődését, a különféle technikák elsajátítását.

Kiss László, a sárospataki Tanítóképző Intézet hallgatója. A nyári szünidőben jár a szakkörbe, s majd később tanítási szünetekben, amikor itthon lesz, továbbra is tag marad, mert úgy érzi, hogy majdani nevelői pályáján *a mind jobb rajzkészség nélkülözhetetlen*, s a tanítóképző módszertani óráinak *értékes tanításán túl*, hasznos lesz számára a diósgyőri szakköri tapasztalat is. Hasonló gondolatokkal jött *Molnár Rozika* ajkai fiatal, a budapesti művészeti gimnázium tanulója is, aki nyári gyakorlatát a miskolci üveggyárban töltötte, s *itt találta meg* a rajzgyakorlatok jó lehetőségét. *Szatmári János* most felvételizett az Iparművészeti Főiskolán. Sajnos sikertelenül, mint olyan sokan. Másfél éve jár a szakkörbe, korábban a vasasokhoz járt. Most a Borsodi Nyomda kliséüzemében dolgozik, s tanul, fejleszti tehetségét, hogy *jövőre több sikerrel próbálkozhasson.* Szereti a szakkört, bízik benne. Amikor ott jártunk, éppen egy új jelentkezőt kalauzolt: *Benkő Judit* laborasszisztens is kedvet és hajlamot érez a képzőművészethez. (Majd egy későbbi időben megnézzük, *mennyire volt helyes* megérzése.)

Közben mind több rajzlapon válnak markánsabbá a modell fejének vonalai. A szakkör tagjai *csendben* dolgoznak. Vajon ez a fegyelmezettség a látogatónak szól-e, általában megtalálják-e itt a tagok azt, amit keresnek, kielégülést kapnak-e önmaguk tehetségének kiélésében, vagy kevesli az iskolaszerű munkát?

— Tagadhatatlanul akad néha türelmetlenség *az „alázatos" stúdium-munkákkal szemben*, s a különféle technikai munkák, a rézkarc, vagy a linómetszés jobban érdekli a tagokat, de nem ez a jellemző a kör életére — halljuk *Bozsik Istvántól.* — Ide mindenki önként jön, hogy tudását, tehetségét a kör nyújtotta lehetőségek között fejlessze. Ehhez pedig a stúdium-munkák is *hozzátartoznak.* Kis szakkörünk szelleme jó, a tagok szívesen járnak ide, amit az is bizonyít, hogy *egész nyáron nem tartottunk szünetet.*

Diákok és más fiatalok jelentik a többséget az Ady Endre Művelődési Ház képzőművészeti szakkörében. Hogy melyikükből lesz majdan művész, nem tudhatjuk előre. De az biztos, hogy akik folyamatosan és szorgalmasan részt vesznek a kör munkájában, *egy életre eljegyzik magukat a képzőművészettel*, ha nem alkotóként, úgy *értő élvezőt* lesznek annak.

(benedek)

1970 AUG 28

ESZAKMAGYARORSZAG

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Péntek, 1970. aug. 28.

Egyesülés 7600 ho

Mezőgazdasá
Miskolc kapujában

Mire számíthat az új Lenin Tsz?

1971. január 1-én új mezőgazdasági nagyüzem kezdi meg működését Miskolc szomszédságában, szinte a város kapujában. Az arnóti Búzakalász (ide tartozik a sajópálfalai határ is), az alsózsolcai Új Élet és a felsőzsolcai Szabadságharcos Tsz év közben már megtörtént egyesüléséből született ez a 7600 holdas, 5400 holdnyi szántóterület, közel 600 hold szőlő-gyümölcs ültetvénnyel, nagy kertészettel, saját hűtőházzal, hajtatóházzal és sok minden mással rendelkező Lenin Tsz. Közös elhatározással, nagy lelkesedéssel ezt a nevet választotta ugyanis a három tsz több mint 700 főnyi tagsága.

A jövő a nagyüzemeké

Miért egyesült a város peremének ez a három jó hírű termelőszövetkezete? Hiszen külön-külön is nagyszerűen boldogultak. Mindhárom gazdaságban, főleg Arnóton növekedett a tagok személyes jövedelme, javultak a [illegible] eredményei, újratermelés alacsony volta ezt már nem tette volna lehetővé.

Városellátó gazdaság

Az egyesüléssel egy valóban nagyüzemi, életképes, bővített újratermelésre képes mezőgazdasági nagyüzemet hoztak létre. A Lenin Tsz kiváló közgazdasági adottságokkal rendelkezik. Ez egyrészt a földrajzi fekvésnek, a jó természeti adottságoknak, másrészt a kiváló közúthálózatnak, a vasútállomásnak, valamint a város közvetlen közelségének, a peremjellegnek is köszönhető. A négy község határát felölelő, három jól gazdálkodó, különböző és egymást kiegészítő üzemágakkal rendelkező tsz-eknek egyesüléséből egy számot tevő, valóságos városellátó gazdaság jöhet létre.

Az egyesült tsz-ek közös vagyona meghaladja a 72 millió forintot, s ez évi bruttó termelési értékük, a tervek szerint megközelíti a [illegible] milliót. Fe[illegible]

zöldborsót. A tsz jelenlegi kis területe nem teszi lehetővé, hogy növeljék a borsó vetésterületét. A Lenin Tsz-ben már mintegy 600 holdon lehet zöldborsót termelni. A 600 holdnyi zöldborsó, amellett, hogy jó jövedelmet biztosít, s szinte teljesen gépesített a termelése, 420 darab szarvasmarha évi lédús takarmányszükségletét is fedezi. Ez pedig 150 holdnyi terület megtakarítását jelentené. Ennyivel kevesebb területen kellene silót vetni.

Különösen a beruházások szempontjából előnyös a három gazdaság egyesülése. Amire külön-külön nem futotta erejükből, azt most a Lenin Tsz-ben sorra mind megvalósíthatják. Felépülhet a komplex tehenészet, a sertéshizlalda, a gyümölcsöshöz megfelelő válogatót építhetnek, kibővíthetik, korszerűsíthetik a felsőzsolcai tsz kertészetének jelenlegi elárusítóhelyeit.

A számítások szerint a szakosítás, valamint azok a beruházási kedvezmények, amelyekhez jövőre már hozzájuthat az egyesült nagy tsz, mintegy 9 millió pluszt jelentenek számukra. Az idei mintegy 80 millió forinttal szemben már jövőre legalább 90 millió forintra kell növekednie a gazdaság termelési értékének. És ez az összeg évről évre növelhető. Külön-külön gazdálkodva szinte álomnak tűnt, hogy Miskolc peremének ez a négy községe, a három tsz kezelésében levő 7600 hold egyszer 150 vagy akár csak 120 milliós termelési értéket produkáljon. A nagy Lenin Tsz-ben ez már a közeli esztendők célkitűzése lehet.

(p. s.)

A legnagyob

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
NAPLÓ
1967 MÁRC. 1.

1021 Bozsik István

Anya gyermekével

Bozsik István rajza

tesege. Megállapításainak egy részét helyeslem, némely dologban viszont másként vélekedem; s talán azért, mert nem hiszem, hogy lenne s megtalálható volna („bölcsek köve" gyanánt?!) olyan „kavics", amely „szempillantásnyi idő alatt" beteljesíthetné a fejlődést — ahogyan a cikk „kopf"-ja mondja (igaz: *Jókai* képzeletére hagyakozva)...

*

Helyeslem mindenekelőtt *témaválasztását.* A népművelés gondjai, esztétikai kultúránk és művészeti közízlésünk nem megnyugtató pillanatnyi helyzete: valóban megérdemelnek (s nem csupán „irodalmi és kulturális lapban", aminő a *Napjaink!)* egy-egy vezércikket, tanulmányt. A szerző és a cikket megjelentető szerkesztőség kapcsolódnak ezzel az írással egy mostanában időszerű problémakörhöz, „leteszik a garast" az ideológiai munkaközösség anyaga, a kulturális-elméleti munkaközösség bizonyos dokumentumai és néhány okos egyéb cikk mellé...

Egyetértek Sz. Kovátscsal abban is, hogy *a szükségesnél többet vitázunk — elvontan.* Ha valakinek volna ideje hozzá, hogy összeállítsa: csak az utóbbi néhány évben is hány (igazi végeredmény nélküli!) vita fulladt be, halt el hirtelen — váratlan a mesterséges felduzzasztások után és azok ellenére is, „a műhelygondok viszonylag kevesebbeket érintő és szakmai kérdéseiről" s más egyebekről is — az a ráérő illető meglepő, de nagyon tanulságos címszó-jegyzékhez jutna, mindnyájunk okulására! — Csakugyan a *gyakorlati* teendőket és azok elvi-elméleti alapjait, továbbá „kicsengésüket" lenne érdemes *elsősorban* megvitatnunk... Hogy „szenvedélyektől sem mentesen"-e, vagy higgadt érveléssel, az már másodlagos dolog: alkat és modor kérdése. Nekem magamnak az a rokonszenvesebben és meggyőzőbben kifejtett álláspont, amelyik nemes szenvedélyét a higgadt

nos helyzet *ja*
ink", akik iroda
tétikai kérdése
művelték az úgy
cisztikát" — Ba
kezdve Ady En
terig sorolhatn... a példákat —,
szenvedélyességükben is többet adtak „a reagálás első hevénél", „a lírikus módszerénél"!

2. Bár „szakmám", „tanult mesterségem" az irodalom, az esztétika, az úgynevezett „humán műveltség" (vagy talán: *éppen ezért!): türelmesebb, megértőbb vagyok azok iránt, akik a kultúra más ágaihoz éreznek erősebb vonzódást,* akiket képesség, hajlam, érdeklődés és kötelesség másfelé vonz! Azt *is* hozzátartozónak vélem a korszerű általános műveltséghez, amiben én magam meglehetősen járatlan vagyok: a matematikát, a műszaki tudományokat, a technikai ismereteket például... S mielőtt bárkit „leszakbarbároznék", előbb mérlegre teszem: nem tekinthetne-e engem is az a más irányú képzettségű és érdeklődésű barátom — a maga szempontjából teljes joggal — „szakbarbárnak"?!... *Minden* „szakmának", a tudomány, a kultúra *mindegyik* ágának csak bizonyos *alapjait* kívánhatjuk meg bárkitől; — azokat az alapokat, amelyek kialakíthatják a *korszerű általános műveltséget;* ami ezen *túlmegy:* irodalomban, képzőművészetben, zenében *is épp úgy már szakműveltség dolga,* mint a természettudományokban, műszaki, jogi stb. ismeretekben!...

3. Türelmesebb vagyok abban a vonatkozásban is, hogy *ma még* meg kell elégednünk azzal, ha ahhoz értenek (de ahhoz igazán jól!) az emberek, *ami elsősorban nélkülözhetetlen munkakörük kifogástalan betöltéséhez.* Tehát például a gyárigazgató a vezetése alatti gyár „profiljának" megfelelő tudományhoz, továbbá a politikai és közgazdasági tudományokhoz, az üzemszervezéshez, a lélektanhoz stb., de akkora jártasságot a mai művészetekben, amennyit egy hivatalos népművelőtől vagy más „szakembertől", nyilván nem kívánhatunk meg tőle... — *A szellemi teherbíró*

a nyolc óras pihen
művelő pihenést é
lehetősége a nyolc
munka *után,* a „
is számítva, han
„nyolcast": *az alv
kell lopnia,* naponta
legalább két-három
órával!... (A közel
kalmam egy klinik
ház idegosztályába
kép és az orvosok
döbbentő volt!...
*ségesen, s éppen a
— hihetetlenül a
ségügyi kultúrája*
vannak, akik nem
voshoz, de még a
jutnak el a *teljes k*
nem „lábon húzzák
veszik betegségük
idejük törődni vel
— *Ilyen is van!* F
helyén mindenki
tenné a magáét, a
kellene „rádolgozni
merünk, úgy látsz
zal a gyakorlattal,
a jól húzó lóra
ket!...)

8. Végül nem h
kül azt a tetszető
álló ítéletet, hogy
„egész műve: ham
diktikusan ezt mé
rendszer „hivatalo
dalomtörténete,
sem állította! —
Ferenc-i életműbe
„kassza-darabokon
drámákon" kívül
éhes város" című
tolvajok" című
amelyekért egy
tott meg Molnárr
bi *ellentmondást*
lentmondásosság"

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1968 JAN.

Napjaink

1021

Bozsik István rajza.

Bozsik István

numus, a gyorsabban haladni akaróknak bátorító lelület. A dolgainkban megbújó kisszerűségnek üzent hadat, a hétköznapok álmatag-vontatott evolúcióját akarja száműzni.

Újra és újra viták lobbantak arról, hogy a termelő ember serkentésére miként használjuk fel az anyagi és erkölcsi ösztönzőket. Némelyek arra esküdtek, hogy az anyagiak mindenekfölött, mások a kettő vegyített alkalmazása mellett törtek lándzsát, megint mások az erkölcsi ráhatás elsődlegességét bizonygatták. Mindhárom álláspont elméleti szférákból közelített a valósághoz ahelyett, hogy a mindennapokban mintegy spontánul létrejövő módszerekre figyeltek volna. Meglepő paradoxon: miközben a gyakorlat jelentőségét hangsúlyoztuk, sőt, túlhangsúlyoztuk, nem sokat adtunk rá, elméleti sémáinkhoz makacsul ragaszkodtunk, függetlenül attól, a valóság emberi közegében milyen természetes ellenállás munkált sémáinkkal szemben. Az elméleti sémákhoz könnyen jutottunk, gyártottuk is nyakra-főre. Tobzódtunk jelszavakban, míg szegényesek voltunk hatásos módszerekben. „Nálunk a munka becsület és dicsőség dolga!" Pedig a munka átmeneti korunkban még sok fáradtsággal, kínnal jár. Engem mindig is idegesített, amikor arról olvastam: felmérést végeztek X gyárban, a dolgozók munkaidejük hanyadrészét fordítják termékek előállítására és hány órát „lógnak"? Elgondoltam, mennyivel inkább kellett volna felmérni azok mindennapi tevékenységét, akiknek a munka megszervezése lenne a dolguk? Az irányító apparátus túlméretezése vezetett oda, hogy a munkavégzés sajátos lassító közegállapotba került. Az okkal-ok nélkül való normarendezések nem meghozták, ellenkezőleg: elvették a dolgozók kezdeményező kedvét. A tömegméretű időlopás — ha ilyesmiről egyáltalán szó lehet — aligha a dolgozók vétke.

Az új mechanizmusnak tágabb értelmet tulajdonítunk, tehát nemcsak a gazdaság megújhodását várjuk tőle, hanem szellemi közéletünk pezsdítését is. Mire gondolunk? Sokmindenre.

Nemrégiben egy tanácskozáson vettem részt, [illegible]

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1966 NOV – 1
Bozsik István

Napjaink

A harmóniakeresés művészete

A baráti meditációkon túl mindig élt bennem valami feszültség, ha hozzám közel álló jelenségekről akartam vallani. Így vagyok most Bozsik István miskolci grafikus alkotásaival is.

Bozsik István alkotásai az egyetemes felé tekintő törekvés mellett tanúskodnak, amikor eddigi munkásságáról ad számot a miskolci libresszóban. A szigorú válogatással szerkesztett 17 mű szép példája a mai napig megtett útnak. Az öncélú formai játék divatja idején Bozsik értelmes arányai szinte formabontásként hatnak. S a kihűlt klaszszicizmus mintha századunk lázától ifjodna meg — modern változatban. Barcsay anatómiája nemcsak a test, de az emberi szellem megimerésével is hozzásegíti a huszonöt éves grafikust, aki 1964-ben fejezte be tanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán.

„Fiúfej"-e úgy emelkedik ki a világos és sötét színek hullámveréséből, mint hogyha a gondolati mélységek hoznák felszínre. S ez a mindent átfogni akaró szándék jellemzője Bozsik Istvánnak, aki sokoldalú tájékozottságával élénken reagál a dolgok rezdüléseire. Bozsik főiskolás korában készített aktjai reneszánsz derűt sugároznak, de Rembrandt éppen úgy kedvelt mestere, mint Picasso vagy Klee. S lényegében mindenkivel rokonságot vállal, aki a humanizmus jegyében alkot.

A művészi kísérletezések tág teret kapnak hazánkban. De az igazi művész számára elsődleges a ma, a hétköznapok szuggesztív erejű ábrázolása.

Bozsik két tusrajza: a „Palóczy úti kollégium építése" és az „Ércelőkészítő építése" az ipari táj szeretetét s a művész hovatartozását tükrözik. S ez a hovatartozás a helyes alkotói látásmód jövőjét bizonyítja.

Bozsik fiatal kora ellenére már eddig is szép eredményeket ért el. Országos kiállításokon szerepelt műveivel, s alkotásai jelentős napilapokban, folyóiratokban jelentek meg. Terveinek jövője van. Festmények megalkotására is készül. Szorgalom és alkotói hit kérdése, milyen távolra jut el nem könnyű útján a sajátosan egyéni látású művész.

Bozsik István kamarakiállítása szeptember elején nyílt meg a miskolci Bajcsy-Zsilinszky úti libresszóban és október végéig lehetett megtekinteni. De ez a kiállítás arra is felhívja a figyelmet, hogy az értékes intézmény nagyobb érdeklődést érdemelne.

A harmóniát kereső, ígéretes tehetségű Bozsik István művészete most van kibontakozóban. Lehetőségeinek kiteljesedése nemcsak őrajta, szellemi miliőnkön is múlik...

AKÁC ISTVÁN

Emberi egyéniségét ábrá
mint *Kodolányi*. Vil
közéleti szerepléseinek

Napjaink

Észak-magyarországi
irodalmi és kulturális lap
A Borsod-Abaúj-Zemplén
Megyei Tanács lapja
Főszerkesztő:
Gulyás Mihály
Szerkesztő bizottság
Baráth Lajos, Feledy Gyula,
B. Nagy Ernő, dr. Kabdebó Lóránt,
Oltyán Béla (szerkesztő),
Zircz Péter.
Kiadja: a Borsod megyei
Lapkiadó Vállalat
Felelős kiadó: **Bíró Péter**
Szerkesztőség:
Miskolc, Megyei Tanács,
Telefon: 15-051.
Terjeszti a Magyar Posta.
Előfizethető a Posta
Központi Hírlap Irodánál
(Budapest, V., József nádor tér 1.)
és bármely postahivatalnál.
Előfizetési díj egy évre 24,— Ft.
Csekkszámlaszám: egyéni: 61 280.
közületi 61 066 (vagy átutalás
az MNB 8. sz. folyószámlájára).
Megjelenik minden hónap elsején.
Kéziratokat nem őrzünk meg
és nem küldünk vissza.

Borsod megyei
Nyomdaipari Vállalat.
Felelős vezető: Méry György

Indexszám: 25913

le az életmű s a külső valóság köré
Már ez magában nyereség. Kabd
tanulmányának jellege s módsz
azonban többet ad és többre en
következtetni. Elsődleges célja:
alapvetés, az egybehordás, az el
dezés. Megvalósultan ez az anya
a módszer első rétege. Ezt kiegé
tik, elmélyítik, magasabb szintre
rangra emelik a műveket, az
ményeket, az alkotói egyénisége
körülményeit kölcsönös összef
gésben mutató okfejtések, párhu
mok, általánosítások, ítéletek.
aztán, a két rétegből összekovác
módszer és anyag révén, valame
nyi részlet kellően tág teret
egyszersmind beilleszkedik
szemléleti rendszer, egy össz
szélesebb kereteibe. Munkája
ben Kabdebó szerény méretű,
talmilag eklektikus, következtet
it nézve ellentmondásos előz
nyekre támaszkodhatott. A filoló
ban meg úgyszólván semmire
A Szabó Lőrinc-filológiát, kor
rűen, tudományos igénnyel ő i
totta meg. Persze, a Szabó Lőr
értés és értékelés kusza bozótjá
is, legalább annyi buktatóra,
amennyi fogódzóra talált. Ezen
téren a rostálás, a tényekkel
szembesítés, a gyümölcsöző, ill
a téves szempontok széjjelvál
tása várt rá. Itt is, ott is be
eredményeket ért el. Eddig.

Borsik István

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1969 SEP 5

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Miskolc

Bozsik István kiállítása

Tegnap délután öt órakor nyílt meg a Szerencsi járási Művelődési Klubban *Bozsik István* miskolci grafikusművész 30 műből álló kiállítása. Megnyitóként *Oravec János* újságíró, lapunk munkatársa mondott bevezetőt. A megjelent szépszámú tárlatlátogató közönség bizonyította, hogy a fejlődő Szerencsen is érdeklődésre tart számot a képzőművészet.

társaság bölcsőjénél is 1945 szeptemberében. Hazájáért, népéért végzett tevékenysé-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Bozsik István
ALFÖLD
1966 Á

1021

62

Bozsik István rézkarca

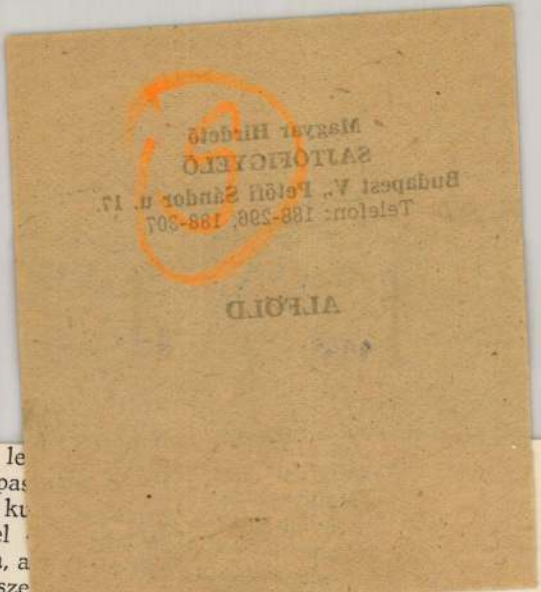

inkább védve le
léseket gyűjt, tapas
község múltját, ku
kölcsönösen elkel
asztalatok áradata, a
látok minden „össze
kíséretét.
iskolaigazgató büszke a tantestület tagjainak pub-
nyeire, az iskola színvonalának javára tudja be.
asztalható. Míg a túlórázásoktól senki sem félti
akkal összefüggő elmélyülési igényt gyanú kíséri,
lai munka rovására megy. Számos pedagógusról
lett lelkesen, odaadóan dolgoznak egy-egy szak-
nonográfiákat írnak. S éppen ők azok, akiket nem
i, akiktől alkotó tapasztalatokat lehet várni. Hogy
ez, különösen túlórák mellett, azt az tudja iga-
nvedélyesen áldozta hétvégeit, pihenését erre. S az
s helyett csak gánccsal találkozott. Ugyanígy nem
aki kedvvel, lelkesen tanított, s előbb-utóbb el-
Hasonló jelenségekről ír *Szabolcs Ottó:* Közneve-
1965/4.) Pedig éppen ezek a jelenségek biztatnak

1021

Bozsik István

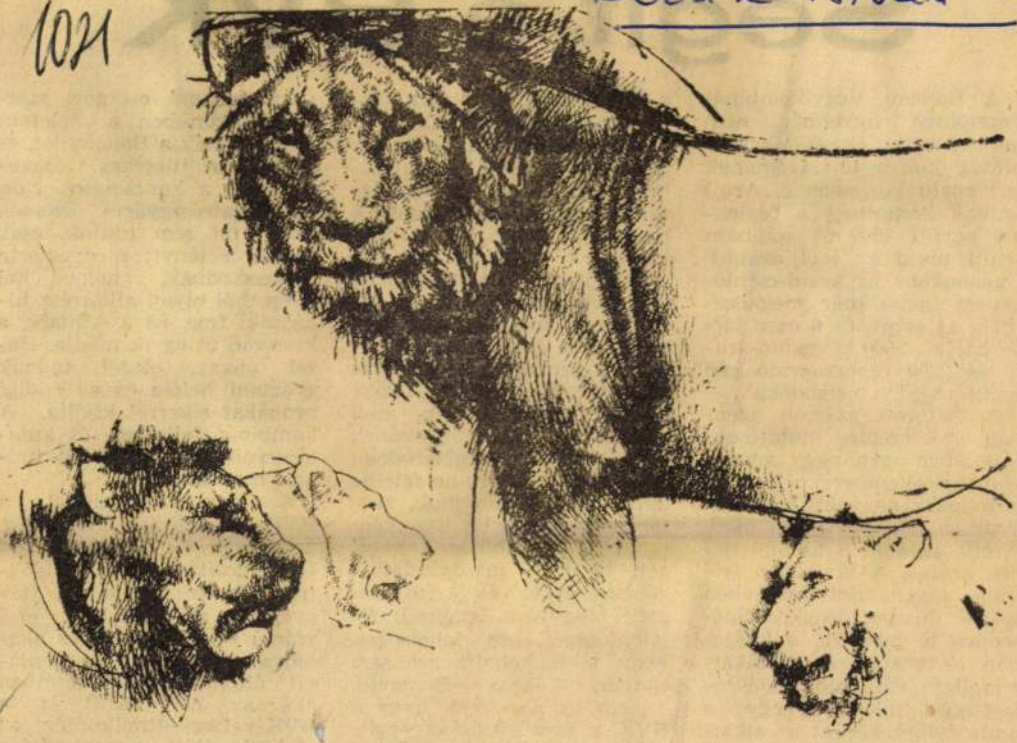

VADÁLLATOK

(Bozsik István rajza)

Se K

A Borsodi Vegyikon
vezetőinek figyelmét
kerülte el az Észak-M
ország június 10-i szá
egy rövid közleménye
adtunk hírt, hogy a
kel együtt 2000 új k
segíti majd az idei
Ugyanakkor az arat
gépek száma már
líti a 14 ezret, és 6
va-bálázó, 3600 kéve
tó és 2300 rendre-
segíti majd a brig

A felsorolt szár
ban csak szemre
Valójában igen n
okoz a szakembereknek, hogy
a géppark nagyobb része el-
avult, a legtöbbet igen meg-
viselte például a tavalyi ne-
héz aratás. A javítás, a fel-
újítás megfeszített ütemben
folyik, hiszen érnek, színe-
sednek a gabonák, a küszöbön az aratás. A gépalkatrészellátó vállalatok tájékoztatóiból kiderül, hogy a múlt évihez képest az alkatrészellátás tekintetében az idén javult a helyzet, de még mindig nem kielégítő. Főleg hát meg a ...tógépek csapágyrészeiken is? Talán inkább az a helyzet, hogy a mezőgazdasági gépeket gyártó és javító üzemek még nem ismerték fel jelentőségét, de lehetséges, hogy több helyütt azt sem tudják, mi is az a Bonamid.

Nem az első eset, hogy a BVK a mezőgazdaság segítségére siet. Ezt a szándékot éreztük ki abból is, hogy közleményünk megjelenése ...al csörgött szer-
...kben a telefon:
...k a Bonamidot, és
... illetékes szakem-
... kapcsolatot. Nos,
... szgyártó üzemek
... mi sem tudjuk, csak
... a tényt: megyeszerte
...kodnak, hogy hol
... hol olyan alkatrész hi-
...s. Íme, itt a segítség, a
...ető út egyik módja. Ha-
...anyag, eleget tudnak
...ani belőle és az eddigi
...ákat sikerrel kiállta. A
...binát fejlesztő- és kuta-
...érnökei még többet tud-
... mondani róla.

... szerkesztőségünket a
...K-ból értesítő Oláh Imre gépészmérnök szívesen ad felvilágosítást az érdeklődőknek, de készségesek a tárgyalásra a kombinát első számú vezetői is. Nincs akadálya annak, hogy a gépjavító állomások, adott esetben akár az AGROKER is a BVK-val együttműködjön az alkatrészellátás megjavítása érdekében.

O. M.

1971 JUN 1.2
ÉSZAKMAGYARORSZÁG
5
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ

(9)
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Bozsik István

1021

Szombat, 1965. december 25.

Bozsik István rajza

A Tiszai Vegyikombinát „külszíni" létesítményeinek egy része.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1975 SEP 11

Bozsik István
1021

BÁNYÁSZPORTRÉ

Bozsik István munkája

égek között
Fotó: Laczó József

gondoltam magamban. Aztán belevágtam. Dolgoztam csákánnyal, lapáttal éppen eleget. Kellett a szén, nagyon kellett abban az időben. Hajtottunk, bányásztunk s az évek közben észrevétlenül teltek. Újabb és újabb berendezések jöttek, az emberek is megváltoztak. Belőlem brigádvezető lett. Most hatvan ember tartozik hozzám s elsőként vállaltuk, hogy az új berendezéssel elindítjuk a széngyárat. Nehezen ment, de aztán összeszoktunk. Az emberek is egymással meg a géppel.

— Nehezen indult ez a fejtés — mondják az emberek. Két fronton kezdődött s úgy látszik nekünk könnyebb volt megszokni. A szomszédban, a másik gépnél sok a probléma. Itt a lapát már csak takarítóeszköz s ezt nehéz biztosítását. Itt már csak emlék az izzasztó, hatalmas emberi energiát igénylő bányafás ácsolat. A Fletcher, amivel dolgoznak már a harmadik géptípus. S jelenleg a legjobb.

*

A frontról kifelé arról beszélünk, milyen körülmények között kezdtek a felszabadulás után a bányászok. A verejtékről, a nehéz fizikai munkáról, a szén, a föld mélyének áldozatairól, a szénsatákról, a bányászéletről, a fejlődésről.

Közben a kas repít a felszín felé, s azután a tárón kifelé haladva feltűnik a napvilág. A napfény, mint valami óriás reflektor vág a sötétségbe. Közel egy órába telt az út. Csak oda. A széngyárban dolgozók naponta kétszer teszik meg a közel három kilométert. S az egyórás gyalogolás után termelnek, fejtik a szenet... 160 méterre a felszín alatt.

Vásárhelyi István

Bozsik István, grafikus

BOZSIK ISTVÁN RAJZA

7.

NÉPSZABADSÁG,

Bp. 1975. okt. 4.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1975 AUG 2

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Bozsik István
1021

1975. aug. 2., szombat

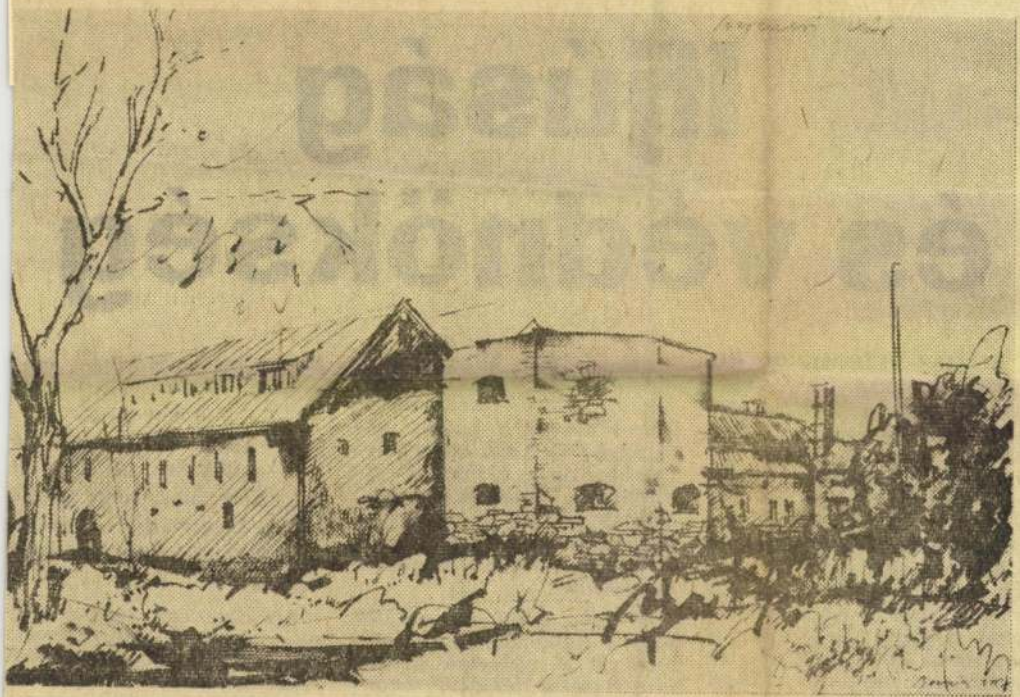

A szerencsi vár

Bozsik István munkája

1975. aug. 2., szombat

Ifjúság és védnökség

A KISZ-VÉDNÖKSÉG fogalmát csaknem tizenöt évvel ezelőtt ismerte meg az ország. Az „első védnökök" kitüntető címre a Dunai Cement- és Mészművek építőivel a kazincbarcikai Borsodi Vegyikombinát megvalósítói versengenek. Először ezeknél a beruházásoknál vált jelszóvá a „zöld utat!", ami azt jelenti, hogy a KISZ-szervezetek a legsürgősebb teendőket soron kívül elvégzik. Ha védnökségi pecséttel ellátott levél érkezett bármelyik alvállalkozóhoz, építőhöz vagy gépgyártóhoz, a fiatalok megtalálták a segítés módját. Védnökségeseik [illegible] kezetiek is hozzájárultak anyagiakkal, képezni kezdték az öntözési szakembereket. Nemcsak a felnőtt emberekre és a KISZ-korosztályra figyeltünk, hanem az úttörőkre is. Jöjjenek fel már a megváltozott táj ismeretével, higgyenek az ember és természet örök küzdelmének szépségében.

— *Sok fiatal itt tanulta meg a szakmát, sokan letelepültek a vízlépcső kedvéért. Hányan tekintik magukénak a Tisza II-t?*

— Az itt dolgozók létszáma állandóan változott — fölépítése, amelynek lakó a nagy forradalmár névadó Lenin életművét megismerve hagyatékát ápolva — nevéhez, emlékéhez méltóan élnek, dolgoznak, hogy ezáltal váljék Leninváros dinamikusan fejlődő szocialista iparvárossá."

Az állandóan változó településen, a fejlődő üzemekben hol vannak, milyen szerepet játszanak az ifjúkommunisták? A leninvárosi vegyi üzemek közül a Tiszai Kőolajipari Vállalatot — rövidített nevén a TIFO-t ke-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 AUG 19

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Bozsik István

ZAG 4

1021

ÖREGEMBER — Bozsik István rajza

rékosság

A műanyaggyár kollektívája az eddigiekben arra törekedett, hogy minél kevesebb legyen a veszteség. A gyártás közben keletkezett hulladékot gondosan összegyűjtötték és agglomerálás után újból felhasználták. Ezáltal, a tervezett 140 tonnával szemben 167 tonna műanyag-alapanyagot takarítottak meg.

Munka- és üzemszervezés

A műszerautomatika gyáregység dolgozóit dicséri az a bevált kezdeményezés, hogy csökkentették a tőkés országokból történő műszerbehozatalt. Egy részét szocialista relációból szerezték be, vagy ha erre lehetőség nyílt, magyar gyártmányú műszert használtak, illetve építettek be. Ezt a módszert követték az alkatrészellátásban is. Például, a polietilén-gyári mérlegek felújítását saját gyártmányú alkatrészekkel végezték el. Találékonyságukra vall, hogy az első fél évben több mint félmillió forint értékű tőkés importot takarítottak meg. Az energiával, földgázzal,

Házgyári lakások vasszerkeze
BÁÉV anyagtelepének lakato

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1975 JUL 27
ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Bozsik István

1021

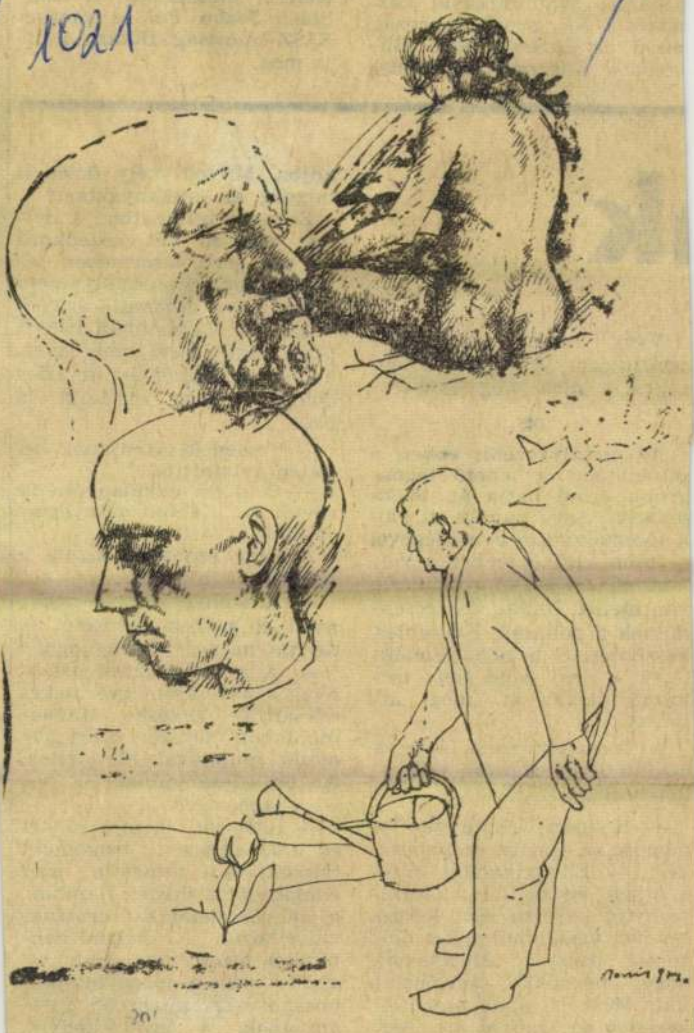

Bozsik István munkája

gyei KISZ-
kárának m
ődik a
majd az E
velődési Kö

nk

Vagy talán valamelyik pénzintézet jóvoltából a bürokrácia nőtt meg ennyire?

*

Az osztályvezetőt ebben a pillanatban a lehető legnagyobb öröm hatja át. Ritka pillanat: neve napján itt van a főosztályvezető a feleségével és több kitűnő ember a vállalattól. Az asztal roskadásig van étellel, itallal. Összecsendülnek a poharak. Köszöntés, köszöntés. S a pohárcsendülések, a neki szóló mély tartalmú szavak át- meg- áthatják.

A főosztályvezető neje a csodálatosan szép fali szőnyeget nézegeti:

— Kisipari, kézimunka — mondja az osztályvezető büszkén. — Édesanyámtól, attól a drága, egykori munkásasszonytól kaptam. Két kérges kezével végtelenül sokat dolgozott, sokszor éjszakázott, hogy mérnökké nevelhesse fiát. Most is, ahányszor felkeresem az aranyos kis öregasszonyt, nem tudok úgy eljönni tőle, hogy ajándékot ne lenik meg. Az osztályvezető arcán rövid pillanatig árnyék suhan át. Valahonnan ismeri őket, dehát most nem is ez, hanem a köszöntés az édes dolog, s már invitálja is őket.

— Tessenek fáradjanak be. Talán valami italt?

— Ó, a mi mondanivalónk rövid. A... a fali szőnyegért jöttünk...

A nagy szobában szinte a lélegzet is megfagy.

— A szőnyegért?! — szörnyed el az osztályvezető. — de hát milyen címen, jogon?

— A mi brigádunk asszonyai, a két-három gyermekes édesanyák kevéske szabadidejükben, sokszor éjszakába nyúló munkával készítették. Az ön édesanyjának...

— Igen, de ő...

— Igen, de ön, miután két év után egyszer, s brigádunk felszólítására látogatta meg édesanyját az öregek házában, a mi ajándékunkat erőszakkal elhozta... A brigád bennünket bízott meg, hogy vigyük vissza a jogos tulajdonosának. Ezt mi az ön édesanyjának, a gyár kedves, egykori munkásnőjének készítettük... **(Csorba)**

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 FEB 28
Északmagyarország

Bozsik István

1021

ZÁG 4

Bozsik István rajza

esdi

tőműhelyt megszüntették, s helyette újat építettek. Azt azonban még nem sikerült elérniük, hogy az időközben elkészült rendelőben üzemorvos álljon a dolgozók rendelkezésére.

A szocialista brigádok az élet minden területén bizonyították, hogy munkájukra, segítségükre bármikor számítani lehet. Az 5300 óra társadalmi munka, amit tavaly végeztek, önmagában véve is dícséretes teljesítmény. Ezenkívül, 120 brigádtag kommunista műszakot vállalt, hogy ily módon segítse a borsodi iskolákat. További 160 brigádtag egy napi bérét ajánlotta fel hasonló célra. Ilyen tettekre csak szocialista típu-

A hejőcsaba

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1975 MÁR 2 3
Északmagyarország

Borsik István

1021

FELSZABADULÁS Bozsik István rézkarca

ÉSZAK-MA

T ÖRŐ

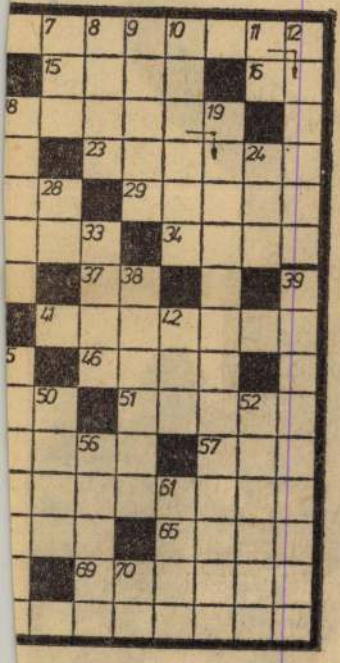

rcius 21.

Műs

Rádió

KOSSUTH RÁDIÓ

8.05: Öt kontinens hét napja. — 8.21: Szeressetek! Horgas Béla dokumentumműsora József Attiláról. — 9.10: Szívárvány. — 10.25: Zenés reklámturmix. — 10.30: Vasárnapi koktél. — 12.10: Édes anyanyelvünk. — 12.15: Jó ebédhez szól a nóta... — 13.00: Nem azért mondom. — 13.10: Operettdalok. — 13.40: Bábaelte babona. — 14.00: Mi a titka? — 15.08: Pillantás a szocialista világba. — 15.33: Tánczene Berlinből. — 16.00: A Rádiószínház bemutatója: Emlékek két szólamra. — 17.05: Charles Münch vezényli a bostoni szimfonikus zenekart. — 18.02: Világlira. — 18.17: Színes népi muzsika. — 19.15: Magnósok, figyelem! — 20.00: Operaáriák. — 20.30: Országos zenei művéltségi verseny. 22.10: Sporthírek, totó. — 22.20: Operettrészletek. — 23.00: Bruckner: IX. szimfónia. — 0.10: Dzsesszfelvételeinkből.

PETŐFI RÁDIÓ

7.30: Franck: Négy szimfonikus darab. — 8.00: Az MRT gyermekkórusa barokk szerzők műveiből énekel. — 8.14: Zenés hangképek a lakiteleki járás népdalkörének találkozójáról. — 8.43: Mit nallunk? Érdekességek a jövő hét műsorából. — 9.20: „Nyitnikék".

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 MÁR 27

Északmagyarország

Bozsik István

1975. márci

1021

Bozsik István rézkarca

nem megy...

sítás eráció egy lábánál

JELENLEG 167 dolgozója van a gyáregységnek, és ennek egyre nagyobb hányadát teszi ki a női dolgozók száma. Összhangban van ez a kiindulás egyik szempontjával, hogy elsősorban a női foglalkoztatottság minél nagyobb mértékét [illegible]

Élhajlító gépek alkatrészeit sz
„B"-gyáregységében.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 JAN 26

Északmagyarország

Bozsik István

1021

Bozsik István rajza

a technológ
tartásával,
zővel, *a mi*
mal. A válla
véseiben jó
a szocialist
hiszen ezek
dig is sokat
munkáért.

— Hogyan támaszkodnak, éppen az iménti feladatok megoldásában, az eddig is derekasan helytállt szocialista brigádokra és a törzsgárdára?

— Dolgozóink év elején megismerik feladatainkat, a szocialista brigádok kezdeményezői minden olyan törekvésnek, amely hozzájárul eredményesebb munkánkhoz. A hazánk felszabadulásának 30. évfordulójára és pártunk XI. kongresszusára kibontakozott munkaverseny-mozgalomban a törzsgárdatagok és a szocialista brigádok, szám szerint *360 kollektíva, mintegy 4 ezer dolgozóval, olyan konkrét vállalást tett, amely nemcsak hozzájárult múlt évi eredményeinkhez, hanem garanciája idei megnövekedett feladataink megoldásának is.* Külön öröm számunkra, hogy a törzsgárdatagok és a szocialista brigádok a gazdasági feladatokon

Nagy teljesítményű, zajtalan
is készülnek a TÜKI-ben. Ké
torjának villamos-bekötését, m

pártér

össze

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 31
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 AUG 27

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Bozsik István

1021

Bozsik István rajza

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP

a tsz-ben

Energiataka
a Diósgyőri

A Diósgyőri Gépgyárban az elmúlt ötéves időszakot tekintve a beruházások, s a szervezettebb energiagazdálkodás eredményeként az elsődleges energiaköltség 20 százalékkal, azaz csaknem 15 millió forinttal csökkent.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1975 JUL 1

Bozsik István

ZAG 1021

Bozsik István munkája

ók atók ge

az LKM, a BÉM és a BSZ — Borsod megyében van. S ha ehhez hozzávesszük a már felépült, vagy felépülő új üzemeket, valamint a cukorrépa-szállításban várható felfutást, akkor látható igazán, milyen nagymértékű forgalomnövekedéssel kell számolni. Ezért is fontos minden perc kihasználása, hiszen a legparányibb időveszteség is hátráltatja a szállítási feladatok megoldását.

Csak egyetérteni lehet azzal, hogy megfelelő üzem- és munkaszervezéssel a munkaszüneti napokat is vegyék számításba a be- és kirakodásnál, a vasúton vagy egyéb járműveken érkező áruk továbbításánál. Jogos az az elhatározás is, hogy aki, amelyik vállalat inkább kocsiálláspénzt fizet, mert az neki így olcsóbb, az ne számítson arra, hogy hétfőn, vagy kedden vagont kap. Mert a vasárnap megrakva [illegible] ilyen

A villamos

Látszólag „egy csepp" a tengerből, „egy mikroszkópnyi" metszet a szövetből, rész az egészből — az ÉMÁSZ miskolci üzemigazgatóságának tevékenysége, hatóköre az országos, illetve a megyei fogyasztók villamosenergia-ellátásával kapcsolatban.

— Ellátási körzetünkbe tartozik — többek között — a Borsodi Vegyikombinát 90 megawattos, a Lenin Kohászati Művek 65 megawattos, a Borsodi Ércelőkészítő Mű közel 16 megawattos egyidejű teljesítmény-igénnyel — mondja az üzemigazgató, *Reichardt Sándor*. A Bőcsi Sörgyár, a December 4. Drótművek három és fél megawattnyi igénye már szerényebb. De ellátjuk energiával a DIGÉP-et, az ÉMV-t, a Betonelemgyárat, a közúti és vasúti vontatást stb. Ezek az úgynevezett szabályozott, vagy teljesítménydíjas fogyasztók, az értékesített villamos energia 86 százalékát veszik igénybe.

Az energiaszolgáltatási politika — összefüggésben az életszínvonal-politikával — a

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 AUG 17

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Mert ő [illegible]

Bozsik István

1021

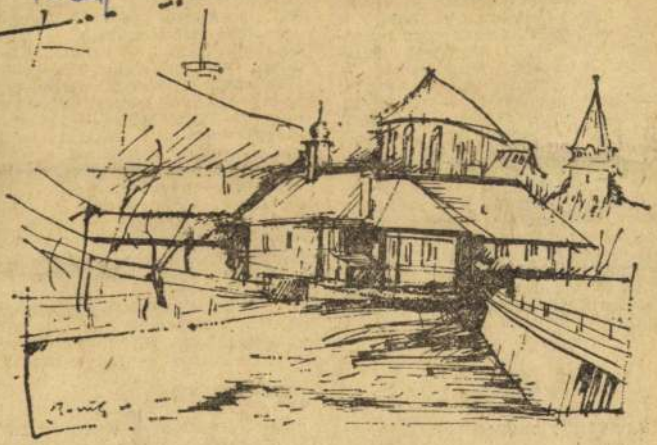

AVASALJA

Bozsik István rajza

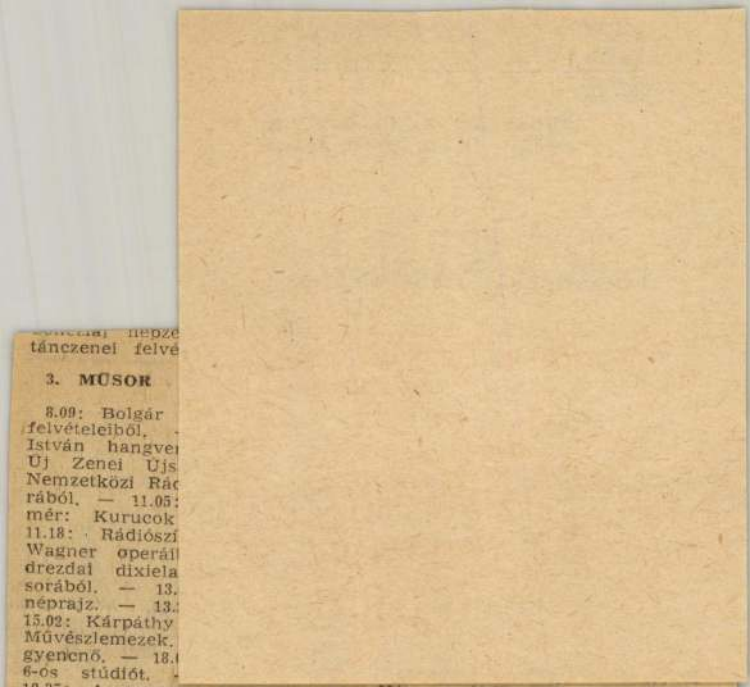

...tánczenei felvé...

3. MŰSOR

8.09: Bolgár ... felvételeiből. ... István hangve... Új Zenei Újs... Nemzetközi Rá... rából. — 11.05: ... mér: Kurucok ... 11.18: Rádiószí... Wagner operáil... drezdai dixiela... sorából. — 13.... néprajz. — 13.... 15.02: Kárpáthy ... Művészlemezek. ... gyencnő. — 18.... 6-os stúdiót. ... 18.35: A magyar valóság ver... sei. — Kb. 18.50: A fuvolaest közvetítésének folytatása. — 19.20: Csak fiataloknak! — 20.20: Romantikus zene. — 22.03: Kilátó.

HÉTFŐ

KOSSUTH RÁDIÓ

8.15: Népdalcsokor. — 9.08: A Pickwick Klub. — 9.30: A hét zeneműve. — 10.05: Pedig ... — 10.25: Kapunyitás előtt. — 10.40: Bartók: A kékszakállú herceg vára — 11.49: Mozart: G-dúr

Hét. — 20.25: Az aranyrablók. Magyarul beszélő angol bűnügyi filmsorozat. XII. rész: A kétarcú férfi. — 21.20: Telesport. Atlétikai női-férfi Európa Kupa. Második nap. A döntő közvetítése Nizzából (színes). — Sporthírek. — 23.20: Hírek.

BRATISLAVA

8.30: Gyermekműsor. — 9.30: A rendkívüli vonat. — 10.55: A barátság arany útja. — 11.35: A sportka húzása. — 12.10: Hangverseny. — 13.00: Sportdélután. — 17.00: Tv-híradó. — 17.25: Vádaskodók. Cseh film. — 18.40: Esti mese. — 19.00: Tv-híradó. — 19.35: Sporteredmé-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 AUG 9

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Bozsik-Grafika

1021

Bozsik István rajza

Készülődés a kamp

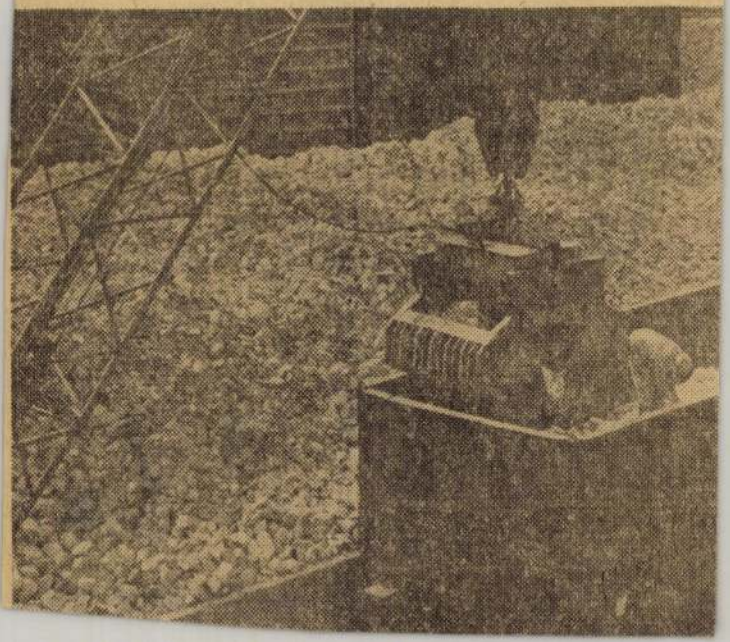

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 OKT 11
Északmagyarország

Bozsik István
/1021

1974. okt

EX LIBRIS

Bozsik István munkája

:avatosságával

e'lenőrökkel

nyban

ként is csak tíz-tizenkét embert engednek be a szűkös önkiszolgáló boltba. Nap mint nap, reggelente az ajtó előtt toporognak a kizárt emberek.

Két ellenőr besorol a vásárlók közé. Mintha csupa nagycsaládos lakna ebben a községben. Egymás után tizenegy embert számolok meg, három darab kétkilós kenyeret cipelnek. Véletlenül sincs becsomagolva egyik kenyér sem. A három

A házgyári re

és a laká

Tegnap, csütörtökön délelőtt dr. Pusztai Béla elnökhelyettes elnökletével ülésezett a Borsod megyei Tanács tervgazdasági bizottsága. A tervgazdasági bizottság megtárgyalta a házgyári rekonstrukció végrehajtásának tapasztalatairól, valamint az építőipari kapacitás helyzetéről szóló tájékoztatót.

A házgyári termékekre ebben az esztendőben új előírások léptek életbe, amelyek különféle módosításokat tettek szükségessé. A kötelező módosítások végrehajtását a Borsod megyei Állami Építőipari Vállalat — az ÉSZAKTERV-vel közösen — összekötötte a kedvezőbb adottságú épülettípusok kialakításával, valamint a gyártástechnika és a -technológia

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 NOV 2 01

Északmagyarország

Bozsik István

1974.

1021

PORTRÉ

Bozsik István munkája

szakibb

ben

maradt el: a 150 holdas cukorrépatáb'a minden eddigi átlagot jóval meghaladó termést hozott. Példamutató kezdeményezésnek is tekinthetjük ezt, hiszen az edelényi járásban a legnagyobb területen a Bódvavölgye Tsz termelt az idén cukorrépát.

Egyetlen hónap alatt azonban, éppen a legfontosabb érési, betakarítási időszakban az országos átlagot is meghaladó, 300 milliméter csapadék hullott a tsz földjeire. Szántóterületük nagy részét, így a cukorrépaföldeket is elöntötte a belvíz, majd a Bódva folyó áradása, s már-már úgy látszott, hogy a sok anyagi ráfordítás, a sok munka kárbavész, a rekordtermés megsemmisül. Mert az árvíz bár gyorsan levonult, a földeket a gépekkel meg sem tudták közelíteni: a termelőszövetkezet dolgozói kézzel kezdtek hozzá a termés

Az üzemegészségügy helyzete

Az Egészségügyi Minisztériumban elkészültek azzal a felméréssel, amelyek alapján javaslatokat dolgoznak ki az üzemegészségügy és az üzemorvosi hálózat továbbfejlesztésére. A mintegy 150 vállalatra kiterjedő vizsgálat tapasztalatai alapján megállapították, hogy az utóbbi években több helyen javultak a munkakörülmények, sok üzemben, vállalatnál gépesítették a fizikai munka egy részét, új szociális létesítményeket építettek, az egészségre ártalmas munkahelyeken először vezették be a csökkentett munkaidőt. Még mindig sok azonban az egészségre ártalmas munkahely, az üzemegészségügy színvonala sem fejlődött megfelelően. Az utóbbi években tovább emelkedett például a balesetek miatt kiesett munkanapok száma, gyakoribbá váltak a szív- és mozgásszervi megbetegedések is.

Az iparban foglalkoztatott több mint hárommillió

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 JAN 24

Északmagyarország

Bozsik István

1975. jc

1021

Bozsik István rajza

szocialista brigádmozgalomról

di Vegyikombinát brigádjának útja

hez hűen mindig az elsők között haladt, s ott van ma is. Valamennyi célkitűzésüket teljesítették. S ezt az utat jelzi az elismerés is. 1968-ban már aranykoszorús jelvényt kaptak, s ezt a kitüntetést az elkövetkező években négyszer nyerték el. 1972-ben első ízben az 1973. évi munkájuk alapján pedig másodízben mondhatták magukénak a Vállalat kiváló brigádja címet.

— Ezt természetesen nem volt könnyű elérni — mondta a brigád vezetője, — melői-technológiai munka, hanem az üzem biztonsága szempontjából is.

— A munkából eredően egymásra vagyunk utalva, nemcsak egyszerű munkatársi kapcsolatok kötnek össze minket, annál melegebb, barátibb kapcsolatban vagyunk egymással.

Az elmúlt években a brigád tagjai közül igen sokan tanultak, és sokan fejlesztik tudásukat ma is. Néha, főleg a vizsgaidőszakban a sok helyettesítés problematikus, de a gondjainkat mindig si- megoldani. A több-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 AUG 3
Északmagyarország

Bozsik István
1021

AG 4

Bozsik István munkája

ából

alvak

lamint Ragály községben, több szerv közös beruházásával Szendrőn. Ezek nagy része a jövő év végére készül el. Előkészítés alatt áll, de várhatóan még ez évben megkezdik további célcsoportos lakások építését Boldván (1), Bódvaszilason (3), Aggteleken és Lak községben (1—1).

Az óvodai, iskolai ellátás javítása évek óta szerepel a községi, tanácsi feladatok között. Idén és jövőre várhatóan e tekintetben is kedvezőbbé válik a helyzet szá-

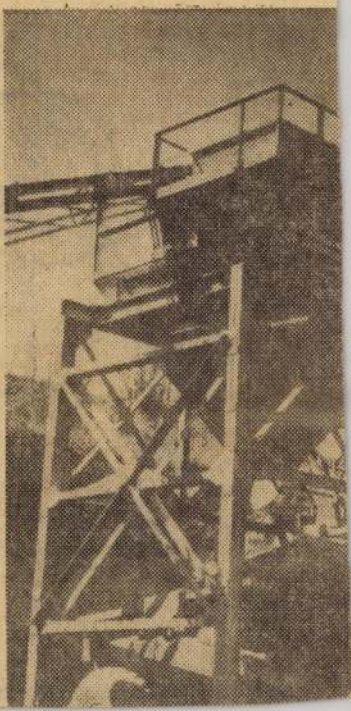

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 JAN 21
Északmagyarország

Bozsik István

AG 4

1021

Öregember

Bozsik István rajza

Hengerészek helytállása

A Lenin Kohászati Művek durva- és középhengerművénél már elkészültek azok a számvetések, amelyek a két üzem termelési eredményeit rögzítik az 1974-es évről. Év végére a tervezettől a durvahengermű blokksora 22 ezer 400, bugasora 34 ezer és gerendasora 1300 tonnával több hengerelt árut gyártott. A középhengerműben dolgozó szocialista brigádok is jól végezték egész éves munkájukat, hiszen csaknem 5 ezer 900 tonnával többet gyártottak az év végére tervezett mennyiségnél.

Mindkét üzem eleget tett kiszállítási tervének is: a középhengermű kollektívái fazonkiszállításukat 100,4, a durvahengerműnél dolgozók ugyanezt 100,8, illetve bugakiszállításukat pedig 100,5 százalékra teljesítették.

Miskolci cikkek

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 JAN 23

Déli Hirlap (Miskolc)

Bozsik István

1021

(Bozsik István rajza)

* Dante-illusztráció.

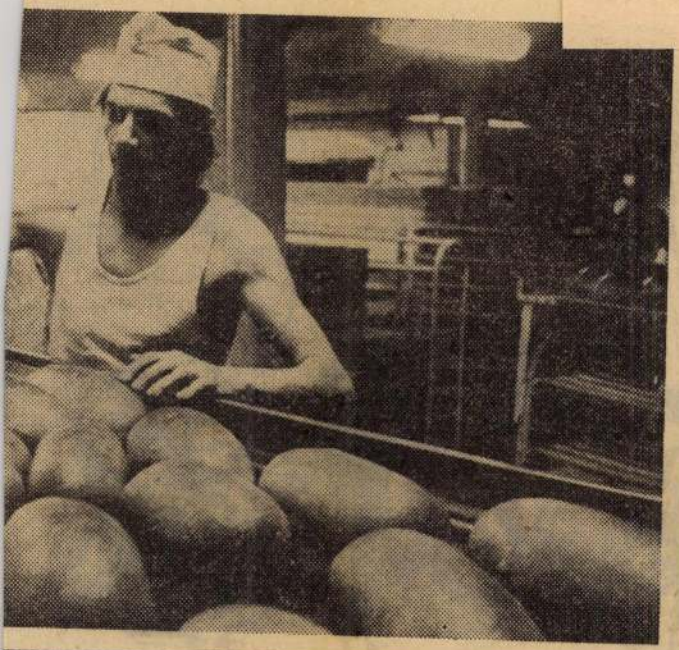

DÉLI

Mire jó

(A NÉPESS

Védett tájak

Tíz természeti tájat, illetve értéket nyilvánított védetté a Tolna megyei Tanács Végrehajtó Bizottsága.

Védett terület a Szekszárd kirándulóövezetében levő Sötétvölgy, ahol parkerdőt alakítottak ki, továbbá a lengyeli őspark és Annaforrás, a Nagydorog határában az évszázados tölgyesben fekvő Banai-tó, valamint a felsőtengelici nádasos Bogárzó-tó.

Védetté nyilvánították a Nagydorog és Bikács között elterülő „szeneș" legelőt, a kelet-európai sztyeppék egyik utolsó maradványát. Oltalomban részesül több fam

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 JAN 19

Északmagyarország

Bozsik István

1021

PORTRÉ

Bozsik István rajza

Pedagóguso
14.40: Kis figurák
nagy meste
Rajzfilmsor
VI. rész: G
15.20: Műsorainka
15.45: Reklámműs
15.55: Teremlabda
Nemzetközi
Budapest—V
öregfiúk mé
Közvetítés M
17.45: Delta
Tudományos
18.10: Hazánk, Magyarország
(színes)
Dokumentumfilm-sorozat
II. „Volt egyszer egy
Viharsarok . . .”
18.40: Esti mese
19.00: A Hét
20.00: Hírek — sporthírek
20.10: Viva Maria!
Magyarul beszélő
francia—olasz
filmvígjáték
16 éven felülieknek!
22.05: Közvetítés
a Magyar Állami
Operaházból
Csajkovszkij: Anyegin
Levél-jelenet
22.35: Hírek.

HÉTFŐ

BRATISLAVA

14.45: Haladó tapasztalatok iskolája. — 15.35: Hírek. — 15.40: Pedagógusok műsora. — 16.35: Hetedhét országon. — 17.00: Tv-híradó. — 18.10: Halhatatlan árnyék. — 18.50: Testedzés. — 19.00: Tv-híradó. — 19.30: Indiai realisták. — 20.00: Thomas Mann regényének tv-változata. — 21.15: Tv-híradó. — 21.40: A politikai ismeretek alapjai. — 22.10: A holnapi sajtóból.

Mozi

VASÁRNAP

BÉKE
CSAK SEMMI SZEXET KÉREM, ANGOLOK VAGYUNK!
Mb. szí. angol film
Kezdés: f. 4 és hn. 6 órakor

ANGOLOK VAGYUNK!
Mb. szí. angol film
Kezdés: f9. f11 és f1 órakor

DU.
AZ UTOLSÓ PERCIG
Mb. szovjet film
Kezdés: f. 3 órakor

CSAK SEMMI SZEXET KÉREM, ANGOLOK VAGYUNK!
Mb. szí. angol film
Kezdés: hn. 5 és 7 órakor

HEVESY IVÁN FILMKLUB
SZERELMEM, ELEKTRA!
Szí. magyar film
Kezdés: f. 5 és f. 7 órakor

FÁKLYA
VOLT EGYSZER EGY VADNYUGAT . . . I—II.
Felemelt és dupla helyár!
Szí. amerikai kalandfilm
Kezdés: 5 órakor

PETŐFI
A FEJ NÉLKÜLI LOVAS
Mb. szí. szovjet film
Kezdés: f. 5 és f. 7 órakor

SZIKRA
BALSZERENCSÉS ALFRÉD
Mb. szí. francia film
Kezdés: 3. 5 és 7 órakor

TÁNCSICS
2x2 NÉHA ÖT!
Szí. magyar film
Kezdés: 3. 5 és 7 órakor

TAPOLCA, ADY
AZ ARANYEMBER
Szí. magyar film
Kezdés: 7 órakor

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Északmagyarország

1974 SEP 27

Bozsik István
1921

SZAG 4

Bozsik István munkája

zai vegyipar
bb beruházása

rták az államkölcsön-szerződést

tésének pénzügyi kérdése-
az államkölcsön folyósí-
át, a visszafizetés idejét
módját, de — mint Siket
klós és Körtvélyes István
hangsúlyozta: — igen lé-
egesek azok a kérdések is,
lyeket nem szabályoznak
ön a kölcsönszerződés
ntjai. Ezek pedig: a köl-
nös bizalom egymás iránt,
korrektség, az őszinteség
nagyberuházás megvalósí-
ában, annak minden épít-
ésén és minden dolgozója
zéről. Ezt szolgálja a szo-
lista munkaverseny, erre
nyulnak a kongresszusi
lalások is.

Az első év eddigi mérlegét
gvonva, a PVC-III. épí-
dicséretes munkát végez-
. idén mintegy 800 millió
int értékű építési munkát
veztek, s ennek eleget is
znek. A hatalmas építke-
s első lépcsője a felvonu-
, tereprendezés, előkészí-
. Eddig hatszázezer köb-
éter földet mozgattak meg,
és fél ezer köbméter be-
nt dolgoztak be; elkészült
bbek között a műanyag-
ldolgozó csarnok, a szárí-
zést, illetve a Sajó meder-
rendezési munkálatait.

Sok fő- és alvállalkozó
dolgozik az építkezésen. Kö-
zülük különösen a 31-es Ál-
lami Építőipari Vállalat
emelhető ki, amely folyama-
tos műszakok szervezésével,
korszerű gépek beszerzésé-
vel biztosítja a határidők
ütemét. Igen nagy segítséget
jelent, hogy a Borsod me-
gyei Állami Építőipari Vál-
lalat is meggyorsította a la-
kásépítést: eddig 240 lakást
adtak át, melyet az építke-
zés idején munkásszállónak
használnak. az Észak-ma-
gyarországi Vízügyi Igazga-
tóság építő részlegei pedig
a Sajó teljes hosszában
megépítették a gátat, s több
kilométeres szakaszon új
medrébe terelték a folyót.

A tizenegy milliárdos be-
ruházáson továbbra is a fő
cél — mondotta Körtvélyes
István —, hogy az a kitűzött
határidőn és költségkerete-
ken belül, megfelelő minő-
ségben elkészüljön. Létrejött-
te pedig nemzetközi viszony-
latban is az élvonalba

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Északmagyarország

1975 JAN -8

Bozsik István

1021

Bozsik István rajza

repel. „A nehezebb tárolására alkalmas úgy kell kialakítani, hogy leggazdaságosabb k mellett az egyes egymástól elhatár gyenek tárolva...”

A programban s is, hogy sorra veszik a gyár különféle termékeit. Azt elemzik, hogy a technológia megfelel-e az új anyagoknak, az új igényeknek, és adott esetben új technológiát dolgoznak ki. Az új alkalmazására is készen van a gyári törvény „A termelési osztály gyártáselőkészítése a mindenkori, legújabb technológiai előírások szerint köteles az anyagot megválasztani”.

Emögött az a hasznos elképzelés van, hogy olyan gyártmányokat készítenek, amelyek a korábbiaknál hosszabb élettartamúak. Így ritkábban van szükség a régiek pótlására, s a gyár az energiáját jobban tudja új termékek gyártására, esetleg exporttermelés fokozására fordítani.

A Dolgozz hibátlanul! munkarendszernél fontosnak tartják az erkölcsi és az anyagi ösztönzést. Azzal kezdődik, hogy ez év január 1-től 5 százalékos bérfejlesztést valósítottak meg. Az eredmények növekedésének kihatásaként esetleg az év második felében további bérfejlesztést végezhetnek, aminél természetesen figyelembe veszik majd, ki, mit tesz le a közösség asztalára...

Csorba Barnabás

Hazánk legöregebb papírgyára az 1782-ben alapított Diósgyőri Papírgyár. A papírt általában növényi rostokból, ritkábban ásványi, vagy állati termékekből, esetleg szintetikus szálakból készítik. Kultúrtörténeti jelentősége szinte felbecsülhetetlen.

☆

— Papírból 5309 tonna, kasírozásból 4 ezer tonna, sajtdobozból, cukrásztálcából, tortaalátétből és egyéb, a lakosság részére készült papírtermékekből összesen mintegy 2 ezer tonna a tervünk — mondta *Bellei Imre*, a Papíripari Vállalat diósgyőri gyárának igazgatója.

— Hogyan sikerült az 1974-es évük?

— Az évet mintegy 112 tonna papírtúltermeléssel zártuk. Jól sikerült tehát az év, s ennek az előrelépésnek az alapját a brigádmozgalom kiszélesedése eredményezte. A korábbi esztendőkben a gyárunkban 8—9 brigád dolgozott, s tavaly a számuk 18-ra növekedett. A számszerű fejlődésen felül ez minőségben jelentett elsősorban előrelépést. A brigádok fel-

Ahol a szőlőoltványok

A téli idényben sincs pihenő az Ültetvénytervező és

1874
1-2

BORSODI SZEMLE
Miskolc

1021.
Bozsik István

Bozsik István grafikája

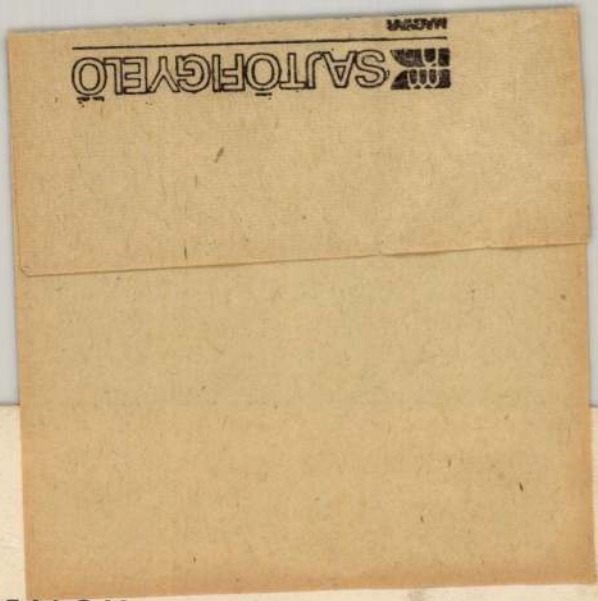

TARTALOM

NAPJAINK KÉRDÉSEI

PÉTER JÁNOSNÉ: Nagycsaládos dolgozók helyzete az LKM-ben — — — 1
KUCHTA GYULA: Megyénk gyógyfürdői — — — — — — — — — — 14
ASZÓDI IMRE: Házasságkötés előtti tanácsadás — — — — — — — — 23

GAZDASÁGI ÉLET

URAY MIKLÓS: A termelőszövetkezetek gazdasági és szervezeti megerősödése megyénkben — — — — — — — — — — — — — — — 28
SZITÁS ISTVÁN: A gazdasági bírság kiszabásának tapasztalatai megyénkben 44

MŰVÉSZET — IRODALOM

SZÉKELYHIDI ÁGOSTON: Irodalmi műhely és teljesítmény — Számvetés a „Napjaink" munkájáról — — — — — — — — — — — — — 53

TÖRTÉNELMÜNK

MERÉNYI LÁSZLO: Háborúellenes és demokratikus mozgalmak Borsod, Abaúj és Zemplén megyékben 1913-ban — — — — — — — — — 60
GECSÉNYI LAJOS: Dr. Bólyai (Bettelheim) Ernő (1888—1959) — — — 75

BORSODI ÉLET

KISS GYULA: Város a jövőjével: Mezőkövesd — — — — — — — — 85

TÁRSULATI ÉLET

NOVÁK ISTVÁN: Jogi ismeretterjesztés az általános iskolákban — — — 93
Az ízlésfejlesztés és az esztétikai nevelés helyzete és feladatai a megyei ismeretterjesztő munkában (TIT megyei elnöksége) — — — — — — — 102

KÖNYVSZEMLE

A Borsodi Történelmi Évkönyv IV. kötete (TÓTH PÁL) — — — — — 107
Dr. Martos Gizella: A matyóság életkörülményeinek változásai (KISS GYULA) 109

BOZSIK ISTVÁN grafikái a 22., 43., 52., 101., 106., 111. oldalakon

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 1 2

BORSODI SZEMLE

Borsik István

1021

Bozsik István grafikája

feldúsulású (szulfid).

Bogács. A Bükk déli előhegyei között a köz
azt a kutat, amely 485 méter mélyről adja a 73
l/perc, magas kéntartalommal és szabad kéndio
sal 1961. évben építették fel a fürdőt egy meder
és a jelenleg is folyó építkezések során újabb
ményeket állítanak üzembe. Bár a karsztvízjelleg jól felismerhető, a szulfid-
tartalom annál magasabb. Ez adja különleges értékét, s ezért a mozgásszervi megbetegedésekben kiválóan alkalmazhatók.

Mezőkövesd. Hasonló a bogácsihoz, csak ennek nagyobb az oldott anyagtartalma: egy régebbi elemzés szerint 3236,5 mg/liter, a legújabb alapján pedig 2413,74 mg/liter. Mezőkövesd, egyben a megye nyugati határán épült ki a fürdőtelep, az 1939-ben lefúrt Mk—1 sz. kút körül. A régi nevén „Zsórifürdő"-t 1964-től a Borsod megyei Vízművek kezeli. Két, nagyméretű nyitott medencéjét sokezer ember keresi fel rendszeresen. Fedett medencéjét, a tuladonképpeni gyógyfürdőt a gyógyulni vágyók látogatják elsősorban. A 875 m mélységből feltörő víz 65 °C-os. Hivatalos minősítése: „nagy kén- és lithiumtartalmú, igen jelentékeny hatású, alkáli-hidrogénkarbonátos, szénsavas hévíz", amelyet az Egészségügyi Minisztérium 411 Gy. f. 1963. számú határozatával gyógyvízzé nyilvánított.

Sárospatak-Végardó. A Sárospatakhoz tartozó Végardó északi részén mélyítették 1960. évben a Vé—27 sz. fúrást. Eredményeként 330 m talpmélységből — 20 m magasra felszökő — 48—50 °C-os mélykarszt eredetű víz jelentkezett.

1961. augusztus 20-án nyitották meg a főleg társadalmi összefogással épített fürdőt. Ekkor épült a 35x20 m-es medence, a fürdő fejlesztése azóta is folyik.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 — 2

BORSODI SZEMLE
Miskolc

Borsik István
1021

Bozsik István grafikája

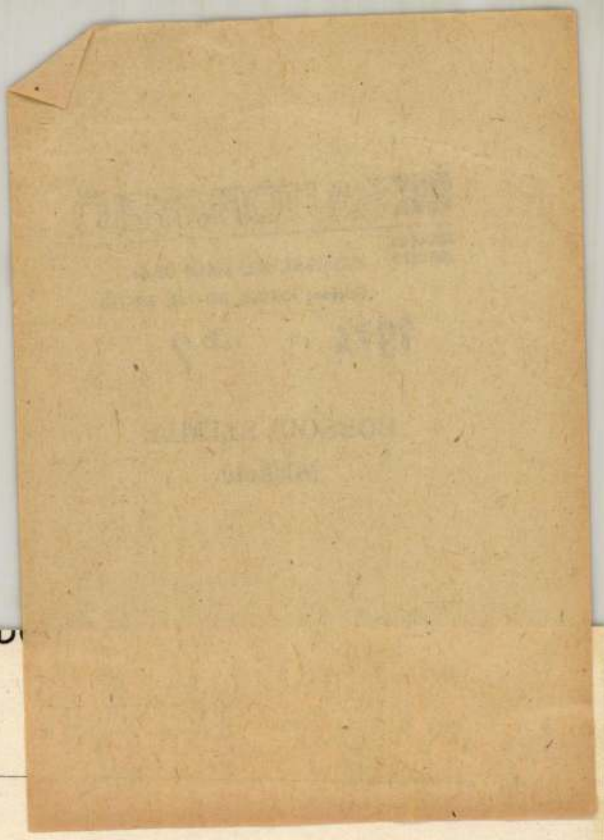

tapasztalatai megyénkb

I.

A gazdasági mechanizmus reformjának — többek között — az is egyik jellemzője, hogy *megszüntette az eddig tervutasításos rendszert* és a tervutasítások helyett a *gazdasági szabályzók* hivatottak elsődlegesen biztosítani, hogy a vállalatok tevékenysége megfeleljen a központilag kitűzött céloknak. A jogi szabályozás ebben a vonatkozásban másodlagos szerepet tölt be. Mivel a gazdasági szabályzókat az általános, tipikus jelenségekre szabták, ezért is, de a túlzott részletszabályozás veszélyének az elkerülése végett mégis jelentős szerepe van a jogi szabályozásnak abban, hogy levezesse a népgazdasági érdek és a vállalati érdek között esetleg mutatkozó ellentéteket. Hajlékonyságánál fogva a jogi szabályozás az atipikusakat is könnyebben meg tudja ragadni.

A közgazdasági szabályzók hivatottak tehát biztosítani, hogy a gazdálkodó egységek csak a megengedett nyereségre törekedhessenek. Viszont a meg nem engedett nyereség elvonásában és az ilyen nyereségképződés jövőbeni meggátolásában a közgazdasági szabályzók mellett a *jognak* is jelentős szerepe van.

Kétségtelen, hogy a gazdasági bűncselekmények száma a gazdasági mechanizmus reformjának bevezetésével kapcsolatosan jelentősen emelkedett. Mégis a jogalkotó úgy látta, hogy az eddig meglevő és *szokásos jogi eszközök nem tartalmaznak eléggé hatékony szankciókat* a megengedett és törvényszerű gazdálkodás biztosítására.

A büntetőjogi felelősségre vonás ugyanis csak közvetve hat a kollektívára, és elsődlegesen is a bűncselekményt elkövető személyt érinti. Másrészt a gyakorlati tapasztalat — éppen az átállás időszakában — azt mutatta, hogy a büntető ítéletek nem minden esetben váltották ki a kívánt hatást, mert a büntető elítéltetést „a szemlélők" sok esetben véletlen szerencsétlenségnek fogták fel.

A *munkajog* a maga sajátos eszközeivel (fegyelmi felelősségre vonás, kártérítésre kötelezés, stb.) szintén az egyes személyt érinti. A szabályozás módjából folyóan a fegyelmi felelősségre vonásnál elsősorban a nevelés érdekei, a kártérítésre kötelezésnél pedig a részleges reparáció elve a döntő szempont.

A *polgári jogi felelősség* a kollektívával szemben is hatályosulhat. A jogszabály a törvénybe ütköző, vagy a népgazdaság érdekeit sértő szerződéseket sem-

1021

PORTI

Bozsik István rajza

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., Üllői út 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 JUN 30
Északmagyarország

...on. Más szervhez, vagy m... t kérelem a lakásigénylés...

...ő házastársak (élettársak) ...atják be lakásigénylésüke... ...yléshez mellékelni kell az ...sra, élettársra, valamint a ...an élő (együtt lakó) valal ...kozóan ...t és a jövedelmi viszonyo ...unkaadó által kiállított ig... ...elet 5. § (3) bekezdésében ...ek fennállása esetén az il ...ság által kiállított adó- és ...

...ő kérelmét egészségügyi ve ...kal támasztja alá, a hatós ...ványt.

...ázastársak bármelyike a ko ...tt lakásigénylést a benyújt ..., de a megváltozott körülm ...atja, ha lakásigénye a h ...adó bírói ítélet alapján kie ... bíróság az R., 99. §-a sz ...nálatának megosztása, vagy ...árpótlás megfizetése iránt n

...a lakásigénylése indokaiba ...címének változását — az ...lül — az I. fokú lakásügyi ható... ...i köteles. Ennek elmulasztása ese... ...en esedékessé váló igénye is csak ...n elégíthető ki.

9. §

...yi hatóság indokolt határozattal ...énylés nyilvántartásba vételét, ha ...zabály rendelkezése alapján egyik ...ában sem jogosult lakás jutta...

...hatóság indokolt határozattal törli ...ántartásából azt az igénylőt, aki ...ölt lakásellátási formában lakás ...ogosult, de igénylését az I. fokú ...nál a meghallgatás során kapott ...re és az eredeti lakásellátási for... ...

10. §

...s, vagy a nyugdíjkorhatárt 10 ...lakásigénylőt — kérésére — ta... ...ttatásban lehet részesíteni, ha ...értékesítésű lakásra; tanácsi ér... ...juttatásban lehet részesíteni, ha ...tékesítésű lakásra lenne jogosult. ...zdésben foglaltak nem alkalmaz... ...juttatandó lakásba az igénylővel ...unképes hozzátartozó valame... ...eg az ott leírt feltételeknek.

...sekor igénylőként indokolt ...

15. §

(1) Az ideiglenes lakásjuttatási névje... vezetét az I. fokú lakásügyi hatóság t... zottság elé. A kifüggesztésre kerülő id... jegyzékeket a bizottság állapítja meg.

(2) A végleges lakásjuttatási névjegy... zetét a bizottság elnöke és az I. fo... hatóság vezetője terjeszti a városi t... hajtó bizottsága elé. A végleges névj... városi tanács végrehajtó bizottsága áll... abban végérvényesen dönt.

16. §

(1) A lakásügyi hatóság a rendelke... valamint a megüresedett lakásokat cs... lakásjuttatási névjegyzékre felvett ig... re és — a (2) bekezdésben megjelölt lével — csak a besorolás sorrendjében feltéve, ha a jogszabály másként nem

(2) A lakásügyi hatóság a névjegyé... tett sorrendtől eltérhet, ha

— a rendelkezésre álló lakások szo... csony és nagycsaládos igénylők e... kásban zsúfoltság keletkezne, vag...
— a rendelkezésre álló lakás meghal... következő igénylő lakásigénye m... ső határát.

Bozsik István

1021

Bozsik István grafikája

tés és minden területen való érvényesítése. Ebbe a tevékenységi keretbe tartozik az ízlésfejlesztés és esztétikai nevelés is, amelyből az ismeretterjesztő munkának jelentős részt kell vállalnia.

Eddigi tevékenységünk értékelése kapcsán a további eredményes munkához szükségesnek mutatkozik a téma részletesebb áttekintése, miután a gyakorlatban több tisztázatlan problémával találkozhatunk.

1. Fontosabb elvi kérdések

Az esztétikai tevékenység, a közízlés fejlesztése sok évre szóló és sokféle oldalról jelentkező művelődéspolitikai feladat. „Az ízlésnevelés meglehetősen bonyolult probléma még a munkásmozgalmon belül is" — állapította meg Aczél György elvtárs, amely közvetetten tartalmazza a TIT-en belüli nehézségeket is a témával kapcsolatban.

Lakosságunk ízlése országosan és megyei viszonylatban igen heterogén. Százezrek a régi munkáséletben kialakult ízlésnormákat hozták magukkal, mások a parasztságét. Széles körű a kispolgári ízlésfelfogás amely jelenleg egyik legnagyobb akadálya több vonatkozásban a szocialista fejlődésnek.

Kultúrpolitikai elveink szerint ugyan az emberek ízléséből — legalábbis egy bizonyos határig — nem szabad párt- vagy állami ügyet csinálni; az ízlés tömegméretekben, fejlődéstendenciájában természetesen közügy, s erőteljes tevékenységet kíván minden illetékes szerv, intézmény és személy részéről.

Gyakorlati munkánkban tekintettel kell lenni arra, hogy a szocialista világnézet közvetlenül és totálisan nem határozza meg az ízlést. S miután az még a tudatos, célirányos munka végzése során is nehezen változik — ismét

BORSODI SZEMLE
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974
B

„érzéketlenség", még a jó szándék mellett is a mázsákban és tonnákban, a gazdasági hasznosságban való gondolkodás. Ez a felfogás nem kedvez a kulturális szemléletnek és gyakorlatnak, hisz közismert, hogy az ízlést és az érzelmeket nem lehet tonnákkal mérni.

A megye ipari jellege, gazdasági, műszaki-technikai vonatkozásban megvalósuló dinamikus fejlődési üteme természetesen óriási lehetőségeket rejt magában a kulturális-művelődési tevékenységhez, de ennek végzése során egyelőre még számolni kell a fentebb említett nehézségekkel.

Ugyancsak jelentős probléma, hogy a megyét hosszú ideig úgy kezelték (kezeltük), mint amelynek nincsenek (legalábbis jelentős) kulturális hagyományai, ahol tehát eleve nem lehet szá-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1974 JUL 28
Északmagyarország
Bozsik István

1021

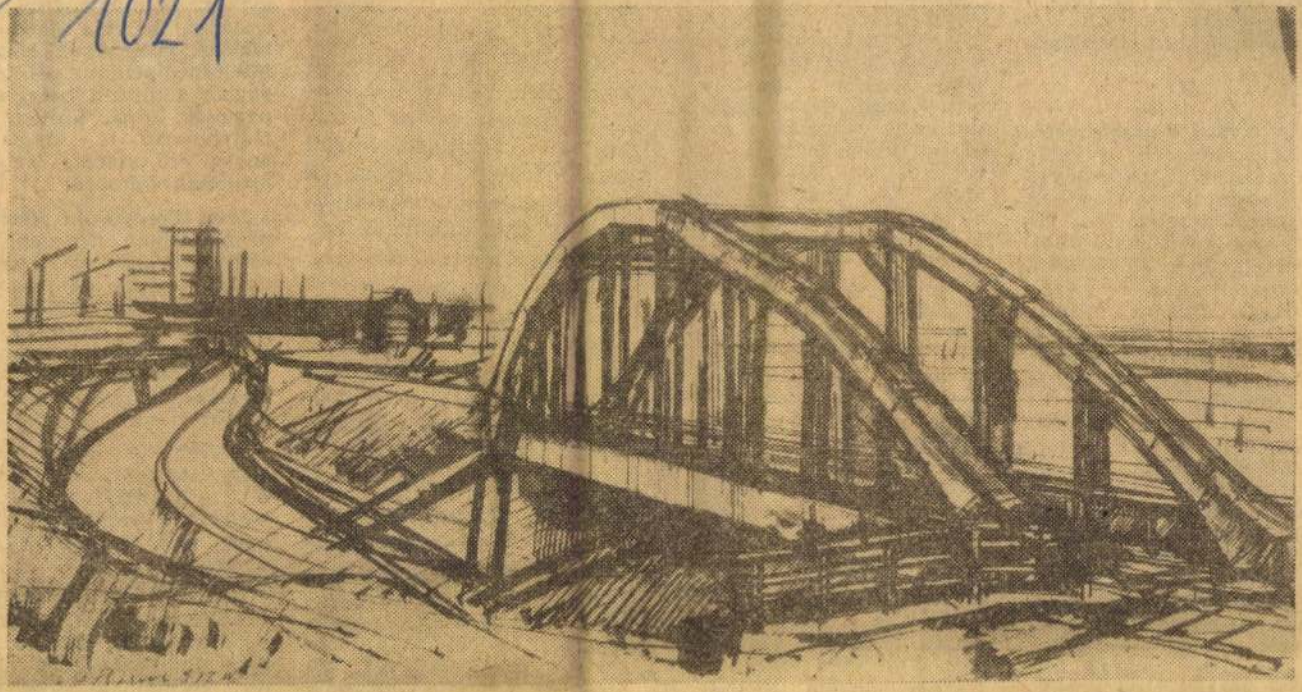

Miskolc, Avas alja

Bozsik István munkája

…agy része van abban, hogy
…két megyében, az ötven-
…milliós kongresszusi vállalást
…dőarányosan túlteljesítették.

*

— A tavaszi kalászos vető-
…nag-értékesítésben tervüket
…13 százalékra teljesítették
— tájékoztat a főmérnök. — A
…hamarosan kezdődő őszi ve-
…ésekhez minden igényelt faj-
…a rendelkezésre áll a borso-
…di gazdaságoknak. A megfe-
…elő fajtaváltáshoz, biztosí-
…ották az új fajtákat, az
…Aurórát, a Kavkazt, a Jubi-
…ejnaját, az MV 1—2—3-at,
… a többieket.

A brigád idei munkájának
…egnagyobb érdeme, hogy
…előrehaladást értek el a ve-
…tőmag-termelési rendszerek
…kialakításában. A borsófélék,
…a maglucerna, a burgonya és
…konyhakerti vetőmagvak ter-
…mesztésére 7000 hektáron
…szervezték meg az együttmű-
…ködést, a termesztési rend-
…szereket. És most azon dol-
…goznak, hogy további 8000
…hektárt vonjanak be a rend-
…szerekbe. Ez a 15 000 hektár
…jövőre már hatalmas bázi-
…sa lesz a minőségi vetőmag-
…termesztésnek.

*

Újszerű, már kezdetben is eredményesen végzett feladata a Baross László brigádnak a zöldségprogram hatha-tósabb segítése, nemcsak a nagyüzemek, de a kiskertek tervszerű, választékos és mi-nőségi vetőmagellátása. Köz-vetlenül ők látják el az áfész- és kiskereskedelmi boltokat az egész megyében konyhakerti magvakkal.

Ebben a munkában nagy eredményeket ért el testvér-brigádjuk, a vállalat Zsolcai kapui vetőmagboltjának Áp-rilis 4. brigádja. Egymillió forintos tervtúlteljesítéssel segítették Miskolcon és kör-nyékén a vetőmagigények jobb kielégítését.

A kétszeres aranyjelvényes szocialista brigád feladatai évről évre nőnek. Különösen szakmai vonalon kell felké-szülniük a nagyobb követel-ményekre. Az iparszerű ve-tőmag-termesztés megköve-teli tőlük az állandó továbbta-nulást, szakmai továbbkép-zést, s a brigád több tagja a feszített munka mellett is vállalta a főiskola, az egye-tem elvégzését.

(p. s.)

…diósgyőri kohászat nagyol…
…vasztóművében. Ide kapcsol…
…tuk életünket, vágyunkat…
…örömünket, gondjainkat.

Ki tudja, hány csapolás értek meg, mennyi nyersva…sat termeltek már az Aszta…los János szocialista brigá…tagjai. Mégis, a csapolás, … vasfolyam mindig megragad…ja őket. Átszellemült az arc, vagy csak a tűz fénye teszi ezt? Az üzemvezető-helyet-tes, a párttitkár éppen olyan lelkesen beszél e kollektívá-ról, a tizenkét férfiról és a két nőről, ahogy, s amilyen szenvedéllyel azok végzik a munkájukat.

Új vonás, s a mi brigá-dunkra az jellemző — mond-ják —, hogy bár mindegyi-künknek megvan a beoszt…sa, de mindenki mindent vé-gez. Olyan jó, kollektív szel-lem él itt, hogy ha szüksé-ges, az emberek hívás, szó nélkül segítenek a másiknak. Előfordul, hogy valaki beteg, szabadságon van. Nem gond, a többi ellátja a távollevő feladatát is.

Van Diósgyőrött gyermek-nevelő otthon. Olyanok van-nak itt, akiknek senkijük sincs, vagy ha van, az apát, az anyát mindennek lehet nevezni, csak szülőnek nem. E brigád tagjai meg-meglá-togatják őket, s melegszívű télapóként ajándékokat, sze-retetet visznek magukkal.

— Nem jó odamenni. Az ember szíve csak elfacsaro-dik, s kipördül a könny a szemből, s nagyon sajnáljuk, hogy nem tehetünk értük többet.

Futnak a percek, az órák. Prometheusz tüze örökké ég, a tüzet mindig táplálni kell. S megint következik a min-dennapi munka nagy pilla-nata: a csapolás. Kell a vas, kell az acél.

Csorba Barnabás
Fotó: Mátyás Ferenc

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 JAN 31

Ózdi Vasas

Bozsik István

ÓZDI VASAS

1021

BOZSIK ISTVÁN RAJZA

latunknál

Ü vezetői útban a folyamatos

könnyebb háztartási gépeket, cikkeket is gyártanak.

A konzultáció közben megérkezett az Egyesülés Vaskohászati vezérigazgatója *Karlik Nándor*, és *Longa Ele-*

Bérfejl

Január 28-án ülést tartott az ÖKÜ szakszervezeti bizottsága és tanácsa. Mindkét testület megvitatta a kongresszusi oklevél és a Szakma Kiváló Brigádja kitüntetésekkel kapcsolatos javaslatokat, illetve a két testület első félévi munkatervét.

A bizottság második napirendi pontként dr. Kovács Károly munkaügyi és szociális igazgató előterjesztését vitatta meg az 1975. évi bérfejlesztésről. Az előterjesztés szerint az ÖKÜ-ben ez évben 6 százalékos bérfejlesztésre van lehetőség.

A 6 százalékos béremelkedés minden állománycsoportban azonos mértékű, a reális kereseti arányok megtartása, illetve elérése érdekében. Az országos szakmai bértáblázat előírásai szerint szükséges, hogy az azonos szakmában és kategóriákban dolgozó

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1915 FEB 14
Északmagyarország

1021 Bozsik István

Falusi táj

Bozsik István rajza

együ

(Tudósítónktól)

Együttműködési szerződésük egyévi tapasztalatairól tanácskozott Debrecenben a Lenin Kohászati Művek Ady Endre és a Magyar Gördülőcsapágy Művek Május 1. szocialista brigádja. A debreceni gyár világhírű termékeihez a diósgyőri húzó-hőkezelő gyáregységből szállítják az alapanyagot. Így érthető, ha a két meós kollektíva a minőségi követelmények és a határidők pontos betartására szocialista szerződést kötött.

ros szocialista brigádjának tagjai megismerkedtek az LKM húzó-hőkezelő üzemének munkájával.

A jelentős népgazdasági hasznot hozó szocialista szerződést 1976. december 31-ig hosszabbították meg. Ebben a terminusban az LKM Ady Endre szocialista brigádja tovább akarja javítani az alapanyag minőségét. Az MSZMP XI. kongresszusa és hazánk felszabadulásának tiszteletére hárompontos pótfelajánlással is kiegészült a szerződés. Ez elsősorban speciális műszaki feladatokat ró

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 JAN 12.

Északmagyarország

Bozsik István

1021

1975. január 12., vasárnap

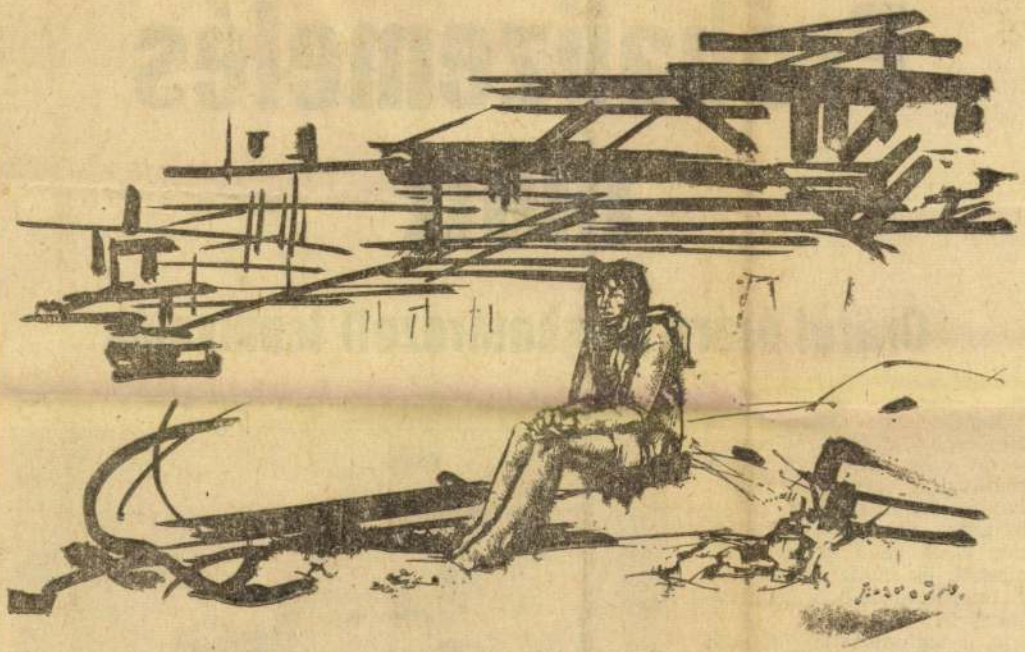

ÜLDÖGÉLŐ

Bozsik István rajza

1975. január 12., vasárnap

Próbaüzemelés előtt

Óráról órára meghatározott tennivalók

Befejezéshez közeledik a Hejőcsabai Cementmű építése. A még hátralevő napok tennivalóit részletes tervek határozzák meg. Ezek tartalmazzák valamennyi építésben részt vevő vállalat feladatait, és szinte óráról órára meghatározzák a tennivalókat is.

A legfontosabb feladat most, amint *Csorba István*, a Szilikátipari Központi Kutató- és Tervezőintézet kirendeltségvezető-helyettese elmondta, hogy

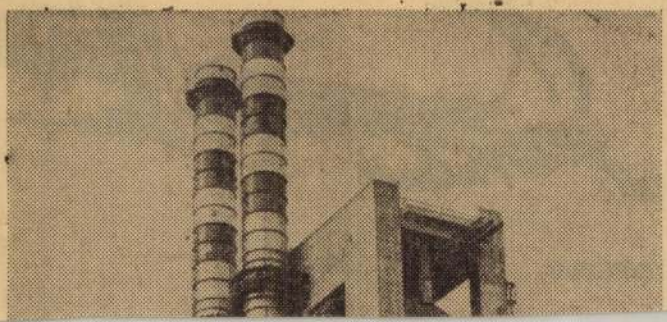

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 FEB 18

Északmagyarország

Bozsik István

1021

Bozsik István rézkarca

árszámadás
la Tsz-ben

kozni kell az állattenyésztés árutermelését is. Ezt a he-yes törekvést bizonyítja több-bek között az is, hogy a tsz az idén 100 hektáron termel cukorrépát, növeli a mező-gazdasági gépparkot, folytat-a a meliorációt.

Ami a Bartók Béla Tsz olgozóinak keresetét illeti: 974-ben az állandóan dol-ozók évi átlagfizetése meg-aladta a 34 ezer forintot. z a jó kereseti lehetőség is ok fiatalt vonz a tsz-be. A olgozók átlagéletkora 33 év, mi országosan is ritkaság. A harmin

Fakitermelés a Bükkben

A kopáran susogó bükkösök tövénél a hideg idő bekö-szöntése óta naponta minden reggel felzúgnak a motor-fűrészek. Élesre csiszolt láncuk nyomán sárgásan fénylő, szálkás fűrészpor száll mindenfelé. A fogantyút barnára cserzett bőrű szakmunkás fogja; kezében percenként tizen-ötezret perdül a parányi motor. Harsan a kéreg, reccsen a fa, amikor a fűrészlánc átéri a hamvas kérgű törzset. Éles csattanással fekszik a földre a faóriás. Ágai szilánkokra sza-kadva hullanak mellé...

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 JAN 16
Déli Hirlap (Miskolc)

Bozsik István
1021

✱ Munkás

(Bozsik István rajza)

a műszak

)

ítások

)

Sárosak, síkosak az utak

Napok óta ködös reggelekre ébredünk, s a lecsapódó pára, síkossá teszi útjainkat. A Miskolci Köztisztasági Vállalat főmérnökétől megtudtuk, hogy a legnagyobb gondot az okozza: a mellékutakról sár kerül a város főbb útvonalaira és ez teszi rendkívül csúszóssá az utakat. Nincs olyan eszközük, amelylyel le tudnák takarítani; drótseprő gépeik ugyanis már 50 méter megtétele után eltömődnek. A salakkal való felszórás sem bizonyult jónak, mert az arra járó gépjárművek „beletapossák" a sárba a salakot és ez csak további gondot okoz.

A KPM Miskolci Közúti Igazgatóságának ügyeletesétől azt a tájékoztatást kaptuk, hogy 16 locsoló-seprő gépkocsival vonultak ki balesetveszélyes gócpontokra. Úgy igyekeznek megszüntetni a sárfelhordás és ködle-

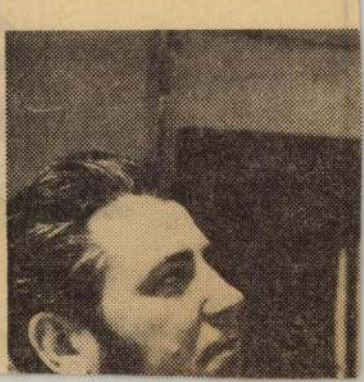

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

OKT 1 31.

Északmagyarország
Bozsik István

1021

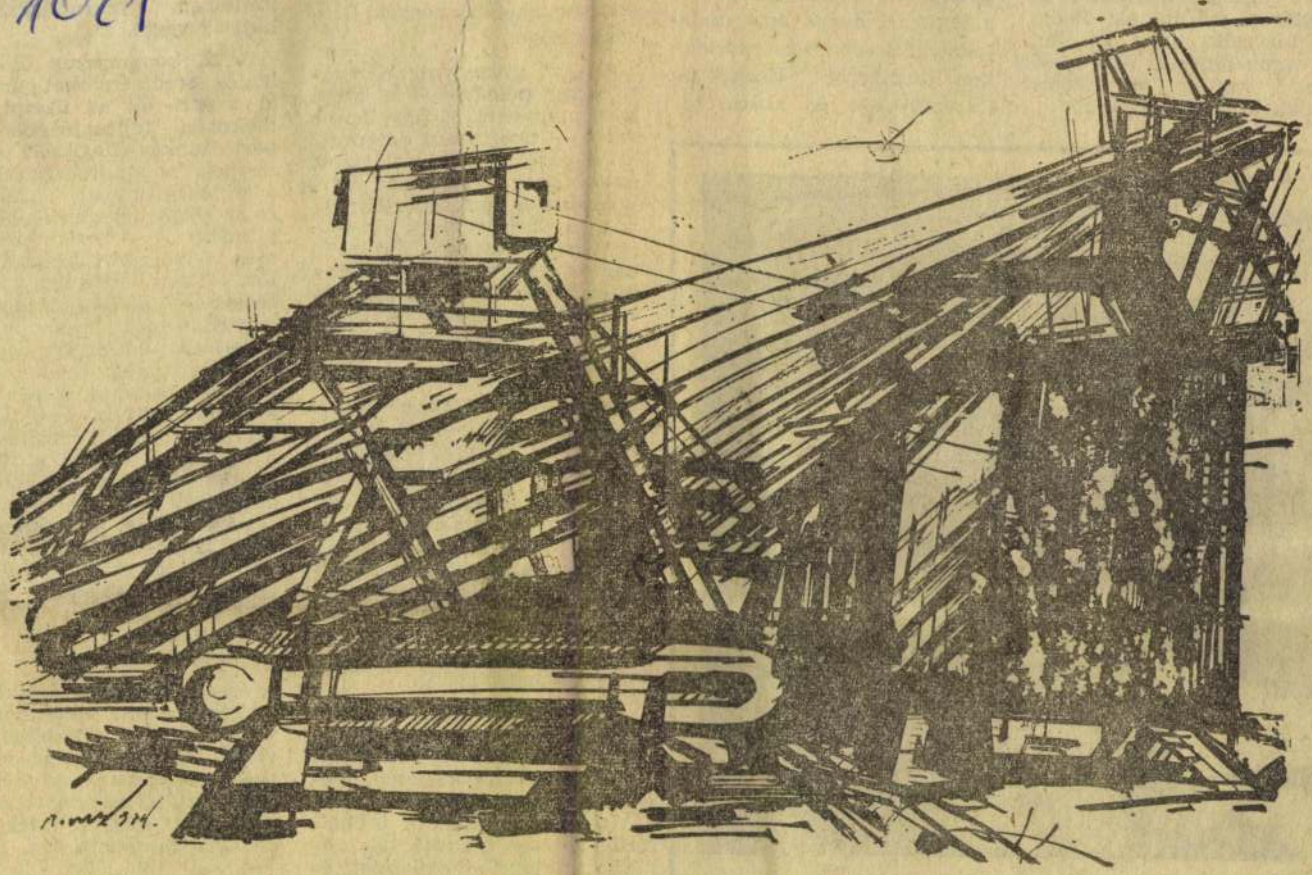

ÉPÍTKEZÉS

Bozsik István munkája

járja sorra az üzemegységeket, s minden istállótrágyát a határba szállítanak. Pedig úgy tervezik, hogy az idei 150 vagon helyett, jövőre 200 vagon vegyes műtrágyát szórnak ki a tsz földjeire.

múlt négy év eredményeiről, gondjairól, tapasztalatairól, s a legáltalánosabb tapasztalatokat pártcsoport-értekezleteken összegezték. Ezeket az alapszervezeti és csúcsvezeértékelték a pártcsoportvezetők, valamint az alapszervezeti vezetőségek munkáját, négyévi tevékenységét.

A „C" gyáregység pártvezetősége például — a helyi körülményeket figyelembe vevő — programot dolgozott ki a párttagsággal folytatott eszmecserére. Egyebek közt javasolta a pártcsoportoknak, hogy a pártmegbízatások teljesítésének értékelésén kívül elemezzék a pártcsoportok összetételének alakulását, a tagfelvételi munka eredményeit, a kommunisták politikai továbbképzésének és a tanultak hasznosításának tapasztalatait, értékeljék a vezetőség munkáját, és foglalkozzanak az információ javításának lehetőségeivel.

Az „Sz" gyáregységben elismeréssel szóltak róla, hogy a pártmegbízatásokat a kommunisták többsége lelkiismeretesen teljesítette. Előfordul azonban, hogy egyeseknek túl sok, másoknak kevés pártmegbízatása van, vagy éppen nincs is.

A vezetőség és reszortfelelőseinek munkája egyébként az „Sz" egység több pártcsoport-értekezletén élesebb megvilágításba került. Általában bírálták a kollektív vezetés hiányát, a „titkárcentrikus" szemléletet és több reszortfelelős munkájá-

teseben, a munkásosztály, s a lakosság anyagi, kulturális és szociális igényeinek kielégítésében — állapították meg a diósgyőri kommunisták. De arról is szóltak, hogy ezeket — a lehetőségekhez mérten — szükséges továbbfejleszteni. Az érvényben levő határozatok szellemében kell gondoskodni a párt- és a munkásosztály vezető szerepének további erősítéséről, a munka — *főként a fizikai munka* — nagyobb megbecsüléséről, a szocializmus elosztási elvének következetesebb érvényesítéséről. Ezzel egyidejűleg határozottabb fellépésre van szükség a *munka nélkül szerzett jövedelmekkel* és mindenféle haszonleséssel szemben.

Végezetül ide kívánkozik a legáltalánosabb vélemény is: a szocialista építőmunka. *újabb feladatainak megvalósításában pártunk mindenkor számíthat a diósgyőri kommunisták helytállására és cselekvő támogatására.*

Csépányi Lajos

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 OKT 2 0

Északmagyarország

Bozsik István

1021

Bozsik István munkája

13.58: Budap...
galoppverse...
az Albertir...
14.50: Pedagógusc...
Aktuális fó...
15.30: Monitor
16.15: Kockáról k...
rajzfilmtört...
IV. rész
16.50: Műsorainka...
17.20: Delta. Tudo...
17.45: Magyar ren...
Nagy Lajos...
18.40: A közönség...
tájékoztatój...
18.45: Esti mese
19.00: A hét...
20.00: Hírek
20.05: Csupa 5-ös a tévében. A Magyar Televízió és a Sportfogadási és Lottóigazgatóság közös műsora. A tv-lottószelvények számsorsolása a Tv 1. stúdiójában
21.20: Budapesti művészeti hetek. Mesteriskola. Látogatóban Vásárhelyi Zoltán professzornál a Zeneakadémián
22.05: Hírek, sporthírek

POZSONY

8.30: Tv-híradó
9.00: Kicsinyek műsora
9.25: Hangverseny
10.05: Szovjet film
11.25: A sportka húzása
11.40: Heti tv-híradó
12.10: Concerto grosso
13.15: Mezőgazdasági magazin
13.40: Egy hét a képernyőn
15.50: Benedek. Tv-játék
16.40: Televízióval országjáráson
17.05: Hírek
17.10: A fekete zászlóalj. Film
18.40: Esti mese
19.00: Tv-híradó
19.30: Sporteredmények
19.50: Költészet
20.00: Bratislavai zenei ünnepségek
21.10: Tv-híradó
21.30: Lengyel film
22.00: Dokumentumfilm

HÉTFŐ

POZSONY

14.45: Pártművelődés
15.15: Az élet és a gerontológus
15.40: Pedagógusok műsora
16.40: Érdekességek

HÁMOR

ÁLMODÓ IFJÚSÁG...
Színes magyar film
Kezdés: 6 órakor

HÉTFŐ

BÉKE

JÁTSZD ÚJRA, SAM!
Mb. színes amerikai film
Kezdés: f. 4, hn. 6 és 8 órakor

KOSSUTH DE.

JÁTSZD ÚJRA, SAM!
Mb. színes amerikai film
Kezdés: f. 9, f. 11 és f. 1 órakor

DU.

KARD ÉS KERESZT
Mb. szovjet film
Kezdés: 2 és f. 5 órakor

ARANYLÁZ — KUTYAÉLET
Két amerikai Chaplin-film
Kezdés: 7 órakor

HEVESY IVÁN FILMKLUB

PATYOMKIN PÁNCÉLOS
Szovjet film
Kezdés: f. 5 és f. 7 órakor

FÁKLYA

HÉ BARÁTOM, ITT VAN SABATA!
Színes olasz kalandfilm
Felemelt helyár!
Kezdés: f. 5 és f. 7 órakor

PETŐFI

RUSZLÁN ÉS LUDMILLA I—II.
Mb színes szovjet film
Másfél helyár!
Kezdés: 6 órakor

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 NOV 24
Északmagyarország

Bozsik István

1021

A HOLLÓHÁZI PORCELÁNGYÁR

Bozsik István munkája

bírálatot érdemeltek volna — mint mondotta —, azok a tsz-tagok, akik az eső szüneteiben vonakodtak a betakarítási munkáktól...

Balázs Elemér agronómus — többek között — a tsz gazdasági szerkezetében a

— az alapszervezet
nak a vitát összege
szerint — *a beszám*
gyűlés tanulságul s
vezetőség és a tagsá
bi munkájához.

Csépányi

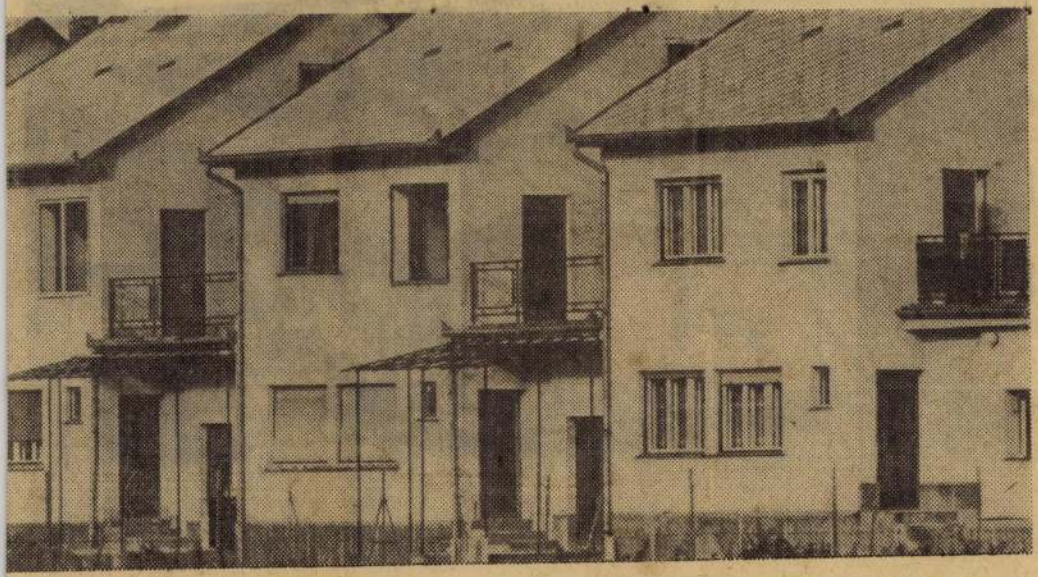

Fotó: Laczó József

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 NOV 3
Északmagyarország

Bozsik István
1021

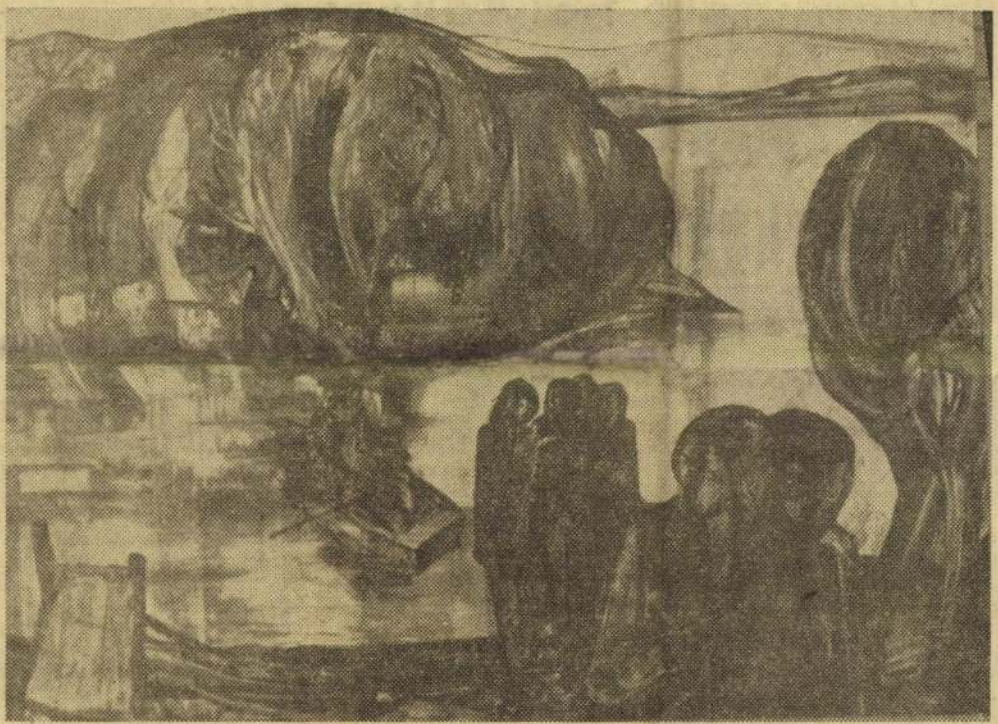

Bozsik István munkája

1974. nov. 3., vasárnap

Példamutató helytállással!

A zempléni táj kommunistái a XI. kongresszusra készülnek

A rendkívül mostoha, szokatlanul csapadékos és hűvös időjárás, a Tisza és a Bodrog áradása, a mélyen felázott föld és a rengeteg belvíz, most igencsak próbára teszi a sátoraljaújhelyi járás lakosságát. Mindenekelőtt a járás 37 termelőszövetkezetében és két állami gazdaságában gyürkőznek az elemi erőkkel — mentik, ami menthető — és hihetetlenül nehéz körülmények között gondoskodnak a jövő évi termés megalapozásáról.

A mezőgazdasági üzemek dolgozói azonban *nehéz helyzetükben a sátoraljaújhelyi járásban sincsenek magukra hagyatva!* Amint ezt nap mint nap tapasztalhatják, segítségükre siet úgyszólván a járás egész lakos[illegible] vezetőségek beszámolói — egy-két kivételtől eltekintve — már el is készültek, azokat november első felében minden alapszervezet vezetőségi ülésén megvitatják és november 15-én, az ütemtervnek megfelelően kezdődnek a beszámoló taggyűlések.

— Megemlíthetem még, hogy a párttagsággal folytatott beszélgetésekkel egyidejűleg az illetékes irányító pártszervek — a csúcsvezetőségek és a pártbizottságok — vezető testülete is értékelte az alapszervezetek helyzetét, elmúlt négy évi munkáját, és az erről készült feljegyzéseket mindenütt jóváhagyták. Ezeket a beszámoló taggyűléseken a felsőbb pártszerv képviselői [illegible]

mazottakat is — az esők közti szüneteket, minden percet kihasználva, teljes létszámban a földeken dolgoztak. Jelenleg is *„saratdagasztva" folyik a cukorrépa betakarítása, a szőlő-, a körte- és almaszüret.* Az utóbbinak mintegy 80 százaléka exportra kerül. A bodrogközi termelőszövetkezetek másfél nap alatt — rendkívül nehéz körülmények között — 500 hektáron vetették el az őszi búzát.

— Magas fokú erkölcsiségre vall, hogy *az ipari üzemek szocialista brigádjai a betakarításból eredő keresetüket teljes egészében a járás iskoláinak és óvodáinak fejlesztésére valamint az árvízkárok helyreállítására ajánl-*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Északmagyarország

1974 OKT 31

Bozsik István

1021

TANULMÁNY

Bozsik István rajza

nagyon kelendő ős
szép krizantémot
kertészetben, s íg
letet háromszor
sították.

A lehullott eső, a
nehezíti az őszi m

Rendkívüli erőfeszítések a mező

A néhány napos, végre reményeket keltő, száraz, szeles, a mélyen felázott talajokat szikkasztó időjárás után most ismét alapos esőzés nehezíti az őszi munkákat. A már emberfeletti erőfeszítések ellenére is növekednek a mezőgazdaság, az egész ország gondjai.

1021

Bozsik István

Bozsik István grafikája

a Borsodi Szemlében és más folyóiratokban a témát illetően, továbbá, hogy jó kapcsolata van a Művészklubbal és a Galériával, ahová mozgósítja tagságát a fontosabb városi és megyei kulturális rendezvényekre, kiállításokra.

A *pedagógia-pszichológia* szakosztály munkájában az esztétikai igényesség, a közízlés fejlesztésének feladata kettős problémaként merül fel: egyrészt mint elvi magatartás, szemlélet, másrészt, mint előadói tevékenység.

A szakosztály munkájában igyekezettel és sikeresen érvényesíti mind a két vonatkozást.

Előadói tevékenységében a téma mint emberi magatartás, viselkedés, az emberi együttélés, az emberi kapcsolatok etikája: egyéni viselkedés, megnyilatkozás, szokás stb. jön számításba.

Az elmúlt években ilyen szempontból különösen az alábbi témájú előadások kerültek megtartásra nagy gyakorisággal és viszonylag nagy létszámú és változatos összetételű hallgatóság előtt: viselkedés, illem; szocialista embertípus; a házasság pszichológiája stb.

A szakosztály az ipari munkásság mellett falusi (mezőgazdasági foglalkozású) lakosság körében is nagy számban tartott előadásokat: pl. Erdőbénye, Mád, Tállya községekben.

Ismeretterjesztő munkájukban további feladatként — éppen az esztétikai nevelés fokozott érvényesítése érdekében is — a témákban rejlő gazdag tartalmi problémák színes, sokoldalú kifejtési módjának megtalálása jelentkezik.

5. Legfontosabb tennivalók

Az esztétikai nevelés, a közízlés fejlesztése terén mutatkozó hiányosságok leküzdése nem képezheti egyetlen szerv, vagy intézmény feladatát. A TIT-nek szorosan kapcsolódnia kell a különböző megyei és helyi szervek munkájához, s kölcsönös együttműködésre kell törekedni a gyakorlati tevékenység során. Szakosztályaink kezdeményezzék az együttműködést a „Napjaink" folyóirattal, a Képzőművészek Szövetsége Megyei Csoportjával, a Miskolci Nemzeti Színházzal és a zenei intézményekkel.

A [illegible] mogatást megad a szakosztályok ilyen irányú munkájához, lehetőségei szerint biztosítja a hatékonyabb munka feltételeit.

A szakosztályok tevékenységének irányát az alábbiakban jelöli meg:

— Befolyásolni kell lakosságunk minden rétegének kulturális művészi igényességét a szórakozásban és a művelődésben: olvasás, színházlátogatás, utazás, sportolás, kirándulás. Kezdeményezni és részben önállóan is szervezni kell könyv- és filmankétokat, színházi vitákat, „hangverseny előzetes" megbeszéléseket, élő művészi műsorokat művelődési otthonokban, könyvtárakban, iskolákban. Ilyen jellegű bázissá is kell szervezni a Megyei Könyvtárat, a Kazinczy klubot és a Művészklubot.

— Fejleszteni kell az irodalmi nyelvezetű beszédkultúrát, harcolva a legkülönfélébb „zsargon" kifejezések ellen. Ezzel kapcsolatban akciókat kell indítani a megyében az ifjúság körében a KISZ-szel és a tanáccsal karöltve.

— Több figyelmet kell fordítani a viselkedési, magatartási kultúrára, a szocialista életmód és életszemlélet fejlesztésére, beleértve a testkultúrát és a lakáskultúrát is. A kereskedelemmel karöltve képvásárlással egybekötött lakberendezési kiállításokat kell szervezni.

— A legfontosabb kultúrpolitikai kérdések ismertetésével és magyarázásával rendszeresen orientálni kell a lakosságot. Külön figyelmet kell fordítani az MSZMP KB közművelődési határozata és irányelvei megbeszélésére.

Határozat

1. A TIT érintett szakosztályai közös értekezleten tárgyalják meg a feladatokat és alakítsanak ki gyakorlati együttműködést a közízlés fejlesztésében.

2. Az ismeretterjesztő munkában jobban használják fel a megyei lapok és folyóiratok, valamint a helyi rádió lehetőségeit az ízlésfejlesztéssel kapcsolatban.

3. Elsősorban továbbra is a munkásság és az ifjúság körében kell a legerőteljesebb munkát végezni, de a lehetőségek szerint a falusi lakosság irányába is javítani kell ismeretterjesztő tevékenységünket.

TIT Megyei Elnöksége

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1975 AUG 11

Bozsik István

1975. aug.

/1021

Bozsik István rajza

vasárna

takarítások az LKM-ben

gyűrűzik —, mit tettek az intézkedési tervben leírtak megvalósításáért. Bizonyos vonatkozásban módosították az anyagi ösztönzőket is. A takarékossági eredmény a prémium legfontosabb feltétele lett. A fizikai dolgozóknál — ahol erre lehetőség nyílt — mozgóbérrel ösztönöznek a takarékosságra, s ez helyenként 8—12 százalékos jövedelem-növekedést, vagy csökkenést eredményez.

Tizezer tonna megtakarítás

ez túlhaladja az 1 803 000 forintot, a nagykovácsműhelyben viszont a tervezett két és fél millió forintos megtakarítás helyett csak 70 ezer forintot könyvelhettek el.

Hazánk közismerten szegény nyersanyagokban. Ez vonatkozik a kokszra is. Éppen ezért kétszeresen értékes, hogy a nagyolvasztóműi dolgozók a szürke-nyersvasgyártásban tonnánként 40 és acél-nyersvasgyártásnál tonnánként 20 kilogramm kokszot takarítottak meg. Ez valójában azt jelenti, hogy 5712 tonna kokszot nem kell külföldről vásárolni.

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1982 MÁR 2 0

MAGYAR HÍRLAP

Bozsik István, grafikus

1021

Bozsik István rajza

fűszer
fűszer
fűszer
fűszer
fűszer
fűszer
fűszer
fűszer
fűszer
fűszer
fűszer
vegyi
büfé

Fekete-fehér
HÁZBAN —
sárlása eseté
nél 1000 Ft-o

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bozsik István, grafikus

DÉLI HÍRLAP

1982 AUG 2

1021

* Krúdy-illusztráció.

(Bozsik István rajza)

kerékpár-
szték

A 4. OLDALON)

tér jövője

. OLDALON)

ra várva

. OLDALON)

Kórházi tál

A kórház kertjében kapta lencsev
riporter kollégánk a sétára indulá
csoportot. A másik felvétel hely
Miskolci Megyei Kórház. De ezel
kek nem betegek ám, hanem
ségesek. Először nyitott saját tál
gyei Kórház dolgozói gyermekei
kaerőgondok is késztették erre
get. (Cikk a 3. oldalon.)

(Kiss Józse

RLAP

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1981 ÁPR 8

MAGYAR HÍRLAP

Bozsik István, grafikus

1021

Bozsik István rajza

ha nagyobb mértékben rá
bármelyik gabonaféleségre, mint „hordozóra" — nálunk különösen a kukorica kínálkozik — attól még a nemzetközi agrárviszonyok aligha változnának érzékelhető módon. A másik dolog a növekedési biztonság kérdése, ami Magyarország esetében kissé a klimatikus tényezőkkel is összefügg. Nálunk az éghajlat oly erőteljesen változik évről évre, hogy egy, vagy egynéhány nagyobb exporthordozóra való szakosodás esetén igen komoly fluktuációk, ingadozások következnének be. Tehát a termékspektrum széthú-

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-721

Bozsik István, grafikus

MAGYAR HÍRLAP

1981 ÁPR 19

ET 1021

MAGYAR HÍRLAP

Bozsik István rajzai

gy hét a világgazdaságban

Japán szerződései

A Szovjetunió és Japán képvise-ői április 13-án Tokióban parafál-ák a két ország öt évre szóló gaz-asági megállapodását, amely 1985-ig szabályozza az árucsere-forgal-mat. A hét folyamán Pekingben Japán küldöttség tárgyalt a Kína ál-al lemondott nagyértékű megrende-ésekről, valamint a több milliárd ollárós kínai hitelkérelemről. Tűsszelben nyilvánosságra hozták a Közös Piac tavalyi olajfogyasztásá-ól szóló összefoglaló statisztikákat, melyek tanúsága szerint 1980-ban számottevően csökkent a Kilencek nergiafelhasználása.

Az elmúlt évtized utolsó évei-

3 milliárd dolláros hitelnyújtás pénzügyi feltételeit. A japán acélgyártók nagyon bíznak abban, hogy az Eximbank az export *finanszírozása mellett* dönt.

A hitelkérdések ugyancsak fontos helyet kaptak a január óta tartó japán—kínai „vésztárgyalások" sokadik, ezen a héten Pekingben megtartott fordulóján is. Az év első hónapjában a kiigazítási politika jegyében Kína mintegy 3 milliárd dollár értékű korábbi megrendelését

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1980 OKT 12

MAGYAR HÍRLAP

Bozsik István,
grafikusművész

1021

MAGYAR HÍRLAP

Bozsik István rajza

a közúton

az embereket, akik fényképezőgéppel, mérőszalaggal csendben dolgoznak a roncsok között. Munkájuk nem látványos, de tevékenységük nélkülözhetetlen a balesetek rekonstruálásához, az okok és okozatok határozott elkülönítéséhez. Az általuk végzett mérések, vizsgálatok eredményei sok esetben a tárgyalótermekben főszerepet kapnak és meghatározói lehetnek emberi sorsok alakulásának.

„Az Igazságügyi Műszaki Szakértői Bizottság a kijavított balesetes autóbusszal hosszabb utat tett, fordulási méréseket végzett. Beszerezte a VOLÁN Vállalat helyszíni jelentését és fényképeit. Vizsgálatokat végzett az autóbusz

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1981 ÁPR 4.

Bozsik István, grafikusművész

NÉPÚJSÁG (HEVES)

1021

Bozsik István:

Háború

gyelhette meg.
Kokorin, a szovjet kato- jói emlékszem rá, i
natiszt, a Vörös Hadsereg dás papot ábrázolt h
kája. Az egyik ra/z

Részletek Kokorin rajzos naplójából

„A béna, nyomorék városban pezseg az élet"

Egy szovjet tiszt rajzos naplója 1945-ről

Háború dúlta, még alig eszmélő országunkban csak lassan, fokozatosan indult meg az élet. Mindent elölről kellett kezdenünk. Különös, elszomorító látványt nyújtott azokban a napokban Budapest. S mégis, a figyelmesen vizsgálódó szem az életnek, az élni akarásnak ezer és ezer jelét fi-

val, Horváth Miklóssal járt kint Moszkvában.

— Jubileumi kiállításra szánt anyagokért mentünk ki. Néhány olyan grafikát is kaptunk, amelyekre a főigazgató nem is számított. Feltűnő volt ennek az ismeretlen művésznek a mun-

a szövegből. Kokorint pedig feleségével együtt meghívták a kiállításra.

Az eredeti napló vékony kis füzet gépírásos fordítása. Mit látott és jegyzett fel a szovjet grafikusművész, a Vörös Hadsereg katonája 1945 tavaszán?

— Rendkívül jellemző Kokorinra az a néhány sor, amivel írását kezdi. — Vélekedik a felfedező és olvas-

A BORBÉLY

„Réztányér az ajtó felett. Tudd, ha ide belépsz megborotválnak, megnyírnak."

AZ ITALOK

„Bor, Sör, Pálinka — Rendkívül fontos szavak."

— Ezt a naplót tükörnek tekinthetjük — néz fel az összecsukott füzetből Menczer Gusztáv, akinek szívügye lett ez az 1945-ös írás

MK SAJTOFIGYELO
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 327-748, 340-726
1981 MÁJ 31

MAGYAR HÍRLAP

Bozsik István, grafikus

1021

Bozsik István rajza

harsányan kiáltják, hogy bizony mi ilven meg olyan típust reprezentálunk.

Az elbeszélő olyan magaslatról, olyan távolságból néz le rájuk, ahonnan már kevéssé vehető észre, hogy talán ezek is emberek.

(Magvető)

Veres András

Magyar Nemzet
1984. 1. 28.

Bozsik István rajza

ti megyékben —1, —6, az or- fok körül alakul. A Duna víz-

Bozsik István rajza

Magyar Nemzet 1984. VIII. 11.

Bozsik István, grafikus

Bozsik István rajza

10.

7 · XXVII/7

fonott dróton ugyan
szerrel átcsúsztak a
de azáltal is csökkent
ly, hogy a nyaralók
hettek a kígyófészkek
e.

este, vacsora előtt
esett asszony kereste
anul eltűnt gyerme-
zében kisméretű pulló-
összecsukott napernyő.
s nélkül esett pánikba:
ólt senkinek, nem ri-
ismerőseit, csak kö-
a kerítést és időnként
gyereket. „Gyima...
.. Itt vagy?" A gye-
e ezek szerint Deme-
it Döncinek becéznek
bitottam meg automa-
s figyeltem a fejle-
et. Többek között azt,
asszony arca zöldes-
változott, s a lábikrái
ucot jártak. Nem tud-

MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-743, 340-726

Bozsik István
Autogram.

DÉLI HÍRLAP
1983 OKT 04

1021

✶ *Tanulmány*

(Bozsik István rajza)

lga a házmesternek?

(CIKK A 3. OLDALON)

LAP

NAPILAP *

ÁRA: 1,40 FORINT

Bazsika József

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1966 MAJ 31

SOMOGY MEGYEI NÉPLAP

1021

BAZSIKA JÓZSEF: IVÁNFA-HEGY.

A gyereksereg száguld, ő rohan a gép
Valami görcsös elszánás hajtja. De a gyer
utol.

Hirtelen megáll; minden akaratát egy
sűríti.

— Megálljatok!

S tudja, hogy engedelmeskedniök kell.

Valóban, a falka lassít, Megáll. Még
sem tudja kivonni magát e vad indulat n
nak roppant hatása alól — tétovázik ő is.

Odalép hozzá, megragadja, magához rá
mozdulattal — melyhez a végső erőt az elszántság adja,
hiszen halálosan kimerült már a hosszú úttól s előtte a
hosszú éhezéstől a fiú majdnem akkora, mint ő! — kitépi
kezéből a fegyvert.

Hirtelen mozdulattal végigmotozza két zsebét, aztán
ellöki magától a fiút.

És sarkon fordul, indul vissza a kövesútra. Idegei
még most is pattanásig feszültek, lélegzete zihál, s szinte
támolyog.

A kölykök lassan falkába verődnek mögötte, és óvatosan elindulnak a nyomában. Úgy tesz, mintha észre se venné őket. Pedig tart tőlük; mégiscsak húszan vannak.

Most már hátra-hátrapillant, és keményebben markolja a géppisztolyt. A falka egyre közelebb óvakodik hozzá.

Széles, mély patakmederhez ér: fából rótt szükséghíd ivel át rajta.

A híd közepén megáll. És a géppisztolyt hirtelen mozdulattal a vízbe hajítja..

Negyvenöt, tavasz...

ki
z-
g-
ót
os
a
o-
n-
ás
e-
e-

mény összegéről, mindenki tudta, hogy azon a héten a tizenkét találatra kilencvenhatezer forintot fizetett a totó.

Csak ezen az egyetlen estén kétezer forintot költött el Piroska, aki valósággal beleszépült a nyereménybe. Annyira beleszépült, hogy Menyhért, akit a hivatalban csak Menyusnak becéztek, s egyébként a társvállalat főkönyvelője, hirtelen fölfigyelt Piroskára, noha korábban a szimpla és az udvarias jónapoton kívül nem méltatta figyelemre a lányt. Menyus most már kezétcsókolomma köszönt, és délután ötkor egyre gyakrabban megvárta Piroskát. Sőt megvárta reggel is, ami érthető, hiszen

1024 Bozsik József

Építők

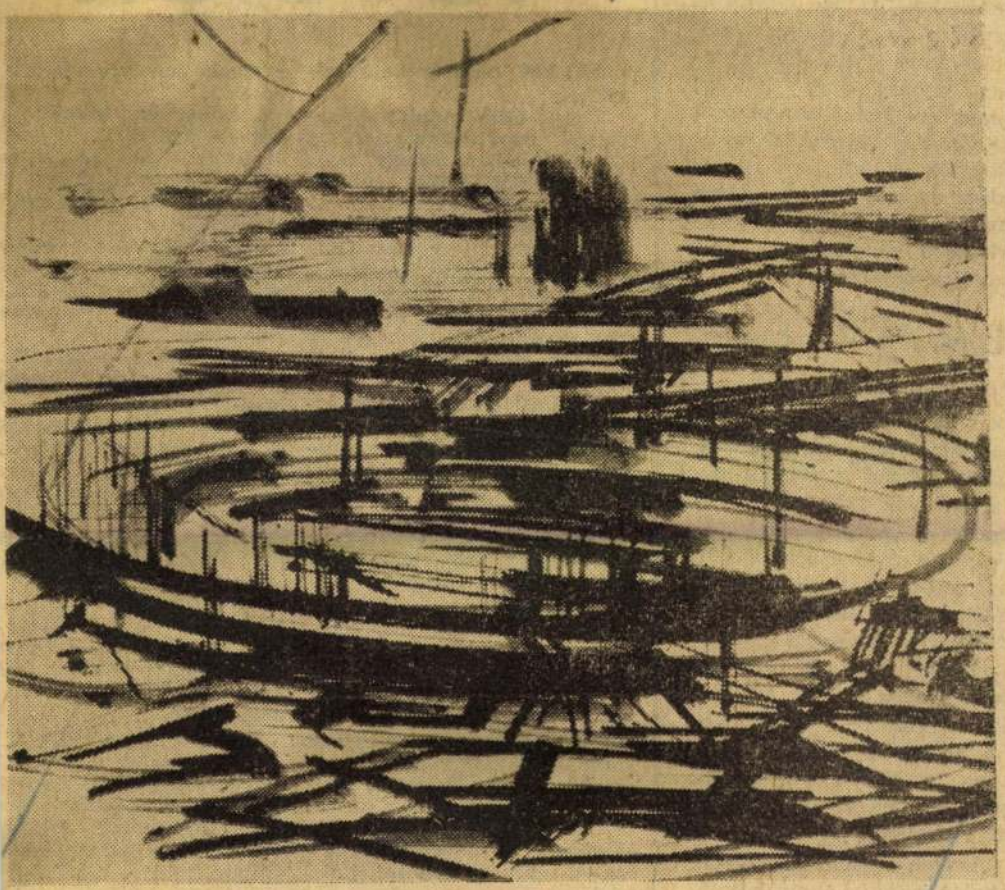

(Bozsik József rajza)

Szerencsen elodázni az új feladatok vállalását addig, míg befejeződik a gyár elkezdett nagyszabású rekonstrukciója. Nyomós indokkal inthették volna még egy kis türelemre az elavult csarnokokban dolgozókat. Hivatkozhattak volna gazdasági érvekre is: megéri-e a felszámolásra ítélt, korszerűtlen munkahelyre például drága porelszívó berendezést felszerelni, hiszen ha eddig kibírták enélkül, arra a kis időre még kibírnák. Aztán majd úgyis minden igényt kielégítő munkahelyük lesz az új gyárépületben.

Egészség és szépség

A csokoládégyárban azonban merték az azonnalt választani. Mert nem mindegy, hogy például a fondan-osztályon már 1970-ben a beszerelt négy porelszívó berendezés nyeli a port, s nem az emberek. Vagy hogy a bonbonfőző konyhán nem csupán feljegyezték Erdős Zoltánné panaszát („Nemcsak nyáron, hanem még télen is nagy itt a hőség. Néha olyan sok a gőz, hogy látni is alig lehet"), hanem már az idén elkészült itt is az elszívóberendezés.

Azokon a munkahelyeken, ahol a csúszós padló hátráltatta a közlekedést, csúszásmentes keramitlapokat raktak le a balesetveszély elhá-

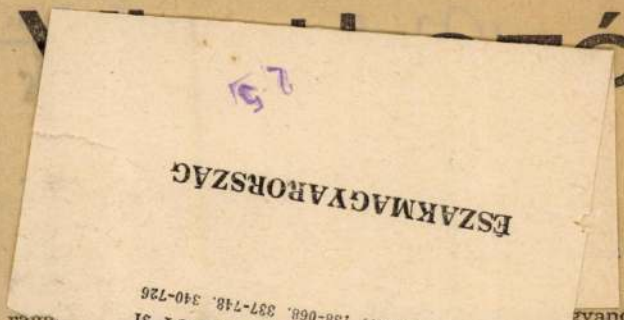

ragg... gyancsa
mint áit... em s
dani szokták, a... ssrácok
tív írás volt. eri annyi hatás, ami fe

De ez most nem fontos. Az írásra érkezett néhány levél a szerkesztőségbe. Egyik dicsérte az írást, a másik kétségbe vonta igazát, a harmadik vitázott vele, a negyedik viszont megrótta elfogultságáért, az ötödik...

Kiválasztottam kettőt a levelek közül.

Hadd álljak félre személyes indulatommal, elfogultságommal! Hadd szóljanak most a levelek szerzői, vitatkozzanak egymással! Mert az emberi élet örök, mégis olyannyira mai vitája ez.

„Valljuk be — írja R. A. Miskolcról, a Gagarin utcából —, ilyen srác nagyon sok van és ezek kerülnek nekünk sokba; nem a nyugdíjasok kerülnek sokba nekünk, mert azok becsületes munkával már előbb megkeresték azt az összeget, amit nekik a későbbiek folyamán kifizetünk. Hanem ezek a különböző, úgynevezett együttesek, akik a nemzeti jövedelemhez ugyan csak annyiban járulnak hozzá, hogy arról az asztalról bőségesen el-

er az Ön, s az Önnél id... sebbek kissrác korá... Ezért azt hiszem tisztessé... telen az Ön kissrácko... szembehelyezni a mi kiss... korunkkal..."

„Egy évben — írja R. — egymillió: ez 33 becsü... tes, jó munkásnak a bé... Hát hol itt az igazságoss... és a munka becsülete! Aki... nek fiataljaink közül ez... tetszenek, azok a mi fiai... nak kb. 20 százaléka... M... nézzük csak az üzemb... akik ilyenek, azoknak a l... többje még szakmát sem... nul, de fizetést azt akar, t... bet, mint amit az kap, ... rendesen dolgozik. S ha sz... mát tanult véletlenül, akl... sem sok köszönet van... munkájában."

„S bizonyára — írja B. — úgy van: az együttes ... res évi egymilliót, de ak... az ORI-nak még tízet. Am... dig nem tudunk teljese... emberibb eszményképe... állítani, mint — egyébkén... műfajában kitűnő, s ebb... egyetértünk — beat-egy... test, addig ne csak az ir...

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Bozsik István

ÉLET ÉS IRODALOM

grafikusművész

1980 JÚL. 5

1021

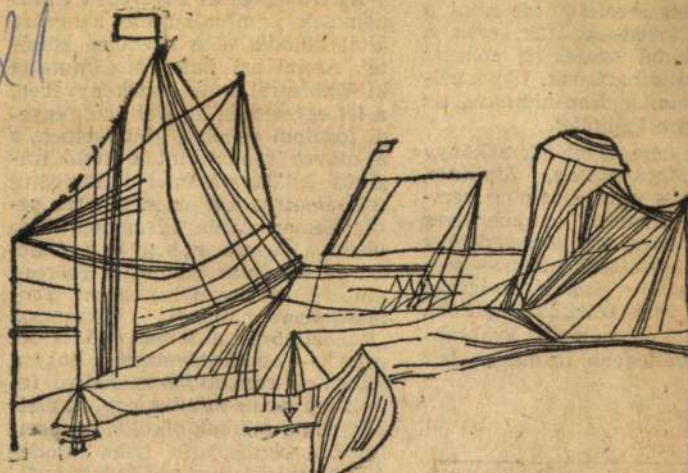

Bozsik István rajza

rdinósabb lett a
se", de mint a
náták, ezek a
sek is sokszor
iak. Ilyen pél-
p-himnusz, az
let.

olódik a könyv
tan, *Idyllium*,
harminc vers-
' és ünnepélyes
t könnyedebbet
n ejtem — sze-
emélyességüket
elme említeni,
lye itt gyakrab-
formában lett

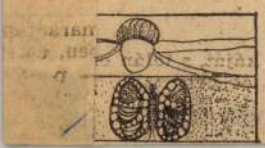

a művek rendszerint a kettő tragikus különválásának illuzórikus feloldását valósítják meg. Arra pedig Tamás Attila kismonográfiája bocsát fénycsóvát, hogy ez a gondolat hol fogalmazódik meg a Weöres-i műben. A viszonylag korai *Teomachia*ban mondja Okeanosz: „Rendeltetett: a létben élő is legyen" — ebből következik, hogy a létben (a romantika közhellyé fakult szavával) *minden egy*, az életben pedig minden elkülönülő, széthúzó, partikuláris, noha minden élő afelé (is) törekszik öntudattal vagy öntudatlan, hogy ismét egybeolvadjon az egyetemes létezéssel, szerelemben, műalkotásban, éneklésben, táncban, mindenféle dionüszoszi őstevékenységben, [illegible]

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1980 JUL 13

MAGYAR HÍRLAP

Bozsik István
grafikusművész

1021

Bozsik István rajza

és az avantgard

A konzervatív sznobok magas szinten járatosak a művészeti hagyományban, s ennek klasszikus értékeihez mérik koruk művészetét. Az eredmény lesújtó: dilettánsok és középszerű akarnokok tülekedése, talmi utánzatok és kiforratlan kísérletek zajongása á[ll] szemben a hajdani csúcsok fe[n]ges csöndjével. A kon[z]sznob tehát eleve [el]mindenre, ami e vásá[r] születik — nem veszi [t]hogy a múltban is min[d]

SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP

1980 MÁJ 25

Bozsik István,
grafikusművész

1021

Bozsik István rajza

Rosszul számít

A gépipar t
lesztése elképzell
csolószerszám-gy
nélkül. A jelenl
lemző: a FORCON *Forgácsoló-szerszámipari Vállalat* minden korábbinál nagyobb *fejlesztést* hajtott végre, ezzel egyidejűleg évente több millió dollár értékű forgácsolószerszámot *importálunk*.

Az ellentmondásnak nem oka, hogy a magyar vállalat — bár folyamatosan szélesíti választékát, főként a Krupp Widia kooperáció útján — *nem gyárt mindent*. Nehezíti a helyzetet a keményfémlapkák évek óta húzódó hazai gyártása is. Ezek a lapkák a nagy termelékenységű — progresszív — technológiával dolgozó marófejek és forgácsolószékek előállításához szükségesek, jelenleg azonban sem a minőségük, sem a választékuk nem

lár értékű megrendelés realizálódott — és Kuszmann Károly az „eddig" szót hangsúlyozza, hiszen jelenleg is folynak tárgyalások.

A szigetelés nélküli vörösréz huzalokat sodró összecsapógép *vásári díjat* kapott. Emellett 23 gép — lemezhajlító és szivattyú, huzalgyártó és sajtoló — látható a kiállításon. Jellegzetes helyet foglal el a termékek listáján a *vasúti kerékpár*. Ez a gyártmány az frásos vásári tájékoztató szövegében még a kihalásra ítéltek sorában szerepel, ám a kereskedelmi igazgatóval folytatott beszélgetés után úgy tűnik: ez még korántsem biztos. Az tény, hogy a DIGÉP

SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

NÉPSZAVA

Bozsik István,
grafikusművész

1021

Bozsik István: Gitáros

vank asto
russá. Sőt:
pen énekl
kórus még.
ka — szak
munka — k
egy jó torku
russá szerv
Huszonöt
nak, hogy a
Gyermekkó
kult. És huszonkét éve,
1958. május 13-án már ön-

Baranyi Ferenc

HORIZONT

— **Népművészeti bőrdíszműáru** kiállítás nyílt a budapesti Lengyel Kultúra Boltja kiállító termében. A rendkívül ízléses, különböző iparművészeti ranggal rendelkező közel száz termék hosszú szünet után ismét megvásárolható.

— **A V'Moto-Rock** és a 100 Folk Celsius együttesek közös hangversenye lesz vasárnap este a Hess András téri Várklubban.

— **A József Attila-díj** ez évi kitüntetettjeit május 26-án, hétfőn este 7 órakor köszönti a Kossuth Klubban a Magyar Írók Szövetsége és a TIT Budapesti Irodalmi Szakosztálya. Vendégek: Ágh István, Csanády János, Csurka István, Domokos Mátyás, Görgey Gábor, Győre Imre, Lázár István, Szepesi Attila. Bevezetőt mond: Bata Imre. Közreműködik: Bencze Ilona, Maros Gábor, Molnár Piroska, Szilágyi Tibor.

— **Több világhírű operaénekes** vendégszerepel az évad hátralevő részében Budapesten. Jelena Obrazcova és Jevgenyij Nyesztyerenko, a moszkvai Nagyszínház magánénekesei júniusban három alkalommal lépnek fel. Számos magyar művész közül Rómába az Operaház öt tagja utazik: Moldován Stefánia, Barlay Zsuzsa, Fülöp Attila, Szalma Ferenc és Sólyom Nagy Sándor.

MK SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bozsik István, grafikusművész

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1984 JUL 28

1984. július 28., szombat

1021

Bozsik István rajza

ROK

ban. — 18.40: Rejtett kincsek. 18.55: Elégia esti porban. nádi Imre versei. — 19.05: zenéről. — 20.02: Madrigálok. 20.17: Új operalemezeinkből. 22.26: „Ősz és tavasz között". Varsói Magyar Intézet a Len- el Rádió és a Magyar Rádió tnyelvű műsora.

MISKOLCI STÚDIÓ

a 268,8 m-es közép-, a 66,8 ,11, valamint a 72,77 URH-on)

00: Műsorismertetés. Hírek, járás. Lapszemle. — 8.10: vá menjünk, mit csináljunk programajánlat. — 8.20: Visz- pillantó. (Információk, tudó- sok, riportok a hét fonto- b eseményeiről.) — 8.40: ojaink kérdései. Onodvári lós jegyzete. — A zenét kesztik a hallgatók. Tele- szám: 35-510. — 9.00: Észak- gyarországi krónika. (Aratá- helyzetkép Borsodban. — vák olvasótábor nyílik Mis- -Tapolcán. — Kánikulában szénről. — Nyári munkák yalján.) — 9.39: Mikrofon-

mozi

BÉKE: King-Kong. Színes amerikai katasztrófa-kalandfilm. 14 éven aluliaknak nem ajánlott! Kiemelt III. helyár! Kezdés: 3, n6 és f8 órakor. — BÉKE KAMARA: Ordasok között. Mb. szovjet film. Kezdes: 4 órakor. — Öld meg a Sogunt! Mb. japán film. 16 éven felülieknek! III. helyár! Kezdés: 6 órakor. — KOSSUTH: King-Kong. Színes amerikai katasztrofa-kalandfilm. 14 éven aluliaknak nem ajánlott! Kiemelt III. helyár! Kezdés: 9, 11, f3, hn5 és 7 órakor. — HEVESY IVAN FILMKLUB: Picasso kalandjai. Színes svéd szatira. Kezdés: f5 és f7 órakor. — TÁNCSICS: Utószinkron. Színes szovjet film. Kezdés: f4 órakor. — Balfácán. Mb. színes francia vígjáték. III. helyár! Kezdés: f6 és f8 órakor. — TÁNCSICS MATINÉ: Münchhausen báró csodálatos kalandjai. Mb. színes NSZK mesefilm. Kezdés: f4 órakor. — TÁNCSICS KAMARA: Az utolsó metró. Mb. színes francia történelmi film. 14 éven aluliaknak nem ajánlott! II. helyár! Kezdés: 6 órakor. — SZIKRA: Hófehér. Színes magyar rajz-játékfilm. 14 éven aluliaknak nem ajánlott! Kezdés: 4 és 6 órakor. — PETŐFI: Nős agglegény. Mb. színes szovjet vígjáték. Kezdés: f5 órakor. — Dutyi dili. Mb. színes amerikai film. III. helyár! Kezdés: f7

Dolgozókat alkalmaznak

A BVM Miskolci Gyára felvételt hirdet, miskolci telepére: 1 fő részére három műszakos termesteri munkakörbe, — szállítási szakvizsgával rendelkezők jelentkezzenek —, továbbá szállító-rakodó, betanított betonelemgyártó, vasszerkezeti lakatos, hegesztő és motorszerelő szakmunkások részére. Kazincbarcikai telepére: szállító-rakodó, betanított betonelemgyártó, 3 műszakos női, kőműves szakmunkás, építőipari szakközép, érettségivel rendelkező minőségi ellenőr, esztergályos és kompresszorkezelő. Bodrogkeresztúri telepére: forgácsoló-lakatos, villanyszerelő, motorszerelő szakmunkások, szállító-rakodó és betanított betonelemgyártó dolgozók, valamint kapuőr-portás munkakörben foglalkoztatottak részére. Jelentkezés: Miskolcon, a munkaügyi osztályon, a vidéki telepeken a telepvezetőnél. Bérezés: megegyezés szerint, illetve teljesítménybérezés.

A Kohászati Alapanyag-előkészítő Közös Vállalat Miskolc Repülőtéri Gyáregysége felvesz: lakatos, villanyszerelő, autófényező, gépkocsivezető, szervizes, lángvágó, darukötöző, kotrómester, kocsirendező, férfi segédmunkás munkavállalókat 1, 2, 3 és folyamatos munkarendbe. Segédmunkásokat saját szerve-

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bozsik István
grafikusművész

MAGYAR NEMZET

1984 AUG 1 1

1021

Bozsik István rajza

ételét a hatalom gyakorlá-
ában, s amelyek tevékeny-
ge nélkül az ország talpra-
lítása minden vonatkozás-
an legalábbis sokkal nehe-
ebben lett volna megvalósít-
ató. A legtöbb városban és
özségben a baloldalinak, ha-
dó gondolkodásúnak ismert
emélyiségek, s különösen a
unkásmozgalmi múlttal ren-
elkező emberek, valamint az
19-es direktóriumi tagok
gynevezett népi bizottságokat
akítottak. Ezek a bizottsá-
ok azonnal hozzáláttak az
et újraindulását jelentő teen-
ők (halottak eltemetése, a
iborús romok eltakarítása, a
özlekedés helyreállítása, a
rványok megelőzése, a köz-
elmezés megszervezése, az
yakönyvezés) elvégzésé-

visszaállítását stb. etc.) A
zeti bizottságok mind
ban a pártközi értekez
fórumaivá, a pártharcok
vényeivé váltak. Tulajdo
pen közjogi szerepük az
hogy közreműködtek az
országos választások előké
sében és lebonyolításába

EGYÉB TERÜLETE
azonban a felszabadulás
ni viszonyok mégis életre hív-
ták a népi szerveket.

A nagyipari munkásság köz-
vetlen hatalmi igényei és az
újjáépítésért érzett felelősség-
tudata hozta létre az *üzemi*
bizottságokat 1945 elején. Az
üzemi bizottságok a szakszer-
vezeti szervektől független,
önálló, a dolgozók által válasz-
tott testületek voltak. Fő fel-
adatuk a gyárak helyreállítása,

történelmet meg. A paraszt-
ság érdekvédelme is csorbát
szenvedett azáltal, hogy a föld-
igénylő bizottság helyébe lépő
földműves tanácsoknak már
nem volt valóságos hatáskö-
rük. Azok így nem is tölthet-
ték be szerepüket sem a föld-
igénylő bizottságok társadal-
mi bázisának kiszélesítése,
sem pedig korábbi feladatkö-
rüknek a továbbfejlesztése te-
kintetében.

Barcz István

Nyíregyháza
1986. 18.

Bozsik István

Bozsik István rajza

Magyar Lapok
1986. II. 15.

Bozsik István

Bozsik István grafikája

Magyar Hírlap
1986. 11. 10.

Bozsik István

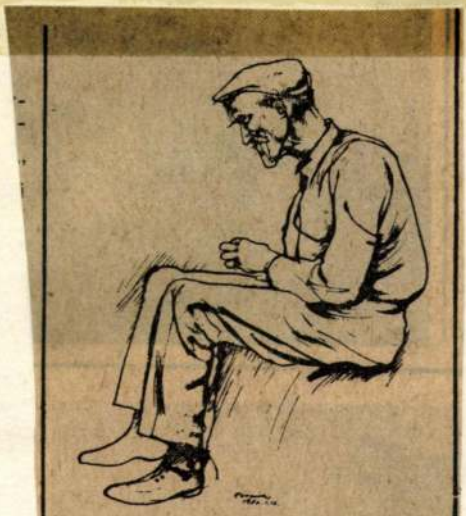

Bozsik István rajza

Magyar Hírlap

1986. II. 15.

Bozsik Iván

Bozsik Iván **SZEMLÉLŐDŐ**

előtte olyat mondtam neki igaz szívből, hogy körülnéztem: tényleg én jártatom a számat? Azt mondtam: ha

badt az utolsó nyiszitelésnél tetőfokra hágó, égő fájdalom. Egészen gyönyörűnek tartotta az iparosmesterséget.

Bozsik István

Ujpraue
1985. 1. 5.

Bozsik István **JELLEMRAJZ**

a szerződés szerint megillette volna. Milyen mértékben vonható felelősségre, a hibák miatt, a tervező és a kivitelező?

— Nincs előre megállapított arány. Mert nincs egyforma két épület sem. Ha szemmel láthatóan ugyan-

építőiparban is, hogy a ter mék — az épület — létreho zói egzisztenciálisan érdekel tek legyenek abban, ami csinálnak. Ez nemcsak a ter vezőkre vonatkozik. A kivi telezők a jó szakembere foglalkoztatására törekedje nek.

Bozsik István

Bozsik István

HORTOBÁGYI HÍD

anyó dallal kísért harmónium játékát; olyankor könnybe lábadt szeme az elágyulástól.

A Honvéd utcai Törvényház iránt vezető útját megszakította; csüggeteg fővel álldogált a drótszita háló előtt. Néhány pillanatra csaknem megszépült csú-

— Pusztuljon dolgára, levegő szennyező.

— Aki mondja, az pusztuljon. Burjángyomláló.

— Bunkó sofer!

— Prosztó földész! Hogy a bánat fogja karon — átkozódott Oltyán Olivér, de mégis kénytelen volt kikerülni a megáltalkodott hóstáti földészt. Egyenesbe hoz-

szerelte fel a drótszita hálót. Nem azért, mintha Vanderer anyó tartott volna a betörőktől. A telepen senki nem kulcsolta be az ajtót, Ruszinkó fűszeres ebédszünetben sem zárta be vegyeskereskedését. A telepen az a mondás járja: az ember bögrét lop, aztán ökröt lop

Bozsik István

Ujpest

1985. X. 19.

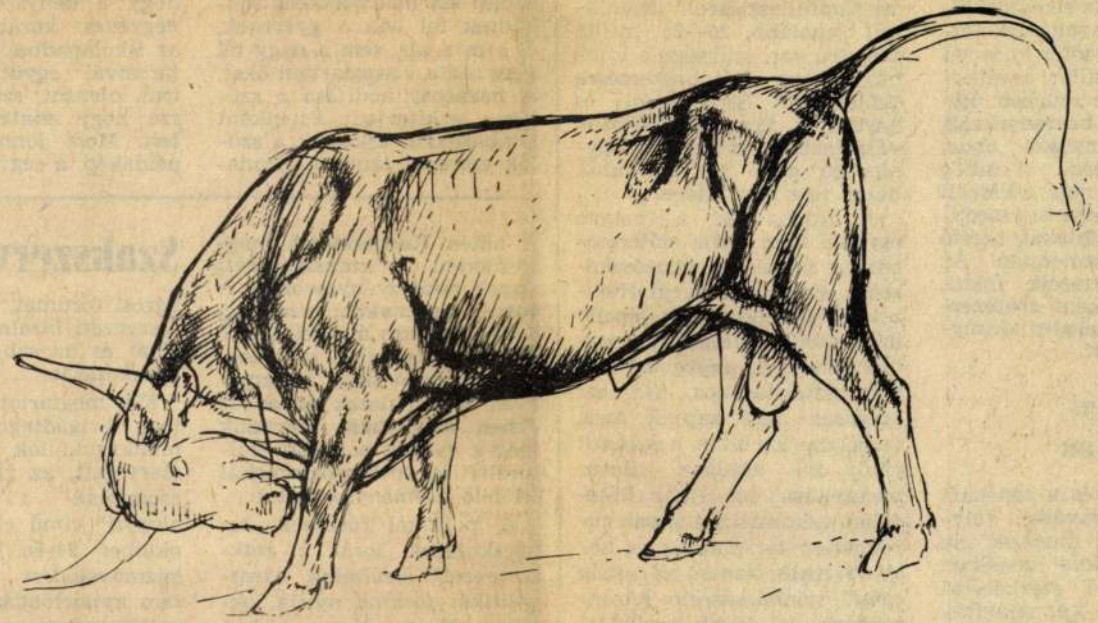

Bozsik István

TANULMÁNY

díszítőfestői az utolsó simításokat végzik a páholymellvédeken. Az elkészült díszítéseket műanyag burkolattal védik. A nézőtér közepén a régi nagy csillár árválkodik — egyelőre szürkén. Rövidesen ezt is bearanyozzák, s akkor bizonyosan olyan szemkápráztatóan csillog majd, mint a már elkészült csillárok, falikarok s a menynyezetet és a falakat borító vadonatúj ornamentika. Az épület belső tereit, falait, pontjait egyébként százezernél több 23 karátos aranyfüstlemez díszíti.

Nem egészen egy év múlva

A színpadon és a zenekari árokban még javában folynak a szerelési munkák. Az elektromechanikus zenekari emelő-süllyesztő szerkezetet még szerelik, a két világítási tornyot is most festik és hegesztik rájuk a szerelvényeket. A zenekari árok befejezése után szerelik össze a

lag csak a jövő évben kapja meg a színház a béralapot a létszámfejlesztésre. Ezenkívül legalább 20—25 millió forintra van szüksége a színháznak az első beszerzésre (különböző berendezési és használati tárgyak, eszközök vásárlására), ami nélkül egyszerűen nem tud elindulni, hiába lesz kész időre.

A város és a megye egyedül nem tudja előteremteni a szükséges pénzeszközöket. Ezért a Szegedi Nemzeti Színház építői és leendő üzemeltetői állami támogatást kérnek az anyagi feltételek biztosításához. Ha ezt sürgősen nem kapják meg, veszélybe kerülhet a színház jövő évi átadása, illetve megnyitása. Az újabb késedelem nemcsak a jogosan türelmetlen társulatnak és helyi híveinek, hanem az ország egész színházszerető közönségének is újabb csalódást okozna. Ezt mindenképpen el kellene kerülni.

Faggyas Sándor

közgyűlését, a nyugdíjasok 14-én megtartandó üzemtör-

Bozsik István,
grafikusművész.

Magyar Hírlap,
1984. ápr. 4.

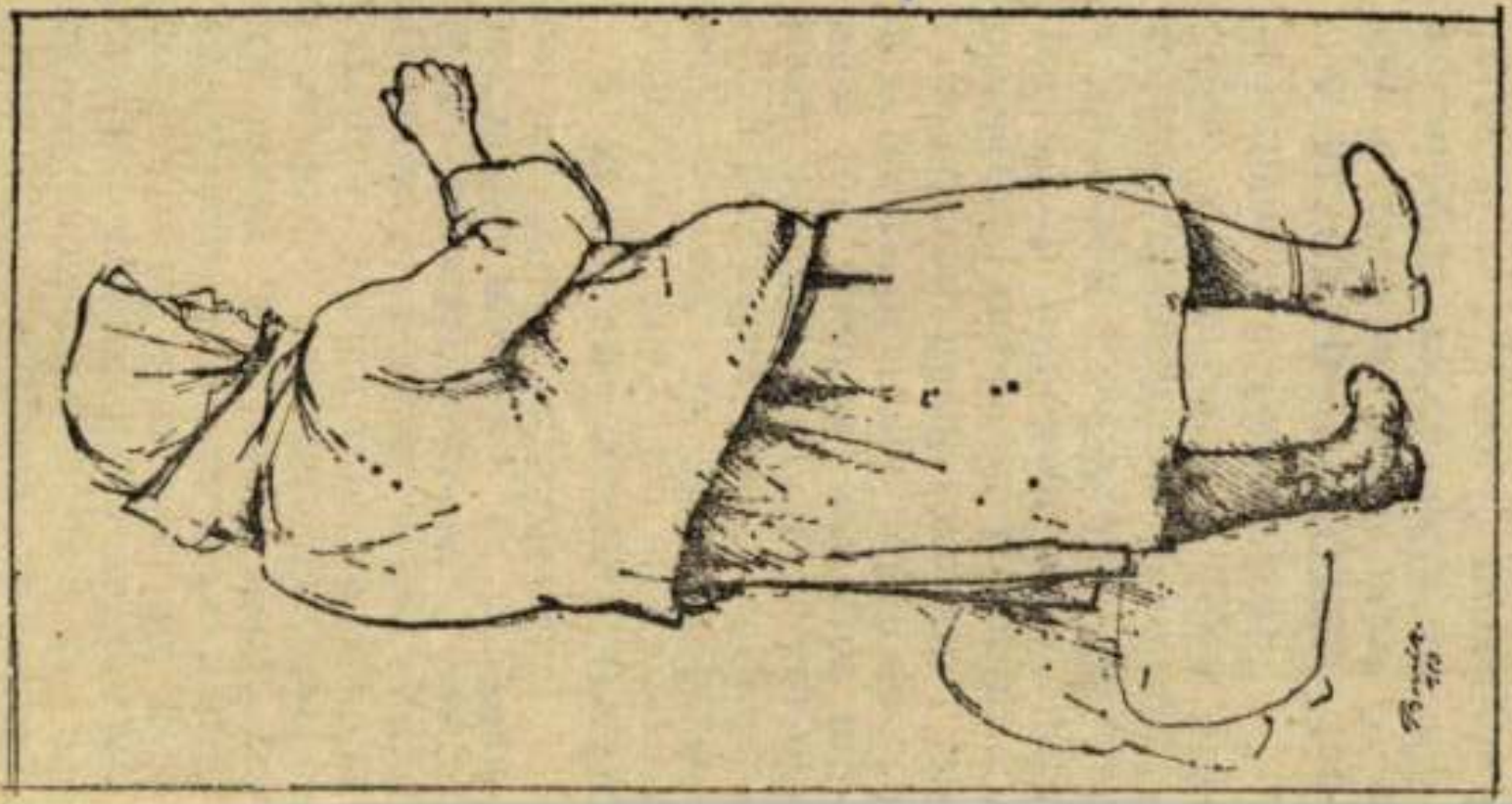

Bozsik István rajza

érdemel, hogy a számunkra kívánatos gépi és alapanyag-behozatalt sikerült megalapozni és növeljük fogyasztási termékeink behozatalát. NDK-ba irányuló gépexportunk, az autóbuszok, a hajtómotorok, egy brikettgyári rekonstrukció, valamint szerelési és tervezési munkálatok révén négy százalékkal bővült. A tavalyinál több személygépkocsit, közúti járművet, nyomda- és bányagépet vásárolunk az NDK-tól.

A MAGYAR—CSEHSZLOVÁK árucsere tavaly az előirányzott alatt maradt. Az idei elképzelések a tavalyihoz képest 5,3 százalékos növekedést ír elő a két ország forgalmában, erőteljes magyar exportot, amelyből fő szerep a gépkivitel növelésére jut. Érdemleges importtétel: mintegy *100 darab villamost vásárolunk* a Budapesti Közlekedési Vállalat részére, csehszlovák közreműködéssel korszerűsítik a Pécsi Hőerőművet és a Téglagyárat.

A MAGYAR—LENGYEL forgalom 1983-ban *több mint húsz* százalékkal meghaladta az előirányzatot, s hasonló növekedést tartalmaz az 1984. évi jegyzőkönyv is. A forgalom gyarapodá-

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bozsik István
grafikusművész

MAGYAR HÍRLAP

1984 APR 1 91

1021

Bozsik István rajza

Magyarország és a Szovjetunió ezzel összefüggésben ismételten hangsúlyozta a szocialista országok javaslatainak nagy jelentőségét: a stockholmi konferencián részt vevő nukleáris hatalmak *vállaljanak kötelezettséget arra, hogy elsőként nem alkalmaznak nukleáris fegyvert* és kössenek szerződést a katonai erő alkalmazásáról való kölcsönös lemondásról, a békés kapcsolatok fenntartásáról.

A felek áttekintettek több más időszerű nemzetközi kérdést is, köztük a *közel-keleti*, a *közép-amerikai* és a karib-tengeri, valamint az Afrika déli részén kialakult helyzetet. Állást foglaltak amellett, hogy továbbra is síkraszállnak a meglevő feszültséggócok és fegyveres konfliktusok felszámolásáért, újabbak kialakulásának megelőzéséért, a nemzetközi problémák békés, politikai rendezéséért. Magyarország és a Szovjetunió szolidaritásáról biztosította az agresszív imperialista politika ellen, a szabadságért, a függetlenségért, és a társadalmi haladásért küzdő népeket.

A felek eredményesnek értékelték a megbeszéléseket és kifejezték meggyőződésüket, hogy azok hozzájárulnak a Magyar Népköztársaság és a Szovjetunió együttműködésének elmélyítéséhez, a két ország népei barátságának erősítéséhez. *(MTI)*

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bozsik István (
grafikusművész

NÉPSZAVA

1021

ZOMBAT, 1984. MÁJUS 26. **NÉPSZAVA**

Bozsik István **KÖNYÖKLŐ**

NÉPSZ

A jubile
széles vi

Ülést tart

Háromszázharminckét alapszervezet gazdálkodását megvizsgálva kiegyensúlyozott pénzügyi helyzetről, az előírások, szabályok betartásáról, a költségvetési összegek gondos, takarékos felhasználásáról adhatott számot többek között a vasasszakszervezet központi vezetősége tegnapi ülésén, amelyen elsőként az 1983. évi gazdálkodásról készült jelentést, majd a kádermunka eredményeit és feladatait vitatta meg a testület. Részt vett és felszólalt a tanácskozáson *Méhes Lajos*, a SZOT főtitkára is, aki a vasas központi vezetőségének tagjaként a többi között elmondta:

— A holnapi szakszervezeti vezetőkről, a kádermunkáról szólva mindig tudni kell, *emberekről, érző, gondolkodó, hús-vér lényekről beszélünk.* A legfontosabb számunkra, hogy olyan szakszervezeti tisztségviselőink legyenek, akik igazi emberek, akiknél *a szavak és a tettek mindig összhangban* [illegible] tudnak hátrahúzni.

került napirendre, amely a vállalatok gazdálkodásáról szólva hangsúlyozza: változatlanul több vállalatnál gondot okoz az exportfeladatok és a hazai szükségletek egyidejű kielégítése, időszakosan továbbra is hiánycikklistára kerülhetnek például a hűtőszekrények, radiátorok, televíziók egyes típusai. Az is megállapítható, hogy a munkaerőtervek a vállalatok nagyobb hányadánál nincsenek összhangban a lehetőségekkel.

A kohászat, a gép- és villamosenergia-ipar I. negyedévi termelésének növekedési üteme meghaladja a népgazdasági tervben számított mértéket, viszont a konvertibilis gépipari export elmaradt az előző év hasonló időszakától.

A hazánk felszabadulásának 40. évfordulója tiszteletére kezdeményezett munkaverseny széles körű visszhangra talált. Vállalatok, szocialista brigádok vállalatok kötelezettséget a VI. ötéves terv, az exportfeladatok [illegible]

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bozsik István
grafikusművész

DÉLI HÍRLAP

1984 MÁJ 2. 9.

1021

✶ *Rikkancs*
(Bozsik István rajza)

Még a tavalyi esztendő végén, az Építőipari Szakközépiskola — a KISZ városi bizottságával közösen — meghirdette az *Együtt a békéért* akciósorozatot, melynek témája természetesen a béke és a béke utáni vágy. A város középiskolái öt kategóriában mérhették össze tudásukat: játékos vetélkedő, sport, pol-beat, irodalmi feldolgozás és képzőművészet. A döntőt tegnap tartották a Molnár Béla Ifjúsági és Úttörőházban. A kategóriák győztesei: irodalom: Kilián Gimnázium, pol-beat: 114-es Ipari Szakmunkásképző Intézet, játékos vetélkedő: Kossuth Gimnázium és Óvónőképző Szakközépiskola, míg a képzőművészetet egy építőipari szakközépiskolás tanuló nyerte. A sportvetélkedő a rossz idő miatt elmaradt. Az összetett verseny győztese a Kossuth Gimnázium lett, a 114-es iskola és az Egészségügyi Szakiskola előtt.

Bozsik István

NÉPSZAVA 1985. ÁPRILIS 30., KEDD

Bozsik István

BARÁTOM, A GÉPLAKATOS

a Felvonulási teret
Kb.
12.30 Összefoglaló a szocialista országok fővárosainak ünnepségéről
Kb.
12.45 Jó ebédhez szól a nóta
Kb.
13.00 Képújság
14.50 Hírek
14.55 A Közönségszolgálat tájékoztatója
15.00 Majális
Ásotthalmon, Pécsett, Sopronban és Zalacsében
17.00 A koncert
Magyar film (színes + FF. — 1981)
1981. március 26-án, a Sportcsarnokban egy koncerten ismét együtt lépett színpadra az egykori Illés-együttes, de egy-egy számmal színre léptek azok is, akik a változó együttessel az évek során együtt zenéltek. A film magát a koncertet mutatja be, felidézve a múltat néhány korabeli film, televíziós felvétel felidézésével, a rajongók emlékezésével.
18.35 Képújság
18.40 Közelképek

A Rádiószínház bemutatója
16.05 Kovács Béla klarinétozik
16.51 Bárdos Lajos kórusműveiből
17.00 Dok.-műsor
Gárdos Mariskáról
Az egyes számú újságíró-igazolvány
17.40 Operaslágerek
18.40 Szabó Pál:
Szépülő szegénység
19.35 Népszabadság-fórum a Városligetben
20.35 Népdalest
21.14 Fejezetek a magyar zenei előadóművészet négy évtizedéből
22.15 Holnap közvetítjük
22.35 Heinrich Heine verseiből
22.50 Zenekari muzsika
0.10 Madrigálok

PETŐFI RÁDIÓ

8.05 Sokféle
Szórakoztató irodalmi magazin
9.05 Magnóról magnóra ●
9.47 A tavaszhozó kisleány
Gyermekopera
11.05 Presser Gábor szerzeményeiből ●
12.00 Jó ebédhez szól a nóta ●
13.05 Horgas Béla:
Ciki, te boszorkán...

Bozsik István

Nejszave

1985. IX. 7.

elsősorban az útjukba eső tárgyakat, hiszen éjszaka röpködnek!) Mielőtt több és alaposabb pillantást vetnénk a „pillanatra", lássunk néhány, a „szem" szavunkkal kapcsolatos, szemléltető kifejezést.

Szempont: az a pont, ahová néznünk kell, amit látnunk kell valamilyen szemszögből. Fontos, lényeges az adott helyzetben. A szemszög tehát, másként a nézőpont. Vagyis akként mutatkozik a szempont, hogy milyen szem-

említett p-b-v jelentő hasonulathoz. A villám és a világosság — sőt a virrad! — szavaink is több rokon jelentéstartalmat hordoznak, amelyek természetes — törvényszerű! — összefüggései világosak. A villámlás gyors — villámgyors! — és fényt, világosságot jelent. (Az már külön érdekesség, hogy a villany, villanyáram, villamosság stb. szavainkban is benne van a fény, a világosság és a gyorsaság jelentéstartalma. Igen, mondhatják, hiszen

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

BOZSIK ISTVÁN

NÉPSZAVA

1984 FEB 18

1021

Bozsik István ŐZEK

A fehér-ogur
on-ogur nép az
egyike volt. Ugy
gár nép is, mel
san tudjuk, hog
szélt. Ebből következtet sok történész arra, hogy az onogurok is törökül beszéltek. Igaz, ezt néhány személynév igazolni látszik.

Általános az a vélemény, hogy az ogur népek 463-ban lépték át a Volgát kelet felől, de nem valószínű, hogy mindez egyszerre történt volna, és az sem, hogy egy-egy nép egyazon helyen vert tanyát. Zavaros is az ogurság népeinek megkülönböztetése, még a későbbiekben is. Némi eligazítást ád e tekintetben *Zachariás* rétor egyháztörténeti író, aki egyik munkájában felsorolja az örmények által megtérített kaukázusi népeket. Ezek között szerepelnek onogurok, ogurok, szabartok, fehér-ogurok, bolgárok és fehér-hunok.

Ezt a forrásmunkát hitelesnek tartják; s magam is fontosnak tartom, mert világosan megkülönbözteti a bolgárokat a többi néptől! A magyart — ami meglepő —

annak ellenére, hogy közel s távol csak szerbek laknak.

Az ember nem is nagyon érti, miért hangoztatják egyesek, hogy az orosz évkönyvek fehér-ugorjai nem lehettek magyarok. Hiszen az évkönyvek szerintük is hitelesek: *„És aztán eljöttek a fehér ugrok és ők következtek a szlovének földjén. (Ugri belii) Ezek az ugrok pedig Iráklij császár idejében tűntek fel, aki Chozroj perzsa császár ellen hadakozott."* Pontosan vág minden. Kovrát győzelme, a megvert avarok nyugatra vonulása és az I. Heraklius uralkodása (i. sz. 610—641) is egybevág. A „kettős honfoglalás" nem 670 körül, hanem előbb volt. Mindenesetre 641 előtt.

Az orosz évkönyvek azonban mást is bizonyítanak: *„és a Kavkázi hegyek, a magyarnak nevezettek (Ugorszkia)"*. Majd másutt: *„Hosszú idő múlva a szlovének megtelepedtek a Duna mindkét*

SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 334-748, 340-726

Bozsik István grafikus

DÉLI HÍRLAP

1984 JAN 19

1021

* Tanulmány

(Bozsik István rajza)

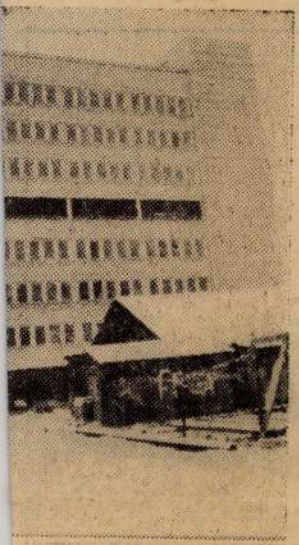

*zében készen van a váro-
beruházásaként épülő új*

Tizenhét gépkocsi

TUDÓSITA

tegek egy-egy műtét után, amikor már nincsenek ágyhoz kötve, levegőzhetnek, akklimatizálódnak. Az új pavilonban központi öltözőt, beteglátogató várócsarnokot, betegfelvételi részleget, traumatológiai állomást, fizikoterápiát és az egész kórházat ellátó központi sterilizálót alakítanak ki. E beruházás keretében új főportaépülettel is gyarapszik a kórház, ennek része lesz egy új telefonközpont, s ide kerül a gázellátó központ. A

MH SAJTOFIGYELO
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bozsik István, grafikus

DÉLI HÍRLAP

1984 JAN 25

1021

✶ *Tanulmány*

(Bozsik István rajza)

ek hozzá az építők a Zója tér átépítéséhez. A kerítés mögött ektetnek le, s gépkocsik tucatjai szállítják el a majd' tízezer ki az új autóbusz-pályaudvart. (Kerényi László felvételei)

Ügyfe

teret

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bozsik István grafikus

DÉLI HÍRLAP

1021

A spiritizmusról

A *Tudomány, általudomány* című szabadegyetemi sorozat spiritizmusról szóló előadását az eredetileg meghirdetett időponttól eltérően, február 29-én, 17 órai kezdettel tartják. *Dr. Király József* pszichológus beszél a spiritizmusról a Bláthy Ottó Villamosenergia-ipari Szakközépiskola kollégiumában (Baross Gábor u. 16. sz.).

✶ *Tanulmány*
(Bozsik István rajza)

a földekre

Egymilliárd 331

Izmosodnak a

Nem egészen két évtizede — 1965-ben — az ország összes takarékszövetkezetének sem volt akkora pénzbetétállománya, amekkorát ma a borsodiak mondhatnak magukénak. Majdcsak negyedmilliárddal nagyobb az összeg, amit múlt esztendőben gondjainkra bízott a nagy létszámú tagság.

Idei küldöttgyűléseiken — amelyekre február 24. és március 17. között kerül sor — imponáló gyarapodásról szól majd a mérleg. A takarékszövetkezeti mozgalom több mint 127 ezer taggal számolhat Borsodban: csak tavaly 14 százalékkal nőtt a rész-

★ *Ronald Reagan amerikai el*
ban jelenik meg az amerika
egyébkor. Ilyenkor szívesen en
választásokra —, hogy országlá
tósabbak lettek". és azóta „biz
Az International Herald Tribi
a Reagan-adminisztráció eddig
rűen a nukleáris felelőtlenség
pünkön: a legújabb típusú bom
szerelik fel.

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTOF
LEVÉLRE
1091 BUDAPEST, IX., ÜL
Telefon: 337-748, 340-7

Borsik István, gk. [illegible]
[illegible]

MAGYAR NEMZET

1984 MÁR 2 4

1021

szessége. Ne
lélekharango
makacsabb
ni tudja lé
ilaki, a mara
sná a fejen
iteszem, hogy
e talán másutt sem a *kizá-
isos* módszer a célravezető,
vált nem, ha e kizárás mind-
rt a legyilkolását is tételezi a
ásiknak vagy nekünk nem
tszőnek, esetleg lenézettnek.
hogy az éltető fényben
indenkinek jut tér és ener-
a, rangsort kizárólag az iga-
érték adhat.

EZEN A PONTON viszont
idd kanyarodjak vissza az
ejere, azt remélvén, hogy ez
konkrétumokat egyelőre nél-
lőző beszámoló e gondola-
kkal túl is jutott a félreér-
sek és félre-értelmezések
klazátonyain, szólhat ismét
országos tárlatoknál mindig
nemcsak most, száz éve is)
gmutatkozó konfliktusle-
tőségekről, majd azok felol-
sának miként jéről. Lehet,
gy megtörtént, lehet, hogy
enda, de annak idején még
ámbor Mednyánszky László
megtette, hogy a maga ko-

születtem volna is magyarnak, / E néphez állanék ezennel én...

1.

A mi régi, dunavölgyi Bél Mátyásunk a történelmi Magyarországon született, latinul írt, németül és latinul tanított, egy ideig a pozsonyi evangélikusok „német lelkésze" volt, s „a cseh-szláv irodalommal is foglalkozott". A Pallas Belius-ként is megemlíti, egyik tanulmányban azt olvasom, hogy „kiemelkedő nagy alakjának magyarságát szokássá lett megkérdőjelezni", s ismerek olyan feltételezést, hogy a magyar eredetű család a pogány török elől a baranyai *Eghazasbel*, tehát Egyházasbélről húzódott északra, a régi Zólyomba, ahol Bél Mátyás Nagyócsán, a későbbi Ocsován szlovák vagy magyar mészáros

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bozsik István, grafikus-
művész

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG
1984 APR 2 8

Hernád-part

1021

Bozsik István rajza

Túl vannak az indulás nehézségein

A szolgáltatások színvonalának növelése érdekében jó néhány intézkedés született az elmúlt időszakban. Ezek egyike volt az, amely az elavult szervezeti formák korszerűsítését írta elő: ennek jegyében alakult meg az elmúlt évben néhány kisvállalat Miskolcon. A XVI-os Autójavító Vállalattól levált a miskolci Autójavító Kisvállalat, a Gelkától pedig a Villkész és a Termolux ipari szolgáltató vállalat, a városi tanács megalapította a miskolci Tanácsi Tervező Kisvállalatot. A másfél évvel ezelőtti átszervezést az ilyenkor szokásos gondokon túl nehezítette, hogy a megalakuló kisvállalatok nem tudták megteremteni maradéktalanul az induláshoz szükséges anyagi, tárgyi feltételeket, így jelentős tanácsi támogatásban részesültek. Elhúzódtak a vagyonmegosztási mérlegek elkészítései és különzett bevételi és jövedelmezőségi tervet. Az Autójavító Kisvállalat jelentős mértékben felújította állóeszközállományát. Szolgáltatásaik többségét a lakosság részére végzik, szabad kapacitásukat haszongépjárművek karbantartására és alkatrészek felújítására fordítják. A vállalatnál mérséklődött a munkaerő-vándorlás, de több karosszérialakatosra és fényezőre lenne szükségük: jelenleg 28 ipari tanuló képzésével igyekeznek enyhíteni a gondokon.

A miskolci Villamoskészülékjavító Kisvállalat márkaszerződést kötött az Orionnal, a Hűtőgépgyárral és a Hajdúsági Iparművekkel. Jelentős munkaerőhiánnyal küzdenek; kevés a szakképzett háztartásigép-szerelő és tv-műszerész. Alkatrészellátási gondjaik kisebbedtek, de többféle tőkés importból az Északmagyarországi Vegyiművekben. Az itt dolgozó közösség a vállalat alapítása óta első alkalommal több mint 1 milliárd forintos termelési értéket hozott létre a év első három hónapja alatt A sajóbábonyi termékek 8 százaléka a belföldi, 20 százaléka pedig külföldi piacokon került értékesítésre. A termékösszetétel gazdaságosabbá vált, 64 százalékát növényvédő szerek, 16 százalékát műanyagok, 4 százalékát pedig gyógyszer-intermedierek alkották.

A vállalat az alapanyagok megtakarításával tovább növelte eredményességét, amely több, mint 22 millió forintos eredményezett. A munkaerő rugalmas átcsoportosítása lehetővé tette a folyamatos gyártást, ez pedig 25 százalékos termelékenységnövekedést eredményezett az elmúlt év hasonló időszakához viszonyítva. Ezekről a kiemelkedő sikerekről adott számot dr. Mogyoródi Ferenc műszaki igazgatóhelyettes az április 26-án megtartott vállalati műszaki-gazdasági konferencián.

MAHIR MAGYAR HÍRADÓ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1984 MÁJ. 1, 2.

Bozsik István,
a grafikus

1021

ÉSZAK-MAGYARORSZ

Bozsik István rajza

A helyi munkalehetőségek ellenére az ingázás ma is meghatározó Alsózsolca életében. Sőt az utóbbi években egyre több a Miskolcról „kijárók" száma, különösen a vezető beosztásban dolgozók között. Nem véletlen, hogy a közlekedés ma is napirenden levő téma...

c a mérce

ca – ma

— Sok mindent értek ezen. A templomban például nemcsak az esküvőt hirdetik ki, hanem azt is, mikor, milyen társadalmi munka lesz a faluban. Az üzemekkel kitűnő a kapcsolatunk, mert rengeteget besegítenek brigádjaikkal ezekbe a munkákba. Felsőzsolcával igen serkentőleg hatunk egymásra, lévén közöttünk egy egész-

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-718, 348-726

Bozsik István
grafikus

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG
1984 JUN 0 20

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG 6

1021

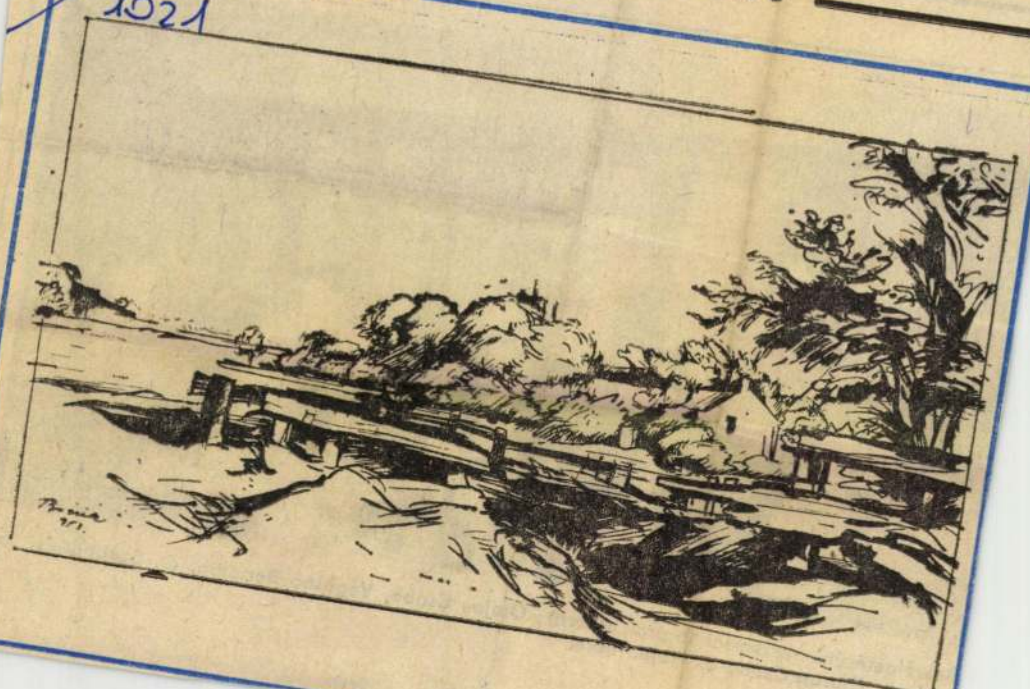

Bozsik István rajza

Beszélgetésünk résztvevői (balról jobbra): Olajos Csaba, Véghseő Bertalan, dr. Szabadfalvi József, dr. Csorba Csaba és Hajdu Imre.

Szerkesztőségi beszélgetés

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1984 JUN 9
ÉSZAK-MAGYARORSZÁG
Bozsik István
grafikus
1021

Bozsik István rajza

-FALURA

Erdőbér

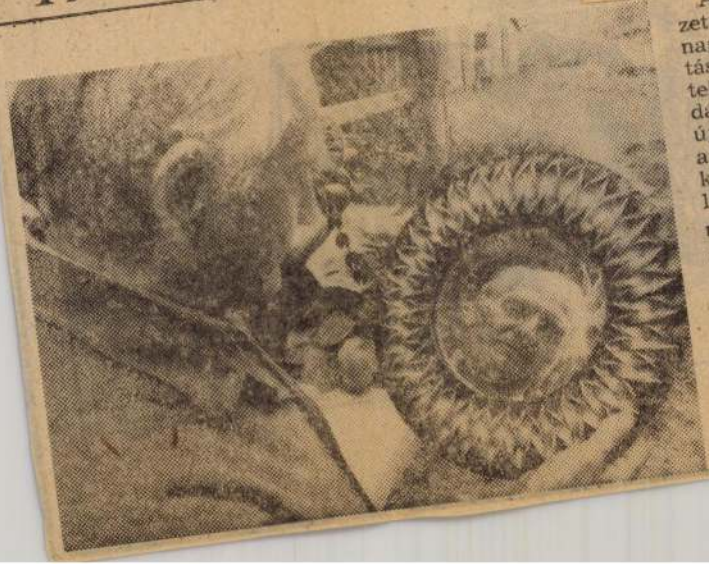

Az 1980-ban bekövetkezett tanácsi átszervezések nagyobb fejlesztési, felújítási lehetőségeket teremtettek. Az elmúlt években például 6 kilométernyi utat újítottak fel, és felújították az iskolát. Most folyik a községi villanyvezeték-hálózat rekonstrukciója is. A négyéves program, amelyet négymillió forintos költséggel végeznek, mintegy 20 évre megoldja a mai gondokat. Tervben van és már hozzáfogtak a vezetékes ivóvízhálózat kialakításához, a már említett közeli dombra víztározót is építe-

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-738, 340-726
1984 JUN 1 6
NÉPSZAVA

Bozsik István
grafikus

1071

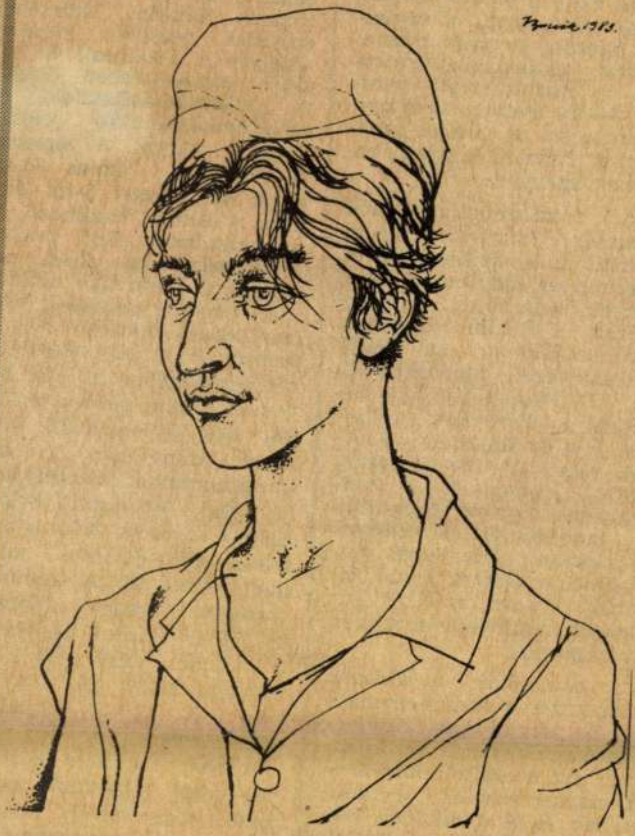

Bozsik István

TANULMÁNY

kástanuló-beutalás már k
detben is sikeresnek bi
nyult. Vonzerejéhez hoz
járul, hogy *a balatonszem
tábor* közvetlenül a vízp
ton létesült, és saját stra
résszel rendelkezik. *Vel
cén* a szálláshelytől mi
egy 3—400 méterre idén n
lik meg az új strand, a
lyet a fiatalok ingyen
hetnek igénybe.

A szakmunkástanu
nemcsak idehaza, ha
külföldön is üdülhetnek
szakmai és tanulmányi ver
senyek legjobbjai, mintegy
százan, a Berlin közelében
levő *tóvidéken*, az NDK
szakszervezeti központjának,
az FDGB-nek ifjúsági tá
boraiban, *Ferchben*, kéthe
tes jutalomüdülésen vehet
nek részt. Itt 10—12 ország
fiataljai pihennek és szó
rakoznak együtt. Ezenkívül
a tanulmányi és szakmai
munkában kiemelkedő tel
jesítményt elértek közül *Ri
gában* ötvenen, az NDK kü
lönböző üdülőhelyein százan
nyaralhatnak.

A beutalókat a szakmai
központok a szakmunkástanulók létszámával arányosan kapták meg. Az a helyes, ha a szakmunkástanuló-alapszervezetek a tanulásban és a munkában legjobban kitűnt fiataloknak adják oda az üdülőjegyeket. Valamennyi beutalási forma koedukált, így a jegy fiúknak és lányoknak egyaránt odaítélhető.

alatt, a Chinoin utca sarkán.

A verseny győztesei értékes pénzjutalomban részesülnek. A szakmunkásfiatalok versenyében az első helyezett brigád 6000, a második 5000, a harmadik 4000 forint díjat kap. A szakmunkástanulók versenyében az első helyezett brigád 4400, a második 3600, a harmadik 2800 forintos jutalmat vehet át. A kőműves szakmai verseny nevezési határideje június 21., helye a 43. sz. ÁÉV KISZ-bizottsága. (1117 Bp. Dombóvári út 17—19. Telefon: 868-011/358.)

A rendezők arra kérik a versenyre jelentkező fiatalokat, hogy hozzák magukkal kőművesszerszámaikat: simítót, rácsreszelőt, kőműveskanalat és -kalapácsot, fandlit.

fr—

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
Bozsik István
grafikus
1984 JUL
Napjaink
1021

PORTRÉ

BOZSIK ISTVÁN RAJZA

lá valót), s kicsit megszín
osztüm is feszesebben áll
al mellett ülve, s úgy né
sérték volna meg ezen a
ék a férjét, meg hát a m
ntő György nevét hallotta
... Ezen az éven, már
György felesége: valami i
át. Orvoshoz persze nem
— Mit segíthet az rajtar
— Orvosságot ad! Attól nem érzed, hogy fáj!
— Az öreg csont öreg marad akkor is, ha nem érzed!

Látta ezt Seröntő György. Mert ha nem is nyúlt ki más nő után uszonkilenc éve, azért megnézett egyet-kettőt. S láthatta — mert em volt vak —, hogy az asszony egyre szürkébb, egyre kopottabb. edig csupán a ház körül tett-vett. De hát malacok, baromfi, liba- acsatömés, meg a konyhakert. Még sorolni is nehéz... Hát ez szív- , szikkasztotta, soványította, mi több — vallotta be önmagának — únyította meg asszonyát. Még a bányásznapon ki-kivirult úgy-ahogy Borka asszony; a fodrász, a kosztüm, a tekintélyt parancsoló fekete etikül, meg a tűsarkú cipő. De hát ez a tűsarkú is minek? Mindig a érje karjába kapaszkodott, mert nyiklett-nyaklott a lába. Hiába, zokni kell az ilyen holmit, még viselésre is.

Pénteken reggel, mielőtt munkába indult, még egyszer megkérdezte feleségét.

— Fodrászhoz se akarsz menni?

— Minek?

Látta a férfi, a reggelit is nehezen készítette táskájába.

Másnap reggel pedig, mikor szokása szerint fekete ruhát öltött, fekete félcipővel, fekete kalappal, meg fehér inggel, s megbirkózott a nyakkendőkötés rejtelmeivel is, csak ránézett és azt mondta:

— Gyuszinak mit mondok majd?

— Milyen Gyuszinak?

— Hát Gyuszi bácsinak, Kuburciknak. Az üzemvezetőnek.

Az asszonyt is emészthette valami, mert még szomorúbban nézett el valahová, egy sarokba.

— Hát majd valamit...

— Nem olyan könnyű az — morzsolta a szavakat a foga közt.

Sok mindent gondolt élete során Seröntő György, de arra még egyszer se, egy sejtelmet se, hogy ő ezen a napon pénzt, a hűsége pénzét, egyedül vegye át. Mintha kettőjüket illette volna ez a szép summa. S valóban így érezte. Mikor ezen a napon átvette, nem örült neki különösebben. Örült, örült! Huszonötezer nem kevés pénz. Helye van, nem is egy. De meg takarékoskodni is lehet vele. Bár ott motoszkált benne a gondolat, ezt a pénzt orvosnak kéne adni. Olyan orvosnak, aki kiegyenesíti a felesége hátát, aki lemossa valahogyan arról az arcról a fáradtságot, a viseltséget. „De hát van ilyen orvos?" — kérdezte magától. Bizony, nem hallott ilyenről.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728
Bozsoki Ilona
Napjaink
1984 JUL

1021

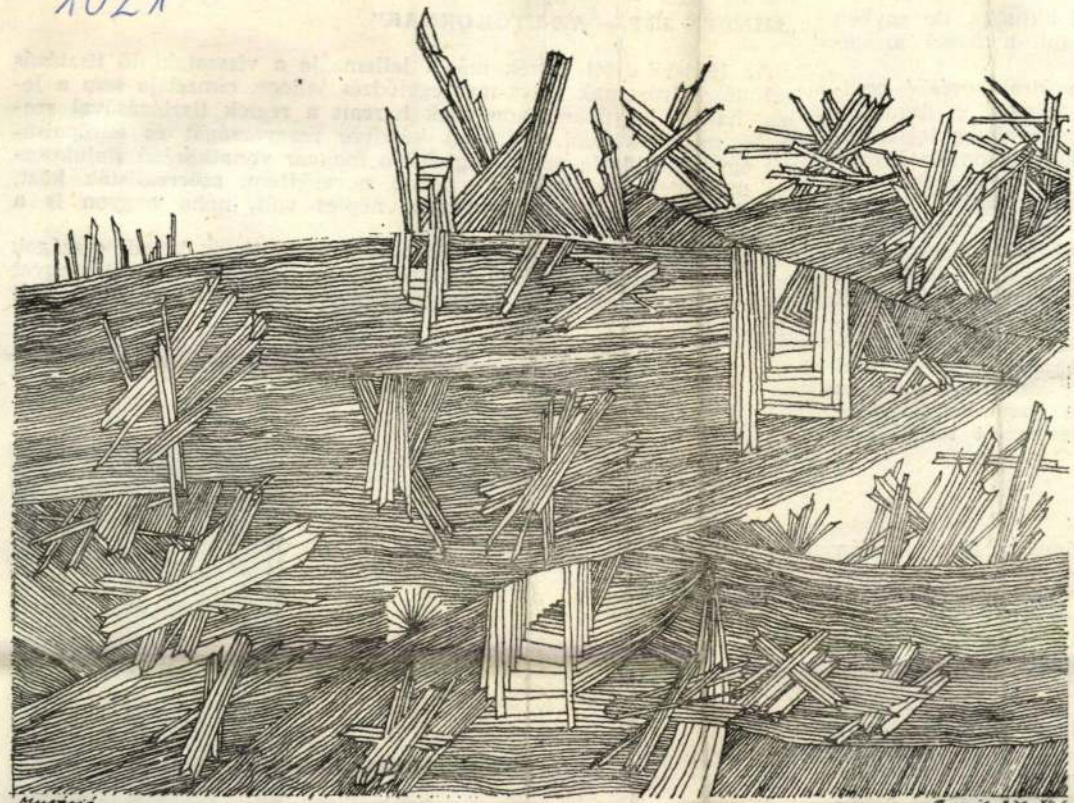

MUTÁCIÓ

ni leszünk, / hogy mi az em-
onban ez nem változtat, a jövő-
ngék és az őket lealázó győzte-

nelni a mű aktuális, de egyben
t" enyhíti (pl. a frivol kifeje-

azza részben újra, kevésbé pesz-
elfogásban, *Tiszták* c. drámájá-
ofikusabb, ugyanakkor leggazda-
egyéniségeket felvonultató drá-

az albigensek, a kathárok vagy-
s racionális és gyakorlati okok-
ilizáció iránti vonzódásáról sok-
vallotta. Vallomásaiból is tudjuk,
a mégsem csupán egy elpusztult
csak saját népének féltése, ha-
odó emberek figyelmének felhí-
meg kell akadályozni, harcolni
zösségért, így szolgálja igazán az
ű befejezése (vagy befejezetlen-
Perella dilemmáját továbbgon-
eri életért.

zült nagyszámú versfordítás után
rset fordított. Ez annál is szem-
iban épp a francia költészet áll
zed alatt lefordított valamennyi
(Csak néhány kivételt találunk,
gy Musset-verset, amelyeket an-

lada arról, aki dalolva állta a
. A vers Illyés barátjának, az
ynek emlékét őrzi, aki a *Hunok*
nozgalom mártírja.
Illyés munkásságát elem-
műve

széire egyaránt jellemző a moder
századi költőket fordít, esszéiber
népszerűsíti.

„MINDEN JÓT — AZ UTÓKORN

Az 1958-tól írott esszék másik
szándéka. Írásainak nincs mentege
len, hanem az utókor, amelynek
retné megkönnyíteni. Mérleget készítve magyarságát és európaisá-
gát egységben látja még a leginkább magyar vonatkozású (falukutató) műveiben is: „Íróvá Párizsban nevelődtem, szürrealisták közt, szemléletem, kifejezésmódom nem népies volt, noha nagyon is a népért való."

Ugyanakkor látja a különbséget is a nyugati és keleti országok íróinak feladatában: „Magyar költőnek lenni mindig is, most is egyet jelentett és jelent az őrző, a virrasztó gyötrelmes tisztével", ami

MAHIR
MAGYAR HÍRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bozsik István
Grafikus
MAGYAR NEMZET
1984 JAN 28

az égnek. Szélcsend volt, csak vadász tudta, hogy nem lehet

1021

Bozsik István rajza

Erkel Színház: A varázsfuvola Ifjúsági bérlet, VI. sorozat, 3. előadás, de. 11) — Requiem (bérletszünet, 7). — **Nemzeti Színház:** Olympia (7). — **Várszínház:** Volpone (7). — **Katona József Színház:** Ahogy tetszik (7). — **Madách Színház:** Macskák (8). — **Madách Kamara:** Galopp (7) — Hofelia (éjjel fél 11). — **Vígszínház:** A kétfejű fenevad (7). — **Pesti Színház:** A trükk (du. 3) — Május — Kávécsarnok (7). — **Fővárosi Operettszínház:** Leányvásár (du. fél 3 és 7). — **Thália Színház:** Énekek éneke (7). — **József Attila Színház:** A kísértés (Postás bérlet, 2. előadás, du. fél 3) — Disznójáték (7). — **Józsefvárosi Színház:** A kör négyszögesítése (de. fél 11) — Lila akác (7). — **Radnóti Miklós Színpad:** Hasonlatok (7). — **Vidám Színpad:** Elvámolt éjszaka (7). — **Mikroszkóp Színpad:** Bal? Jobb? Bal! (fél 8). — **Jászai Mari Színpad:** [illegible] (fél 8). — **Az Orvostudományi Egyetem Díszterme:** A No Nett ádzsesszegyüttes (du. 3). — **Pesti Vigadó, Kamaraterem:** Balogh Emese előadóestje (du. fél 4) — Bessenyei Ferenc előadóestje (8). — **Fővárosi Nagycirkusz:** Gála '83 (de. 10, du. fél 4 és fél 8).

VÁLTOZÓ FELHŐZET

A Szovjetunió európai területének egészén hatalmas területű leszálló légmozgású zóna, anticiklon alakítja az időjárást. Ott hideg az idő, de jelentős havazás az elmúlt napokban nem volt. Nyugat-Európa felett déli áramlás alakult ki, s a Földközi-tenger medencéjéből enyhe légtömegek sodródnak észak felé.

Magyarországon péntekre viharradóra a keleti, északkeleti megyékben —1, —6, az ország többi részén általában —7, —12 fokig hűlt le a levegő. Délelőtt változóan felhős volt az ég, csapadékot sehonnan sem jelentettek.

A várható időjárás szombat estig:

Változóan felhős idő lesz, jelentős csapadék nélkül. Legfeljebb hószállingózás lehet. Főként keleten helyenként napközben is megmarad a köd. A legmagasabb hőmérséklet általában —2 és 3 fok között, a ködös helyeken —5 fok körül alakul. A Duna vízállása pénteken Budapestnél 170 centiméter volt.

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Bozsik István
MAGYAR HÍRLAP
1984 FEB 11

1021

Bozsik István tusrajzai

nek legnagyobb hányada export-ból származik, ez a teljes árbevételünk mintegy *ötven százaléka*. És ez az export szerencsére *folyamatosan emelkedik*. 1983-as bevételünk a tőkés eladásból több, mint harminc százalékkal volt magasabb az előző évinél. Minden négy kiadott kottánk közül három külföldre megy.

— *A Zeneműkiadó önálló vállalat. Hogyan bonyolítják le az eladást?*

— Társvállalatok, például az Akadémiai és a Corvina, úgynevezett *közös kiadásokat* szerveznek. Mi *saját magunk jelentetjük meg*, és a Kultúra segítségével árusítjuk *külföldre szánt kiadványainkat*. Ez természetesen raktározási és finanszírozási gondokat vet fel. Mégis ezt a nehezebb és kockázatosabb utat választjuk, és ennek oka van. A külföldi nagy zeneműcégek régiek, és nevük a piacon

zott el. A művet tavaly a drezdai fesztiválon egy magyar együttes bemutatta, ennek alapján készül most egy amerikai bemutató is a coloradói egyetemen, nyáron pedig a Hilton Szálló udvarán fogják játszani.

— További fontos kiadási ágazatunk a *zenepedagógia*. Ez jelenti úgynevezett „iskolákat"; azután speciális darabgyűjteményeket (mondjuk egy romantikus hegedűmuzsika-gyűjteményt); jelentősebb etűdöket, hangszeres zeneiskolát, és önálló zenei darabokat. A *Montág Lajos*-féle nagybőgőiskola például a mi kiadásunk nyomán lett világhírű. Exportunknak egyik igen jelentős ága éppen ilyen művekből áll.

— *Úgy gondolom, egy zeneművállalatnak propagáló szerepe is van. Hogyan tudnak önök ajánlani?*

— Az új magyar művek esetében ez a propaganda áttételes.

vánnék a kiadónak, az éppen a propagandatevékenységgel kapcsolatos: szeretném az utazási keretet kibővíteni: az erre fordított összeg *sokszorosan* megtérülhetne. És szeretnék lehetőséget kapni arra, hogy koncertjeinkre az érdeklődő külföldi szakembereket, zenészeket és újságírókat meghívhassuk. Ez hosszú távra ugyancsak rendkívül hasznos befektetés lenne.

LUKÁCSY ANDRÁS

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bozsik István

ÉLET ÉS IRODALOM
1984 FEB 17

1021

Bozsik István rajza

ban a bomlás jeleit mutatkoztak. Gyakori lett a szóváltás apa és gyerekei között. Mit szóváltás! Veszekedés! A gyerekek emelt hangon és egyre durvábban reklamáltak, követelőztek. Az apa legfeljebb felcsattant egy-egy pillanatra, de inkább érveket próbált felsorakoztatni, sőt kérlelésre fogta a dolgot.

Egy nagyon csúnya összecsavás alkalmával a fortissimóig fajuló veszekedés közben megtántorodott az öreg, légszomjjal küszködött. A jelenet határozottan teátrálisnak látszott, senki se vette komolyan. Professzorunk odatántorgott az ablakhoz, kinyitotta, és a friss levegőtől feléledve, mondott valamit. Kifelé áradt belőle az indulat, a kert felé, az utca felé, a világ felé. Ez volt életének legpokolibb pillanata, s a szavak el-

zött lelke legmély
sötétebb bugyrá
tetlen pimaszság".
tott végső felind
szívroham előtti p

Valami hasonlót láttam egy fekete-tengeri abház üdülőben tavaly nyáron. Kánikula, hűs víz, kényelem, pihenés. Az üdülő gondnoka kerítéssel vette körül a kertet, oda belépni tilos volt. Tisztes távolból nézhettük csak a híres őscserjést, melyről az útikönyvek elmondják, hogy ezen a partszakaszon lépett Kolkhisz földjére az aranygyapjút kereső Iaszon ezer évekkel ezelőtt. Itt most tehetnénk egy kitérőt és megemlithetnénk, hogy Iaszon felesége — Médea — igazán híres dühöngő volt, aki eszeveszett indulatában saját gyermekeit is megölte, hogy Iaszonnak ártson —

nem mehettek a kígyófészkek közelébe.

Egyik este, vacsora előtt kétségbeesett asszony kereste nyomtalanul eltűnt gyermekét. Kezében kisméretű pulóver és összecsukott napernyő. Feltűnés nélkül esett pánikba: nem szólt senkinek, nem riasztotta ismerőseit, csak körüljárta a kerítést és időnként hívta a gyereket. „Gyima... Gyima... Itt vagy?" A gyerek neve ezek szerint Demeter, akit Döncinek becéznek — állapitottam meg automatikusan, s figyeltem a fejleményeket. Többek között azt, hogy az asszony arca zöldesfehérre változott, s a lábikrái vitustáncot jártak. Nem tud-

SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bozsik István

NÉPSZAVA
Avaki Mihály
1984 MAR 17

/1021

11

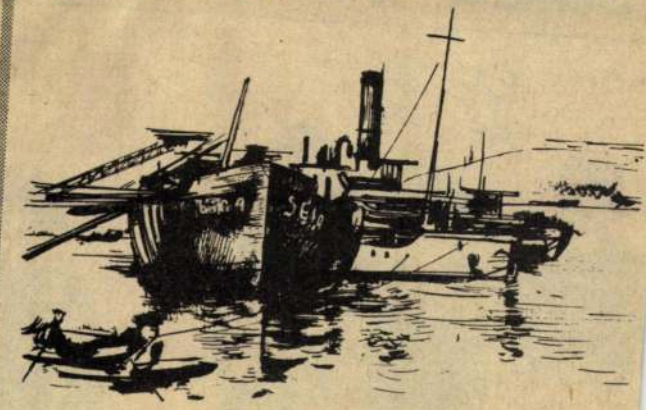

Bozsik István

KIKÖTŐBEN

2

Csalá

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bizsik István

MAGYAR NEMZET
Grafika
1984 JUN 18

a faj fordított kosarából.

1021

Bizsik István rajza

tüdőgyógyász
vékenységét i
leget a szolnc
kórház 11-es
ban pénteken
ségen adták á

A Magyar Ne

az új erkölcsi bizonyítványt?

Közérdek, hogy hazánkban csak büntetlen és feddhetetlen előéletű személyek töltsenek be fontos, vagy bizalmas munkaköröket, illetve tisztségeket. A büntetlen előéletet hatósági erkölcsi bizonyítvánnyal kell igazolni. Eddig az állampolgároknak ehhez ismételten fel kellett keresniük az állandó lakhelyük szerint illetékes rendőrhatóságot. A bizonyítvány kiadásának 14—21 nap között volt az átfutási ideje. Mindez jelentősen meghosszabbította az ügyintézést.

Az utóbbi években a társadalmi fejlődés következtében folyamatosan megnőtt az állampolgárok által kért ilyen bizonyítványok száma. Ez szükségessé tette a törvényesség érdekében a jelenlegi munkafolyamatok felülvizsgálatát.

Egyszerűsítettük az eljárást — mondotta tájékoztatójában dr. *Nagy* Károly alezredes, a Belügyminisztérium rendészeti osztályának vezetője. — Június 29-ig még a régi rend szerint történik a bizonyítványok kiadása, de 1984. július 1-től már korszerűsítjük az ügyintézést, centrális, számítógépes eljárással történő kiállításra térünk át.

— *Milyen könnyítést jelent ez az állampolgároknak?*

— A jövőben az állampolgárnak nem kell felkeresnie az illetékes rendőrhatóságot. Az új típusú kérőlapot ugyanis a városokban összesen körülbelül háromszáz postahivatalban lehet megvásárolni 15 forintért, majd 50 forintos illetékbélyeggel ellátva ajánlott küldeményként a „Belügyminisztérium, Budapest, 1043" címre feladni. A

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Bozsik István
ÉSZAK-MAGYARORSZÁG
Avasi kilátó
1984 JUN 17

1984. június 17., vasárnap

1021

1984. június 17., vasárnap

Sikeres rajt

Háromszáz új vállalat

A nyolcvanas évek elején az előző évtized gyakorlatával ellentétes tendencia figyelhető meg a vállalatok átszerveződésében. Miközben korábban a terebélyesedés, a kisebb üzemek és termelőegységek felszippantása jellemezte a magyar gazdaságot, az utóbbi években mind több gazdálkodó próbálgatja önállóan szárnyait.

A vállalati szervezeti rendszer korszerűsítését jelzi például, hogy 1980 és 1983 között összesen 25 gazdasági egység (ebből 12 tröszt) szűnt meg, 16 vállalat mérete csökkent és mindössze egy vállalat alakult. Gyakran szakadnak el egymástól az anyavállalat és a leszakadó egység közötti viták. A disputa tárgya a leggyakrabban a termelő gépek, berendezések és a korábban felvett hitelek terheinek megosztása. Márpedig tisztázatlan erőviszonyok közepette az átlagosnál kockázatosabb a döntés.

A szétválással járó elkerülhetetlen feszültségek ellenére, továbbra is indokolt a termelő szervezetek egy részének decentralizációja, szétválasztása. Enélkül ugyanis elképzelhetetlen a gazdasági reform folytatását szolgáló versenyhelyzet kialakulása.

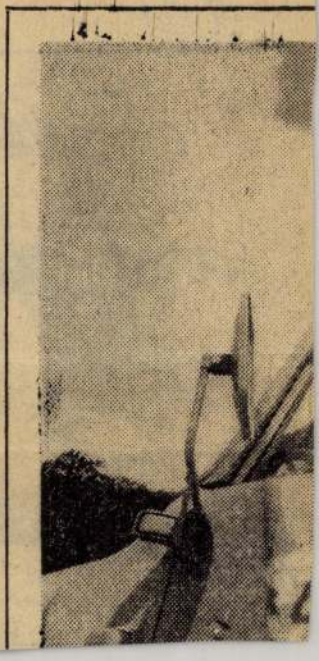

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bozsik István

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1984 JUN 19

Szerző: -

G 4

1021

Bozsik István rajza

után p

lőszövetkezet szőlőültetvénye-
A gyakori esők azonban le-
öldi gépekkel meg kell ismé-
elmi műveletet. A Bodrogsze-
os szőlőterületen Takács Gá-
munkát (jobboldali kép). A

Milyen

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bozsik István

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1984 JUN 2 2

AG 4

1021

Bozsik István rajza

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bozsik 1981 július 23

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Grafika

1981

Bozsik István rajza.

ÉSZ

FEJTÖ

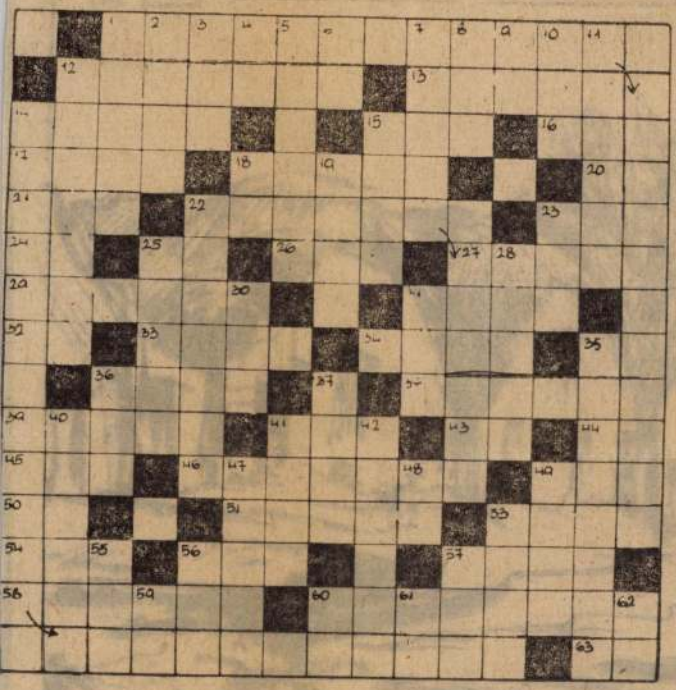

A természet

VÍZSZINTES: 1. *Balzac szellemes megállapítása a természetről.* (Zárt betűk: S lélegzetvétel nélkül, egyfolytában. 14. *Balzac megállapításának befejező része.* (Zárt

MUSC

rádió

KOSSUTH: 8.25: Családi tükör. — 8.55: Mit — hol — mikor — hogyan? — 9.10: Színes népi muzsika. — 10.05: Volt — lesz. — 12.30: Déli zeneparádé. — 13.25: Orvosok a mikrofon előtt. — 13.30: Szerkesztőségi beszélgetés a Faluradióban. — 14.15: Népzenei példatár. — 14.25: Magyarán szólva. — 14.40: Mindennapi irodalmunk. — 15.10: Új Zenei Újság. — 16.00: 168 óra. — 17.30: Komolyzenei „lemezlovas". — 18.45: Népdaléneklők hangalbuma. — 19.30: Választás. Rádiójáték. — 20.31: László Margit dalfelvételeiből. — 21.01: Nagy mesterek, világhírű előadóművészek. — 22.15: Európa hangversenytermeiből. — 23.29: Magyar művészek operafelvételeiből. — 0.10: Melódiakoktél.

PETŐFI: 8.11: Fúvóspolkák. — 8.20: Tíz perc külpolitika. — 8.35: Lehár Ferenc saját művét vezényli. — 9.00: Tényleg szeretsz? V/2. rész. — 10.00: Szombat délelőtt. — 12.00: Jó ebédhez szól a nóta. — 12.49: Nyárfapalota. Mesejáték. — 14.00: Irodalmi világjárás. — 14.35: A Rádió Dalszínháza: Bástyasétány 77. Háromfelvonásos operett. — 16.35: Slágerek mindenkinek. — 17.30: 4x4. — Játék. — 18.35: A King's Singers és a

Bozsik István

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR

1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1984 JUN 30

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Gyakorlat

É-MAGYARORSZÁG 7

1021

Legelésző

Bozsik István rajza

FEJTÖRŐ

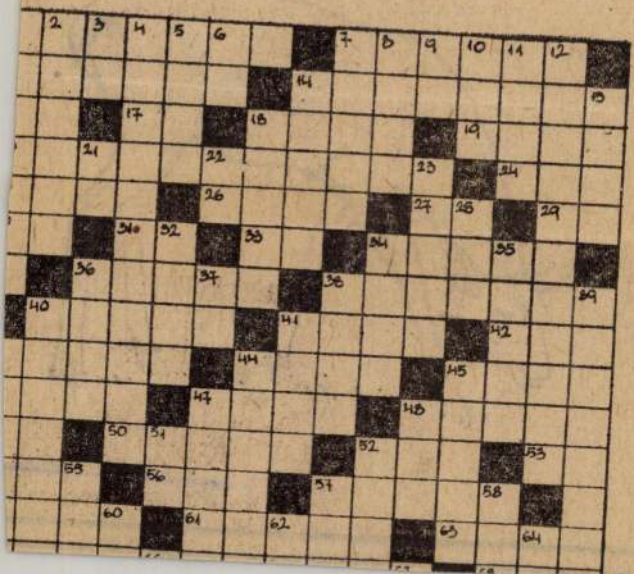

Bozsik István, grafikusművész | Napjaink, 1984. júl.

1671

18

MUTÁCIÓ

BOZSIK ISTVÁN RAJZA

/ a példák mi leszünk, / hogy mi az em-
icsengésén azonban ez nem változtat, a jövő-
kedni, a gyengék és az őket lealázó győzte-
ak.
igyekszik kiemelni a mű aktuális, de egyben
modernizálásait" enyhíti (pl. a frivol kifeje-

alóját fogalmazza részben újra, kevésbé pesz-
illúziótlan felfogásban, *Tisztáik* c. drámájá-
b és legfilozófikusabb, ugyanakkor leggazda-
legárnyaltabb egyéniségeket felvonultató drá-

ből vett példa az albigensek, a kathárok vagy-
Hitüket Illyés racionális és gyakorlati okok-
thár nép, civilizáció iránti vonzódásáról sok-
r kathárnak vallotta. Vallomásaiból is tudjuk,
g érlelt dráma mégsem csupán egy elpusztult
tása, nem is csak saját népének féltése, ha-
n, a gondolkodó emberek figyelmének felhí-
zsarnokságot meg kell akadályozni, harcolni
befogadó közösségért, így szolgálja igazán az
gyét is. A mű befejezése (vagy befejezetlen-
ogy a főhős, Perella dilemmáját továbbgon-
jes, igaz, emberi életért.

ÉRT"

tológiába készült nagyszámú versfordítás után
gen kevés verset fordított. Ez annál is szem-
tán fordításaiban épp a francia költészet áll
A másfél évtized alatt lefordított valamennyi
az aktualitás. (Csak néhány kivételt találunk,
Bellay- és egy Musset-verset, amelyeket an-
lított.)
Aragon *Ballada arról, aki dalolva állta a*
nek fordítása. A vers Illyés barátjának, az
olitzer Györgynek emlékét őrzi, aki a *Hunok*
z ellenállási mozgalom mártírja.
hazánkban, ekkor Illyés munkásságát elem-
köszöntötte. A tanulmány több vers művé-

széire egyaránt jellemző a modern líra dominanciája, szinte csak 20. századi költőket fordít, esszéiben is a modern francia költészetet népszerűsíti.

„MINDEN JÓT — AZ UTÓKORNAK"

Az 1958-tól írott esszék másik jellemzője a visszatekintő tisztázás szándéka. Írásainak nincs mentegetődzés jellege, címzettje sem a jelen, hanem az utókor, amelynek harcait a régiek tisztázásával szeretné megkönnyíteni. Mérleget készítve magyarságát és európaiságát egységben látja még a leginkább magyar vonatkozású (falukutató) műveiben is: „Íróvá Párizsban nevelődtem, szürrealisták közt, szemléletem, kifejezésmódom nem népies volt, noha nagyon is a népért való."

Ugyanakkor látja a különbséget is a nyugati és keleti országok íróinak feladatában: „Magyar költőnek lenni mindig is, most is egyet jelentett és jelent az őrző, a virrasztó gyötrelmes tisztével", ami

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bozsik István

grafikusművész

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1984 JUL 9 41

1021

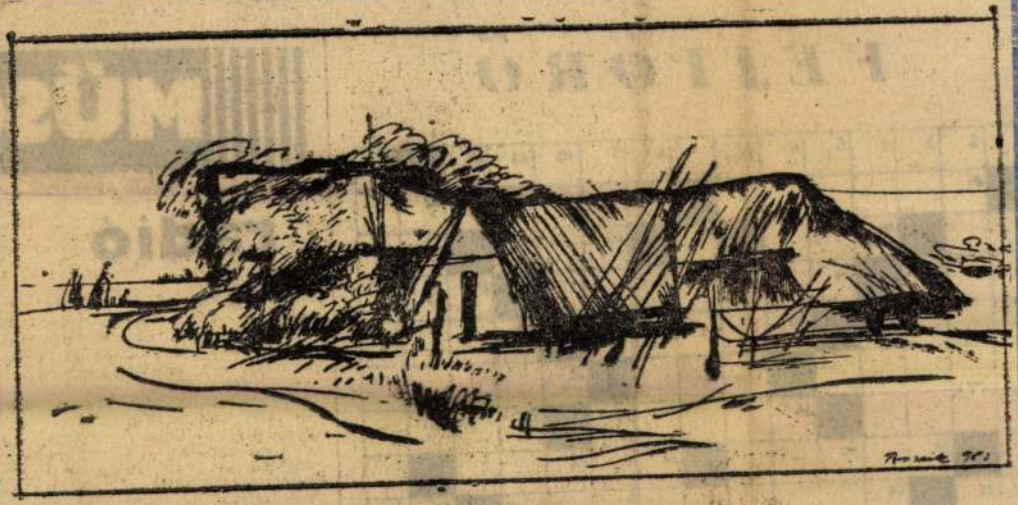

Bozsik István rajza

FEJTŐRŐ

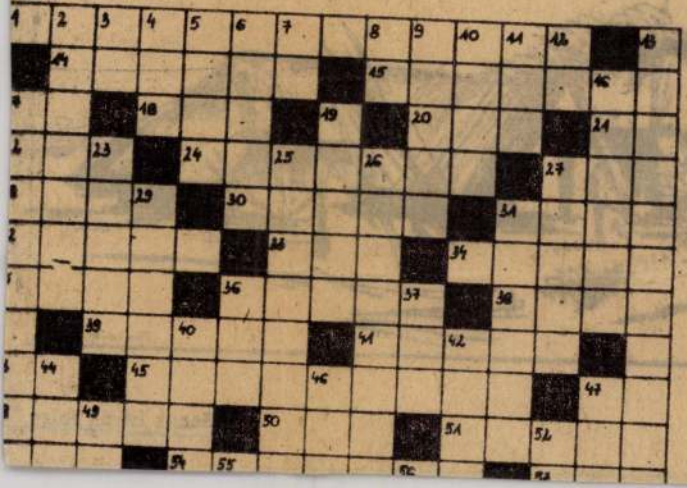

MŰSO

rádió

KOSSUTH: 8.25: Családi tükör. — 8.55: Mit-hol-mikor-hogyan? — 9.10: Színes népi muzsika. — 10.05: Ifjúsági összeállítás. — 12.30: Déli zeneparadé. — 13.25: Orvosi tanácsok. — 13.30: Kontinensek, szántóföldek. — 14.05: A hét embere. — 14.15: Népzenei példatár. — 14.25: Magyarán szólva. — 14.40: Irodalmi figyelő. — 15.10: Donizetti: Lammermoori Lucia. — 15.25: Új Zenei Újság. — 16.00: 168 óra. — 17.30: A szülőföld muzsikája. — 18.15: Hol volt, hol nem volt... — 18.45: A Berlini Filharmonikus Zenekar játszik. — 19.17: Gyárfás Miklós hangjátékaiból. — 20.11: Robert Casadesus zongorázik.

Bozsik István, grafikus

Bozsik István: A régész

Bozsik István: A

Élet és Irod

6.

aug. 22. XXX/34

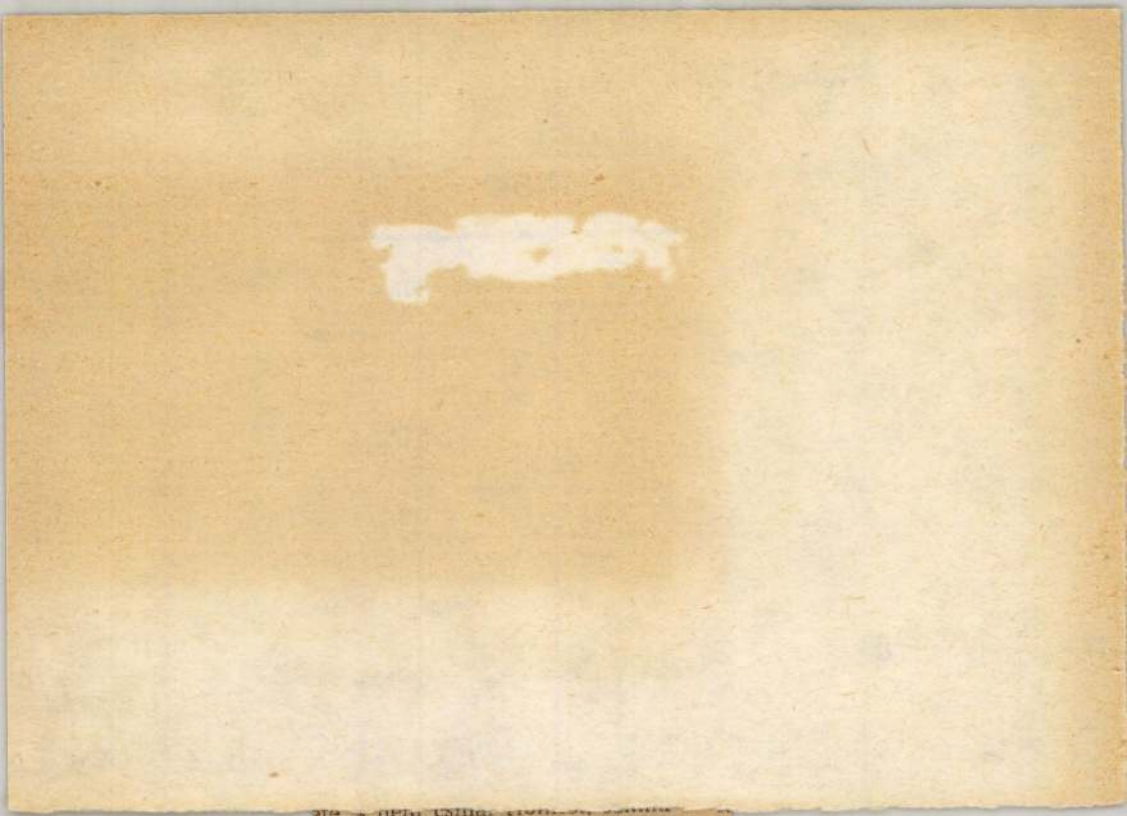

ért? Jeles asszimiláns? Példás minta-követő?

És Nagyfalun? Mázsás kurtanemes? Alkoholista? Kedélybeteg? Bűnöző?

★

Ez K.

Dohányozni, szemetelni, szeszes italt fogyasztani, köpködni, koldulni, énekelni tilos. A rendszabályozás itt, úgy látszik, még őriz valamit primér, a polgári udvariaskodás látszatával nem burkolt ősformáiból. Általában itt minden, az egysíkú tájhoz hasonlóan, absztraktabb, képletszerűbb.

K. főterén valamennyi középület

Bozsik Iván

Nepsrane 1

Bozsik Iván **ÁLMODOZÓ**

takoztak, hivatkozva arra: mégiscsak nagy luxus lenne, ha egy-egy fontos beosztásban levő dolgozó akár évekig is Ibusz-villákban lakhatna, méghozzá a vállalati költségkeret terhére. A kompromisszum a Magyar Közlöny idei második számában olvasható: a pénzügyminiszter február elsejei hatállyal *módosította az egyes szociális és kulturális juttatásokról szóló rendeletét.* Mint lapunk munkatársának pénteken délután a minisztériumban elmondták: a két textilipari —, cégeket érinti, amelyeknél viszonylag sokan dolgoznak az átlagosnál *alacsonyabb* fizetésért.

Sok gondot okozott az is, hogy hosszú ideje évente fejenként maximum *60 forintos segélykeretet* lehetett tervezni, ami természetesen rendre kevésnek bizonyult. A szabályozók eddigi szigorát némileg oldja, hogy a mostani módosítás alapján ezentúl a költségvetési szervek *segélykeretüket a bér, illetve jutalommaradványukból is kiegészíthetik.*

(d. a.)

Új rendelőintézet Kecskeméten

Dr. Medve László egészségügyi miniszter avatta fel pénteken Kecskeméten a Bács-Kiskun Megyei Tanács Hollós József Kórházának új rendelőintézetét.

Az avatást követően dr. Medve László a megyei kórházban pártaktívaülésen tájékoztatta az egészségügyi vezetőket a VII. ötéves terv egészségügyi irányelveiről és módszertani útmutatást adott a célok megvalósításához.

Az MNDSZ választmányi ülése

Pénteken összeült a *Magyarországi Németek Demokratikus Szövetségének* országos választmánya az MSZMP KB Politikai Főiskoláján.

Az elnökség előterjesztéséből és a szóbeli kiegészítésekből kitűnt: *a szövetség arra serkenti a német nemzetiségi lakosokat, hogy tevékenyen vegyenek részt az ország gazdasági, társadalmi, kulturális életében,*

poharakat . . . !" S ilyenkor még az a kevéske savanyú is édessé válik Seröntő György szájában, mely olykor visszamarad a nyelve alatt, ha a portorikói után megjegyzik: „No, issza a rumot Gyuri, aztán fut haza a kertek alatt . . . !"

A présházban hamar békül az ember . . .

— Bor ez, Gyurka, a teremtésit!

— Faljunk egy kis szalonnát! Kolbász is akad!

. . . Így sodorták a szüretek, a borkóstolások, a disznóvágások az éveket. S tulajdonképpen mindegyiknek íze, zamata volt. Mert mért is hasonlítana az egyik év termése a másikra? Bornak bor mind a kettő! Ám vagy a hordóöblögetés, vagy a napfény, de talán a kénrudak minősége, valami újat hozott. Újat, vagy váratlant.

Seröntő György életében egy valami nem változott.

Szeptember első szombatja.

Amikor a hűségpénzért kiöltözve ment a városba, ki az aknára. Vitte magával a feleségét is, akit előtte való napon elparancsolt a fodrászhoz. „Menj csak, menj! Ne mondják, hogy ennek a Seröntőnek ilyen-olyan a felesége. Hogy még talán fodrászra se telik nekik." Felesége szürke kosztümöt vett magára, tűsarkú cipőt, harisnyát. Karjára fekete retikült akasztott, mely öregebb volt talán, mint a szépanyja, de a szemükben ez a táska ünnepet, előkelőséget, önbizalmat és még ki tudná megmondani, mi mindent jelentett. Gondosan öltözködött erre a napra Seröntő is. Fekete öltöny, fehér ing, nyakkendő, fekete félcipő és kalap. Természetesen a kalap is fekete volt.

Az aknaudvaron maga az üzemvezető fogadta a jobb embereit. Seröntővel is lekezelt, meg a feleségével is. „No, Gyuri, hát jöttetek, jöttetek?

— Jöttünk, Gyuszi bácsi!

— Máskor is jöttél, hát most is jogos . . . Igyatok sört, egyetek virslit, a beszédet meg úgy intézem, hogy rövidebb legyen a nyúl farkánál . . .

Vidám, szép órákból teltek ki ezek a napok mindig! A sör, a virsli, a dicsérgető beszédek, a cimborálás az akna felett elterülő fenyves szélén. Sváb fúvósok vidámították a népet, a bizony nem fordult elő Seröntő Gyurival, hogy meg ne táncoltatta volna az asszonyát és a cimborafeleségeket. Borka, a felesége is ivott ilyen alkalmakkor egy kevés édes likőrt (az üzemvezető direkt hozatott az asszonynak, konty alá valót), s kicsit megszínesedett az arca. Mintha az egyre kopottabb kosztüm is feszesebben állt volna asszonyán. Kihúzta magát az asztal mellett ülve, s úgy nézett szét, mintha csak őt, s az ő férjét dicsérték volna meg ezen a napon . . . Ezeken a napokon mindig dicsérték a férjét, meg hát a mások férjét is. De Borka asszony csak Seröntő György nevét hallotta.

. . . Ezen az éven, már az augusztus elején panaszkodott Seröntő György felesége: valami ismeretlen nyavalya kínozza a derekát, hátát. Orvoshoz persze nem ment, hiába kérlelte a férje.

— Mit segíthet az rajtam? Ki nem cserélheti a csontjaimat.

— Orvosságot ad! Attól nem érzed, hogy fáj!

— Az öreg csont öreg marad akkor is, ha nem érzed!

Látta ezt Seröntő György. Mert ha nem is nyúlt ki más nő után huszonkilenc éve, azért megnézett egyet-kettőt. S láthatta — mert nem volt vak —, hogy az asszony egyre szürkébb, egyre kopottabb. Pedig csupán a ház körül tett-vett. De hát malacok, baromfi, libakacsatömés, meg a konyhakert. Még sorolni is nehéz . . . Hát ez szívta, szikkasztotta, soványította, mi több — vallotta be önmagának — csúnyította meg asszonyát. Még a bányásznapon ki-kivirult úgy-ahogy Borka asszony; a fodrász, a kosztüm, a tekintélyt parancsoló fekete retikül, meg a tűsarkú cipő. De hát ez a tűsarkú is minek? Mindig a férje karjába kapaszkodott, mert nyiklett-nyaklott a lába. Hiába, szokni kell az ilyen holmit, még viselésre is.

Pénteken reggel, mielőtt munkába indult, még egyszer megkérdezte a feleségét.

— Fodrászhoz se akarsz menni?

— Minek?

Látta a férfi, a reggelit is nehezen készítette táskájába.

Másnap reggel pedig, mikor szokása szerint fekete ruhát öltött, fekete félcipővel, fekete kalappal, meg fehér inggel, s megbirkózott a nyakkendőkötés rejtelmeivel is, csak ránézett és azt mondta:

— Gyuszinak mit mondok majd?

— Milyen Gyuszinak?

— Hát Gyuszi bácsinak, Kuburcziknak. Az üzemvezetőnek.

Az asszonyt is emészthette valami, mert még szomorúbban nézett, el valahová, egy sarokba.

— Hát majd valamit . . .

— Nem olyan könnyű az — morzsolta a szavakat a foga közt.

Sok mindent gondolt élete során Seröntő György, de arra még egyszer se, egy sejtelmet se, hogy ő ezen a napon pénzt, a hűsége pénzét, egyedül vegye át. Mintha kettőjüket illette volna ez a szép summa. S valóban így érezte. Mikor ezen a napon átvette, nem örült neki különösebben. Örült, örült! Huszonötezer nem kevés pénz. Helye van, nem is egy. De meg takarékoskodni is lehet vele. Bár ott motoszkált benne a gondolat, ezt a pénzt orvosnak kéne adni. Olyan orvosnak, aki kiegyenesíti a felesége hátát, aki lemossa valahogyan arról az arcról a fáradtságot, a viseltséget. „De hát van ilyen orvos?" — kérdezte magától. Bizony, nem hallott ilyenről.

Talán egész nap ezen rágódik, ha cimborái nem kiabálnak rá, hogy várja a virsli, a sör, a svábok meg már fújták a talpalávalót. Az asszonyok követelték, hogy forgassa meg őket, úgy istenigazából, ahogyan szokta. S a kérdezők: Borka asszony hol maradt?

— Csak nem cserélte ki fiatalabbra?

— Hát . . . Bizony, elkelne fiatalabb is — tréfálkozott, de benne fájt a legjobban még a gondolat is.

Ez a fájdalom idővel enyhült. Megivott két fél rumot, sört is hoztak az asztalhoz, az asszonyok meg egyre nógatták a táncra.

— Nem haragszik meg azért Borika, ha táncol egy keveset!

— Mért haragudna? — nevetett. — Nem a halálos ágyát nyomja!

Az egyik kuplis sógornője igencsak nézegette Seröntőt.

— Magának még olyan asszony kell, aki csak fél éjszakát hagyja aludni . . . — mondta tréfálkozva.

— No-no! Akkor a vastámokhoz mi marad?

— Van itt még! — s az asszony, aki nem nézett ki többnek harmincötnél, belemarkolt a férfi karjába. — Ezzel aztán megropogtathatja a nők derekát . . .

— Módjával, módjával! — szabódott Seröntő.

Az asszony azonban csak simogatta. Hosszú ujjait vörös köröm zárta le, s bár ettől irtózott mindig Seröntő György, most rettenetesen izgalmasnak találta. Sőt kimondottan jólesett neki az asszonyi kéz simogatása. „A teremtésit neki! Micsoda ereje is lehet egy semmicske asszonyi kéznek!" gondolta, s érezte, erre inni kell.

— No, hát nincs semmi szava? — duruzsolta az asszony.

— Iszik velem egyet?

— Erre vártam!

. . . Ma már Seröntő György se képes visszaemlékezni, mitől is bódult meg annyira. Talán a sok rum, meg a sör, vagy talán az asszony búgása, simogató tekintete, markolászó keze? S ahogyan eluralkodott rajta a bódultság, valami keserű sértés is hatalmába kerítette. „Ha egy ilyen városi nőszemélynek én még férfi vagyok, akkor mért is ne érdemelnék én különbet Borkánál?" S már arra gondolt, hogy az asszony csupán lustaságból maradt otthon. „Slampos volt világéletében! Semmit nem adott magára. Csak a pénz! A pénz! Azért jött eddig is velem. A pénz miatt. Hogy berakja a retiküljébe, aztán viszi haza kotlani rajta!"

Ebéd után bementek a városba, a központi ünnepségre.

— Ez a mi napunk! Együnk! Igyunk!

A többiek megéljenezték Seröntőt. Az asszonyka egy cuppanós puszit nyomott a képére.

— Sose halunk meg!

— Vigyázz, gyöngyvirágom, még vissza találom adni! — hangoskodott Gyuri.

— Hiszen azt akarom!

— Akkor majd sort kerítünk rá . . . !

Nézte ezt a szép bögyös asszonykát, a hosszú ujjait, melyek olykor belemarkoltak a karjába, combjába, meg a nevető arcát is lopva, hát belenyilallt: mi mindent meg nem adna érte. Soha életében ilyent nem érzett. Megelégedett annyival, amennyit attól a fáradt, örökké rosszkedvű nőtől, a feleségétől kapott. Gondolatában sem fordult meg, hogy szebbet, csinosabbat kívánjon önmagának. S hogy neki ehhez joga is lehet? Nemhogy jogot, de még kedvet se érzett eddig hozzá. Ahogyan az élet elrendezte ebbeni dolgait, ő azt úgy fogadta el. S ha már egyszer elfogadta Seröntő György, megmásíthatatlannak hitte elhatározását.

Még a rum ködén át is észrevette: valahogyan másként kezdi forgatni a sorsát, mint ahogyan az neki elrendeltetett. „Vigyázz Gyurka! Eszednél légy!" figyelmeztette egy hang. De ez a figyelmeztetés oly mélyről, s oly halkan szólt, hogy alig jutott el a tudatáig. Nem ügyelt rá.

— Gyöngyvirágom! Hát téged vár-e a férjed? Az urad, no!

Az asszony nevetett. Előtte vermutot ivott, s pár csepp bevörösítette a húsos száját.

— Szabad vagyok én, mint a madár!

— Akkor most be kéne egymást fognunk egy kalickába . . .

Hogy honnan a fenéből jutottak eszébe ezek a mázos szavak Seröntő Gyurinak, maga sem tudta. Jött az magától. Hozta belőle kifelé az asszony bugyborékoló nevetése, riszáló mozgása, meg a rum, a sör.

— Hát a Bori néni . . . ?

Nagy, széles ívben legyintett.

— A malacokkal törődjön! Etesse őket!

— Etesse!

Otromba semmitmondó tréfálkozás közben kerekedtek fel. Egy szomszédfalusi fiú elvitte őket a szőlőhegy túlsó oldaláig.

— Itt most szépen átsétálunk. Egészen a szőlőmig. Van jó borom, pálinkám . . . Jó lesz, gyöngyvirágom!?

— Ha akarjuk, jó lesz!

Akkor már rájuk sötétedett.

Lámpát gyújtottak, de a hosszú séta kivette Seröntő fejéből a rosszízű mámort. Már gondolkodott is.

— Jobb, ha nem csinálunk nagy fényt. Ide csődülnek a szomszédok . . . Azt meg nem akarod, ugye, gyöngyvirágom?

— Hát . . . ha te nem akarod. Engem ugyan nem zavarnak!

— Engem zavarnak! — és a feleségére gondolt, aki a kapuból éppen a présház ablakára láthat. Megesett, hogy csak úgy egyszerűen kiáltott neki a kapuból: „Gyuri, ebéd!" s ő már indult is haza. Hiába a sok rum, sör, a melle tájékán feszítő vehemencia, Seröntőben valami félelem kezdett megfészkelni. Életében erre példa nem volt még, de elképzelte, micsoda patáliát csapna a felesége, ha most benyitna a présházba, s ott találná a dikón ülve ezt a gömbölyded asszonykát nyeherészni, a fogait meg a vörösre kent körmeit villogtatva.

Ijedtében majdhogynem felnyögött.

A „gyöngyvirágja" meg valami olyasmit suttogott, hogyhát máris sötétet akar? „De sürgős lett egyszerre... Sötétben jobban szereted?"

— Mit, te...! Várj, az istenért! — mert most már kétféle szégyen leselkedett rá. Ha betoppanna az asszonya... Erre gondolni se mert. De a férfiúi büszkeség is feszítette. Lám, ez a hejre menyecske éppen őt választotta ki magának. „Pedig voltak ott fiatalabbak és rámenősebbek is..." S valami büszke dagadás kezdte feszíteni az ágyékát. Barna szemében huncutkás mosoly villant, széles pofacsontját nevető ráncok lepték be, s ha nem érez a hidegleléshez hasonló félelmet felesége miatt, egészen boldognak hitte volna magát. Olyan boldognak, mint például, amikor egy nagy tudós feltalál valami rendkívülit, vagy az a fránya főaknász, Keszler, valamikor (de régen is volt, teremtőm) megkérdezhette: „Hé, te! Már megint a macskát vitted?" Hogy az Isten csapná a szénfalhoz, hogy ez a főaknász mindig kiszúrta, ha Boris nekiesett, s a körmeivel megigazította az ábrázatát. De hát épp ez rázta belülről, s ugyanakkor, míg hideg lepte el, verejték futott alá a hátán-gerincén.

Seröntő György pillanatok alatt kijózanodott. Oly hideg és józan lett körülötte minden, mintha nem is szeptember első napjait számlálnák, hanem január dermesztő közepét: megesett vele, hogy a bor elfárasztotta, s a kis dikón elszunnyadt egy órácskára. A hideg ébresztette fel. Ilyen alkalmakkor villámgyorsan felpattant, s vagy bedurrantott újra a csöppnyi kályhába, avagy nekilódult, s ment haza, a jó melegre.

De ebben a helyzetben egyikre sem volt szüksége. Kellemes nyár végi meleg zsongott körülötte, meg a januári hideg; az asszony kiszimatolja, hogy kerülő úton a présházhoz lopakodott egy idegen nőszemély társaságában. Itt sem hagyhatja az asszonyt. Ha már elcsalta magával...

Leplezni igyekezett gyávaságát.

— Bebiztosítjuk magunkat! — mondta. Kisettenkedett a pince elé, majd rákattintotta a lakatot kívülről. Kabátjától már jó előre megszabadult, mint ahogy a harmadik fél rum és három korsó sör után a zsebébe gyűrte az ódivatú nyakkendőjét is. Minden lépése kiszámított volt. Felkapaszkodott a padlásra, majd maga után húzta a létrát. A szilva cefréje igencsak bűzlött, de azért sikerült kinyitnia a padlásfeljárót, mely a pince előterébe vezetett. Míg vakon tapogatózott, érezte, hogy a kifutó cefrébe beletenyerelt, de annyira elégedett volt önmagával, hogy ez már fel sem bosszantotta.

A frissen szerzett asszonyka azonban finnyás ízlésű lehetett. Nem állhatta meg szó nélkül.

— Szerencséd lesz, kis bikám!

— Nekem? Aztán mért?

— Mert valamibe beleléptél... Igen büdös!

— Ez csak cefre. Ennek nincs is bűze! Ennek illata van.

Halk méltatlankodás szakadt ki a másikból.

— Ha ez illat... — és fújtatott.

— Jó, jó! Mindjárt kezet mosok!

— Abban a vödörben mosol kezet, amelyikben a poharakat öblítetted? Menten elhányom magam!

— De finnyás vagy!

Az asszony erre elkezdett kiabálni, veszekedni: hogy ő kivel adta magát össze, még ha csak egy éjszakára is. Bugrisnak, tahónak, bányalónak, mindennek elhordta Seröntő Gyurit. S bár Gyuri — ezt már említettük — igen béketűrő ember volt, hirtelen felforrt benne a sok rum, sör, pálinka, bor.

Előbb csak csillapította.

— Halkabban, no! Egy rezesbanda nem fújja ilyen harsányan!

— Még hogy halkabban? Mi az istennek hoztál ide? Ebbe a koszos odúba! Még lámpát se mersz gyújtani! Pipogya fráter vagy. Vén huligán! Hippi!

Hát ezt a két szót utálta legjobban Seröntő György. A huligánokat és a hippiket annyit, de annyit szidták a szemináriumokon, hogy tudta róluk: velejükig rosszak, semmittevők, mihasznák, férgek. S ő nem érezte magát ilyennek.

Most már nem nézte, hová teszi a lépéseit, A létrát olyan sebesen húzta fel a padlásra, hogy az egyik cefrés hordót felborította... De ezzel akkor mit sem törődött. Le a szőlők közé, azzal se számolva, esetleg valaki éppen most csámborog hazafelé a szőlőből.

— Arra! — mutatta, amikor kivágta a présház súlyos ajtószárnyait. — Még hogy én huligán?! — Arra van a falu!

— Éjszaka? Mit gondol rólam? — visította az asszony.

Ám Seröntő hajthatatlan volt.

— Itt van ötszáz forint. Valaki hazaviszi... A kocsmában talál magának valakit...

Az asszony átkozódva hagyta ott.

Mikor magára maradt a présház előtt, elsimította haját izzadt homlokáról, sóhajtott. „Én barom!" gondolta; igen szomjasnak érezte magát. Megállt a présház közepén. Gyanús bűz terjengett, majd valami hideg potyadékot érzett a nyakába esni. Odanyúlt, s belevillant a valóság.

— Én barom! — kiáltotta. — A cefre! — s mint aki megkergült, rohant a padlásra.

A fele hordó oda — állapította meg keserűen. — Pedig az idén igen cukros volt a szilva, a sok napfénytől. Lámpát gyújtott, egy öreg szeneskanállal úgy-ahogy összekotorta a cefrét.

Pirkadatra ért haza. Fáradt volt, törődött, s igen tépte a lelkiismeretét valami.

— Veled meg mi történt? Megvertek? — kérdezte az asszony. Legyintett.

— A cefre! Az egyik hordó elfolyt —, s igen siralmas képet vághatott, mert a felesége még vigasztalta is.

— Lesz azért bőven... Hanem, ebben a ruhában, te sem mégy többet ünnepelni...

— Nem! Ebben aligha! Majd veszünk egy másikat.

— Már mondani is akartam... Valami fiatalosabbat.

Egy nagy pohár szódát ivott éppen Seröntő György, mert kezdett iszonyatosan égni a gyomra. Megállt a kortyolással.

— Fiatalosabb! Az való éppen nekem!

— Mért ne? Nem vagy te még olyan öreg... Meg ez olyan divatjamúlt... No, készítek fürdőt... Még langyos egy kicsit a bojler. Este megáztattam magam... Milyen jót tett a derekamnak. Kérhetnél beutalót Gyuszi bácsitól. Valami fürdőhelyre. Hévízre, vagy valahová.

— Kérek! Majd kérek! A jövő héten, amikor délutános leszek, korábban beugrok hozzá!...

Az asszony fürdővizet készített.

Óvatosan bebújt a kádba, s várta, hogy a büdösséget lassan leoldja róla a sampon. Sajnálta a cefrét szörnyen. S még szégyenlette is magát, hogy olyan ügyetlenül felborította a legnagyobb hordót. „Én barom! Én barom!" ismételgette félhangon.

— Szóltál valamit? — kérdezte kintről a felesége.

— Nem én! Semmit! Semmit! — s bedugta a vízbe a fejét.

Ám a cefre szaga oda is utánabújt.

PORTRÉ — BOZSIK ISTVÁN RAJZA

BOZSIK ISTVÁN RAJZA

MUTÁCIÓ

sengésén azonban ez nem változtat, a jövő-
edni, a gyengék és az őket lealázó győzte-
k.
gyekszik kiemelni a mű aktuális, de egyben
odernizálásait" enyhíti (pl. a frivol kifeje-

lóját fogalmazza részben újra, kevésbé pesz-
illúziótlan felfogásban, *Tiszták* c. drámájá-
és legfilozófikusabb, ugyanakkor leggazda-
gárnyaltabb egyéniségeket felvonultató drá-

ől vett példa az albigensek, a kathárok vagy-
Hitüket Illyés racionális és gyakorlati okok-
nár nép, civilizáció iránti vonzódásáról sok-
kathárnak vallotta. Vallomásaiból is tudjuk,
érlelt dráma mégsem csupán egy elpusztult
ása, nem is csak saját népének féltése, ha-
, a gondolkodó emberek figyelmének felhí-
sarnokságot meg kell akadályozni, harcolni
befogadó közösségért, így szolgálja igazán az
yét is. A mű befejezése (vagy befejezetlen-
gy a főhős, Perella dilemmáját továbbgon-
es, igaz, emberi életért.

RT"

ológiába készült nagyszámú versfordítás után
en kevés verset fordított. Ez annál is szem-
án fordításaiban épp a francia költészet áll
másfél évtized alatt lefordított valamennyi
: aktualitás. (Csak néhány kivételt találunk,
Bellay- és egy Musset-verset, amelyeket an-
tott.)
Aragon *Ballada arról, aki dalolva állta a*
ek fordítása. A vers Illyés barátjának, az
litzer Györgynek emlékét őrzi, aki a *Hunok*
ellenállási mozgalom mártírja.
hazánkban, ekkor Illyés munkásságát elem-
köszöntötte. A tanulmány több vers művé-

századi költőket fordít, esszéiben is a modern
népszerűsíti.

„MINDEN JÓT — AZ UTÓKORNAK"

Az 1958-tól írott esszék másik jellemzője a visszatekintő tisztázás szándéka. Írásainak nincs mentegetődzés jellege, címzettje sem a jelen, hanem az utókor, amelynek harcait a régiek tisztázásával szeretné megkönnyíteni. Mérleget készítve magyarságát és európaiságát egységben látja még a leginkább magyar vonatkozású (falukutató) műveiben is: „Íróvá Párizsban nevelődtem, szürrealisták közt, szemléletem, kifejezésmódom nem népies volt, noha nagyon is a népért való."

Ugyanakkor látja a különbséget is a nyugati és keleti országok íróinak feladatában: „Magyar költőnek lenni mindig is, most is egyet jelentett és jelent az őrző, a virrasztó gyötrelmes tisztével", ami

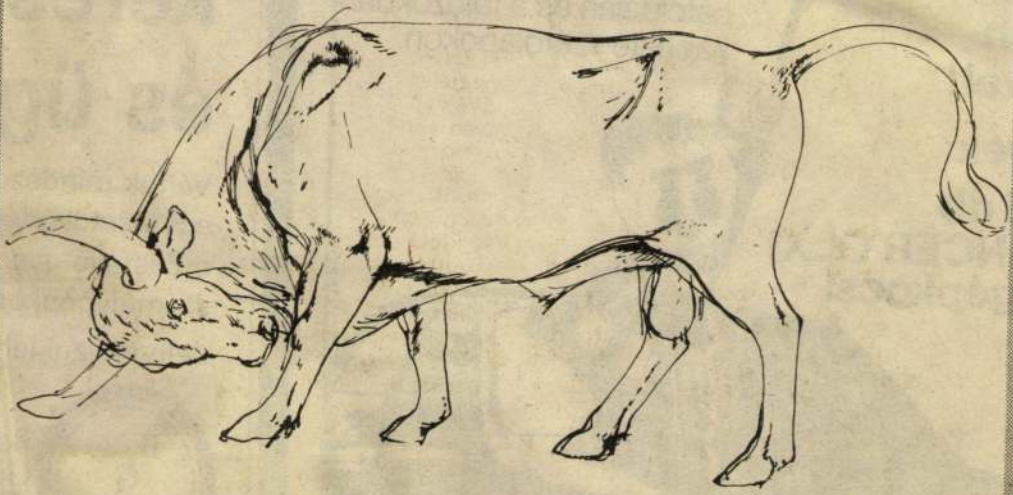

Bozsik István

TANULMÁNY

Bozsik István
Lithmann 1991. /109.

s
en
vel!

yek:
5 db
ANCER GLXi
gépkocsi

Pályázati feltételek:
a májusi totószelvények
hátoldalán és a totózókban
kapható szórólapokon.

A Borsodi Gépk

keres

és ügy

Várjuk mindazok
együttműködés
a Zastava gyártr
személygépkocs

Jelentkezni lehe

B G Rt.

Bors
Gép
Rt.

megnyva

Bozsik József
ejtőtáb.

L. Szendrey-Kentiványi

242. l.

1892
69
1823

hangon,mely aligha magából Rómából ered. Valami magyarellenes szél vihette el oda, s nyitott ajtót találván, léghuzam lett belőle. Az ilyen támadások itthon csak javára válnak a kormánynak. *Wekerle* Sándor mint miniszterelnök és pártvezér már többször beszélt az országgyülésen, s új oldaláról mutathatta be magát, mint teljesen otthonos polemikus szónok. Éljenezte is pártja. E hó 23-ikán, szerdán este pedig az egész város visszhangzott a Wekerle nevétől, mikor a polgárság fáklyás-menetet rendezett tiszteletére. A különböző polgári körök rendezték ezt a «polgár miniszterelnöknek» A Gizella térről kétezer fáklyás indult el, végig azt Andrássy-uton, melynek külső végén lakik a miniszterelnök. E hosszú vonalon nyüzsgött a sokaság, s oly tolongás támadt, hogy a fáklyásokat is elszakitották egymástól s két részben érkezhettek meg a miniszterelnök lakásához. Wekerlét dr. *Havas* Rezső fővárosi bizottsági tag üdvözölte, kifejezve a lakosság örömét, hogy ő felsége a munka emberét állitotta a kormány élére. *Wekerle* megköszönte a polgárság kitüntetését. A magyar társadalomban — ugymond — régen uralkodik már két korszerű eszme: a demokráczia és szabadság. Ezeknek köszönhetjük a nemzet fölébredését, haladását. Ez eszmék szolgálatában akar továbbra is megmaradni. Lelkesült éljen-riadal kisérte szavait, minőt az Andrássy-utnak az esti órákban oly csöndes eme része aligha hallott még.

Ferencz Ferdinánd főherczeg utja. Az Indiában megjelenő «Rai Gofter» czimű lap jelentése szerint, az ayrai apostoli vikárius Ayrából Bombayba készül, hogy Ferencz Ferdinánd főherczeget partra szállása alkalmával az indiai katholikusok nevében üdvözölje. — *Adenből* jelentik, hogy az ottani angol kormányzó az «Erzsébet» fedélzetére megy, hogy a főherczeget Viktória angol királynő nevében üdvözölje és egyuttal a város megtekintésére meghivja. A Perim-szigeti vár angol parancsnoka is utasitást kapott, hogy az «Erzsébet» hajót, elvonulása alkalmával üdvözölje. A Perim-szigeti erőd tudvalevőleg kapuja a Vörös-tengernek. — Az arábiai «*Achbar*» Bécsbe irt a főherczeg életrajzáért, hogy azt megérkezése alkalmával közölhesse. Tekintettel arra, hogy Boszniában a mohamedánokkal oly jól bánnak, a mohamedán világ most rendkivül érdeklődik Ausztria-Magyarország s az uralkodóház tagjai iránt. Ő Felsége Ferencz József neve, vagy mint az arabok mondják «*Jussuf Imberator*» Mekkában és Medinában is rendkivül népszerü.

Szeged vendége. *Ferencz Ferdinánd* főherczeg e hó 29-én Szegedre utazik, hol *Tisza* Lajos gróf miniszter fogadja; a főherczeg a rá következő napon Tisza Lajos gróffal és Pálffy polgármesterrel Algyőre és Sándorfalvára utazik vadászni, és ott *Pallavicini* Sándor őrgróf vendége lesz.

Gyulai Pál kitünő tudósunk és irónk, s a főrendiház tagja, hosszabb ideig betegeskedett. A jeles férfiu minden tisztelője örömmel veszi most a hirt, hogy fölépült sulyos bajából, nemcsak ágyát hagyta el, hanem már nagyobb sétákat is tesz.

Dr. Ambrozovics Dezső, kinek fordításában most közöltünk egy szép orosz elbeszélést, s ki a hirlapirodalommal évek óta foglalkozik, ügyvédi irodát nyitott a fővárosban, Muzeum-körút 1. szám alatt.

A kholera. Az ország minden részéről elég megnyugtatón hangzanak a járványról szóló hirek. Apad, csöndesül mindenfelé, de annál jobban terjed és pusztít egy másik borzasztó járvány, a difteritisz, mely a gyermekeket öldösi kegyetlenül. Budapesten az elmult héten 6—8 megbetegedés fordult elő naponkint kholerában. E hó 24-ikén az is leszállt háromra. E napon összesen 40 betege volt a kholera-kórházaknak. A főváros e hó 22-ikéig 229.402 frtot költött el a kholera alatt szükségessé vált intézkedésekre.

HALÁLOZÁSOK.

Fuchs Rudolf, a budapesti kereskedővilág egyik legtekintélyesebb és legidősebb tagja elhunyt f. hó 22-én, élete 84-ik évében. Alapitója és társtulajdonosa volt az első nagyobb magyar dohány- és szivargyárnak, mely Fuchs, Philipps és társa czég alatt egész 1850-ig, a dohány-monopólium behozataláig fennállt, a mikor aztán az állam megváltotta. Dohánygyárának megszünése után a terménykereskedésre adta magát és szakszerü ismereteivel és szolid üzleti elveivel jónévre és tekintélyes vagyonra tett szert. A hatvanas években több kiváló kereskedelmi intézet megalapításában vett részt. Egyik alapitója és sokáig igazgatója volt az Első magyar általános biztositó társaságnak. Később a Magyar általános hitelbank megalapításában volt része. Ennek az intézetnek igazgató-tanácsosa és 1892-ig alelnöke volt. Sokáig volt igazgató-tanácsosa a Pesti hengermalmi társaságnak s a legutóbbi időkig is az alföld-fiumei vasútnak. A nagykereskedők testülete, elismerése jeléül megfestette Fuchs arczképét az ülésterme számára. Az utolsó évek alatt, aggkorában a szakirodalommal is foglalkozott. Élénk levélváltása volt több hires közgazdasági iróval, többek közt az amerikai Careyvel is. A zsurnalisztikában is müködött és határozottan a védvámos rendszer hivének vallotta magát. Áldásos müködést fejtett ki a budapesti német evangelikus egyházközség kebelében is, melynek tekintélyes tagja volt. Sokáig volt tagja a budapesti ipar- és kereskedelmi kamarának is. Rokonságban volt a főváros sok előkelő családjával. Bélaváry-Burchard Konrád förendiházi tag, dr. Koller Gyula, Glatz Henrik, a budapesti tőzsdeügynökök testületének elnöke és dr. Schulek Vilmos egyetemi tanár apósukat gyászolják benne. Halála széles körökben okozott mély részvétet.

Elhunytak még a közelebbi napok alatt: Berki József, zalátai ref. lelkész, ki a költészetnek is művelője volt; az ötvenes és hatvanas években sokat irt a lapokba és mikor nemrég kiadta «Dalok» czimű kötetét, ennek tartalma bizonyságot tett, hogy mennyi dala ment át a nép ajkára is. — Horváth György, tolnamegyei harczi plébános, Zombán volt látogatóban, hazamenet útközben szélhüdés érte s azonnal meghalt. — Gáspár Lajos, visai ref. lelkész, élete 68-dik, papsága 42-dik évében. — Németi Damaszkin János, nagybirtokos, fiatal korában császári huszárkapitány és magyar gárdista, később rövid ideig temesi főispáni helytartó, 76 éves, Temesváron. — Dr. Schulhof Károly, fővárosunk egyik legöregebb orvosa, ki orvosi oklevelet még 1835-ben kapta s a szabadságharczban mint honvéd-főorvos vett részt. — Haránek Vilmos, Szatmárvármegye bizottsági tagja, nagybányai városi képviselő, 47 éves. Budapesten. — Keményy Károly, ügyvéd, 1848-49-diki honvédszázados és Nógrádmegye volt szolgabirája, Karancságon, 76-dik évében. — Gruden Gusztáv, Biharmegye régi tisztviselője, Micskén. — Weisz Gáspár, a szatmári kereskedelmi bank alelnöke, 76 éves, Szatmáron. — Jurkovich Ferencz, volt-huszárkapitány, Ernő főherczeg egykori segédtisztje s Szemere Bertalan sógora, Gödöllőn. — Zorics János, lovag, nyug. tábornok, 64 éves, Aradon. — Horváth Elek, fővárosi ügyvéd, 70-dik évében. — Hübschl Antal, Esztergom város orvosa, 66 éves. — Nemeskéri Kiss Vilmos, földbirtokos, 43 éves, Kötsén. — Toldy József, a munkácsi országos fegyintézet tisztviselője, 29 éves, Várpalánkán. — Bozsik József, épitész, közbecsülésben állott polgár, élete 69-dik évében, és Márgán Lajos, újaradi járásbirósági tisztviselő, 28 éves, Aradon. — Peretti Alajos, fiumei tekintélyes polgár, 72 éves. — Katinszky János, a beregszászi reáliskola volt tanára, Beregszászon.

Hanvay Zoltánné, szül. Fodor Mária, gömörmegyei tekintélyes földbirtokos neje, Alsó-Válybán. — Borbély Sándorné, szül. Marsalko Aranka, nyiregyházai törvényszéki biró neje, 23 éves. — Hosszúfalussy Dezsőné, szül. Szentimrei Katalin, 48 éves, a borsodmegyei Geszten. — Gróf Esterházy Anna, gróf Esterházy Kálmán orsz. képviselő leánya. — Pálffy Józsefné, szül. Ambrus Zsuzsánna, miskolczi rendőrtisztviselő fiatal neje. — Előd Józsefné, szül. Gyurkovich Anna, 54 éves, Budapesten. — Becsky Endréné, szül. Szentkirályi Berta, 41 éves, Érszentkirályon. — Özv. Thomka Lászlóné, szül. Zajatz Zsuzsánna, 61-ik évében, Nyustyán. — Forsthuber Vilmosné, szül. Hegyessy Róza, 72-dik évében, Aradon. — Özv. Pákei Lajosné, szül. Székely Terézia, 76 éves, Kolozsvártt.

Szerkesztői mondanivalók.

Nem vagyok magamé. A lepke és a méh. Az előbbi kedélyes kis vers, de volna rajta itt-ott simitani való. «A nagyot, már könyvest» magyartalan. A «fészekfentő» szó értelmét nem ismerjük, talán tájszó. «Lelkem veszne rájok» nem szerencsés kifejezés, még helyes értelme sincs. *A lepke és a méh*, valóban inkább illik ifjúsági, mint szépirodalmi lapba.

Beszélgetek. Eszembe jutsz. Mind a kettőt a közlendők közé soroztuk.

Folyondárral befutott. Ritkán olvasunk verset a rythmus-érzék ily feltünő hiányával; jámbus és trocheus soronként, sőt gyakran lábanként váltakozva bukdácsol benne, hihetetlen döczögősséget adva a versnek. A tartalomban sincs semmi új, semmi megkapó, a mi legalább némileg kárpótolná az olvasót a külalak fogyatkozásaiért.

Szeptemberben. Borzasztó hosszúra van nyújtva s szerzőnek oly kevés érzéke van a belső forma egysége iránt, hogy úgy tetszik, mintha három-négy külön verset ragasztott volna egymás végébe.

Édes anyámnak. Szegény dala. Csak a népdal hangját tudta ellesni, de nem egyúttal a jobb népdaloknak azt a szófukarságát, mely soha ismétlésbe nem esik, hanem mintegy röptében festi le az érzést vagy gondolatot. E két kis dalban sok az ismétlés s a képek rendezetlen összevisszasága. Az első azonkívül egy nagyon bizarr gondolattal végződik, a költő azt kivánja, hogy a kihez édes anyja csak szól, a kire csak tekint, változzék azonnal angyallá, menjen föl az égbe s kérjen édes anyja fejére vidám derüs öregséget. Nemcsak képtelen, hanem költőietlen is ez az angyalcsináló kivánság.

SAKKJÁTÉK.

1749. számu feladvány. Dubbe F.-től.

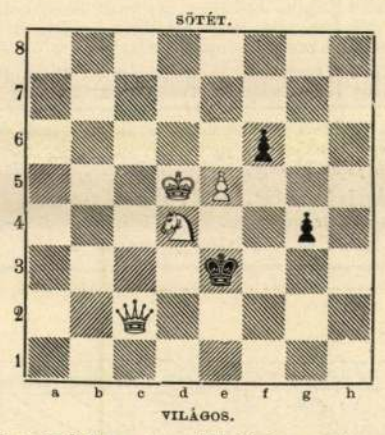

Világos indul s a negyedik lépésre matot mond.

Az 1741. számu feladvány megfejtése.

Otten H.-tól.

Megfejtés.

Világos.	*Sötét.*	*Világos.*	*a.*	*Sötét.*
1. Hg7—e6	Kd5—e6 : (a)	1.		f7—e6 : (b)
2. He4—f6	e7—f6 :	2. He4—d2		t. sz.
3. Vf4—e4 mat.		3. Vf4—c4 mat.		

Világos.	*Sötét.*
1.	Kd5—c4
2. He4—c5 †	K t. sz.
3. Vf4—c1—a4—e4 mat.	

Helyesen fejtették meg: *Budapesten:* K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — *Ung-Tarnóczon:* Németh Péter. — *A pesti sakk-kör.*

KÉPTALÁNY.

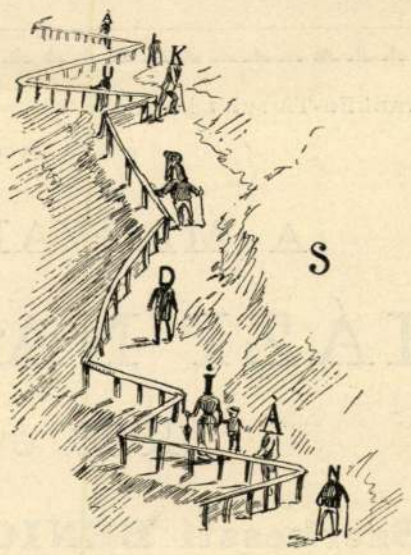

A «Vasárnapi Ujság» 46-ik számában közölt képtalány megfejtése: *Hideg van, siessünk.*

Heti naptár, november—deczember hó.

Nap	*Katholikus es protestáns*		*Görög-Orosz*	*Izraelita*
27 V.	B 1 Virgil pk.	B 1 Virgil	15 D 25 Gur., Sz.	8
28 H.	Rufus, Sostén	Szosztén	16 Máté ap. ev.	9
29 K.	Szaturnin	Szaturnin	17 Neol Gerg.	10
30 S.	András apost.	András	18 Pláto vt.	11
1 C.	Elig pk. vt.	Elig	19 Abdiász pr.	12
2 P.	Bibiána sz. v.	Bibiána	20 Dekap.Gerg.	13
3 S.	Xav. Ferencz hv.	Szofoniasz	21 B.-A. Tölaj.	14 Sab. W.

Holdváltozás. ☽ Holdtölte 4-én 3 óra 33 pk. regg.

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**
(L. Egyetem-tér 6. szám.)

Leszállitott áru selymeket mtrenkint 25%—33⅓% és 50% árleengedéssel az eredeti áron alul szállit, megrendelt egyes öltönyökre, vagy végekben is póstabér- és vámmentesen **Henneberg G.** (cs. kir. udv. szállitó) **selyemgyára Zürichben.** Minták póstafordulóval küldetnek. Svájczba czimzett levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó. 2

Richter-féle türelem-játékok: Gyötrő szellem, * Körrejtvény, * Pythagoras,
Körjáték, Fejtörő stb.; most még mulatságosabb, mint azelőtt, mert az **új füzetek** a **kettős játékok** számára is tartalmaznak feladatokat. Valódiak csakis a **Horgony** gyárjegygyel 1 db 35 kr.

☞ **Körrejtvény-feladat.** — Ezer meg ezer szülő dicséreleg elismerte a híres

Horgony Kőépítő Szekrények

Csak Horgonnyal valódi!

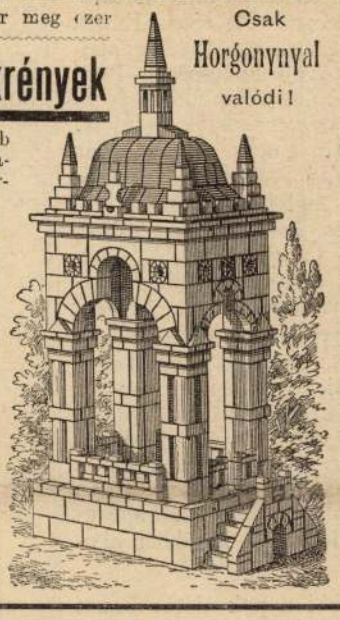

nagy nevelési értékét; jobb és okszerűbb játék gyermekek, valamint felnőttek számára nem létezik. **Legjobb,** és a tartósságot tekintetbe véve a **legolcsóbb karácsonyi ajándék** kis és na y gyermekeknek. Ezekről, valamint a türelem-játékokról részletesebbet „**A gyermek legkedveltebb játéka**“ czimű képes könyvben található. Ezen könyvecskét, mely alulirt czégtől ingyen és bérment. kapható, mindazon szülőknek ajánlhatjuk, kik gyermekeiket *igazán érdemes* ajándékkal akarják meglepni. Minden kőépitő szekrény, me ynek csomagolásán a *Horgony* gyárjegy *hiányzik,* közönséges és kiegészitésre használhatatlan *utánzás;* ennélfogva mindig kifejezetten

„Richter-féle Horgony Kőépitő Szekrény“

kérendő és csakis ilyen fogadtassék el, mert ezek felülmulhatatlanok és 35 krtól egészen 5 frtig, sőt ezenfelül is, *minden fin. játékszer-kereskedésben készletben tartatnak.*

Richter F. Ad. és Társa.
Első osztrák-magyar cs. és kir. szabad. kőépitő szekrény-gyár.
Bécs, I., Nibelungengasse 4. 4979

Karácsonfa-díszletek

BISENIUS KÁROLY most **Bécs, I. Singerstr. 11,** földszint. Telefon 4929. **Legolcsóbb gyári árak.**

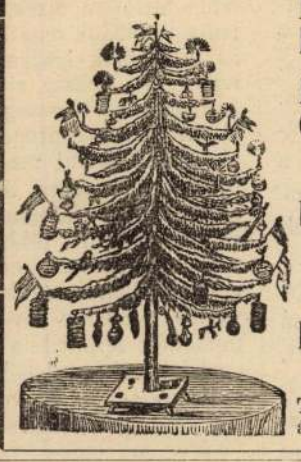

Nagyszerű ujdonságok! Izzó és csillár-golyók valamint tojások 12 krajczártól feljebb.
Közvetlen importált japán karácsonfa-lampionok, gyönyörű transparenttel darabja 6 kr.
Nagyszerűen ragyogó golyók 3 krtól, **gyümölcsök** 8 krtól, **diók** 5 krtól, ezüsttel teljesen átfonva.
Gyönyörű ujdonságok üveg-gyümölcs és csinos fantasie-függelékekből, fényes szinjátékban, hozzá készitve ugy, hogy a gyermekek, az eltörésnél meg ne sérüljenek. Doboz 12 darabbal 30 kr.-tól feljebb.
Új! elléghetetlen disz. Labdácskák ragyogó hajból 5 kr., estékös, nap darabonkint 6 kr. brillántrojtok és csapok drabja 50 kr. **Karácsonyfacsillárok** dobozonkint 8 kr. **Hópehely és elléghetelen hóvatta** nagy csomag 12 kr. **Jégvirág-füzér** méterenkint 10 krtól feljebb. **Jéggyűrűk** darabja 5 és 10 kr. Nagy kettős matring a kedvelt **Jézuskahajból** darabja 10 kr. szinekben 15 kr.
Legujabb visszfény-diszitmények u. m. **angyalok** és **csillagok** a fa **felső csucsára** darabja 8 krtól feljebb, művésziesen lebegő karácsoni angyalok darabonkint 15 krtól feljebb.
Több ezer legszebb és legujabb karácsoni diszítések árjegyzéke ingyen. *Fiókűzlettel* **sehol sem rendelkezem.**

Alapittatott 1858-ban.

A Ferencz József-rend lovagja, az arany érdemkereszt tulajd. Ő cs. és k. fensége József főhg udv. szállitója.

WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tűzoltószerek gyára, harang- és érczöntőde

Budapesten, Rottenbiller-utcza 66. sz.

Készit: **Tűzfecskendőket, kerti fecskendőket, templomharangokat,** szab. forgatható vaskoronával vagy fakoronával; **vas-haranglábakat,** melyek a tornyot a megrázkódtatás ellen óvják; **kutakat és szivattyúkat** 10 frttól följebb; **szagmentes árnyékszékeket** 21 forinttól följebb; **fürdőkádakat és fürdőkályhákat.**

Egyetlen magyar vizműépitő-vállalat.

A készitményért teljes jótállás vállaltatik.

Képes árjegyzékek és költségtervezetek díjmentesen küldetnek.

A **Franklin-Társulat** kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvárusnál kapható:

A MAGYAR NŐK HÁZI NAPTARA

1893. évre.

Szerkeszti BENICZKY IRMA.

XXV. évfolyam. — Ára füzve 60 kr.

65 kr.-nak előleges (postautalványon) beküldése után a naptárt bérmentve küldjük.

TARTALOM:

Naptári rész, a háztartáshoz szükséges naplójegyzetekkel. — Vargha Gyula. Karácsony estéjén. — Karácsony Angliában (képpel). — Légy embere szavadnak. — József főherczeg családjával a tengeren (2 képpel). — Hasznos tudnivalók. Háztartás, konyha, kertészetben. — Imádkozó iskolás gyermekek (képpel). — Strychnin. — Mulattató rész. Burkner L. A látó sziv. Rege. — Sántha Károly. Husvét ünnepén (képpel). — Beduin menyegző. — Oroszok husvéti lakmározása a sirok közt (képpel). — A versaillesi Artemis. — Dobos Jani, a madárfejü gyermek (képpel). — Emlékszel . . ? Életkép. — A játszó pajtások (képpel). — Maves Ödön. Mese az angyalokról. — Szabolcska Mihály (Arczképpel). — Szabolcska Mihály. Elmegyek én innen . . . . — Párisi harangok. — Rettew Vilma. Miért maradt pártában? Angolból. — Kalotaszegi női ruházat (4 képpel). — Benedikt H. A legnehezebb választás. — A khinai fal (képpel). — Tordai Grail Erzsi (képpel). — Duse Eleonora (4 képpel). — A koh-i-noor másik fele. — A Magyarországon tartani szokott országos (kirakó- s marha-) és hetivásárok jegyzéke. — Hirdetések.

A **Franklin-Társulat** kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvárusnál kapható:

PROTESTÁNS UJ KÉPES NAPTÁR

1893. évre.

Szerkesztette: legifj. SZÁSZ KÁROLY.

XXXIX. évfolyam. ***Ára füzve 50 kr.***

55 krnak előleges (postautalványon) beküldése után a naptárt bérmentve küldjük.

TARTALOM:

Naptári rész naplójegyzetekkel. — A «Mi atyánk». Irta: Helen Marion Buruside, ford. ifj. Szász Béla. — Révész Bálint. 1816—1891 (2 képpel.). — Kiss Aron, a tiszántuli ev. ref. egyházkerület püspöke. (Arczképpel.). — Erdélyi Pál. Az énekes könyv reformjához. — Szász Károly. Baltik Frigyes, a dunáninneni ág. hitv. evang. püspök. (Arczképpel.). — Vargha Gyula. A református egyház hiveinek szaporodása. — Szabolcska Mihály. A Kálvin városáról. (Napló jegyzetek Genfből. képpel.) — Balogh Elemér. A budapesti skót missziórol. — Gönczy Pál, 1817—1892. (Arczképpel.). — Az 1791-ik évi XXVI. törvényczikk (4 arczképpel.). — Comenius Amon János (képpel). — Forgács Endre. A káplán szerelme. Elbeszélés. — Népdalok — Protestáns egyházi és iskolai tiszti névtár. — A Magyarországon tartani szokott országos (kirakó- s marha-) és heti vásárok jegyzéke. — Naptári értesitő.

A **Franklin-Társulat** kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

A NAGY MANOVER ÉS EGYÉB BAKATÖRTÉNETEK.

IRTA

KACZIÁNY GÉZA.

Ára füzve 1 frt.

Tartalom: A magyar baka. — A nagy manöver. — Ujra mondurban. — Taktusegrecérozás. — Cél! — Tüz!! — A sátorban. — Nakt-manéber. — Tábor-szemle. — Előőrsön. — A nagy roham. — Oszolj. — A görbe országból: Koplalásaim. — A bóra. — Az üldözött kakas. — De profundis. — Hadjárat békében.

Božík Josef

1823 – 1892

Thieb. IV. 148.

A MAGYAR ORSZÁGGYŰLÉS

KÉPVISELŐHÁZA

megvan

Bozsik Kálmán

agrafparos

Mil. 1872 Kurrent-

master

Elek.

Leíró

Schef Jász

adattár

104. l

NOB kut. 3706.

...ezése	Da-rab	Egységár	Összesen
...al			1245 90
	2	0 56	1 12
	1	1 20	1 20
	1	0 60	60
	1	2 40	2 40
	1	4	4
	1	5 60	5 60
	1	2 40	2 40
	2	1 60	3 20
	2	1 20	2 40

Bozsik Kálmán

Keramikus

Kunstzentrum

und

Milano 1906

72. l.

MÜEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA.

Telefon: 186-556.

N é v.	Á l l á
1./Gerevich Tibor	elnök
2./dr.Lux Kálmán	müsz.főt
3./dr.Dercsényi Dezső	előadó
4./dr.Szentiványi Gyula	főtitkár
5./dr.Tolnai Gáborné	egyet.ma

Bozsik Kálmán

Jaeras

Kunszentmárton

d.

Erredeti kiadás

XIII. csop. 17. l.

Bozsik Kálmán

Farcas

Közlezrkiáll

1394 l.

Kiadó

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Bozsik Pál
ÉSZAK-MAGYAR-
ORSZÁG
1967 MÁR 12
1021

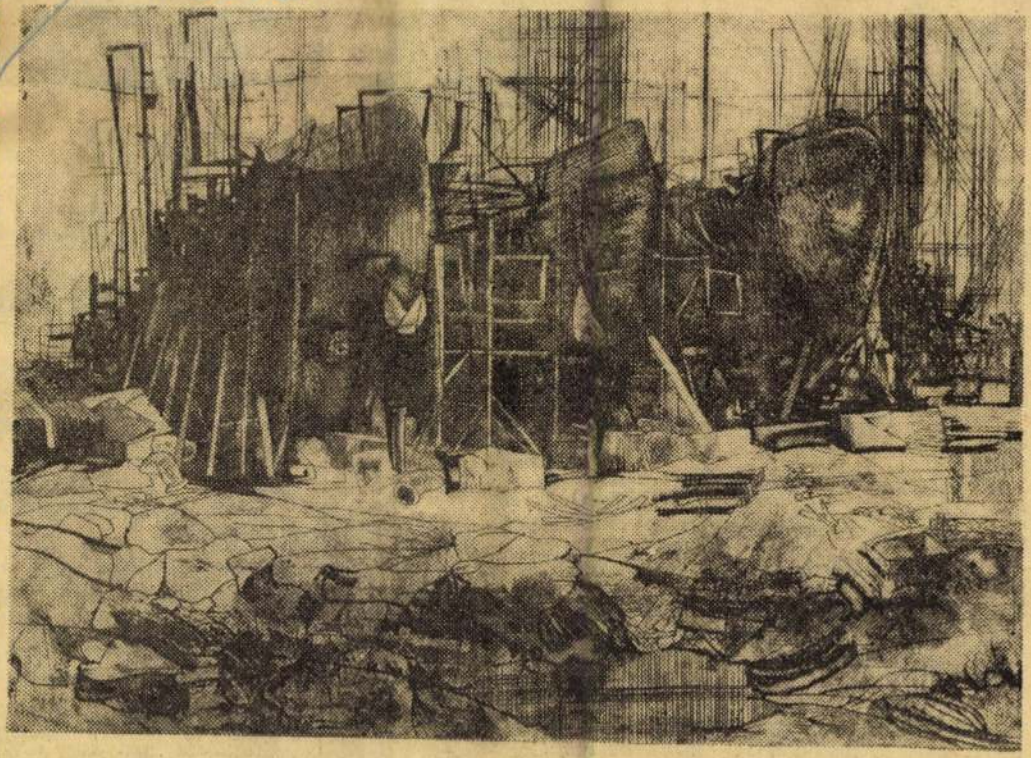

Bozsik Pál rajza.

piros, sárga, kék, vagy tarka.
(Barcs)

2.

Ismerek két péket,
— de furcsák! Nézzétek! —
Az egyik nappal süt,
a másik éjjel süt —
még sincsen kenyerük!
(Nyolcadik V.)

méltóságteljesen az óriásda
— Akkor emelj föl eng
Magasabbra, mint a házak
teje! Nagyon szeretném...
kérlelte a kisfiú.
— Azt mondták az en
rek, hogy amíg nem jön
vissza, maradjak vesz
Nem emelgethetlek. Nem
bad.

TÖRÖK ZSÓFI:

Nyuszigond

Három nyuszi tojást pingál.
Egyik kéket piros pöttyel,
másik sárgát fehér körrel...
a harmadik sírdogál:
több festéket nem talál.

Kettő nyuszi nevet rajta:
— A tojással mit is kezdesz?
Valamennyi színtelen lesz!
Rántottának sütheted!
Nem kapsz tőlünk színeket.

Ám parancsot ád az erdő:
— Piros bogyót fakassz, cserje!
Ezüst port hints, lenge lepke,
sárga lisztet, virág kelyhe,
kék könnyet sírj, patak cseppje...
Fest nyuszink már, s egy veréb
megdicséri: — „Jaj, de szép!"

Így k
az asztal

A szükséges anyag: ragasztott (kontra-) lemez, vékony puhafa-léc, enyv, tüll- vagy muszlindarabka.

Szerszám: lombfűrészkészlet, csiszolópapír, megfelelő színű festékek.

Az asztali futball igen szórakoztató játék. Nem kell hozzá más, mint két kapu, két kapus, két mezőnyjátékos és egy kis műanyag-labda.

Először a kapu keretléceit szabjuk le tetszés szerinti méretben, és egyszerű csapolással illesszük össze. A csa-

M.D.K.

dr. Borsik Pál
plébános

A templom helyreállítási munkálatainak
szellemi és művészi irányítója volt.

Bachó Kázmér: A gyöngyösi templomok története. 54 l.
A Szent Bertalan templom története.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ZALAI HÍRLAP

Bazsika Erzsébet

1967 JUN 1 8

102

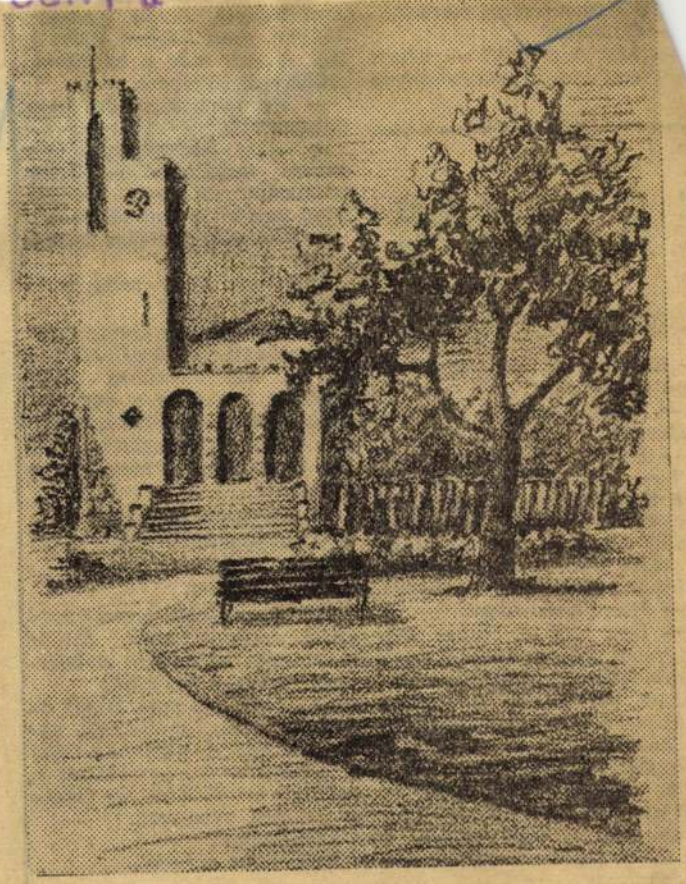

KANIZSAI UTCARÉSZLET
(Bazsika Erzsébet rajza)

oda a gyerekeknek.
armadéviről maradt.
aadta?
Mit csinálják? — nézett
egy kicsit szemrehányón

r a hegyen

— üres kézzel nem engedhettem vissza őket.

— Aztán magának hoznak-e valamit?

— Bőven — integet a kezével — meg küldenek is. Aztán vinnének magukhoz a városba. Az idősebb fiam Pestre, az egyik lányom Komlóra, a másik Győrbe. Még a legkisebb is hívott már Kanadába.

— Miért nem megy?

— Úgy van az ember tudja, néha, mint a kutya. Oldalt sompolyog a világtól... Ha nézem ezt az új világot, s azokban a piros cseréppes szép, új házakban — mutatott le a völgyben húzódó falura — a most induló fiatal életeket, hát azt mondom, jól van. Már ennek így is kell lennie. A mi időnk lejárt. Szerelj le vén huszár.

— Sírva fakaszt!

Mondom, hogy négy is, s mind szép.

Mélyen ülő kék szeme elhomályosodott. Felágaskodott ő is az alacsonyabbra hajló ágakhoz, s szedte a barackot a gyerekeimnek. Búcsúzkodásnál, mintha támaszkodni való bot után kapna, megfogta a karomat:

— Ha nem sérteném meg, még egyszer tudakolnám a nevét.

Megmondtam.

Sután, esetlenül kapott napszitta kalapja után. Szikár alakja mintha jobban meggörnyedt volna, s így szólt:

— Akkor írja meg. Olyan ez a hely, mint maguknak városon a strand, a színház, vagy a kávéző — körbemutatott a valóban festői tájon. — Olyan ez nekünk, véneknek.

Elhallgatott.

Nyújtotta a kezét.

Dávid József

Borsitzky Simeon

A bajai képzőművészeti tanfolyam működése.

Rákóczi-Szövetségi Népújság, Kecskemét, 1952. szept. 17.

Amit minden grúznak (és minden magyarnak) tudnia kell

(E cikk megjelent a Grúz Nemzeti Demokrata Párt *Moambe* (Hírnök) című folyóiratának 7. számában, valamint – korábban – Párizsban, a *Gusagi* (Nemzetőr) című grúz nyelvű folyóirat 1986. évi 8. számában „Amit minden grúznak tudnia kell" cimmel).

1956-ban, amikor a szovjet hadsereg betört Magyarországra és gyilkolni kezdte a magyar lakosságot, grúz katonák megtagadták az ártatlan emberek leölésére kiadott parancsot, önmagukat áldozván föl ezzel.

1985. októberében, a magyar forradalom 29. évfordulóján magyar emigránsok és más elnyomott nemzetek fiai nagyméretű tömegdemonstrációt rendeztek Párizsban. E rendezvényre meghívták a párizsi grúz közösség vezetőjét, *Tamaz Naszkidasvilit* is, aki beszédét a következő szavakkal vezette be:

„Engedjék meg, hogy elsőként arról beszéljek, milyen nagy megtiszteltetés számomra, hogy részt vehetek az 1956-os magyar felkelés emlékére rendezett ünnepségen, és arról, milyen izgalom és lelkesedés tölt el. Ennek a lelkesedésnek több oka van: elsősorban azzal magyarázható, hogy abban az időben – egyetemistaként – fölhevült csodálattal tekintettem erre a büszke és bátor, erős és törekvő népre, mely hitt a maga történelmi múltjában, az igazságért folytatott küzdelmében, és egy test -egy lélekként kelt fel az idegen hódítók, valamint a saját nemzetének árulói ellen. De lelkesedésem annak is szól, hogy a párizsi grúz közösség vezetőjeként szólalhatok fel, mert miként Szuzsanszkij úr néhány perccel ezelőtt emlékeztetett rá, a szovjet hadseregben, mely a magyar nép leigazására kapott parancsot, nos ebben a hadseregben fiatal grúz katonák is szép számmal voltak, akik tudták, miért küldték őket Budapestre (ők nem keresték a Szuezi-csatornát!). Közülük sokan megtagadták a parancsot, mert úgy vélték, az szégyenletes és aljas, és emiatt azonnali halálra ítélték őket, a politikai komisszár lőtte őket agyon.

Tudnunk kell erről, és büszkék lehetünk rá, hogy a sokévtized bolsevik megszállás ellenére Grúzia fiai ma is tudják, kinek az oldalán vannak az igazi értékek. Ők, azok a grúzok nem tévedtek. Akkor, abban az időben felismerték, melyik oldalon állnak az igazságért és a valódi értékekért harcolók. Igenis tudták, mélységesen átérezték, hogy az a mozgalom, ami felkeléssel kezdődött, a nemzet forradalmába ment át: büszke, vitéz, önfeláldozó és bátor emberek szabadságért vívott harca volt, annak a nemzetnek a harca, mely olyan kiválóságokat adott a világnak, mint Dózsa György, Rákóczi Ferenc, Petőfi Sándor, Kossuth Lajos, akik tisztában voltak a szabadság igazi értékével.

Úgy gondolom, nem szabad megfeledkeznünk arról sem, hogy a magyar 56-os forradalom olyan nagyszerű és tiszta egyéniségeket tudott felmutatni, mint Nagy Imre és Mindszenty hercegprímás. Valóban ritkaság – ezt ki kell hangsúlyoznunk – az, amilyen kivételes erkölcsi tulajdonságokkal bírtak a magyarok: a felkelés idején sehol nem fordult elő rablás, de még az ott lévő szovjetek családtagjaival szembeni erőszak sem.

Ám manapság a tisztesség nem elegendő a győzelemhez, és legfőképpen nem a gyors győzelemhez. Mint ahogyan a cári csapatok 1848-ban, a vörös hadsereg is hasonló módon „teremtett rendet", és az ő „rendjük" mindig végtelen szegénységgel, ezrek szerencsétlenségével, halálával végződött.

□ ***Babirák Hajnalka fordítása***

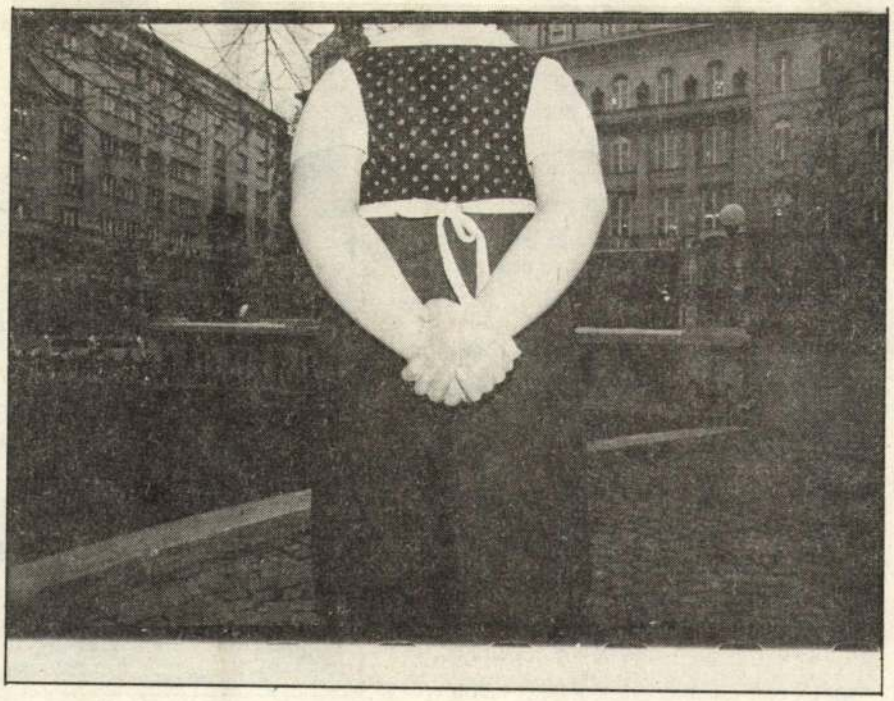

Fotó: Zátonyi Tibor

cseréltek. És mint az elsőnél, most is addig húzták a billentyűt, míg a tár ki nem ürült. Ez a tűz már csak az elfutók utolsó csoportjait érte, és azokat a földön fekvő súlyos sebesülteket és halottakat, akik már nem tudtak mozdulni. Ezért lehetett az, hogy olyan sok találat volt bennük. Láttam olyan terhes anyát, akinek a hasában és a hátában is találatok voltak. A második sortűz ismét földre kényszerített, oda feküdtem, ahol az előbb voltam. Utána már csak hárman álltunk fel. Egy embert láttam elrohanni. Ketten pedig hozzáfogtunk a sebesültek ellátásához. Kétségbeejtő, reménytelen helyzet volt. Semmink nem volt. Az ütőeres vérzéseket sálakkal, kendőkkel kötöttük el. Amelyik halotton fehér ruhadarabot találtunk, leszedtük, hogy kötözni tudjunk. Volt, hogy nagyon vérző, golyóütötte sebet fehér ingdarabbal dugtam be. Később egyre több ember merészkedett be az utcába, és már össze tudtuk gyűjteni a sebesülteket lépcsőházakba, füves helyekre. Vizet is hoztak és egyszerű kötszereket, de a szervezett mentés nagyon sokáig késett. Sokan véreztek el emiatt. A helyszínen csak a mozgásképtelen sebesültek maradtak. Végre jöttek a mentőkocsik, teherautók, buszok és felraktuk a sebesülteket, összegyűjtöttük a halottakat. A szomorú kötelesség teljesítése után indultam a téren át a város belseje felé. A pufajkások akkor vonultak ki a Megyei Tanács épületéből. Megvártam, amíg elvonulnak. Nem akartam a véres ruhámmal a közelünkbe kerülni, így aztán végig is nézhettem őket. Rendezetlen csoportokban vonultak el, karjukra akasztott fegyverekkel. Ábrázatuk hol rémületet, hol gyűlöletet árult el. Az összegyűlt emberek utálattal nézték őket. Néhány gúnyos szó is elhangzott, de erre nem reagáltak. A számukat 80–100-ra becsültem. Fegyverzetük zömmel dobtáras géppisztoly és csehszlovák golyószóró volt. Egyesek pufajkája alól nyeles kézigránát látszott ki.

okat vitatott kérdés, hogy honnan lőttek. A fölöttem átcsapódó lövedékek a Megyei Tanács épülete felől jöttek, míg mások szerint több irányból is lőttek. Erre utaló áruló jel lehet az, hogy a harckocsi tartalék üzemanyaghordója is át volt lőve, és a kilövellő gázolaj sugarából ítélve ez a lövés arra enged következtetni, hogy ellenkező irányból, hátulról érte a találat. A gázolaj két halott alá folyt. Egyébként nem emlékszem, hogy a harckocsi mikor ment el. Az orosz katonákról sem tudok többet mondani. A pokoli zűrzavarban arra sem emlékeztem, hogy a sortűz alatt ott voltak-e még, pedig tőlem 4-5 méterre kellett volna lenniük, akkor viszont a Megyei Tanács felőli sortűznek (illetve egy részének) felettük kellett átjönni. Véleményem szerint az oroszok nem lőttek, nem is volt rá szükség, nélkülük is megoldották a vérengzést a pufajkások. A suttogások akkoriban 84 halottról szóltak. 1989-ben már úgy hallottam, hogy a később meghaltakkal ez a szám 131-re emelkedett.

Ezt a rémséges tettet harminc évig agyonhalgatták. Én is többször kaptam figyelmeztetést, hogy ne beszéljek róla. 1968-ban jobbnak láttam eltűnni Nógrádból. Így kerültünk családommal Petőfibányára, de a „hosszú kéz" jelenlétét itt is végig éreztem. Nem értem ezt az iszonyú gyűlöletet a tüntető bányászok és gyári munkások iránt, hiszen egyetlen sorozatban lőtték ki a tárakat, ezért állt el szinte egyszerre a tüzelés. Pár másodperc múlva – miután tárat cseréltek – ugyancsak egy sorozatban lőtték ki a másik tárat is. A földön fekvőket és azokat érték újabb találatok, akik sebeikkel megpróbáltak elvánszorogni. Az első sorban lévő zászló körül volt igen sok halott szinte szitává lőve. Itt az egyik embernek a heréje volt szétlőve, különösen nagy roncsolással. Hozzám intézett szó szerinti szavai: „Pajtás, szétlőtték a tökömet!" A nemzeti zászló teljesen vérben volt. Ketten vagy hárman feküdtek rajta holtan. Iszonyúan hosszú időnek tűnt, amíg a mentők megérkeztek. Hiába jöttek egyre többen segíteni, nem voltak kötszereink, eszközeink hozzá. Nagyon sok sebesült volt sokkos állapotban és az őrület határán. Rettenetes látvány volt a sok női halott, köztük a terhes anyák is, körülöttük a bevásárlószatyrok szétszórt tartalma. Két tíz év körüli cigánygyerek (testvérek voltak), akik utcai muzsikálással kerestek némi pénzt, egymásra borulva haltak meg. Sok halott volt a szemben lévő lakóház bejárata előtt is.

z események után megkerestem azt a munkatársamat, aki motorkerékpárral hozott be Salgótarjánba, és délután 2-3 óra között indultunk haza. Az utcákon sokan voltak. Az arcokon nem félelem, hanem döbbenet ült. Az emberek közötti beszélgetés is arról folyt, hogy ez hogyan és miért történhetett meg. Micsoda gyűlölet vezette ezeket az „embereket" ilyen iszonyú tett végrehajtására, hiszen itt már minden reménytelen volt. Az orosz megszállók itt voltak a nyakunkon, harckocsikon járták a falvakat. Miért volt erre szükség? □

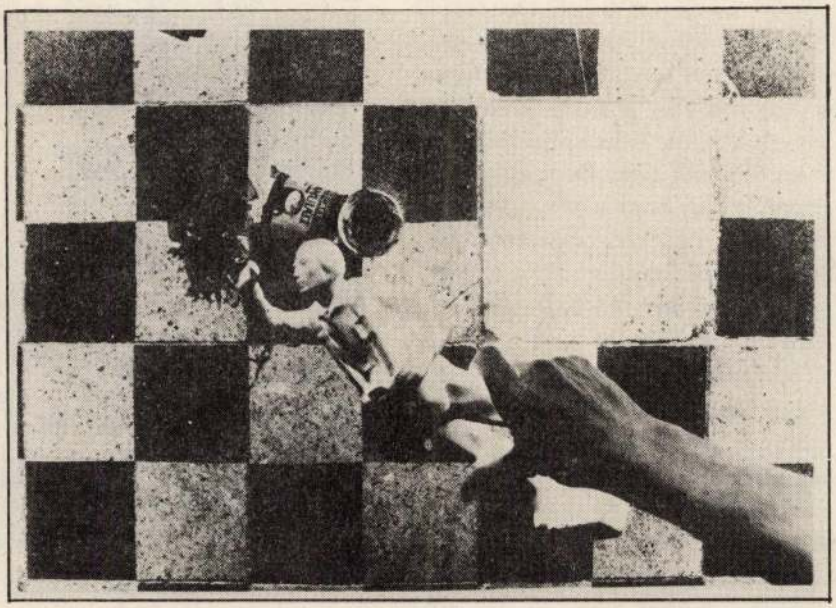

Bozsó András: Stúdió, IV.

MDK

Bozsik Mihály, keramikus, Kunszentmárton

Rácz L: Debreceni iparm.kiáll. Magy.Iparművészet, 1909, 117 l.

Bozsik Pál

Építést ábrázoló kazetta

/kept./

Északmagyarország 1967. márc. 12. 7.l.

Bozsik Kálmán, fazekas MDK
[néprművész]

Kunszentmártonban egy szélmalomban
rendezték be a múzeumot. Bozsik
Kálmán 208 munkája látható itt.

– Ma hallottuk 2. p

ESTI HIRLAP, Bp. 1960. dec. 15.

BOZSIK JÓZSEF, gombkötőmester

Az 1771-ből származó királyi céhlevélben/Szeged/, melyet a bpesti Egyetemi Könyvtárban őriznek, neve, mint céhtagé szerepel. 99.old

BÁLINT SÁNDOR-JUHÁSZ ANTAL: A szegedi gombkötőmesterség 93.old

Néprajzi Értesitő, A Népr. Muz. Évkönyve, Bp. L. 1968

BOZSIK István festőművész.

1875- Honvéd téri lakástanya

Julián István: Kecskemét város építőtörténete.
Kecskemét, 1998. 176.

219. V.: Művészet az utcán és a nyil

5. sz.

220. ö-ö [Dömötör István]: Nyolc fes
-178.
221. Gauguin, Paul: Vincent van Gogh
222. Matisse, Henri: Egy festő felje
-200.
223. Erzsébetvárosi takarékpénztár p
Lajta Béla. [képek] 205-209.
224. Az Erzsébet-szobor elhelyezési
[képek] 212.
225. Bálint Rezső: A portré a modern
226. B.: Szobrok, plakettek. Vedres
ill.
227. K. H.: Fémes Beck Vilmos. 218-2
ill.
228. F.: Lesznai Anna kézimunkái. 21
229. L. B. [Lázár Béla]: Leszögezése
síremléke] 219.
230. B. R. [Bálint Rezső]: A Városli
-220.

6-7. sz.

Borsik István, grafikusművész.

A Miskolci Galériában tíznél több művész munkái láthatók. A tematikus tárlat Miskolc felszabadulásának évfordulója előtt tiszteleg. – A béke értékeiről hétköznapjairól szól a művek többsége. Barcsi Pál, Borsik István műve szerepel a tárlaton.–

Borsik István: „1945" (tusrajz), (repr.)

M–: A mindennapok a művészetben.
Déli Hírlap, 1984. jún. 20.

Borsik József

Lapja a 6. oldalon

Egyházgyarmat, 1970 március 1

Borúk József

Lapja a 6. oldalon

Budapest, 1970 december 25

Bozsik István

Rg.t

Magyar Nemzet 1984. III. 24.

Bozník Tystův

Anya (grafika)

Nepravá, 1973. nar. 10. 101. ef. 263n. 5n.

Bozsik István

"Kapáló" cimmel egy majdnem földig hajló asszszony ábrázol a rajz.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. aug. 10.
XVIII. évf. 32. sz. 10. lap.

Bozsik Istvan

születése

Vajszlat.

Izrael - Magyarország 1973/47 7old.

Bozsik István

rajza.

Részek-Magyarország 1973/50 4old

Bozsik István

rajza

Vázlat

Írószerek - Magyarország 1973/41 4 old

Bassika István

rajza

Rajzcédül

Orosz - Magyarország 1973/65 7old.

Borzsák István

rajza.

Vajlat

Írások - Magyarország 1973/59 6 old.

Rozsik Istvánné

Hajas

Emlékezés

Irodalom - Magyarország 1973/82 4 old

Bozyik István

Részt vett a Studió 1970. évi kiállitásán.

Kortárs 197o/7 1172. old.

Bozsik István

Fiatal nőt ábrázoló rajzát hozza a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. szept. 1.
XVII. évf. 35. sz. 5. lap.

Bozsik István

"Táj" cimmel hozza a lap a müvész rajzát.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. juni. 16.
XVII. évf. 24. sz. 11. lap.

Bozsik István

Ülő férfit ábrázoló rajzát bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. május 12.
XVII. évf. 19. sz. 13. lap.

Bozsik István

Földre hajló, guggoló férfit ábrázol a rajz.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. ápr. 2o.
XVIII. évf. 16. ~~lap.~~ sz. 14. lap.

Bozsik István

"Mozdulat" cimmel a lap bemutatja a művész rajzát, mely egy csizmás férfit,-munka közben- ábrázol.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. febr. 23.
XVIII. évf. 8. sz. 5. lap.

Bozsik István

"Hidépitès" cimmel a lap bemutatja a müvész képét.
Repr. --.

"Illusztráció" cimmel fekvő nőt ábrázoló rajz
Repr.
--.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. febr. 2.
XVIII. évf. 5. sz. 3. lap.
4. "

Bozsik István

Férfi mellképet ábrázoló rajzát bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. nov. 24.
XVII. évf. 47. sz. 2. lap.

Borsi István

Hegesztő, rézk.
Fiatalok, tusrajz, 26×19

V. Északmagyarországi területi képzőművészeti kiállítás, Salgótarján
1969.

Bozsik István rajza

Illusztráció

Rózsák - Magyarország 1972/49 4 old.

Bozsik István

munkája „Ülő nő"

Izraelita Magyarország 1972/7 4old.

Bozsik István rajza

Uldö-gelö

Írások-Magyarország 1972/184 4old.

Bozsik Yshvan rajza

Épitkezés

Izrael. Magyarország 1972/49 6 old.

Borsik Istvan

Kompozíció II. rézk.

VII. Országos Grafikai Biennálé
Miskolc 1973.

Rozmówki polsko
węgierskie
Magdaleny

Polsko-Węgierskie 1974/28 4 old.

Bozsik István

Mayza

Munkás

Irodalmi Magyarország 1974/21 4old.

Bozsik Istvan

napja

Gratulálunk

Zalaegerszeg-Mindszentkálla 1974/22 4 old.

Borsik István

Kompozíció II. rézkarc 30x40

VII. Országos Grafikai Biennálé
Miskolc 1973.

Bozsik István

"Hid" cimmel a lap bemutatja a müvész tájképét.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. febr. 17.
XVII. évf. 7. sz. lo. lap.

Bózsó István

Hegesztő, vérkor
Fiatalok, tusrajz 26×19

V. Északmagyarországi területi
Képzőművészeti Kiállítás
Salgótarján 1969.

Bazsik István grafikus

Ady kedvelő műlelkészek 100. sz. fordulójának előkészületeként a Kilátó grafikus-kollektíva kiállítását rendezték a József Attila Klubkönyvtárban, tegnap, melyen a művésznő műveiről Mattyul Oldalnótt versszak: „Egy művészben élek". (említve)

(cikk): Illusztrációk alkotója.
Déli Hírlap (Miskolc), 1976. febr. 4.

Borsik István, grafikus

rajz : repr.

Borsik István rajza 14

Népszabadság, Bp. 1976. nov. 7.

Bozsik István

Művei szerepelnek a felszabadulásunk 30.évfordulójára meghirdetett pályázat anyagában a Balatoni Kisgrafikai Biennálé kiállitásának keretében a keszthelyi Balatoni Muzeumban - 1975.

-katalógus a könyvtárban -

Bozsik István, grafikus

Rajz: repr.

13.

Bozsik István: Rajz

Népszabadság, Bp 1978. jan. 1.

Borsi István

Említve

–1970.

Tasnádi Attila: Fiatalok Kiállítása

Korunk 1970/7. 1172. l.

Borsik István

„Tanulmány", vegy.

Nagyjaink, Miskolc
1971. máj.

H. I.

Borsik István

Illusztrációja, repr.

Nappali, Miskolc
1971. június

X. évf. 6. sz.

Borsik István

Dombó, tusrajz

Rajzos
Miskolci Galéria

Borivoj Štrain

Figurál, tusvajz
Táj II.

Rajzok
Kisvárdai Galéria

Borsik István
grafikus

M.D.K

Várlat

Élet és Irodalom, 1964. okt 14 - 6 kép

Bozsik István
grafikus

M.D.

„Asszonyfej"

Élet és Irodalom 1964. ápr. 29-3 lap

M.D.K.

Bozsik Lehel
grafikus

Illusztráció

Pál Rita: A magam útján
Élet és Irodalom, 1964. május 2 – 10 kép

M.D.K.

Borsik István
grafikus

Illusztrációk

Kaiser István riportja: Arrivi napló
Élet és Irodalom, 1964. április 18 - 12 lap

Bozsik István
grafikus

M.D.K.

Tanulmány.

Élet és Irodalom, 1964. febr. 1 - 6 lap

Bozsik István
grafikus

M.D.K.

Illusztráció

Hesse Imre: Ernest - Pierre és barátai
Elet és Irodalom, 1963. dec 7 - 10 lap

Bozsik József
grafikus

M.D.P

Ifjú férfi

Élet és Irodalom, 1963. dec. 14 – 8 lap

M.D.K.

Borsik Istvánné
grafikus

Illusztrációk

Bajor Nagy Ernő: Rácherni dédolott.
Élet és Irodalom, 1964. május 22 - 12 lap

Bozsik István
grafikus

M.D.K.

Reklamcsinálással nem sért a
tárlaton.

Hovács Gyula: Erdők - mezőgazdasági képzőművészet
Művészet, 1967. október - 46 lap.

Bozsik István
grafikus

M:D.K

Várlat

Élet és Irodalom, 1964. aug 15. - 2 kép

Bozsik István
Grafikus

M.Dk.

Illusztráció

Pintér Tamás: Horgászok
Élet és Irodalom, 1964. jún. 20 – 12 kép

M.D.K.

Bozsik István
grafikus

Illusztráció

Féja Géza: Tarlóvirág
Élet és Irodalom, 1963. július 6 - 9lap

MDK

Bozsik István

grafika:
Házak tus 13x24

Hetedik Miskolci Országos Képzőművészeti
Kiáll.Herman Ottó Múzeum.1962.Nov. Kat.

MDK

Bozsik István

Napraforgós lány, kk.

3. Észak-magyarországi területi képzőm. kiáll. 1967. Salgótarján, Eger, Miskolc, Sátoraljaújhely

MDK

Bozsik István

Gyárrészlet, tus

Hajóépités, rk.

3. Eszak-magyarországi területi képzőm. kiáll. 1967. Salgótarján, Eger, Miskolc, Sátoraljaujhely

Bozsik István

Gyermekfej.

Rajz, reprodukció.

Napjainkig. 1965 I. szám. 8. l.

Bozsik István

Táj.

Rajz, reprodukció.

Napjainkig, 1965 1. szám, 6. l.

Bozsik István

Grafikus

M.D.4

„Táj"

Élet és Irodalom, 1964. nov. 28 - 5 lap.

Borsiné Hatala

Rajzok, vegyes.

Rajzok
Miskolci Galéria

Bozsik István
grafikus

„Beszélgetők" című színes rézkarca

Borbély László: Az I. miskolci téli tárlat.
Művészet, 1971. április - 36. oldal.

Bozsik István

Cim nélküli rajzának repr.-ját bemutatja a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. márc. 2o.
XV. évf. 12. sz. 5. lap

Bozsik István

"Rakodótér" c. művének repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. dec. 12.
XIV. évf. 5o. sz. 2. lap

Bozsik István grafikus

– rajza

Magyar Ifjúság, 1969. VIII. 20. 16. l.

MDK

Bozsik István

Leányfej napraforgókkal, rk.

9. miskolci o. képzőm. kiáll. 1966.

Borisk István

grafikus

M.D.K.

Illő László

Élet és Irodalom, 1963. november 9 – 1 lap

Borsik István
grafikus

M.D.K.

Tanulmány

Élet és Irodalom, 1964. febr. 15 - 3 hasp.

Bozsik István
grafikus

M.D.K.

Illusztráció

Hamvas H. Sándor: Idő: 30 perc
Élet és Irodalom, 1964. június 8 – 10 lap.

M.D.

Bozsik József
grafikus

"Illusztráció"

"

Élet és Irodalom, 1968. jún. 22. - 4 lap

Borsich Lehel
grafikus

M. D.

Illusztrációi

Élet és Irodalom, 1965. jan 30-9 kép

Boznik

Rajzaival szerepelt a VI. miskolci országos kiállításon.

Hajdu Béla: A VI. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállitás

Északmagyarország 1960. dec. 18. 4.1

Borzik István

a Napjaink c. folyóirat ápr.-i
számában illusztrációi szerepelnek.

Déli Hírlap, 1942. ápr. 1.

Bozsik István

"Illusztráció" cimmel két férfialakot ábrázoló rajzát bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. ápr. 29.
XVI. évf. 18. sz. 3. lap.

Borsik István

Rajza a 4. oldalon

Napjaink 1972 ~~március~~ április

Bozsik István

A kiállításon bemutatott művei:

„Kompozíció", rézkarc, 20 x 30 cm.

„Bemelegítő", rézkarc, 13 x 19 cm.

Lovász Béla: Miskolci téli tárlat '70.
Miskolc, 1970.

Bozsik István

Bemutatott műve:

„Kompozíció", rézkarc, 30 x 40 cm

Rozsdányi Mostra: Stúdió 1971.

Budapest, 1971.

Borsik István

1. Portré o.v. 40×30 cm

2. Csendélet P.-rézkar 216×300 mm

Városi gyűjtemény, Miskolci képtár, 1971.

Borsik István

Kompozíció rézkarc 30×40cm

Studio 71

Bozsik István

"Olvasó" cimmel-fekvő alakot könyvvel a kezében ábrázoló-rajzát bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. szept. 23.
XVI. évf. 39. sz. 3. lap.

Bozsik István

1. Kompozíció rézkarc 20x30
2. Beszélgető — " — 13x19

Miskolci Téli Tárlat 1970

Borsik István
grafikus

M.D.K.

Tanulmányfej
(repró)

—

Élet és Irodalom, 1962. március 24 — 3 l

Borsik István
grafikus

M.D.H.

Tanulmányfej (rajz)

Élet és Irodalom, 1962. január 6.—12.

Bozsik István
grafikus

M.D.K

Olvasó nő.

Élet és Irodalom, 1965. jún. 5. – 1 lap

Bozsik József
grafikus

M. D. K.

„Illusztráció"

Élet és Irodalom, 1965. márc. 7 – 4 lap

M.D.K.

Bozsik István

grafikus

„Rakéták"

Élet és Irodalom, 1965. jan 2 - 3 hó

Borsik Istvan

Tájmorfológia

Rajz, reprodukció

Nagyajtuk, 1965. 3. A. 4. l.

Bozsik István
grafikus

M.D.4

~~[illegible]~~

„Piheno fiú"

Élet és Irodalom, 1965. jún 16-8 lap

Bozsik István

Első önarckép.

Rajz, reprodukció.

Napjaink, 1965 2. szám 7. kép.

Borsek István
grafikus

M.D.K.

Rajza

Élet és Irodalom, 1961. febr. 24. — 4 l.

M.D.K.

Bozsik István
grafikus

Tanulmányút
(rajz) (nyomat)

Jelentkezés
Magyar Ifjúság, 1960 jan 28

Borsik István
grafikus

M.D.K

Építkezés

Élet és Irodalom, 1966. március 19 - 1 lap.

Borsik István
grafikus

M.D.K.

"Öz"

Élet és Irodalom, 1966. március 26 - 10 lap

M.D.K.

Bozsik István
grafikus

„Tanulmány"

Élet és Irodalom, 1963. jan 19. – 1 lap.

Bozsik István
grafikus

M.D.K.

Epizódok (repró)

Élet és Irodalom, 1962. december 8 – 7 lap

Bozsik István
grafikus

M.D.4

„Draperia"

Élet és Irodalom, 1966. július 23-i 8. lap

Bozsik István

MDK

Házak, repr.

I. Észak-Magyarorsz. Ter. Képzőm. Kiáll. 1965.
Salgótarján stb.

Bozsik István MDK

Táj I-II. tus

VIII.Miskolci Orsz. Képzőm. Kiáll. 1964

M.D.K.

Bozsik István
grafikus

„Női fej"

Élet és Irodalom, 1967. dec. 2. - 9. lap.

Bozsik István

MDK

Házak, rézkarc 8x11.5

Portré, lito, 16x15

I. Észak-Magyarorsz.Ter.Képsön.Kiáll.1965.
Salgótarján stb.

Bozsik István

MDK

Portré, olf. 40x30

I.Észak-Magyaorsz.Ter.Képzőm.Kiáll.1965.
Salgótarján

M.D.

Borsik István
gépíhus

„Alkonyzat"

Élet és Irodalom, 1967. jún. 17. - 1 lap.

MDK

Bozsik István

Ülő nő, tusr.

Grafikai kiáll. Képzőm. Főisk. 1964.

Borsik István, grafikus

M.D.K.

gépesített földmunkás ábrázoló rajza található:

ALFÖLD, Debrecen, 1967. XVIII. évf. 4. sz. 4. old.

Bozsik István MDK

Tanulmányfej, ceruza

Mücsarnok 1960. Képző- és Diszitőművészeti körök kiáll.

M.D.K

Bozik István
Grafikus

" Lányvirággal" rajz

Élet és Irodalom, 1963. május 11 – 2 lap

M.D.K

Borisek István
grafikus

Illusztráció.

Passuth László: Bankjáték 1944
Élet és Irodalom, 1963. április 6–4 lap.

M.D.K.

Borzsik István
grafikus

„Tanulmány"

Élet és Irodalom, 1968. febr. 10. - 3 lap

M.N.M.

Borsik István, grafikus

falusi udvart ábrázoló
rézkarcát közli a lap:

ALFÖLD, Debrecen, 1966.XVII.évf. 9. sz. 55. old.

Bozsik István

1. Hegesztés rézkarc
2. Riatalok tusrajz 26x19

V. Észak-Magyarországi Területi Képző-művészeti Kiállítás Salgótarján 1969

Borsik István grafikus

1 szerencsi Rákóczi Várban

Kiállítása nyílt

Szovjetunió kiránduláról 1969 okt.

Bozsik István

Munkája képe.

Ethnographia 1950 II. IV. 6.

Borsik István

Beszélgetések a rézkarcról (ewl)

közreadja az alábbi táblával

Barbély László: A első kiskoli
Téli Tábla

Napjaink 1971 I.

M.D.K.

Bozsik István

"Külváros" c. képének repr.-ját hozza a lap cimlapján.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. dec. 13.
XIII. évf. 5o. sz. cimlap

Bozsik István

50.	Hepesztés	rézkarc	18 × 26
51.	Mese -illusztráció	"	20 × 27,5
52.	Szendélet	"	21 × 30 (repr.)

5. Miskolci Országos Grafikai Biennale. Miskolci Galéria 1969. Kiáll. zsl. Bev.: B. Supka Magdolna

Bozsi Istvan

gouache 20×30 cm
Fipunkt 1. részterc 18×13 cm

VI. Szolnok megyei Területi Képzőművészeti Kiállítás. Szolnok 1970. Kiáll. Cat. Bev.: Kovács Gyula

Bozsik István

„Mai" Repr.

Esztergom-Szobrászat 1969 VII. 13: 6.

Bozsik István

Rajta Repr.

Esti Magyarország 1969 aug. 17-6.

Bozsik István

„Gyökeres" Repr.

Esztendő 1969 VI. f. 6.

Bozsik István

„Miskolci táj" Repr.

Északmagyarország 1969. VI. 1. 6.

Bozsik István

„Ballód" Repr.

Esti Hírlap 1969. V. 4.

Bozsik István

„Munkásposta" Repr.

Esti Hungária 1969. III 30. 4.

Bozsik István

Zalka

[illegible] a Rákóczi-várban mint kiállítás.

Esti Hírlap 1969 szept. 3. 8.

...k Istrán

Rajza Repr.

Énekkari napok 1969 VII. 31.7.

Bozsik István

Munkája nélkül.

Esti Hírlap, Budapest, 1969. VI. 29.

Bozsik István

Rézkarcokkal szerepelt az V. miskolci országos grafikai biennálén.

Papp Károly: Szinek a lírában.
Esti Hírlap, Budapest, 1969. XII. 14. 6.

Bozsik István

Munkája Repr.

Esztergomi Főszolgálat NBJ jan. 8. 6.

Bozsik István

„Hegesztés" Repr.

Esztergom-Kertváros 1963 febr. 23-án.

Bozsik István

„Téli táj" Repró.

Északmagyarország 1969 febr. 1. 6.

Bozitk 1

Bozsik István

Munkája Repr.

Esztergom, 1969 febr. 16. 7.

MNG.

704. Zichy, Illustrationen Dante

Bozsi 2 István

Szerelmi éjszaka illusztráció III. rézkarc 25 × 18 cm
Fiúnak " színes " 16 × 20 "
Benépelés rézkarc + maratás 21,5 × 15 "
Női típusok autotypia 18 × 30 "

Stúdió '20. Ernst Múzeum Bp. 1920. Kiáll. kat.
Bev.: Dercsényi Lóránd

Bozsik István

„Téli táj" Repr.

Esztendő 1963 jan. 26. 7.

MDK.

Bozsik István

Illusztrációiról

Hajdubiharmegyei Népujság 1966 szept.
2.

4 D 4

Bozsik István
Grafikus

"Téli táj"

Élet és Irodalom, 1964. febr. 4 - 4. lap.

Borsos Miklós

Kiállítása nyílt a szerencsi
Kölcsey-könyvtárban

Kiállítás
Emlékezés Kölcsey, Miskolc, 1969. IX. ?

Borsi Ferenc

Kiállítása a Nemzeti Galéria
-ban

Kiállítás
Endrei Gyula Tibor 1969. szept. 11

M.D.K.

Bozsik István

"Modell" c. rajzát hozza a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. febr. 15.
XIII. évf. 7. sz. 4. lap

Borsiczky István

Részvétnyilvánítás V. Orsz. gyűlési Biennálén

Papp Lajos Szobrászművészi Életműdíjának
Erdőmegyeri Közösségi Ház, Miskolc, 1969. dec. 19-én.

M.D.K

Bozsik István
grafikus

"Kapógyár"

Élet és Irodalom, 1966. november 26. - 1 lap

MDK

Bozsik István

Házak, tus

7. miskolci o.képzőm. kiáll. 1962. nov.

Herman O.Muz.

Borsik István.

Illustráció, repro.
Rajz, repro.

Napjainkban 1965. 8. sz. 10. old. – 11. old.

Borsik Ilitván.

Rajz, repro.

Napsajtók, 1965. 4. n. 9. old.

Bozsik István
grafikus

HDK.

Illusztráció

Sükösd Miklós: Fehér pagoda
Élet és Irodalom, 1963. május 5 4 lap

M.D.K

Borsik Istvánné

grafikus

Az épülő Erzsébet-híd

Élet és Irodalom, 1963. április 13 - 1 lap

Borsita István
grafikus

M.D.K

„Tanulmány"

Élet és Irodalom, 1966. szept. 24 - 3 lap

M.D.K.

Bozsik István. grafikus

női fejet ábrázoló rézkarcát közli a lap:

ALFÖLD+ Debrecen, 1966.XVII.évf. 8.sz. 62 old.

Borúk Istvánné

Illusztrációk, versek.

Napfénnyel, 1965, 6. n. f. old.

Borsick Ivan,

Rajz, repro.

2 rajz, —"—

Marjanišče, 1965. 6. r. 8. okt. — 12 okt.

MDK

Bozsik István, Bp.

Vázlatok, diófapác

Napsütés, "

A gondolkodó, "

6. Miskolci orsz. képzőm. kiáll. Herman O.Mus. 1960.

Bozsik István

"Tanulmány" /női akt-rajzok/ c. művének repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. juni. 2o.
XIV. évf. 25. sz. 3. lap

Bozsik István

"Vegyiüzem" c. képének repr.-
ját bemutatja a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1970. juli. 18.
XIV. évf. 29. sz. 2. lap

Bősik István

Szerepel az alábbi tanulmányban

Tasnádi Attila: Fiatalok bibliája
1970

Kortárs 1970 VII. sz. 1172 old.

Bozsik István

"Házak" c. képének repr.-ját bemutatja a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1970. szept. 19.
XIV. évf. 38. sz. 4. lap

Bozsik István

„Építkezés" Repr.

Roja Repr.

Tiszatáj, Szeged 1970. II. Borító, II. műmellékkel.

Borsos István

Figurál, napv.

Rajzok. A magyarországi festő és grafikus művészek rajzkiállítása a Műcsarnok Galériáiban

M.D.V

Bozsik István
Grafikus

Illusztráció

Lengyel Péter: Nyár
Élet és Irodalom, 1965. máj. 15. - 10 kép

Bozsik István

Női fej - rajz

/kpt./

Északmagyarország 1966. nov. 20. 7.l.

Bozsik István

Rajzai: Miskolci részlet
Vázlat - Ülő akpanzony

/tepr./

Északmagyarország 1966. jún. 19. 7.1.

Bozsik István

Tusnájza /kept./

Északmagyarország 1967. ápr. 3. 7. l.

Borsik István festőművész

Tárlata megnyílt

Kiállítás

Erzsébetvárad, 1941. szept. 10.

Borsika Istvánné

Tárlata megnyílt.

Kiállítás

Szabadmagyarország, 1944. sept. 10.

Barsik István

Tárlata megnyílt.

Kiállítás.

Észak-Magyarország, Miskolc, 1944. szept. 14.

Bozsik István

Miskolcon született 1941-ben. A Képzőművészeti Főiskolán tanult 1959-1964-ig Papp Gyula és Ék Sándor növendékeként.

Bordely László: Városi gyűjtemény. Miskolci képtár, Miskolc, 1971. 58 l.

140

Bogsik István

A Főiskola elvégzése után Miskolcon dolgozik. Részt vesz a miskolci és az észak-magyarországi fejlődési képző művészeti kiállításokon.

Bojtár Endre: Városi gyűjtemény, Miskolci képtár, Miskolc, 1971 58

140

Bogsik István

Szerepelt az idősebb borsodi Miskolci Grafikai Biennálén, valamint a Studio Művészeti Csoport kiállításain. Egyéni tárlata 1967-ben Miskolcon és 1969-ben Szegeden volt.

Borbély László: Vidéki gyűjtemények, Miskolci képtár, 1971 Miskolc. 58 p

140

Bozsik István

Művei: „Portré" olaj-vászon, 40 x 30 cm.
Reprodukció fehér-fekében. „Csendélet"
1969, papír, pigkore, 21cm x 30cm.

Bordély László: Vásosi gyűjtemény,
Miskolci képtár, 1971. Miskolc 58 l

14 l

Borsit István

illusztrációja a 3. oldalon

Napjaink 1969 április 4
3. old.

Borsit Istvan

zafta a 2. oldalon

Nappalut 1969 majdus

Bozsik István

illusztrációi a 3. oldalon

Nappalok 1969 február

Borsiné István

Elmaradása a 6. oldalon

Napjaink 1969 május

Borsi István

Illusztrációja a 3. oldalon

Napjaink 1969 május

Bozzi István

Illusztrációja a 2. oldalon

Napjaink 1969 julius

Borsi István

Tagja a II. oldalon

Nagybánya 1969 június

Borsi István

„Öregapuskám a rajta a

7. oldalon

Napjaink 1969 szeptember

Borsi István

Illusztrációja a 6. oldalon

Napjaink 1969 szeptember

Bozsó István

szerepelt az "Északmagyarországi művészek rajzai" c.kiállitáson a Miskolci Galériában

Napjaink 1969 szeptember 12.old.

Borsik István

Rejta a 3. oldalon

Napjaink 1969 december

Bozsik István

Illyés Gyula: Az 5. oldalon

Napjaink 1969 november

Bozsó István

Olvasótáborok a 9. oldalon

Napjaink 197o január

Borsiné István

„Talmudány" c. cikke a

9. oldalon

Napjainkban 1970 október

Borsik István

rajta a 9. oldalon
„Lány gitárral"

Napjaink 197o julius

Borsik István

Két tarca „Mese illemtanról"

a 9. oldalon

Napjaink 1970 május

Bozsó István

Lapja az 5. oldalon

Napjaink 197o április

Bozsik István

„Kísérő" c. rajza
a Soldatban

Napjaink 1970 március

Bozsik István

„Bevégeztetett" c. vézkarca

szerepel az F. Miskolci Téli Tárlaton

- említve

Napjaink 1971 január 5.old.

Bozsó István

„Tanulmány" c. cikke
a 4. oldalon

Napjaink 1971 május

Bozsik István

„Tanulmány" c. cikke

a 6. oldalon

Napjaink 1971 február

Bozsik István

illusztrációja a

3. oldalon

Napjaink 1971 február

Borsi István

Grafikája szerepel a Miskolci Képtár gyűjteményének kiállításán

Napjaink 1971 május

Sold.

Borsos István

illusztrációja a 17. oldalon

Napjaink 1971 június

Borsi István

Művei szerepelnek a Miskolci Galéria
Rajzkiállitásán

Napjaink 1971 junius
4.old.

Borsi István

„Folyóirat" c. cikke a

holdelen

Napjaink 1971 november

Borsi István

a „Tanulmány" c. cikke

az 5. oldalon

Napjaink 1971 szeptember

Bozsik István

Fiatal nőt ábrázoló rajzát bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. nov. 13.
XV. évf. 46. sz. 10. lap

Bozsik István

Rajzát hozza a lap, cim nélkül.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. szept. 4.
XV. évf. 36. sz. 4. lap

Borsik István

„ex libris"-e a 4. oldalon

Egyházasgerge, 1971 március 14

Borsi István

Rajtai szeptember at

Erdélymagyarországi Művészek Vándortárlata

a miskolci galériában

Erdélymagyarország 1971 május 12

4. old

Bozsik István

Lapja a „Vadállatok” a
4. oldalon

Egyházasgerge, 1971 január 12

Borsit lítván

Lejta a 6. oldalon

Erdelmagyarország 1971 február 14.

Borsos István

Lapja a 4. oldalon

Érpatmagyarország 1971 március 5

Borsik István

illusztrációja a Zöldeben

Magyar R. 1966 november 1

Borsi István

„Ipari táj" c. tusrajza

az 5. oldalon

Nappainál 1966 november 1.

Borsik István grafikus

1

Tamara Vetlitzai szeptember
elején nyílt meg a miskolci Bajcsy-
Zsilinszky úti Libreszóban

Nagyajnár 1966 november 1
11. old

Bozsik István

2

1964-ben fejeztem be
tanulmányaimat a Képzőművészeti
Főiskolán

Nappal 1966 november 1
M. old.

Borsit István

3

„Fiúfy"

„Palócky úti kollégium építése"

„Érc- és Ásványbányászati építése" c. munkái

említése

Nógrád 1966 november 1

11 oldal

Borsi István

tusrajza a 7. oldalon

„Strandpart"

Napjaink 1966 szeptember 1.

Borsiz István

Lapja „Építészet"

az 5. oldalon

Nappal. 1966 augusztus 1

Bozsik István

Illusztrációja az

V. oldalon

Napjaink 1966 március 1

Bozsik István

Lapja „Portré"

a 9. oldalon

Nappáink 1966 február 1

Bozsik · István

Zászlóalj a

11. oldalon

Nappalból 1966 december 1

7. old

Borsik István

Illemtudója a

3. oldalon

Nappalok 1967 január 1

Borsit István

Zeyta a 9. oldalon

Nagybánya 1967 január 1

Bozsó István

„Tanulmány" c. rejtve
a 12. oldalon

Napjaink 1968 augusztus

Bozsó István

Lapja az 1. oldalon

Napjaink 1968 január 1

Borsi István

Napja az 5. oldalon

Napjaink 1968 február 1

Bozóki István

„Ülő fáj" c. rajza a
6. oldalon

Napjaink 1968 február 1

Borsi István

„Gyerekfej" c. cikke
a 11. oldalon

Napjaink 1968 ~~január~~ február 1

Bozsó István

Lapja a 13. oldalon

Napjaink 1967 november 1

Borsi István

„Tanulmány" c. cikke

az 5. oldalon

Napjaink 1967 december 1

Borsik István

Illusztrációja a 7. oldalon

Napjaink 1967 julius 1

Borsik István

„Napvalagós lány" a vérlenca

az 1. oldalon

Nappalunk 1967 július 1

Borsit István

Illusztrációja a 3. oldalon

Napjaink ~~1968~~ 1967 augusztus 1

Bozsó István

Zeyta, Olvasó lány
a 4. oldalon

Napjaink ~~1962~~ 1967 augusztus 1

Borsi István

Illusztrációja a 3. oldalon

Napjaink 1967 augusztus 1

szeptember

Borsit István

illustrációja a 3. oldalon

Napjaink 1967 október 1

Borsik István

a Iparitáj c. lapja
az 5. oldalon

Napjaink 1967 október 1

Bozsik István

„Miskolci táj" c. cikke

a 6. oldalon

Nappal ut 1967 június 1

Barsi István

Zapfa a Goldeben

Nagykanizsa 1967 április 4

Borsiné Ilona

Zajta a „Nyár gyermekével"

az 1. oldalon

Nagyvárad 1967 március 1

Bozsó István

Napja a „Gorkij" a 7. oldalon

Napjaink 1968 április 1

Bozsik István

Illusztrációja az 5. oldalon

Napjaink 1968 május

Borsié István

Kézirata „Udvar" a

J. oldalon

Napjaink 1968 május

Borsi István

illusztrációja a 3. oldalon

Napjaink 1968 julius

Bozsó István

Lapja a 3. oldalon

Napjaink 1968 április 1

Borsi István

zeta a 6. oldalon

Napjaink 1968 március 1

Borsik István

Lejta az 1. oldalon

Napjaink 1968 szeptember

Bozsik István

"Várakozás" c. -két asszonyt ábrázoló- képét bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. juli. 31.
XV. évf. 31. sz. 15. lap

Borsos István

Fejnagy, tus 32×22
Táj II., -"- 26×17
Domb, -"- 22×31

Rajzok. Ki-magyarországi festő és grafikus
művészek rajzkiállítása a Lenbach-ház
Galériában

Bozsik István

Festőművész. Tárlata nyílt a Líbressziában.

Északmagyarország - Miskolc - 1971. szept. 8.

BOZSIK ISTVÁN

Grafikus. Libiesszoban van kiállitása, Miskolcon.

Esztendő, 1971. okt. 1.

Bozsik István

Festőművész. A miskolci Líbiesszóban kiállítása nyílik.

Déli Hírlap, 1971. szept. 24.

Bozsik István

Grafikus művész. Kiállítása nyílik a Libresszóban.

Északmagyarország, 1971. szept. 24.

BOZSIK ISTVÁN

Grafikusművész. A miskolci Líbiesszobában kiállítása van.

Kiállítás.

Északmagyarország, 1971. szept. 28.

Borsk Gyula grafikus

A miskolci Libresszóban

Kiállítása nyílt

Észrevételek 1971 IX. 21

Borsika Istvánné születésének

Kiállítása megnyílt.

Déli Hírlap, 1941. szept. 28.

Borsi István

Zapfa a Moldván

Érdligeti tábor 1970 május 29

Borsik Istvánné

Lapja a 4. oldalon

Enyhetmegyorrtej 1970 április 12

BOZSIK ISTVÁN

Grafikusművész. Kiállítása van a miskolci Libresszóban.

Északmagyarország, 1971. szept. 30.

BOZSIK ISTVÁN

festőművész. A miskolci Libresszóban tárlat műveiből.

ÉSZAKMAGYARORSZÁG, 1971. szept. 9.

BOZSIK ISTVÁN

festőművész. Művei kiállítva a Líbor esszóban.

ÉSZAKMAGYARORSZÁG – Miskolc – 1971. szept. 11.

BOZSIK ISTVÁN

festőművész. Kiállítva művei a miskolci Lévay József Könyvtárban.

ÉSZAKMAGYARORSZÁG, 1971. szept. 7.

Borsik István

Kiállítás nyílt a miskolci
Lillebróban

Észak-magyarország 1971 IX. 15

Borsik István

Kiáltott-e nyílt a miskolci Lillaszínpadban

Észak-magyarország 1971 IX. 16

Bozsik István

Zepta a Kisoldalon

Érsekújvár 1970 október 29

Borsos István

Rajta „Öregember"
a 4. oldalon

Budapest, 1970 október 25

Bozsó István

Zeyta a Goldeben

„Ledugyorkéi"

Esztergapadnál 1970. október 3

Bossú István

Lapja a 4. oldalon

Érsekcsanád, 1970 augusztus 30

Borsi István

Lapja a 7. oldalon

Budapest, 1970 március 15

Bozsó István

Lapja a 7. oldalon

Évkönyvszerkesztőség 1970 március 1

Borsié István

„Építkezés" c. cikke

a 6. oldalon

Életünk 1970 november 72

Bozsó István

„Üldöjték" c. rajza

a Hídoldalon

Budapest, 1970 december 15.

Bozsik István

Lapja a 4. oldalon

Esztergomban, 1971 január 8

BOZSIK ISTVÁN

Művei kiállítva a miskolci Libresszóban.

ÉSZAKMAGYARORSZÁG, 1971. szept. 17.

BOZSIK ISTVÁN

Művei - grafikái - kiállítva a miskolci Libresszóban.

ÉSZAKMAGYARORSZÁG, 1971. szept. 22.

BOZSIK ISTVÁN

Grafikus. Művei kiállítva a
miskolci Libresszóban.

ÉSZAKMAGYARORSZÁG, 1971. szept 29.

BOZSIK ISTVÁN

Grafikus. Művei kiállítva a Libresszóban.

Déli Hírlap, 1971. szept. 23.

BOZSIK ISTVÁN

Művei kiállítva a miskolci Libresszóban.

Déli Hírlap, 1971. sept. 22.

Borsik István.

Grafikája szerepel a miskolci Képtár kiállításán.

Barlicz László: A Miskolci Képtár képzőművészeti kiállításáról.

Napjaink, 1971. máj. (?)

Borsik István

Munkái megjelentek az Észak-Magyarország festő és grafikusművészek kiállításán.

Papp Lajos: Rajzok Észak-Magyarország művészek kiállítása a Miskolci galériában.

Északmagyarország, 1971. május 12.

Bozsik István

11. Portré, olaj, 40×30cm.
67. Hízak, rézkarc, 8×11,5 cm.
68. Portré, lito, 19×15

Repr.: Hízak

Ehak Nagyatádi Területi képzőművészeti kiállítás 1965.
Bp. Kat. Ben.
Bracht Nóra

MDK

Bozsik István

Ócskavastelep, rk.

Hajóépités,rk

4. miskolci o.graf. biennale 1967. miskolci Gal.

Rozsik István
grafikus

M.Dk

„Munkásaink"

Élet és Irodalom, 1968. július 6-i lap

Bozsik István

* Munkája: Repr.

Északamerikai körút 1969 X 13. 4.

MDK

Bozsik István

Téli táj, rk.

4.Észak-magyarországi területi képzőm. kiáll.
Salgótarján 1968.

MDK

Bozsik és Herz, Kun-Szent-Márton.

Elismerő-oklevelet nyert a párisi világkiállításon. /Kerámia oszt./

Cikk: Kitüntetések a párisi világkiállitason.

Magyar Iparművészet 1900. 357.l.

1960 OKT 31
1021

RÖNKÖK

A telep a Bükk lábához fészkelte be magát. Lentebb és oldalt gyárrengeteg, kéményekkel, csarnokokkal. Itt nyugalmasabb, bár igaz, fűrészek sivalkodnak, fejszék csapkodnak, vagonok tolatnak, daruk csikorognak. A fenyőillat teszi csöndessé és meghitté a ládi fűrésztelep miliőjét? Lehetséges. Mert serény élete van a telepnek.

*

Ócsai János 47 éves, de fáradtabbnak, idősebbnek látszik. 16 éves korában sum-

Ócsai János

másnak szerződött, sokfelé járt, sokfelé dolgozott, itt immár 16. éve keresi kenyerét.

— *Naponta bejárok... ha nincs iskola. Most járok másodikba, a faipari technikumba. Tavaly 4,8-ra végeztem. De harmincegyen kezdtük és csak huszonhárman végeztünk. Ez évben is sokan lemorzsolódtak már... Nehéz, higgye el. Tegnap is, a hetedik órán elbóbiskoltam. Történelem óra volt. De én másodmagammal napi ezer mázsa fát emelek. Aztán még tanulni, hogy ne valljak szégyent lányaim előtt.*

— *Miattuk tanul?*

— *Igen. A nagyobbik lányom, Erzsébet első éves a külkereskedelmi egyetemen. Mária, a következő, közgazdaságiban érettségizett. Annus gimnazista otthon, Kövesden. János pedig ötödik osztályos. Jófejű gyerekek. Mondták nekem: „apa, magának is tanulnia kell"...*

Kezdődi László üzemvezető mondta: — *Ócsai, mióta él, mindig nehéz fizikai munkát végzett. Most meg a legjobb az osztályban.*

Naponta 500 mázsát emel. Ha nincs tanulás utazik, reggel háromkor kel, estefelé érkezik vissza családjához. Keresete 1700—1800 forint. gyermekeit taníttatja, s bár időnek látszik, lelkében örökké fiatal marad. Csodálni lehet ezt az embert.

*

— *Mondják, hogy otthagyta a szakiskolát... Miért tette?*

— *Építkezünk, itt, Diósgyőrben. Műszak itt, otthon a ház, a gyerek... Nem birtam.*

Hajdú Istvánné fiatal asszony. Az anyjánál laknak, s most elhatározták férjével, aki az erenyői bányában dolgozik, hogy építkeznek. Az ő 1400—1500 forintos keresetére is nagy szükség van. Lányuk, Erika, jó tanuló, a tornát szereti legjobban, meg énekelni.

— *Kicsi még. De mondja, tanító néni szeretne lenni. A sógorom kisfiával mindig azt játszanak. Ki tudja azt előre? Majd amihez kedve lesz.*

— *Tervük? Úgy gondolom, hogy nagyobb terve van a családnak.*

— *Mi is házat szeretnénk építeni. Vizes, nedves a lakás, meg nagyon öreg.*

Férjével együtt három és fél ezer forintot keresnek. Most takarékoskodnak. Ő is

Takács László

ezért dolgozik. S nem is könnyű a munkája — az üzem vezetői dicsérik, hogy igen ügyes kezű munkás. S nehéz is a munkája. Napi kétszáz mázsát is megemel, keretfűrész vezető. Aztán: karbantartja a gépet és maga kezeli. Termékeit Franciaországba exportálják.

*

A párttitkárral kora reggel találkoztunk. Útbaigazított bennünket. Akkor még nem tudtuk, hogy őt magát is keressük majd.

Sándor András

— *1957 augusztusától titkár vagyok az alapszervezet élén. Félszáz tag, meg az üzem minden gondja-baja. Bőven akad munka, ha az ember dolgozni akar.*

Sándor András pedig azt vallja: ő szereti is munkáját.

— *Egy apróságot elmondok. Megyek az egyik brigádhoz, kérdem, mi újság. Azt mondja Juhász Miklós: „Nagy bajban vagyok. Nemrég nősültem, szeretnék hazajárni buszon, de nem kapok bérletet". Mondtam neki, mért nem szólt előbb. Mire ő: „Mindenkihez elmentem, de senki nem tudott segíteni". Elintéztem neki. S másoknak is, ha segíthetek...*

1949-től tagja a pártnak. Tűzoltó volt, tisztiiskolát végzett. S azóta is tanul. Az utóbbi hét év alatt elvégezte a Marxizmus—Leninizmus Esti Egyetemét, két éves faipari szakiskolát, egy éves felsőfokú munkásvédelmi szakiskolát... Felsorolni is nehéz, mennyi mindenféle tanfolyamot, iskolát tanult végig ez az ember.

— *A családom Hernádszurdokon él. Hazajárok minden nap. Kivéve, ha nincs műlés, ellenőrzés, kiszállás. De az a hét három napján megakad...*

*

A telep hatalmasnak tűnik. Ám a vezetők úgy mondják: nagyon is szűk. Hiszen évente 45 ezer köbméter fát dolgoznak fel. Tizennyolcezer jön a Bükkből, a többi szovjet import. Hatalmas rönkökkel mozog az óriásdaru. De az emberi erőre és figyelemre is nagy szükség van itt. A rönköket nemcsak emelgetni, hanem formázni is kell, miközben maguk a munkások is formálódnak. A példák ezt bizonyítják.

Baráth Lajos

Bozsik István rajzai

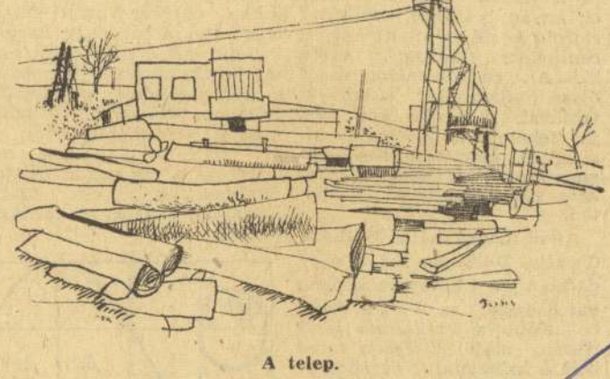

A telep.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
ÉSZAK-MAGYAR-
ORSZÁG

FE[illegible]

PICASSO,

a világszerte ismert művész 85 évvel ezelőtt született.

VÍZSZINTES: 1. Ezt az alkotását 1951-ben készítette. 12. Nem válik vízzé. 13. Távozáskor a kapuig megy veled. 14. Tiltószó. 16. Rokonok. 18. A pénzből elveszi az illetéket. 19. Indulatszó. 21. Kimondott kettős mássalhangzó. 23. Vízinövény. 25. Nem egészen -szel (!). 26. Angol a, az. 27. Sziciliai tűzhányó. 29. A nótában ilyen a határ. 31. Ritka férfinév. 32. Az egész egyik darabja. 34. Latin rövidítés. 35. Így nevezik a szemkáprázató lilás-vörös színt. 36. Vércsatornája. 37. Biztatást kifejező szócska. 39. Kis település. 40. Valamelyik irányba. 41. Színvonal (—'). 42. Tény. 43. S. M. 44. Picasso egyik alkotásának címe. 46. Latin és. 47. Pest megyei község. 48. Csónak hajtásához nélkülözhetetlen. 50. Idegen férfinév. 52. Behegedt seb, névelővel + R. 54. Gyerekek körében kedvelt állatkereskedő neve. 55. Vízben élnek. 57. Huzal. 58. Csapadék. 59. Ügyintéző iroda. 61. Visszakezével jelez. 62. K. T. 63. Hónaprövidítés. 64. Fogaival kiszakít (vissza). 66. Megszólítás (+'). 67. Nyájat hajt. 69. Kimeri az ételt. 71. Ez a festmény arról a településről ad megrázó képet, amelyet a fasiszták 1937-ben lebombáztak. 72. Spanyolországi város, itt született Picasso.

FÜGGŐLEGES: 2. Véd. 3. Hajóátkelő a folyón. 4. Sokat elbír. 5. Igevégződés. 6. Kimondott német tej. 7. A hosszú magánhangzókon van. 8. Kedves, előzékeny emberre mondják (első kockába kettősbetű). 9. Földet forgatsz. 10. Ilyen szarvas is van. 11. L. R. 14. Picasso Vasaló nő című alkotása mellett emlegetett műve. 15. A nap valamelyik szakára. 17. Fürdő alkalmatosság. 19. Az USA egyik állama. 20. Picasso az ismert francia békeharcosról készítette ezt a portrét. 22. Magam sem. 24. Latin de, hanem. 26. Olyan tárgyra mondták régen, amelynek varázserőt tulajdonítot-

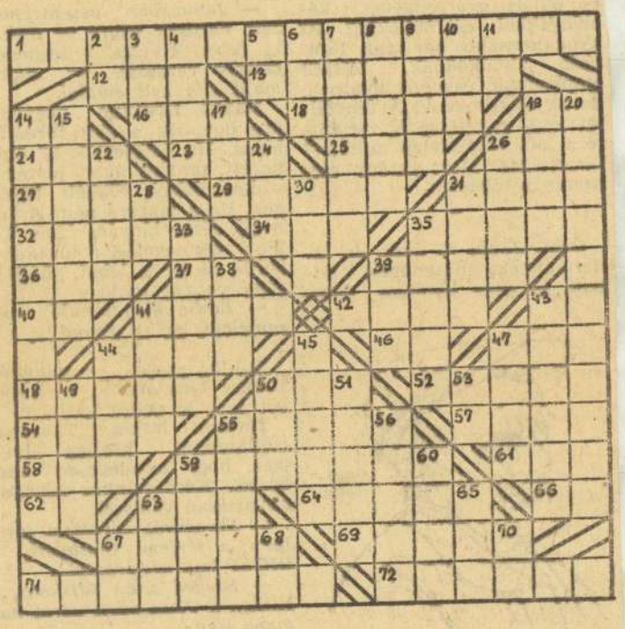

GYERMEKEKNE

Találd ki!

1.

Beszél hozzád csendesen,
okosan és kedvesen,
de a hangját
mégsem hallod sohasem.
Sok szép mesét elmond neked,
sok érdekes történetet,
ha vele vagy, az idődet
nem fecsérled hasztalan —
mesél, regél, tanít, oktat,
megnevettet, szórakoztat —
de ő mindig hangtalan.

(A könyv)

2.

Nem beszél, pedig van nyelve
nem is egy: sok kacskaringós,
izgő-mozgó piros,
ha beszélne azt mondaná,
hogy övele gyerekeknek
játszadozni szigorúan
TILOS!

(Az ütő)

A cs[illegible]

Gyuri reggel nagyon sietett az iskolába: korán akart odaérni, hogy még számtanóra előtt legyen ideje megírni a házi feladatot, mert este sokáig nézte a televíziót és elfeledkezett a leckéről.

Még senki sem volt az osztályban, így hát nyugodtan leülhetett a helyére. Kirámolta a táskáját és maga elé tette a számtanfüzetet, majd elővette az új ceruzáját, amit este kapott. Szép, zöld ceruza volt, azt mondták róla szülei, hogy szépen kell írni vele és csak az igazat.

— Hát jó – gondolta Gyuri — most majd meglátjuk!

Számolni kezdett:

6 + 19 = az mennyi?

Gyorsan odaírta, hogy: = 24! Ám csak írta volna.. mert a négyest sehogyan sem tudta a kettes mögé rajzolni. Nem fogott a ceruza. Gondolkodott egy kicsit, s mé[illegible] örült is, hogy ilyen makrancos az az új ceruza, mert ha[illegible] már rájött, hogy 6 + 19 [illegible] nem 24, hanem 25. Megpró[illegible] bálta a kettes mögé írni [illegible] ötöst. És lám, sikerült!

— Hiszen akkor csak pró[illegible] bálgatni kell, ha ez a ceruz[illegible] ilyen okos — örvendezett Gyuri és leírta a következő feladatot:

Mennyi 6x9?

— 51.

Ezt akarta írni, de a[illegible] egyest nem írta le a ceruza. Megpróbálta azt írni, hogy 5[illegible] de ez sem volt jó, nem lá[illegible]

Ügyeskedj!

Készíts tv-mackót!

12 cm magas, ülő tv-mackó készítéséhez akkora drapp vagy barna szövetre van szükség, mint egy nagyobb alakú írka lapja. Ha a kockákat 2x2 cm-esre nagyítod, s belerajzolod a szabásminta vonalait, a megfelelő méretet kapod. A papírból vágd ki a szabásmintákat, fektesd az anyag belfelére, ceruzával rajzold körül és mindenütt fél centimétert ráhagyva szabd ki. A ceruzavonalon varrd össze a darabokat, tömd ki vattával. A mackó orrát, száját fekete hímzőfonállal hímezd ki, szemét tetszés szerint hímzéssel, vagy kis fekete gyönggyel is kialakíthatod.

A=a mackó háta, B=hasa, C=alja, D=talpa. Ezt a négy darabot a következőképpen varrd össze: az A és B darabot előbb a hullámos felső részén, majd az aljába varrd bele a kiflialakú C-darabot. A leket párosával varrd össze, fordítsd ki és anélkül, hogy vattával kitömnéd, a fejre varrod. Ezután hímezd ki a szemét, orrát, száját. A fejet erősen összevarrod a törzzsel. A H-darabot is kettesével varrod össze, kifordítod, vattával kitömöd, a más színből kiszabott tenyeret apró öltésekkel utólag varrod fel és fekete pamuttal nagy karmokat hímezel a mackó mancsára. Végül a kart is felerősíted a törzsre és kész a gyönyörű tv-maci. Ha pedig nagyobb mackót szeretnél, akkor a kockákat is nagyobbra rajzolod — 24 cm magas mackónál 4x4, kb 20 cm magas mackónál 3x3 cm-es kockákat rajzolj.

azok az emberpalánták, ahol az egyik szőke, a másik barna, az egyik nyugtalan kedélyű, szeleburdi, a másik jámbor és csendes és ráadásul az egyik fiú, a másik lány. Azaz annyiban rokonok: együtt segítik hozzá a fogyasztókat, hogy a búzából kenyeret egyenek, s a tízméteres szálfából készült gyufával rágyújtsanak a cigarettára. Tudom, tudnom kell, mert látom — az ipar és kereskedelem, ahogy múlik az idő, egyre inkább össze fog tartozni. A balta példája nem ezt *is* igazolja?

Szóval, a kereskedelem... A faluban a Hangyás-világban a szövetkezeten kívül 7 kiskereskedő és 2 ital-

Napjaink

Észak-magyarországi
irodalmi és kulturális lap
A Borsod-Abaúj-Zemplén
Megyei Tanács lapja
Főszerkesztő:
Gulyás Mihály
Szerkesztő bizottság
Baráth Lajos, Feledy Gyula,
B. Nagy Ernő, dr. Kabdebó Lóránt,
Oltyán Béla (szerkesztő),
Zircz Péter.
Kiadja: a Borsod megyei
Lapkiadó Vállalat
Felelős kiadó: **Bíró Péter**
Szerkesztőség:
Miskolc, Széchenyi u. 16.
Telefon: 35-309
Terjeszti a Magyar Posta.
Előfizethető a Posta
Központi Hirlap Irodánál
(Budapest, V., József nádor tér 1.)
és bármely postahivatalnál.
Előfizetési díj egy évre 24.— Ft.
Csekkszámlaszám: egyéni: 61 280.
közületi 61 066 (vagy átutalás
az MNB 8. sz. folyószámlájára).
Megjelenik minden hónap elsején.
Kéziratokat nem őrzünk meg
és nem küldünk vissza.

Borsod megyei
Nyomdaipari Vállalat.
Felelős vezető: Méry György
Indexszám: 25913

szantotta, aki a terv nem teljesítése miatt erkölcsi, vagy anyagi előnyöktől esett el.

A kíváncsiság nem hagyott nyugton. Nézzük már a dolgot részleteiben is. Megmutatták. Csökkent az előző évihez — fogyasztáshoz, tervhez nézve egyaránt — az élelmiszer és iparcikk forgalma. A tervezettel szemben a legkisebb — számot sem tevő — lemaradás a korcsmai és presszó forgalomnál volt (98,5%!) Szomolya népét, úgy látszik, épp ez, a legkisebb lemaradás bosszantotta, nyomban fogadalmat téve annak „felszámolására". A szándékot tett követte: ez év első negyedében a három „intézmény", a presszó és két italbolt 300 ezer forintos eladási tervére 384 ezer forintot teljesített!

Az élelmiszer-fogyasztás csökkenése miatt ne gondoljon arra, hogy koplalnak Szomolyán egyesek. Én legalábbis nem tudok róla. Nem, én másra gondolok s ki is mondom: jóllaktunk már. Sok szép verset, meg egyéb írást olvastam életemben az évszázados magyar paraszti éhségről. Nem tudom, érti-e, mit akarok mondani. Akinek a testében megvan a zsírtartalék, ahogy mondják, jó a kondíciója (sőt: kondija), kevesebb kalória kell már annak fenntartásához. Így van ez Szomolyán is.

Mivel bizonyítom? 1961-ben egy kutató megállapítása szerint a falu lakosságának, családjainak bevétele 13,6%-kal magasabb volt, mint a megyei átlag. Ez a szám csak tovább emelkedhetett. Ugyanebben az évben, tehát 1961-ben a most említett felmérés adatai szerint a 15 éven felüli nők 1186 forintot költöttek ruházkodásra, — a megyei átlag 1053 Ft volt! Nem tudom, örülni kell ennek vagy inkább bosszankodni miatta?...

Szomolyán 80% körül saját termésből ered az élelmiszerfogyasztás, s ezt sem szabad elfelejteni. Az is baj volt, hogy a konzervfélékből, rizsből, savanyúságból — áruhiány miatt — nem tudták a vásárlók igényeit kielégíteni. A konzervfélék és rizs iránti érdeklődés, mint igény —

[redacted]

lest, mint ekkor
tam a faluban.
tem belőle, két
ment.

Most kicsit rö
az orvoshoz, zs
si igazolványt.
találom megfelelőnek a pillanatot és nem hozakodhatok elő mondókámmal, megvizsgáltatom magam.

Jóval könnyebben ment a dolog, mint hittem volna. A fiatal orvos jókedvűen fogadott, s amikor elkotyogtam, mi szél hozott erre, elmosolyodott, s hellyel kínált. Ahogy illik, dolga iránt érdeklődtem, van-e sok betege? Ahány orvosról én hallottam, az mind panaszkodott: nem lehet tovább bírni a munkatempót, a betegforgalmat. A mi orvosunk nevetve legyintett kérdésemre. „Ha így haladunk, nem lesz rám szükségük, alig van betegem." Tegnap tizenhárman voltak nála, de a tél végi nagy „hajtásban" sem voltak átlagosan napi negyvennél többen. „Hol van ez a szám" — tette hozzá — „az 1963 őszi, 1964. évieketől, amikor naponta 100—120 beteget is le kellett vizsgálni! (Lenne valami alapja annak, hogy az orvossal *is* elteltek az emberek, mint mondjuk, a rádióval?)

Az egészség egyik feltétele a jó ivóvíz. Iskolában úgy tanultam, s azóta is abban a hitben éltem, hogy a szomolyai kutak vize egészséges, jó. Most derült ki, hogy a 14 közkút fele fertőzött.

Korunkban az emberek „globálisan" egészségesek, mi más magyarázná az egyre kitolódóbb, magasodó életkort? Hogy ennyire így igaz, most láttam. 1964-ben 29-en, 1965-ben már csak 19-en haláloztak el Szomolyán. Ebben az évben őszelőig 9-en. Érdemes megemlíteni az elhaltak életkorát, de a halált okozó betegséget is. Ötvennél fiatalabb ember ebben az évben nem halt meg a faluban, 50 éves is csak egy, tbc-ben, férfi s még egy „fiatal": egy 54 éves asszony szívizomelfajulásban. Innen 66 éves korig senki; ez egy asszony volt, szintén szívbetegségben. Ismét óriási ugrás: egy 72 éves nő következik rákkal és magas vérnyo-

kezet. A szigorú, alkalman
ladák világát idéző regé
lekményvonala Indrjuná
hátamögötti tanyáján ját
nagyszerűen megoldott e
két elvarázsolt lélek két
környezetben történő
után szinte cselekvő része
a kibontakozó tragédiána

A második világhábor
hónapokban a litván erd
res banditákat rejtegetne
bozótokban meghúzódó
akik az éjszaka leple al
ják a szovjet hatalom ké
a velük szimpatizálókat.
tanyájára is beront a tis
a litván nacionalisták ma
pata. Kényszerítik az apá
Jurgist, engedje velük az
lönben feljelentik a ható
verrejtegetésért. Statáriu
fegyver valóban ott van
a gazda veje rejtette el,
metpárti litván katonat
Indrjunas nem engedi e
kább elrejti, ahogy vala
metek elől is elrejtette.
zugsággal leplezi mind
mind a hatóság elől.

A tanya gazdája — k
Röghöztapadtságának,
vágyának áldozata. Szi
gyűlölködő szemmel acsa
lágra, készen állva ugya
hogy nyelvéből szőnyeg
mindenkori hatalom ké
mára. Felesége munkát
ségtől gyötört testtel, n
szerített vakságban egye
je akaratába.

Olyan világ ez a tany
ság becsesebb az embe
nások két gyermeke -
Ramune — egész életük
taposták a földet, hogy
nagyobb földet ragasz
régi mellé, hogy egy d
bet tudjanak levágni.

Napjaink

1021

Hajóépítés — Bozsik István rézkarca

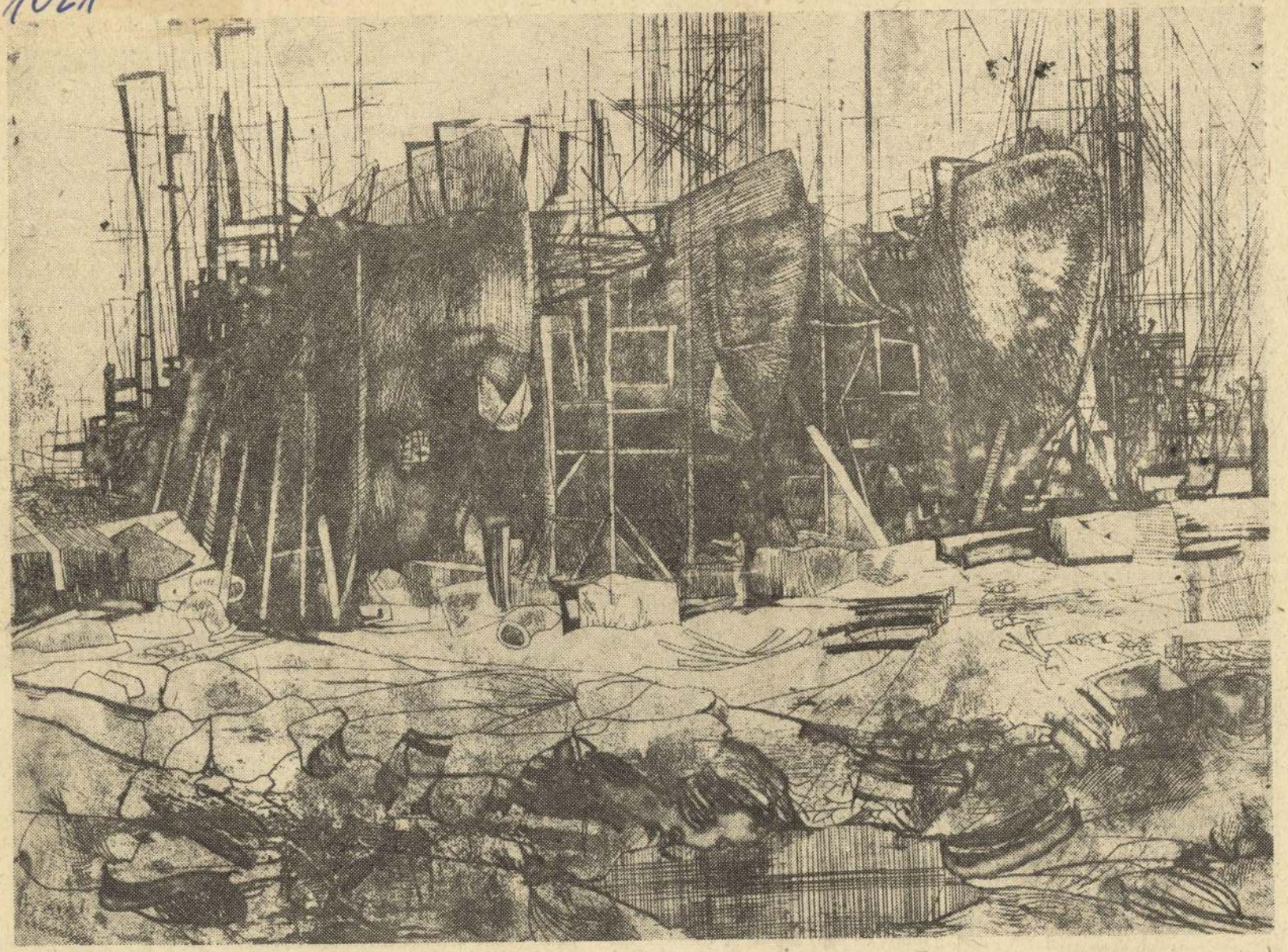

II

DOBOGÓ VAGY VÁSZON ?

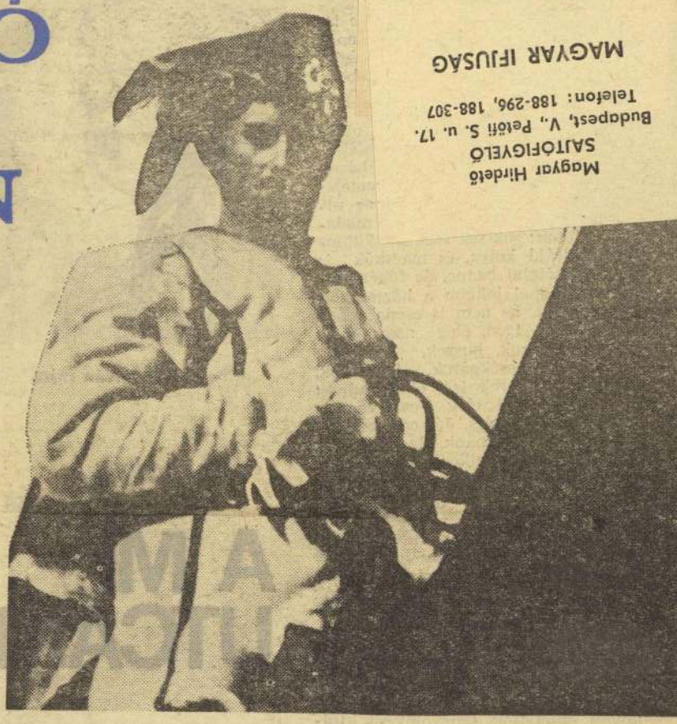

Magyar Hírlető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
MAGYAR IFJÚSÁG

Évekkel ezelőtt Varsóban jártam. Akkor mutatták be a *„Popioly"* című filmet, s barátaim felhívták a figyelmemet a fiatal főhősre, bizonyos *Olbrychskira*, akit így emlegettek: a lengyel filmgyártás nagy reménysége. Most a *Hotel Rosszija* negyedik emeleti tágas teraszán beszélgettem *Daniel Olbrychskival*, a lengyelek 24 éves sztárjával.

— *Nem ez volt az első filmem, de úgy mondják, ezzel ugrottam ki...* — pirult el kisfiúsan a színész.

A filmet nálunk *„A légió"* címen mutatták be, s mi is ezután tanultuk meg *Olbrychski* nevét. Ezt követte *„A boxoló"*, az *„Érdekházasság"* és a *„Jowita"* című film, s nemsokára kerül bemutatásra a *„Minden eladó"*. *Daniel Olbrychski* egyik legutóbbi szerepe *Asia* volt, a Nobel-díjas *Sienkiewicz* regényéből készült — s a moszkvai filmfesztiválon bemutatott — *„Pan Wolodyjowski"* című kosztümös-kalandos filmben.

Az olimpiai dobogó tetején?

— *Fizikailag nagyon nehéz, s nem kevésbé veszélytelen szerepeket játszott eddig. Mégis, úgy hírlik, soha nem hagyja, hogy dublőrrel helyettesítsék...* — mondtam, s ő bólogatott.

— *Ez egyáltalán nem véletlen! Tizenkét éves koromban, mint minden kamasz, elhatároztam, hogy híres ember leszek. Álmaimban az olimpiai dobogó legfelső fokán láttam magamat, s tudtam, hogy bajnok leszek, csak azt nem tudtam, hogy milyen sportágban... Egyszer az egyik osztálytársam megvert, s hogy lemossam a rajtam esett szégyent, elkezdtem dzsúdózni. A sport teljesen a hatalmába kerített, s mindig abban a sportágban próbáltam én is jeleskedni, amelyben a lengyelek sikereket értek el. Vívtam, boxoltam, akrobatizáltam, úsztam, középtávfutó lettem...*

A „dobbantás" jól sikerült

— *Mi az oka, hogy mégsem a dobogón, hanem a filmvásznon látjuk?*

— *Kérdezhette volna úgy is: kinek kö-*

Ezzel a dedikált fényképpel üdvözölte Olbrychski lapunk olvasóit, s mindazokat a magyar fiatalokat, akik levelet írtak neki

Daniel Olbrychski soha nem h
lőrrel helyettesíteni ma

szönhetem, hogy művész let
sorban az édesanyámnak, aki
maga is dédelgetett színész
Egyszer édesanyám meghallot
magam kedvtelésére szavalok
szóval is lehetsz bajnok!" mo
tanácsolta, hogy jelentkezzek a
levízió „Fiatalok stúdiója" ci
nyére. Tizenhat éves voltam,
doltam: nincs időm várni az
inkább megtanulok három vers
kal könnyebb, s egycsapásra
szek!

Felhajtotta a pohár sört, s j
az emléken akkori tizenhat é

A „dobbantás" valóban jól
zsűri tíz lányt és fiút választo
tük őt is. A tíz fiatal mindeg
akik között volt *Magda Zawa*
színész lett. De akkor még sejte
hetett, hogy a nekirugaszkodók
majd talajt? Csak felverik-e a
vagy rekordot döntögetnek...

Álmodom egy napról...

Daniel Olbrychski még is
amikor már megismerte — m
nították rá — a színészmest
jait és fortélyait, s otthonosar
kamerák előtt. Amikor tizen
fejjel megkapta első filmsze
nem volt „civil" a pályán. A
a főiskolára.

— *Az én művészi startom*
sebb volt, mint sok másnak.
ta, ismét sportos hasonlattal.
hogy ehhez a pályához, a teh

A PÁPA SZERENÁDOT KAP

A szerenádokról el lehet mondani, hogy évszázadokon át őrizték azt a sajátosságot, hogy nem egyházi személyeknél kívánták rendeltetésüket teljesíteni. Ez mind a dallam, mind a szöveg stílus- és gondolatvilágából értelemszerűen következett. Eddig.

Most valószínűleg indiszkréciót követ el egy fiatal amerikai, aki már Rómában tartózkodik azzal a céllal, hogy a Szent Péter téren, a jól ismert erkély előtt elénekelje dalát VI. Pálhoz. A dolog előzménye: a pápa az elmúlt esztendőben a csalhatatlanság megfellebbezhetetlen ítéletével mondott nemet a fogamzásgátló tabletta alkalmazásának.

Mint tudjuk, ez egyértelmű tiltakozást váltott ki a hívőknél. A tiltakozás műfaja elsősorban az újságcikk volt, de még papok is akadtak elég szép számmal, akik nyilvánosan kétségbe vonták a pápai beavatkozás jogosságát, egyszerűen arra hivatkozva, hogy a hívek emberi problémáit inkább ők ismerik jobban.

Az alábbi dal is egy papi összejövetelen hangzott fel először, a múlt év novemberében, Washingtonban, sőt a szerző itt kapott buzdítást, hogy vigye azt el az Örök Városba is.

Íme, a szabad fordítása:

Az ujján aranyg
súlyos nyaklánc
áldást oszt mind
égre emeli kezé
majd így szól: „
ki engem válasz
gyarapodjatok é

Minden pe
minden ór
minden na
meghalnak
de hisz az

Ám egy asszony
két kicsinyével
letérdelt és így
„Tudnod kell, I
és jön már a ké
kérlek mondd m
Égre emelte kez
majd így szólt:
ki engem válasz
gyarapodjatok

Minden pe
minden ór
minden na
meghalnak
De hisz az

Igen, gyűrűvel
és a csengő ara
így áldja meg
merthogy nincs
inkább égre en
majd így szól:
„Gyarapodjatok
Amikor hallom
akik sohasem
akkor tudom,
„Biztos, hogy

/ 1021 Bozsik István

Bozsik István rajza

Kenessei András:

A MI UTCÁNK

Ki ne ismerné az utcát, melyről szó kerül itt, ki ne ismerné, ki nem járt benne? Hiszen mindennap végigmegyünk rajta, vagy keresztben; esetleg szabálytalanul, mert az is megtörténik; ilyenkor a rendőr fütyül és büntetést fizetünk. Az oldalán házak vannak; mindenfélék. Régiek meg újak is, családi házak kerttel, meg hulló vakolatú, emeletes bérházak. Fák is vannak az utcában, meg bokrok, azután madarak, állatok: sok-sok érdekes, különböző fajtájú kutya, és macskák is szoktak sétálni benne, de főként éjszaka, nappal inkább a háztetőkön kódorognak. Ez nem is csoda: nagy a forgalom. Igen, elég nagy, mert autók, motorok, buszok, szekerek, villamosok, kerékpárok, traktorok, trolik és rollerek is előfordulnak benne. Így hát elég veszélyes és nehéz a közlekedés. Jól oda kell figyelni, gondolhatnánk, de persze ez nem elég. Akármikor adódhat egy váratlan helyzet és megvan a baj.

Ki ne ismerné az utcát, melyben annyi ember él, igen, ez kétségtelen, emberek is vannak az utcában a járművek és állatok mellett, ki ne ismerné ezt az utcát, melyben lakók, bérlők és háztulajdonosok, albérlők és lakástulajdonosok, előadók, hivatalnokok, kalauzok és maszekok, sportolók és mérnökök, gyerekek, felnőttek és öregek, sofőrök és semmittevők laknak, dolgoznak, étkeznek és alszanak, bírók és ügyészek róják köveit, játékosok, szurkolók és kibicek koptatják aszfaltját, anyókák és gyerekkocsik népesítik be sétányait, padjait és kertjeit, ahol árusok kínálják portékáikat.

Ez évben történt, tizenegy óra előtt néhány perccel, hogy kigurult egy labda a forgalmas úttestre és vetették utána magukat: a labda tulajdonosa egy kislány és pajtása, a szomszéd fiú. A forgalmas úttesten ugyanis az a veszély fenyegette a nagy, pettyes labdát, hogy valamelyik jármű keresztülmegy rajta és kipukkad. Kár lett volna érte, mert szép, új labda volt. A kislány tehát utána szaladt, a fiú pedig felpattant rollerjére és ugyancsak a labda után eredt.

Úgy esett, hogy éppen egy autó elé kerültek. A sofőr pillanat alatt felmérte a helyzetet. Balra nem térhetett ki, mert járművek falkája közeledett szemből és a gyerekek is jobbról balra szaladtak. Így hát jobbra csavarta a kormányt, dudált és fékezett, később maga sem tudta, hogy csinálta az egészet.

A manőver sikerült, csak a kocsi orrának jobb oldali része ütődött egy járda menti fának. Egy kutya guggolt ott, a dolgát végezte, és mikor a fához préselődött, iszonyúan felüvöltött.

A forgalom megállt, emberek verődtek össze mindenfelől.

A kutya kimúlt.

A gyerekek azonban sértetlenül álltak az utca közepén és mikor megértették, hogy milyen veszélyben voltak, szinte egyszerre kezdtek sírni. Az sem vigasztalta meg őket, hogy közben valaki odaadta nekik a labdát. Sértetlenek voltak, és a szembejövő járművek is akadálytalanul közlekedhettek, de megálltak. Vezetőik kiszálltak és kérdezősködtek, hogy mi az, miért állnak, de ezt senki nem tudta. Volt aki visszaült, volt aki előrement megkérdezni, megnézni, mi van elől.

Ott egy középkorú nő kézenfogta a két gyereket és visszavezette őket a járdára, mert annak a kocsinak a vezetője, amelyik elé ugrottak, remegő kézzel próbált rágyújtani ötödször egy cigarettára. Végül ő is kiszállt, körbejárta a kocsit és megállt a fánál.

— Maga vezette a kocsit? — kérdezte valaki a járdán álló félkaréjból.

— Én, igen.

— Akkor láthatja az eredményt: egy kutya. — Lehajolt, megnézte.

— Igen, egy kutya — mondta, mikor felegyenesedett.

— És ezt maga csak így mondja?

— Hogy mondjam? Nem tehettem mást.

Egyre gyűltek körülöttünk. Bár nem volt szabad, a járművek dudáltak.

— Mi az, hogy nem tehetett mást? — lépett ki egy köpcös férfi a gyűrűből. — El kellett gázolnia azt a kutyát?

— Nem tehettem mást — ismételte —, ha nem rántom el a kormányt..., akkor...

— Az nem érdekes, hogy mi történt volna, ha nem rántja el a kormányt, az a fontos, hogy elrántotta, és itt ez a szegény, szerencsétlen kutya, mit sem sejtve, sőt hátat fordítva...

— De én nem akartam!

— Hogyhogy nem akarta? — kapcsolódott be egy kisbajuszos. — Én a saját szememmel láttam, amikor jobbra rántotta a kormányt!

— Értsék meg, ha nem rántom jobbra, akkor elgázolom azt a két gyereket!

— Miféle két gyereket? — nézett értetlenül a köpcös.

— Akik átszaladtak előttem a labdájukért.

— Hol van itt két gyerek? Mekkorák voltak?

— Olyan hat-nyolcévesek.

— Lát itt valaki két gyereket? — fordult körbe a köpcös.

Mozgolódás támadt a bámészkodók csoportjában, nem emlékeztek rá, hogy láttak volna, de azért megnézték, hogy látnak-e. Volt, aki hátrafordult, de két gyereket nem láttak. Legalábbis olyat nem, akinek rollere, meg labdája volt.

— De nem is a gyerek a fontos. A kutya: erről van szó — folytatta a köpcös.

— Természetes — kontrázott a kisbajuszos — megölt egy élőlényt. Nem érzi ennek súlyát?

— Szörnyetegek ezek az úrvezetők — hangzott a bámészkodók közül — lassan már sehol nem lehet az ember nyugton tőlük.

— És éppen ezt az erkölcsi felelősséget nem tudják megérteni és felfogni: mit számít nekik egy kutya. Egy eleven élőlény, amelynek ugyanúgy joga van az élethez, mint bármelyikünknek. Ezt a jogunkat tiporják sárba az ilyen felelősség- és gáncsnélküli autólovagok.

— Azt hiszik — tette hozzá a kisbajuszos —, mert néhány lóerővel többjük van, mint egy egyszerű gyalogosnak, már más törvények vonatkoznak rájuk.

— Piszokság — mondták többen.

Az utca másik oldalán álló kocsik egyikéből kilépett egy elegáns nő. A csoportosuláshoz közeledett.

— Vegye tudomásul — kiabálta magából kikelve már messziről —, hogy fel fogom jelenteni! Azt hiszi, sétatéren van? Normális ember nem kígyózhat így az utcán kocsival! Kész életveszély, amit művel!

— Tessék, már a sorstársai is ellene vannak — kommentálta a köpcös —, hát nem látja be, mi a bűne? — Nem veszi észre, hogy egyedül maradt? — folytatta a kisbajuszos.

— Én nem tettem semmit! Nem értem! Mit akarnak tőlem? Hát maguk látták mi volt itt! — fordult körbe. — Mondják meg!

De nem válaszolt senki. Volt aki elfordult, de nem mentek el. Csak álltak.

— Innen jött a két gyerek — mutatta kétségbeesetten — kiguruló labdájuk az úttestre. Utánaszaladtak, illetve az egyik rolleren ment utána. Majdnem az utca közepén voltak féktávolságon belül, amikor megpillantottam őket. Éppen egy buszt akartam előzni — magyarázta.

— Tessék, itt van: ő maga is bevallja — fordult a köpcös a körülállókhoz —, versenypályának nézik az utcát, ahol mindannyian közlekedünk, kisajátítják azt a területet, ami mindnyájunkat megillet.

— Így van — helyeselt a kisbajuszos.

— Láthatja, hogy az emberek nagy többségének mi a véleménye magáról — folytatja a köpcös. — Szaladjon valaki rendőrért — fordult a bámészkodókhoz, de nem volt szükség rá, mert már éppen áttörte magát a tömegen.

Néhányan egymás szavaiba vágva elkezdték mesélni a történteket, de ebből csak hangzavar kerekedett. Szerencsére rövid idő alatt még két rendőr érkezett, úgy, hogy mindenkit meg lehetett hallgatni, majd egy rohamkocsi állt meg mellettük, ezért a forgalom sem szünetelt soká. Az egyik rendőrnek pár perccel később dolga akadt, mert lefüleltek egy tolvajt az önkiszolgáló boltban.

Ott állt az autója mellett, a jobb oldalon, ha lenézett, láthatta az összeroncsolt kutyatetemet, de nem volt kedve lenézni. Az egyik rendőr odalépett hozzá, elkérte igazolványát, kikérdezte adatait, összehasonlította az igazolványban levőkkel, majd elővett egy kék, később egy barna műanyagborítású könyvecskét, végül egy sokszorosított gépelt papírt és abban keresgélt. Először megrémítette a nagy adminisztráció, de mikor eszébe jutott, hogy a kis mappák a körözés alatt álló és kitiltott egyének neveit tartalmazzák, megnyugodott. Egyik kategóriába sem tartozott.

Ezek után került sor a körülmények kapcsolatos kérdésekre.

— Körülbelül milyen gyorsan hajtott?

— Éppen előztem, talán hetvennyolcvan kilométeres sebességgel.

— És mi volt azzal a két állítólagos gyerekkel?

— Féktávolságon belül ugrottak elém. Nem tehettem mást, jobbra kellett rántanom a kormányt.

— Most menjünk vissza. Rekonstruálni fogjuk az eseményeket.

Amikor elhajtottak a járda mellől, néhányan, akik közelebb álltak, eltakarták szemüket, a gyengébb idegzetűek nem takarták el, hanem síkoltoztak. Ettől mások hátán futkározott a hideg. Visszatolattak az előző sarokig, onnan indultak előre.

— De hiszen szembe tűz a nap! — csodálkozott a rendőr, aki mellette ült. — Sőt, korábban még alacsonyabban sütött!... Ilyen látási viszonyok mellett elkerülte a gázolást és a karambolt is! Hihetetlen!

Ezt megismételte, mikor kiszálltak a kocsiból és jelentést tett feljebbvalójának. A kisbajuszos közbeszólt:

— Az erkölcsi felelősséget azonban nem háríthatja el magától. Egész életében kísérteni fogja ennek a szerencsétlen állatnak a szörnyű emlékképe!

Többen helyeslően bólogattak. A köpcös közben két fával odébb egy fiatalemberrel beszélt.

— Itt egy húszas, vigye azt a dögöt a fenébe. Nem bírom a szagát és gyakran van erre dolgom.

Ki ne ismerné ezt az utcát, ki ne ismerné, ki ne járt volna benne? Az oldalán házak vannak; mindenfélék. Fák is vannak az utcán, meg bokrok, azután madarak, állatok: sok-sok érdekes, különböző fajtájú kutya, meg macskák is. Emberek is vannak az utcában; lakók, eladók, hivatalnokok és maszekok, gyerekek és felnőttek; itt laknak, dolgoznak, esznek és alszanak, bírók és ügyészek, játékosok, szurkolók és kibicek népesítik be, pedig nagy a forgalom. Így hát elég veszélyes és nehéz a közlekedés. Jól oda kell figyelni. Csakhogy ez nem mindig elég.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Pest V., Petőfi Sándor u. 17.

(Folytatás az 1. oldalról)

a Miskolci Nemzeti Színház művésze, a dráma egyik alakjának életre keltője megfogalmazta — *láncszeme a közügynek, lehet drámaként is vitatni, de a közügyi része a fontosabb.* A felszólalók többsége a színműnek ezt a sajátosságát értékelte jelentős tettként, elsőként *Illés* Jenő. Referátumában a bemutatót szép, majdnem irodalomtörténeti pillanatnak nevezte; a drámát olyan alkotásnak, amely hosszú ideig tanulsággal szolgálhat. Olyan est tanúi voltunk — mondta — amely megerősíthetett mindenkit a színház lehetőségeiben, ismét bizonyította, hogy a színház fórum. A kapott nagyívű játék friss problémákat tárt a közélet nyilvánossága elé, az estet ez tette izgalmas párbeszéddé, nemcsak a színpadon, a dráma világában, hanem a színpad és a nézőtér között is; a dráma a nézőt beavatta a dialógusba, olyannyira, hogy gyakran mindannyian felelhettünk volna egy-egy szereplő helyett. A dráma úgy lett közügy, hogy mindannyiunk problémájáról szól, immanens mondanivalója nemcsak a darabbeli falura, Korhosra, hanem Szabolcs vagy Dunántúl bármelyik helységére, egy kutatóintézetre vagy Miskolcra egyaránt érvényes. *A mese rólunk, s regen nem Szabolcsról szól* — figyelmeztetett Illés. A dráma címét elemezve rámutatott: szerencsés, mert általánosabb jelentést sugall, nem a térképen található ez a falu, hanem bennünk van, mindannyiunkban. A darab igazsága mindenütt érvényes.

Illés — *Engels: Német szocializmus versben és prózában* c. írásából vett idézet segítségével — rámutatott arra, hogy a tényfeltáró irodalomnak (mint Darvas drámája) megvan a nehézsége, buktatója. A látott valóság — ha nincs az írónak biztos nézőpontja — könnyen ernyeszthet, béníthatja az író látását, meggátolva, hogy életanyaga fölé emelkedjék. Ahhoz, hogy ezt elkerülje, a tényekkel szabadon nézhessen szembe, *újszerű látásmódra van szükség.* Darvas erénye: sikerült biztos nézőpontra találnia abban a dramaturgiai megoldásban, hogy az *öreg író és Bónis a drámában nem két külön világot képvisel, hanem egységben jelennek meg, ugyanannak az akarásnak két (olykor szembefeszülő) vetületét képviselik:* egy ember vitázik a mi világunkért.

Illésnek ez a megállapítása a vita egyik központi tézise lett. Cáfolta *Mocsár Gábor.* Ha elfogadnánk — mondta —, hogy az író és Bónis egységet képvisel, akkor belemennénk a politikai skizofréniába, ami ellen éppen a darab tiltakozik. (Mocsár ebben téved, az *önmagunk ellenzékének is lennünk kell* gondolatot a darabban a lírai fogantatású öreg író mondta ki, Bónis tiltakozik ellene, politikai skizofréniának minősítve az ilyenfajta magatartást.)

Mocsár — Illéssel szemben — úgy vélte: a dráma fő gondolati tartalmának hordozója éppen az öreg író és Bónis szembenállása. Megítélése szerint Darvas drámájában továbblépett a szeptemberi Kortárs-cikkhez viszonyítva. Ott még békességet szerezni ment az író, itt a darabban nincs meg a béke lehetősége. Az író és Bónis nem tudnak közös nevezőre jutni, ahogy az irodalom és a politika sem tud egy nyelven beszélni. Ez nem azt jelenti, hogy nem lehet együttműködni, hanem hogy mások az eszközeik. Kifogásolta, hogy Darvas nem mondta ki elég élesen ezt a különbségtevést, amit ő maga így fogalmazott meg: *az irodalom és a politika között ne legyen békesség, de legyen egyetértés.* Gondolata igazolására érvként *Darvas személyes példáját* hozta föl. Darvas, úgymond, amikor politikus volt, nem fogalmazta meg azokat a tényeket, amelyeket mint író kötelességének tartott elmondani.

Margócsy József is vitatta Illés állítását, leszögezve: az öreg író és Bónis nem egy tudat két alakba történő kivetítése. Szembeszállt Mocsárral is, kétségbe vonva a funkcionáriusi és írói szemlélet különbözőségének igazságát.

Csontos Gábor az írók feladatát a valóság és a gondolkodás szakadatlan szembesítésében jelölte meg, s jelezte, előfordulhat szemléletbeli különbség az írók és a funkcionáriusok között.

Darvas József hozzászólásában maga is állást foglalt az öreg író és Bónis viszonyának kérdésében. Igazat adott Illés Jenőnek: a két szereplő vitája valóban belső disputa, akkor is, ha egymás között folyik. Személyes sorsát idézve vallotta meg: mindig egyszerre akart és próbált kommunista és író lenni, még akkor is, ha a párthoz való hűség és az íróság olykor konfliktust okozott benne.

A vitának ebben a részében is — mint legtöbbször — a hozzászólásokban keveredtek a drámában felvetett, drámához kapcsolódó és a drámán kívüli, *Darvas személyéhez,* az *Állóvíz* felkavarta vitákhoz fűződő szempontok. Érdemes talán — most már a dráma felőli megközelítésben — felvillantani az öreg író és Bónis viszonyát. Régi jó barátok, a darab során mégis szembekerülnek egymással. Ez nem az íróságból, illetve a funkcióban-létből fakad. Amikor Bónis az öreg írót íróként aposztrofálja, az tiltakozik ellene: *„En nem mint író beszélek veled. És nem a funkcionáriussal. Két ember, aki valamire rátette az életét..."* A különbség, ami árkot von közéjük és annak különböző partjára állítja őket: az eltérő emberi magatartásformából fakad, abból, amit az öreg író a drámában így fogalmaz meg: *„Korhos esetében téged végig az izgatott: mi nem igaz? Engem, hogy mi igaz? Te a békességet védenéd ott. En a békétlenséget. Téged a status quo megőrzése izgat. Engem az új kérdések..."*

Bónis és az öreg író különböző emberi magatartásformáját az íróság, illetve a funkcióban-lét nem predesztinálja, csak színezi; más helyzetben, más emberségbe oltott író és funkcionárius ugyanúgy szemben állhat, csakhogy ellenkező magatartással: az író a békességszerző, s a funkcionárius az új kérdések kutatója.

Mindez figyelmeztet: *A térképen nem található* esetében is ügyelni kell a *mű* és a *modell* különbségére. A drámai életanyagot adó szabolcsi eseményekről szóló cikkében Darvas a hangsúlyt *a funkcionáriusok és az írók között meglevő közös felelősségre épülő, mégis kétféle szemléletre helyezi.* Így ír erről: *„En szerintem a fő probléma az — s erre itt (Penészleken) ébredtem rá igazán —, hogy eddig még nem elemeztük bátran és nyíltan azt a természetes különbséget, ami a politikus vagy a funkcionárius és az író szemléletmódját jellemzi; s ebből eredően azt a másfajta — de nem külön! — felelősséget a közös felelősségen belül, amely másképpen kötelező a politikusra és másképpen az íróra."* (Vö. Kortárs, 1968/9.)

A *Népszabadság* szerkesztősége ezt a problémafelvetést, kerekasztal-beszélgetésen vitatta meg írók és pártmunkások részvételével. (Megjelent: Népszabadság, 1968. december 24-i szám.) Darvas ekkor újra, pontosabban megfogalmazta nézetét.

Amikor Darvas a primér valóságot a művészet szférájába emeli, nem cikket, hanem drámát ír: a valóságban funkcionárius és író között kipattanó vitának — mint fentebb igyekeztünk megmutatni — emberi hangsúlyt ad, bonyolultabbá téve a relációkat, tágítva a dráma jelentését.

A vita érdeme volt, hogy — ha nem is a fenti vonatkozásában — megfelelően tisztázta *modell* és *mű* megfelelését. Különösen *Mocsár Gábor* hívta fel a figyelmet arra, hogy a műben nem szabad *kulcsfigurákat* keresni, a valóság és a dráma megfelelését helytelen egy az egy arányra leegyszerűsíteni.

A darabbeli falu modellje, ahogy azt Darvas esztétikai szférába emelte, a kortól távolmaradó, megrekedt, továbblépésre képtelen magatartás szimbóluma lett. Az állóvíz felkavarásáért, illetve nyugalmának megőrzéséért vívott küzdelem mindent mozgásba hoz, formálja, alakítja a kutató, kereső öreg írót, de Bónist és a többieket is. *Mindannyian a drámában vannak,* személyes sorsuk egybekapcsolódik a drámai történéssel. Ezért volt igaza *Kabdebó*nak, amikor rámutatott: jóllehet a darab végén látszólag nem jutottunk közelebb a megoldáshoz, mégis mindenki megváltozott. Korhoshoz hasonló állóvíz volt a dráma első képében megjelenő szerkesztőségi szoba is, az öreg íróval, „Frici" bácsival együtt, aki ezt az állóvizet konzerválta, hogy végül felkavarja, s a szembefeszülő indulatok közegében megindítója, serkentője legyen a tisztulásnak. Kabdebó ezért tartotta a drámát tudatdrámának, vagy tudatdráma mozzanatokkal rendelkező riportdrámának.

A Népszabadság kerekasztal-beszélgetésén *Gosztonyi János,* a vita vezetője Darvas problémafelvetése után rákérdezett: hol legyen a határ az író hibákat feltáró tevékenységében és a politikus negatívumokat visszautasító magatartásában? Hangsúlyozta: *„Nekünk, pártmunkásoknak arra kell vigyáznunk, hogy különbséget tudjunk tenni a rendszerellenes támadások és a kritikai észrevételek között."* Rámutatott, hogy némely feltárásokkal szemben ellenállást kell tanúsítani. *„Mi legyen itt a mérce? Szerintem minden írói feltárást, minden írói kritikát el kell fogadni, ha tartalmilag a többes szám első személyében íródik."*

Többes szám első személyben íródott-e Darvas drámája? Kritikai észrevétel vagy leleplezés az öreg író darabbeli valóságfeltárása?

Az a tény, hogy az öreg író a drámából, a drámáért van, ahogy sorsával kötődik az országhoz, Korhoshoz, a magyar valósághoz: ahogy a drámai történés lelke drámájának is története: *tisztán mutatja szándékát az objektív, pártos valóságfeltárásra.*

A vitában ezt nem mindenki ítélte így. Az ellenvélemény kimondásának eszköze az öreg író *drámábanlétének* tagadása volt. *Margócsy József* Darvas Kormos ég című drámájából merítve a kifejezést, az öreg író korhosi „riporterkedésében" valamiféle kívülálló, kibic szemléletet fedezett fel.

Úgy hisszük Margócsy tévedését meggyőzően cáfolta a vitának az öreg író szerepével foglalkozó részéről adott korábbi ismertetés. Tekintve, hogy felszólalása csaknem az ankét botrányköve lett, szükséges néhány megjegyzést hozzáfűzni.

A hozzászólók véleménye, kisebb nézetkülönbségtől eltekintve, érezhetően homogén volt. Ezt eleve sejtette a résztvevők összetétele. Úgy hisszük, Margócsy ellenvéleménye igazi vitát indukálhatott volna. Álláspontjának népszerűsködő, extravagáns megfogalmazása ezt meggátolta. Egyrészt érveit félresiklatta, így a drámára vonatkozó kritikáját csaknem mindenki, *maga Darvas is* személyeskedő támadásnak tekintette. Másrészt: felszólalásának a tévedések mellett meghúzódó pozitív gondolatát a felkeltett indulat betemette. A *Magyarország felfedezése* sorozat módszeréről szólva ugyanis figyelmeztetett: úgy kell megmutatni az igazságot, hogy *ne kelljen keresni az igazság igazságát.* Harmadrészt: a téves nézetek túlzó megfogalmazása olyan indulatokat kavart, amely visszaszorított mindenféle ellenvéleményt, higgadtabb, okosabb érvelést. Ezzel a vita lett szegényebb, a tapasztalás kevesebb, a megértés sekélyesebb, hiszen a dráma mélységeibe a gondolatok ütköztetése vezethetett volna jobban el.

A vita során sok érdekes dramaturgiai észrevétel, megjegyzés hangzott el. *Illés Jenő* összefogottan elemezte a dráma dramaturgiai eszköztárát, hangsúlyozva, hogy Darvas jól élt a tények drámaiságával, a drámai élettények erejével felerősítette a mondanivaló emberi akcentusát. A mű erénye: szerzőjét nem tévesztette meg az életanyag eleve adott drámaisága, olyan szellemi atmoszférát teremtett, amely a drámai élettényeket érvekké emelte, a gondolkodás (s nem a borzalom) stációit teremtve meg. Illés, Bónis és a fiatal író viszonyának exponálásában túlbonyolítást látott a motívumokban, olyan tények tárultak fel — hangsúlyozta —, amelyek a drámai történést a későbbiekben nehézzé tették.

H. Barta Lajos érdekesen vizsgálta a színmű műfaji kérdését. Riportdráma *A térképen nem található* vagy sem? — vetette fel a kérdést, s a riportdráma kritériumát a tényszerű konkrétságban határozta meg. Az előadás néhány jelenetéből (pl. Vargyas igazgató és felesége dialógusa) az író kizáródott, a tényszerű konkrétságról így személyesen nem győződhetett meg. Helyesebb ezért mindenféle megszorítás nélkül drámáról beszélni *A térképen nem található* esetében.

Nyilassy Judit hozzászólása a színházi műhelymunkába engedett bepillantást. Elmondta, hogy a darab előadása a színészi, rendezői munkában is — ahogy a közgondolkodásban — állóvizet kavart, a színészi eszköztár megújítására, az értelmi effektusok kimunkálására ösztönzött.

Darvas drámájára visszagondolva, érdemes a benne felvetett irodalompolitikai kérdésen eltöprengeni. A színpadon az öreg író mellett három írástudó jelenik meg: *Sasadi, Bella Sándor* (a fiatal író) és *Számel Tamás* (a megyei lap munkatársa). Mindhárman más emberi-írói hitvallás hordozói. Számel Tamás kifelé marxista, befelé talán nincs is meggyőződése. Vidéki lapjában lelkes riportsorozatot ír moszkvai útjáról, ugyanakkor magánbeszélgetésekben a moszkvai bőröndökről élcelődik. Ha Sasadi a legbensőbb mikrovilágba merülést vallja ars poeticájának, szívesen csatlakozik hozzá, igyekszik is novelláiban a világtól elforduló sterilitást érvényesíteni, hogy máskor lelkes közéletiségű újságcikkeiben Korhosról rózsaszínű hazugságot írion, amelyben eltorzítja a valóságot.

Sasadi a valóságtól elforduló intellektuális általánosítás képviselője. Csak az irodalom érdekli, Korhoson rosszul érzi magát, mert úgy véli, ami ott történik, annak már nincs köze az irodalomhoz. Társadalmi érdekűnek csak azokat az írásokat fogadja el, amelyek a modern „individualizmust", a szorongó *én*t teszik egyeduralkodóvá a műalkotásokban. A minden áron való vita híve, ha Bella Sándor írása megjelent (ami, mint a darab bizonyítja: lényegében igaz), miért ne jelenjen meg, úgymond, Számel Tamásé is (még akkor is, ha hazugság).

Számel és Sasadi senkivel nem kerül konfliktusba. (Számel — horribile dictu — a megyei pártbizottság lapjának belső munkatársa.) Bella Sándor annál inkább, pedig az ő ars poeticája, mint elmondja: *„... azt hiszem, az irodalom több annál, hogy csak írjak. »Szolgálat«... En nem valaki ellen írok, hanem valakikért."* Keserűen és — a darabban feltáruló helyzet alapján — joggal kérdezi: *„A hűséget csak hazug lojalitással lehet bizonyítani?"* Kitörése meggondolkodtat, mert igazsága van, mert irodalompolitikánknak azt a paradoxitását veti fel, amelyet Kabdebó hozzászólása ismertetésekor elmondtunk: *„Itt lassan csak annak az irodalomnak lesz létjoga ... »társadalmi érvénye« ... amelyik semmiről se beszél, csak vájkál az embernek ebben a bizonyos ... »mikrovilágában«... Engem az a mikrovilág érdekel, amelyik engem fölnevelt, amelyik nem didergő, magányos emberekből áll; de olyanokból, akik egy kicsit még tétován néznek szét a világban, mert a szemüket véresre marta a zúgó homok... En nekik akarok segíteni..."*

A vitán nem történt meg, de *érdemes mérlegelni: melyik írói magatartás áll a mi oldalunkon,* melyik segíti jobban társadalmi fejlődésünket? *A Sasadi-féle elzárkózás,* amely a valóságból kifalazza magát? Vagy *Számel Tamás kaméleonkodása?* Nem nevelünk-e az ilyen írókban új *acéltamás*okat? Érdemes-e a Bella Sándorokkal, Frici bácsikkal *konfliktusba* keveredünk? Ahogy *Ratkó Józsefről* legutóbb a *Napjainkban* József Attila szavával elmondtuk: magatartásukban az *„érted haragszom, nem ellened"* attitűdje nyilvánul meg. Ezt megértve várjuk a vita folytatását, most már — gazdasági-társadalmi életünk megújulása után, ahhoz igazodva — *a közgondolkodás „új mechanizmusáért".*

ZIMONYI ZOLTÁN

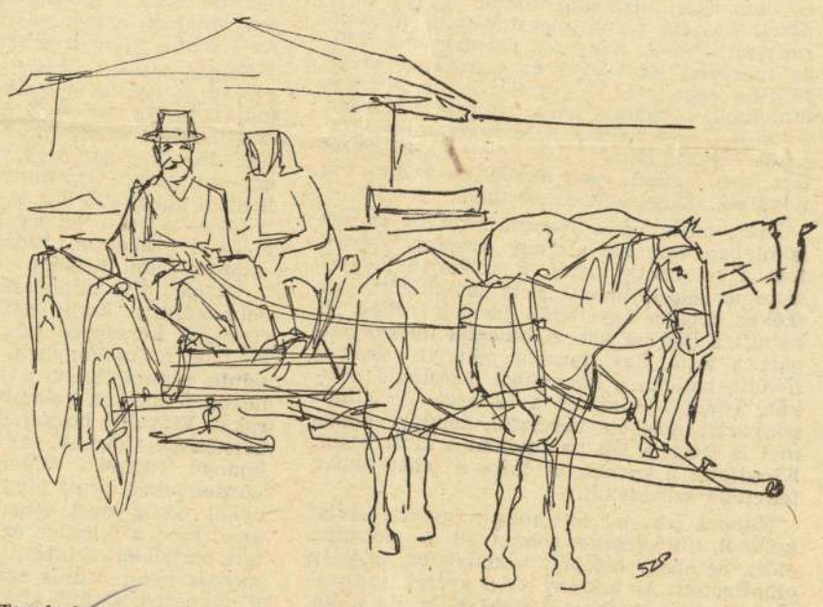

Tanulmány.

Szerdahelyi Sándor rajza.

Veljko Petrović születésének 85. évfordulójára

Kelet-Közép-Európa XX. századi írástudóinak egyik markáns egyénisége volt Veljko Petrović, a minap elhunyt neves szerb író, költő, műtörténész és publicista. Sajátos varázsú életművének valamennyi szférája a XX. századi Kelet- és Közép-Európa valóságának függvénye. Bölcsőhelye a soknemzetiségű Bácska (Zomborban született 1884. február 5-én), környezete a pravoszláv szerb, katolikus bunyevác, illetve magyar és német ajkú lakosság volt, ami egyenesen predesztinálta e gondokkal és problémákkal terhes földrajzi táj valóságélményének művészi kivetítésére. S noha a nemzeti törekvések s a monarchiában zajló nemzetiségi küzdelmek egyértelműen állíthatták volna nációjának szélsőségesebb elveket valló tagjai közé is, Petrović — indulásától élete alkonyáig — a közös sors, a közös gondok és bajok szószólója maradt s e gondok komplex láttatásán s az orvoslás lehetőségeinek kutatásán fáradozott.

A századelőn jött fel szülővárosából Budapestre jogot hallgatni, ám a paragrafusok mellől csakhamar a pesti művészvilág kávéházi asztalai mellé telepedett — magára vonva földije, Kosztolányi Dezső, az öregedő Kiss József, de még Ady Endre figyelmét is. „Amikor a budapesti egyetemre.... betévedt — írta róla épp Kosztolányi — egy új poézist vártunk tőle", mert már akkor „a balkáni virágos bozótokról, egy kis nép forró szomorúságáról énekelt..."

Írásait szerb és magyar nyelven egyaránt publikálta ekkor (írt magyar verset, fordított szerb és horvát nyelvről magyarra, magyarról szerb-horvátra), 1906-ban pedig Juraj Gašparaccal egy magyar nyelvű havi szemlét indított (Croatia) melynek programadó cikkében félreérthetetlenül fogalmazták meg: céljuk eloszlatni „azokat az előítéleteket és félreértéseket, amelyek mindkét, az életérdekek kapcsán egymásra utalt nemzet lelkére lidércnyomásként nehezednek... Ezt pedig csakis... mindkét nemzet kölcsönös megismerése és egymáshoz való közeledése útján érhetjük el..."

Később, amikor Pest zajos forgatagából — a magyar uralkodó körök nemzetiségellenessége miatti csalódással — Szarajevóba, majd Belgrádba költözött, s már a modern szerb líra és próza ünnepelt képviselője volt, írásaiban újra és újra megfogalmazta a fentieket. Mindig gazdagabb árnyalással, a nemzetiségi viszálykodás helyett az osztálykonfliktusokból eredő társadalmi bajokra irányítva a figyelmet. Élményeinek fő forrásvidékére, Bácskába nyúl vissza ekkor életanyagért, így aztán érthetően vonulnak fel a különös atmoszférájú Petrović-novellák lapjain bunyevác birtokosok, léhűtő katonatisztek, magyar dzsentriivadékok, kikapós szépasszonyok, de a paraszti sors keresztjét viselő kisemberek is, az úri magyar világ mindenkori szenvedő alanyai. Úgy ismerte és ábrázolta Petrović ezt a félelmetes világot, ahogy csak egy Ady Endre vagy Móricz Zsigmond tudta. „Én láttam, hogy él Magyarországon a nép — írta a tizennégyes nagy világégés előestéjén egy ellenzéki pesti lapban. — Mennyi muri, mennyi tükörzúzás, mennyi cigánykocsis-, béres-, suszter-maltretáció az „Úr" által! Mennyi spiritusz ömlik le a parasztokon, mennyi tanítónyak törik meg a potrohos plébánosok talpa alatt!"

Finom árnyalású, minduntalan magyar irodalmi párhuzamokat asszociáló, mesterien komponált novelláit lapozva, írásaiból felénk áradó nagyszerű emberségére figyelve, emberi és írói nagyságát és értékeit latolva döbbenünk rá újra és újra: mennyi tanulsággal szolgálhatna a szomszédság irodalmainak tüzetesebb megismerése-vizsgálata. Az elbeszélő Veljko Petrović rólunk is valló, hat kötetnyi novellatermésének egy gazdagabb bemutatása különösen nagy adósságtörlesztés lehetne...

LŐKÖS ISTVÁN

Közéletiség, korszerűen

(Folytatás az 1. oldalról.)

napját volt hivatott felmérni, de a holnapra is kiható jelennel való mélyebb, átfogóbb ábrázolás továbbra is váratott magára. Ezután következett irodalmunk a jelent, a valóságot megközelítő, szociográfikus ihletésű hulláma. De ez is eddig csak epizódikusan, egy-egy író-riporter-tanár sokszor egyedi szélmalomharcaként indult. Ezt a kezdeményezést igyekezett Darvas összefogni, ennek akart súlyt adni.

De mint az utóbbi Darvas-lépések mutatják, nem is a politika vonta meg e falakat, irodalmi életünk óvatoskodta magára a szűkösebb lehetőség-gúnyát. Nem deklarációkra van tehát szükség, hanem gyakorlati, felszabadító lépésekre. *Végh* vagy *Ratkó* tán elvérzik — anélkül, hogy áldozattá lett volna — egymaga ebben a közegben, ahol az irodalom legfontosabb funkciójától önmagát megfosztotta. Darvasnak, az Írószövetség elnökének irodalompolitikai lépése, és Darvasnak, a nagy tekintélyű írónak gyakorlati tette e kiemelkedő értékű dráma: szervező erejű. A mai Magyarország valódi felfedezésének első; de már eredményt is jelentő lépése. És ez irodalmunk, és főleg próza- és drámairodalmunk jövőjének sorsdöntő kérdése.

Telefon: 188-296, 188-307

1969 FEB 4

Napjaink

1021

FÉLKARÚ DAIDALOSZ

Oravec János elbeszélése

Bozsik István illusztrációi.

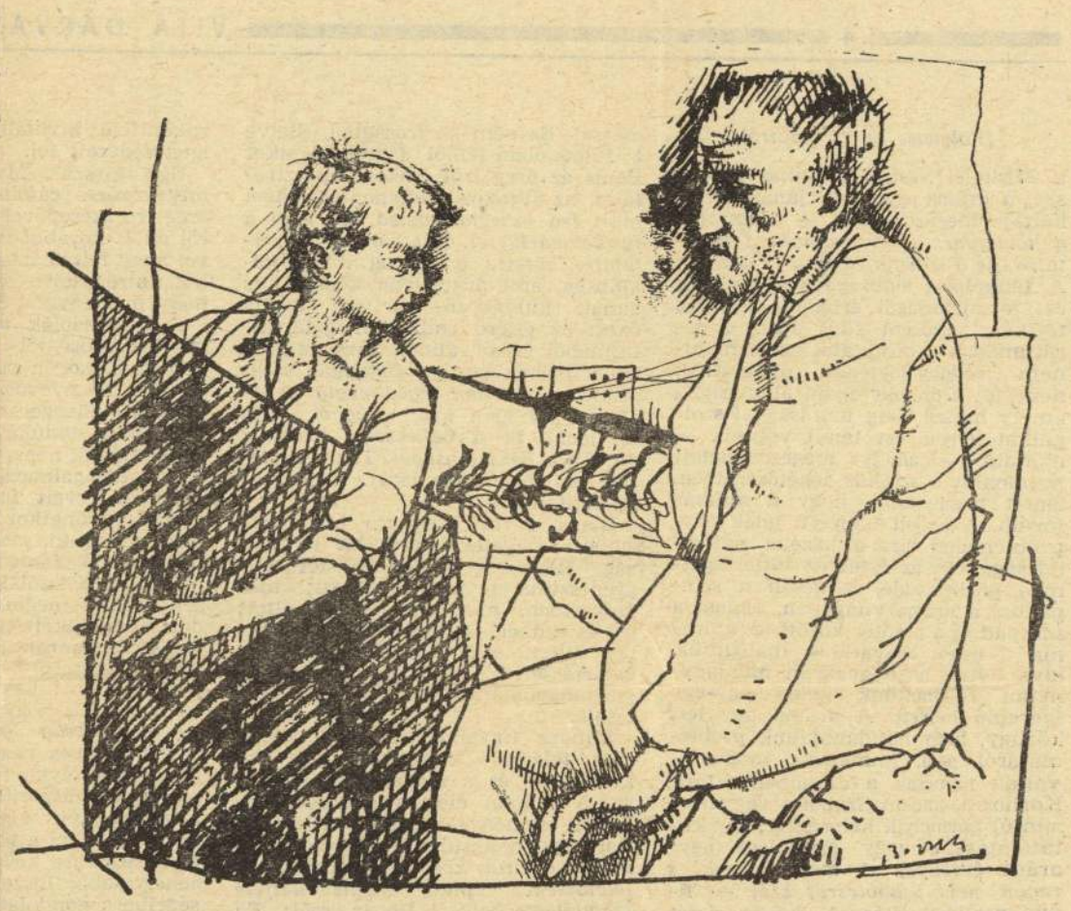

Pataki Béla saját két lábán tért haza a kórházból, de csak egy kézzel. Fél karja odamaradt. A kis csomagot a felesége hozta utána. Ő csak a gondjait és fájdalmait cipelte. A kórházból már elege volt, de hazatérni sem volt kedve. Félt a kisfiától, mint ahogy a gyerek is félt félkarú apjától. Mikor a kórházban az asszony és a gyerek meglátogatták, már tudta, hogy baj lesz. A gyerek megállt az ágy végénél, és nem akart odamenni hozzá. Pedig ő annyira szerette volna megsimogatni megmaradt fél kezével. A gyerek azonban csak állt, és mereven, riadt-könnyes szemekkel nézte. Mintha nem is az ő gyereke lenne. Amikor elmentek, a gyerek szinte suttogva köszönt, és nem nézett vissza a kórterem ajtajából. Ettől kezdve Pataki Béla nem szóit senkihez, nem beszélt, csak akkor, ha az orvosok nógatták. Elege volt az életből.

Üres, hideg lakás fogadta őket. A gyerek iskolában volt. Az asszony gyorsan begyújtott a sparheltbe, aztán a szobában megvetette az ágyat. Pataki Béla levetkőzött, egy székre dobálta ügyetlenül levetett ruháit, és bebújt a dunyha alá. A hidegtől megborzongott a teste. Egy darabig lehunyt szemmel feküdt, hallotta a konyhából beszűrődő zajokat. Tudta, ebédet főz a felesége. Az elfüggönyözött ablakon keresztül, lehúnyt szemmel is érezte a két halántékán a kinti havat. Kinyitotta a szemét, és látta a fehér hóban feketéllő szilvafákat.

Hangos robajjal jött meg a gyerek az iskolából, fütyörészve rohant el a szobaajtó előtt, de ahogy belépett a konyhába, hirtelen elhallgatott. Az asszony és a gyerek suttogását már nem hallotta Pataki Béla, de tudta, pontosan tudta, mi történik a konyhában. Később bejött a felesége, párolgó levest hozott tányérban, s nyomában megjelent a gyerek is. A férfi félig lehunyt szemhéjai alól figyelte a gyereket, aki megállt a küszöbön és az ajtófélfának támaszkodott. Félelem és kíváncsiság csillogott a szemében. Az asszony az ágyhoz vitte a levest, de a férfi intett, hogy nem kell. A gyerek nyomban eltűnt az ajtóból.

Az egyik nap beteglátogató érkezett. Azt mondta, a szakszervezettől jött. Barna staniccliben hozott valamit, sokat beszélt, kérdezett, érdeklődött, de Pataki Béla egy szót sem ejtett ki az ajkán. Keresztülnézett rajta, mint a levegőn. Aztán hallotta, amint a beteglátogató kint a feleségével beszél, nyikordult az ajtó és ismét csend lett sokáig. Egészen tavaszig.

Kinyílott az idő. Pataki Béla madarakat és virágzó fákat látott, ha kinézett az ablakon, de ő egyre csak arra várt, hogy kisfia szeplős arcát láthassa egészen közelről és sokáig. Örökké. Amíg él. De a gyerek nem jött közelebb, csak az asztalig, ami néhány lépésre állt az ágytól. Ha ott megállt rövid időre, zavartan nézte apja idegenül lesoványodott, megviselt arcát. S ha a férfi felnyitotta szemét, a gyerek, szinte lábujjhegyen, kiosont a szobából. Pataki Béla nem egyszer hallotta, amint a felesége korholja a gyereket. Ő azonban nem szólt. Azóta sem, hogy eljött a kórházból. Mintha megnémult volna. Kérni nem kellett, hiszen felesége szinte a gondolatait is kitalálta.

Tavasz végén álmodott először Pataki Béla. Nagy háborút látott álmában. Bombázták, lőtték azt a kisvasutat is, amely a bányához vitte őket. Ő valamilyen árokban húzta meg magát, és a testével takarta el kisfiát a háború elől. Aztán amikor elhalkult a lövöldözés, olyan kihalt lett a táj, mintha soha senki sem élt volna itt. Rozsdás volt a kisvasút sínszalagja, magas gaz nőtte be mindkét partját. A fákat mintha kemény jégeső borotválta volna le, vizes törzsük meredt csak a szürke ég felé. De érdekes, a füvek zöldültek. És a sínpár két oldalán nagy bombatölcsérek ásítoztak, s szállt belőlük a pára. Egy kisgyerek jött a kihalt tájon, talpfáról talpfára lépegetett. Hóna alatt kis növendékfákat, csemetéket, husángokat hozott. Aztán minden bombatölcsérnél megállt. Belenézett, és lebotorkált az aljába, egészen odáig, amíg a gödörben összegyűlt víz engedte. Aztán sorban, minden bombatölcsérben elültetett egy kis fát, csemetét. Ő szólni akart a gyereknek, hogy gödör kell ugyan a faültetéshez, de nem bombatölcsér, de akkor a gyerek ránézett, s neki elállt a szava, lélegzete. Az ő kisfia volt, az ő szeplős kisfia...

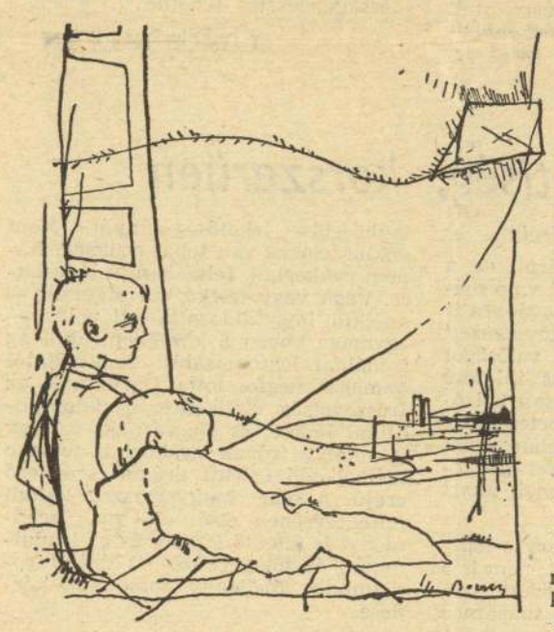

Némán telt el a nyár is, de nem bénán. A gyerek az iskolával elment üdülőtáborba. Pataki Béla úgy érezte, mintha valamit engedett volna a szívét markoló vaskéz szorítása. Nagyon hiányzott a gyerek még arra a napi egy-két percre is, mint eddig, mégis valahogyan könnyebb lett. A nap nagy részét kint töltötte az udvaron egy durva lópokrócon a diófa árnyékában. Először csak nézelődött, aztán figyelni kezdett. Figyelte a világot, az ő világát. Ült naphosszat, ráfigyelt a szíve dobbanására, korgó gyomrára, észrevette a cigaretta kesernyés ízét, a gyufa láthatatlan lángját a napfényben. Figyelte az udvar szinte semmi-életét, a kert neszeit, a verebeket, fecskéket, galambokat, lepkéket, bogarakat. Figyelte, hogyan lesz árnyéka a fának, kerítésnek, háznak, a kéményből kisurranó könnyű füstnek. Olyan dolgokat, életeket, küzdelmeket látott meg maga körül, amilyeneket eddig még soha. Sokáig elnézte, hogyan mos a felesége az udvari lócára fektetett teknőben, szinte a fogai között érezte a mosószappan szúrós szagát. Figyelni kezdett a szomszéd nyitott ajtaján kitóduló, a rádióból odatolakodó nagyvilág zavaros életére, hangjaira, az utcán elmenők beszélgetésére. Megmaradt fél keze és a nyelve még béna volt, de a gondolatai már nem vetéltek el, a szeme ismét látott, és jobb volt, ha nyitva tartotta, mintha ráhajtotta volna szemhéjait.

Sajátos életfilozófiája alakult ki. Tudta, hogy az ő számára most két dolog fontos. Először is le kell szoknia arról, hogy két keze van, másodszor pedig hozzá kell szoknia ahhoz, hogy csak egy keze van. Sokat gondolkozott azon, hogy lehet-e ezt egyszerre, vagy külön-külön kell megszokni ezeket. Mert azt már ekkorra igen jól tudta, hogy egy munkásember számára a kettő nem ugyanaz. Sajátos életfilozófiája mellett, vagy éppen ennek egyik alapjaként sajátos súlyrendszere is kialakult. Tudta, érezte, hogy ami a világ számára egy kiló, az az ő számára nem annyi. Több mint egy kiló. Szinte szó szerint eszébe jutott, amit a vájártanfolyamon tanult: „A bányászcsákány a vájár egyik legfontosabb kéziszerszáma ma is. Vannak egy- és kétnyelű csákányok. A csákány súlya 1 és 2,5 kg között váltakozik. Legfontosabb csákánymunka a réselés és a munkahely egyengetése..."

Az egyik napos délelőtt, amikor a felesége elment a boltba, Pataki Béla fél kezére támaszkodva feltápászkodott a pokrócról, és befűzetlen bakancsában odaszédelgett a kertkapuhoz. Óvatosan kinyitotta, és bement a körtefához. Darazsak rebbentek szét, s ahogy felnyúlt az ágak közé, ahogy hozzáért a gyümölcshöz, az máris a tenyerébe csusszant. Nem kellett leszakítani. Csak odatartani a kezét. Érezte a körte súlyát, napmelegét, nézte meleg színeit, aztán beleharapott. Élvezte az ízét, illatát. Aztán meglátta a hintát. A kis gyerekhintát. Mozdulatlanul és árván függött a négy vékony kötélen. Sokáig nézte, s közben elfelejtkezett a körtéről is. Egyszer csak mintha megmozdult volna a hinta. Mintha a napsugarak lódították volna meg. Vagy talán ő szédült meg egy pillanatra? Szinte nem is gondolkozott, csak ment a hinta felé, mert az hívta, húzta magához, kínálta magát. Éppen hogy csak belefért. Beleszorította a testét, aztán fél kezével megfogta az egyik kötelet, közelebb húzta magához a térdeit, és meglódította a hintát. Vele ingott az egész fa, nemcsak az az ág, amelyik a hintát tartotta. Érezte, hogy elálmosodik, tudta, hogy itt fog elaludni, ha azonnal nem megy el innen. De maradt. És a hinta leheletnyit mozgott vele előre-hátra, mintha a szíve hajtotta volna. Lehúnyta a szemét...

Így talált rá a felesége. Ült a hintában, befűzetlen bakancsba dugott lába a földön nyugodott, kezével erősen markolta a hinta kötelét. Sütött a nap, sugarai a fa levelei között is megtalálták az arcát, fakó haját, szőrös, nyugodt arcát. Az asszony sokáig nézte a szundikáló embert, aztán a szájához kapta a kezét, hirtelen elfordult, és könnyeivel küszködve kiment a kertből.

Ez a nyár szinte téglává égette Pataki Bélát. Az embercserép azonban nem törik olyan könnyen.

A vénasszonyok nyara olyan lassan úszott el a bányatelep fölött, mint az ökörnyál. Meg-megakadt még egy ideig a hegykoszorú csúcsán, és fülledt, álmos meleget bocsátott a házak piros cserepeire. A hegy déli oldalán cukorrá érett a szőlő, az erdőben piroslott a csipkebogyó, és az egyik kertben második virágját bontotta az orgonabokor.

Pataki Béla az udvar sarkában, a diófa alatti szőlőlugasban ült a kis sámlin. Kinyújtott lábai kilógtak a lugas árnyékából, meztelen talpával a ferdén bezuhanó napfénynek támaszkodott. A két otromba fapapucs gazdátlanul hevert mellette. A férfi tenyerével végigtörölte izzadó arcát, aztán derékig kigombolta az inget. Egy kézzel ügyetlenül cigarettát kotort elő a szinte lemezzé merevült munkásnadrág zsebéből, a dobozt két térde közé szorítva meggyújtotta rajta a gyufát, aztán tüzet vett a cigarettára is. Ahogy kifújta a füstöt, kínjában megcsikorgatta a fogát. Szívta a cigarettát és várt.

A kapu nyikorgására Pataki Béla felkapta a fejét. A kerten keresztül futott a gyerek, lóbálta az iskolatáskát. Amikor az udvarra ért, és meglátta az apját, megtorpant. Lecsendesedett. Megállt egy pillanatra, kifújta magát. A szeplős, vézna gyereket pirosra pirította a napfény. Haja boglyos volt, csak a homloka sarkán kényszerült egymás mellé néhány vékony hajszál, egy fürt, mely felcsavarodott a feje tetejére, mint forgószélben a hosszú szálú gyenge füvek. A gyerek nézte az apját, aki nem mozdult, és aki arra gondolt, hogy a kisfia fél a félkarú apjától. A gyerek lassan mozdulva, koppanó léptekkel bement a téglajárdán a konyhába. A férfi eldobta a cigarettavéget, és sokáig nézte, hogyan ég, parázslik a földön, és szinte kiszikkasztja forróságával maga körül a földet.

Később a gyerek kijött a konyhából, és távolabb, a múlt évben kivágott almafa törzsére ült. Lekváros kenyeret evett. Néha egy-egy falatot odadobott a köréje gyűlt csirkéknek. Aztán elfogyott a kenyér, de a csirkék ottmaradtak, és úgy ültek le sorban a fatörzsre, mintha közel lenne az este. Később oldalra fordították a fejüket, és a magasba néztek. Egy csapat galamb körözött a háztetők fölött. A gyerek is utánuk kapta a fejét, de aztán már nem a galambokat, hanem a színes papírsárkányt nézte, amelyet a Török-hegy felett lebegtetett a szellő.

Pataki Béla leeresztett szemhéja alól is jól látta a gyerek minden mozdulatát. És amikor kinyitotta a szemét, látta a kopár hegygerincen szaladgáló gyerekeket is, amint megpróbálják a magasba lendíteni a színes papírból készült repülőtesteket. Hirtelen szeretett volna felállni, de érezte, hogy a szőlőkacs beleakaszkodott a hajába, és visszahúzza a tehetetlenségbe. Csak egy pillanatig tétovázott, aztán egy kézmozdulattal félresöpörte a szőlőindákat. Felállt. Érezte, hogy szédül, de aztán határozott léptekkel bement a konyhába. Öltözni kezdett ügyetlenül, egy kézzel. Az asszony csak nézte, aztán pityeregve segített neki. Nem kérdezte, hová készül, a férfi meg nem mondta.

Mikor fekete ünneplő ruhában végigment az udvaron, a gyerek lecsusszant a kidöntött fatörzsről, és csodálkozva nézett az apja után. Pataki Béla pedig csak ment a téglajárdán, egyenesre feszített derékkal, és az sem zavarta, hogy a zakó egyik ujja üresen lógott a teste mellett.

A boltban mindent bevásárolt, ami sárkányépítéshez kell. Színes papírt, ragasztót és három nagy gombolyag zsineget. Azzal sem törődött, hogy a háta mögött két öregasszony összesúg: „Elszítta az eszét a bánya..." Olyan csend volt a boltban, amikor fizetett, hogy minden pénzdarab koppanását külön lehetett hallani. Utat engedtek neki, és ő elfogadta.

Az új bérház építésénél annyi nádat kapott, hogy akár hat sárkány építéséhez is elegendő lett volna. Szívdobogva ment hazafelé. Azon spekulált, hogyan is kell a sárkányt megépíteni. Régen volt már gyerek, úgy érezte, nem emlékszik rá. De aztán eszébe jutott sorra minden. Nem. A sárkányépítést nem lehet elfelejteni, amíg él az ember. Sohasem.

A lugas előtt kiterítette a pokrócot. Mind a négy sarkához odaballagott, és egyenként kisimította. Aztán a közepére lerakta a zörgő papírt, a zsineget, a nádat, ollót, kést, borotvapengét, ragasztót, colstokot. Nagyot sóhajtott, két térdre ereszkedett, és nekilátott a munkának. Egy kézzel.

Hamarosan leült pihenni. Látta a feleségét, aki először a konyhaajtóból nézte, de aztán közelebb jött. A gyerek még mindig a fatörzsnél ácsorgott, és érdeklődve nézte az apját.

Pataki Béla óvatosan a térdei közé szorított két nádszálat, a pengével összefaragta őket, aztán csak annyi ragasztót tett közéjük, hogy ne engedjék el egymást. Vékony zsineggel körültekerte az illesztés helyét, és fogával fogta meg a zsineg egyik végét, hogy megköthesse. És ekkor hirtelen eltört, elszakadt, szétesett minden. A férfi dühében majdnem felordított, de aztán csak nyelt egyet, és újból kezdte. Maga sem tudta, miért, magában egészen halkan motyogta is, de inkább csak gondolta, amit csinált. „Megfaragom az egyik nádat. Igy... Aztán a másikat. Igen... Rendben van. Sikerült. Most egy kis ragasztót teszek rá. Nem sokat. Csak egy keveset. Csak egy cseppecskét. Ezután a két térdemmel összeszorítom. Nem erősen, csak lágyan, össze ne roppanjanak. Igy... Most megkötöm..."

Ekkor vetődött rá a gyerek árnyéka. Ott volt előtte. Pataki Béla ültéből felnézett a fiára. Legszívesebben eldobott volna mindent abból az egyetlen kezéből és magához ölelte volna a gyereket. De nem tette. Tovább csinálta a sárkányt. És ekkor a gyerek szeplős kezének vékony, szeplős ujjai megfogták a zsineg egyik végét. A férfi ismét felnézett, mire a gyerek mellé telepedett a pokrócra, és máris kötötte a spárgát oda, ahova kellett és ahogyan kellett. A férfi a gyerek kócos haját nézte, illatát is érezte. Közben olyan cigarettaéhség fogta el, hogy alig tudott uralkodni magán.

Csendben, szó nélkül, három kézzel dolgoztak ketten, harmadikként az asszony figyelte őket. A férfi észrevette az asszony szemében a könnyeket, azt is látta, amikor a felesége bement a konyhába.

Készült a sárkány.

A Török-hegy felé menet az utcán utánuk bámultak. Sárkányt vitt a félkarú Pataki Béla, a fia meg mellette aprózta lépteit. Felkapaszkodtak a gerincre, levetették a cipőjüket. A gyerek türelmetlenül topogott a fűben. A férfi kiegyenesedett. Egyetlen kezében magasra emelte a sárkánytestet, a gyerek meg a zsineggel a kezében elfutott. Kirántotta a sárkányt apja kezéből, amibe belekapott a szél, és a magasba lendítette. Két szélénél, ahol meg volt kötve, meg-megrángatta magát a sárkány, mint a makrancos, kényeskedő gyerek a vállait. Aztán dacosan felvetette az elejét, mellét, egész testét odakínálta a szélnek, nekitámaszkodott a levegőnek, amely egyre feljebb és feljebb hajtotta. Futott a gyerek, bukdácsolt utána az apja, a gombolyagon alig maradt a zsineg-ből. A sárkány már a völgy felett repült, egyre kisebb lett, a farka szinte egy szinten úszott, lobogott utána.

Lihegve megálltak, és az ég felé fordított arccal mindketten a sárkányt nézték. A férfi leroskadt a fűbe, a gyerek leült mellé, és a sárkányról lassan az apjára fordította a tekintetét.

— Repül — mondta, és nevetett hozzá.

A férfi bólintott, és ő is mosolygott.

Lassan esteledett. Fent a hegyen még világos volt, a völgybe, a házak közé azonban már nem sütött be a nap. Az egyforma háztetők kéményeiből vacsora előtti füst szállt egyenesen felfelé. Már éppen be akarták vontatni a sárkányt, mikor a zsineg hirtelen elszakadt, mégpedig fenn, a magasban. A sárkány egy pillanatig még mozdulatlan volt, aztán táncolni kezdett, és lassan, szinte játékosan lehullott a kék ég faláról a völgy zöld szőnyegére. Felhúzták a cipőt, és lementek a sárkányért. Mire a férfi leért, a gyerek már a kezében tartotta. Nem történt semmi baja.

Aztán elindultak hazafelé. A gyerek vitte a sárkányt, magasan a feje fölé emelte. A nap átsütött a piros papíron, és megfestette a gyerek fehér ingét, a fejét, és eltüntette a szeplőket az arcáról. A gyerek másik keze apja tenyerébe bújt. Kézenfogva mentek haza.

— Apu — szólalt meg váratlanul a gyerek, és felnézett az apjára. — Mondd, miért esik le a sárkány, ha elszakad a zsineg, amivel pedig a földhöz van kötve? Mondd, miért?...

Pataki Béla nem szólt semmit, csak szorosabbra fogta egyetlen kezével a kisfiát.

1966 MÁR 17

Gergely Mihály:

A fogoly és a fegyőr

Fáradt volt a fegyőr, az első tanú kihallgatása közben elszundított. Hátát a pad támlájának vetve, könyökével a karfára támaszkodva aludt. Még ébren volt, amikor sapkáját mélyen a homlokába húzta, hogy ellenzője egészen eltakarja a szemét, mert érezte, képtelen lesz végigülni a délelőtti tárgyalást. Legszívesebben szabadnapot kért volna mára is, vagy felmentést ez alól a szolgálat alól, de mostanában annyi külön kérése volt, hogy egyikkel sem mert odaállni a szolgálatvezető elé. A tárgyalás is unalmas volt, a tanú, idős, aszott kis öregember, alig hallhatóan, szűkszavúan felelgetett a tanácsvezető bíró kérdéseire. Amikor a bíró elkezdte felolvasni a tanúnak a rendőrségen és az ügyészségen fölvett vallomását, a hadaró, monoton duruzsolásban pillanatok alatt leragadt a szeme.

Álmodott is a fegyőr, különös módon egy katonakori élményét élte újból az álom mesevilágában. Az első nagy menetgyakorlaton masírozott, de most mindjárt meg is érkeztek abba a kis faluba, halálos kimerültséggel roskadt le egy parasztház asztala mellé, negyedmagával, ahová egy idős néni beinvitálta őket. Bor is került az asztalra, s ő eltikkadtságában nagyot húzott az üdítő italból. Az öregasszony a fiairól mesélt közben, a két fiáról, akik a Donnál vesztek el, és talán egy korty italt sem kaptak senkitől, ha megszomjaztak. A fiúk odalettek, ők meg ittmaradtak ketten, vénülő vénségek, erőtelenek a földdel, erdővel való birkózáshoz. Meg is mutatta az asszony a fiúk fényképeit, sok volt belőlük, beborították a két ágy fölött a fehér falmezőt.

Arra ébredt, hogy valaki kétszer is oldalba böki. Az első után még rá akart förmedni borozó katonacimborájára, amiért a pihenőn sem nyughat, de szerencséjére a második figyelmeztetés idejében átléptette az álom küszöbét. Szemhéja rögtön kipattant, de a fejét nem kapta fel azonnal, nehogy ezzel árulja el magát. Még oldalra sem pillantott, hanem kezének egy unatkozó, lomha mozdulatával végigsepert a nadrágján, mintha valami piszkot távolítana el róla. Csak ezután emelte fel a fejét, hogy a bíróra nézzen, aki még mindig a kis öreg vallomását olvasta. Az öregember éppen úgy állt előttük, az egyik ülnök is szunyókált még, a jegyzőkönyvvezetőnő a keresztrejtvényébe merült, s bal oldalán a fogoly is moccanás nélkül üldögélt, kissé lehajtott fejjel, konokul nézett maga elé.

Végre megpillantotta a századost, a parancsnokhelyettest, amint tapintatosan, hogy ne zavarja a tárgyalást, belépett a bíróság előtti négyszögbe, leült az ügyészi pulpitus elé állított padra, és fürkészőn végignézett hármukon.

A fegyőr ma nem számított ellenőrzésre, hiszen tegnap járta végig a tárgyalótermeket a százados, mai látogatása igazán szokatlan és váratlan volt. Magán érezte a százados vizsgálódó tekintetét, de ösztönös védekezésében hibátlanul játszotta végig a szerepet.

Néhány perc után a százados kiment, a fegyőr megkönnyebbülten felsóhajtott. Szerencsésen megúszta, mert a százados őt is kiparancsolhatta volna a teremből, ha magában úgy dönt, hogy tetten érte őt, amint elaludt az őrizetére bízott fogoly mellett.

Kíváncsian kezdte szemügyre venni a foglyot, aki felébresztette, akinek köszönheti, hogy egy súlyos fegyelmi büntetéstől, s egy nehezen jóvátehető rossz minősítéstől megmenekült. Éppen ezekben a hetekben esedékes az előléptetése, és a fizetésemelés, nagyon számítanak már arra a kis pénzre.

A fogoly mellé ma osztották be először, csak annyit tudott róla, hogy megfojtott egy öregembert, akinek az ékszereit akarta ellopni. Társa, a másik őrmester mondott róla ennyit is, ő már napok óta kísérgeti.

Most először nézte meg jobban a foglyot. Fiatal ember volt még, nem lehetett több harmincháromnál. Magakorú. Simára borotvált, telt, kerek arca majdnem szép volt, biztosan sok nő szeme megakadt rajta. Szeme a konok maga elé nézésben keskeny réssé szűkült, orrnyergéről két mély ránc kúszott fel a homlokára, mely széles és magas volt. Mint valami tudós homloka, gondolta a fegyőr.

Percek óta tartott ez a leplezetlen szemlélődés, de a fegyőr nem találta meg szomszédján a bűnözők jól ismert jegyeit, melyek segítségével könnyen átláthattak a foglyokon, akikkel a börtönben, s idefent a tárgyalótermekben immár tíz esztendeje dolga van. Látszólag, első pillantásra, szinte közönyösen nyugodt volt a fogoly, de a fegyőr egymásután felfedezte rajta a rejtőző rettegés jeleit: az orrnyereg fölött összepréselődő ráncokat, az állkapocs összeharapásával megfeszülő, majd elernyedő izmok játékát, és a pillanatra sem pihenő kezét. A keze árulkodott legbeszédesebben, az egymást tördelő, gyürkésző erős, hosszú ujjak.

Végre megmoccant a fogoly és kitáguló, nagy szürke szemét ráemelte.

Zavartan kapta el tekintetét a fegyőr, azután már csak óvatosan oldalozó pillantásaival figyelte a foglyot.

A bíró szünetet rendelt el. A másik őrmesternél azonnal megcsörrent a bilincs, rákattintotta a fogoly feléje nyújtott csuklójára. Egyszerre álltak fel mind a hárman, hogy kinyújtóztassák izmaikat. Társa a kifelé igyekvő hallgatóságot vizsgálta, ő pedig elővette a dózniját, s odatartotta a fogoly elé:

— Dohányzik?

— Igen. — Már nyúlt is érte, megbilincselt keze ügyesen mozgott. — Ha adna tüzet is!

Rágyújtottak. A fogoly egymásután többször is mohón leszívta a füstöt, miközben elnézett mellette.

— Köszönöm, őrmester úr! — mondta, riadt vibrálású szeme most megállapodott az arcán. — Igen jólesik!

Fiatalabb társa egy bentmaradt, hosszú hajú nővel kezdett szemezni. Igazán jóképű, erős férfi volt, ismerte szoknyabolond természetét, gyakori, gyors sikereit. Máris egymásra mosolyogtak.

Ők meg hallgattak. Fújták a füstöt, tekintetük néha találkozott, mintha szeretnének egymásba látni.

— Beteg az asszony — szólalt meg halkan a fegyőr —, ma éjjel is alig aludtam!... Valami női baja van, a kórházból már hazaküldték, hogy majd rendbejön, csak pihenjen. De hogy pihenhet egy kétgyerekes asszony!...

A fogoly cigarettája hamar elfogyott, a bíróság még nem mutatkozott. A fegyőr megkérdezte:

— Elszívna még egyet?

A fogoly kemény, merev arca alig észrevehetően meglágyult, szemében a meglepetés és hála volt.

— Ha adna!

Most már nem sietett, lassan, minden slukkot külön ízlelve szívta a Kossuthot.

— Magának van családja? — kérdezte a fegyőr.

— Van. Feleségem, meg egy kislányom... Most négyéves a gyerek.

— Itt van az asszony a hallgatóság közt?

A fogoly a fejét ingatta, szeme ismét megszűkült.

— Nincs.

— Akkor biztosan tanúnak van beidézve, addig pedig nem ülhet be a hallgatóság közé, míg ki nem hallgatták... Maga kérte, hogy hallgassák ki?

A fogoly megint a fejével felelt előbb.

— Nem — válaszolt aztán. — Nem... Nem voltunk valami jól, az utolsó két hónapban már nem is éltem otthon.

A bíróság bevonult, folytatódott a tárgyalás.

A fegyőrt másnap is a gyilkos mellé osztották be. Ezen a délelőttön mindjárt a második tanú a fogoly felesége volt. Középtermetű, elgyötört, nyúzott nő. Hangja rettenetesen keserű, halkságával is húsba maró ostorverés, a fogoly arcán pihenés nélkül rángtak az izmok, egymást gyúró ujjai megmegroppantak. Pedig nem vádolt az asszony, csak tényeket sorolt fel. A találkozásukat, a szerelmüket, amelytől remélte, hogy képes lesz visszatartani újabb bűnöktől a férjét. Mert tudott addigi tetteiről, igen, mindent elmondott neki a férfi. Aztán az újrakezdődő csavargás, amit ő istenverésnek nevezett, a leküzdhetetlen, különös nyugtalanság, mely aztán ismét bűnbe és börtönbe vitte a férjét.

Az asszony elsírta magát, a bíró várakozott, még lett volna kérdése.

— Köszönöm! — mondta aztán a bíró. — Eltávozhat, kérem, vagy helyet foglalhat a hallgatóság soraiban!

Az asszony, zsebkendőjével eltakart arccal, ment hátra, leült az egyik padba.

A fegyőr nem tudta róla levenni a szemét, annyira felkavarta a vallomása. Az asszony azonban eltűnt a látóköréből, így hát visszatért a foglyhoz. Most látta, hogy fénylik a szeme, félig nyitott szájjal, gyorsan szedi a levegőt, és sokáig nem tudott megnyugodni.

Vagy egy óra múlva szünetet rendelt el a bíró. A fegyőr megint megkínálta cigarettával a foglyot, de az sietve így szólt:

— Őrmester úr! Beszélhetnék a feleségemmel?... Csak öt percre legalább!... Szeretném neki elmondani...!

— Várjon, szólok a tanácselnök úrnak!

A fogoly önkéntelenül tette meg a három lépést a fegyőr után, aki tisztelgett, s előadta az ő kérését.

A bíró a vaskos iratköteget rakta össze, aztán a fogolyra nézett.

— Én megengedném, de már egy félórája elment a felesége.

— Hát... hátha... hátha odakint vár! — dadogott zaklatottságában a fogoly.

— Nézzen ki, őrmester elvtárs! — szólt a bíró.

Az őrmester visszatért, jelentette, odakint sincs az asszony. A bíró keze kissé meglebbent, mintha mondaná, nem

Bozsik István illusztrációja

tehet többet. A fogoly megköszönte a jóindulatát, aztán odament a padhoz, leroskadt rá. Térdére könyökölt, tenyerébe temette az arcát, úgy maradt percekig.

A fegyőr nem szólt hozzá, csak állt mellette, hol jobb, hol bal lábára helyezte testsúlyát, de azt is zajtalanul, hogy ne zavarja a másik gondolatait.

— Gyújtson rá, az most jót tesz! — szólalt meg aztán a fegyőr.

A fogoly elfogadta.

— Meg lehet érteni az asszonyt is — mondta a fegyőr. — Neki se könnyű...

A fogoly hallgatott.

— Testvérei vannak?

— Húgom meg öcsém.

— A szülei élnek még?

— Élnek.

— Akkor talán velük beszélhetne most... Valamelyikükkel.

A fogoly a fejét ingatta.

— Miért?... Nem akar velük beszélni?... Biztosan jót tenne most magának, ha szót váltana valakivel a családból!... A tanácselnök úr megengedné, hallhatta!

— Nincsenek itt.

— Egyikük se?

— Senki.

A fegyőr megütközve elgondolkodott.

— Nem is voltak itt, egy nap se?

— Nem.

A fegyőr döbbenten elnémult.

A következő nap került sor a perbeszédekre. A fegyőr már izgatottan várta, hogy abból megtudja, miféle sorsa is volt a fogolynak, hogyan lett belőle gyilkos, és mi vár rá. Noha éppen aznap reggel jegyezte meg a társa, „kötelet kap a fickó; bár olyan biztos lenne az én ötös találatom!"

Az ügyész felsorolta a harmincegyéves vádlott bűntetteit, mind a tizennyolcat. Lopás, csavargás, tizenötéves fejjel homoszexszuális férfival való barátkozás (aki lakást kínált neki és ágyába fektette), s akit aztán ki akart rabolni, ezért majdnem halálra késelte. Börtön, szökés, újabb lopás, csavargás, újra börtön. Az utolsó tizenhét évéből tizennégyet töltött börtönben. S végül a legutolsó, az öreg férfi, aki a Nyugati pályaudvar előtti hirdetőtáblától hívta meg magához a lakást kereső fiatalembert. Megvacsoráztatta, és a szépen berendezett kétszobás lakásában maga mellé fektette a rekamiéra. A bűnözés visszaeső jellege és társadalmi veszélyessége miatt az ügyész a legsúlyosabb büntetés kiszabását kérte.

A védő, noha hivatalból rendelték ki, mert a foglyoknak nem volt pénze ügyvédre, meglepően hatásos és meggyőzően érvelő beszédet mondott. Ő is elismerte az elkövetett bűntettek nagy számát, és a legutolsónak, a gyilkosságnak jóvátehetetlen voltát, ő azonban az okokat kutatta inkább. A fogoly hányatott életéről beszélt. A durva lelkű, részegeskedő, családtagjait verő uradalmi cselédkovács fiának örömtelen, rideg gyermekkoráról. Hétéves volt a fogoly, amikor apját a frontra vitték. Pár hónap múlva megérkezett a Vöröskereszt értesítése az apa hősi haláláról. Az anya azért várta egy évig, öt évig, aztán 1946-ban újból férjhez ment. Egy év múlva hazatért az apa. Ő is megnősült, de a gyerek egyik családnál sem talált otthonra. Ragaszkodott volna az apjához, de valahányszor beállított hozzá, mindig visszazavarta az anyjához. Ott pedig a mostohaapa nem tűrte tovább. Tizenkét éves volt akkor, s elkezdődött az otthontalan gyerek szinte kikerülhetetlen életútja.

Kilenckor kezdték a perbeszédeket, negyed tizenegyre be is fejezték. A két őrmester visszavezette a foglyot a börtönbe. A liftre várniok kellett.

A fegyőr elnézte a makacsul hallgató foglyot. Most már jobban értette.

— Szegény ember, magának aztán rosszul sikerült az élete! — szólt a fegyőr.

— Remélem, most már tudja, mi jár magának? — mondta keményen a másik őrmester.

Társa szavaira a fegyőrben valami összerándult, de mielőtt megszólalhatott volna, a fogoly azt felelte:

— Tudom... Már az elején tudtam, őrmester úr, amikor lopásért őrizetbe vett a kerületi rendőrség, és én a második napon beismerő vallomást tettem... Mert már nagyon elegem volt mindenből! Az egész életből elegem volt!

— Ravasz volt maga azzal a beismerő vallomással! — mondta az őrmester. — Kitanulhatta idebent, mit számít a bíróság előtt az őszinte, töredelmes beismerés!... És akkor már nyilván eszébe jutott, miután az öreget megfojtotta és kirabolta, egy hét múltán eszébe jutott, hogy otthagyta a levetett ruháját a lakásban, és benne néhány igazolványát is! Még arcképes igazolványt is! — Felnevetett. — Oltári nagy pancser maga, hallja! Nem is érti az ember!... Ez a tizennyolcadik esete, és olyan szarvashibát követ el, amit az első bűncselekményes nem enged meg magának!... Nagy pancser, maradt volna meg a szakmájánál, asztalosnak!

Fölérkezett a lift, beszállhattak.

A fegyőr szabad idejében is sokat törte fejét a fogoly sorsán, otthon is, miközben igyekezett elvégezni felesége helyett, amit csak tudott. Mosogatott, takarított, kimosta a gyerekek ruháját, közben gondolkodott. És titokban egyre erősebben remélte, hogy megússza tizenöt-húsz évvel a fogoly. Még sosem fordult elő vele, hogy így drukkoljon valamelyik börtönlakóért, de különös módon most nagyon örült volna, ha ez a fogoly életben marad. Mégsem mert nagyon bizakodni, tudta a bíróról, mindig a legszigorúbb ítéletet szabja ki.

Három nap múlva volt az ítélethirdetés. A fegyőrt ismét a gyilkos mellé osztották be, a szoknyavadász őrmesterrel együtt.

Mikor a tanácselnök kimondta: a bíróság mindezekért összbüntetésül halálra ítéli, a fogoly várakozón kimeresztett szemhéjjal, mint egy elszakadt redőny, lezuhant, és megtántorodott.

A fegyőr majdnem féloldalra fordulva figyelte a foglyot, baljával még idejében nyúlt ki, hogy megtámassza a mereven hátrahanyatló testet. Egy-két pillanatig tartotta is, amíg a fogoly összeszedte magát.

Ismét várakoztak kicsit a liftnél.

— Ha nem kapok kegyelmet, az lesz az utolsó kívánságom, hogy maga őrködjék mellettem a siralomházban! — szólt fojtott, rekedt torokhangon a fogoly. — Ennyit csak teljesítenek!

A szépfiú őrmester jóízűen felnevetett.

— Még mit nem, majd éppen innen adnak magának díszkíséretet! ... Sophia Loren nem kellene, utolsó kívánságnak?... Ne ejtsek egy-két szót az érdekében?

— Ha úgy kívánná, csak kérje, én elvállalom — mondta csendesen a fegyőr. — De hátra van a Legfelső Bíróság, meg a kegyelmi kérvény az Elnöki Tanácshoz; még reménykedhet!

— Hülye! — mondta az őrmester. — Miért nem mentél papnak vagy védőügyvédnek ezzel a nagy szíveddel?!

Kattanva ért fel a lift, aztán gyors alámerüléssel vitte őket vissza a börtönbe.

Mondjuk, hogy költők vagyunk...

(Portré Akác Istvánról)

Megszámlálhatatlan estét barangoltunk át ketten, búsan, vagy éppen vidáman, és ha együtt csavaroghattunk, éreztünk valami hatalmast, amit elhivatottságnak és beképzeltségnek egyaránt lehet nevezni. Jártuk a poros-kormos miskolci utcákat, azokat, melyeket író talpa sokáig nem koptatott mindezideig. Elkóborolnak innen a város fiai — s csak dühödt, vagy szomorú panaszukat küldik vissza. Mert megtalálhatjuk a rossz anyát, de az anyát mindig megidézzük, éppen panaszunkkal. Szülőföldünk városával is így vagyunk.

Esténként elmegyünk Szabó Lőrinc szülőháza előtt. A napokban mondja Pista:

— Nézd, bedöntötte az egyik sarkát egy teherautó...

Később arról beszélgettünk, hogy miért mostoha ez a város íróihoz.

●

Barátságunk 1958 tavaszán kezdődött. Hogy először mikor láttam? Arra nem emlékszem. Ő úgy tud megjelenni társaságban, hogy észre sem veszi, aki nem ismerte addig. Szava halk, fogalmazása bizonytalan. Hogy mindenkorra barátság köthető vele, azt a kettőnk esetében ő bizonyította félszegsége mellett is elsőnek.

Irodalmi kirándulásra indultak vagy harmincan, Miskolcról. Írók, költők, és olyanok, akik azóta lemondtak az ambíciókról. Hatalmas IKARUSZ áll a Sötétkapu előtt — félig sem tellett meg. Mi ketten izgatottak voltunk. Azaz, csak én... Elvisznek-e magukkal? hiszen hely bőven volt.

Nem akartak.

— Akkor én se megyek! — mondta Akác s láttam, hogy a csöndessége mögött vakmerő határozottság feszül. Hiszen lemaradni egy igazi kirándulásról, arról, amelyiken két felolvasó színpad is vár? — az üdvözülés sem ígért több örömöt és sikert.

... Együtt utaztunk Edelénybe és Rudabányára — hiszen Pista akkor már „befutott" költőnek számított Miskolcon. Legalább húsz verse látott napvilágot városunk orgánumaiban.

●

Ady mindennapos témája. Mindig tud róla újat, rendkívülit, sőt, hihetetlent is mondani. „Egyszer az öreg..." — kezdi. Úgy beszél róla, mintha együtt búsongtak volna, és maga is mellette sétált volna a Duna partján, amikor a Szajnáról álmodozott, majd a Szajna partján, amikor a Néváról beszélt.

Nekünk csak egy szennyes patak jutott, de ahhoz hűek vagyunk. Pedig de sokszor elátkoztuk a Szinvát és megfogadtuk, hogy majd tavasszal, vagy a nyár végén itthagyjuk... Hív és vár bennünket a Tisza... Szeged, a Duna... Pest.

Dehogy hívott, dehogy várt. Egyik sem. Csak mi hittük. Meg arra is gondoltunk, hogy ezzel fájdalmat okozunk a szennyes vizű pataknak és a városnak... és ha kiengeszteljük, nagyobb lesz az öröm.

Az ember rengeteg csalódást elbír. Pedig nagyon fáj mindegyik, különkülön is, de együtt leginkább.

●

Ezer történet, story hordozója — s kitűnő előadója. Mindig várom, hogy egyszer elém áll: „Nézd, ezt én írtam!" — s novellát, elbeszélést mutat. Talán a régi miskolci 28-as vagányokról, az Avas alatti nemzetközi zsebmetsző iskoláról, csendőrökön és rendőrökön tréfálkozó munkakerülőkről, hírhedt banditákról, kitartó strihelőkről, akikből oly sokan éltek a Vörösmarty utcán — valamikor, s ma is, mennyi törvényen kívüli ember lopakodik sötétségben. Talán apjától hallotta ezeket a történeteket? Vagy a megöregedett vagányoktól, akik esténként apró, álmos utcaközök földhányásain kuporognak, s szavaikkal visszaidézik, felnagyítják a múltat, a régi történeteket? Babel hallhatott hasonló meséket a Moldovánkán, Benya Krikről, a Királyról, az Odesszai temető árkában.

Ám, ha Akác szigorú szerkezetű, szomorkás verseit olvasom, akkor elfelejtem azt a világot, s belémnyilallik az igazság: minden szavával azokat az apró utcákat, fásult lelkű vagányokat, fáradt testű munkásokat félti. Éppen azzal, hogy a szépre tanít, a szépet követeli s reményeli a jövőtől, mely a jelenből gyökeredzik. Akkor csak a költőt látom, értem.

Ez erős törvény is egy rendben, egy költő ars poeticájában.

●

Betegsége nem engedi, hogy hosszabb időn át hivatalban dolgozzon. A versekből pedig nehéz lenne megélni. Most ösztöndíjat kap az Irodalmi Alaptól, s nyugodtan dolgozhat első kötetén. Régen tervezi s csinálja már első kötetét. Néha, úgy érzem, az igényesség már-már görcsösen bántja. Tulságos precizitásáról sem tud leszokni. Legfeljebb engedett belőle... Ha egy vessző nincs a helyén, vagy egy h betű szára halványabb, már kételkedve kérdezte: — Nem nézik ezt n-nek a nyomdában? Mert abból botrány lenne...

A Napjaink első számában (a város irodalmának nagy ünnepe volt az) elírták a nevét. Akácz.. cézével cé helyett. — Teremtőm, mondom, ebből botrány lesz!

Nem lett! Csak szomorúan nézett maga elé, amikor meglátta. Valóban igaz: a városnak első olyan tehetséges költője, aki nemcsak itt született, de aki nem hagyja ott Miskolcot, és nem tudták megtanulni a nevét helyesen leírni... Ez — szomorú.

Azóta megtanulták már. Nemcsak Miskolcon. Minden magyar irodalmi újság, folyóirat közölt s közöl verseiből. Sőt, ***országos napilapokban is*** *egyre sűrűbben jelentkezik.*

●

Nem lehet kiszámítani, hogy az ember cselekedete, alkotásának nagysága, mennyisége, minősége milyen mértékben függ össze hitének erejével. Hiszen a hit ereje sem mérhető. Mint az irodalom példázza a legfényesebben: a műveket az idő súlyozza le, — a verset sem lehet lemérni. De a hit — az nagyon kell. Különben egy kezdő, szinte még csak szándékaiban kezdő költőnek, írónak. Az erős akarat még nem azonos a hittel, de az erős hit akaratot is teremt az emberben.

Mindkettőnkben az erős hitet Kuzmányi Gusztáv palántálta el. Az estéink sorát évekkel ezelőtt még az Értelmiségi Klubban töltöttük. Ady, József Attila, Szabó Lőrinc egy-egy verséről „folytatásokban", a befejezést másnap estékre hagyva vitatkoztunk. Egy ilyen vitánkat rendőrnek kellett befejeznie, mert az egyik könyvtáros azt találta mondani, hogy Hidas Antal nagyobb költő, mint József Attila. Akác meg akarta verni a szerencsétlent... s mert nem engedték, hát majdnem sírt dühében.

Hitünk volt — akkor még helyünk is, ahol az esti órákat hasznos vitákkal töltöttük el. Az akaratot is „kitenyésztettük" magunkban.

— Mondjuk, hogy költők meg írók vagyunk — hajtogatta Akác. — És írjunk, írjunk... A nagyok is így csinálták.

Persze, jól tudtuk mi, hogy Thomas Mann-nak van igaza: az első és legfontosabb feltétele ennek a tehetség. De ennek eldöntése az idő dolga. A kortárs, a barát legfeljebb feltételez.

Akác Istvánról én feltételezem, sőt, bizonyosra veszem, hogy tehetséges költő. Az emberről is, akiről e pár mozaikot írtam, s versei is ezt bizonyítják — az itt bemutatottak s az eddig megjelentek is.

De az utóbbiak önmagukért tesznek vallomást. **BARÁTH LAJOS**

Akác István versei

Tietek lett

(A nyomdászoknak, akik soraim óraművét igazítják)

A betűk rendjét, a növő komolyság
új világát, kezetek sodra adja,
s ha eszméletetek egy pillanatra
fáradttá szürkül, jajong, elhull a szó.

S a papír-mezőn kuszaság burjánzik,
amely már soha ki nem javítható...

Barátaim, kiket naponta látok,
s óh, szomjas szívemmel mégsem érhetek
hű szívetekig, hittel segítsetek:
találkozásunk nemcsak kézfogás volt.

De férfi szándék, tudatos varázslat;
ezért vagyunk mi győzelmes emberek...

A tegezés közös jogáért vívni
fém-délelőttök lázában kezdtem én,
s kiteljesedett bennem a költemény
mint a gépek és a szorgos eszközök.

S mire a viszont-tegezést lemértem,
tietek lett ismét a súlyos érdem...

A teremtő tűnődés asztalánál
sört is ihatnánk együtt józan estben,
s ti mosolyognátok, hogyan igyekszem
megköszönni, amit bölcs fénnyel adtok.

És lobognának az örök-mély szavak
a nyughatatlan, szerelmes ég alatt!

A tárgyak megőriznek

Dallama van a fának,
fohásza van a víznek,
mindenben zene zendül,
a tárgyak megőriznek.

Mindennek varázsa van:
csóknak, emléknek, íznek,
mindenben zene zendül,
a tárgyak megőriznek.

Szerelmes áradások
szűz csillagokig visznek,
mindenben zene zendül,
a tárgyak megőriznek.

Virágének

Tavaszodván, szellők állnak
vizekben
s minden égről minden csillag
kilebben...

Tavaszodván, karcsú zápor
bokázik;
Tavaszodván, falu-város
megázik.

Tavaszodván, szűzek állnak
vizekben
s szerelmetes vágy jajdul a
szívekben...

Találkozások

Reggelek áradását
estek hűs megnyugvását
idézem most magamban.

— Igaz csókokat tagadtam
s a menetből elmaradtam...

S mikor itt fájok árván
mikor senki se vár rám
köd-lombú egek alatt
fölzengnek drága szavak!

S révedő szemem előtt
— mint tegnap s tegnapelőtt —
mosolyok arcvonások
látások látomások
teremtő lángja lobban.

S új hittel meghatottan
vallom hű szívetaknek:
áldassanak a legszebb
örök találkozások.

Ima

Modern korunk,
hány rejtelmed között
barangolt a szívem;
szelídségbe és vértbe öltözött,
s elmerült a csillag-idő ős vizeiben.

Modern korunk,
óh, mennyiszer révedt reám a rém,
s jaj, majdnem-majdnem elbukott
hajszolt szívem, szegény...

Mint bizánci templomokban
a díszes
ikonok,
kék éjeken úgy suttogtak a színes,
karcsú káprázatok.
S érezted, vergődve lobban
arcot-kereső mosolyod...

Lokál-sarkokban könnyeztek
a festett Máriák,
és én árvultan motyogtam
az együgyű imát:

„Az ösztönök még tiltakoznak,
de már az agy dúlt szövevényei
igent intenek a gonosznak.
A szív még nem engedi
földig tiporni magát,
de már lényem mélyében hordja
a hullás köd-alázatát".

A hajnalok, a hajnalok,
az ablakok, az ablakok,
utcák és terek.
Részeg bomlások, cimborák,
és így tovább, és így tovább; —
kúsza életed.

— A borzalmakból felriadva,
dallal vágyom a nyári napra.

Emberséges, tiszta időt iszom,
boldog szántó-vető.
A pihe-testű szavában bízom;
tán gyökerek társa lennék, bizony,
hogyha nem int meg ő...

Milyen kegyetlen úton át
jutottam én ide.
Múltam, a vádló ifjúság,
hívott a semmibe.
S mentő asszonyi képletet
írt sorsomra a szerelem hite.

Ó, most ujjongva zokogom
a száz húrú imát:
— A kedves fél ötkor mosolyt hoz,
akár a dáliák...

Csoóri Sándor: Kubai napló

A „fülszöveg" szerint nem útinaplót kap kezébe az olvasó, hanem írói vallomást, és én hittem is ennek az eligazításnak mindaddig, amíg — már közhelynek hatóan mondom, de így történt — egy éjszaka végigrobogtam, izgultam, élveztem a könyv kétszáz oldalát. Útinapló ez, szálltam vitába a „füllel", méghozzá kétszeresen az.

Végigkalauzol egy forradalmi országon a kezdő cicerone rutintalan, de épp ezért kissé lámpalázas, kissé jótékonyan nagyképű gesztusaival, és végigvezet egy emberi világ bensőjében, mivel „az agy és a lélek földrajzi tájain is folyton akad meglepetés". Persze a két út szorosan összetartozik: a külső, a tárgyi látnivaló nem pusztán ürügy a belső vidékek térképezéséhez, hanem hasznos segítség, késztetés, hiszen abban, hogy a belső tájakat a lélek erózíói olyanokra formálták, amilyeneknek a könyvből megismerhetjük, abban lényeges szerepe van a külső világ alakulásának, nevezetesen a kubai forradalomnak is.

Ezzel tulajdonképpen elmondtam a lényeget, de mivel lassan beletanulunk, hogy a jó bornak sem árt a cégér, és a recenzenst komolytalannak tartanák, ha ennyit írna: „Hasznos, szép könyv, tessék elolvasni!", hát megpróbálom — nem nehéz — részletesebben dicsérni.

1954-ben, amikor az Új Írás bizonyos szakaszokban közölte, valahogy „kimaradt a szórásból". Talán egy vagy két részletet olvastam el; tetszett, de fárasztó volt várni az újabb folytatást. Most a felfedezés örömével hatott.

A mottó soraiban minden út bejárására buzdít Csoóri, hogy a maga számára a gyakorlatban kiválassza a legfontosabbat, melynek élményeit befogadni a legtöbb rezonáló alapot sejteti magában. Mert utazhat az ember mondjuk Olhaóba, hogy a mandulaligetek kábulatából ne vegye észre a spanyol fasizmust, vagy kirándulhat Drezdába, hogy több tucat zsilettfenő alkalmatossággal, mint fő szerzeménnyel térjen haza, de aki emberekről, világról, történelemről akar megtudni valamit, annak az útjai eleve meghatározottak. Hiszen volt-e 1963-ban, röviddel a blokád felszámolása után fontosabb ország Kubánál? Ugyanakkor volt-e útleírónak akkora (képletesen szólva) szerencséje, hogy a bemutatandó terület adatait olyan földrajzkönyvből idézze, mélyet megjelenése után egy héttel nyilvánosan elégettek? Jimenez kapitánynak, a Tudományos Akadémia stukkerral közlekedő elnökének a forradalom előtt megjelenő könyve ilyen bűnös munka volt, mert arcába vágta a Batista-rezsimnek, hogyan él egy kubai paraszt, és mi történik a tengerparti játékkaszinókban.

Csoóri egy pillanatig sem titkolja, hogy Kubát vizsgálva a mi múltunkkal, jelenünkkel veti össze a látottakat, s hogy az eredmény nem egyszer elmarasztaló számunkra. Ahogy lelkendezik a fára szerelt imádságos kalitka mellé tűzött vérbeli agitáción, „csak aki művelt, az lehet igazán szabad", ahogy Castro felháborodását idézi Echeverria végrendeletének megcsonkítása miatt, abban kimondatlanul is ott hallom a mi antiklerikális mozdulataink félszegségét, a sunyin egymásra sandításokat, a lopva templomban esküdő mozgalmi embereink sóhaját.

Jó ez a könyv azért is, mert írója nem töm bennünket állandó ideológiával, hanem gátlástalanul beszámol például nőügyeiről is. Persze lehetséges, hogy a kalandok és a nőkre csodálkozások pusztán előkészítői a világ elé tárt (kubaiak által kényszerűen vállalt) vádnak: „Kuba Amerika bordélyháza volt", [illegible] szen és Amerikát első okként említve magunkban is fölfedezzük a felelőtlen hímet.

A napló legszebb oldalának tartom azt a részt, ahol teljesen ismeretlenül, tolmács és „program-szervezés" nélkül gyerekek fogják kézen az „idegent", hogy megmutassák neki a falu nevezetességeit. Líra, vagy valóban így történt? Példázat. Így *kellett* történnie. Nagy nyereség, hogy éppen egy költő vall nekünk Kubáról, akinek merész asszociációi minduntalan elkalandoznak a látható világról, hogy nagyobb összefüggéseket fogjanak át, múlt és jelen szövevényeit bogozzák és felfedezzék az eseményekben a jövő kovászát (latin-amerikai távlatok!). Említhetném a kakasviadalt, melynek pokoli előkészületeiből és véres tragikomikumából hányingerrel menekül, hogy elgondolkodjon az emberi atavizmuson, vagy a kubaiak dzsesszkábulatát, melyben egy történelmi, kollektív sznobizmust ér tetten —, de szinte minden lap új izgalmakkal telt. Abban pedig, ahogy a blokád feloldásától (a többféle forradalomtól!) eljut a haditechnika örökös egymást sakkoltatásáig, a lenini mondatot látom megelevenedni, mely szerint eljön az idő, amikor a fegyverek tagadni kezdik önmagukat. Nem idézi szó szerint ezt a mondatot, ahogyan József Attilát is idézőjelek szuronyai nélkül használja sokhelyütt, mert tudja, hogy éppolyan közkincs az már, mint a levegő.

A legkevesebb, ha azt mondom: Csoóri helyettem is járt Kubában, írt Kubáról.

(Magvető, 1965.) **SZABÓ ZOLTÁN**

Nemzeti Újság
Magyar Hírlap
Budapest, V., Pf. 188, 1364
Telefon: 188-926, 188-947
Nyomdai Rt. Budapest, VI., Révay u. 17.

— Körülbelül két hét telt el, amikor ismét megjelentek a csendőrök, egy újabb feljelentés erednyeként. Hát ilyen sokan vagyunk — dadogtam —, akik nem tűrik, hogy a kisgyermek elhessen? A csendőrök nem válaszoltak, egyikük Ádámra ordított: Hagyd a nadrágodat, kölyök, arra már nem vagyunk kíváncsiak!" — mert ő már felszólítás nélkül, azonnal húzkodta lefelé meglátta. Hiába mutatam fel az iratokat, hiába!

— Férjem rohant az esperes úrhoz, kit egy házkerületi gyűlésen talált. Amint megláta szegény, szinte vette a kalapját, otthagyta a gyűlést. Rohant a rendőrségre, s pár óra múlva úgy karomban tarthattam a remegő kisfiút.

Ádám vándorútja a csendőrség és otthona között folytatódott hónapokon keresztül, mert a szünetelenül érkeztek ellene a feljelentések — később, később, szemében könnyekkel B-né. — Állandó feljelentés éltünk miatta. A gyermek szívünkhöz nőtt, sajátunkként szerettük, de éreztem, nemcsak az esperes úr, de Isten előtt is kötelességünk megóvni a templomban, Istenházához tartozó kisfiút a rendőrök durva, bántó szavaitól.

Párt hét nyugalom következett, hittem, Isten meghallgatta könyörgésemet. Ám egyik napról a másikra ismét ott voltak a csendőrök. Rám parancsolták: csomagoljak a kölyöknek, mert ezúttal nem kerül vissza. Rémülten csitítottam Ádámot: az, hogy ki tekintendő zsidónak a Harmadik Birodalomban, egyedül tőle függ lenne, ha Dorner kisasszonyt mondjuk Deutschnak deportálnák, annak ellenére, hogy a tanúsítvánnyal, mentegetőzéséhez jobban illett az is tisztében ehajlotta tenni, mire az operett egészében értheti zavarral közölte, hogy feleségük szülő származású. Erre a marsall úr kijelentette: az, hogy ki tekintendő zsidónak a Birodalomban, egyedül tőle függ, mikor az egyik csendőr rám kiáltott: nem kell a sok cuca, annyira már nem lesz szükségük. Egy bőröndbe ruháskáit, ennivalót, mikor az ellátás ruha, kevés ennivaló. Kisebb hátizsákjába — mélyet vidám kiránduláskinkon vitt- tetten az engedélyezett dolgokat, azt hittam, kitől remélhetnének védelmet, ha Dorner asszony pártfogóból hiányzik a humorérzék?

Számason, a torka mélyéről nevetett a főhercegnek.

Dachau... Na, nem gondolam akkora Csak némi érdeklődésre ekkor nem tartózkodott. Miskolcon. Johamban a pályaudvarra. Hosszú vonatszerelvény állott ott marhavagonokból, melyek ablakaiba rácsokat szögeztek, nehogy valaki egészen öreg és súlyos beteg szökhessen. Ádámot, kit magukba rosszadtan, teljes apátiával nézett a közelük tett gyermeket. Végre valaki közülük egy arányag fatal férfit, bal kérésemre ölébe vette, magához ölelte Ádámot. Mintha a földhöz nőtött volna lábaim, gondolatok nélkül állottam, tekintettel, szemeimben véve az értelmi megrekintetemet. Ádámot, gondolatok nélkül állottam, tehogy az esperes úr ígéretéről nyilván tudomást szerezzünk a németországi rokonaink. Ez ma már erről van szó, hadd említsem meg fiatalabb árnyaa lehetőségét is, hogy rengeteg feladatot rónak ránk a szükségletei. A napilapok rónak hozzátérése enyhén szólva kezdetleges. Valóvetheti meg a hozzánk nyomatékkal kölmértékűen jelentkeznek, mert ott vannak len beosztottaktól, hogy hatásnál jelentkeznek, mértékben ér- vényt szerezzünk a német utasításoknak. Ha már erről van szó, hadd említsem meg fiatalabb árnyalatra nélkül

1969 APR 1021

Együtt a csillagokkal

ORAVEC JÁNOS ELBESZÉLÉSE

APÁM EMLÉKÉRE

Szokatlan alapossággal vizsgálgatta a szerszámokat, pedig a műszak még meg sem kezdődött. Tudtam, ez azt jelenti, hogy valami komolyabb munka vár ránk. Fejét mélyen a satupad fölé hajtva, egyenként vette szemügyre a csavarhúzókat, reszelőket, hidegvágót, franciakulcsokat, kalapácsot. A kiválasztott szerszámokat különrakta, aztán rám nézett. Több hónapja voltam apa mellette, tudtam, nem azt mondja először, amit tennem kell, hanem valami fegyelmezéssel kezdi a mai napot is. Szokatlanul sokáig nézett rám, aztán megszólalt:

— Vedd ki a zsebedből a kezed és pakolj be a szerszámos ládába. Készítsd elő az olajzót és egy doboz finom gépzsírt. Elmegyünk a templomba, megcsináljuk a toronyórát...

— Nem a te dolgod az, Pista — szólalt meg az öreg Komlós, és meglóbálta keresztberakott jobb lábát, melyet a bakancs úgy húzott a cementpadló fölé, mint búvárt az ólom a mélybe.

— Szóltak. Megcsinálom — vágott vissza kissé ingerülten apám. — Te meg ne tátsd a szád — förmedt rám.

Ugrottam a nehéz ládáért, raktam bele a kiválasztott szerszámokat, aztán elszaladtam a raktárba olajért, zsírért. Mikor visszajöttem, a vita még mindig tartott. Apám beszélt és kissé ravaszkásan mosolygott. Szinte az egész műhely körülötte ácsorgott.

— Igaz, hogy templomi óra — mondta és élvezte hallgatói sokaságát —, mégis megcsináljuk, mert meg tudjuk csinálni. Az óra is gép, csak precízebb mindegyiknél, hiszen együtt kell járnia a csillagokkal. Ha tudni akarjátok, az üzemi bizottság adott erre engedélyt. És igazuk van. Mert kinek van szüksége a telepen órára? Az Isten minden pillanatban tudja a pontos időt. A plébános úrnak aranydobozban ketyeg az órája. A főtanácsos úr a karján hordja, a bírói hivatalban minden szobában egyszerre ütik az órák az időt. Ha nem kell az óra az Istennek, a plébánosnak, a főtanácsosnak, a bírónak, akkor kinek kell? Hát nekünk, munkásoknak. Hogy pontosan keljünk, fekiidjünk. Hogy sehonnan el ne késsünk. A toronyóra a telep minden pontjáról látszik. Ha már megvan, akkor járjon, mutassa az időt. Nekünk...

Senki nem mondott ellent apámnak. Csak bólogattak, aztán elszéledtek a műhelyben, megkezdték a munkát. Később odajött Gazda bácsi, aki a dalárdában szólót szokott énekelni, és most egyáltalán nem dallamos hangján odaszólt apámnak:

— Pista! Emlékszel, mikor állt meg az óra?

Apám mintha nem is hallotta volna.

— Emlékszel? — ismételte meg a kérdést az öreg dalárdista. — Nahát akkor arra is emlékezhetsz, hogy mit prédikált a pap. — Akart még valamit mondani, de apám leintette és elfordult tőle. És ahogy engem meglátott, azonnal rám szólt:

— Mit bámészkodsz? Fogd a ládát és gyerünk! — Aztán elindult. Jobb vállamra akasztottam a nehéz szerszámos ládát és elindultam a nyomába. Mindenütt a nyomába.

Bandukoltunk át a hegyen, a tavaszi erdő ösvényén és én közben arra gondoltam, amit az öreg dalárdista mondott.

Pontosan egy esztendeje múlott akkor, hogy a kis bányatelepre lehullott a nagy háború első és egyben utolsó bombája. Kívül robbant a házakon, az erdő szélén, szemben a templommal. Az ijedelmen kívül senkinek semmi baja nem történt, csak a közelben kártyázó bányászok káromkodtak, mert abba kellett hagyni a játékot. Csak késő délután fedezte fel valaki, hogy megállt a toronyóra, „abban a minutában, amikor felrobbant a bomba". — Másnap a plébános szavait szétvitték az egész telepen az öreg templomos asszonyok: „Ez az Isten figyelmeztetése, ez az Isten ujja. Rosszak vagyunk, s addig az óra nem is fog járni, amíg meg nem javulunk." Hitték is, nem is az emberek. De tény, hogy mindenki így beszélt az óráról. Most meg megyünk és megjavítjuk. Így mondta apám. És, mintha csak megsejtette volna, mire gondolok, anélkül, hogy hátranézett volna, rám szólt:

— Ne bambulj el, gyere gyorsabban.

Mikor a tetőre értünk, apám megállt és lenézett a telepre. Piros cserepes, egyforma bányász házak sorakoztak alattunk, kényeiből magasra szállt a füst. Láttuk a fehér falú templomot is magas tornyával és kupolájával. Pontosan láttuk az óra mutatóinak állását is. Fél kettőt mutattak, mint egy esztendővel ezelőtt. Láttam, apám is a tornyot, az órát nézi. Úgy ült le a harmatos fűbe, hogy nem vette le szemét a toronyról. Intett és én mellé telepedtem. Leakasztottam vállamról a szerszámos ládát is. Apám elővette a dóznit. Lassan, figyelmesen megcsavarta, megnyalazta a cigarettát, aztán a töltényhüvelyből fabrikált öngyújtóból tüzet vett hozzá. Végigszívta a cigarettát anélkül, hogy akár egy szót is szólt volna. Öreges mozdulattal, öklére támaszkodva állt fel, aztán eldobta a cigarettavéget és bakancsával beletaposta a földbe.

Lefelé könnyebb volt menni, húzott a súlyos szerszámos láda is. Nagyokat lépkedve fékeztem magam a meredek ösvényen. Az Erdősor házai mellett mentünk a templom felé. A kerítésnél apám megállt beszélgetni valakivel és én tisztelettel tétovázva a háta mögött, három lépésre. Nem hallottam, miről folyt a szó, csak azt láttam, összeigazították a mellényzsebükből elővett óráikat.

A templomkertben aztán lelassította apám a lépteit. Egy darabig Lendvait, a sekrestyést nézte, aki nagy piros szőnyegeket porolt. Megvárta, hogy feltekerje a szőnyeget, és csak akkor mondta meg, mi járatban vagyunk. Miközben a sekrestyés bement a kulcsokért, apám mosolyogva ezt mondta:

— Nem is gondoltam erről a Lendvairól, hogy ilyen asszonyi munkákat csinál. No lám...

Zajtalanul nyílt a hatalmas templomkapu zárja és mi beléptünk a homályba, a hűvösségbe. A sekrestyés kívülről ránk zárta az ajtót. Azt mondta, majd délben, ha harangozni jön, kienged minket. Visszhangozva kopogtak lépteink a porszagú csarnokban. Mozdulatlan, fájdalmas arcú szentek néztek le ránk a falakról. Ijesztő hatást tett rám az üres templom, és azt hiszem, akkor éreztem meg először valamit a misztikum hatalmasságából. Apám azonban itt is mesteremnek tudta magát és rám szólt:

— Veszed le azonnal a sapkád!

Csak ekkor vettem észre a szürke fényben apám fedetlen fejét és hirtelen fázni kezdtem. A sildes sapkát mindenesetre belegyőmöszöltem a szerszámos ládába. Az oltár előtt apám megállt. Nézte a hatalmas képet, amelynek a teteje a homályba veszett. Az örökmécses piros fénye ott tükröződött a szemében.

— Tizenkét voltos égő ég benne — mondta halkan, egy kis megvetéssel a hangjában.

Megkerültük az üres padsort és odaértünk a toronyfeliáró ajtajához. Apám megállt:

— Eriggy előre, fiam.

Még csodálkozásra sem volt időm, mert vállamnál fogva a meredek lépcső felé fordított. Elindultam. Szaporán szedtem a lábamat, és éreztem, hogy a szerszámos láda egyre súlyosabb lesz, ahogy felfelé haladok. Később a kőlépcsőket falépcső váltotta fel, amely minden lépésünknél nyikorgott súlvunk alatt. Ahogy haladtunk egyre feljebb, úgy lett egyre világosabb. Láttam a belső fal egyenetlen vakolását, a foltos, néhány helyen beázott meszelést. Porzúzmara borította a hosszan lejtő pókhálókat, vastag porréteg a korlátot, madárriszok tarkították a lépcsőt. Az egyik fordulóban denevért riasztottunk fel, amely vadultan cikázni kezdett a szűk helyen. A templomnak ez a része már nem a hívőknek készült. Erősen szuszogtunk, amíg felértünk a beteg, mozdulatlan órához. Apám szinte levetkőzött a keskeny ablakba, és kockás mintájú zsebkendőjével megtörölte a homlokát.

— Milyen szerszámokat vegyek elő? — kérdeztem elfúló hangon.

— Hát milyeneket? — kérdezett vissza apám. — A szokásosat. Ez az óra is gép.

Bozsik István illusztrációja

Olyan, mint a többi. Csak pontosabb, finomabb. Hiszen együtt jár a csillagokkal.

Ugyanúgy kezdett a munkához, mint máskor. Körüljárta a masinát, megnézegette, csóválta a fejét, aztán csak néha hallottam a hangját. Vigyázva szedte szét a toronyórát. Nekem csak azt engedte, hogy tisztogassam az alkatrészeket, zsírozzam, olajozzam ott, ahol fényesek. Közben figyeltem a mozdulatait. Úgy tűnt, mintha lassúbbak lettek volna a szokásostól. Mikor megállt a munkában, megtörölte a kezét és megcsavarta a cigarettát, megkérdeztem tőle:

— Vajon mi baja lehet ennek az órának?

Apám nem válaszolt, csak hosszan rám nézett.

— Apám javított már toronyórát? — kérdeztem ismét.

Felkapta a fejét. Azonnal kivettem a zsebemből a kezem, de már ez sem használt.

— Ne locsogj annyit —, mondta és közben elpirult. — Inkább a kezed járjon szaporábban.

Tovább dolgoztunk. Apám a templomtorony ablakán dobta ki a cigarettavéget. Hirtelen abbahagyta a munkát és utána nézett. Egy darabig el sem jött az ablaktól, csak nézett kifelé. Mikor elfogytak a tisztításra váró alkatrészek, én is a háta mögé álltam. A telepet láttam magam előtt a magasból, és minden ismeretlennek tűnt. Pedig tudtam, ez az az út, amelyen napjában többször is járok, itt van az öreg tölgyfa, alatta folyik a patak, a patakon túl csillog a vasút sínpárja, azzal párhuzamosan húzódnak az Újtelep egyforma házai. Minden ismerős volt és mégis ismeretlen és valószínűtlenül kicsi. Gullivernek éreztem magamat Lilliputban, ahogy a szédítő magasból letekintettem. Amikor pedig megfordultam és a toronyóra sorbarakott, valószínűtlenül nagyra nőtt alkatrészeit láttam magam előtt, amihez még a tetejében nem is értettem, éppen úgy kicsinek és kiszolgáltatottnak éreztem magam, mint Swif hőse az óriások országában. Önkéntelenül is apámat kerestem a tekintetemmel és megnyugodtam, amikor felém fordította az arcát. Pedig ekkor már sejtettem, hogy toronyórát soha nem javított. Határtalanul bíztam benne mégis, mert ismertem a kezét, az eszét és a szívét. Az apám volt. A mesterem volt.

Lassan, figyelmesen elkezdte összeszerelni a megtisztított alkatrészeket, fogaskerekeket. Tudtam, nem talált hibát az óra szerkezetében. Akkor még azt gondoltam — nem találta meg a hibát. Eddig minden munkánknál szinte felélénkült, ha rájött a baj okára, és magyarázott, tanított, mint valami tanár, mint ahogy az is volt. Most szótlan volt és töprengő. Igyekeztem keze alá dolgozni, úgy adni az alkatrészeket, szerszámokat, hogy ne kelljen szólnia. A bizonytalanság jelét akkor vettem észre rajta, amikor hirtelen megállt a munkával és leült az ablakmélyvédésbe, szemben az órával. Elővette zsebóráját, tenyerébe fektette, felnyitotta a fedelét és hoszan figyelte.

Lentről ajtócsukódás hallatszott, aztán később a falépcső nyikorgása és az öreg Lendvai dörmögő hangja, amint számolta a lépcsőfokokat. Apám eltette az óráját és felállt.

— Törés sehol nincs — mondta. — Minden alkatrész megvan, a helyén van. Az órának menni kell — erősítette fel a hangját és rám nézett.

Közben a sekrestyés felért, és amikor apám észrevette, hogy a kalap a fején van, gyorsan ő is feltette a sapkáját.

— Na, hogy állnak, mesterek? — kérdezte Lendvai. De feleletet nem várt, mert máris hozzátette: — Harangozni jöttem. Úgy látszik, ma sem fogja elütni ez az óra a delet.

— Ütni fog — vágta rá határozottan apám.

Lendvai csodálkozva megállt a felettünk levő, a harangokhoz vezető lépcsőn.

— Igen, ütni fog — mondtam meggyőződéssel, mire apám rámcsodálkozott.

— No, ezt megvárom — mondta a sekrestyés és leült a lépcsőre.

Apám erőlködve felkurblizta a súlyokat, aztán nyitott tenyerével megtolta, megmozdította az egyik fogaskereket. Az óra éles kattanásokkal ketyegni kezdett. Egymásra néztünk és már-már elnevettük magunkat, amikor az óra megállt. Lendvai felállt, legyintett és tovább akart menni, de apám rászólt, hogy várjon. Lejjebb engedte a súlyokat és ismét megmozdította a szerkezetet. Az óra megindult és járt. Egészséges ketyegését csak kissé tompította a mozgó részek olaj- és vékony zsírbevonata.

Ezután már csak a mutatókat kellett beállítani, de ehhez még egy szinttel feljebb kellett menni. odafent már fújt a szél és amikor a lassan mozgó felhőkre pillantottam, úgy éreztem, eldől velünk a torony. Mind a ketten elővették az órájukat és ahhoz igazították egyenként a négy égtáj felé néző mutatókat.

A hátralevő néhány percet szótlanul töltöttük. A hozzánk felhallatszó óra nyugodt, egyenletes ketyegését hallgattuk. Apám, tenyerén zsebórájával, figyelt, mint valami versenybíró, Lendvai pedig a harangkötelet fogta. Aztán fáradtan megfeszült és megmozdult a kalapácsokat mozgató vasdrót és a kalapácsok rázuhantak a harangokra. Először a kisebbik harang szólalt meg, négyet kongatott, aztán a nagy harangra ütött a kalapács pontosan egymás után tizenkétszer. Lendvai megköpte a tenyerét és meghúzta a harangkötelet. Ijesztő volt ilyen közelről a harangok zúgása. Éreztem, egész csontrendszerem belereng. Apám mondott valamit, de nem hallottam. Aztán intett és én elindultam a nyomában. Összeszedtük a szerszámokat és a harangzúgásban elindultunk lefelé.

Később a bolt előtt megállt. Megszámolta a pénzét, aztán bement az ajtón. Egy üveg borral jött ki, letért az útról és leült a fák alá.

— Együnk, fiú — mondta, és elővette a munkáskabát zsebéből az újságpapírba csavart zsíros kenyeret.

Az evést csak akkor szakítottuk félbe, amikor a toronyóra a negyedet ütötte. Erre apám meghúzta az üveget, aztán nekem nyújtotta:

— Igyál, fiú.

Lassan csavarta a cigarettát, látszott rajta, hogy nem oda ügyel. Az óra ütését várta ismét. Szájába vette a cigarettát, de nem gyújtotta meg, a nyitott dóznit pedig maga mellé tette a fűre. Elővette a zsebóráját, és amikor a nagymutató a hatosra ért, türelmetlenül a toronyra nézett. Ütött a nagy óra is. Meggyújtotta a cigarettát, a dóznit pedig a kezembe nyomta:

— Gyújts rá, fiú.

Amíg arra vártunk, hogy a háromnegyedet is elüsse, apámat faggattam. De ő csak a magáét hajtogatta.

— Megcsináltuk. Meg tudtuk csinálni. Az óra is gép, csak precízebb mindegyiknél, hiszen együtt kell járnia a csillagokkal. És meg kellett csinálnunk, mert kinek van szüksége a telepen órára? Az Isten minden pillanatban tudja a pontos időt, a plébánosnak aranydobozban ketyeg az órája, a főtanácsos a karján hordja, a bírói hivatalban pedig minden szobára jut egy. Ha nem kell az óra az Istennek, a plébánosnak, a főtanácsosnak, a bírónak, akkor kinek kell? Hát nekünk, munkásoknak. Hogy sehonnan el ne késsünk...

Hirtelen elhallgatott, rám nézett, aztán hátradőlt a zsenge tavaszi fűben. A napfény elől a szemére húzta a sildes sapkát, sokáig nem szólt, már azt hittem, elaludt, amikor egészen váratlanul hozzátette:

— Ha már megvan, akkor járjon, mutassa az időt. Elvégre béke van. Nem igaz?

A toronyóra egészet ütött, egyetlen-egyet, mintha rábólintott volna apám igazára.

Film · Színház · Tévé · Rádió · Zene · Képzőművészet

NAGY PÉTER SZÍNHÁZI LEVELE

ARRÓL, AMI HIÁNYZIK

Úgy látszik, a színielőadás is olyan, mint a búza: minden darab minden színpadon egyszerre kerül viaszérésbe, s akkor időszerű az aratás, azaz hirtelen be kell mutatni, függetlenül attól, hogy azon a héten, sőt akár azon az estén még két-három másik színház is bemutatót rendez. Színházbarát és kritikus, rovatvezető és szerkesztő meg kapkodhatja a fejét: hogy tudok egyszerre mindenhol ott lenni, hogyan lehet egyszerre mindennek helyet szorítani a lapban?

De a bőségnek megvan a visszája is. Mindig akad néhány pihenő-hét, amikor a kritikus békén ülhet otthon, mert egyik színház sem csalogatja új meglepetéssel. De az ilyen periódus éppen igen alkalmas az elmélkedésre. S erre a közelmúltban különös okot szolgáltatott, hogy egy huzamosabb ideig nálunk tartózkodott vendégünk, Norman Thompson, a táncos, aki szinte újjászülte az Operettszínház tánckarát, elutazása előtt nyilatkozatot adott, amire nagyon is érdemes odafigyelnünk.

Mondanivalójának lényege — ha leszámítjuk belőle azt, amit a kötelező udvariasság és az őszinte barátság diktált —, abból a talán már többektől tudott, de ilyen világosan még ki nem mondott igazságból állott, hogy: színészeink önteltek, fejlődésükben túlságosan korán megállnak, s gyakran nem képesek megfelelni a szerepük által rájuk rótt követelményeknek. Thompson csak saját területéről s egyetlen darab próbái során szerzett tapasztalatáról beszélt, de véleményét nem engedhetjük el a fülünk mellett: egy velünk rokonszenvező jó szakember véleménye ez, melyet lekicsinyelni vagy számba nem venni súlyos hiba lenne.

Művészetben az önteltség, ön- és egymás tömjénezése legalább olyan súlyos baj, mint a politikában. Ne ismerjük el az eredményeket? Ne dicsérjük azt, ami szép és jó, felemelő vagy szívbemarkoló? Igazságtalan lenne. Joggal és okkal vagyunk büszkék színházainkra, különösen színészeinkre. Igen sok tehetséges, sőt nagyon tehetséges színészünk van, s szinte minden évben bukkan fel egy-kettő, aki nagy reményekre jogosít. S a színháznak, színésznek kultusza van nálunk: a közönség szeretettel, rajongással veszi körül kedvenceit, s ez gyakran kap lelkes hangot a sajtó, különösen a színházi sajtó hasábjain. De éppen, mert szeretjük és becsüljük őket, kell észrevennünk azt, ami baj és hiány; s ha ezt rosszul értelmezett szeretetből elhallgatjuk, elpajtáskodjuk vagy megpróbálunk a hibából erényt csinálni, az egyén s a művészet egészének fejlődését, helytállását ássuk alá.

Amit Norman Thompson észrevett, általános jelenség színházi életünkben. Hány színészünk van, aki tisztán, minden körülmények között érthetően tud beszélni, aki a gondolatilag és formailag egyaránt nehéz szöveget is helyesen tudja elmondani? Van jó néhány, de közel sem mindazok, akik szóra nyitják színpadon a szájukat; pedig azért a színészi mesterségnek mégis ez lenne az az alapja, amelynek elsajátítása nélkül a statisztérián túl nem lenne szabad jutni senkinek. De folytathatjuk: a prózai színészek és színésznők között hány van, aki valóban stílusosan tud stíluruhában mozogni, mintha csak egész életében azt hordotta volna? S hány, aki egy pantomimikus eszközöket felhasználó rendezésben megállja a helyét, teljesen uralkodik a testén, s arcára nem a következő mozdulatra irányuló görcsös figyelem, hanem a szerep lelke, a feladat szépsége ül ki?

S ha tovább lépünk, a helyzet még súlyosabb. Csaknem szerencse, hogy a *West-Side Story* jogait nem lehet megszerezni, mert ha meg lehetne, egyszerre kiderülne, hogy nincs kivel eljátszani. A munkamegosztás kezd teljes lenni a színházban: aki beszélni tud, nem tud mozogni, aki énekelni, az sem prózát szívvel-lélekkel előadni, sem táncolni, aki táncolni, az meg éppen semmi mást. Pedig már egy musical türhető előadása is azt követeli, hogy *valamennyi* színész *valamennyi* feladatnak egyszerre tudjon megfelelni; ha színházaink Brechttel oly ritkán s oly vegyes eredménnyel boldogulnak, annak is egyik fő oka abban van, hogy alig van színészünk, aki a Brecht által minimális követelményként képzeltet — most technikai értelemben mondom, nem a művészi alakítás minőségére értve — teljesíteni tudja.

A szeretet és a dédelgetés amellyel színészeink jelentős részét — s általában persze a legtehetségesebbeket — körülvesszük, most már kezd visszaütni: a sok lehetőség legtöbbjüket megakadályozza abban, hogy komolyan foglalkozzék a saját képességei ki- vagy továbbfejlesztésével; próbáról tévébe, onnan a rádióba, majd megint a szinkronba és a filmgyárba, meg az esti előadásra rohanva, az egymás iránti gyűlölködő rajongás: „uram, lángész lobog önben, uram, önben, nemkülönben" légkörében élve, a főiskolából való kikerülésük után hamarosan belemerevednek az első útjukba kerülő néhány sablonba, amivel véletlenül sikerük volt, azt összetévesztik az egyéniségükkel, s ha a kritika néha meg meri kockáztatni, hogy valami hiba van a kréta körül, azonnal vérbe borult szemmel firtatják az intrikát, a személyes érdeket vagy a hivatalos üldözés kénkő-szagát.

Ne tegyünk úgy, mintha azt hinnénk, hogy világszínvonal csak elektronikában van, meg olajfinomításban, de művészetben nincsen. Van itt is, és itt is egyre emelkedik; s ha nem akarjuk, hogy az a fél lépésnyi távolság, amely már most is jól látható, szakadékká nőjön, sürgősen tenni kell — s nem is kevéset. Tenni kell intézményesen is; de talán még inkább egyénileg, kinek-kinek, akinek a színészet nemcsak könnyű pénzkereset, hanem hivatás és szenvedély; elsősorban saját művészetéért, a benne rejlő lehetőségek jobb, teljesebb kihasználásáért. Mert nem szabad arról megfeledkezni, hogy a színészet legalább annyira a test művészete, mint a léleké, s ha a test nem, vagy tökéletlenül engedelmeskedik, a lélek nem, vagy csak torzan fejeződhetik ki általa.

November 22-én nyílt meg a fővárosi Csók István Galériában *Luzsicza Lajos* festőművész kiállítása. Képein mindenekelőtt a mai magyar táj és az ember kapcsolatait kutatja: derűs, kiegyensúlyozott és áhítatos vallomásai olyan költői szépségekre irányítják a figyelmünket, melyekről a képzőművészeti viták zajos forgatagában már-már elfeledkeztünk. A sikeres kiállítás anyagából Luzsicza Lajos *Halász* című metszetét mutatjuk be.

A Sámson és Delila felújítása

A világirodalom nagy páralakjai — Romeó és Júlia, Tristan és Izolda, Pelléas és Mélisande — nemcsak sorsuk révén tartoznak egymáshoz —, egyenlő súlyuk, egyenlő szerepük van a drámákban vagy operákban. Saint-Saëns operájának azonban bár két ember drámáját ígéri, csak egyetlen igazi hőse van: Delila, ez az érzéki szépségű filiszteus asszony, aki szinte forró szerelmével romlásba dönti a zsidó nép rettenthetetlen hősét, Sámsont. Delila tehát a főszereplő, sőt az „egyetlen" szereplő ebben az operában, ami tulajdonképpen a mű drámai gyengeségét is elárulja, hiszen a nagy drámai hőstől általában elvárjuk, hogy partnere vagy ellenfele méltó legyen hozzá. Saint-Saëns művének zenei ereje is egyedül Delila alakjának megformálásában, abban a mélyen romantikus és színes poézisban rejlik, amivel a szerző ezt a szenvedélyesen szeretni és gyűlölni tudó asszonyt életre kelti. Az opera csak ott érdekes, csak ott fűti fel igazán az érzelmeket, ahol Delila a színre lép, ahol felhangzik a hozzá fűződő szélesen szárnyaló, szenvedélyes szerelmi líra.

Sámson alakja egészen elmégis azt mondjuk: az Operaház nem tette rosszul, hogy újra színre hozta a francia operatörténetnek ezt a kissé hervadt remekét. Nem tette rosszul, mert a megvalósítás sok tekintetben feledtetni tudja a mű hiányait, mert akadt egy olyan énekesnőnk, mint *Komlóssy Erzsébet*, aki egyedül sikerre tudja vinni Saint-Saëns „egyetlen énekesnőre komponált" operáját. (A második szereposztás Delilájáról, *Szabó Anitáról* még nem nyilatkozhatunk, reméljük, ő is méltó lesz a feladathoz). Talán korai volna, ha Komlóssy Erzsébet művészetét általánosan is összevetnénk a múlt nagy Delila-alakítóinak: Viardot-Garicának (Saint-Saëns neki ajánlotta művét) vagy Anday Piroskának teljes, sokoldalú és érett egyéniségével, maga a produkció azonban olyan szép és kidolgozott, hogy — összehasonlítási alap hiján is — e nagy hagyományok folytatását éreztük benne.

Komlóssynak mind a hanganyaga, mind az énekkultúrája megvan ahhoz, hogy ezt a nehéz és sokoldalú szerepet megszólaltassa, amellett pedig olyan színészi játékkal ábrázolja figuráját, mely a megírt-megkomponált Delilát is mélyebb, emberibb tartalommal tölti meg. Szépen énekel, jó érzékkel ezt az őszinte szerelmi lírát hangsúlyozta, és ezzel ellentétes motívumokat csupán a színészi játék finom, alig észrevehető mozzanataiban juttatja érvényre.

A többi szereplőről nehéz beszámolnunk: halványan megrajzolt figuráik életre kelése nem hálás feladat. *Joviczky József* nem tudja érdekesebbé és vonzóbbá tenni Sámson alakját a megírtnál. Hangjának minősége is aligha feledteti éneklésének modorosságát. Szépen megrajzolt mellékfigurát tár viszont elénk *Bódy József* az Öreg zsidó szerepében. *Jámbor László* a Főpap és *Nádas Tibor* Abimeleh szerepében lelkiismeretes szereptudásról tesz bizonyságot. Ki kell emelnünk Operaházunk szólótáncosait — *Lakatos Gabriellával* az élükön — és a balattkart a harmadik felvonás hatalmas, bár kissé szelíd bacchanáliajelenetéért (*Harangozó Gyula* koreográfiája), mely igen nagy mértékben hozzájárul az opera közönségsikeréhez. Hasonlóképpen nagy része van a sikerben a többi vizuális élménynek: a festői színpadképeknek, a pogány áldozási szertartásnak és a templom összeomlásának (*Fülöp Zoltán* munkája). Dicsé-

Zol-

1963 DEC 7
1021

KESZI IMRE:

ERNEST-PIERRE és barátai

A Palais de Bourbontól az Elysée-palotáig természetesen nyitott autón tette meg a rövid utat. Állt a kocsiban, és barátságosan de méltóságteljes komolysággal nézett szembe a Concorde-téren sűrű sorokban várakozó tömeggel. A perc ünnepi volt, de az ünnep nem volt örömünnep. Az arcokon komoly elszántság tükröződött.

Délután tömeggyűlés a Colombes-i stadionban! Edit a korzóülésen, egészen elöl, az előkelőségek elkerített sorában. Artur telefonált a kabinetirodának, Michel Boraros maga küldte ki a meghívót. Persze, hiszen Michel is ismeri a magyar vendéget. Hármasban ültek együtt a Café de la Paix bárjában, még tavalyelőtt. Akkor ő újra csak képviselő volt, de a fiatal értelmiség a növekvő bizonytalanság közepette, minden reményét belévetette, és Michel hűséges, barna efébosz-szemei... Személyi titkára, bizalmasa, jobbkeze, gyermeke, hódolója, kutyája... Most a kabinetiroda főnöke. Szokása szerint lelkesen kiáltozott a telefonba és persze egyből elintézte a meghívó ügyét.

Igy Edit a korzóülés első sorában foglal helyet. A körülöttük sürgölődő franciák közül, valaki még egy távcsövet is erőltetett a kezébe. Kis színházi távcső, gyöngyház berakással, izgatottan csillog a napfényben: Edit még sosem ült szemtől szemben a történelemmel, Persze, otthon nincs történelem, csak az árnyéka nehezedik az országra. A dolgok ma Párizsban történnek.

Artur hét évvel ezelőtt Salzburgban ismerkedett meg a fiatal francia tanárral. (Vele egykorú lehetett, vagy legalábbis nem sokkal idősebb.) Artur akkor még nem volt Edit férje. Hazaérkezése után beszámolt salzburgi élményeiről.

— Kétségkívül ez volt a legérdekesebb — mondta hűvös lelkesedésével. — Ez az Ernest-Pierre... Ernest-Pierre, látja, így mondom, a magyar embernek ezek a kötőjellel összekötött kettős keresztnevek ragadnak meg legjobban az emlékezetében. Ernest-Pierre Lagarde. Amikor a sajtófogadáson melléje kerültem és ő Mozartról kezdett beszélni, akkor mindjárt megéreztem, hogy... Szóval valami sajátos emberi nagyságot éreztem meg benne. Tudós, de politikus is. Tanár és képviselő, most tavasszal választották meg valamely déli kerületben, Carpentrasban, úgy hiszem. Vagyis új ember, de máris megdöbbentően tisztán lát egynémely bonyolult kérdésben, persze, az ő franciaországi világtávlatában könnyebb is. Érdekes ember. És — tudja —, nagyon jó megjelenésű. Furcsa, de kissé az Ernőre hasonlít a Gárdos Ernőre. Valami olyasmi, mint Ernő lenne, ha Franciaországban született volna, és... hát szóval: ugyanaz, nagyban.

— Ugyan, Gárdos Ernő — mondta Edit közömbösen.

Artur kissé sértődötten emelte fel a kezét. — Gárdos kvalitásos ember, higgye el. Én ismerem a barátaimat.

— Lehet —, hagyta rá Edit. De később egy pillanatig mégis elgondolkodott rajta, hogy Gárdos Ernő bizonyára jelentős ember, ha Artur így dicséri.

Figyelemmel kísérték Ernest-Pierre pályafutását. Amikor miniszter lett a Népfront-kormányban. A lapok persze hibásan írták a nevét, Lagrande, így adta ki a könyomatos, csak az Ernest-Pierre kettős keresztnevéből jöttek rá, hogy kiről van szó. Eldicsekedtek vele barátaiknak: Artur ismeri a francia minisztert. Akkor már házasok voltak. Aztán Ernest-Pierre lemondott, a kormány határozatlansága és tétlensége miatt, amelyet a spanyol ügyben tanúsított. Lemondása egyszerre híressé tette, amolyan pártfelét tömörített személye köré. Ernest-Pierre ugyan vonakodott pártnak elismerni. — Tisztességes emberek párton kívüli csoportosulása, inkább afféle baráti társaság —, nyilatkozott félig tréfásan a sajtóban, s a magyar lapok, amelyek Hitler és Mussolini növekvő dicsőségét hirdették, időnként egy-egy mérgezett nyilat lőttek ki feléje. Akkor történt, hogy Arturnak üzleti ügyben Párizsba kellett utaznia, s egy operaházi díszelőadáson véletlenül megint összeakadt Ernest-Pierre-rel. A képviselő fiatal barátjával volt, Michel Boraros-szal. A színpadon Massenet Thais-a hirdette a hivatalos nemzeti dicsőséget, s ők kimenekültek a zene szirupízű hullámaiból a Café de la Paix partjára. Örültek egymásnak.

— Meg kell szervezni Magyarországon is a tisztességes emberek baráti csoportosulását — mondta Ernest-Pierre. Arturnak Gárdos Ernőre kellett gondolnia, aki néha mondott hasonlókat. De persze Magyarországon egészen más a helyzet. Ott ez — ez idő szerint — lehetetlen. Ott minden lehetetlen.

— Ez igaz —, gondolkodott el Ernest-Pierre. — Sajnos.

Az emelvény a piros-fehér-kék drapériák előtt megelevenedik. Fiatal, mozgékony emberek bukkannak fel, egymásra mosolygva, mintha valami bensőséges, baráti társaság gyűlne itt össze, a stadiont betöltő kétszázezres tömeg növekvő zaja és tapsa közepette. — Ez Boraros! — mutat Artur izgatottan egy spanyolos barkót viselő, ismerősen kreol arcú ifjúra. — Aki a meghívót küldte — teszi hozzá a fölösleges magyarázatot. De közben a zaj körkörösen felhullámzik és az amfiteátrum legszélsőbb köréből az égre csap.

— Most jön! — gondolja Edit, maga előtt is váratlan elragadtatással. — Ez ő! — És mosolyogva nézi a férfit, aki a pódium közepén a mikrofon elé lép. Artur már nem magyaráz, csak karját szorítja meg izgalmában. Ernest-Pierre puha, világosszürke öltönyt visel a nyári melegben és krémszínű ingének gallérját vonzó közvetlenséggel kihajtja. — Mint Attila — jut Edit eszébe. — Mint Attila, a legegyszerűbb az udvar csillogó nagyjai között. És mint Petőfi, kihajtja a gallérját. Attila és Petőfi! — gondolja, és egyszerre megcsapja valami forró és boldogító érzés. Mohón issza magába a látványt.

A hangot Edit hallotta már. Akkor is feltűnt, mennyire hasonlít Gárdos Ernőre. Amikor a rádió, reggeli adását megszakítva, rendkívüli hírként közölte, hogy a francia csapatok megkezdték bevonulásukat Spanyolországba, hogy megsegítsék a Köztársaságot. Utána megszólalt Ernest-Pierre hangja. Egy hete volt akkor miniszterelnök, és a lapok vicsorogva találgatták, megmeri-e tenni, amit mint képviselő oly energikusan követelt az ellenzéki padsorokból. Hát megtette. És Gárdos Ernő hangja szelíd, jóltagolt határozottsággal jelentette be a szabadság védelmének első lépését. A változások és meglepetések rohamosan követték egymást. Franco csapatai véres fejjel menekültek, a sértődött Lebrun lemondott és Ernest-Pierre a rendkívüli helyzetben nem habozott átvenni a Francia Köztársaság elnökének tisztjét is, ám a megnövekedett feladattal arányban megnövekedett hatáskörrel, olyasfélével, mint az Egyesült Államok elnökéé. Helyettesül egy barátját, Claude-Nicolas De Chateauroux-t nevezte ki. Editnek meg is mutatták a testes, komoly, sűrű fekete bajszú urat, aki kerek, kopaszodó fejével olyannyira hasonlít Vörösvári Miklósra. S ez magától értetődő. Ahol Gárdos Ernő, ott Vörösvári Miklós is. Elválaszthatatlan barátok.

Ernest-Pierre beszél. Rövid, határozott mondatokban. Az emberiséget, vagy legalábbis az emberséget végpusztulás fenyegeti, neve Hitler. Európa háromezer éves kultúrája megingott. Ha nem szállunk szembe a tébollyal, elveszítünk mindent, amiért élni érdemes, az is igaz, hogy kétségessé válik: lehet-e élni egyáltalán. A személyi biztonság megszűnik, a veszedelem állandó vendég lesz küszöbünkön. Valahol, a világ valamelyik pontján mégis csak meg kell szervezni a védekezést. És ez a pont, a szabadon csoportosult fiatalság jóvoltából, e pillanatban Párizs. A világ szeme Franciaországon. Megfordítjuk a történelmet. Még ezen a nyáron, mert jövőre már késő lesz.

Edit kezében már nem remeg a távcső. Nézi Ernest-Pierre-t, közel hozott, élesvonású arcát. A haja ősz, de sűrű és puha: ha Ernest-Pierre gesztusait nem fékezné az öntudat tartózkodása, bizonyára kócosan hullana fekete keretes, tanáros szemüvegére. Ernest-Pierre gondosan ügyel arra, hogy szája ne nyíljék groteszk módon nagyra, hogy a legszerencsétlenebb pillanatfelvétel se mutasson ordítozó gorillát. Ernest-Pierre szükre fogja magyarázó kézmozdulatait, minden megnyilvánulása zárt és fegyelmezett, mintha tudná, hogy Edit megbűvölten figyeli egy kövémeredt távcsövön keresztül. Igen, Ernest-Pierre, miközben egy világhoz szól, egy kissé Editnek beszél, a korzóülés első sorában. — 1938 júniusa a fordulat hónapja — mondja, és Edit felé néz, mintha őt akarná megnyugtatni. — Igen, 1938 júniusa. Mire nagy forradalmunk százötvenedik fordulóját elérjük, addigra...

— Túlságosan is magabiztos a barátunk —, suttogja Artur. Edit türelmetlenül lerázza válláról férje kezét. Ó, ez az Artur a maga örökös, kicsinyes megfontolásaival! Amellett dicsekszik is: „barátunk"!

...Az Escurial lépcsőin egyenruhás férfilábak lépdelnek a győztes nyugalmával felfelé. A gép felcsúszik, megmutatja a törzsket, az alakot. Ernest-Pierre polgári ruhája ott sötétlik a frontszürke tiszti uniformisok között, puha széles velúrkalapjának karimája kissé a szeme fölé hajlik, így kalapban még fiatalabb benyomást tesz, persze, hiszen eltakarja ősz haját. André Delormes tábornok, a Spanyol Köztársaságot támogató csapatok parancsnoka az első volt annak idején, aki a katonák közül Ernest-Pierre mozgalmához csatlakozott. Ormos Bandi hadnagyként szerelt le a múlt őszi hadgyakorlat után, és milyen jól áll a törzstiszti egyenruha Boráros Miska gyermeki arcához is! A lépcső egyre szélesedik, a győztes vezérkar egyre tágabb karéjban lépdel felfelé. A lépcső tetején ünneplőbe öltözött férfiak csoportja vár rájuk: a Spanyol Köztársaság kormánya. Megölelik egymást s a két zászló egymás mellett lobog a hatalmas, derűs, nyílt ég alatt.

— Mit akar ez tőlem? — gondolja Edit, amikor Artur belékarol a Híradó Mozi kijáratában. Szemében még a film záróképének nagy ege villódzik: ragyogás, fiatalság, diadal Ernest-Pierre körül. Gárdos Ernővel utoljára március vége felé találkozott. Este felé volt és az Erzsébet-híd fölött zavaros felhőfoszlányok kavarogtak. Gárdos sötét felöltőbe burkolódzott és láthatólag fázott a kora tavasz hűvösében. — Meg kell halni — mondta. — Bele kell pusztulni ebbe a szégyenbe. Vagy meg kell fordítani mindent. — Hát fordíts — felelte Edit boszúsan. Ideges volt, otthon minden felborult, most akartak Bécsbe utazni Arturral, ehelyett mamáéknak Dávid bácsiékat kellett vendégül látniuk, akik Bécsből menekültek, Hitler elől.

— Ezeknek nem lehet ellenállni! — vigyorgott a szemükbe Bódás úr, a szomszéd szenes. — Háromezer hadosztályuk van és mind a háromezernek háromezer tankja. — Artur ugyan fanyarul megjegyezte, hogy még a német hadseregnek is aligha lehet elég kiképzett katonája kilencmillió páncélos ellátására, de ez sovány vigasznak látszott.

Ki törődött eddig a politikával? És most úgy látszik, mégis törődni kell vele. Bosszantó, hogy Gárdos Ernőnek igaza volt. Vagy ő talán őrül neki? — Bele kell halni — mondta Ernő, a szokottnál is félszegebben, mégis bosszantó határozottsággal. — Vagy meg kell fordítani a világot. — Hát csak fordítsa meg a világot, ha olyan nagyon világmegfordítós! Álljon az események elébe testtel. Csak őrá várnak az események!

A moszkvai tárgyalásokat egész világ fennakadt lélegzettel figyelte. Amikor a budapesti rádió az Ötödik Szimfónia második és harmadik tétele között bejelentette Ernest-Pierre váratlan utazását, mindenki arról beszélt a városban: rendezni sem lehetett volna különben. A Sors-szimfóniába beleszólt maga a sors. Bódás úr kedve alábbhagyott. — Majd meglátjuk —, mondta kényszeredett mosollyal. — Az adú még Hitler kezében van. Ezer hadosztály, ezer-ezer tankkal.

— Az már csak egymillió — jegyezte meg Artur. — Lesz ez még kevesebb is. — A párizsi út óta visszanyerte biztonságát. Márminta a politikai terén. Csak otthon érezte úgy, mintha közéje és Edit közé fátyol ereszkedett volna.

Négy éve voltak házasok, de már sokkal régebben ismerték egymást. Hiszen Artur is tagja — bár, mint maga mondta, nem minden dicsekvés nélkül: inkább csak kültagja — volt annak az örökösen bővülő-szűkülő, ki-kicserélődő, amőbaként formát változtató baráti társaságnak, annak az eleven és folytonosan alakuló sejtnek, amelynek magva nyílván Edit szépsége volt. Artur idősebb volt a többieknél, és egy könyvvel, kottával, hanglemezekkel, hangverseny- és színházjegyekkel foglalkozó kereskedelmi vállalat cégvezetője. Bő pénzzel és fölényes életismerettel lépett a húszegynéhány esztendős, mulatságos nyomorban élő fiatalok körébe. Mindenki a dolgok természetes menetének tartotta, hogy összeházasodtak. Elvégre az a tizenöt év korkülönbség!... Hiszen szőke, csapzott hajával, nagyon világos, csodálkozó tekintetével Artur bizonyos tekintetben fiatalabb volt mindnyájuknál. Magától értetődőnek találta a dolgot Edit is. Most először merült fel bennük a kétely.

A moszkvai szerződéshez persze, még azon a héten csatlakozott Anglia is. Kissé körülményesebb volt az Egyesült Államok megnyerése, bár mindenki tudta, hogy Roosevelt elnöknek végül is sikerülni fog visszaszorítani az izolacionisták és a fajgyűlölők mes-

terkedéseit. A Párizsból szüntelenül ható eleven atomsugárzás, Ernest-Pierre személyes és radioaktív példája mozgásba hozta mindenütt a jobb erőket. Nyár végére megszületett a nagyhatalmak megállapodása: Franciaország, a Szovjetunió és Nagy-Britannia és az Amerikai Egyesült Államok együttesen garantálják Csehszlovákia és Lengyelország határainak sértetlenségét. Felszólítják Németországot, hogy sürgősen változtasson agresszív és fajüldöző politikáján, továbbá záros határidőn belül vonja ki csapatait a jogtalanul megszállott Ausztriából. A jog és igazság parancsa volt ez. Amellett a vitathatatlan túlerőé. A határozottság, amely Párizsból sugárzott, Ernest-Pierre-nek és baráti csoportjának minden gesztusából.

— Hitlernek száz hadosztálya van és mindegyiknek száz-száz tankja —, vigasztalta magát Bódás úr. — Tízezer tank! Tudják, milyen jó megegyezést lehet ezzel biztosítani? A gyarmatok megmaradnak Franciaországnak és Angliának, Ázsia az oroszoké, az amerikaiaké a nyugati félteke. Mi, Németországhoz tartozunk. A kis népeknek úgy sincs jövőjük.

Bozsik István rajza

Artur nem felelt. Magyarázgassa talán ennek az ökörnek, hogy gyilkosokkal nincs egyezség? — Éppen Ernest-Pierre az, aki kiszolgáltatja barátait Hitlernek! — gondolja Edit és mélységes, gyöngéd hálát érez. Vagy több is ez a hálánál? Talán kár is volt olyan fölényesnek lenni Gárdos Ernővel. Ernest-Pierre magános férfi. Nőügyeiről, szerelmi életéről még a pletykás Párizs sem tud semmit. De hát ráér Ernest-Pierre ilyesmire?

Mitől olyan erős Ernest-Pierre? Attól, hogy a nép benne látja megtestesülve jólétét és személyes szabadságát. S ezt nem volt olyan könnyű elérni. Egyedül nyilván nem is lehetett volna. Ehhez segítség kell. Segítség, amelyet olyan emberek nyújtanak, akik egyaránt kiválóak tehetségben, szakmai ismeretekben és odaadó barátságukban. Claude-Nicolas-val gyermekkoruk óta szeretik egymást, már apáik is jóbarátok voltak. De Chateaurouge mérnök együtt diákoskodott Ernest-Pierre édesapjával, mindketten szerették a vörös beaujolais-t, a jó vaskos murikat. A két fiú szolidabb volt, különösen Miklós követett rideg, kissé elvont elveket. Fekete, tömör bajszával, síma, korán ritkuló hajával kerek koponyáján ő volt a legfelnőttebb a társaságban, tudós közgazdász, az ipari fejlődés bonyolult törvényeinek szakértője. Élie Leloup viszont derűs, ügyes kölyök volt, sportolni szeretett és táncolni, tréfái nem voltak éppen a legjobbak, még kevésbé a legeredetibbek. — Kincs van a torkában —, mondta a hangosan daloló Boráros Miskára —, attól nem tud énekelni. — Kiszela méra bávatag — állott a társaság új vendégének zavart képe elé, és mindenki nevetett, ahogyan a jámbor vidéki riadtan megkérdezte: — Kérem, hogy is tetszett mondani? — Ilyenek voltak Wolf Elemér viccei, de milyen ügyes volt az adás-vevés minden fortélyának tekintetében! — Ha pénz kell, apuci, csak fordulj hozzám bizalommal —, mondta kedvesen, és ő csempészte be Ormos Bandit, Edittel együtt, a megfizethetetlen árú Hubermann-koncertre. Mert akkor még Ormos volt Edit favoritja, ő vitte a Krisztinavárosba, a Zöldfa vendéglőbe. (L'arbre vert: van-e ilyen a Buttes Chaumont környékén, vagy Vincennes-ben? Bizonyára!) Persze, az Elemér pénzén. És Edit kissé zavartan feszengett Bandi mellett. Egyéves önkéntesi extra, a karpaszománnyal, de még rangjelzés nélkül. Az erőhöz fegyverek kellenek, a fegyverkezés alapja az ipari kapacitás és a pénz. De Chateaurouge és Leloup majd előteremtik mind a kettőt, Delormes pedig tudja, hogyan használja fel. Ernest-Pierre barátainak társaságában mindenre akad ember, mindenre, ami kell a világ felszabadításához.

Szükség is volt minden emberre, mert Hitler természetesen nem akart kapitulálni. Rekedten bömbölve szónokolt a Sportpalast-ban, és hívei kórusban ordították: „Wir wollen den Krieg! Wir wollen den Krieg!" A boldogtalan kölykök! Mit tudták azok, mi vár rájuk! A háborút villámháborúnak képzelték és a kimenetelétől eltekintve, pontosan úgy is lett, ahogyan elképzelték. Szeptember elején léptek át a keleti és nyugati határokat, ám Lengyelország és Csehszlovákia, Franciaország, Belgium és Hollandia felől egyszerre szakadt rájuk egy emberséget és szabadságot követelő világ mennydörgő ereje. Az erő, ujjongott Edit, amelyet Ernest-Pierre szervezett és személyesített meg. Ez a háború Ernest-Pierre háborúja.

— Sokat foglalkozol te nekem ezzel a Lagarde-dal —, jegyezte meg Artur mérgesen. — Tiszta őrület. Ő ott van, te meg itt. És ő az, aki. Te pedig... — Edit nem felelt. Ki hitte volna Gárdos Ernőről?

A háború Ernest-Pierre háborúja és a győzelem Ernest-Pierre győzelme. Aachennél és Posnannál, a Rajnánál és a Mazuri tavaknál, a Friz szigeteken és a Szudétákban, Schleswig-Holsteinben és Sziléziában, aztán az Elbánál, a Majnánál, a Spreenél... Berlinbe a karácsony előtti napon vonultak be a szövetséges csapatok. Hitlert lerongyolt barna egyenruhában, lyukas csizmával hozták Ernest-Pierre elé. Tönkretett hangja tompán paffogott, haja orrára csüngött, szemében lobogott a téboly. Csak hirhedt bajuszkája volt a régi. Ernest-Pierre legyintett.

Az Elysée-palotától a Palais de Luxembourg-ig, a Concorde-téren és a balparti boulevard-okon át, természetesen nyitott autóban tette meg az utat. Állt a kocsiban és szembenézett az ujjongó tömeggel, előtte a vezető mellett Michel Boraros mosolygott, mellette a győzelem parancsnoka, Delormes. Mögöttük egy másik kocsiban de Chateaurouge és Leloup integettek boldogan. És hosszú sorokban a többiek, a jóbarátok. Ernest-Pierre szembenézett az ujjongó tömeggel. Az utcákon az örömünnep tombolt. Ernest-Pierre gépiesen integetett és szórta mosolyát: másra gondolt. Arra, hogy befejezte küldetését és most már a magáé lehet. Talán várják is őt valahol.

Amikor Gárdos Ernő a dorozsici barakkórházban utolsó tífuszos álmát álmodta, még nem tudhatta, mi lesz barátaiból. Persze, hiszen Editet és Arturt csak másfél évvel később kísérte a vigyorgó Bódás úr a Duna-partra. Vörösvári Miklós halálhírre még nem juthatott hozzá Sztarij Oszkolból. Ormos főhadnagynak még nem veszett nyoma a voronyezsi hómezőkön. Wolf Elemér még nem pusztult el a bori rézbánya mélyén. Boráros Miska mosolygó gyerekarcát még nem zúzta szét Budapest ostromának utolsó granátja.

lete, a Gólyavár, lékmű és Trefort tőtől talpig bronzte a Puskin utca, múzeum, zöld vasjógött a kerttel, l, diáklányokkal kocsikkal, csókokkal és csoszogó kkal, gügyögő kis- s a vénasszonyok őszies, álmodozó n. Eltűnt, megfiagyis feltámadt az os ház is, melyre én a Bródy Sándor tott. Dél elmúlt: a forgalom. Minén van már, a hatkalauzol.

Jellemző. Nem a látható, hanem a láthatatlan országra. Gondolom, megfigyelték a jelenetet. S már pereg előttünk pandanja, hogy volt azelőtt? Telefonok a minisztériumba; várakozás, gyanakvás. Végre az engedély, aláírásokkal, pecséttel. Az ember keresztül vágja magát a portások tolakodó kérdésein, igazolványokkal bűvészkedik, s mire megérkezne a helyszínre, már el is ment a kedve a riporttól.

De most, ha meglátok valamit, ami érdekel, bedugom

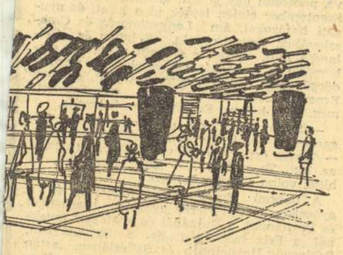

sten sárgán nyarmos, buszok kékje hatalmas teherró személykocsik hosszú sorokban, storia előtt még az aluljáróm. Hazonban nyoma se d hajcihőnek, felaknak, ingó palföröknek és kotróuknak meg kásinéknak, ahogy ka felkapták, s elmustrált Zagyvaa forgalmat segívenyészett betonla mély üreg fő- jel-nappal dolgozberek. Az Astóriadokat kapott, s a most tömör maspölyögnek az oszi, miközben burások rakják fel a fütyörészve a létn. Remélem, ismetermészetüket és tették el, milyen ók vagyunk mi, lóformán őrséget szekrények" körül, gyomás süllyesztéhétereket haladva földbe egyiket a

orromat az utcáról, s nem kell elszámolnom senkinek, riporter vagyok, vadászterületem az utca, az ország. Amit puskavégre kapok, megírom, esetleg elteszem gyűjteményem közé — tárcának, novellának. Ez már újságírás; szinte inkognitóban élvezem, míg a lépcsők felé igyekszem a főmérnökkel, aki szívós alkatú, komoly; szimpatikus. Láthatóan szereti a munkát. 43—45 éves lehet, a mi nemzedékünkből való. Kordbársony nadrágot visel. Pontos, komor, kizárólag a tárgyra vonatkozó mondatai ingerelnek, hogy próbára tegyem. Az első alkalmat felhasználom a támadó dicséretre.

— Kemény munkát végeztek.

— Igen.

Tulajdonképpen elháritja a dicséretet. Szájából nem lógnak hosszú, lelkendező frázisok. Elvégezte, amit rábíztak; időben, sőt idő előtt. Ez volt a feladata. Az ünnepi szó mások szerepköre.

Viszont elmondja: ideiont most kötötték össze a sineket, terítik az útburkolatot. ahonnan szivattyú emeli ki a kanálisba. Benézünk a titokzatosan szerteágazó, széles betoncsövekbe. Kiderül, hogy a lesüllyesztett „szekrények" a földalatti mélyállomása, a „B-szekrény" például a pénztár, melyet mozgólépcső köt össze az aluljáróval, ha elkészül a sokat szidott, nagy mű, talán 1970-ben. Lehet, akkor okos kis Pestiként mégis igaza lesz: a holnapi, kettős forgalomhoz mérve a lépcsők bizony keskenyek. Viszont odafönt két nyomtávval szélesedik a pálya.

Egy hete

Valaki felhív telefonon; az Astória presszóban ad randevút. Délután van, az ég azonban szürke, esőt ígér. A Rákóczi útról érkezem, gondolván: átbújok az aluljáróin, s máris ott vagyok. Mikor leszállok a villamosról, hatalmas embergyűrűbe ütközöm. Rendőrök tányérsapkában vagy bukósisakkal, fekete motorkerékpárok, a széles úton, a járdaszélen, a környező utcákban autók parkíroznak, áll a forgalom. Rögtön feltámad bennem a kíváncsi Pesti, előre nyomulok hát a tömeg kellős közepébe, ahol megtudom, hogy most nyitják meg az aluljárót. A kordon előtt miniszter, osztályvezetők, mérnökök. Munkások, akik hosszú hónapokon át gyürközték itt földdel, vassal, betonnal-keszonnal — vasárnapi ruhában, illőn az ünnepi alkalomhoz. Nyugtalanság támad hirtelen, feszültség, csönd. Akár a le-

Élet és Irodalom

Irodalmi és politikai hetilap
Főszerkesztő:
NEMES GYÖRGY
Szerkesztő:
GARAI GÁBOR
Szerkesztőség Bp. V., Nádor u. 31. Telefon: 111—424. Kiadja: Lapkiadó Vállalat, Lenin körút 9—11. Telefon: 221—285. Felelős kiadó: Sala Sándor. Nyomta: Szikra Lapnyomda. Terjeszti a Magyar Posta, külföldiek részére a KULTÚRA Könyv- és Hírlap Külkereskedelmi Vállalat. — Előfizetés negyedévre Ft. 18.—, félévre Ft. 36.—. Megjelenik minden pénteken.
KÉZIRATOKAT NEM ŐRZÜNK MEG ÉS NEM KÜLDÜNK VISSZA.
Index: 25244

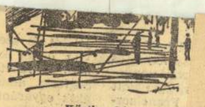

Kürthy Sándor rajz

mindenki: az Óriás-gyerm megkapta ajándékát. A még tavaly ígértek neki. mosolyok jelzik ezt, kétke szellemes jópofák, akik n kopogtatják a köveket, sarkukkal a színes aszfaltot, miből van, mi van belül? A vitrinek ragyognak. Csábító hívásuknak azonban nem tehetek eleget: megállni előtte csak közelharc árán lehetne, arra már nem vállalkozom.

Mint kivilágított akváriumból, felbukkanok az Astóriánál.

Tegnap

Megállok a Felszabadulás téren, anynyi a látnivaló. A pestiek úgy se emelik fel szemüket, rendszerint az orruk elé néznek. Állványerdő. De ha feltekintünk, láthatjuk, hogy a Klotild-palotán, a Párizsi-udvar már kötésig kiemelkedett, megtisztult, a sárga cseréptéglák visszaverik a déli fényt, aranyozásuk ragyog, s a végén még kibékülök a szenyvós [illegible] nagy ívben az alsó rakpartra kanyarodik, a kapuzat alatt átfutót, ahol a 9-es villamos nyargal majd, az Attila útba torkollót, s a villamospályát, mely a Krisztinába visz. Előkerül egy hajdani vasárnapi újság, 1901-ből. Riport a régi, épülő Erzsébet-hídról. Többek közt kiderül (fényképen is látható), hogy tízezer köbméter hatalmas szálfát használtak fel az állványozáshoz. Lenézek a vízre. Egyetlenegyet se látok; a tízezer köbméter szálfa dolgát ma három daru végzi el.

De amit most látok, még érdekesebb: szürkülő délután van, a Lánchíd sziluettje ugyanaz a vonal, vékony, már-már lebegő ceruzarajz. S ha lehet, az új híd még karcsúbb, áttetszőbb, lebegőbb. A Lánchídra hasonlít. Máris szeretem.

Magyar Hirdető
SAJTÓIGAZGATÓ
Budapest V., Pécsi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-807

ÉLET ÉS IRODALOM

Új könyvek

Barabás Tibor: **Chopin**	Kötve	18,50
Cádra, F.: **Végzetes hétköznap**	Kötve	18,—
Fekete Gyula: **A fiatalasszony**	Kötve	34,—
Hölderlin: **Versek, levelek**	Kötve	55,—
Mezei András: **Múlandóság sebei**	Kötve	14,50
Sallai Elemér: **Csürhe**	Kötve	23,50
Tabi László: **Őszintén szólva**	Kötve	23,—
Tolvajok kútja (Perzsa népmesék)	Kötve	20,—

Kaphatók az Állami Könyvterjesztő Vállalat
KÖNYVESBOLTJAIBAN
és az
ÜZEMI KÖNYVTERJESZTŐKNÉL!

Film · Színház · Tévé · Rádió · Zene · Képzőművészet

NAGY PÉTER SZÍNHÁZI LEVELE

Két angol vígjátékról

KEGYETLENSÉG a szezontól, amikor a kritikust olyan helyzetbe kényszeríti, hogy menthetetlenül összehasonlításokat tegyen Shakespeare *Ahogy tetszik*je és Maugham *Imádok férjhez menni*je között. Végeredményben: két világhírű angol drámaíró s köztük három évszázad az utóbbi javára; az összehasonlítás nem látszik indokolatlannak. De ezenkívül semmi sem indokolja: ha pusztán e kettőt néznők, akkor az emberiség jóvátehetetlen romlásán siránkozhatnánk. Mert ami az egyiknél költészet, életbölcsesség, szellem, az a másiknál — s mindig az utódnál — gépiesség, kiszidolozott közhelyek, biztos színpadi fogások „bedobása", ami az egyiknél a mondanivaló túlsága, a témák és ötletek túlburjánzása, az a másiknál egyetlen vérszegény aktuális ötlet agyonnyúzása, minden lehető verbális és szituációszószban való megfürdetése. Az egyik: az emberi szellem művészi csodája, a másik: a színműipar szériagyártmánya, amelyet, mint a papírpoharat ivás után, szezon után legokosabb azonnal eldobni . . .

NE FOLYTASSUK. Válasszuk mégis szét őket, hadd örülhessünk tiszta szívvel annak, ami valóban jó. S az *Ahogy tetszik* Madách színházi előadásának szívből, s mondhatni maradéktalanul örülhetünk. Amit *Vámos László* Hamlet-újrarendezésében már örömmel üdvözölhettünk, az angol színház példájának valóban művészi értelemben vett hasznosítását, itt még teljesebben látjuk kibontakozni: a játékosság és poézis teljes érvényre juttatása, amely *Jánosa Lajos* kitűnő színpadképét és *Köpeczi-Bócz* jelmezeit egyaránt jellemzi, uralkodik a színpadon kezdettől végig; a jelzések s a játék az egész nézősereget magával ragadja a mesés ardeni erdőbe, s bármily távol került is már tőlünk a reneszánsz pásztoridill, s a barokk tündérjáték — a színház művészei összegyakorlottságukban önfeledt játékosságukkal ragadnak el bennünket ebbe a soha nem volt tündérvilágba, amelyben annyi minden rímel — költői, játékos áttételeken át — az akkori s a

adat; ezt ilyen könnyed lendülettel, nem lankadó ragyogással megoldani hatalmas teljesítmény.

UGYANÍGY elmondható *Csűrös Karoláról*, hogy a szerep minden lehetőségét érvényre juttatta; hancúrozó kettőseik a süldőlány-lélek legköltőibb oldalát mutatják meg teljes hamvasságában, anélkül, hogy a színpadilag oly hálásan kiaknázható bugyutaságba csúsznának. Csűrös már több kisebb-nagyobb szerepben mutatta meg, milyen sokszínű fiatal színésznő; most eddigi eredményeinek mintegy summáját adja.

S *Tordy Gézáról* ugyanez mondható el. Mesés-naiv szerepkanavászából hiteles embert formált, az első szerelem boldog lebegésében úszó fiatal férfit; elegáns könnyedséggel szökell át a szerep buktatóin, különösen a Ganymed—Rosalinda szerelem kétértelmű síkamlósságán. Ő is szerepről szerepre jobb az utóbbi időben; Orlandója kétségtelenül eddig legérettebb művészi teljesítménye.

NINCS MÓD valamenynyi, kitűnően helytálló szereplőt felsorolni, s egyenként értékelni; inkább egy szót még arról, amivel nem egészen értettem egyet. A paraszti figurák túlságosan nyers, az együgyűségig ostoba beállítását tartom erősen vitathatónak. Nem azért, mintha ez hűtlen lenne Shakespeare felfogásához; hiszen a paraszti alakok ilyen beállítása a középkori interludiumoktól a tizennyolcadik század végéig szinte megtörhetetlen színpadi hagyomány volt. De azt hiszem, nincs az a történeti elv, amely bennünket ma még ennek a hagyománynak a folytatására, sőt, túljátszására kötelezne: elég lenne a műveltséghiányból származó együgyűséget ábrázolni, s nem kellene ezeket az alakokat a hülyeségig primitivizálni (amint különösen *Zenthe Ferenc* tette Silviusban, egyébként a közönség harsány derűjétől kísérve).

E KIS FENNTARTÁSTÓL eltekintve, sőt, ezzel együtt is, az *Ahogy tetszik* Madách színházi előadása a Shakespeare-évforduló egyik legméltóbb és legsi-

HÁROM HERCEG FILMJE:

A párduc

AZ ELLENTMONDÁSOK hercegét, ahogyan Viscontit kritikusai gyakran nevezik, származása, életismerete, egész művészi mentalitása talán mindenki másnál hivatottabbá tette, hogy *Giuseppe Tomasi di Lampedusa*, a kortársi olasz irodalom hercegének posztumusz remekművét filmre vigye.

A nagy epikus regények megfilmesítése örök kísértést és örök kudarcot jelent a film művészei számára, hiszen az összehasonlításban csak alulmaradni lehet. A remekmű egyszeri és utánozhatatlan ereje nem utolsósorban mondanivalójának és kifejezési eszközeinek sajátos harmóniájában rejlik. Ezt a megfoghatatlan, lehetetlen egyensúlyt megbontani, az eredetit egy más műfaj formanyelvével helyettesíteni, legjobb esetben is csak olyan sikerrel kecsegtethet, mint mikor a legtökéletesebb mechanikai műlábbal pótolják az igazit.

TOMASI DI LAMPEDUSA nemcsak Salina hercegnek, az osztálya hanyatlását értelmével és idegrendszerével átélő utolsó párducnak monumentális alakját teremtette meg, de talán minden eddigi irodalmi alkotásnál átfogóbban és mélyrehatóbban ábrázolta a Risorgimento felemás korszakának bonyolult társadalmi összefüggéseit. Mesteri biztonsággal foglalta egységbe az ötven évet felölelő cselekményt, a lélekrajz finom kitérőit, az értekező prózát és az impresszionista, lírai leírásokat. A filmrendező előtt álló feladat paradoxona megoldhatatlan. Hiszen amit átvesz a regény széles társadalomrajzából, értekező hangvételéből, gondolati gazdagságából, — természetszerűen elnehezíti, vontatottá teszi a filmet, amit elhagy belőle, segélyebbé, egysíkúbbá.

VISCONTI „A párduc"-a mégsem nehézkes és mégsem egysíkú. Csak éppen nem szabad összehasonlítani a „filmszerű" filmekkel, sem számon kérni tőle a regény árnyalatainak minden gazdagságát. A három és fél órás film-regény lassú, méltóságteljes hömpölygésével, letisztult és érett művészettel megelevenített figuráival és jeleneteivel, a látvány szinte érzéki szépségével — felcsigázó, egyszersmind lehangoló élmény. „A párduc"

és undor, amely hatalmába keríti, nemcsak a megszűnéstől való rettegés visszfénye, hanem egy társadalmi osztály pusztulásának látnoki megjövendölése is. Hiába minden alkalmazkodás és egyezkedés, a párducok és oroszlánok kora lejárt — s a sakálok és hiénák ideje jött el. A bál ellankadásának szimbolikus erejű képsorában szinte észrevehetetlen átmenettel minden megkopik és kialszik, a gyertyák csonkig égnek, s a hajnal józanító világosságában ólomszürke arcú halottjelöltek merednek egymásra.

VISCONTI MŰVE kiegyensúlyozottabb, s ha szabad ezt a szót használni — talán kissé akadémikusabb Tomasi di Lampedusáénál. Klasszikus harmóniára törekvő történelmi freskójából hiányzik az a nyugtalanító lüktetés, mely annyira jellemző a regényre. De elmosódott a szinte minden mondatban ott kísértő fanyar irónia s az asszociációs közvetlenség, mely nem átallott Ejzenstein babakocsijára hivatkozni egy múlt század közepén játszódó történelmi regényben. Lehet, hogy éppen Ejzenstein babakocsijának bizarrsága hiányzik ebből a szép, talán túlságosan is nyugodt tökéletességű filmből? S ha már a különbözőségekről beszélünk — itt természetesen nem a dramaturgiai építkezés különbségeire gondolunk, melyek magától érthetődően következnek a két műfaj eltérő jellegéből —, megemlíthetjük még a regény időnként viharos vadságba csapó érzéki lobogásának, de a halál reális szörnyűségeinek letompítását is. Visconti mintha néhol engedményeket tenne a színes, szélesvásznú szuperfilm artisztikus kívánalmainak.

MINDENNEK ELLENÉRE izgalmas összetalálkozás ez. Mert nemcsak Visconti fejezte ki hűségesen Tomasi di Lampedusa művészi mondanivalóját, de To-

Az első félidő után

Négy rádiójáték az OIRT-fesztiválon

Az eddig hallott négy darab — két NDK-beli és két lengyel szerző tollából — nem hozott kiemelkedő sikert.

Mindazon túl, amit e tárgyban a napilapok kritikusai elmondtak, azt hiszem, elsősorban azért, mert a szerzők kevéssé nagyvonalú témákkal és kamara jellegű játékmegoldásokkal eleve megkötötték a saját kezüket. Nézzük esetről esetre, hogyan? — az okok kutatására aztán is visszatérhetünk.

A rádiószerzőnek is igen termékeny német

Manfred Bieler

Három papírrózsa

című rádiójátéka vetette fel a társadalmilag legátfogóbb problémát: a harmincas éveit taposó osztályvezető és a tizennyolc éves gyakornoklány szerelemmé nemesedő kalandjában a két nemzedék — a háborút megéltek és az összeomlás után születettek — nézet- és felfogás-különbözőségen alapuló ellentétéből csinált drámát. Formájában azonban kétszereplős kamarajáték, s noha konklúziói nálunk is helytállóak lehetnek, két ember esetlegesnek tűnő személyes konfliktusát nem tudja, talán e keretben nem is tudhatja általános érvényű megfogalmazássá emelni. (Néhány jól megírt és jól előadott részjelenetet nyújtott ez a hangjáték, de noha *Gyurkó László* fordítása elsőrangú és *Molnár Mihály* rendezése korrekt, a rádióban újonnak számító rokonszenves *Polonyi Gyöngyi* nem tudott teljes értékűen helytállni, s ez partnerének, *Pálos Györgynek* esélyeit is rontotta.)

A másik német szerző,

Joachim Goll

Egy kis házimuzsika

című darabjának magva — mint egyik kritikus helyesen megállapította — éppenséggel nem is több egy kabaréötletnél, amelyet ismétlődő s ezért egyre laposodó fordulatok árán tudott csak egyórás hangjátékká nyújtani.

Az ismert motívumok és vígjátékötletek nemigen tudtak lekötni, s hiába vette elő *László Endre* legjobb rendezői sablonjait, hiába igyekezett *Bilicsi*, *Ráday* és *Szuhay Balázs* tudása legjavát adni, ők sem tudták megnemesíteni e kevéssé értékes anyagot.

A lengyelek első fesztiválhangjátéka az idősebb generációhoz tartozó költő-hangjátékíró

tartózkodó szerző, és groteszk happy endet csinál. Amikor megismeri eredetileg igénytelen darabjának legvadabb színpadi, film- és musical-átdolgozását, az elszörnyülködésbe belehal, s így az irodalomtörténész kezére játssza halála körülményeinek hiányzó adatait, egyszersmind eltávolítja az útból az utókor üzletes és tudóskodó igyekezetének egyetlen akadályát — saját személyét. A szatíra telibe talál, mi is okulhatunk belőle. *Gál Péter* rádiós ötletei pedig (legfőként a különböző darabvariánsok összemontírozása) igen vidám félórát teremtettek. Említést érdemel mind a négy főszereplő: *Mezei Mária, Balázs Samu, Várady György* és *Kaló Flórián*.

A rádiószerűség külső jegyei megtalálhatók a különféle műfajokban igen termékeny

Wladzimierz Odojewski

Táncóra

című játékában is, hiszen a másik lengyel szerző a varsói dramaturgiának munkatársa. A téma azonban itt ismét szegényes, még a szerény félórás időtartamot sem tölti ki. Egy tizennégy éves kamaszlány első táncórájára készül, s abban reménykedik, hogy vidéki munkahelyéről hazalátogató édesapja ez alkalomra megtanítja táncolni. Ehelyett azonban az életet ridegebb valóságából kap leckét: az apa bevallja neki, hogy elválik édesanyjától. A darab morálja rokonszenves volna: a szerző a kislány reagálásán keresztül figyelmezteti a közönséget a meggondolatlan válások káros következményeire a gyermekek szempontjából, ezt azonban sem újszerűen megírni nem tudja, sem élő karakterekkel benépesíteni. *Déri Éva* rendező ezeken a szervi hibákon már nemigen segíthetett, aminthogy *Polonyi Gyöngyi* sem birkózhatott meg papirosízű szerepével; így éppen nem volt magasrendű szórakozásban részünk.

A fesztivál zsürijéhez minden országból számos darab érkezett, s ha *mi* épp ezeket választottuk közülük, fel kell tételezni, hogy ezek voltak a legjobbak. Mi lehet az oka, hogy mindkét helyen a témaválasztásnak ezzel a kisszerűségével találkozunk?

Ha szabad két-két darab alapján általánosítást megkockáztatni, úgy véleményem szerint ez az, hogy ezeknek az országoknak hangjáték-kultúrája nincsen még túl azon a kezdeti fokon, amelyen a rádiójátékot külső jegyeinél, nevezetesen rövid időtartamánál és ke-

Bozsik István

HAMVAS H. SÁNDOR

„IDŐ: 30 PERC"

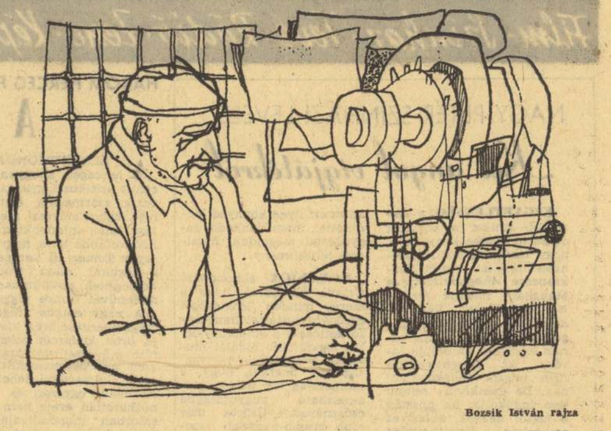

Bozsik István rajza

Az üzemvezető igazgató úr jobb arcán szemölcs van, viszont az ujjai szabályosak és csupaszok, a gyűrűt nem tűrik. De hát nem kívánhatja senki, hogy az egész vagyonát magára aggassa s elvégre ő „egyéniség", a külsőre semmit sem ad. A mai igazgatósági tanácskozáson ezt mondták neki: „Igazi karakter!", németül, magyarul és Mr. Lee, erős orrhangon, londoni akcentussal angolul. Egyébként az üzemvezető igazgató úr propozícióját, általános tetszés közepette elfogadták, habár nem volt szó dynról, az erő abszolút egységéről, sem egyebekről...

Tehát most adva van a kivitel: „Főmérnök úr, ön megérti a gyárat... szükséges!... Az általános gazdasági helyzet... Michelin új árral befört a piacra... ismétlem, semmi érzelgés... nekünk is új ár kialakítása kívánatos!... Mennyi a legnagyobb kerékköpeny elkészítésének az ideje? Tekintve, hogy az anyag minőségéhez nem nyúlhatunk... s ezt, azt hiszem, Ön is elismeri?!"

A főmérnök bólint, a magával hozott listát nézi: „Idő 30 perc!"

„S a munkabér?"

„Ugyanez a méret, harminc fillér; egy az egyhez!"

Az igazgató úr kinéz az ablakon: „Az ár marad, egy az egyhez, ellenben legkevesebb öt percet nyernünk kell! Így hát az idő 25 perc; munkabér, ismétlem: egy az egyhez! Kit ér károsodás?... Senkit!"

A főmérnök hallgat, bólint. Neki még sohasem mondták, „igazi karakter", talán „egyénisége" sincs, mindannak dacára, hogy legszívesebben tiltakozna. A harmincas idő, szerinte, a legalsó határ; a húr is elszakad, ha túlfeszítik s a dyn minden esetben dyn. Sztrájk, strike; tavasszal volt egy sztrájk, a sok dyn győzött... Igaz viszont, őszre elbocsátások lesznek, holtszezon, s a tömeg ezt már tudomásul vette, előtte lebeg, mint az intőjel... Tehát sztrájk, strike, grève lehetősége kizárva és Michelin új árat dobott a piacra, amely erős hatással van a belföldre is, dacára a magas védővámnak és az új erőre kapott nemzeti eszmének... És a főmérnök már tizedik éve van a gyárban... havi 350 fix és jutalék a lefutott mintakerekek után; kis Ballilája van, a gyár ingyen adja a gumit s a benzint is, esetleg motalkót és a felesége ezekben a pillanatokban a Balatonon nyaral...

A főmérnök áthalad a gyáron... dyn, dyn, dyn... sötét massza... Ez feleslegesen kérdés az egész... erre viszont itt van Klausz mérnök, ismeri őket, az ő fajtája, belőlük került ki; az apja a keverőben dolgozott évekkel ezelőtt...

Klausz mérnök mindig a helyén van, a főmérnök megtalálta; becsukott szemmel is megtalálná. S most beszélgetnek... „Idő, huszonöt perc, minden fölösleges mozdulatot kerülni, mérnök úr! Ért engem? Idő: 25! Más minden marad, egy az egyhez... ezt belevinni a tudatba!"

Klausz mérnök sárga köpenyt visel... havi kettőszáz, a lefutott kerekekhez semmi köze sincs! A múlt halványan él benne, szeretné ezt is letagadni... Piha, az apja krétaporos ruhája; a bőrének mindig gumiszaga volt. Meghalt; de nem örült neki... jobb lett volna, ha meg sem születik!... Klausz mérnöknek széles, magas koponyája van s az arca olyan, mintha örökkön éhezne... atavisztikus visszaütés. A lakása: egyszoba-konyha, az előszoba válaszfallal elválasztva a konyhából, de ételszagos. A bejáró nő még délután is megérzi, hogy mit főzött a nagyságos asszony az előző nap. Vendég ritkán jár a mérnök úrékhoz, az asztalon néhány szál csináltvirág, vékony vázában; a speizban ülőkád. „Nem akarok gyereket!" — mondta három évvel ezelőtt Klausz mérnök, de Janka szerint igenis, kell a gyerek. S most már nem mehet ki az utcára, nagyon eldeformálódott az alakja s ezért minden este veszekedés van otthon, hogy áthallatszik a másik lakásba.

Klausz mérnök ezekre gondol most és azt mondja: „Igenis, főmérnök úr!" Ezután kimegy a cable-terembe...

Benzin és nyersgumi szaga terhesen fekszi meg a levegőt s a munka zaja láthatatlanul libeg a falak között. Odalent, túl a kerítésen, a temetőben nagy csend van, a keresztek, mint örök mementó fenyegetnek. Ez a kép reggeltől estig a munkások előtt van, mint fekete festék a fehér lapon...

„Péter, a legnagyobb kereket tegye fel az állványra, új időt stoppolunk!" — mondja Klausz mérnök. Péter nem kíváncsi a mérnök kék szemére; új időstoppolás? Ez új akkordárat jelent!... Eddig tizenhat nagykereket lehetett csinálni egy nap, nyolc óra alatt... és ezután?... Hát nem! Az időt meg kell tartani; egy az egyhez, idő: harminc perc!... Szatócs, mészáros, pék és házúr, család; Péter ravaszul pislog s földobja a nagy, nehéz, vas kerékformát az állványra, a tengely mindkét anyacsavarját gondosan leszorítja és hangosan odakiált az asszonyoknak: „Gumilemezeket kérek, szürke, fekete, tizedes gumi... cablét!... A futófelületet rakják össze... A legnagyobb méret... Idő! Időő!"

A munkások felütik a fejüket: „idő?"... Ez nekik szólt, megértették Pétert... Klausz mérnök az óráját nézi, a kezét felemeli: 54... 56... 58... 60 másodperc... a kéze lecsapódik: „Indulás!"

Péter gyorsan dolgozik. Egyetlen fölösleges mozdulat sem, minden szerszám a kezeügyében... Öt perc, tíz... tizenöt... Ez az ember nagyszerűen dolgozik, ügyes, élelmes, begyakorlott... Valószínűleg meg lesz a 25 perc!... De mi ez? Nem érti, Klausz mérnök; már harminc és még hol van a futófelület?! Nem, nem vett észre semmit; hát hol lopta el ez az ember az időt?... Harmincketto, már túlhaladták a régi átlagot; harmincnyolcra kész a kerék.

Klausz mérnök a szája szélét rágja, Péter arcába fúrja a tekintetét s amaz rendületlenül állja. Tán mosolyog, hidegen, könyörtelenül, otrombán, visszataszítóan s talán gögösen?...

Új ember teszi fel a kereket... Péter csak éppen elhaladt mellette, de a szemük összevillant, mint mikor reflektorok fénye találkozik az éjjelben: ki látta? Senki!

Gumilemezek, tizedes, huszados, cable... cableee!... A futófelület... és pontosan megismétlődik az eset. És délig még négyszer ismétlődik meg. Klausz mérnök ökölbe szorítja a kezét és magán kívül üvölt: „András! Föltenni a nagykereket!" Minden idegszála remeg, minden figyelme az emberre összpontosul, az órájára tekint: tizenkét óra és a dudaszó elhördül... „Ebéd után kezdjük!" — mondja és az irodába hívja Andrást... András egy percig van az irodában, aztán veszi a fazekát és ő is kimegy a közös étkezőbe enni, mert a déli szünetben senki sem tartózkodhat a gyárban...

Végigmotozzák az embereket...: „Kérem lopnak ezek és olyan ravaszok, hogy délben hordják ki a gumisarkat, óvszert... csürhe, kérem, csürhe!"

Péter odaáll a portás elé. Mélyen elgondolkodik s mielőtt a kutatáshoz széttárná a karját, ösztönösen leveszi a sapkáját. Önkéntelen mozdulat ez... atavisztikus... a váci fegyintézetben, mikor a kerttelepi munkáról bekísérték este, a vizsgálatnál le kellett venni a sapkát is. A portás viszont azelőtt a pestvidékiben volt... kék egyenruha... és ő is motozott. S most itt, ezen a helyen összetalálkoztak: a múlt fellebbentette a fátylat. Megismerik egymást, nem személy szerint, de osztályon keresztül: nálam volt a kulcs és terád zártam az ajtót!

Mennyit elárul egyetlen mozdulat!

A portás szeme nagykerekre nyílik, a vállát felhúzza, az ellenségeskedés, amely örök időkre beléje idegződött, fellobbant benne... de semmit nem tehet... Péter kajánul röhög, ő is tisztában van a dolgokkal. A hat év letelt, mert semmi sem maradandó; jó iskola volt! Valahonnan fentről csurog alá a hangja, gúnyorosan és csengőn: „smaszszer!" S a következő pillanatban a széles, titokzatos emberfolyamba veti magát, elvegyül benne, eltűnik, mint az anyja ölén... Hát keresd meg a tengerben azt a csepp vizet, amely véletlenül belehullt!

Az ebédlő, ezt a büdös hodály, mint egyetlen száj, csámcsog... Krumpli, bab, lencse és krumpli, bab, lencse, „jó" barna kenyérrel, mert az „táplálóbb" a fehérnél!

Valaki káromkodik, a feleségét szidja. Az este nem állította hidegvízbe a főzeléket és megsavanyodott. Mégis befalja, azután a csajka a sarokba repül zúgva, mint az ágyúgolyó... A massza röhög, játszik, mulat... Estére szorul az asszony!

Péter ezt mondja: „Az időt tartani köll, minden áron! Még a harminc perc se fusson ki... rothadtak!"... Mindenki bólint a mocskos asztalnál, a cablesek hümmögnek. András is hümmög és bólint, de nem mer Péter szemébe nézni. Péter szeme átható, kutató: „Mit akart a mérnök?" — kérdi. András kétpofával fal: „Semmit!" Péter nem hiszi. Odahajol András füléhez: „Vigyázz, az időt tartani köll!"

Nem volt fenyegetés és Péter már a portásra gondolt. András pedig az őszre: elbocsátás lesz! Szezon vége! S az apja megbénult, most a nyakán él... Na és mi történik, ha lead néhány percet az időből? Még nem dül össze a világ! Különben is, egyszer már kipróbálta: huszonöt perc alatt csinált meg egy nagy köpenyt. Ha szorítja, huszonnégyre is kiszalad!

Megint röhög az ebédlő és Péter most ezt mondja: „Na, az a vén szakállas zsidó nagyszerűen meglátta a dolgokat... Pénz-árupénz!... És hogy hová ér a kapitalizmus! Foggal, körömmel a profitért... büdös, vacak proli!... Hüjj, hogy milyen koponyája volt!"

„Antiszemita marha!" — löki oldalba Kovács. „Nem is volt zsidó, az apja kikeresztelkedett, de amúgy is köpött minden teológiai fazékra!" Kovács néhány munkásszemináriumot végzett, Péternek csak négy elemije van és hat évet töltött Vácon. A vörös tanárral egy zárkán volt, sokszor becsapta a kiblivel, meg a kenyérrel, de sokat tanult tőle. Addig nem is ismerte önmagát, sem az életet. Tudta, hogy volt háború, részese is volt, azután hazajött: pont. Na és itthon? Erről jobb nem beszélni...

„Hülye, ha én azt mondom, hogy vén szakállas zsidó, mintha az apámról szólnék... érted?" — mondja Péter. Vitatkoznak...

Nem értik a cablesek, de tisztelik mind a kettőt. Mintha felettük állnának, elérhetetlen magasban. Van valami erő bennük, nem tudni, hogy mi és honnan s minden úgy történik, ahogy mondják... Néha kirándulnak a hegyekbe, gyalog oda és gyalog vissza; hogy odakint mi volt, erről mindenki hallgat...

Péter visszagondol Vácra. A kiblizés, a csöngetés... Egy időben a politikaiaknak megengedték, hogy hegedűt és más zeneszerszámot behozhassanak, de azután eltiltották. Egy tárogató azonban bennmaradt és az első vasárnapon, templomozás, séta és zárás után felhallatszott a magánzárkából a tárogató hangja. Az őr kiabált, lecsöngetett az őrszobára, jött az őrség, a „hipis" (kutatás). A tárogatót nem találták meg és mikor eltávoztak, megint felhangzott. Szólt, szólt, szólt, szívdöglesztően... Újra hipis és így ment hatszor, azután megtalálták, a pasas az esőlevezető csatornára akasztotta ki, ezért volt láthatatlan... Péter tíz napsötétet kapott és kurtavasat. Mintha még most is hallaná a fegyőr hangját: „Még egy kicsit hajolj meg, drága fiam, és neked is jobb lesz, meg nekem is!" Nahát bedült neki

és kétszer [illegible] zevizelte magát. A hátgerince majd [illegible] rönt...

Péter mindeket elmesélt most. Így kezdi: „Tuggyátok [illegible] egy pasas beszélte el nekem, hogy Vácz [illegible]...

Röhögnek való...

Megint fújtak: a sötét folyó visszafolyik a gyárba. Pétert nem lehet látni, valahol elöl lehol. A portás a tömeget figyeli: izzadt, büdös, trágár, közönséges, olyik nagyokat szellent... Hát hol van az a szemtelen? Pétert keresi, de nem találja... mégis jó lenne bevinni az igazgatósághoz!... A massza azonban jól magába zárja... mennyi pofa és mintha mind egyforma volna! Csak úgy lehetne megtalálni, ha lepriuszolnák valamennyit...

András, mint az állat dolgozik. Semmi fölösleges mozdulat, az idő telik. A mérnök megelégedett: hát jó, legyen gyerek! Mindenesetre valamiként az igazgató tudomására kell hozni, hogy ő stoppolta le az időt: ne halásszon el mindent a főmérnök!

András hízeleg: „Mérnök úr, akár mérget vehet rá, hogy 25 perc alatt kiszalad a kerék!" A mérnök száján majdnem kicsúszik: hiszen ez kell!... „Na és, lesz összel elbocsátás?" — kérdi azután a kisajtón keresztül András. Klausz elértí és őszintén felel: „Lesz... de úgy gondolom, hogy maga nem fog beleesni! Én mindenesetre a háta mögött fogok állni!"

András serényebben mozog. A háta, vállai, a bőre sajog, viszket. Ez az átkozott cable nyáron mindig kiütéseket okoz. Legalább két napot pihennie kellene, kenőcsel kenegetni a bőrt, hogy elmúljon a kiütés. Nem, nem veszedelmes, csak kényelmetlen... rothadt cable!... Összeszorítja a száját, a homlokáról nem meri letörölni a verejtéket, mert már a keze is kiütéses, mintha rühes volna. Hát megfertőzze az arcát?

Péter oldaltól pisiog. András kereket lesi. A két anyacsavart meglazította: az időt tartani kell! Kiszámította, hogy hány fordulat után hullanak le a csavarok s most azt lesi. Vajon András észreveszi-e?

Nem, András nem vette észre s az anyacsavarok lassan lefelé csúsznak a menetén...

Huszonegy egész harminc másodperc! — nézi az óráját Klausz. Most még a futófelületet rátenni, rádolgozni, huszonötre kész a kerék! Az új akkord-alapár!

András a futófelületet felhúzza, jobbra fordítja a kereket. Az anyák most alulra kerültek. A keze sebesen jár, a kerék körbe halad. Péter szeme majd kidülled. Valami fojtogatja, a szájpadlása kiszárad... ordítani tudna... de csend, csend, az időt tartani kell! A cable-teremben nyolcvan ember dolgozik; nyolcvan család és főszeres, pék, mészáros, lóhússzék és házúr; ezek mindnyájan a markukat tartják...

„Auuú!" — bődült fel András. A ne vaskerék, súlyos darab, a lábára zuhant földön fetreng, kínlódik, jajgat, a lábfe tapogatja és sír...

Klausz kiabál: „Péter, föltenni a kerek befejezni, befejezni, azonnal... stopp: Két perc még van, két jó perc... Ezt az e bert húzzák arrább!"

Péter engedelmeskedik, András arrá cipelik. Valaki a portáshoz szalad; men ket!... A kerék forog az állványon, Pé dolgozik. Nem, a mérnök semmit nem v észre, tisztán látja, hogy Péter keze sebes mozog, talán sebesebben, mint András és mégis, mire kész a kerék; idő... 30 pe

Klausz dühöng... a felesége gyereket szülni... szoba konyha lakás, havi kettősz soha nem lehet előbbre jutni... Ez a dög tes, büzhödt, aljas tömeg! Micsoda er mozoghatnak bennük? Nem, nem lehet b ni velük, pedig a szeme előtt történt mi den! Valamit megsejtett; nem, biztos tudja, hogy meglazították az anyát, de n kor?

Idő? — kérdi az igazgató. A főmérnö meghajlik, görnyed, a kezét széttárja: „Ha mine!" Alázatosan teszi hozzá: „Nem meg sehogysem megy, egy baleset is történ le-he-tet-len!"

Este hazamennek a munkások. P ter egyedül halad. Ma senkive sem tudna beszélni. Az ordítás fülében cseng. A levegő is fu lasztó... Gyilkosság! Testvérharc! Szegény állat... de tartani kell időt; ez életszükséglet!

A villamosok hörrenve rohannak a sin ken, az autók is rohannak... Péter minde felé kereket lát; kerék, kerék, kerék... a v csepeg ily őrjítően egyugyanazon helyre...

Van béke?... Nincs!

Ismered a tömeget, amely elárasztja a mű helyeket?... Nem!

Ezerkarú óriás, a lelke idegen világ, má az erkölcse, másképpen lát, mint te, alat tomos, ravasz, erős, alázatos, tűrő, elége detlen; pontosan olyan, amilyennek nevel ték évezredeken keresztül... De vannak ér zései, sírni is tud, a nevetése fülbántó, é mindent odadob azért a célért, amelyet ma ga elé tűzött és amelyet minden bizony nyal el fog érni...

Látod, Péter, ahogy ott egyedül halad bög. Nem keservesen és szipákolva, csupán egyetlen könnycseppet töröl ki a szeméből; vajon mikor sírt utoljára?... Holnap bizto san be fog menni Andráshoz a kórházba, in kább elveszít két munkaórát... de ha kell, megint megteszi azt, amit ma megtett...

Péter a helyesírást sem ismeri, de jól ol vas, jól lát... az iskolája négy elemi volt, és hat év Vácon...

A Nap, mintha lerúgták volna, letűnt az égről...

es meghallaniuk: ez az új szemszög lesz mértéke alkotásaik korszerűségének. Félreértés ne essék, én a fiatal művészektől nem valami eddig nem látott, nem hallott furcsaságot, valami megdöbbentőt — hanem a világosértelmű egzaktságra, egyszerűségre való törekvést kívánok. Egyszerűséget, de nem szegénységet. Harmóniát kívánok, de a mi korunk sok rétegből összetevődő harmóniáját. A költő ne témákat verseljen meg, hanem költészete váljon az én emlékezésem, érzésvilágom új témájává, új felfedezésévé.

Ha ezt a [illegible] ták ellenem az személyi kultusz érthető volt, me a tények, har tikus szükl rozta meg

— Érez-e kon közönségével? művészete azokhoz re hatni akar?

Az utóbbi esztendőkben irodalmam előtt nagyrészben megnyíltak a kapuk. Ismét megjelennek könyveim, és úgy látom, a szerkesztőségek szívesen fogadják frása- [illegible] lenére ha [illegible] ján szólnak [illegible] az aktív alkotó erők [illegible] bennem. Fölismerik mondanivalóm őszinteségét, kifejezési formám tisztaságát.

MUSOK

értékei, hanem az utánzatok, a felemás dolgok, a ki nem érlelt eredmények kerülnek a szemünk elé. Ha így történik, ez zavartkeltő jelenség lesz. Lehetetlennek tartom, hogy hódoljunk a legmesszebb tekintő tudománynak, a csodálatosan precíz taechnikának és az ember lelkületére, érzésvilágára ható művészetben a maradit istápoljuk. A művészet nem luxuscikk, hanem fontos emberi szükséglet. Ha az embernek ezt a szükségletét nem kellő időben és nem helyesen elégítjük ki, akkor mind az egyes ember, mind a nagy tömegek érzés- és gondolatvilága elmechanizálódik, lecsökken bennünk a jobbra való törekvés.

Élet és Irodalom

Irodalmi és politikai hetilap.

Főszerkesztő:
NEMES GYÖRGY

Szerkesztő:
GARAI GÁBOR

Szerkesztőség Bp. V., Nádor u. 31. Telefon: 111—424. Kiadja: Lapkiadó Vállalat. Lenin körút 9—11. Telefon: 221—888. Felelős kiadó: Sala Sándor. Nyomta: Szikra Lapnyomda. Terjeszti a Magyar Posta. Külföldiek részére a KULTÚRA Könyv- és Hírlap Külkereskedelmi Vállalat. — Előfizetése negyedévre Ft 18.—, félévre Ft 36.— Megjelenik minden pénteken.

KÉZIRATOKAT NEM ŐRZÜNK MEG ÉS NEM KÜLDÜNK VISSZA.

Index: 25 244

Kassák 77 éves. Célja ma is az új törvény keresése, a felszín mögött rejtőző új rend felkutatása. Ezt az új rendet és új törvényt a végső emberi értékekben keresi.

„Nem a pillanatok szeszélye szerint, hanem a végtelen folyamatosságban élek — vallotta naplójegyzeteiben 20 évvel ezelőtt. — Egy bennem a múlt, a jelen, és úgy sejtem, a jövő is. Ez a sors. Hiába lázadoznék ellene, ifjúkoromban nagyjából ugyanolyan voltam, mint amilyen ma vagyok."

Azt hiszem, ez most is igaz. Következetessége, önmagához való hűsége, szavainak egyértelműsége akkor is tiszteletet parancsol —, ha vitatkozunk vele.

Erki Edit

A KÖNYVES BOLTOK választékából

Benjámin László: Világ füstje	kötve	26.50
Bertolt Brecht színművei 1—2. kötet	kötve	115.—
	kötve	35.—
Galambári Zoltán: Alkozottak	kötve	53.—
Gelléri Andor Endre Összegyűjtött novellái 1—2. kötet	kötet	
	kötve	68.—
Goda Gábor: Ördögüzés 1—2. kötet	kötve	113.—
Gorkij, M.: Klim Szamgin élete 1—3. kötet	kötve	34.—
Hidas Antal: Megtalálnak	kötve	31.—
Kilátó 21 mai szovjet novella	kötve	42.—
Kilátó 21 mai szovjet drámák	kötve	37.—
Németh László: Társadalmi	kötve	62.—
1—2. kötet	kötve	23.50
Páchy Blanka: Regény	kötve	70.—
Páchy Blanka: Hatalom és pénz		
Ráth-Végh István: Fűszálak		
Simon István: Gyümölcsoltó		
Whitman, W.:		

Kaphatók az Állami Könyvterjesztő Vállalat boltjaiban és az üzemi könyvterjesztőknél!

JUN 15
1021

Fehér szegfű

SÜKÖSD MIHÁLY:

Jól nézze meg, ha még nem hallott róla — mondta B. rendőrszázados. — Ez az utolsó cirkuszkocsi a kerületben, az U—103. Talán emlékszik rá, egy régi filmben hívtak így egy olasz tengeralattjárót. Sérülten hevert a fenéken, félig az iszapba fúródva, búvárkosárban mentették ki a legénységet, mintha ma látnám, egy farkaskutyát eresztettek fel először. Találó név, nem gondolja?

A cirkuszkocsi üres telek közepén állt, olvadó hókupacok gyűrűjében. A telket háromfelől szakadozó szögesdrót fogta körül, negyedik oldala az utcára nézett. Álltunk az út mellett, a nyúlós latyakban nem lehetett megközelíteni az U—103-at. Stráfkocsihoz hasonlított, de marhavagonhoz is, két ablakán sárgult függönyök, fél gömb alakú teteje alatt rozsdás kályhacső. A kocsi négy kerekét terméskő és gyeptégla támasztotta alá, az ázott gyeptéglák meglazultak, a kerekek félig elmerültek a sárban.

— Mi neveztük el így, az öcsém és én — mondta B. — Akkor láttuk a filmet, a háború alatt, amikor beköltöztünk. Majdnem öt évig laktunk benne, kár, hogy nem mutathatom meg, de elázna a cipője. Az apám a közepén furnérból spanyolfalat emelt, így lett két szobánk. Kilencen voltunk, körben feküdtünk, a fal mentén, az egyik feje a másik sarkához ért, de azért tudtunk aludni. Még a háború elején egy lengyel társulat menekült ide a kocsival, két évig éltek a kerületben. Abdullah és a három arab riffkabilok, Donner Bonifác és Miss Pilar, a csont nélküli ópiumtáncosnő. Végül már egész jól tudtak magyarul, de addigra tovább kellett menniük, s a kocsit nem hagyta elvinni a rendőrség. Furcsa, de a három arab riffkabilok közül kettő valóban eljutott a sivataghoz, az angol hadseregben estek el mindketten Tobruknál. A kocsi ittmaradt, eleinte csak játszottunk benne, minden este cirkuszt játszottunk, környékbeli gyerekek, aztán apám engedélyt kapott a rendőrségtől, hogy beköltözhessék, mint hajléktalan.

Az U—103 egyik ablakában, a mohos függöny mögött pléhbögrében virág állt: egy szál fehér szegfű. Megkérdeztem B.-t, ma is lakik-e valaki a kocsiban.

— Nem — mondta B. — Múzeumi emlék. Vagy memento, ha úgy akarja. El akartuk vitetni rég, de Katalin mindig kér, hogy még várjunk. A húga lakott itt utoljára, a Katalin már nem félti ugyan a húgát, de valahogy biztosabbnak érzi, ha a kocsi itt van szem előtt, figyelmeztetőnek.

Katalin, B. titkárnője, amolyan nélkülözhetetlen titkárnő, irattáros, kávéfőző, mindentudó munkatárs egyszemélyben. Madárcsontú, áttetsző bőrű fiatalasszony, ahányszor láttam, mindig fekete ingblúzt viselt, fekete kontyában sárga borostyánkő csatot.

— Hárman voltak az Opál-testvérek, egyedül laktak az U—103-ban — mondta B. — Az anyjuk még a háború alatt halt meg, apjuk 55-ben: éjjeli műszakból jött át a Káró-hídon, valahogy belecsúszott a patakba, és a hídnak vágta a halántékát; amikor megtalálták, combközépig vízben, előredőlve állt, a hídpillér támasztotta, nem hagyta elesni. Abban az időben én már a kerületben dolgoztam: állami gondozásba akartuk adni a két kisebb gyereket, de Katalin nem engedte. Ő akkor már nagykorúnak számított, s nem akart elszakadni a testvéreitől, vállalta, hogy eltartja őket, noha a régi lakásukban nem maradhattak meg. Beköltöztek az U—103-ba, a tanácstól kaptak segélyt, azzal, meg a régi bútoraikkal Katalin egész szépen berendezkedett. Egy Patyolat-fiókban dolgozott akkor, megkereste, amire szükségük volt, tíz-tizenkét órát is dolgozott naponta, így aztán nem sok ideje maradt a testvéreire. Jancsival, az öccsével nem volt baj, az addig nézte a Sportiskolában a boxtréningeket, míg az egyik edző megszánta és behívta egy kis iskolázásra. Ott is maradt a gyerek, ritka tehetséges bunyósnak ígérkezett, a Sportiskola leigazolta, szereztek neki állást, bentlakással. Azóta már második lett az országos bajnokságon légsúlyban, a Sport is hozta a fényképét meg az életrajzát. Ő az Opál II., mert az idősebbek emlékeznek, hogy volt a kerületben egy másik bunyós, Opál is, még jóval a háború előtt. De arról sosem írt a Sport.

Újból eleredt az eső. Egy helyben álltunk, nem volt tanácsos megmozdulni: a hirtelen olvadás felpuhította a máskor kökemény, kövezetlen talajt, ahogy álltunk, a saját súlyunktól nem süllyedtünk mélyebbre, de ha odább lépünk, félős, hogy bokáig merülünk a lágy iszapba.

— Amíg Jancsi otthon lakott, a kislánnyal se volt hiba — mondta B. — Nagyon szerették egymást, együtt jártak iskolába, aztán hazamentek az U—103-ba, megírták a leckéjüket, szépen felmosták a kocsi lépcsőjét, leültek és várták haza Katalint. De amikor Jancsi elkerült, a kislány unatkozni kezdett. Eleinte egyedül mosta fel a lépcsőt és várta Katalint, később már csak ténferget az U—103 körül és figyelte az arramenőket. Hedvignek hívják és még nem volt tizenhat éves, amikor Katalin egyik este nem találta otthon. Elindult megkeresni, egész éjjel kereste a kerületben és másnap reggel eljött a rendőrségre. Akkor ismertem meg. Nem ment haza, akárhogy biztattam, leült a folyosón: ugyanazon a helyen ült négy óra múlva, amikor megérkeztünk Hedviggel. Egy ötvennégy éves kardigánfestő, Szőcs Illés lakásán találtuk meg. Hedvig sírt és fogadkozott, amikor a lelkére beszéltem, Katalin pedig halkan megköszönte a szívességemet, húgához egy szót sem szólt, kézenfogta és hazavezette. Amikor harmadszor nem találta otthon és harmadszor kerítettük elő, megmondtam neki, hogy Hedviget intézetbe kell adnunk. Katalin ellentmondott: még egészen kicsi volt, amikor anyja halála előtt rábízta testvéreit. Nem erőltettem a dolgot, az intézetek úgyis tele vannak, a gyámhatóság állást szerzett Hedvignek és egy ideig rendben volt a dolog. Katalin nemsokára férjhezment, a Patyolatot adminisztrációs munkakörrel cserélte fel és új lakásba költözött, de minden szombat délután meglátogatta húgát: az arramenők elégedetten figyelték, ahogy kettesben felmossák a lépcsőket. Azt hittem, rendbe jött az életük, lassan elfelejtettem őket, holott nekem, aki egykor szintén az U—103-ban laktam, különös gondot kellett volna rájuk fordítanom. Azon a szombaton láttam őket legközelebb, amikor Hedvig öngyilkosságot kísérelt meg.

Egyhangúan esett az eső. B. cigarettát vett elő, széttárt köpenye alatt tüzet adott. Az eső beférközött a köpeny alá, a nedves cigarettapapír sercegett, ahogy elérte a parázs.

— Akkor Hedvig már hónapok óta nem dolgozott. Elsején belépett valahová, hogy legyen pecsét a munkaadói igazolványában, másodikán kilépett, munka nélkül is szépen eltartotta a fiúját, aki odaköltözött az U—103-ba. Azon a szombaton Katalin az utcán megvárta, amíg a fiú elmegy hazulról, aztán bement Hedvighez. Szemére vetette életmódját, emlékezetébe idézte, hányszor figyelmeztette, mennyit fáradozott érte, láthatóan eredménytelenül és fölöslegesen: ezért leveszi róla a kezét, többé nem tekinti testvérének. Hedvig könyörgött, megígérte, hogy szakít a fiúval és tisztességes életet kezd, de Katalin nem válaszolt és hazafelé indult. Hedvig egy darabig némán kísérte az utcán, majd elmaradt, visszament az U—103-ba, tizennégy szem Sevenalt vízben feloldott és megitta. A fiúja csak altatóval tudott elaludni, szerencsére csak tizennégy szem Sevenal volt otthon, és az a strici aznap korán hazajött.

B. felsóhajtott és messze fricskázta cigarettáját, a parázs sziszegve aludt el a sárban. Akik elmentek mellettünk, mind köszöntek B.-nek és B. mindenkinek visszaköszönt.

— Amikor Hedvig túl volt a gyomormosáson, behívattam Katalint és tudomására hoztam, hogy húgát, mint kiskorút véglegesen állami gondozásba vesszük, búcsúzzék el tőle. Katalin azonnal azt felelte, hogy nem engedi húgát intézetbe adni. Tettéért és eddigi életéért felelősnek érzi magát, nem vigyázott húgára úgy, ahogy kellett volna. Kijelentette, hogy garanciát vállal Hedvigért, személyében kezeskedik, hogy húgából tisztességes ember lesz. Mivel a törvény erre módot ad, nem tehettem mást, mint felhívtam Katalin figyelmét arra, hogy milyen nehéz feladatra vállalkozik, s kértem, gondolja meg magát. Katalin hajthatatlan maradt. Reménytelennek láttuk az ügyet, attól fogva rajtuk tartottuk a szemünket, hogy szükség esetén azonnal közbeléphessünk. Katalin visszaköltözött húgához az U—103-ba: megbeszélte férjével, hogy Hedvig érdekében egyelőre külön kell élniük, s a férje szerette annyira, hogy beleegyezett. Katalin akkor még nem dolgozott nálunk. Munkahelyén engedélyezték, hogy reggelente egy órával korábban kezdjen, így minden délután odaért a gyárhoz, ahol Hedvig munkát kapott, s a kapuban várta húgát. A nap hátralevő részét együtt töltötték: hetente háromszor Hedvig a dolgozók iskolájába járt, hogy befejezze az utolsó általánost, amelyből annak idején kimaradt, esténként Katalin együtt tanult húgával, s minden szombaton moziba mentek. Kilenc hónapig éltek így, akkor Katalin beleegyezett, hogy húga felvételt nyerjen a gyári leányszállásra, ő pedig lelakatolta az U—103-at és visszaköltözött férjéhez. Minden héten telefonon felhívta Hedvig gyárában a személyzeti osztályvezetőt, a KISZ-titkárt és a leányszállás vezetőjét, s érdeklődött húga felől. Amikor úgy érezte, hogy Hedviget többé nem fenyegeti veszély és élete kedvező fordulatot vett, leemelte a lakatot az U—103-ról, kihívott egy ószerest, s a függönyök kivételével minden ottlévőt eladott [illegible]. Aztán visszatette a lakatot. Azóta minden második szombaton eljön, s egy szál fehér szegfűt tesz az ablakba. Ebben a ronda tavaszban is, hiába heccceltük, hogy elnyeli a sár, deszkákat rakott az utcától a kocsiig, hóna alatt hozza a deszkákat és araszolva maga elé rakja a latyakban, de kéthetenként megjelenik a szegfűjével.

Hiába kerestem a nyúlós masszában a deszkanyomokat, nem láttam semmit. Mondtam B.-nek, ha ilyen marad az idő, a víz szétáztatja a gyeptéglákat, kimossa a köveket a cirkuszkocsi alól.

— Ez lesz a szerencsénk — mondta elégedetten B. — Hiába ugratom Katalint, hogy az ő munkahelyén tilos babonásnak lenni, mindig azt kéri, ha lehet, még ne távolítassuk el az U—103-at. De egy éjszaka majd felszárad a sár, az U—103 kerekeit nem lesz, ami tartsa, nekiindul majd hajnal felé, végiggurul az utcákon, egyre gyorsabban gurul, le a csúszdán a Feneketlen tóhoz, elnyeli a víz, s reggelre hűlt helyét találjuk. Hedvig elfelejti, s egy idő után nem emlékszik már rá senki, csak Katalin és én. Legfeljebb még maga.

Rozsik István rajza

(Folytatás a 3. oldalról)

az emlékezet az észlelésnek, az észlelés sok esetben a temperamentumnak, az érzelmeknek, az érzelmekre a testi állapotok is jelentékeny hatással vannak — és sorolhatnám ezt a láncot a végtelenségig — kozmikus tényezőket, kémiai tényezőket stb. is beleértve. És ez csak egyetlen láncösszefüggés, az is hamis és didaktikailag preparált, számtalan ilyen összefüggés van, s *egyszerre* kapcsolódik sok-sok más összefüggéssel. Állandó ismeretről sem beszélhetünk ily módon, hanem csak *megközelítésről*, mely az *érvényes ismeretek megtartásával* halad az ismeretlen felé. Hamarjában azt is le kell szögeznünk, hogy ez csupán *ismeretelméleti* kérdés. Az emberi élet nem egyszerűen ismeretelmélet. Maguknak az ismereteknek sem csupán intellektuális, hanem feszültségértéke is van, mely nem azonos a tananyag állandó birtoklásával. Az ember nem példatár, ismeret-térkép egyenletesdi. Ilymódon a legtöbb hozzászólásból a didaktikai szempontokon túlmutató kérdések taglalását hiányoltam. Az emberi élet maga a létezésen való áthaladás, a létezés átélése, az ismeretek segítségével megszervezett emberi haladás, melynek ismeretelméleti része csak egyik oldala. Az emberiség kilencven százalékát megfosztanánk a létezés valódi értelmétől, ha ismeretelméleti vizsgákhoz kötnénk életüket.

Megismerésünk alanya

Az emberi élet teljességében az ismereteken túl igen jelentékeny számmal szerepelnek erkölcsi és esztétikai tényezők, érzelmi, akarati, ösztönbeli tényezők, melyektől elszakítva az emberi személyiség nem vizsgálható. A kifelé, az objektív világ felé irányuló tudományos előhaladás jogos lázában megfeledkezünk a szubjektum lényeges és semmiképp sem kevésbé fontos tényezőiről. A megismerés tárgyának állandó szemmel tartása közben megfeledkezünk a megismerés alanyáról. Márpedig magát a megismerést is ez hajtja végre, ez végzi, s ebben a folyamatban lényeges szerep jut az esztétikai, erkölcsi, ösztönös, érzelmi stb. tényezőknek.

Ebből az aspektusból is készíthetnénk statisztikát s elsőre talán nem is kevésbé lehangoló eredménnyel. Az emberi élet lényegének átfogása tekintetében számtalan ismeretelméleti hiányossággal számolhatunk. Az emberi élet a differenciálódásnak, fejlődésnek, személyiség-kiteljesedésnek az értelme. Ezt kevesen fogalmazzák meg, az emberiségnek megint igen jelentékeny százaléka kiszorulna arisztokratikus üdvösségünkből. Meggyőződésem azonban, hogy az emberiség nagy része, ha nem is a fogalmazás tudatos és sokszor leszűkítő síkján, hanem életfolyamatában, nem teljes tudatossággal, de érintkezik az élet lényegével. Átéli azokat a folyamatokat, melyek az élet lényegét jelentik. Ily módon jobb és demokratikusabb és valósabb eredményre jutnánk s ez nem utolsó szempont. Mert az az érzésem, hogy miközben a legmagasabb típusú emberideálról beszélünk, megfeledkezünk magáról az emberről, akiért létrehozzuk ezt az ideált.

Gyakorlati megoldásokat!

Véleményem szerint ezeken a problémákon csak *egyszerű, gyakorlati* megoldásokkal lehet segíteni. Ehhez az egyik utat Németh László pedagógiai koncepciója mutatta.

Csakígy helyeselni lehet azt az egyszerű pontossággal rámutató irányt, melyet Gyurkó László az ideológiai folyóiratról mond. Csak ilyen úton javíthatunk az emberéleten, konkrétumok segítségével. Az ankétok vitakedvünket fokozzák, tevékenységünket legtöbbször korlátozzák. Szükséges, de semmiképp sem elégséges ehhez az íróknak megszorítani a fizikusok kezét vagy festőknek a csillagászok vagy a szövettanászok csövébe tekinteni. Mert nemcsak kívülünk van a világ, hanem bennünk is. S hadd mondjam el itt azt a véleményemet is, hogy a teljesség az ismereti és ösztönanyag együttesét jelenti, amiről eddig kevés szó esett. A természettudósok az ismeretek narkózisában kozmikus arányú és koncepciójú műveket várnak tőlünk. Az ismeretek ilyen direkt szerepében, sem pedig az ismeret és ösztönvilág mesterséges egymáshoz illesztésében nem hiszek. Elszoktunk a modern ember játékszenvedélyétől, egyszerűen szólva, ösztönvilágától. Koreszménkben intellektuális teljesítmények lebegnek és olykor megfeledkezünk az emberi szenvedély művészeti játékerejéről, varázstudományáról. A művészet is az igazságot szolgálja: olyan felfedezéseket tesz a lélekben, mint a tudomány odakint. A tudomány ismeretanyag, a művészet életérzés. Ezt nem lehet mesterségesen összeolvasztani, ismereteinknek a mű természetes tulajdonságaként kell jelentkeznie. Ehhez pedig nem szabad megfeledkezni az emberéletet belső jelentőségéről. Az ember befelé is végtelen.

„Míg megvilágosul gyönyörű képességünk, a rend, mellyel az elme tudomásul veszi a véges végtelent, a termelési erőket odakint s az ösztönöket idebent.”

És Babits azt mondja:

„Azt hittem rég betelem
s ma vágyam újra rág:
mily végtelen a lelkem
s mily véges vagy, világ.”

Tudomány és művészet házassága?

Naivitás volna azt gondolnunk, hogy a tudomány és művészet házasságára van szükség. A legelőkelőbb ismereteknek is tudomásul kell venni, hogy ők az emberi teljesség *segédeszközei*. A mai kornak is az ember személyiségét kell kifejezni, melyben a természettudományos ismeretek elengedhetetlenül szükséges *adatok* csak. A tudomány századonkénti pillanatfelvételei csak a korszerű fényképet nyújtják a világról, azt értelmezni *egyetemesen és egyénien* lehet és kell. A lényeges ma is és holnap is: a korszerű tudományos ismeretek, a világkép alapján való élnitudás. A legfontosabb *élni* tudni, erkölcsileg, esztétikailag, hogy ne mondjam, *helytállni*. Ezt a képességet kellene tanítani, érzékeltetni, fejleszteni és idővel számonkérni az embertől, ha nincs és értékelni, ha van.

A csillagok, az atomok és termelőerők után — azt hiszem — jogos az emberbelsőről is tájékozódni, megismerni és kitárni, amennyire lehet. A megismerés funkcióját a megismerőre is érvényesíteni. Lehet-e lényegesebb, igazabb és szebb hivatása a modern gondolkodásnak, mint azt a tudományt és művészetet művelni, mely a konkrét, egyedi ember felé irányul, akiből a közösség is áll? A teljes ember felé, aki nemcsak megismer, de van, cselekszik, él-hal önmagáért és néha másokért.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
ÉLET ÉS IRODALOM

Wágner János: Kamarazene

PONORI THEWREWK AURÉL:

A Kozmosz horizontja

Úgy tűnik, mintha a műveltségről folyó vita nagyrészt csak a problémák tüneteire utalna, a lényeg több oldalról súrolva, de telibe nem találva magasodna tovább a háttérben. Merő véletlen, hogy a vita egy évforduló idején parázslott fel: Kopernikusz halálának és a természettudományos újkor hajnalát jelző műve megjelenésének 420. évében. Ez a véletlen nagyon is ideillő és időszerű gondolatokat vethet fel, amelyekkel megcélozhatjuk a vitatott kérdések „10-es körét".

Szakmai elfogultság

Az eddigi hozzászólások írótagjai némi (vagy tetemes) rosszallással vélték kiolvasni a vitaanyagból azt a szándékot, hogy őket a természettudományok oldaláról nem-írók akarják, sőt fensőbbséges lekezeléssel akarják vezetni, idomítani. [illegible] mit tud kérdések feltevésével megszégyeníteni. Ez így senkinek sem állt szándékában. Az író maradjon író, de kora megismert és átérzett eszméit kifejező író. Ez a kor viszont kötelez.

Az olvasó a dolgok rendje értelmében óhatatlanul elfogult a maga szakmája, életcélja iránt. Az egyes tudományok képviselői is mind azok. A világ anyaga a fizika törvényeinek engedelmeskedik. Az írók eleven hősei a biológiai törvények uralma alatt állnak. Az egyén viszont a társadalom tevékeny molekulája, és a társadalmi törvények ugyanolyan vaskemények, mint az előzők és szintúgy általános érvényűek. A fizikus, biológus és társadalomtudós egoizmusához csatlakozik a vegytan, a matematika, a csillagászat vagy a filozófia természetes elfogultsága is, sőt ezeken belül is az alkalmazott, a rokon- és határtudományok, például geofizika vagy geokémia. És itt már nyiltan kibukkan a geocentrikus nézőpont.

Az írók, költők, esztéták, művészek más síkú, homocentrikus elfogultsága is érthető. Csak egy nem létező objektív agy tudná lefaragni a szakmai egoizmusok túlzásait. Bizonyos, lényegbevágó hiányosságokra, a látókör bővítési lehetőségére azonban rá lehet mutatni.

Kopernikusz szellemi öröksége

Németh László „lassúbb, rendtartó tudománya", szülöttének, a technikának segítségével megalkotta a mesterséges égitesteket és űrhajókat. Új korszak küszöbét tapossuk, vagy már az első komoly lépéseket tesszük benne. A kordulónak nem kisebb a jelentősége, mint a kopernikusinak volt. Akkor értetlenség, elhallgatás, ellenszenv, közöny, tagadás és heves támadás [illegible] tett gondolatát. (Nem is fel[illegible] sonló szférákban keringett az első szputnyik is az emberiség nagy százaléka szemében!) Saját korában melyik író érezte meg a szédítő szellemi zökkenőt: a Föld és az emberiség trónfosztását bitorolt naiv elképzelések-építette helyéről? Melyik író ültette át akkor a szellemi élet más területeire a felsőbbrendű csillagászati gondolatokat és melyik fordította le kora embereinek, olvasóinak, népeinek nyelvére? A természettudomány útja Kopernikusz után közismert: igazolás, kiigazítás, bizonyítás. De Galilei, Kepler vagy Newton munkássága nem, vagy alig lépte túl a szaktudósok szűk körét. Kopernikusz után mintegy *két évszázaddal* ért a humán, gondolkodó írókhoz az új korszak szelleme: a dogmák megdönthetetlenségébe vetett hit megingása, és átterjedve a vallás, a többi tudomány és a társadalom területére, szárba szökkentette a felvilágosodás eszméit. Nehéz lenne tagadni, hogy Kopernikusz szellemi örökségének útja az enciklopédistákon, Voltairen át 1789-ig, nem: napjainkig vezet, ha közben elvesztettük is a több áttételes kapcsolat fonalát.

Természettudományos szemlélet!

Napjainkban is új korszak született. Most irtódnak ki belőlünk végleg az utolsó geocentrikus nyomok, hogy térben és időben tágultabb, kozmikus szemléletnek adjanak helyet. Egy idevágó hasonlat talán nem sántít nagyon: a földön állva látóhatárunk mindössze néhány kilométer. Magas hegyről már néhány-[illegible] a tárgyak, emberek, s talán a problémák is zsugorodnak. A szputnyikok horizontja már néhány ezer kilométerre bővül, s ha az égitestekig repülünk, a Föld beleolvad a többi, szintén jelentéktelen bolygó közé, s mégis így látjuk belőle a legtöbbet: az egész horizontot kelettől nyugatig. Melyik kép az igazi? Kétségtelen, hogy mindegyik az, együtt is, a maga helyén is. Az író rendszerint megmarad a Földön, közelről és még közelebbről, belülről és legbelülről szemléli világát, az embert. S ha mai író, akkor az emberben megláttatja a Kozmoszt, mint ahogy a természettudós is a helyére tett embert látja a Kozmoszban. Nem természettudományos *műveltséget* kívánunk hát az írótól, hanem természettudományos *szemléletet*. Az ember ábrázolásához a kor adja az alapot, alap nélküli hős nem lehet igaz, nem lehet hiteles. És ehhez az alaphoz nagyon is szervesen tartoznak a kozmikussá bővülő tudományok, köztük a természettudományok is.

Ha majd megismerjük a Földön kívüli élet kialakulásának, fejlődésének a miénktől eltérő útjait és formáit, a mai biológia megszűnik egyetemes lenni, és kénytelen lesz beleolvadni — mint részlet, mint *fejezet* — az átfogó kozmo-biológiába. A kurta 5000—6000 éves múltunkat feltáró *világtörténelem* neve elől is szégyenkezve kopik le a hamisan kategorizáló szó-fél. Lehet, hogy egykor még a speciálisan a földi emberre vonatkozó társadalmi törvényei is új fejezetekkel bővülnek, ha tudomást szerezhetünk más világok életéről. A tudományos élet szinte minden területén megindul vagy megindult ilyen lényegbevágó kiegészítés, átalakulás, beolvadás.

A tudomány nem adhat ars poéticát

Ez a jelen és a közeljövő természettudományos, pontosabban: a Kozmosz felől tekintett oldala. Vetületei minden szinten — a humaniórák síkján is — jelentkeznek vagy jelentkezni fognak. Mikor? Kétszáz év múlva? A kilátások részben biztatók, részben nem. Fél évszázada múlt, hogy a fizika átélte a maga nagy forradalmát. A relativitáselmélet, az atomfizika, majd a kvantumtechnika gyökeresen más képet ad a világról, mint a XIX. század. Megemésztette-e (nem az író, hanem) az emberiség ezt a sok újat? A tudósokon kívül csak a természettudományokba behatolt, ma végző fiatalok egy része mozog otthonosan a relativisztikus világkép érzékelésünktől távol eső területein. De a fény kvantált és hullámtermészetének egysége — ha szabad jósolni — sosem lesz regénytéma, az író legfeljebb [illegible] mást a bonyolult leíró formuláktól. De a Kozmosz mai korszakának sok más jelensége és köre, bár távolabbi nézőpontot ad, jóval közelebb hozható gondolatok bőségét kínálja az átlagos műveltségű olvasó számára is. Ez a terület a képzelet, az értelem és érzelem számára megfogható, s nyilván más szintű áttételei is azok és azok lesznek. Ezt bizonyíthatja a komolyabb irodalmi értékeket általában nem képviselő — és gyakran tudományos tévedésektől hemzsegő — fantasztikus regények iránt világszerte fellángoló érdeklődés. Ezt a vonzóerőt, amely csak részben szól magának a fantasztikumnak, a vérbeli író hasznosítani tudná a mai tárgyú, nem fantasztikus vagy utópisztikus munkáiban is.

Adhat-e kidolgozott programot a mai természettudós az íróknak? A válasz is kérdés: adhatott volna-e programot számukra négy évszázaddal ezelőtt a korai kopernikánus? De ha átvették volna akkor a korfordulatot jelentő újat, felismerve lényegét, és áttételeiben érzékelik és érzékeltetik a szellemi középkor végét, Diderot, Rousseau, Voltaire előbb születik. Az írók mindig maguk jelölik ki ars poeticájukat, szuverenitásukat a természettudomány is tiszteletben tartja. A tudomány csak figyelmeztethet: új kor kezdődött, amelyet lehet és kell is tanulmányozni, szellemét máris át lehet és át is kell venni. Erre kötelez a XVI. és a XX. századi világ mozgásának, változásának az élet minden területén megnyilvánuló sebesség-különbsége.

Az írók felelőssége

Az író több haszonnal, pregnánsabban hathat a tudósra, mint fordítva, vehetjük ki Németh László leveléből. A ma írójának tehát sikerrel lehet és kell tanítania a tudósokat és technikusokat is. Azokat, akiknek műveiből a kor legújabb termését takarítja be. Egy jellemző példát Marx György hozott fel az Uránia Csillagvizsgáló szűkebb körű író—tudós találkozóján: bizonyos nyugati körök szerint az atomkísérletek okozta radioaktív szennyeződés olyan genetikus mutációkat idézhet elő, amelyek a mainál tökéletesebb ember megjelenéséhez vezetnek. A tudomány nem tagadja ilyen mutáció lehetőségét, de kiszámíthatja, hogy milyen roppant kicsi a valószínűsége, és hogy a kétes eredmény árát sok millió és milliárd életképtelen torzszülöttel kellene megadnia. Az író felelőssége tehát igen nagy, és ha nem veszi át a tudomány által felvetett helyes képet, nem kiálthat nemet a kísérletezőnek.

Az átvétel-átadás útja, három állomása ebből a példából is kiviláglik: tudomány — író — tudós. Hasonló út mutatható ki a múlt példáiból más tudományok (társadalomtudomány!) és írói feladatok összehangolása, kölcsönös egymásrahatása területén is. Ha az írók átveszik a mai tudomány eredményeinek foglalatát, írásaikban máris meg fog jelenni a nem-geo- és nem-homocentrikus szellemű embere és világképe, még ha elő sem fordul munkáikban az a szó, hogy „űrhajó", „atom-tengeralattjáró" vagy „dezoxiribonukleinsav".

Hidakat a szakadékok fölé

A már megjelent vitaanyag számos példát tár fel az azonos természettudomány-ágak különböző képviselői közötti határsövényről, amely főként az elmélet és gyakorlat között szinte kiirthatatlanul burjánzik. Ellenpéldákkal viszont távoli tudományok közti árkok betemetődésére, a köztük épített hidakra mutathatnánk. A tiszta humán tudományoknak az egzakt tudományokkal, illetve a technikával való összekapcsolódására sokan ismernek példát, ha máshonnan nem, a nyelvészet területéről (matematikai módszerek alkalmazása; fordítógép).

A kép tehát nem elszomorító, de megérthető az előreszaladt természettudomány és technika képviselőinek türelmetlensége, amellyel az írók felé fordulnak, és munkájuknak, világformáló eredményeiknek irodalmi síkú tükröződését keresik a mai alkotásokban.

Minden már felhozott és felhozható ellentét a „békés egymás mellett élés és kölcsönös segélynyújtás" tágult körű értelmezésében nem tűnne olyan jelentősnek, ha mai (jobb híján: kozmikus) korunk által megkívánt vagy megkövetelt, feltétlenül magasabbrendű szemléletének szemszö-[illegible]mán és természettudományos képzettségű és beállítottságú írók és olvasók: mi, emberek, akiknek nem szükséges és nem is szabad távol állnunk egymástól. Ezért egy korszerű nézőpontot kitűző, eszmehordozó és -terjesztő, Fekete Gyula-, Gyurkó László- és Németh László-körvonalazta, magasabb szintű *Élet és Tudomány* kivétel nélkül minden érdekelt számára ma talán még kellőképpen fel nem mérhető és hatásaiban fel nem becsülhető szolgálatokat tehetne.

GYURKOVICS TIBOR:

Az ember befelé is végtelen

Az utóbbi hetekben élénk polemizálás alakult ki az emberi horizont körül, természettudományos és humán műveltségünk viszonya körül. A hozzászólók csaknem mindent elmondtak, amit e tárgyban el lehet és el kell mondani s legtöbbjük olyan magas nivón és szenvedélyes igazságkereséssel, hogy pusztán ennek is örvendeni lehet. Ahol ennyi, különböző területről való ember ilyen nyelven beszél erről a nehéz kérdésről, ott hinni lehet a részletproblémáknak a *megoldásában* is. Magam részéről néhány kiegészítő mondattal szeretnék hozzájárulni a vitához.

Túl a didaktikai szempontokon

Meg kell mondanom elöljáróban: nem hiszek a *műveltség földarabolhatóságában*. A probléma ilyen fölvetése mesterkélt, valóságellenes, figyelmen kívül hagyja az emberi *egész* voltát, az emberi élőlény folyamatos egységét, az *individuum* csakis *integránsan* vizsgálható *létét*. Mindig lehangol, mikor egyes lelki folyamatokról *külön*, *elszigetelten* beszélnek, akár egyetemi katedrán, akár filmkritikában. Az emberi életben olyan folyamatok, mint „emlékezés", „észlelés", „gondolkodás" — önmagukban nincsenek. A didaktikai szempontok széttörik és meghamisítják az emberi élőlényről való elképzelésünket. Ugyancsak nem vagyunk humánul vagy reálul művelve, így egyszerűen, s *ismeretanyagunk* ugyancsak nem önálló tényezője pszichénknek. Eleve hibásnak tartom a lelki felderítésnek olyan módszerét, mely vizsgaszituációban kutatja életünket és nem a maga teljességében s főleg folyamatában. Hasonlóan idegenkedem a statisztika kíméletlen alkalmazásától, mert a tények nem felelnek önmagukért, azokat embertanilag értelmezni kell. Az emberi psziché ugyanis nem csupán részfeladatok teljesítő szerve, hanem egyúttal állapotok folyamatos megnyilvánulása is. Íly módon ebben a folyamatban egyes ismeretek fölbukkannak, mások elmerülnek, a gondolkodás ki van szolgáltatva az emlékezeti mechanizmusnak,

(Folytatás a 4. oldalon)

KESZTHELYI ZOLTÁN:

Nap és eső

**Aki Embertől elhagyott
Szigeten él, mi gondja van?
Naphosszat nézi a Napot,
Vagy heverészik gondtalan.**

**Ha villám sújtja szigetét,
Mint őse, barlangba bújik,
Megóvja őt e menedék,
Kéken sugárzó hajnalig.**

**Álmokat látva, mosolyog:
Ráhajlik egy gyümölcsös ág.
Boldogságában fetzokog,
Mert a lét jó ízeket ád.**

**Egyszer magam is elhagyott
Szigeten éltem gondtalan,
Naphosszat néztem a napot,
Nap, eső mosta a hajam,**

**Az éjszaka álmot hozó
Csillagjait bámultam én,
S a távolból jött egy hajó —
Felébredtem fedélzetén.**

1964 MAJ — 2
1021

PÁL RITA:

A MAGAM ÚTJÁN

Tizenhétéves vagyok és gyűlölöm az anyámat.

Nagyon rossz, de ez most már mindig így lesz.

A hétfőket is gyűlölöm. A mait különösen.

— Felkelni!

Hallom. Csak éppen nem tudok felkelni. Szédülök.

— Mi lesz már?

Szúró, makacs fájdalom szorítja le a szemhéjamat. Hajnal óta hiába próbáltam elaludni. Talán aludni sem tudok többé.

Fél hat múlt.

Tegnap is ilyenkor keltem. Szinte futottam a tejszerű ködben, hogy mielőbb beérjek a garázsba. A fiúk jonatán almát ettek, nekem is adtak.

Nem akarok semmit tudni erről a mai reggelről. Merev vagyok, akár egy halott. Jó lenne meghalni.

Gyűlölöm az anyámat és ezentúl mindig így lesz.

— Te átok, te, ó te... nincs kedved felkelni? Pusztulj el! Bárcsak elpusztultál volna az éjjel, hogy ne látnálak többé soha, soha.

Uristen, hogy bírom ki ezt a napot?

Hányingerem van. Bemocskoltak. Pedig tiszta voltam és jó. Miért pont ő mocskolt be, az anyám?

A konyha jéghideg. Megfagyok. Ilyen lett volna az éjszaka is? Nem emlékszem, elmosódott. Csak az a félóra, amikor beléptem az ajtón és az anyám nekemesett...

Ez a félóra borzolja most a bőrömet, a csontjaim közé kuporodott.

A kistányéron két szelet kenyér. Mellette senyvedt, papírvékonyságú zöldpaprika. Fonnyadt és ízetlen. A kenyéren dermedt, zománcosan fényes zsírréteg. A reggelim.

A cipőmet keresgélem, hol a meleg cipőm, ja persze itt, csak nem ismerek rá, elfelejtettem, a meleg cipőm sáros, csatakos. Hajnalban vetettem le. Három óra tájt. Amikor hazaértem.

Sötét még az utca. A rövidebb úton megyünk, a zsidótemető mellett. Nem beszélünk. Akkor is így hallgatott, amikor gyerekkoromban megharagudott rám valamiért. Először persze megvert. Utána elnémult. Én sírtam és könyörögtem, csak egy szót, csak egyetlen szót anyukám...

Most nem könyörgök. Mi rosszat tettem? Hallgasson csak. Gyűlölöm.

Kilenc lépcsőn kell lemenni. És estig nem szabadulok. Ez a világ legrondább öltözője. Mocskos, nyirkos ruhacsomók hevernek szanaszét.

Anyám begyújtja a fürdő nagy vízmelegítőjét s a zuhany megfakult rózsája alá tolja a teknőt. Én közben összeszedegetem a rongyokat és szortírozok. Külön a dresszeket, melegítők, lábszárvédők, nadrág, zokni, megörültek ezek tegnap, egy, kettő, tíz, harminc, hetven, száztíz, háromszáz... reménytelen, teljesen reménytelen, hogy lehet kimosni ezt egyetlen napon?

Szeretnék megdögleni.

Amikor beértem a garázsba, még csak a fiúk voltak ott. Azok se mind. Később berobogott Zsuzsa és Ibi. Kiöltöztek, mint a paradicsommadarak. Mi az, gyerekek, ti nem motoroztok ma? — kérdezte tőlük Vili bácsi. Á, hová telszik gondolni — felelték —, ilyen időben? Jó kis zuhi volt az éjjel, félméteres latyak lehet az ócska falusi országútakon. Nekivágnak?

— Hagyd már a fenébe a nyavalyás piszmogásodat, áztasd be a melegítőket, addig előkeresem a szappant, szódát.

Pokoli ez a jeges, sáros lé, a kazán még nem melegedett fel, különben is a nagyját, a csikorgó, fekete salakszemcséket hideg vízzel kell kiszedni.

Hatan indultunk, három motorral. Én majdnem verekedtem, hogy magukkal vigyenek. Kislányom, nyugodj meg és maradj Ibiékkel — agitált Vili bácsi —, mit gondolsz, gyerekjáték novemberben motorozni? És tudod te, micsoda utakon megyünk?

— Nem ártana, ha gyorsabban mozognál. Előbb is meggondolhattad volna, hogy vasárnap után a hétfő jön. De mire is gondoltál te... mivel is törődtél... te, te utolsó!

Mégis elmentem, elmentem, elmentem, csodálatos volt a tegnap, nem akarok másra gondolni, jó ez a gőz, ez a forró, sűrű gőz, eltakarja a remegésemet, nem sírok, dehogy, csak még ráz a hajnali hideg, de a gőz jó meleg, ötven fehér focinadrág ázik a szappanos lében, gyökérkefével sikálom, szántom a fekete salakfoltokat, végül is hófehér lesz, mind az ötven hófehér.

Mégis elmentem. Kicsi beleszólt a vitánkba: „nyugodtan vihetjük, nem lesz vele baj. Eszébe se jut kényeskedni. Ismerem. S vezet úgy, mint akárki a fiúk közül."

Kicsi nem sokkal idősebb nálam. Mégis hallgatnak rá. Talán azért, mert a legügyesebb, legszorgalmasabb köztük. Kicsi magára vállalt.

Vasárnaponként elfelejtem, hogy lány vagyok. Hétközben gyakran érzem, bejárok a szakkörbe, elpepecselek a gépek körül, de valami hiányzik belőlem, talán a tudás. Nem szakmám a motor, mint a fiúk közül legtöbbnek, csak különös öröm. Gépíróiskolába járat az anyám, mert lánynak születtem.

De a vasárnapok... Ilyenkor nem maradok el mögöttük, a hideget is jól bírom, s majdnem olyan gyorsan szerelek defektet, mint ők.

Kiviszem teregetni az első rakomány ruhát, téglaszínű korlát szegélyezi a pályát, teleaggatom fehér nadrágokkal és lilacsikos lábszárvédőkkel. A blúzom ujját elfelejtettem letűrni, gőzcseppecskék remegnek a karomon, kihűltek, fáznak. Nem is figyeltem még, hogy ilyen vékony a karom. Talán azért fárad el hamar. De azért erős, jó karom van, nagyot alszom az ilyen mosónapok után, s másnap kutyabajom. Mégis valami állandó undor és rettegés él bennem, gyakran hegyekről álmodom, s ahogy közeledem feléjük, szétomlanak s nagy halom koszos futballruha marad a helyükön.

Dél már jóval elmúlt, nem merek szólni, hogy enni kellene. Igaz, nem is kívánom a vasárnapi maradékot, de a gyomrom görcsé torzuló fájdalommal jelez. Tudom, ki kell még teregetni a fehér dresszeket ebéd előtt, ez a sorrend minden hétfőn. Dühösen sikálom a fekete pecsniket, mennyit esnek ezek a hülyék, és tiszta ruha, mindennap tiszta ruha kell nekik.

Máskor együtt szidjuk őket az anyámmal, most hallgatunk.

Jó lenne mesélni a tegnapról. De a tegnap már beszározódott, hiába éreztem szépnek.

— Mit zabáltál egész nap? Azt a két szelet kenyeret, amit magaddal vittél? Pénzed se volt. Ki etetett, mi, te ringyó?

Hagyja abba, jaj, hagyja abba, rögtön üvöltök, nem volt elég, kezdi, megint kezdi.

Szerencsére nem ér rá törődni velem, újabb rakomány forró, átkozott ruha, és a teknőből folyik, egyre folyik a fekete lé.

Az út első szakaszán Kicsi mögött kuporogtam egy tenyérnyi, sárhányóra erősített laticelen. Lemaradok, valahol úgyis lemaradok, gondoltam. De tíz kilométer után tökéletesen hozzászoktam, ügyesen egyensúlyoztam; ne legyen rám panasz.

Tízkor értünk Virágosra. Addig kisütött a nap, melegen, nevetősen kószált az arcunkon.

Tizenketten vizsgáztak a faluból, alaposan elgyötörték a motorjainkat, Vili bácsi a foga között szitkozódott.

Délben rámmelegedett a bőrkabát, kiterítettem az elfakult, füves útszélre, előszedtem a kenyeremet. A többiek is ettek, Kicsi mellém telepedett, „na — nézett rám összehúzott szemmel — nem bántad még meg? Azt hittem, valahol elveszítelek, alaposan összeráztalak, mi?" Á, dehogy, klassz, edzett motoros akarok lenni. „Tudom — felelte —, ezért hoztalak el!"

Bozsik István rajza

Kicsi szerelmes belém, ezt mindenki tudja. De nem merik érte csúfolni.

Én nem vagyok szerelmes öbelé, ezt is tudja mindenki.

Kicsi csak annyit mondott egyszer, amikor közösen csiszoltuk a hengert; „csudafényes a szemed."

Ha még egy életem lenne, azzal a másikkal én is szeretném.

De nekem csak ez az egy életem van.

Ujságpapírt terítünk a nagy, kopott asztal végére, arra szalvétát és eszünk. A szalvéta kis darabot takar el az asztalból, ahol máskor a szertáros fényesíti a cipőket, gyakran a beszáradt sarat is rákaparja.

Nagyon szerettem az anyámat. Sokszor próbáltam magam megértetni. Nem ment. Azért csak próbálkoztam. Most ennek is vége. Ezután mindig így dolgozunk, mint ma, és járok a magam útján, mint tegnap.

Nagyon szerettem az anyámat! Többször hazaszöktem hozzá az iskolából, vasárnaponként se mentem a pajtásaimmal, hiába küldött, bandukoltam mellette, a sétatéren leültünk egy padra, öreg, unalmas nők telepedtek mellénk, aztán elmentünk a ltánlára. Iyen volt minden vasárnap.

Most másoK a vasárnapok. S hogy pont ilyenek? Hát pont ehhez van kedvem. Gyermekkorom óta erre vágytam.

Táncolni is voltam már egyszer. A barátnőm gimnazista, ő hívott. Mondtam, hogy nincs ruhám. Nem baj, csak gyere, helyes a kis pofád.

Helyes volt a kis pofám. Felhúztam a legszebb blúzomat, magam varrtam, szép színes kockás. Aztán nagyon szégyenlitem a kockás blúzt. A cipőmet is, magasszárú cipőben mentem az első bálra.

Nem hiányzik semmiféle bál.

Ha kitavaszodik, megtanítanak crossozni. Vili bácsi már megígérte. Sosincs kényelmetlen érzésem, ott, velük. Néha még a fülem is fekete az olajtól és azt mondják; csudafényes a szemed.

— Remélem, most már észhez térsz. Utoljára, érted, utoljára történhetett ez. Különben összepakolom a batyudat és mehetsz. Szégyenlek miattad az utcára kilépni, kérdezik, hol a lánya, hol az a jó kislánya, azelőtt mindig együtt mentek a templomba, hát mit mondjak, hazudjak tán, nem is lehetne, többen láttak már abban a maskarában, mi az, inasnak adta a lányát, aztán, amikor hazajöttél azzal a dög motorral és börrögtetted a ház előtt, hát mondja csak, maga engedi a lányát, hogy teheti, és mi lesz belőle ott a férfiak között miféle lány az ilyen?

Verje meg az isten, jaj, verje meg az egészet, hát tegye ki a batyumat.

Csak tegye ki.

A mocskos ruhakupacok fogynak, igaz, lassan, de fogynak. Az erőm is. Hirtelen tör rám a gyengeség, melyik pillanatban csuklok össze, mi mozgatja még a karomat, nem szabad, hogy észrevegye, hátha elmúlik ez a rosszullét, mit hallgathatnék megint, hát csak sikálok, sikálok, ezekből a sárga ingekből úgyis csak huszonhat van.

Segítettem Vili bácsinak kiállítani a bizonyítványokat, bélyegőt is hoztunk, na tessék, gratulálunk, sikeresen befejezték a tanfolyamot, hogy két motorral is bestafétáztak az árokba? Á, nem olyan nagy baj az, csak a lámpaüveg tört el.

Na végre, megszabadultam a laticeltől, enyém egy egész motor, hazavisszük a kiadott gépeket, alaposan kikészítették őket. Kicsi gépében összetörtek a dugattyúgyűrűk, Vili bácsi BMW-jében kimerült az aku.

Az enyém prímán futott. „Menj előre gyerek — biztattak —, úgy se ég a lámpád, nem ártana, ha legalább te hazaérnél időben. A szemedet nyisd ki, a sár már fagyos, előttünk jár], mindig csak előttünk."

Elfogyott a huszonhat sárga dressz, kicsit lazítok, émelyítő, nehéz gőz hömpölyög, megyek teregetni, jó most a hideg is, levegő, levegő, tiszta és éles, egyszer úgyis meg-

Film · Színház · Tévé · Rádió · Zene · Képzőművészet

KOMLÓS JÁNOS FILMLEVELE

Egy régi és egy modern vígjátékról

A pénzcsináló mulatságos, szórakoztató film. Írója *Bencsik Imre*, aki *Tolnai Lajos* nyolcvan évvel ezelőtti keserű, szatirikus témáját hagyományos vígjátéki ötletekkel kacagtatóvá édesítette, rendezője *Bán Frigyes*, aki a harminc évvel ezelőtti magyar filmvígjáték-stílust jónéhány szórakoztató geggel és saját színészi alakításával megtoldva új életre keltette. A film sikere köszönhető továbbá a jókedvűen komédiázó színészi gárdának, elsősorban *Pécsi Sándor* kiváló karakterisztikus alakításának.

A pénzcsináló kímélet-lenül leleplezi a millenneumi úri világot. Abban a régi stílusban leplezi le, amelyben egykor idillikusnak, édesbúsnak, gálánsnak és kívánatosnak mutatták be. Leleplezhetné persze korszerű formában is. Nemrégiben láttunk már példát erre. A főkérdés azonban nem az, hogyan leplezik le filmeseink manapság a millenneumi Magyarországot, hanem, hogy miért. Mi okból, mi végett, milyen korszerű mondanivaló, probléma, izgalom, szenvedély, kockázat *helyett*? Hiszen már annyira le van leplezve az a millenneum . . .

Modernebb köntösben jelenik meg a *Már nem olyan időket élünk*, amelyet *Kállai István* írt, *Marton Endre* rendezett, *Pásztor István* fényképezett. Kitűnő felvételek, korszerű kameramozgatás és szellemes snittek hoznak újat ebbe a filmbe, és egyúttal a magyar filmvígjáték-stílusba is. Az üzemi ebédlőjelenet például, ahol percekben át csak az arcok, az asztalra helyezett tárgyak és a kamera beszélnek, a dühös vőlegény szavára bevágott atomrobbanás és más hasonló képi ötletek jó példái annak, merre kell a modern filmvígjátéknak haladnia a statikusan fényképezett, bemondásokra épült kabaré helyett egy vizuálisan ábrázolt és felfogott és csak vizuálisan ábrázolható sajátos, eleven filmstílus felé.

A film modern vonásait erősíti az írónak az a törekvése is, hogy a problémát modern módon oldja meg. Arról van szó, hogy két gazdasági szakember, egy 40 éves férfi és egy pályája kezdetén álló fiatal lány kiszáll vállalati ellenőrzésre. Leleplezik a gazdasági visszaélést, de eközben ők maguk szerelmi visszaélést követnek el. Pillanatnyi botlás ez csupán, komolyabb érzelmi következmények nélkül, szeretnék hamarosan elfeledni, hiszen a férfit odahaza harmónikus családi élet várja és családi kötelességek, a leányt pedig a vőlegénye, akivel esküvőre készül éppen. A környezetük azonban nem hagyja annyiban a dolgot. Beavatkoznak, részben jóindulatúan, mert segíteni szeretnének, másrészt bután, alattomosan, kispolgári sunyiságból, pletykára éhesen. Kállai kitűnő humorral és iróniával bírálja a kispolgári pletykálkodást, akár leplezetlenül nyilvánul meg, akár „pártos" mezben, helyesen leplezi le a nagyon jó szatirikus alapötletben azt a fonák jelenséget, hogy nálunk egyes gazdasági vezetőket még mindig jobban érdekel egy pikáns szerelmi ügy, mint a népgazdaság érdeke. Igaza van Kállainak abban is, hogy a jószándékú beavatkozás is kárt tehet, hiszen az ilyen problémákat végül csakis az érdekeltek oldhatják meg.

Mindez igaz. A probléma mégsem ilyen egyszerű. És főleg nem szűkíthető le arra a követelésre, amelyet Kállai úgy fogalmaz meg, tartsuk tiszteletben az emberek magánéletét, legyünk végre modernek. De mit jelentsen az, hogy magánélet és modern? Túlságosan általános és felületes fogalmazás ez. A szerelmi kaland, ha másokat is érint, nemcsak az érdekelt két embert, ha mások életformája, nyugalma, sorsa is függ tőle, már nem pusztán magánügy. Mint ahogyan az emberek magatartása, jelleme, felelőssége vagy felelőtlensége, szilárdsága vagy ingatagsága, következetessége vagy labilitása az élet különböző területein, többek közt a szerelemben is, nem pusztán magánügy, hanem társadalmi tényező, az egyén és a kollektíva viszonyának része. A közösségnek igenis joga és kötelessége állást foglalnia ezekben a kérdésekben, nem pletykálkodva, nem kéjelegve, nem intrikusan, nem sematikus, rideg szimplifikálással, embertelenséggel, nem szocialistának mímelt szemforgatással, álszemérmességgel, nem prédikációs felsőbbséggel, nem a népgazdasági feladatok előtt és helyett, hanem a szocialista humánum, egy magasabbrendű közösségi felelősségérzet szellemében és módszereivel. Tehát: figyelembe véve a probléma bonyolultságát, összetettségét, emberi, érzelmi mélységét, konkrétságát, egyéni relációit és társadalmi vonatkozásait. Ez lenne a modernség ebben a kérdésben. Ez lenne a magánélet szocialista értelmezése.

Kállai azonban, sajnos, nem gondolta végig a kérdést. Ez az oka annak, hogy a kispolgári magatartást helyesen ostorozva végül is egy másfajta kispolgári eszményhez jut el. Ez a gondolati felszínesség okozhatja, hogy a helyzetek és a jellemek meglehetősen vázlatosak, és ezt *Gábor Miklós, Váradi Hédi, Sinkovits Imre, Mezei Mária* és *Dallos Szilvia* játéka lényegesebb drámai tartalommal csak itt-ott töltheti meg; hogy a jelenetek és a figurák különösen a film első felében idillikusak, sírnára glancoltak. Egyszóval: ez a végig nem gondolt modernség úgy látszik, visszatükröződik abban is, hogy a *Már nem olyan időket élünk* sok szempontból példamutatóan modern törekvése csak egyenetlenül és ellentmondásosan érvényesül.

KIÁLLÍTÁSI NAPLÓ

Csont Ferenc

Szokatlan tárlatot láttunk a *Derkovits-teremben:* körülbelül félévszázaddal ezelőtt készült rajzok gyűjteményét. Ezek a rajzok magukon viselik a korukbeli magyar és francia művészeti irányok hatását, érezzük, hogy a festő Michelangelót is tanulmányozta, de nyilvánvaló, hogy a képek a magyar művészettörténet egyik klasszikus alakjának munkái. Csak eddig a nevét sem ismertük.

Hatvan tus-, ceruza- és vöröskrétarajzot — férfi és női aktokat, állatfigurákat, kompozíciós vázlatokat állítottak ki. Izgatott lendületet, hatalmas erőt mutatnak a rajzok, ugyanakkor minden vonásuk artisztikus. Magával ragadóan bravúros a rajztudása, előadása — gondoljunk csak a rövidülések könnyed megoldására — és minden darabja, minden lapja mégis hiteles, mert *művész* víziója van mögöttük. Kitűnő az alak vagy a csoport építése, a komponálási készség. A monumentalitásra hivatott művész freskóvázlatai, sajnos, csak tervek maradtak.

Csont Ferenc munkásságára Martyn Ferenc festőművész hívta fel a figyelmet két évvel ezelőtt. A kiállítás katalógusának előszavában most Artner Tivadar tájékoztat a festő életéről, művészetéről. 1888-ban született, Nagybányán és Párizsban tanult. Hazatérése után úgy emlegették, mint a híres *Nyolcak* művészcsoportja mellett a „kilencediket". Utóbb megint hosszú időt töltött külföldön, 1938-ban jött újra vissza, akkori kiállítása sikeres volt. Ma visszavonultan él Balatongyörökön, úgy tudjuk, most már csak keveset dolgozik. „Művészetét" — mondja az előszó — „újra »felfedeztük«, immár harmadszor".

Csont Ferenc rajzsorozatát nézegetve bizonyos irigy nosztalgiával emlékezünk a század elejének művészeti aranykorára, amikor a nagy hagyományainkat jelentő művészek pályájukat kezdték, amikor ilyen etikus és magasfokú volt az alkotás mércéje.

Gyarmathy Tihamér és Rédey Endre

Műteremkiállítást rendezett egy festő és egy szobrász. Budapesten újabban szaporodnak az ilyen kiállítások. Minden művésznek joga van hozzá és képzőművészetünket a maga sokszínűségében, több oldaláról mutatja. A Gyarmathy—Rédey kiállításnak ráadásul helyzeti előnye, hogy a néhány hétre elegáns galériává avatott szobrászműterem (*Tanács körút 6.*) könnyen megközelíthető.

Gyarmathy Tihamér kiállított festményei az utóbbi négy esztendőben készültek. Elvont kifejezésű festészetével vallomást tesz, a felszín alá hatolva kívánja felderíteni a valóságot. Látjuk, hogy amint az utolsó évekhez közelednek a képek évjelzései, az alkotás kifejező ereje egyre sűrűsödött, a művész egyre biztosabban konstruálta műveit. Megtalálta a rendet amit keresett, különösen az új sötétebb színekkel, gondos szeretettel megfestett tábláin. Képein néha az optikai valóság emlékének egy-egy gondolati jegye is visszacseng.

Rédey Endre kollekciója egységes, ezen a körön belül figyelhető meg a formakeresés fejlődésének iránya. Rédey minden művénél a látványból, az emberi alakból indul ki, csak formálásánál általánosít. E kisplasztikák mögött érezhető nagy szobrászi kultúrája, ízlése, arányérzéke. Lekerekített alakítása, síkokkal határolt felülete váltakozik. Rédey él a negatív formák, áttörések, lyukasztások módszerével. Munkái valóban körplasztikák, minden oldalról nézve találunk érdekességet, és megvan az összefüggés a különböző oldalak között. A szobrok anyaga gipsz, vagy más puhán mintázható speciális anyag. Valószínűleg külső körülmények miatt a művésznek nem volt módja — néhány kalapált fémszobron kívül — szobrait úgynevezett nemes anyagokban megmintázni.

FRANK JÁNOS

HERMAN LIPÓT 80 ÉVES

Önarckép

dent beleértve, számomra a legsekszpíribb, a legszebb hazai Szentivánéji színpadravitel: a Pán színház mostani bemutatója. Ebben a majdnem tökéletes báb-interpretálásban sem értem az Oberon-alakot, meg az indus gyereket? Utóbbit Szilágyi

Vagy csak így, ilyen kiemelhetetlenül beleköltötte világunknyi roppant életművébe? Azt hiszem, az, hogy gondolatait,

Vszabadulok, elmúlnak ezek a hétfők és nem fogok utálkozni. Csak ez a másféle utálkozás is múlna el belőlem. Ha el tudnám felejteni a hazaérkezést, amikor úgy csattantak rajtam a mondatok, mint bátyáim hátán a szíj, ahogy apám tíz évvel ezelőtt elverte őket.

Mocskos zokniadag tekereg a vízben, felkattintom a villanyt, beesteledett, sötét és ronda az este, nem olyan tiszta, egyszerű, mint tegnap.

Sokat vacakoltak, szereltek, otthagytam őket.

Rohamosan tünedezett a délután, a negyedik falunál már nem láttam semmit, homályosan derengett a makadámút, szemem a sötétséget pásztázta. Nem jártam erre nappal sem, reggel más irányból jöttünk. Most talán nem is lenne olyan nehéz megkeresztelkedni. A fiúk gyakran mondják: nem is motoros, aki még nem bukott. Hát én szeretnék túlesni rajta, eddig nem sikerült, pedig terepeztem is már, együtt ugrattam velük, öt-hat métert szálltunk a levegőben, térdemmel szorítottam a tankot, aztán lehuppantam és tovább futottam simán.

A hold vékony, sápadt szelet, szinte elnyeli a csillagok tömött csapata.

Mi lenne, ha valaki megtámadna és elszökne a géppel? Kutyák is tévedhetnének a közelembe, ki se kerülhetném őket a sötétben, nekem ugranának.

Megbolondítanak ezek a hülye árnyékok.

Valahol messze, a völgyben, nagy fehéres tenger sejlik, lehet, hogy halastó, egy végtelen halastó.

Kikapcsolom a sebességet és legurulok. Lassan, lábam a féken, ördög tudja, hová vezet ez a lejtő.

A fehéres halastó szertefoszlik, már nem végtelen, határa van; kertek és drótkerítések, fagyos dáliabokrok, süket zsaluk az ablakokon, kilométernyi távolságban egy-egy villanyduc.

Kavicshalom körül toporgok, kerülgetem és fülelek.

Kicsi szaladt be először, puhán, zajtalanul siklott, előre dőlt, hahó, hahó! — kiáltottam, mert nem vett észre, rálépett a fékre, itt vagy? Miért álltál meg? Tovább is mehettél volna, tovább, ameddig csak bírsz.

Féltem. Féltél, mitől? Magam sem tudom, olyan szép is volt, meg féltem is. Most nem félsz már? Nem hát, együtt leszünk mind. Butaság, ha nem mész tovább, tudod te, micsoda éjszakánk lesz? Vili bácsi egyenként vontatja a gépeket, néhány kilométert, aztán vissza a másikért, a harmadikért, fene tudja, mikor érünk haza ennyi döggel, legalább te menj, ha tudsz, ne várj ránk sehol. Hát jó, megyek, szevasz, szevasz. Na? Baj van? Gyere, felmászol kicsit a lejtőre, aztán legurulsz, közben beindul.

Nem indult be.

— Aludhattál volna egész éjjel. És hazajöttél hajnalban, mint egy disznó, nem néztél a tükörbe, ugye, most nem voltál kíváncsi a pofádra?

Keserű, savanykás nyál gyűlik a számban. Karomon kidagadnak az erek, sötétkéken feszül bennük a vér.

Sokáig toporogtunk, amíg valamennyien befutottak. Vili bácsi kilazadva húzta, vontatta maga után a gépeket, sorra kerültünk mindannyian, s addig is lassan, botladozva toltuk a dögöket.

Az utolsó meredeknél már szürt az oldalam. Félkezemet bordáimra szorítottam, talán megfojtom, elcsitítom a fájdalmat, hosszan, kitartó szippantásokkal nyeltem a levegőt. Forró veríték patakzott a hátamon.

Nem tudom, hogy értünk fel, de felértünk. Lihegtem, fulladoztam és pukkadoztam a forróságtól. Ledobtam a bőrruhámat. Megrázkódtam, többször egymás után, a fiúk is fáztak, sűrű és nyirkos volt a köd. Mi az, baba, meg ne betegedj, fogták a gémberedett kezem, belefújtak, dörzsölgették.

Éjféltájt utolért bennünket egy pótkocsis Zetor. Vili bácsi megállította — na gyerünk lány, ugrás, fel a liszteszsákok közé, a motorodat is odapakoljuk, elvisznek hazáig, útbaesik.

Felháborodtam és tiltakoztam. Mit képzelnek? Semmi közöm a liszteszsákos Zetorhoz.

Vili bácsi rámnézett, a Zetor tovább ment.

Szerettem volna énekelni. De tudtam, hogy fahangom van.

A városszéli lejtőnél kényelmesen felülünk a gépekre, lassan, ráérősen gurultunk egymás mellett.

— Örülök, hogy rábeszéltem a többieket — mondta Kicsi.

— Miért örülsz?

— Klassz lány vagy, tudod te, micsoda klassz lány vagy?

— A! Csak olyan, mint ti.

— Tavasszal elviszünk *crossozni*. Majd segítek rendbehozni a motorodat. Mindent segítek. A többiek is.

— Jó, hogy ma is veletek lehettem.

Kicsavarom a ruhát, végeztünk, behozom a dresszeket, lábszárvédőket, fagyosak, merevek, a melegben felengednek, szétteregetem őket az asztalokon, padokon. Egy hétre megszabadultam tőlük.

Kicsi haza akart kísérni, de nem engedtem.

A konyhaajtó nyitva volt. Beléptem.

Nahát anya, isteni volt, mindenhogyan isteni, most már sohasem mondják majd, hogy maradjak itthon és menjek Ibiékkel flangálni... ringyó, te, te átkozott, utolsó... nem, nem igaz, fázom, egy teát, forró teát, anya, nem vagyok rossz, hidd el... rázott a hideg, nagyon fáztunk... sokkal boldogabb voltam, mint Ibivel a bálon, hát nem mindegy, hogy lány vagyok... te szégyentelen, cafat... ne mondd, jaj ne mondd, ne bánts anya, mit is mondasz, csak ti felnőttek értitek, mi az, én nem tudok semmit, rosszat se tettem, ráz a hideg...

Segítek helyére rakni a teknőt, vizes seprővel eltüntetem a szappanhabot, a kazánban szétverem a parazsat, még egyszer megnézem az elzárt csapokat. Gőzölögve nyújtózik a tiszta ruha.

Ha a este lefekszem, fejemre húzom majd a takarót. Lehet, hogy el is tudok aludni. Nem igaz, hogy ringyó vagyok... nem igaz! Mit is jelent tulajdonképpen, miért akarnak olyasmit rámbeszélni, amire nem is gondolok soha?

En csak a tavaszra akarok gondolni, biztosan megtanulok *crossozni*, a fiúk segítenek, öt-hat métert szállunk a levegőben, lehuppanunk és simán futunk tovább... csudafényes lesz a szemem, akkor aztán igazán csudafényes lesz a szemem.

A magyar író hiába vár,
ha mi akarjuk, hát fejreáll,
verhetjük agyba-főbe, berúgjuk a nagybőgőbe,
csak rajta és fejre áll...
(Telefoncsengés.)

BLÓDLI: Hallotta? Rokolya Rozika visszaadta a szerepét. Rosszul lett a próbán. Eperohamot kapott a töltöttkáposztától.

NŐI HANG: Szóval nem tetszett neki a szerep?

BLÓDLI: Szó se róla. Nagyon tetszett neki. Helyette Vidéky Tecát hozzák fel Kutyabürgözdről. De kérem, ne mesélje senkinek...

NŐI HANG: Mit szólsz... Vidéky Teca visszaadta a szerepét. Lábbal taposta... megverte a szerzőt...

SZÁMTALAN HANG: Hallottad? Ne mondd. Szép Szepi azt mondta: ne nézzék hülyének. Most Hordó Ödönnel tárgyal a színház. Azzal a kopasszal? Hát nincs más. Senki se akar játszani benne. Állítólag ez a Jámbor lopta a darabot, most perlik plágium miatt, Münchenből. Egyáltalán meglesz a premier? A tizenhetedik átdolgozásnál tartanak. Tudod, mit keresett ezzel a lopott darabbal az a Jámbor? Nyolcvanezret fiam, nyolcvanezret, úgy, mint egy fillért...

JÁMBOR: Mi ez? Rántottleves?

JÁMBORNÉ: Miért? Nem tetszik? Ebből fiam te a rántást se kerested meg, jó, ha a melegvizet. Bár az anyámra hallgattam volna.

JÁMBOR: Már megint mit mondott a drága jó mamád?

JÁMBORNÉ: Hogy ne hozzád menjek, hanem a húsbolt vezetőjéhez.

JÁMBOR: Tedd jóvá. Hallgass rá utólag.

JÁMBORNÉ: A szemtelenségeidet írd bele az operettedbe, attól jó lesz.

JÁMBOR: Azt bízd rám, hogy én mit írok a darabomba, jó?

JÁMBORNÉ: Én rád bízom, de más úgyse bízza rád. Az egész város beleszól.

JÁMBOR: Hagyd abba.

JÁMBORNÉ: Abbahagyhatom. Mit vegyek fel a premierre?

JÁMBOR: Kölcsönt a sógorodtól.

JÁMBORNÉ: Szóval még mindig nem kaptál pénzt?

JÁMBOR: Mondtam, hogy premier után.

JÁMBORNÉ: És hol vannak a tiszteletjegyek? A mama akar négy jegyet, a Jenő bácsiék hármat, az Etelka néni kettőt, a Rózsika a gyerekekkel ötöt, a Kató néni...

JÁMBOR: Más nincs?

JÁMBORNÉ: De. A Sándorék...

JÁMBOR: Nem a rokonaidat kérdeztem. A vacsorát. Ennivaló nincs más? Csak ez a leves?

JÁMBORNÉ: Mi legyen? Kaviár, lazac? Pezsgő? Majd premier után...

SZPÍKER: Rádió Budapest, kedves hallgatóink, helyszíni közvetítést adunk a Százszorszép Színház új darabjának próbájáról. A függöny előtt megjelenik Gerencsér bácsi, az ügyelő. Megkérdezzük Gerencsér bácsit, hogy mikor kezdik a próbát.

GERENCSÉR: A nyavalya tudja, kérem. A zenekar még nem jött be, a gazdasági igazgató kartársnak el tetszett felejteni kifirni a túlórapénzt. A Rokolya művésznő azt üzeni, hogy káposztát evett este és a gyomra fáj, a Hordó Ödön bonviván úr kivizsgálásra ment az esztékába, de ha itt volna se táncolna, mert a gazdasági igazgató kartárs azt mondta, hogy nincs keret szteppcipőre.

KLOFÁK: Ha nincs szteppcipő, hát nincs. Legfeljebb kihagyjuk a második felvonás végéről a táncos finálét.

JÁMBOR: De kérem, azt nem lehet kihagyni, akkor nincs semmi értelme.

KLOFÁK: De ha nincs rá keret. Maga fizeti?

JÁMBOR: Vonják le a tantiémből.

KLOFÁK: Az más. Írják ki a szteppcipőket.

Magyar Hirdető
SZÍNHÁZELET
Budapest, V., Felső Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

KI

LILIKE: Igazgató kartárs... a színpadról szóltak... a Hordó Ödön művészúrra ráesett a Citadella.

KLOFÁK: Telefonáljanak a mentőknek. Mire vár még?

LILIKE: A szervezők vannak itt. A közönség ostromolja a pénztárat, az üzemekben eddig ötvenezer jegyet kértek.

KLOFÁK: Nincs jegy. Jegyek csak ezerkilencszázhetvenöt május negyvenedikére kaphatók, utolsó sor, pótszék, felárral.

LILIKE: A közönség követeli az új magyar darabot.

KLOFÁK: Mondja meg a jegyszedőknek, hogy verjék őket... És most dolgozunk és senkinek sem vagyok itt. Na fiúk, mi van?

BLÓDLI: Egy isteni ügy. Ismeretlen szerző, a New York kávéházból, a XIX. század végéről. Egy fiú szeret egy lányt. Kicsit meghangszerelem.

LEPOROLÓ: Kicsit leporolom.

FELFORDÍTÓ: Kicsit lefordítom.

KLOFÁK: Miért kell lefordítani?

FELFORDÍTÓ: Három százalékért. Tíz évig nincs műsorgond.

KLOFÁK: Helyes. Ez a Jámbor-darab elmegy még négyszer-ötször, azután megtartjuk a premiert. Mit csináljunk, éretlen még a mai közönségünk a mai darabra. Mi nem riadtunk vissza semmi áldozattól, felkutattuk, felkaroltuk, bemutattuk. És hiszünk benne, hogy eljön majd az az idő, amikor modern közönség, modern darabot...

LEPOROLÓ: Reméljük eljön. De minél később.

LILIKE: Igazgató kartárs...

KLOFÁK: Mit akar megint?

LILIKE: A Jámbor szerző úr van itt, valami pénzügyeket akar tisztázni.

KLOFÁK: Ja, a szteppcipők ára? Mondja meg neki, hogy legyen nyugodt, lehet, hogy a tantiémjéből futni fogja. Ha egy kis szerencséje van, nem tartozik a színháznak semmivel... Mi pedig elkészítjük a nyilatkozatot az újságoknak. A Százszorszép Színház jelenti, hogy a közönség kedvencei, a magyar kultúra ismert harcosai, Blódli karnagy, Leporoló és Felfordító urak elkészültek legközelebbi újdonságukkal...

LILIKE: Igazgató kartárs, hívhatom a mentőket?

KLOFÁK: Az istenért, hát még nem vitték el a bonvivánt?

LILIKE: Nem kérem... a Jámbor író urat kell elvinni... összeesett a lépcsőházban.

KLOFÁK: Hát persze, hogy telefonáljon. És adjanak neki addig is egy pohár vizet. És borogatást a szívére. Mindent megteszünk, amit az emberiesség parancsol... Na, diktáljunk tovább, fiúk...

ÉLET ÉS IRODALOM
Irodalmi és politikai hetilap.
Főszerkesztő:
NEMES GYÖRGY
Szerkesztő:
GARAI GÁBOR
Szerkesztőség Bp. V. Nádor u. 31. Telefon: 111—128. Kiadja: Lapkiadó Vállalat. Lenin körút 9—11. Telefon: 321—263. Felelős kiadó: Sebe Sándor. Nyomta: Szikra Lapnyomda. Terjeszti a Magyar Posta. Külföldiek részére a KULTÚRA Könyv- és Hírlap Külkereskedelmi Vállalat. — Megjelenik minden pénteken.
KÉZIRATOKAT NEM ŐRZÜNK ÉS NEM KÜLDÜNK VISSZA.
Index: 25 344

1964 ÁPR 18

1071

Bozsik István

LÁZÁR ISTVÁN riportja:

ÁRVÍZI NAPLÓ

Kedd, április 7, délben

A 34-es úton a Kopaszhegy és a Zempléni Hegysor közötti nyeregre érve, elénk tárul a tokaji tenger. Idilli kép. A méreteket nehéz érzékeltetni — a szem csak annyit fog fel, hogy kelet-északkelet felé nem látni a szemközti partot. A Bodrogzug vízből nőtt ligetek, erdők foltjaival tarkázott, hatalmas tó. Tükrét szeliden fodrozza a szél, nyugati szegélyét falvak füzére ékesíti.

Árvíz? Ez innen még majdnem olyan távoli, mint Budapestről, ahová szükszavú hírek-tudósítások érkeznek veszélyről, küzdelemről,

károkról, a tévé felvételeket is közvetít, az egész mégis madártávlatban marad, szinte mintha más országban volna. Menjünk hát közelebb.

Tokajban hadiállapot van. Gépkocsikaraván érkezik Győrből: az Észak-dunántúli Vízügyi Igazgatóság gépesített árvízvédelmi alakulata. Larsen-palló, faanyag, pontonok, aggregátor, az egyik gépkocsin gulyáságyú. Autóbuszon a szakmunkások, külön műhelykocsival a szerelők. A szélvédőn keskeny, vörösbetűs papírszalag: ÁRVÍZVÉDELEM. A gimnázium körül — itt hosszabb lesz a vakáció! — fegyveres őrök. Katonatisztek szállnak gépkocsiba, két egyenruhán tábornoki sáv. A HM ellenőrzi a kivezényelt katonaságot.

A víz azonban jóval a töltés koronája alatt van, s lassan már apad. Az előttünk néhány ház a hullámtérben állt. Miért mondták mégis, hogy ma Tokajban a legkényesebb a helyzet? Miért suttogják a vízügyiek — „írni még nem kell róla, nem volna helyes!" —, hogy Tokaj és Tiszaladány között új, lokalizációs gát készítésére is sor kerülhet, „a Taktaköz fokozott védelmére"?

A tokaji vízügyi kirendeltség a gát védett oldalán épült. Kertjében azonban csillog a víz. Szivárog a gát... A tokaji védelemvezető elmondja: bár a vízszint az eddig mért legmagasabbak közül a második (itt 1888-ban volt csak magasabb!), az igazi veszélyt az árhullám lassú levonulása jelenti; a 861 cm-es tetőzéstől nem tartottak úgy, mintha a szint sokáig 700 cm körül marad. A sokáig időző víz átáztatja a gátat, az altalajt. A szivárgások fölött a gátat természetes nyomópadkákkal terhelik, a buzgárt, a víz hevesebb átörési kísérleteit pedig szorító gátakkal lehet lokalizálni. Most nyomópadkákat raknak a katonák is, a győriek is, uszályok hozzák a követ innen, a tokaji andezitbányából. De azért kéznél kell lennie a győriek felszerelésének is, melynek felhasználására csak a legsúlyosabb esetben, gátszakadáskor kerülne sor.

Délután

A vízbe futó utcák, iszapba omlott házak látványa szívszorító. De az emberek alig mutatnak kétségbeesést. Szinte derűsen járnak-kelnek a szükséglakássá tett iskolában; a csónak láncát úgy hurkolták a kapubálványhoz, villanyoszlophoz, kútágashoz, mintha az mindig kikötőcölöp lett volna; s Olaszliszkán láttam egy asszonyt vízölelte háza padlásán, a kibontott cserepek között üldögélni — eszébe sem jutott, hogy sírjon vagy kiabáljon. Bodrogolaszban egy jehovista asszony monoton, de csöppet sem szomorú hangon, hosszan idézett a bibliából, bizonygatva, hogy meg vagyon írva: a földrengés (Alaszkában) és az árvíz (itt) a világvége közeledtét hirdeti, a bűnös emberek miatt, Isten bölcs akaratából.

Az 1964-es tavaszi árvíz a Bodrog jobb partján okozta az első károkat, Sátoraljaújhelytől Tokajig. A folyópart itt úgy emeltedik, hogy csak Ujhely és Sárospatak között van szélesebb árter. Gát építését a megvédendő értékek és az elvégzendő munka aránya nem indokolja. Így amikor a víz, néhány évenként, kilép a medréből, rögtön ott csobog a kertek alján, az utcák végén, Végardón. Bodrogh alászon, Olaszliszkán, Szegiben, Keresztúron, Tokajban. A kár általában elenyésző, a rétéket kövér iszappal trágyázza, a holtágakat hallal tölti az ár.

Az idén is így kezdődött. A meleg tavaszi esők lemosták a hegyekről a havat; a Bodrog vize elérte a 100 százalékot, az eddig mért legmagasabb szintet. S akik reggel úgy mentek el munkába, hogy küszöbük elől most már igazán csak visszafelé nehet a víz, ezt mondja apám is, nagyapám is, este házukban találták a Bodrogot, úszott a bútor, omlott a fal, megrogyott a tető.

Igen, itt a Bodrog jobb partján — szülőföldemen — nem voltak oly forró-drámai percek, amilyeneket elvárna, akit természeti csapásokról tudósítanak. Nem is annyira a víz ellen kell, és főként *kellene majd* küzdeni, hanem a maradiság, a konokság, a nemtörődömség ellen. Olaszliszka három iskolája közül kettő a kilakoltatottaké, talán a tanév végéig. A megmaradt tantermekben 30 perces órákkal, *három műszakban* folyik majd a tanítás, elképzelhető, milyen eredménnyel. A faluban bőven volna magasabb telek. De a megszokás, a „kényelem" (közel a horgászvíz!?!) újra és újra felépítteti az idelnél kisebb vízben is rombadőlő házakat. Egy öreg cigány talán már huszontödször fogja vályogházát újra ragasztani. Végig a Bodrog mentén öreg, s — engedéllyel vagy anélkül — újabban épült házak százai állnak veszélyeztetett területen. Az idei ár rombolása újra figyelmeztet, hogy nem lehet soká halasztani az ártérbe nyúló falurégek felszámolását!

Szerda, április 8

Ároktó — Tiszadorogma — Tiszabábolna — Tiszavalk — Poroszló. Itt még emelkedik a víz; a neheze hátra van. A gáton itt-ott „közerő" dolgozik, a vízügyiek irányításával rőzsekötegeket raknak le a gát belső oldalára, a vízszint vonalába. Gyönyörű, nyárias idő. A gátról háttal a Tiszának is nagy víztükröket látni; szerencsére nem az ár tört át, csak a délibáb játszik. Bármikor megerősödhet azonban a szél, s a széles hullámtéren (Poroszló és Tiszafüred között 10 km-re van egymástól a két gát!) 1—1,5 méteres hullámokat is verhet; töltésbontó erejük ellen véd a rőzse.

Bozsik István rajzai

A gát meglepően, pazarlóan magas. Azt mondják: inségmunkában készült, amikor minél tovább foglalkoztatni kellett a munkanélkülieket... De a poroszlóiak nem bízzák el magukat: ismerik a Tiszát. Ám Tiszavalkon a veszély közeledtekor a gátőr, amint az kötelessége, írásban kérte a tanácselnököt, rendelne ki 30 embert. Írásban kapta a választ is: most nem lehet, mert tegnap lakodalom volt a faluban...

Péntek, április 10

A másfél nap Pesten, korrektúra és [illegible] alkalmával [illegible] pletykák közepette olyan, mintha nagyon távolról jöttem volna. Az este éjszakáon fordul, amikor újra Tokajhoz közelítünk, ezúttal Tarcal felől. A Kopasz-hegy déli lábától Tiszaladány felé fénybogarak füzére. Kocsink motorjának hangját elnyomja a földmunkagépek dübörgése. Éjjel-nappal, három műszakban épül a lokalizációs gát. A váltás tanyákon és lakókocsikban alszik. A most is érkező újabb gépeket — néhányat a Nyugati Főcsatornától hoztak ide; a termelésben vesztett napokat-köbméterek nehéz munkával kell majd behozni! — azonnal összeszerelik, munkába állítják. Földgyaluk járnak monoton körbe-körbe, a távolabb puttonyukba gyűjtött földet a gát nyomvonalára terítik. Lánctalpas traktorok súlyos, körmökkel tüskézett „juhlábnak is nagy víztükröket látni; szerencsére nem az ár tört át, csak a délibáb játszik. Bármikor megerősödhet azonban a szél, s a széles hullámtéren (Poroszló és Tiszafüred között 10 km-re van egymástól a két gát!) 1—1,5 méteres hullámokat is verhet; töltésbontó erejük ellen véd a rőzse.

A gát meglepően, pazarlóan magas. Azt mondják: inségmunkában készült, amikor minél tovább foglalkoztatni kellett a munkanélkülieket... De a poroszlóiak nem bízzák el magukat: ismerik a Tiszát. Ám Tiszavalkon a veszély közeledtekor a gátőr, amint az kötelessége, írásban kérte a tanácselnököt, rendelne ki 30 embert. Írásban kapta a választ is: most nem lehet, mert tegnap lakodalom volt a faluban...

Vasárnap április 12, délután

Szolnokon a hullámtérben a strand épületei derékig vízben, a kicsit magasabb, de ugyancsak hullámtérben levő Tiszaliget közepén futballozóknak, körben azonban gátat raknak. A Tisza visszanyomta a Zagyva vizét, s az a szolnoki Tabán roskatag házait fenyegeti. Gát készül itt is (az állandó Zagyva-gátat csak e telep lerombolása árán lehetett volna idáig vezetni!), de a szűk, kanyargós utcácskákban, vízmosta kertekben, az idehordott földhalmok között gyerekek játszanak, a csecsemőket a napra tették, a nyitott ablakokon kihallatszik a *Rádiólexikon*. Ki csodálhatja, ha sok tabáni nem izgatja magát, úgy gondolja: bárcsak menne el a házunk [illegible] kapnánk! A híd körül sokkal több az ünnepre öltözött, kíváncsi korzózó, mint a társadalmi munkás. De nincs is ok sem pánikra, sem nagyobb mozgósításra. Ahol kell, helyükön vannak emberek és gépek. Itt e században 1919-ben, 32-ben, 40-ben és 41-ben, 62-ben, 63-ban (a Zagyván) és 64-ben volt (van) szükség jelentős védekezésre. Két éve kisebb volt a víz, nagyobb az izgalom. Akkor egyetlen ember sem akadt az apparátusban, aki már 19-ben védekezett, néhány emlékezett a 32-es, pár tucat a 40—41-es [illegible] munkálatokra. Most mindenkinek megvan a tavalyelőtti-tavalyi tapasztalata, gyakorlata. A vezetés is tudja, kire mit bízhat, menynyire számíthat. Nincs hűhó, kapkodás.

Kora délután az árvízvédelmi törzs vezetője motorcsónakkal szemleútra visz a Zagyván és a Tiszán. Legtovább a szajoli töltésnél időzünk. A Budapest—Debrecen—Záhony vasútvonal Szolnok—Szajol, illetve Szolnok—Tiszahíd közötti szakaszán a vasúti töltés a fő árvédelmi vonal. Ám ehhez nem salakból kellett volna építeni, 1962-ben is, most is feltört a fakadó víz a védett oldalon. A forgalom továbbra is itt zajlik — tegnapelőtt itt ment át Hruscsov különvonata! — miközben egy, két éve készült, s most újra megerősítendő félköríves szorítógáton belül új „vízlépcsőkként" kisebb szorítógátakat is raknak, földből, homokzsákokból. A vasút és a vízügyi szakmunkásai dolgoznak itt, azzal a tempós szakértelemmel, gonddal, amellyel Veres Péter pályamunkásai. Minden mozdulatuk gyakorlott, ismerik a víz és a föld természetét. A szivárgó részt csak párszor tíz méter — magártávlatból az emberek [illegible] kozható játszadozásnak tűnhet. Különösen ha nem tudjuk, mit jelentene a töltés-szakadás...

Este

Vezeny a Tisza nagy, U-alakú kanyarulatának torkában fekszik, alacsony dombháton. Megművelt földjeinek jelentős része benn van az Ö öblében, a hullámtérben, melyet nagyobb parcellákra szabdalva nyári gátak védenek a víztől, ameddig védenek. A Bodrog, a Felső-Tisza mentén a hullámtérben kevés a szántó. De errefelé már több. A vezsenyiek 500 hold búzát vetettek e bőtermő területre. Ha csak 20 mázsás átlagot ad — a jobb részeken 26—28 mázsa is lehetett volna! — 100 vagon kenyérgabonája van a téesznek és az országnak...

Fiatal, szomorú arcú férfi meséli mindezt a falu szélére, a kertek alá ért víz partján. Ismerik a víz járását. Bejött 1932-ben, 56-ban, 62-ben is. Először mindig lentebb. Alpárnál lép ki a hullámtérre, azután, egy nap múlva, itt. Miért próbálták meg mégis a lehetetlent, a nyári gátak védelmét? Igaz, az első előrejelzés kisebb árhullámról szólt. De [illegible] konokul kinn maradtak akkor is, amikor a gépeket nem bírta már az átázott föld, amikor már tudták, hogy hiába.

— Mindig másként jön a víz. Van úgy, hogy szépen, szinte terv szerint. De hát nem lehet örökké, ahogy szeretnénk; kis napsütés, éjszakai fagy legyen fenn, ugye, ott a hegyeken Megered az eső ott is, ahol a Maros meg a Tisza ered, meg a Bodrog, egyszerre mindenhol, s akkor itt mi semmit se tehetünk...

Tudták, hogy hiába, de megpróbálták menteni az 500 hold búzavetést... Egy még a víz fölé emelkedő nyári gáton messze bementem a hullámtérbe. Beljebb és beljebb haladva egyre harsányabban, erőszakosabban zúgott a diadalmas víz: jobbra s balra és előttem átbukott a gátakon, mohón sietett, hogy visszafoglalja, feltöltse az egész területet, melyet a folyó körülölel. Mikor visszafelé jöttem, ahol az imént még száraz volt a gát, egy apró vízfolyást kellett átugranom. A víz, a természet makacs erejét itt éreztem igazán, a vezsenyi hullámtérben, a nyári gátakon átömlő víz mormogását hallgatva. Pedig tudtam, hogy itt így kellett lennie, hiszen a férfi is ezt mondta:

— Máshol házakat, falvakat kell védeni, hát tudjuk mi, hogy itt nem lehetett... Kell is a hely a víznek. Mikor ide bejön, föntebb is meg lent is megkönnyebbül a folyó... De nekünk nagy a károunk. A gabona, a szőlők, a kertek... Korai borsót is szoktak vetni... Ha gyorsan elmegy a víz, még tán vethetünk kukoricát. De alighanem már csak silót. Nagy kár, az országnak is...

★

[illegible] lenik, az árhullám valószínűleg Csongrád és Szeged között tetőzik. A front végig-megy az országon. Hetekig tart levonulása. Föntről repülőgépek figyelik, lenn műszerek mérik, emberek és gépek hatalmas ereje száll vele szembe. De a természet még nincs legyőzve. A nagy téli havazást követő meleg tavaszi esők árvizet okoztak, de ezt az árvizet újabb esőzés, szélvihar, vagy éppen a földrengés (ha epicentruma a Tiszához közelebb van, s megrongálja a gátakat) még súlyosbíthatta volna. A harangokat — úgy hallottam — csak egy helyen verték félre, az is vaklárma volt. De az árvíz még tart. A riporter néha alig találja meg a „kényes", a „látványos" pontokat a sok száz kilométeres védelmi vonalon — a kesznyétenit, a tiszadobi, a zalkodi nehéz órákról napokról engem is másik tudósítottak —, ám mindenhol megtalálja az éberen vigyázó posztokat, a technika és az ember készenlétét.

Megpróbálunk erősebbek és furfangosabbak lenni, mint a konok őselem, a víz.

Új könyvek

Balter, B.: **A viszontlátásra!** 19,—
Devecseri Gábor: **Odüsszeusz szerelmei** 21,50
Gárdos Mariska: **Kukoricán térdepelve** 23,—
Hélio dórosz: **Sorsüldözött szerelmesek** 40,—
Rajnov, B.: **Az én ismeretlenem** 5,40
Rideg Sándor: **Indul a bakterház — Kristóf rózsafái** 29,—
Sipkay Barna: **Hajnali hinta** 19,50

Kaphatók az Állami Könyvterjesztő Vállalat
KÖNYVESBOLTJAIBAN
és az
ÜZEMI KÖNYVTERJESZTŐKNÉL!

Május 23–31: a magyar könyv ünnepe

Mégis *könyvhét!* Bár tavaly a sajtó véleménye az volt, hogy szükségtelen egy-két napnál tovább nyújtani az ünnepi eseménysorozatot, *ez évben is* — különösen a vidéki terjesztő szervek kívánságára — a hagyományos keretek között rendezik meg a könyv ünnepét. Okuván azonban az elmúlt évi hibákból, az írókat körültekintőbb előkészítés után kérik fel arra, hogy a vidéki író-olvasótalálkozókon részt vegyenek.

Több mint 60 kiadványra kerül rá az ünnepi könyvhét témjelző szalagja, a szépirodalmi könyvek jórésze utánnyomás. Ezek sorában jelentős kiadvány *Benjámin László* A világ füstje című gyűjteményes verses kötete. *Baranyi Ferenc, Garai Gábor, Hidas Antal, Simon István, és Váci Mihály* is önálló kötettel jelentkezik. *Lengyel József* összegyűjtött novelláit, *Komlós János* az Érem harmadik oldala című karcolatgyűjteményét, *Szabó Magda* új regényét, *Németh László* Társadalmi drámáit a Szépirodalmi, *Karinthy Frigyes* naplóját, *Sánta Ferenc* Húsz óra című kisregényét, és a fiatal írók antológiáját a Magvető adja ki. Bizonyára nagy érdeklődést kelt *Bertolt Brecht* drámáinak és *Baudelaire* műveinek új kiadása.

A Móra kiadványai közül említésre méltó *Fekete Gyula* szatirikus-fantasztikus regénye, a Szerelmes bolygója és az ismeretterjesztő jellegű Bagoly-sorozat két új — Mennyi, mekkora és a Kirándulás növényországban — című kötete.

A könyvhétre jelenik meg a kétkötetes Magyarország története a Gondolat, és a *Zádor—Dercsényi* féle háromkötetes magyar művészettörténet a Képzőművészeti Kiadó gondozásában. Az Akadémiai Könyvkiadó adja közre *Nagy Péter* tanulmányát Szabó Dezső életművéről.

Élet és Irodalom

Irodalmi és politikai hetilap
Főszerkesztő:
NEMES GYÖRGY
Szerkesztő:
GARAI GÁBOR
Szerkesztőség Bp. V., Nádor u. 31. Telefon: 111—424. Kiadja: Lapkiadó Vállalat, Lenin körút 9—11. Telefon: 221—385. Felelős kiadó: Sala Sándor. Nyomta: Szikra Lapnyomda Párfiatal a Magyar Posta Különüldelt Készére a KULTÚRA Könyv- és Hírlap Külkereskedelmi Vállalat — Előfizetési megvédére Ft 18.— negyedévre Ft 36.— Megjelenik minden pénteken.
KÉZIRATOKAT NEM ÖRZÜNK MEG ÉS NEM KÜLDÜNK VISSZA.
Index: 25 944

Magyar Hírlevél
SAJTÓTÖRVÉLŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

LAPOKBAN OLVASTUK

Csali képaláírások

Csali mesével egyszer-kétszer fel lehet csigázni a gyerekek érdeklődését, de aztán már bosszankodnak a trükkön. Ugyanígy jártam és a **MAGYARORSZÁG** csali képaláírásaival.

Zanzibári bélyeg látható az egyik képen. Aláírás: *Az erősítés mégis átért.* Legjobb esetben is csak két tucat merész gondolattársítással teremthetünk valamiféle megbízhatatlan kapcsolatot a látvány és a magyarázat között. Másik kép: A Kossuh Lajos utcai bútorüzletben. Aláírás: *A pásztorlánykа-gobelinről mindenki tudja, hogy a sátántól való.* Itt már egy kis rutinnal — másfél tucat merész gondolattársításból is hidat építhetünk az ábra és a szöveg közé.

Erre persze azt felelik, hogy spekulálás helyett tessék elolvasni a cikket, akkor kiderül az aláírás értelme. Igen ám, de nem a cikket szokás kommentálni a képaláírásokkal, hanem a képet. Ez éppoly banális megállapítás, amilyeneket a Magyarország képaláírásai között is találhatunk. Például az április 12-i számban Goulart elnök látható hétéves kisfiával, s a kísérőszöveg így hangzik: *Latin-Amerikában sok a puccs.* Ez olyan igaz, hogy már nem érdemes leírni egy külpolitikai hetilap első oldalán, mintegy kiemelve. Még általánosabban érvényes tényt közölnek egy bulgáriai kohó fotója alatt: *1960 márciusában elöntek egy borosüveget.* A mértéktartó megállapítás arra hivatott, hogy a kíváncsivá tett olvasót becsalogassa a Kremikovci-i Kohászati Kombinátot ismertető cikkbe.

Néha aztán humorba torkollanak a furcsa képaláírások. Mint a *Goldwater szemüveggel* című portrénál, melyről ezt olvashatjuk: *A Maryland-i háziasszony nem szavaz.* Erről rögtön az jut az olvasó eszébe, hogy Goldwater 1. arizonai, 2. szenátor, 3. szavazni fog (sőt esetleg még rá is szavazni fognak).

Egy másik fotón *Nkrumah leteperi a merénylőt,* alatta: *Nem engedi, hogy üzlettel foglalkozzanak.* Ami a súlyos szabálysértéshez képest igazán enyhe büntetés.

Summa summárum: nem lenne-e jó a képaláírásokat a képekhez igazítani, s az eddigi csali szövegeket illetően a halogatás módszeréhez nyúlni? Mert szép, hogy a „Magyarország" így bízik olvasói asszociációs készségében, de azért — higgye el — nem mindenki tudja a pásztorlánykа-gobelin-ről, hogy a sátántól való. **(jovánovics)**

Túltengő lélektan

Büntetőbírósági tárgyalások lélektani mozzanatainak feltárásával akar az **ÉLET ÉS TUDOMÁNY** cikke segítséget adni a „törvény elejbe menőknek". Hasznos gondolat. A legtöbb ember szorongva áll a bíróság elé, még tanúként is. De milyen „törvény" elé állít, s kiket, a szerző?

Vádlottai közül sok meg se érti a vádat, és „azt sem tudja, *ki* az az Ügyészség, és miért éppen az haragszik rá". A bíró jogérzéketlen tuskó módjára „magyarázza meg" a bűnösség fogalmát: „Elhiszi, hogy a törvény tiltja, amit tett? — Elhiszem. — Elkövette a bűncselekményi? — Igen. — Értse hát meg, ez annyit jelent, hogy bűnösnek érzi magát!" A tompaeszű vádlott szűkölve mond le arról, hogy az utolsó szó jogával éljen (sose hallott ilyen jogról), mert: [illegible] éppen *most* haragszanak meg rá, közvetlenül az ítélethozatal előtt?!"

S így tovább. Jószándékú és nagyon tájékozatlan cikk ez, a lélektani mozzanatok túltengése karikatúrát csinált a bűnvádi eljárásból. Az igazságszolgáltatásnak nincs hasznára, hogy hatalmaskodó és bürokratikus bíróságot állít a vádlott fölé, aki pedig valamiféle megsanyargatott balga. Az eljárás félelmességének torz hangsúlyozása csak növeli a laikus olvasó szorongását. Kevesebb lélektan és az átlagos szintű büntetőeljárás tárgyilagos megfigyelése korszerű cikket eredményezett volna ehelyett a középkori táblakép helyett, amelynek túlzásaiból csak a karóbahúzás és az őslator rémülten pislogó gombszeme hiányzik. **(bors)**

Kínrímben szabad?

A vihar, melyet Weöres Sándor Új Írásbeli *Antik ekloga* kavart, mindmáig nem ült el. Azt hiszem, felesleges mondani, hogy a támadók hada nem a vers művészi színvonalát bírálja: ízlésbeli, szemléletbeli különbségek ütköznek össze a vitában.

Én sem a művészi hiányosságait szeretném bírálni az ízléses humorra oly sokat adó **LUDAS MATYI**-ban megjelent *A színésznő keservei* című versezetnek. (Már csak azért sem, mert a művészetnek ehhez semmi köze.) Sokkal inkább ízlésbeli aggályaimnak szeretnék hangot adni.

A versezet szerzője ugyanis 64 sorban és 32 kínrímben arról tájékoztatja a Ludas Matyi több százezres olvasótáborát, hogy mi mindent csinálnak a magyar színésznők a színpadon, mozivásznon, televíziós képernyőn. A „mimiden" persze nem pontos kifejezés, hisz a szerző szerint csupán egyetlenegyet csinálnak. Érzékeltetésül talán elég egyetlen szakasz a versezetből:

Ringó csípőm, mint egy mágnes
ontja bűvös delejét,
gyakran szokták fényképezni
hátulról az elejét . . .

Mondhatná persze valaki, hogy a versezet szerzője azért írta ezt a művet, mert helyteleníti, hogy a színésznőket pusztán ilyen szerepekre alkalmazzák. A helytelenítés a versezet nyolc sorában valóban hangot kap. A többi ötvenhat sor azonban meglehetősen aprólékos ismertetése annak a bizonyos inkriminált cselekedetnek (s ami előtte és utána történik).

„Ami művészi érték, az sosem pornográfia" — olvasom egy irodalmi lexikonban. De amit kínrímekben írnak? Az még akkor is az, ha az „erkölcsös mondanivaló" leplét aggatják rá.

(gyurkó)

A pihenés kultúrája

A híres krakkói Jagelló Egyetem most ünnepli fennállásának 600. évfordulóját. Egyik professzora, dr. Maksymilian Siemienski, akinek munkásságát jól ismerik hazánkban is, cikket írt a **NÉPMŰVELÉS** áprilisi számában. A cikk rendkívül érdekes, mert egy fiatal tudományág, a munkalélektan szempontjait érvényesíti a korszerű népművelés feladatainak meghatározásában. Miközben felhívja a figyelmet a munkalélektannak arra a megállapítására, hogy a napi munkafáradtságot még fizikai értelemben sem piheni ki minden ember, lelki értelemben pedig szinte senki, mert a *fáradtság akkumulálódik* — a *pihentetésben* jelöli meg a kulturális szolgáltatások egyik legfőbb funkcióját. *A korszerű népművelés egyúttal pihentetés, méghozzá individualizált pihentetés: a munkavégzők fáradságtípusainak megfelelően* — ez cikkének summája. Bár a gondolat nem új, a kulturális szolgáltatások pihentető funkcióját meglehetősen elhanyagolták [illegible] "nem ismerhetsi" professzor cikkét például is igazolja: ennek a funkciónak nagyon sok népművelésmódszertani konzekvenciája van, amelyeknek figyelembevétele nélkül hatásos népművelés el sem képzelhető. Lengyel munkapszichológusok megállapították például, hogy azok a munkások, akik a tolerancia-határnál magasabb zajszintű gépek közt dolgoznak, feltűnően kerülik a zajos szórakozásokat és a táskarádiós kakofóniájú autóbuszkirándulásokat, s ha a munkalélektanban tájékozatlan népművelők mégis „beszervezik" őket: súlyosan akkumulált fáradtsággal térnek vissza gépeik közé.

(faragó)

Derkovits Gyula

most lenne hetven éves. Illetődötten és csodálkozva állunk képei előtt: mert ami a saját élete árán teremthatatlanul fiatal és minden idők győzedelmeskedő alkotót kelt életre bennünk. Emlékező könyvekből és riportokból tudjuk, milyen közönyös nyomorúság jutott neki az úri Magyarországon, milyen megalázó tatásokon és fizikai kínokon hajszolta keresztül a kor, melynek romlottságát és embertelenségét nálánál — a kommunistánál — jobban senki nem ismerte; és lán, vásznain mégis sokkal több van, mint egy puszpanasza vagy tiltakozása. Ott van a csendőrtollak, az tulásra ítélt, mulandó társadalomban szenvedő művész ehéség, az elnyomás, a kiszolgáltatottság és a megalázás világának minden jellegzetessége is, igen; de a megváltás, a jövőre alapozott bizonyosság a forradalomban is, amit az életről egyetemesen a forradalom akar. A néhai asztalosseggednek nem volt semmi különleges fortélya, sem titka: művészete — s ezért hasonlítják joggal kor- és sorstársához, József Attiláéhoz — a cselekvő, a bizakodó, a valóságot jobbra változtató emberségből merítette erejét meg hitelét. Mit mondhatnánk róla ennél többet? Az *emberi lényeg* tükröződik egyetlen stílus-iskolába se sorolható művein, a lebírhatatlan élet nyilatkozik meg rajtuk: ezért lehetnek a szó mindkét értelmében korszerűek ma is és lesznek később is, minden időkre. Most lenne hetven éves Derkovits Gyula? Tisztelettel állunk fiatal, friss, nem fakuló példája előtt, és illetődötten és csodálkozva.

Szabó György

Muzsikus-regények

KESZI IMRE WAGNER-REGÉNYÉT OLVASVA

Nem tudom, ki ragaszkodik jobban az életrajzi regényekhez: a közönség-e vagy maguk az írók? Mindenesetre tény, hogy a nagy művészek életét regényes formában tálaló irodalom nélkülözhetetlen. Az embereket él a vágy, hogy ne csak műveiből ismerjék az alkotót, hanem mintegy „személyesen" is. Sokszor — sajnos — *csak* az életregényből. Az írót sem pusztán a közönségigény csábítja ilyesféle munkára; ő is érzi, hogy az alkotó, a mű és az élet háromszöge sok esetben nagy és szép feladatot rejteget. A művész véleménye a másik művészről nemcsak esszében mondható el, ott van rá a regény, az újraalkotás, mely hidat verhet a hiteles adatok és a fantázia között.

A műfaj azonban nagy, valósággal megoldhatatlan ellentmondást hord magában. A művész élete, a maga hiteles, megtörtént eseményeivel nem mindig alkalmas a regényszerű ábrázolásra, nem mindig szolgáltat elég sok és érdekes „anyagot". Vagy ha igen, az esetleg — sőt többnyire — nincs összhangban a művel. Az életrajzi regény írójának útja tehát borotvaélen vezet, két oldalán az érdektelen hitelesség és a hamisító fantázia szakadékával.

De más veszély is leselkedik a művészregény műfajában. Régi, olcsó módszer: a művészt a könnyzacskók kisajtolásával „vinni közelebb az egyszerű emberekhez". Különösen zenészek esetében bevált. A zene úgyis „az érzelmeken át" hat. És mivel az írónak olykor fogalma sincs arról, mit mondhatott a zeneszerző *zenéjében,* életkörülményeiben keresi az érzelemre hatót, abból is a megrikatót. Milyen hálás dolog: felfedezni a művek külső témája és az életrajzi események közötti párhuzamokat! Vagy épp a kiáltó ellentétet! Pedig a nagy művészt éppen az jellemzi, hogy távolabbra, mélyebbre hatol, mint a hétköznap, mint saját egyéni gondja és öröme.

Van aztán még egy igen általános jellemvonása a muzsikusregényeknek. A szerző, miközben elkeseredett harcot vív annak érdekében, hogy megmutassa: a művész is csak ember, állandóan azt hangsúlyozza, hogy a művész az *más.* A muzsikus például hangjegyekkel kél és kótavonalakkal fekszik. És megszületik az olyan életregény, melynek minden mondatából csak úgy buzog a „zene", melynek adatai többé-kevésbbé valóban tudományos munkákból vannak merítve, de amely lényegét, belső tartalmát tekintve semmit sem mond el a művész életművének valóságos problematikájából. Ez aztán még a jobbik eset, hisz akadnak e műfajban olyan regények is, melyek az adatok kezelésében sem mutatnak fel túlzott lelkiismeretességet.

Végül is azonban — summázzuk — nem az *életrajzi,* hanem az *eszmei-művészi* hitelesség a művészregény legfőbb mércéje: hogy meg tudja-e teremteni az író, akár megtörtént, akár okkal-móddal kitalált események révén a teljes művészi portrét és hogy van-e erről a portréról neki, az ugyancsak művésznek, valami átfogó, koncepciózus véleménye? Ám sajnos, ez az, ami a magyar zenészregényekben — Harsányi Zsolttól a mai nagysikerű bestsellerekig — olyannyira ritka.

Most viszont végre itt fekszik előttünk egy olyan könyv, mely nemcsak eredményesen kerüli ezeket a buktatókat, de közelébe sem téved a műfajt annyira lejáratóvá — és a közönségtől, sajnos, annyira rajongva fogadott — szentimentális giccsirodalomnak: *Keszi Imre* Wagner-regénye, mely a múlt év végén jelent meg a Zeneműkiadónál *A végtelen dallam* címmel.

Keszit — úgy látszik — erre a sikeres munkára nemcsak teljes, hivatásosnak tekinthető zenei felkészültsége, de sajátos írói tehetsége, írói magatartásának elemző, beleérző és ugyanakkor ironikusan kritikai jellege is predesztinálta.

Már a formai koncepció is „trouvaille", jóllehet nem teljesen eredeti: Wagner életét egy [illegible] zsiskusbírát, a teljesen fantázia szülte Doktor Glasius mondja el, aki afféle árnyékként-famuliusként kíséri végig a nagy mester életútját, s aki feljegyzéseit nem annyira az utókornak, mint önmagának és még inkább: magának Wagnernek szánja — mintegy tükörként; látod, ilyen voltál, így cselekedtél. A regény tehát két időben játszódik: a nagy mester életének alkonyán, amikor Glasius (a. m. üveg) elébe tartja „tükrét" és a tükörkép-elbeszélés különböző szakaszaiban. A regény nem pusztán eseményeket mond el, nem életrajzi adatokat öltöztet regényes ruhába, hanem állást foglal, mégpedig morális és esztétikai értelemben egyaránt. Nem leplezi és nem szépíti a tényeket, hanem a modern pszichológiai ábrázolás kritikus, sőt ironikus eszközeivel rajzolja meg az olvasó előtt Wagner egyáltalában nem szimpatikus, kicsinyességtől, parazitaságtól, következetlenségtől és hűtlenségtől motivált emberi alakját és az ezzel *együtt* és ennek *ellenére* kibontakozó korszakos zenei-drámai lángelméjét. És bár a történetírói-zenetudósi objektivitást háttérbe szorítja az elbeszélő Glasius kortársi-baráti szubjektivitása, minden véleményében és állásfoglalásában ott él nemcsak az egész wagneri életmű alapos és mély ismerete, de a modern zenéről [illegible] készültsége és alátámasztott ítélete is.

Aki nem ismeri a regényt, mindezek után talán joggal kérdezi: hol itt a regény, ha ennyi a tudomány, az esztétika? És Keszi érdemeül mondjuk, hogy az sem marad el. Érdekfeszítő olvasmány ez, mely nyíltan és idealizálás nélkül tárgyalja a nagy művészi politikai-művészi harcokban és „nőügyekben" egyaránt gazdag életét. A különös azonban — vagy inkább: egy ilyen színvonalú mű esetében természetes? —, hogy az életnek ezek a „magánvonatkozásai" nem mint „lejegyzések", mint „hálószobatitkok" jelennek meg, hanem természetesen, ízlésesen és hitelesen olvadnak bele az elbeszélésbe. Az olvasó nem ezeken keresztül jön rá, hogy „Wagner is csak ember", hanem a regény minden sora őszinte emberközelséget áraszt. Nem a „nagy művésztől" halad az „emberig", hanem fordítva: megmutatja az utat egy nagyon is kicsinyes, hétköznapi embertől a belőle szinte megmagyarázhatatlanul kitörő lángelméig.

A Végtelen dallam nagy érdemei ellenére sem hibátlan alkotás. Találunk benne — különösen az utolsó negyedben —, bizonyos elnagyoltságot is. Bármennyire [illegible] rejlik is mögötte, megért volna szabad például az élet utolsó szakaszát és természét (Istennek alkonya, Parsifal) enynyire summásan kezelni. Keszi-Glasius erről alkotott véleménye *kifejtve-megjelenítve* megvígyőzőbb, hatásosabb lett volna. Formailag azt kell hibáztatnunk, hogy a keret írói színvonal tekintetében nem egyenértékű Glasius feljegyzéseivel, vagyis magával az elbeszéléssel.

Mindez azonban csak jelentéktelen kifogás a regény nagy értékeihez képest. Mert itt a magyar művészregényirodalomnak valóságos nyeresége született, mely, ha szerényebben is, de folytatója lehet e műfaj nagy világirodalmi hagyományának: Werfel, Thomas Mann, Feuchtwanger életregényeinek.

Kárpáti János

BOZSIK 184 011

1963 JAN 19

Január 25—26:
fiatal költők országos konferenciája Pécsett

A Magyar Írók Szövetsége és Pécs Megyei Jogú Város Tanácsa január 25—26-án Pécsett megrendezi a fiatal költők országos konferenciáját.

Élet és Irodalom

VII. ÉVFOLYAM 3. SZÁM — A MAGYAR ÍRÓK SZÖVETSÉGE HETILAPJA — 1963. JANUÁR 19.

/1021

TATAY SÁNDOR kubai útinaplójából

FIDEL BESZÉL

Fidel beszélni fog! Amerre csak jártunk Kubában, örömhírként adták ezt tudtunkra kicsinyek és nagyok. A kubai néppel nem nehéz összetalálkozni, olyanok a városok utcái, mint megannyi nyüzsgő piac. Különösen a munkaidő elteltével. Az üzletek előtti árkádsorok úgy élnek, mint egy-egy mozi vagy színház előcsarnoka. És ha túljutsz az üzleti negyeden, akkor sem kevésbé élénk a város. A lakások éppúgy kinyílnak az utcára. Tárva az ajtajuk s a balkonok elibéd nyúlnak. Mintha csak az utcán volnának, előtted ringanak az elmaradhatatlan hintaszékek. Anyjuk öléből a gyermekek kezüket nyújtják feléd.

A kubaiakkal könnyű ismerkedni. Maguk kezdeményezik ezt úton-útfélen. Könnyű nekik észrevenni az idegent s aki külföldről érkezett manapság, nem lehet más, csak jóbarát. Megszólítanak öregek és fiatalok, hozzánk szegődnek fehér és fekete gyermekek. Ha falun lépünk ki a kocsinkból, leszállnak mokány kis lovukról a parasztok. Néhány száz szavat ismerj csak nyelvükön, néhány száz szóval rengeteget tudnak mondani magukról s még többet kérdezni. — Orosz? Csehszlovák? Bolgár? — Mindig ez a sorrend, ahogy kérdeznek. — Nem, magyar! Szorongatják a kezed, vagy éppen megölelnek. Nem sok az, amit rólunk tudnak, de az is meglep e távoli szigeten, hogy az egyszerű ember lelkendezve sorolja el az árukat, amik tőlünk jutnak oda, magyar telefonberendezésekről beszélnek és gyermekek lerajzolják a porba azt az óriás darut, mely nemrég érkezett tőlünk egyik kikötőjükbe.

Fidel beszél a győzelem negyedik évfordulóján, ezt újra s újra halljuk Havannától Santiagóig. Az ünnepek összezsúfolodnak. Karácsony, Szilveszter, s a győzelmi évforduló. Karácsonyfák a teraszokon vagy éppen kinn az utcán és valamennyi roskad a vattával másolt hó alatt. Eredeti tartalmát vesztett népünnepélynek érződik a karácsony, ilyen a Szilveszter s ezeknek koronája az évforduló. Díszítés lázában élnek kis és nagy városok. Élő bokrok közepében színes villanyégők, a régi spanyol házak oszlopait egyetlen óriás pálmalevél borítja.

Szeptember óta nem beszélt Fidel. Azóta történt a blokád, fegyveres készültség hosszú heteken át és az ütközet várása minden pillanatban. Aztán a playa-gironi foglyok kiadása, mely nem kevésbé foglalkoztatta a közvéleményt. Mindenkinek van története Fidelről, sokan személyes élményüket adják elő és ilyenkor a szóban nem fukarok. Csak lassan, lassan — csitítjuk barátainkat, hogy nyelvüket értsük, vagy ideje legyen közbelépni a tolmácsnak... Már már hajlunk rá, hogy holmiféle személyi kultusz nyomait gyanítsuk ebben a nagy lelkesültségben. De hamar meg kell tanulnunk, hogy e rosszemlékű kifejezés merő anakronizmus e helyen. Castro képe mellett szinte mindenütt ott van Martié. Történelmük legendás szabadsághősök története s ma már egyre világosabb, hogy művének teljesedő tételében legnagyobbá válik köztük Fidel Castro. Legendás volt a megjelenése Kuba történelmében, legendás a maroknyi csapat élete a Sierra Maestrában, legendás a győzelmes útjuk Havannáig. És legendák veszik körül mostani életét is.

Engem magamat is elragad az ünnepi hangulat és a Riviera szállóbeli szobámban nyugtalanul várom a holnapot. Ebbe a szállóba hoztak bennünket húsz nappal előbb a repülőtérről s innen tettük első tájékozódó sétáinkat. Akkor még jóval csendesebb volt ez a hatalmas palota. Tágas csarnokában serényen társalogtak sok nyelven a nagy szálló lakói, de a kényelmes diványokon mindig ültek helybeliek is. Kicsit arra emlékeztetett ez engem, mikor vasárnap délutánonként az állomásra mennek a falusi lányok, hogy találkozzanak a világ forgatagával. Annál is inkább, mert itt úgy, mint bárhol az országban, a tündéri szép lányok sokaságától káprázott a szem. Láttuk itt a Szilveszter éjszaka forgatagát, olyan tömegét a szép nőknek, a változatosság olyan széles skálájában, hogy az már alig volt elviselhető.

A nagy hotel most tele van lakókkal, a világ minden részéből érkeztek küldöttek a holnapi ünnepségre. Itt lakik Pável Popovics, a negyedik űrutas. — A huszadik emeleten van a szobája — súgdosák az asszonyok a liftben. Mert asszonyok Szilveszter és újév napján nagy számban érkeztek a latin-amerikai nők néhány nap múlva kezdődő konferenciájára. Kicsit korábban, hogy részesei lehessenek a győzelem ünnepének is. Zúgnak, zsongnak az épület visszhangos falai. Bár halkan, csak mint sürgönypóznák a szélben s földrésznyi távolságokat hidalnak át. És nem némul el az épület egész éjszaka, jól tudom előre, mert alighogy hazatérnek az utolsó idegenek, akik ismerkedtek a meleg színekben gazdag város éjszakai életével, már mozdulnak a vidékről érkezett kubaiak, hogy jó helyről nézhessék végig a nagyszabásúnak ígérkező katonai parádét. Leoltom a villanyt és széthúzom a tizenkettedik emeleti ablak nehéz függönyét. Elém tárul Havanna már ismert éjszakai képe. Égbenyúló sokemeletes épületek, körülöttük zsúfoltan apró házak, feltűnően sok kivilágított ablak ez éjszakai órában, az égen számunkra ismeretlen ülő félhold. Aztán balra a tenger, ezúttal nyugtalan, hatalmas hullámokat lövell át a partvédő bástyán, elborítja a széles úton szüntelen és nagy sebességgel száguldó autókat. Még arrább balra a tenger végtelen sötétje.

Ismerem ezt a sötétséget hosszú-hosszú repülőútunkról. A prágai repülőtéren hagytuk el kontinensünket, melyet még soha életemben el nem hagytam. Olyan volt ez a repülőtér számomra, mint egy kinyújtott tenyér nyugat felé s ez a sziget teszi, hogy a messze nyugat nem mindenestül idegen világ többé. A prágai repülőtéren már benne érzi magát az ember a világrészek közötti forgalomban. Csupa élet ez a repülőtér és minden alkalmazottjával együtt méltó a tekintélyes szerepére. Az ott uralkodó barátságos hangulat valóban jó lépcső volt a kubaiak áradó emberszeretetéhez. A vételen úgy hozta magával, hogy gyönyörködhettünk az óriás kiterjedésű London éjszakai fényeiben és leszálltunk a londoni repülőtéren. Rend, tisztaság, csend és fagyosság fogadott bennünket. Prágában két-három nyelven szólhattál a legegyszerűbb alkalmazotthoz is. Itt anyanyelvén kívül másképp nem szólalt meg senki. Valamivel élénkebb volt az írországi Shannon, valóságos kis áruházat tartanak itt nyitva éjszaka is az átutazó külföldiek számára. Az éjszaka kísér bennünket és nem akar végezni. Feltűnően fényes csillagjaival az ég és alattunk a tenger feketesége. A kanadai Gander néma és méltóságteljes. Itt ér bennünket végre a hajnal. Lapos napfényben fújja a szél a sziporkázó havat. Nyolc-tíz fok hideg lehet, mikor felszállunk, hogy nyolc órai fürdőzés után a végtelen kékségben kikössünk egy forró augusztusi délutánban. Délvidéki zene és tarka forgatag. Pálmák és üde zöld mező. Kubában vagyunk.

Hiába, hogy január másodikát írunk, a havannai éjszakának gyorsan vége szakad. Alig van egy-két órám a pihenésre, már ébresztenek. A szálloda oldalán hosszan sorakoznak fel az IKAP, a kubai „Népek Barátsága" intézet tágas kocsijai, hogy a Forradalom térére szállítsák a külföldi vendégeket. Nagy kerülővel érhetjük csak el utunk célját, néhány perc múlva már végeláthatatlan kocsisorban haladunk. A gépkocsivezetők balkeze szüntelenül kilóg Kubában az ablakon. Indexet nem használnak, kézzel integetnek, irányítanak, óvják saját kocsijukat az összekoccanástól. Az egyik mellékutcából hihetetlen gyorsasággal és ügyességgel siklik elibénk nagykövetünk, magavezette kocsiján. Gépkocsivezetőjét és hivatalos kocsiját is kölcsönadta más magyaroknak. Pontosan a magyarokat szállító autók közé tört be. Nyilvánvalóan, hogy közvetlen segítségünkre lehessen, ahogy gondoskodásával kísérte egész utunkat. A protokollnál fontosabb itt a jó eligazodás. A sok kocsi valamelyikében érkezik Fidel Castro, nem tudni melyikben. Az impozáns Martí emlékmű mögött kötünk ki, a legjobb helyen és néhány lépés után már a tribünön vagyunk. A tér előttünk még üres, fehér sávok jelzik rajta a katonai felvonulás irányvonalait. A milicisták sorfala mögött a felvonulás útvonalán a tömeg hosszan elnyújtózik és egyelőre nem is látszik olyan óriásinak. Messzehangzó taps figyelmeztet rá, hogy közelünkben, az emelvényen megjelent Dorticos és Fidel. A díszszemle hatalmas, megrendítő. Az egyes fegyvernemeket külön tapsorkán, üdvrivalgás kíséri. A mindig harcra kész forradalmi tömeg nyilvánvaló an a fegyverek ígézete alatt él.

Patria o muerte!

Haza, vagy halál! Szembe vetünk az egyik minisztériumi épületen ott áll a felírás jókora betűkkel, találkozhattunk vele mindenütt az országban és találkoztunk az emberek ajkán. Hogy nem üres szólam ez, számtalanszor bebizonyították, vérével avatta szentté e szavakat sok-sok kubai a társadalom minden rétegéből. Zsebemben hordok egy kis hófehér kagylót. Playa Gironnál szedtem fel a tenger homokjából, körülbelül ott, ahol az ellenforradalmi banda partra szállt. Vagy hetven fiatal kubai tartózkodott a közelben. „Haza, vagy halál!" — üzenték testvéreiknek s ott haltak meg valamennyien anélkül, hogy egy lépést tettek volna hátra.

Amint az utolsó légi és partvédelmi rakéták elvonulnak, megindul, árad, rohan a tömeg, mely eddig eloszlott a felvonulás útján a láthatatlen messzeségben. Valóságos versenyfutás kezdődik, minél közelebb Fidelhez. S micsoda tarkaság. Mintha óriási virágmezővé változna a Forradalom tere. Néhány percig még jókora üres tér marad a tribün előtt. „Közelebb!" — kiáltja a hangszóró. Hullámot vet a milicisták sorfala s a tömeggel együtt, elvegyülve árad az emelvényig. Beláthatatlan sokaság!

Tisztelt vendégeink!
Munkások!
Parasztok!
Tanulók!
Valamennyi polgár!

Így szólítja meg hallgatóit Castro. Tudunk már némi keveset azokról a munkásokról, akikhez szól. Múltjában, életstílusában, civilizációban korántsem homogén réteg. Vannak, akik szervezett munkások voltak már a forradalom előtt s bizonyos jogokat harcoltak ki maguknak, de legtöbben ki voltak szolgáltatva uraik kénye-kedvének. Szezonmunkásokból, alkalmi munkásokból állt a dolgozók nagy tömege. És munkanélküliekből. Voltak, akiket tűrhető lakásokban. sőt saját kis házukban ért a forradalom győzelme, mások városszéli irtózatos nyomortanyákon tengődtek. Ezek számára épített a kormány egész új városnegyedeket, csinos, modern kis lakásokkal, Láttuk a lassan kiürülő nyomortanyákat, láttuk az egyszerű, de higiénikus és gusztusos új lakásokat. Érkeztünkkor felkapta egy négerasszony a küszöbön elpityeredő gyermekét. „Ne sírj, kicsi, itt testvérek jönnek." Ez a munkásság most döntően egységes abban, hogy a kezébe adott fegyverrel áll őrt a forradalom vívmányai felett.

(Folytatás a 2. oldalon.)

Bozsik István: Tanulmány

A TARTALOMBÓL:

Emlékezés *Gábor Andorra*

Barabás Tibor és Mándy Iván elbeszélése

A Fiatal Irók Munkaközösségének előkészítő nyilatkozata

Agárdi Ferenc, Ignácz Rózsa, Kamondy László, Lányi Sarolta Tardos Tibor írása

Boda István, Erdélyi József, Hunyadi István, Képes Géza, Sipos Gyula, Zelk Zoltán versei

DEMÉNY OTTÓ:

Mind néktek köszönöm

Testvéreim ti földdel egyidős
parasztok, ti olajszínkezű
munkások, ti kiázott s fakótérdű
súrolóasszonyok a mély alagsorokban,
az irodák kopogó s körmölő
szőkétetthajú lágy angyalai,
ti, laborok hófehérköpenyes
tündérkéi a félemeleten,
a testvéreim, ti költők,
ti mindig szebbre szomjazók és mégis
oly gyakran vicsorgófogú
ifjú titánok s szikár vének!

Akik laktok a roskatag tanyákban,
szeremvárosok kertjei között,
mállóvakolatú szobakonyháknak árnyán
tenyérnyi garszonokban
meg az iszonyú bérű
öröklakások vékony
lehelletkönnyű falai között:

Ti mind testvéreim!
olyan egyformák vagytok,
mint törött pohár kék szilánkjai,
s izgatva szívemet közös, nagy sorsotokkal
gondotok s holnapi
álmaitok s reménytek;
minden mi megvalósul,
minden mi köddéválik:

A világ szürkeségét,
a világ nagy csodáit!

Mind néktek köszönöm
s néktek kiáltom vissza.

ÁRA: 1,50 Ft

Magyar Hírlevél
SAJTÓTIKKELO
Budapest V., Petőfi Sándor u. 12.
Telefon: 188-296, 188-287
ELET ES IRODALOM

KÉPES GÉZA:

Nem mindegy

Gyűlik idegbajod, mint terpentines rongyok,
mikkel tisztogatják az üvegpalotát.
Torkodban már a görcs. A szó, ha ki nem mondod,
vitriolt izzad és kígyómérget okád.
Mi vagy? Még ember — vagy csak kurrogó kutya?
Szemedben sárga láz — loholva körbe, körbe,
árnyékodat vágyod elkapni, míg pörölve
makacs másik magaddal, beszáguldod suta
pályád, melyből nagy kérdés: valaha kitörsz-e...

Holnap — holnapután az egymásra dobált
terpentines rongyok, alsó réteg a felső
nyomásától kígyúl, és többé már ne várd,
hogy megmenthet tűzoltó, vagy isten, záporesső
alakjában! Ilyen tűzvész előtt nem áll meg
acélváz és üveg: minden ropogva olvad
semmivé — benne festménynek, bútornak
nincs kegyelem — Magad is már csak hamu, por vagy —
Ki voltál valaha? Nyírkos, hideg homály fed.

Most még mozogsz — inad pendülve megfeszül.
ha lépsz s naptény ömlik pórusaidon át:
idegek és erek szövevényébe gyúl
a féktelen sugár s megborzongsz, mint a fák.

Most, mondd ki azt a szót — Kisiklik tán agyad?
Lehet, de mondd ki, még mielőtt szétvetett.
A szót, mellyel megváltod világod és magad.
S nem mindegy: hogyan örjöngsz, ha a gát szétszakad,
úgy, hogy vadul vonagló kezed bicskát ragad,
vagy úgy, hogy mások eleven sebére
kötöd, mint tiszta gyolcsot, elvetélt életed.

Vagyóczky Károly: Műterem-sarok

Vidámság

Lexikoni pör

Remenyik Zsigmond életrajzi adataira volt szükségem. Fölütöttem az Új Magyar Lexikont. Tízenkét sort találtam benne, és ezt az ítéletet: „.... munkái — a szociográfia és az önéletrajzinás módszerei néha kissé felszínes eszközökkel párosítva — a magyar polgári osztályt bírálják (Büntudat, Sarjadó fű)." Így a lexikon Remenyik Zsigmond főműveiről, többi könyve közül épp csak megemlítve néhányat.

„Kissé felszínes" tehát. A Büntudatban csontig lemeztelenítette a vidéki birtokos osztályt, a cselédeivel gorombáskodót, a basa-erkölcsút. ziháló sodrással sorolva komiszságait, ökrendező próféta, kinek ajkáról átkot és komor jósigét tép a szél. Mit számít? Kissé felszínes. A Sarjadó fű írója ítélete könyörtelen csóvájával berontott az elökelő kisváros hazug és gögös falai közé, pórén mutogatta álszent cselekedeteit, méltatlan papjait, család tisztviselőit, tapadós műveletlenségét. Nem tesz semmit. Kissé felszínes. „Gonosz indulatok hiján lehetett-e jozan eszű egyén, aki lehetségesnek tartotta a múltban, hogy ezerholdas birtokok mellett, papi latifundiumok százezerholdas szomszédságában, hitbizományok napsütötte árnyékában élhessen és fejlődhessék, tisztává és emberi állapotot illusztrálón, két-három holdas parcellákból megélhessen a paraszt?" — ilyeneket írt. Kissé felszínes. „Csoda, hogy még falvakban laknak ezeken a földeken a parasztok, egyszerűen csodával határos, hogy nem lettek útonállókká, hogy nem gyújtogatták fel egymás után a házakat, hogy ruhában járnak, hogy nem másznak négykézláb, és hogy egyáltalán beszélni tudnak." Kissé felszínes. Aki pedig mindezt megírta, nem a zsellérsor értheto és szükségszerű indulataival perelt ám, nem a népfi természetes dacát szikráztatta fogai közül, nem; ő maga is a vádolt osztály származéka volt, a nagy leszámolást önmagán kellett kezdenie, s amikor a szörnyű társadalmi képletet megmárotta kritikája savában, a maró folyadék az ő bőrét égette, roncsolta legelébb. Ugyan, ugyan: kissé felszínes, kissé felszínes.

LUKÁCSY SÁNDOR

„Saját" fészek?...

Ismét elkészült egy hatalmas előzetes reklámmal beharangozott, tízmillió dollárba kerülő, három óra hoszat tartó amerikai mammutfilm. Címe: *A leghosszabb nap* és az 1944. június 6-án megnyitott második front eseményeit örökítette meg. *Darryl F. Zanuck*, a *20th Century Fox* elnöke maga volt a film főrendezője, s öt rendezővel dolgozott, köztük a *Malachiás csodája* kitűnő alkotójával, *Bernhard Wickivel*.

Wicki, aki svájci állampolgár ugyan, de élete nagyrészét Nyugat-Németországban töltötte, ott járt színiakadémiára, ott volt színész és ott vált világhírű filmrendezővé, a németekről szóló részeket forgatta. S íme a nyugatnémet sajtó egy része máris erősen támadja érte. Wicki ugyanis — amint ezt néhány héttel ezelőtti budapesti látogatása során, e sorok írójának elmondta — úgy ábrázolta a náci-német hadvezetést, amilyen a valóságban volt. Megmutatta, hogy a Wehrmacht felső köreiben mennyi hozzá nem értő, korlátolt és szolgalelkű ember működött, s kapkodásuknak meg [illegible] minden jelentősebb kérdésben magának tartotta fenn a döntés jogát, hanem az is, hogy ezek a tábornok urak boldog készséggel szolgálták ezt a führeri akaratot. Vagyis: a náci hadsereg vezető köreinek korlátoltságát, korrupt és szolgai lelkületét, bűnösségüket ábrázolta Wicki a film általa rendezett részében, abban a meggyőződésben, hogy ezzel az igazságot mondta el a filmvásznon.

„Hogyan szabad ennyire a saját fészkébe piszkítani?" — ezzel a jelszóval indult meg a támadások pergőtüze Wicki ellen, az NSZK sajtójában. Csakhogy Wicki emberi és művészi méltósága teljében, éppen ezt a nézőpontot utasítja vissza. Nem azért, mert svájci —, vállalja ő a német művész címét. Hanem azért, mert a náci múltat, a Harmadik Birodalom-beli vezetést (lett légyen az akár a náci párt, akár az SS, az SA, a Gestapo, vagy a Wehrmacht) — nem vállalja. A hitleri Reichet semmiképp se tekinti „saját" fészeknek, a fasizmus korával nem vállalja a jogfolytonosságot, az embertelenség rendszerének leleplezésével — úgy véli — éppenséggel nem a németek „saját" fészkét piszkítja be, hanem ellenkezőleg: megtisztítani igyekszik azt a múlt szennyétől.

Mondani se kell talán, hogy Bernhard Wicki álláspontja a helyes, az emberséges, a demokratikus, a jövő ügyét és a németség igazi érdekeit képviselő magatartás. Sajnos, az NSZK vezető köreiben ez a nézet — enyhén szólva — korántsem mondható még elterjedtek.

BARABÁS TAMÁS

(Folytatás az 1. oldalról)

FIDEL BESZÉL

Aztán a parasztok! Viszonylag kevesebb volt azoknak a száma, akik ha drága bérért is, de a saját költségükkel dolgoztak. A latifundisták nagy kiterjedésű birtokait egészen az United Fruit Company kétszázezer holdjáig nyomorúságos páriák, agrárproletárok irtózatosan elesett tömegei művelték. Művelték? Nem, lényegében csak aratták, szüretelték. Kuba csodálatos termőföldjének lelketlen, gyalázatos kizsákmányolása folyt, ezt nevezték mezőgazdaságnak. Csak Kuba áldott földje s éghajlata művelhetett olyan csodát, hogy a cukornádvágás, a kávészedés két szezonja közt, a holt időszakban valahogy el tudták tengetni életüket a mezők szegényei. Láttuk kérgekből, pálmalevélből összetákolt régi viskójukat és láttunk a kollektív gazdaságok mellett újonnan épült falvakat. Olyanok a mi szemünknek ezek, mint megannyi kis üdülőtelep. Betonelemekből készült színes épületek. Folyóvíz, villany, fürdőszoba, vagy tussolóhelyiség valamennyiben. És nem, nem mutatóba készülnek ezek, programszerűen, meghatározott időn belül méltó lakásban lakik minden kubai paraszt. És elmúlnak a pusztító betegségek és megszűnik a gyermekhalandóság régi, megdöbbentő százalékszáma, az írástudatlanság, a lelki nyomor. Mert orvosi segítséget, gyógyszert, tanítókat, iskolákat kapott a falu.

„Tanulók!" Kicsit szokatlan ez a megszólítás ilyen gyűlésen. De hisz többé-kevésbé tanuló a kubai népnek apraja-nagyja és tanít, aki csak teheti. Az alfabetizáció munkája lényegében befejeződött, de annál több lett a kinyílt szem, a kinyílt lélek és annál nagyobb a feladat. Kuba jelen történetében az alkotómunkának nyilvánvalóan legfőbb tényezője a tanulás, a nevelés. Akikhez Fidel megszólítását intézte, azok bizonyára elsősorban az ösztöndíjas tanulók. A lakosság egyik legöntudatosabb s a munkából legnagyobb részt vállalt rétege. A kubai állam nem gazdag nagybácsi, aki küldözné a pénzt tékozló kisöccse számára. Ezeknek az ösztöndíjasoknak keményen kell dolgozniok az iskolák padjaiban és keményen a nekik jutó épno munka területén. ria szükség van rá, aratják a nádat, ha annak az ideje következik, leszedik a kávét, mert a belterjesebb gazdaságokban már éven át akad munkájuk a parasztoknak s nem vár munkanélküliek tömege a munka dandárjára. És fegyveres szolgálatot teljesítenek ezek a tanulók egysorban munkásokkal, értelmiségiekkel, sokszor többgyermekes családanyákkal.

És valamennyi polgára a hazának!" Kik ezek, akik még hátra vannak? Ha nem szóltam róluk a munkások csoportjában, hát ide tartoznak az értelmiségi dolgozók, akikre oroszlánrész jut az új Kuba megalkotásában. Nyilvánvalóan az ő döntésük volt a legdrámaibb a forradalom mellett. Hiszen nagy részük olyan családból származik, akiknek többé-kevésbé megvolt a viszonylag kényelmes helyük az előző rendszerben. Nem egy családban történt szakadás a döntés korszakában, apa-fiú, testvér-testvér, férj és feleség között. Nem egy család van, melynek egyik tagja elhagyta a hazát, a másik harcos forradalmár. Elhagyni Kuba szép földjét nehéz. Természetesen akadnak olyanok, akik nem tudtak dönteni a szocializmus ügye mellett, olyanok, akik nem döntöttek Castro mellett, de maradnak és szolgálnak tovább a maguk munkaterületén és érzelmeiket, vagy éppen keserűségüket nem titkolják el. A kubaiak tudják egymásról, kiben mi lakik, a forradalom ereje olyan elsöprő, lelkes híveinek tábora olyan döntő, hogy nincs miért képmutatásra kényszeríteni őket.

A „polgárok" közé tartoznak bizonyára még működő önálló ereskedők, kisiparosok. Számtalan közülük maga ajánlja fel tulajdonát, termelőeszközeit. Nem eggyel találkoztunk, aki a forradalom lelkes hívének vallotta magát és mondom: Kubában ilyent senki nem hazudik. Mert aki akar, elmegy, csak be kell jelentenie ilyen igényét és bizonyos várakozási idő után megkapja útlevelét. Mert kétféle út van ezek számára is, mint ahogy latolgatás tárgya az egész világon ez a kétféle út. Élni langyos anyagi biztonságban céltalanul és meghalni idegen állam földjén, vagy nem mindig könnyű, de hősi harcot vállalni az újjászülető hazáért.

Ottlevő írótársaimmal latolgattuk, százalékszerűen mekkora lehet Castro lelkes híveinek többsége. Kuba alakuló, forrongó életében a számszerű megállapítás minden területen nehéz. Egy bizonyos, egészen bizonyos: Latin-Amerika történetében ilyen lelkes és döntő többséggel még nem kormányoztak... Kubának nemcsak emigránsai vannak idegen földön. Kuba földjére összegyűlnek haladó eszméikért üldözöttek a világ minden részéről. A kubai állam ösztöndíjasai között ott vannak számos afrikai, dél-amerikai állam fiai-lányai. És gyermekek is. Egy gyönyörűen berendezett tengerparti iskolában voltunk karácsonyi ünnepségen. Minden angyali csilingelésnél szívhez szólóbb volt ott három dél-amerikai kistestvér éneke. Az anyjuk költötte azt a forradalmi dalt, amit énekeltek, az anyjuk, akit azóta megöltek.

Mister Kennedy! — így kezdi beszédét és kiáltások és füttyszó hangzik fel, mert ebben, a jenkik iránti gyűlöletben kétségtelen egy az ország. „Kennedy azt mondta, hogy én Kuba rab népét kormányzom...!" Szétmutat a végeláthatatlan tömegen. A kubaiak százezrein, akik között majdnem minden családban ott van legalább egy kézben a fegyver. Beszéde háromnegyedrészében Kennedyvel polemizál. Ugy látjuk oldalról, nincs előtte más írás, csupán az amerikai chiok be-szédje, melyet a kiszabadult playa-gironi foglyoknak mondott. Mintha csak úgy lett volna megszerkesztve az a beszéd, hogy nyomán kitérhessen Fidel mindazokra a területekre, amelyekről ezen az évfordulón szólni akar. Vagy csak a kitűnő szónok zsonglőrmutatványa, hogy Senor Kennedy szavait idézve, forgatva, mulatságossá téve, cáfolva hallgatói elé varázsolja a kubai forradalom egész lényegét. Mert kiváló szónok, ez kétségtelen. Rétor a szó irodalmi értelmében. „Senor Kennedy, köztünk és ön között a forradalom e katonái és a jenki imperialisták között sok a vér és ez a vér elkezdett ömleni sok évvel ezelőtt..."

Szavai szívbe markolnak s nem enged lélegzethez jutni, míg e képet végig nem vetíti a forradalom történetét. „De a véren túl más is van közöttünk. Egyre mélyülő örvény. Örvény, mely elválasztja a munkást a kizsákmányolótól, a rabszolgát a rabszolgatartótól, örvény, mely elválasztja eszméinket egymástól, és ez az örvény úgy mélyül, ahogy emelkedik a méltósága ennek a népnek, a méltósága minden kubai férfinak és nőnek."

Azt hiszem, beszédeinek egyik-másikát az irodalomtörténet tanítja majd úgy, mint Martíét.

Nem feladatom, hogy részleteiben ismertessem ezt a Castro-beszédet. A világsajtó dolga.

Gerinchez tartozik a beszédnek a megállapítás, hogy [illegible] ságdíjnak: az Egyesült Államok — történelmében először — jóvátételt fizetett. Jóvátételt fizetett egy kis nép elleni kalóztámadásért.

Kuba békét akar, amint-hogy békét akar minden állam, amely a szocializmus útján halad. Kuba kész tárgyalásra, kész koncessziora koncessziót, de fegyverek szava fegyverekkel felel, támadásra védelemmel és nincs más alternatíva, mint a jelszó hajthatlan fenntartása: „Patria o muerte!" Az amerikai elnök az első alkalommal megtagadta szavát, de hű maradt magához a Szovjetunió. A tömeg érti, hogy az ellenfél adott szava nem garancia és az éberség egy napra sem csökkenhet. Fidel szavai a nép nyilvánvaló álláspontját összegezik:

„Hiszünk a harc garanciájában az utolsó emberig és hiszünk a szocialista tábor szolidaritásában!"

És szavainak visszhangja egyértelmű a tömeg ajkán!

„Fidel és Hruscsov, veletek vagyunk!"

Beszédének jelentős része szól a latinamerikaiakhoz, [illegible] népek küldöttei [illegible] tömeg is a szónokot. Eljön a pillanat, amikor a kompozíciónak be kell fejeződni.

„Haza, vagy halál! Győzünk!"

Már felhangzanak az internacionálé első akkordjai, mikor Fidel könnyű mosollyal az ajkán visszatér a mikrofonhoz. Valamit elfelejtett. Egyikét a legfontosabbaknak. Hogy mi lesz a neve a következő évnek.

Az organizáció éve.

Igen, az 1963-as év legfőbb feladata lesz a szervezés. Mindenek felett és mindenek előtt a Forradalmi Szocialista Egységpárt szervezése, mely további szervezője, irányítója, motorja lesz a nép lankadatlan alkotó erejének.

Tanúi voltunk ennek is már egy kis üzemben, egy állami gazdaságban, hogyna indul a párt szervezése. Ügy egyszerűen, hogy a dolgozók sok vita, latolgatás után érdemeik szerint kiválasztják azokat, akikat, [illegible] internacionálé. Itteni szokás szerint, mely számunkra új, összefogózva a dallam ütemei szerint ring, hullámzik a tömeg.

Aztán a széles utcák gyorsan elnyelik az egybegyűlteket.

De egy kis spontán összeverődött gyűlés alakul ki közvetlen előttünk, a latinamerikai köldöttek s a kubaiak egy csoportja között. Hamarosan szónok pattan fel az egyik kőpadra és a nagy spanyol nyelvterület tesvtérnépei jövőjüknek egyetlen járható útjáról beszélnek. Ez az út Kuba útja. Ezt mindenki tudja, aki e népek sorsát ismeri és tiszta szívvel latolja jövőjüket és nem fűzi kötelék idegen érdekekhez. Ez az út olyan igaz, ez az igazság olyan teljes, hogy a történelemnek meg kell hajolnia előtte.

Életért életet
Magyarul beszélő bolgár film

Bemutató: január 24.

BÖDÖK MIKLÓS 1021

Számvetés jubileumkor

Tíz éve tervezik a jövőt

Izgalmasan szép az építésztervező-mérnökök (és a velük együtt alkotó statikus- és gépészmérnökök) munkája. Kapnak egy bonyolult feladatot, aztán örvényleni kezd a szigorú műszaki, esztétikai alaptörvények és a szárnyaló fantázia számtalan változata. Néhány hónap múltán a műszaki rajzlapból kiemelkedik az új, az addig még sosem volt, és a tervezőgárda megtörli homlokát. Mögötte pedig motoszkál a következő feladat, s megint valami új, „addig sosem volt" ötlet forgatja meg az agytekervényeket.

Irigylésre méltó ez az állandóan megújhodó folyamat, ez a hallatlan energiát fogyasztó és mindig szebbet, jobbat — a jövőt alkotó emberek munkája.

Harmincöten kezdték

Tíz évvel ezelőtt a Minisztertanács határozata hozta létre *a Győr-Sopron megyei Tanácsi Tervező Vállalatot*, köztudatban a „kis tervező"-t.

A múltra jogos büszkeséggel tekinthet vissza a mostani százötven dolgozó, köztük a diplomás negyven szakember. (Csak érdekességként: az alapító 35 dolgozó közül ma is 24-en tevékenykednek a vállalatnál. De csak azért ennyien, mert hét törzsgárdatag nyugdíjas lett azóta.)

A tervezőintézet szakembergárdája ma már komplex tervezési feladatok ellátására képes. Megyénk és a szomszédos területek híres műemlékeinek helyreállítása ugyanúgy témája, mint az egyedi tervezésű épületek vagy a házgyári elemekből készülő lakóházak adaptálása. A rajzasztalokon korszerű mezőgazdasági létesítmények és a különböző technológiai igényeket kielégítő

(Folytatás a 3. oldalon.)

Kormányelnökünk hétfőn hivatalában fogadta Xuan Thuy-t, a
Központi Bizottságának titkárát, államminisztert. (MTI foto —

Fock Jenő és Komócsin Z
Xuan Thuy államminl

Fock Jenő, a Minisztertanács elnöke hétfőn hivatalában fogadta *Xuan Thuyt*, a Vietnami Dolgozók Pártja Központi Bizottságának titkárát, államminisztert, a Vietnami Demokratikus Köztársasára hivatalos baráti látogatást tesz hazánkban. A látogatáson jelen volt *Péter János* külügyminiszter és *Hoang Luong*, a Vietnami Demokratikus Köztársaság budapesti nagykövete.

Komócsin Zoltán, az

Tíz éve tervezik a jövőt

(Folytatás az 1. oldalról)

ipari épületek kiviteli tervei, beruházási programjai is készülnek. Számos szociális intézmény (étterem, áruház, iskola, kollégium, művelődési ház, orvosi rendelő) áll már szerte Nyugat-Dunántúlon, amelyek makettként a *Győrben* a Megyei Bírósággal szemben autószalon, bizományi áruház, eszpresszótömb, a Czuczor utcában iparcikk-áruház tervei készülnek vagy készültek el az utóbbi időben. De szívügy a nagyközségek urbanizálásának tervezése is, *Csorna, Tét, Pannonhalma* törpe vízmübért nem kell fizetni. Mert határidő-túllépés ismeretlen fogalom a tanácsi tervezőnél.

Feszített munkájuk mellett jut idő még a társadalmi segítségnyújtásra is. Ott készülnek el — hogy csak az utóbbi időkben térítés nélkül végzett tervezéseiből említsünk —

A megvalósulásra váró szép elképzelések közül egyik a pápai sportcsarnok. Bödök Miklós, Mányoki János, Egyházy Gábor, Vadas József és Szekeres Sándor alkotóközössége a kétszintes sportcsarnokot 1000 néző számára tervezte.

veinek, csatornahálózatának i a Lenin úton kapnak léges formát.

ól együtt vannak

Jól együtt van most a zeda" — mondják a vállalat zetői. Bizonyítják is az álást: szerződésekbe sose szik bele a rendeletileg endélyezett záróbekezdést, ely szerint a határidő-késés ső harminc napjáért köt-

novákpusztai KISZ-vezetőképző tábor terjes terve, és a soproni pártiskola felújítási programja.

A fiatal intézet fiatal vezetői (életkoruk 35 és 43 év között van) elégedettek a körülményekkel. Mint elmondták, munkaellátottságuk kitünő, más kívánságuk nincs, mint hogy megbízóiknak továbbra is jó és szép épületeket tervezzenek.

(Csiszka)

1970 OKT 7

KISALFÖLD

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., Üllői út 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SZÖVŐ- ÉS MŰBŐRGYÁR

ikus-
eszeket

s szerint,
a munkaügyi osztályon,
ÁRI U. 16.

tkesztyűgyár

pésztechnikust
at, női munkaerőket
ÁS MUNKAKÖRBE,
at
EK.
u. 15.

Gyakorlatta

bádogos,
(lehetőleg univer

szakmunkást felveszünk.

Fizetés megegyezés szerint.

Győri Lenszövőgyár, Győr, Kandó K. u. 1.,
(9-es autóbusszal közelíthető meg).

ELADÓK!

GAZ 51 2,5 t teherautó,
ZILL 3,50 t teherautó,
műszaki vizsgával rendelkező, jó állapotban lévő gépkocsik.

Cím: Csornai Építőipari Szövetkezet,
Csorna, Vörös Hadsereg u. 61.

Hirdessen a Kisalföldben!

A VOLÁN 19. sz. Vállalat (AKÖV)
felvételre keres győri telephellyel

rakodókat,
öket, kalauzokat,
et, takarítónőket

iczúr u. 5.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Bozsik István
NAPJAINK
1965. AUG. 1

1021

A kerítésen belül

A sárga épület zöld kerítésével megmért-határolt világban százötvenkét ember éli a maga különös életét. Kora ősztől késő tavaszig szobáikba húzódnak, s a kívül élőkkel csak a televízió antennáján keresztül érintkeznek, vagy a ritkán területükre tévedő postástól kérdezik meg, mi újság odakint. Amikor bekoszönt a meleg, bővül az ő világuk is. Az udvaron ücsörögnek a fal melletti locakon, órákig szöttanul gubbasztanak a lépcsőn. Az idei tavasz komisz volt hozzájuk. Késve jött és járványt hozott. Húszszor nyílt a pataki szociális otthon nagy kapuja, húsz öreg társ távozott végleg. A fiatalabbak döbbenten néztek a halottas kocsi után. Az idősek bölcs szomorúsággal bólintottak.

Az udvari kép most megint olyan, mint évek óta. Sétáló matrónák róják a céltalan köröket, kártyacsatától hangos az eperfa alja, fehér fityulás nővérek sürögnek-forognak gondozottjaik között. Mindenki a szokott helyére telepedett. Pár évvel ezelőtt gyakran jártam erre, ismerek sok arcot. Volt köztük egy öreg baratom is, Lavati Mihály. A veranda árnyékába húzódva, magába mélyedten kergette gondolatait reggeltol estig. Különös életút állt mögötte. Jónevű újhelyi iparos volt, sok pénzzel és cimborákkal. Olyan tivornyákat csapott, hogy a város beszélt róla. Harmincegynéhány évvel ezelőtt elhagyta a feleségét. Aztán, amikor tönkre ment, és elárverezték az üzletét, őt is elhagyták az ivópajtások. Lavati Mihályt elnyelte az alvilág. Rongyosan, elgyötörten hozták a szociális otthonba. „Mi értelme volt az életemnek?" — kérdezte magamagától, valahányszor beszélgetésünk végére értünk. „Az én sorsom lezárult, nincs tovább."

Magam is azt hittem, egy nyolcvanhárom éves ember életében nem történhet már semmilyen érdekes esemény azon az egyetlenen kívül... S most, két év után, hogy újra keresem hajlott, magas alakját a veranda előtt, és nem találom, szorongó érzés fog el.

Benyitok a zöld kapun. Kérdem az igazgatónőt, Kocsisnét, mi van az öreggel.

— Meghalt. Nem bírta elviselni a bánatot.

Tavaly decemberben egy aszott öregasszonyt hozott a mentő. Mozduni sem tudott a hordágyon. Lavati Mihály nézte, nézte. Hetekig az ágya mellett ült. Zsebpénzén cukrot vett neki és narancsot. Becézte, babusgatta. Olyan volt hozzá, amilyen harminc évvel azelőtt soha. Harminc évet kiiktatott az életéből s most egyszerre a folytatást kereste.

Az asszony februárban halt meg. Lavati Mihály két hét múlva követte. Patakon, egymás melletti sírban fekszenek...

Különös világ ez itt, a kerítésen belül. Ahány ember annyiféle történet. A múlt az emlékekben él, meg a szokásokban is. Az a fehérhajú öregúr, aki félrevonult a többiektől és komor tekintettel néz maga elé, valaha ezredes volt. Egyetlen barátja van az otthonban, maguk között méltóságos asszonynak szólítja, ilyenkor az öregasszony óvatosan körül tekint, nehogy meghallja valaki. Kurillanéból, az egykori csínos szobalányból testes és szembeszonyóta. Akad itt múltbéli képviselő is, aki hogy bizonyítsa demokratikus érzületét, per tu alapon tárgyal a volt urasági béressel. Emez pedig természetes dologként fogja fel a kozeledést, nem lepi meg a barátkozó gesztus, miként a festőművész özvegye sem sértődik meg amiatt, ha valaki kétségbe vonja, hogy néhai férje, bármilyen ismert volt is a felső tízezer társaságában, Michelangeloként vonult be a képzőművészet történetébe... A kerítésen belül teljes az egyenjogúság. Egyazon kenyérből táplálkoznak, nics hát kicsi vagy nagy. Sorsközösségük határozza meg viszonyukat, rendjük tartásához nem kell semmiféle jogszabály. Sem valamiféle testület. Úgysem válna be. Nemrégiben, hogy az intézet lakói forma szerint is autonómiát kapjanak, gondozotti bizottságot szerveztek. Egy aprócseprő ügy miatt nem egyezett két tisztségviselő. „Te itt nem vagy nálam nagyobb úr!" — mondta az egyik. „Te sem vagy a gazdám!" — vágta rá a cipész. Felképelték egymást.

Ki így, ki úgy fogja fel sorsát. A múltkorában behoztak egy öregasszonyt, bizonyos Hodinkánét. Patakon volt lakása, s hogy öregségére ne maradjon egyedül, egy családot fogadott hajlékába. Semmizték, rosszul bántak vele. Pesti rokona kijárta, hogy vegyék fel az otthonba. Azt mondják, a gondolat ölte meg néhány hét múlva, hogy „szegényházba" jutott. Néhány héttel ezelőtt egy idős ember előtt nyílt meg a kapu. Hosszú évekig istállóban élt, elhagyatottan és vakon. Úgy nyilatkozik, egyedül azért volt érdemes élnie, hogy öreg korára nyugalma legyen. Egy másik öreg, Molnár István, költői gondolatokkal vetette papírra és felolvasta társai előtt, milyen jól bánnak vele.

— Köszönöm a cocilizmusnak — mondja reszketeg hangon, amikor a múltjáról faggatom —, hogy nem hagyja el a szegény öregeket...

A részletkérdéseket nem ismeri. A többiek sem. A számok nekik semmit sem mondanak. A tény a lényeg. Az igazgatónő statisztikája csak arra való, hogy képet fessen a sárga ház gazdálkodásáról. A főkönyv szerint egymillió hétszázharmincezer forintot ad évente az állam. Ezt kell ügyesen beosztani, hogy változatos legyen az étrend. Az öreg szervezetnek kétszeresen szüksége van vitaminokra. Hetente váltják a gondozottak fehérneműt, kéthetente hófehér ágyhuzatot kapnak. Tizenhét gondozó vigyáz rájuk és ellenőrzi, megvan-e mindenük, cipőfűzőtől egészen a meleg télikabátig. Naponta jár hozzájuk az orvos.

Azok a gondok, amelyek a kerítésen kívül háborgatták őket, itt végleg megszünnek. Mielőtt bekerülnek az otthonba, tudják, ha máshonnan nem, hát hírből, hogy nem lesz rossz soruk. Vegyes érzésekkel jönnek. De egy érzés általános.

Bozsik István rajza

— Aztat gondolja mindünk — ráncolja homlokát Dancza bácsi —, hogy a kiskapun gyövünk, oszt a nagykapun megyünk. Azután má nem is gyövünk vissza. Még aztat is gonolyuk, hogy ha ide betértünk, mán le is zárult az életünk.

Egy-két hétig nem is találják helyüket az új körülmények között. Ténferegnek jobbra-balra, türik magukon a vizsgálódó tekinteteket, egyik-másik, aki nem szokott hozzá, hevesen tiltakozik, hogy őt ne dugja a nővér minden héten fürdőkádba. Akad köztük válogatós, de olyan is, akinek eleinte megárt a napi többszöri étkezés. Némelyiket a televízió bűvöli el, mert eddig nem látta a „fényképező és beszélő dobozt." Adáskor le nem venné szemét a képernyőről, legszívesebben akkor is a készülék előtt ülne, ha mósor sincs. Szokatlan az új cipő, a tiszta ruha, a gondoskodás, az a barátság, ami körülveszi őket. Hiszen többjük öreg-árvaként kerül az otthonba. A százötvenkét különböző korú ember közül alig felének él rokona, s mindössze harminc-negyven azoknak a hozzátartozóknak a száma, akik egy-egy levelezőlap, vagy tíz-húsz forint zsebpénz erejéig kapcsolatot tartanak az eltartottakkal. Így hát kimondottan az otthon kis kollektívája jelenti számukra a családot. Az új lakókat kiváltképpen Ida néni segíti át a kritikus időn, ő a korelnök, kilencvenöt éves, de szellemileg friss, rendkívül művelt, nagy-nagy tiszteletben álló személyiség. Azt mondja, neki ez kijár, végtére is Kossuth Idának hívják. Kossuth Lajos leszármazottja. Hogy igaz-e vagy sem, azt nem tudni. Az viszont tény, hogy a kerítésen belüli „nép" lelke. „Ne búsuljon, aranyoskám, meglátja, jó dolga lesz itt." — vígasztalja a jövevényt. „Észre sem veszi, máris úgy közénk tartozik, hogy el sem kívánkozik innen, drágaságom..."

És valóban, az új lakó alig kéthárom hét leteltével azonosul környezetével. Elfelejti szomorúságát, a közösségtől visszakapja életkedvét, hálásan fogadja a gondozók kedvességét, elfogadja az otthoni élet íratlan szabályait, véleményt alkot vitás kérdésekben. Mert néha furcsa esetek adnak okot a vitára e kerítésen belüli világban.

— Sanyi tee — ugrasztja társát az egyik öreg, aki az imént kelt fel az eperfa alatti asztaltól, hangosan esküdözve, hogy ilyen csaló társasággal soha nem kártyázik többé. S hogy vesztesége miatt valakin boszszúját töltse, Sanyi bácsit veszi célba — Sanyi tee, hol vannak a vizespoharak?!

Sanyi bácsi lesunyja fejét és elódalog. Érzi bűnét. Tegnap a kocsmáros hat vizespoharat küldött vissza az otthonba. Sanyi bácsi akarta neki eladni, pálinkáért.

A nővérek elnézően mosolyognak. Alig észrevehetően, nehogy meglássák a gondozottak. Érzékenyek és sértődékenyek. Egymástól mindent eltűrnek, mert azonos a sorsuk. De ha nem az ő világukból való embertől kapják a dorgáló szót, vagy a kétes mosolyt, akkor rögvest odadobják: persze, mert mi eltartottak vagyunk.

— Vigyázzon, az istenért, nehogy megbántsa valamelyiket! — int a főnővér. — Ha valamelyik duzzogni kezd, napokig nem békül meg. Behúzódik a szobájába, még enni sem akar. Pityereg és panaszkodik. Végtelen türelem kell hozzájuk. Különösen a nőkhöz. Képzelje, mi történt a télen. Észrevettük, hogy szaporodnak a macskák. Hol ennek, hol annak az ölében tünt fel egy-egy kormos, vagy cirmos. Nem baj, hadd teljék kedvük, mondtuk, van itt maradék elég... Hanem egy reggel, amikor étkezéshez szólítottuk a női lakrészt, vagy harminc macska ugrott ki az ajtókon. Mit tehettünk? Elhatároztuk, raccizzuk a macskákat. No, csak azt látta volna! Ahány macska, annyi tötyögő néni ciccegett, hiva a kedvencet, bújtatva az ágyba, szekrénybe. Inkább ők nem esznek, csak a cicákat hagyjuk...

Egyszóval, nagy türelem kell ide. De ez még kevés. Szeretni is kell őket, őszintén, igazából. Az életük hosszabbodik általa. Az igazgatónő biccent.

— Mindenük megvan, amire szükségük lehet. Csak egy hiányzik nekik. Az övéik. Nem tudom, hogy lehetnek ilyen kegyetlenek az emberek. Nézze ott, azt a harmincéves férfit. A tolókocsiban ül. Részeges volt. Egyszer berúgott, a villamos mindkét lábát levágta. Felesége elvált tőle. A férfi egész élete most egyetlen reménykedés. Állandóan az utcát lesi, jön-e végre nyolc éves fia. Nem jön, nem engedi az anyja. Dancza bácsival beszélt már?

— A fiát szeretné látni.

— Húsz éve felé se néz. Azt sem tudja, merre van. De ennél szomorúbb esetet mondok. Van egy beteg nénink, évek óta ágyban fekszik. Gyermeke itt él néhány utcával odébb. Soha nem látogatja meg. Délelőttönként, amikor az orvos benyit hozzá, felcsillan a szeme. „Jaj, csak maga az?" — mondja és a fal felé fordul... Gyerekeket és idegeneket hívunk az otthonba, hogy ne érezzék oly elhagyatottan magukat. Mást nem tehetünk... Azaz, most elterveztünk valamit. Még ebben a hónapban megrendezzük a gondozottak és rokonok találkozóját. Mindenik hozzátartozónak levelet írtunk és meghívtuk. Az otthon lakói kevéske zsebpénzükből fejenként tizenkét forintot felajánlottak, hogy ebédet adhassunk a vendégeknek. Műsorra készülnek. Molnár bácsi dalárdát szervezett, Kis Gergely Jenő naponta és órákig gyakorolja szólóját. Mások Petőfi-verset mormolnak, az asszonyok hímzéssel bíbelődnek, ajándéknak. Még az is, akinek hozzátartozója sincs...

Megkapó ez a ragaszkodás a külső világhoz. Jó itt bent, de mégsem szakadhat el minden kötelék. Mennyivel könnyebben viselnék sorsukat, mennyivel szebb lenne életük, ha érezhetnék, hogy nemcsak a társadalom gondoskodása veszi őket körül, hanem van a kerítésen túl más kapcsolatuk is, ami a külső világhoz fűzi őket. Nem nagy ez az igény. Csak annyi, hogy a zöld kerítés ne jelentsen válaszfalat...

Megvannak itt bent szépen, csendesen. Az ezredes, a béres, a volt méltósága, hajdani festőművész özvegye, rokkant bányász, elismert iparos — mind-mind jól megfér egymással.

— A remény, a nem hiábavaló várakozás megnyújtja életüket — mondja az igazgatónő. — A társadalom megteszi, amit tehet. De miért kizárólag a társadalom gondja legyen a szociális otthonok lakóinak élete?

CSALA LÁSZLÓ

dátum 2019.10.27
Pesti Napló / MIKLÓS / munkaidő mennyiség
Pesti Napló 1376
Pesti Napló 1390
Pesti Napló 1376
Pesti Napló 1021
Pesti Napló 1960
Pesti Napló 1320
Pesti Napló 1240
Pesti Napló 1960
Pesti Napló 1960

Konczek József:

Férfikórus

Amikor köd van az utcán
amikor munkába indulunk
lelépünk a házak faláról

Egyesek szobrok lesznek közülünk
Ott állnak a főtereken
Mi — egykedvű hősök — lépegetünk
az utcán
hajnali
mindig újrakezdések
rendezetlen csatárláncai
a gépeknél
ahol vashalmok magaslanak
akár a sáncok
a gyár előtt
ahol műszak végén
az arcunk minden üveglapon látszik
a gyár mögül tűz a nap
Ez másfajta fegyelem
Csendes forradalom

Fapadon lovagolunk
Villamosok
rohannak velünk utcától utcáig
Blokkoló órák fehér lapot
zabálnak a kezünkből

ez a rend

Dobog a gépterem

Kiharapott égdarabok
végtelen
futószalagok
Gacsos szélű bányasínek
Vasforgács makog
Dombos tenyerünkhöz törleszkedik
Virágnak is gondolhatnánk pedig
egyáltalában nem virág

Minket örök mágnesek vonzanak
Bolyokban járunk
Az utakat a gyárak
ívessé fesztik
munkahelyünktől
álmodozva úszunk
a fűtött szobák déli pólusáig

Bronzos nyugalmat önt belénk az éjjel
mint súlyos szobrok úgy fekszünk az ágyon
Üvölt a gyár és kitépjük magunkat
párával bélelt lágy otthonainkból

— ablakban könyököl az asszony álma
Tisztára mosott utcákon megyünk
hónunk alatt világpolitikával

2
Sziszeg Fogát vicsorgatja ez a líra
Lehulló tömbök Döglött óriások
A bugasor mellett döngő vasharangvirágok
Itt az eredőket
egyes emberek határozzák meg
Most határozzák meg
akik egyként közös dolgaikhoz szoktak
Ezt a verset határozzák meg

(ceruzával járok
könyvekből tanultam
az acél celziuszait
de ilyen tüzet hordok magamban
bár lassú izzás hevít
okos hőmérsékleten
a megfogható anyag csodája
sokkal mélyebben ők
a szalonnaevők)

3
ez a város
kövekből épült mint a városok
kövekből épülnek emberei
nagyszeműek kötöttek arcukon
meredeken előugrik a járomcsont
ujjaik közé csípik a cigarettát
lassan beszélnek
összetartói az emberi beszédnek
mert nem létezik külön külön
csak így együtt egészben
a nyelv
ők azok
a piacok terek pályaudvarok
hidak vasutak népe
a megmozdult ország
munka közben a szerszámaikkal beszélnek
róluk beszélnek

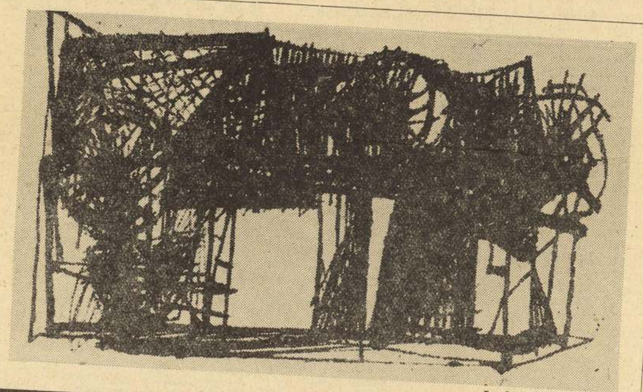

Lenkey Zoltán rajza

DANTE EMLÉ

Amikor a Pokolhoz (Babits fordítása 1920) és a Paradicsomhoz *Babits* fordítása 1922.) hozzájutottam, már abban a korban voltam, amikor nem akarunk fehér foltot tűrni ismereteink térképén, és Babits szép magyarázatai is inkább felkeltették, mint kielégítették kíváncsiságomat.

Átköltöztem a XIII. századba . . .

Köteles-e a császár vezetni a pápa hátaslovát és tartani neki a kengyelt? Milyen nevetségesnek látszanak ma már előttünk az ilyen ceremóniák, az ilyen kérdések! De mögöttük ott állt a kérdések kérdése: parancsol-e a pápa a császárnak, vagy nem? Egyáltalán van-e joga az egyháznak politikai, katonai hatalomhoz? Az egymással szakadatlanul hadban álló városokat nem a viszály elvi oldala érdekelte. Bánták is ők a császárt meg a pápát! Ők kereskedni és gazdagodni akartak, s ahhoz a párthoz csatlakoztak, amelyiktől érdekeik védelmét remélték. Ezek persze sosem egyeztek meg a szomszédok érdekeivel. Ha Siena császárpárti volt, Firenze csak pápapárti lehetett. A korai kapitalizmus korszaka ez, mely egy friss, szinte tomboló életerejű nép életformáját adja itt meg. A családok viszálya mögött is gyakran inkább a firenzei aranyat kell keresnünk, mint egy elrabolt menyasszonyt. Tülekedésben már ekkor sem volt hiány. Ahogy *Dante* írja:

„Van, aki társa buktán győzelmet remél, és ezért vágyik őt lelőkni polcáról, minden bűszkébbfényű helynek."
(Purgatórium 17.)

A pápapárti családból származó *Dante* a pápák politikai túlkapásai miatt egyre inkább a császárpártiakhoz húzott. Politikai alapgondolata az volt, hogy az egyház irányítsa a lelkeket, s a földi hatalom legyen a császáré. A földi hatalom célja pedig: *„hogy az emberek halandó életü[t] badon és békességben [é]le."* (Az egyeduralom.) *badság és a béke azért* folytatódik *Dante* g menete —, *hogy az* természet *a civilitásba[n]* velődésben *kibontak[o]*

Az emberiségnek nagy korszaka új vál erre a kérdésre: mi ber? A *Dante* válasza m manizmus szellemében s magasrendű felfog ratlan remekműben s ja az emberiségnek.

Középkori ember-e *Dante*? A középkor világnéz tét foglalja össze, a ptol maiosi világkép és Aquin Tamás bölcselete alapján, s örök isteni rend az eszmény De ha arra gondolunk, ho kora leghaladóbb szeller áramlatához csatlakozva, k lönválasztja a gondolkodást a hitet, hogy az emberis céljaként a békét, szabads got és a művelődést jelö meg, hogy az igazi nemesség az erényben látja, hogy f művét, a Színjátékot a né élő nyelvén írva, megalkot az olasz irodalmi nyelvet, hog megjelenik nála az olasz eg ség gondolata, akkor világo san látjuk, hogy műve meny nyire előremutat, és hog mennyi mondanivalója van mi korunk számára. Hisze ő adta ezeket a szavakat a Odysseus szájába:

„Gondoljatok az emberi erőre! nem születtetek tengni mint az állat,
hanem tudni, és haladni előre!"

Két kor mesgyéjén állt, de jövő felé tekintett.

*

Nem szólhatunk itt az ege földet magában foglaló Szí játék csodálatos egységéről melyet a szinte mértani m don pontos szerkesztésen t az ad meg, hogy az egész kö temény egyetlen alapgondola ra, a szeretet, illetve anna negatívumra, a gyűlölet ala gondolatára épül. Nem tá gyalhatjuk sajátos szimboli musát, mellyel a szószerin mondanivaló magában is é dekes homlokzata mögö egyre újabb meg újabb mél ségeket tud megnyitni. Ne elemezhetjük modernül ha realizmusát, pedig az egé hatalmas, földöntúli látomá e földi világ, sőt a hétköznp pok szeretettel megfigyelt j lenségeiből építette föl. Ne beszélhetünk valószerű léle tanáról, képei festőiségér nyelve zengő költészetéről. rá kell mutatnunk, hogy Színjáték tanító jellegű köl mány. Mit szólnak ehhez

Rapszodikus beszélgetés

A Lenin Kohászati Művek 149 ifjúsági brigádjából 65 szocialista brigád.

A brigádok kulturális felajánlásaiból:

„A brigád tagjai politikai oktatáson részt vesznek."

„Úgy üzemi, mint szervezeti rendezvényeken mindenkor teljes számban részt veszünk."

„Az üzemi könyvtárnak a brigád minden tagja rendszeres olvasója lesz."

„Közös színház-, mozilátogatásokat szervezünk."

„A szocialista társadalom kialakításának szellemében fogunk élni, dolgozni és tanulni."

Most térjünk el a brigádnaplóktól, keressünk fel néhány [e]ssük papírra válaszukat.

[é]t meg a Viktóriát (a Don [j]otét tavaly játszották).

*

— A 30 tagú alapszerv- [v]an 2 színházbérlete, de [e]s előadásokra kapunk százalékos kedvezménnyel [y]eket is. A brigád látta kö- [e]n a Viktóriát. Ott vol- [k] Debrecenben a nagy [i]llemi fejtörőn. Rendsze- [e]n olvassuk az újságokat, [g] a „folyóiratok" közül a [g]yar Ifjúságot.

— Könyveket is. Én a há- [ú]s könyveket szeretem leg- [b]an, mert leköti a figyel- [m] és tanulságos is.

*

— Jókait olvasom, meg a [r]eofásné kakasát.

*

— A romantikusokat szere- [m], Victor Hugót és Dumast [s]asom a legszívesebben.

— Mai magyar írókat?

— Nem szoktam.

— Senkit?

— Senkit.

*

— Színházban volt?

— Igen.

— Mit látott, a Viktóriát?

— Dehogy! Nem szeretem [o]peretteket. A Rozsdate- [t]őt láttam, a Háború és [k]ét, és a Vágy villamosát.

— Mit olvas?

— Sok könyvem van. Leg- jobban a mai amerikai írodalmat szeretem. Hemingway-t, Millert és a többieket.

— Jókai mert köny ság, a gyil től a halá lálható.

— Jókai mert kerül egy asszon azt három Gárdonyit ban, meg

— Külföl

— Nem wayt mon nem értem

— Kap hogy mit

— Nem.

— Kért?

— Nem, szereltem ott is olv mindent. szem cími

— A jó Rejtőt sz megjelent testőr Afri

— Azóta Folt is.

— Azt Mást ner Luxembur mos ég c színházban amiknek ne mére.

— Miről

— Arra

— Mást

— Igen.

— Hány éve.

— Huszonhat.

— Nős?

— Áh! Inkább eg tor, nő meg akad.

Ezernyolcszáz fori res, édesanyját tart lőle, aki már járni Évek óta beteg. Ezért sül. Az általános isk jezése után kezdett Évekig tanult éne[k]

— Hány

— Huszonhat.

— Nős?

— Áh! Inkább eg tor, nő meg akad.

Ezernyolcszáz fori res, édesanyját tart lőle, aki már járni Évek óta beteg. Ezért sül. Az általános isk jezése után kezdett Évekig tanult éne[k]

Pesti Napló
Irodalmi melléklet
1938
2408
Fejér Henrik
1382
1520
dátum
2019.11.27.
2019.11.28.
2020-01-09.
2020-01-10.

Józanul

(Folytatás az 1. oldalról.)

csülnünk. Óvnunk és ápolnunk kell ezt a — hadd nevezzem így: — *józan és kritikus lelkesedést*, hogy el ne apadjon és helyét be ne szője valami penészes könyv, vagy be ne lepje a legendásan anakronisztikus „szalmaláng" ellobbanása után a „majd lesz valahogy" hangulat hamuja.

Mert a legjobb gazdasági és politikai célkitűzések, a vezetés vagy a végrehajtás mechanizmusának legésszerűbb új reformjai is csak akkor lehetnek eredményesek, ha megtetéződnek a társadalom minden tagjának hozzájárulásával, ha az elvek és módszerek megítélődnek azzal az emberi többlettel, amit úgy neveznék: *az alkotó kezdeményezés örökös készenléte* — ez pedig nem csupán társadalmilag hasznos dolog, de minden emberi — egyéni és kollektív — boldogság legfőbb forrása.

Ez a készenlét most itt feszül bennünk, valahogy úgy, mint a repülőgép minden porcikájában a motorok felfokozódó munkájának szétáradó rezgése abban a pillanatban, amikor a kifutópályán a gép még egyszer megáll — mielőtt elhagyná a földet.

A kongresszus majd megadja a jelet a startra. S én hiszem, hogy ezúttal mindannyian —, akiknek eszmék és célunk ez a magasság —, szárnyra kapunk, és csak rajtunk múlik majd, hogy fölszálljunk tulajdon fellegeink fölé, oda, ahol már egészen tiszta a levegő és nagyon messzire is el lehet látni.

Ha pedig már Lenin olvasása és a töprengés időszerű dolgainkról képzeletben szinte a levegőbe emelt, akkor most mégis leszállok egyelőre a földre és — visszatérve Majakovszkijhoz meg a vershez — azt hiszem, meghagyom a „röpülj hajóm" fordulatot. Ady súgta, de vállalom. És furcsamód most már úgy érzem, Majakovszkij is cinkosan rábólint — az éjszakai kert vagy tulajdon fáradtságom képzelet-árnyai közül —, mintha azt jelezné: vállalja ő is ezt a hajót a versben testet öltött lenini eszmék ide-fuvarozására, ezt, amelyen a mi proletárforradalmunk hírnöke, a „holnap hőse" hajózott, aki most is bátorítóan int felénk, ha új vizeken járunk.

valót, ami majd egycsapásra megoldja fordítói műhely-problémáltala szeret-

ELET ÉS IRODALOM
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Pesti Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

szólás-mondásnak is [illegible] latait, frappáns helyzet-elemzéseit. De csak látszólag könnyű őt idézni, valójában rendkívül nehéz és felelősségteljes vállalkozás, épp azért, mert gondolkodása mindig a tér és idő szigorú koordinátarendszerében keresi és találja meg a következtetések evidens metszőpontjait — s ebből a koordináta-rendszerből (az *ott* és *akkor* érvényességi köréből) kiszakítva legtisztább igazságai is eltorzulhatnak, sőt akár visszaélések igazolásává degradálódhatnak.

●

Lenin szavait idézni — mindenkor más-más súlyú felelősség; szellemét felidézni és módszerét megtanulni — elemi szükséglet, tehát kötelesség napjainkban is. Voltak időszakok, amikor többet

●

idéztük a szavait, mint a szellemét. Most, az MSZMP IX. kongresszusa előkészítésének időszakában — azt tapasztaltam —, kevesebb jelszó és idézet hangzott el, mint valaha. De valami nagyon lényegeset megtanultunk Lenintől, vagy közvetve: a mi pártunk leninni politikájától. Ez a nagyon lényeges pedig: *önmagunk megismerésének folytonos követelménye* —, hiszen minden további fejlődésnek ez az alapja. Az egyéni és tömeges önismeretnek ez az egészséges igénye mostanában széltében-hosszában megmutatkozott az országban, nem csupán az alapszervi vezetőségválasztó taggyűléseken, a különféle szintű pártértekezleteken vagy egyéb pártrendezvényeken, de mindenütt: termelési tanácskozásokon és baráti asztaltársaságokban, a sajtóban és az irodalomban (terjedelmes művekben éppúgy, mint cikkekben, versekben, vitákban), a nép legkülönbözőbb rétegeiben, egészen a családok sejtjeiig. A cselekvésre indító gondolkodás sokmilliós óhaja az utóbbi hónapok — vagy, pontosabban: esztendők [illegible]

/1021

ni, Boldizsár Iván amerikai útinaplója (5–6–7. oldal) — Bajor Nagy Ernő riportja: Meccs (12. oldal)

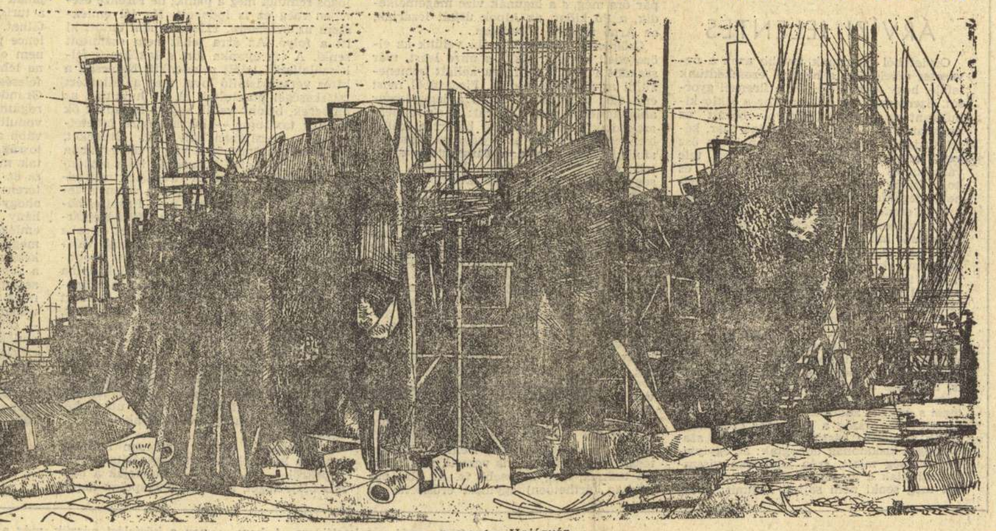

Bozsik István: Hajógyár

ÉLET ÉS IRODALOM 48

IRODALMI ÉS POLITIKAI HETILAP

Együtt él ebben az igényben lami alapvető, bizalom-adta ugalom és valami tettre-kész el- telező nyugtalanság. Napjaink lósága tényelegesen a dialektika gjobb iskolája lett; immár tömeg- sen és magától értetődően így ndolkozunk: ha politikánk alap- ban változatlan, ez azt jelenti, gy éppen e politika stabilitása dekében munkánkat sok min- nben meg kell változtatnunk. zzelfogható mindennapos té- ek igazolják, hogy ez a gondol- dás ellenőrizhetően a valóság egismerésének és megváltoztatá- nak legcélszerűbb módszere — nem játék a szavakkal.

És most, hogy idáig jutottam nődéseimben, most mégsem tu- k ellenállni egy Lenin-idézet- k. A IX. Összoroszországi Szov- kongresszuson, 1921 decembe- n elmondott beszédéből való gy francia közmondást idézek öknek — mondja Lenin —, ely úgy szól, hogy az emberek bai rendszerint kapcsolatban nnak az erényeikkel. Az ember bai mintegy folytatásai az eré- einek. Ha az erények tovább tanak, mint kellene, ha nem kor mutatkoznak meg, amikor llene, és nem oft, ahol kellene, kor hibák." És később, mintegy konkrét társadalmi helyzetre al- lmazva, az általános tételt, így ytatja: „amikor a helyzet meg- ltozott és másfajta feladatokat ll megoldanunk, akkor itt nem net visszafelé tekingetni és teg- pi módszerekkel próbálkozni."

Hiszem, hogy nem felelőtlenül éztem, s talán nem kell bizony- ni, hogy miként *akkor és ott* lytáló volt Leninnek ez a kö- tkeztetése, akként ennek *itt és ost* mi is használ vehetjük. S sznát is vesszük, szemlátomást szen a való élet is efféle kon- zvenciákat sugall nekünk: ner- gedi, hogy megmerevedjünk é- egátalkodjunk — akár még eré- elnkben is. (Egyébként — hány- or érezzük ezt! — Leninben ta- a épp az a legnagyobb, hogy el- életi „képleteinek" próbáját el net végeztetni az élettel — s az eredmény őt igazolja. (Alacsonyabb és magasabb fórumokon egyaránt azért folynak most a tanácskozások, hogy a holnap változó feladatait újszerűen, alkotó módon, és ne „visszafelé tekingetve, a tegnapi módszerekkel" oldjuk meg.

●

A párt IX. kongresszusa —, a közös tanácskozások eredményeképpen — meghatározza majd, hogy a következő esztendőkben milyen feladatokat kell megoldanunk a bel- és külpolitika, a gazdasági építés és a kultúra fejlesztése területén. Bizonyára sok szó esik majd a gazdasági mechanizmus reformjáról —, magától értetődik, hogy a szövőmunkástól az egyetemi tanárig mindenkit ez a kérdés foglalkoztat a legélénkebben, a legéletbevágóbban —; s a reform megvalósítása során nyilván nem csekély nehézségekkel kell majd megküzdeni. De én most mégis úgy érzem — bármennyire viszolygok is a hebehurgya derűlátástól —, hogy a leendő célkitűzések sikeres megvalósításának legfontosabb biztosítéka máris itt van a kezünkben — vagy legyünk líraiabbak, s ezúttal *ekként* pontosabbak: a szívünkben. Itt van az emberek legszélesebb rétegeinek abban az energikus és munkára serkentő fölismerésében, hogy: ezután minden dolgunkat *több felelősséggel* és *magasabb színvonalon* kell végeznünk — enélkül nem léphetünk tovább. És ez a fölismerés nem „felsőbb szempontok" ihletésére született meg bennünk, hanem, egyenként és tömegesen, benső meggyőződésből támadt mindannyiunkban, kommunistákban és pártonkívüliekben, mindenkiben, aki a saját szűk személyi érdekén túl csak szemernyi közösséget érez ennek az országnak és népének sorsával. Olyan kincs ez, olyan erkölcsi — s anyaglává is átalakítható — erő, amit *most*, amikor itt van a kezünkben, vagy egyelőre még a szívünkben, nagyon meg kell be-

(Folytatás a 2. oldalon.)

ÁRA: 1,50 Ft

ÁRVÍZI JELENTÉS

Orvietóból indultunk tovább azon a nevezetes délelőttön: a hegyről ereszkedtünk lefelé, hogy időben elérjük a firenzei gyorsot. Szemerkélt az eső, amikor a sikló kibukkant az alagútból, fátyol borult az umbriai tájra — hozzá edződtünk már, késői turisták, hogy novemberben itt is ősz van, kemény, hideg, kegyetlen ősz, tele váratlan és komor meglepetésekkel, és hogy Itália levetkezi ekkor kedélyes színeit, idegenforgalmi látványosságai visszanyerik eredeti értéküket, a hétköznapok pedig valóságos jelentésüket; nem sokat törődtünk hát azzal az esővel. Szemerkélt előző este is, mégis bejártuk ezt az etruszk alapítású kisvárost. A dóm reflektorok nélkül is ragyogott a téren, s amikor váratlanul mindenütt kialudt a villany, egyszeriben a titokzatos középkorba kerültünk vissza — ritka élmény.

Ki gondolta volna akkor, hogy ez az ajtókat-ablakokat nyikorgató szél nemcsak a villanydrótot pattintotta szét valahol, hanem már akkor este nekiesett a tengernek is, beterelte a hullámokat a folyókba, lesodorta a hegyek szikláit, romlást, görgeteget s áradást zúdított a békésen nyugvók ezreire? Az ország a fegyveres erők napjának ünnepére készült, legfeljebb a szabadságos kiskatonák dohogtak: az egyiptomi sötétség miatt, szép jámboran visszaballaghattak a kaszárnyáikba. A tragédiából még senki nem sejtett semmit; pedig pár órával még, s a lagunák vize megemelkedik, a tó kiönt, az Alpok útjait lezárják, az Arno rázúdul Firenzére.

Csöndesen ereszkedett alá velünk az öreged orvietói sikló, s mire leért, már szakadt a víz itt is, futva kellett bemenekülni állomásépületbe. Firenzéből most ért ide a tragédia. Előbb a jegypénztár ablakájelent meg a föliratt: „a sínek megszakadtak", aztán gyorsan bezárt a trafik, leengedte redőnyét az újságospavilon, a szolgálatvezető vette a kabátját és elsietett; akárkit pedig zúgott, fröcskölt, hersegve ülött a víz a valamikor kék ég csatornáib, eltakarta az utat, betört az ablakokon, félénk menekülőkké zsugorított bennünket is — utazásunk ettől kezdve lényegében eltért a különféle irodák, meg a menetrend által ígért változatoktól. Az ország egész szinte megbénult, a közlekedés és híradás összezavarodott: késő délután olyan vonatra kapaszkodtunk fel, melyről még a kalauzok sem tudták, hová és meddig fog menni. Nemcsak északon vagy Közép-Itáliában, délen is tombolt az ítéletidő; este Perugiában részletes beszámolót láthattunk róla a televízióban. A rádió pedig kétségbeesett riportokat jugárzott; a firenzei stúdió bekerített munkatársai közvetlenül a víz fölé lógatták ki szobájuk ablakából a mikrofont.

Idehaza sokan kérdezik tőlem, mekkora is volt hát a tragédia, s hogy a károkból mennyi a jóvátehetetlen? Nem tudok pontosan felelni rá: több is veszett, mint amiről tudunk, meg kevesebb is. Az első napokban (érthetően) egymást erősítette a jogos rémület meg a pánik; de Firenze esetében még ez is indokolt. Ha jól emlékszem az évszámra, 1270 óta nem öntött ki itt a folyó. Az árra tehát nem számított senki. A víz éjszaka tört a lakókra s felkészületlenül talált mindenkit. Nemcsak a híres versenyistálló lovai meg az állatkert büszkeségei pusztultak el, de hullottak az emberek, bizony velük együtt fulladtak ők is. Egy taxisofőr — bármennyire hihetetlen — a kocsijában halt meg. Öregeket, gyerekeket rohant le a víz; a tébolydában irtózatos jelenetek játszódtak le, a börtönből kitörtek a rabok. A firenzeiek nem edzett „vízi nép', mint amilyen a velencei; lehet hogy 1270 óta senki nem figyelte, hogyan áll az Arno szintje. Az Uffizi Képtárban szerencsére néhány restaurátor éjszaka is dolgozott: még összekapkodhattak valamit az alsó raktárból. De ki óvhatta az épületeket, a szobrokat, a keresztelőkápolna kapuját? Ki talált volna abban a zűrzavarban egyetlen homokzsákot is? A lezárt autók — akár a hajók — megemelkedtek, s végigúsztak a házak között, aztán nekicsapódtak a falaknak; a sorra robbanó kazánokból pedig a fűtésre szolgáló nafta került szét a vizek felett. XX. századi áradás, kegyetlen és büzhödt istencsapása volt ez: a nafta festett össze mindent, letörölhetetlen emléket hagyva maga után, kényelmes és ingatag civilizációnk kétes dicsőségére.

A házakat, persze, gyorsan felépítik majd, a kódexek lapjait megszárítgatják, a képekről — ha lehet — levakarják a barnás olajréteget, a keresztelőkápolna kapu-

jának leti
a turista
tálhat. Ig
lence ped
nem olya
ne lehetn
feleségem
Grandén,
rogtunk v
vonult a
vább a v
tosság!) a
tak még
és ez is i
téren: Et
ahogy Na
hány tör
emlékezt
megint a
képészek,
a sokszol
asszonyo
mint tava
utánunk
— minde
emlékezt
csíkja ma
zak falár
tegéssel
válthatja
száz-egy
sabb az

őket az új munkastílusra. A kommunista cselekvésre — vagyis a párt értelmére: az egyes kommunisták politikai munkájára —, mint mondtam, nagyobb szükség van és a továbbiakban még nagyobb szükség lesz, mint valaha. Szüksége van rá magának a pártnak is. Tíz évvel ezelőtt, zavaros belső viszonyok közepette és egy épp csak körvonalaiban formálódó program jegyében indult meg a párt újjászervezése. Az alakuló párt magán viselte az egész nemzetközi mozgalomban folyó elvi harcoknak a jegyeit. Önámítás volna azt mondanunk, hogy ma már semmi baj nincs az ideológiai és morális egységgel. Ez a baj pedig csak a közös cselekvéssel gyógyítható igazán; szemináriumok, pártiskolák magukban nem segítenek. De szüksége van a kommunista cselekvésre, közvetlenül is, az országnak. Ha például aggódva és némi — nem rosszértelmű — bizalmatlansággal is várja a közvélemény: jól fogjuk-e végrehajtani a gazdasági reformot — mi más adhat biztosítékot az embereknek, mint a mi munkánk? Alaptalan az aggodalom vagy akár a bizalmatlanság? Sajnos nem. Hiszen hányszor előfordult, hogy jó elveket, helyes határozatokat alsó szinten — amit nem tudom, miért nevezünk alsó szintnek, hiszen az az élet szintje, a megvalósítás szintje, a legfontosabb szint! — kisiklottak. Ki a felelős? A pártközpont? A párt — általában? Azok a kommunisták, akik ott voltak, mikor a hiba történt! (Milyen világos az elv és a szándék az úgynevezett szakember-kérdésben! Tudom, hogy vannak s még inkább voltak kitűnő szakemberek az ellenzékben: azt is tudom, hogy voltak és vannak személyes becsvágytól fűtött emberek, törtetők a pártban. De ha így van is, miféle butaság kell ahhoz, hogy ezt a jelenséget bárki odáig egyszerűsítse: „vagy párttag, vagy szakember". S hogy egyik helyen elnyomják a párttagokat a szakemberekért, másik helyen „öntudatosan és harcosan" lebecsüljék a szaktudást, a harmadik — elég gyakori — helyen pedig „bölcs kompromisszummal" megduplázzák a pozíciókat: egy cigány, egy király. Amivel csak hármat sértenek meg: a két szereplőn kívül a közérdeket.) Nem akarom sorolni a hasonló és másféle bajokat. Ezen az „apparátus" nem segíthet, a pártközpontnak sincs százezer szeme és keze. De ha volna is, nem segíthet. A Központi Bizottság ma már nem mumus, szerencsére! És a helyi hatáskör ma már kezd valóban hatáskörré válni, szerencsére! A gyámkodás semmiképp sem szolgálja azt, ami közéletünk egész alakulására a legfontosabb: a demokratikus állampolgári nevelést. Az új mechanizmus biztosan jó lesz. Az élet vetette föl, a közkívánat; kitűnő szakemberek ezrei dolgoztak és dolgoznak a terveken; az egész közvélemény megvitatja. Jó lesz. De a végrehajtás során szükséges állandó korrekciót csak az fogja biztosítani, ha ott helyben, ahol végrehajtják, működik és hat erőteljesen a józan ész és a forradalmi lelkiismeret. És a kiskirályság, önzés, klikkek, restség, butaság közéletünk egyéb rákfenéje ellen mi véd meg? Mert igaz, hogy a párt politikája soha ilyen széles tömegbázisra nem támaszkodhatott, mint ma. De azért, ha a szellemet, a közmorált vagy éppen a közízlést nézzük, még a legrózsaszínűbb vezércikk sem írná le hogy ez már kommunista. Mitő lesz az? Hiába hoz bármilyen intézkedést a kormány, hiába születnek irányelvek, ha egyszer a tónust, a viselkedést, a divatot a gondolkodásban, erkölcsben, ízlésben nem mi alakítjuk, a nép sűrűjében élő kommunisták. De mivel? Elsősorban példamutatással. Szervezeti életünkben, munkánkban és magánéletünkben egyaránt. Mi legyünk szerények, önzetlenek, segítőkészek, áldozatvállalók, szigorúak magunkhoz, megértők mással, legjobb szakemberek, legjobb munkások, szellemi igényeinkben színvonalasak, vagyis olyan emberek, akik tekintélyt tudnak teremteni magúknak anélkül, hogy hangosat szólnának vagy bárkit megfélemlítenének. Tíz évvel ezelőtt a mi vezető embereink nem voltak éppen népszerűek az országban. De még a pártban is megpróbálták kikezdeni a tekintélyüket. Szóvá is tettük ezt az első pártértekezleten, 1956 nyarán. Akkor azt felelte Kádár János: nekünk nincs szükségünk más fajta tekintélyre és népszerűségre mint amit a magatartásával és tet teivel megérdemel. A pártvezetés azóta ezt a tekintélyt és népszerűséget megszerezte magának. Jó volna, ha megszerezné a maga körében minden egyes kommunista. Aki pedig erre alkalmatlan, aki nem tud erkölcsi rangot teremteni magának, az vonja le a következtetést: ne legyen kolonc a párt nyakán, vonuljon vissza a politikától. „Mindegy az"? Az állampolgári jogok szempontjából mindegy, és legyen is még inkább mindegy! De az egészséges közszellem szempontjából nem mindegy, sem az, hogy ki van a pártban, sem az hogy ki nincs.

Sokszor beszéltünk róla, milyen szerepet játszott sikereinkben a következetes, emberséges és ésszerű politika a nemzetközi helyzet, a belső társadalmi változások, kivál a parasztság új osztállyá formálódása. Lassacskán egy újabb tényezőt is említhetünk: a megszokást. Az emberek, még a tőlünk távolállók is, megszokták immáron a gondolatot, hogy itt élnek, itt akarnak élni, hogy „ez van, ezt kell szeretni". És az emberek vágynak a biztonságra, a stabilitásra. (Láthattuk, milyen nyugtalanságot keltett a rémhír, hogy személyi változás lesz a legfőbb vezetésben, és milyen megnyugvást, amikor cáfoltak.) A stabilitás vágya, a megszokás nagyon nagy erő. Súlyos hiba volna, ha nem tudnánk ezt is teljes mértékben a kommunista jövő formálására felhasználni. Néhányszor már bebizonyítottuk, hogy kedvezőtlen körülmények között tudunk politizálni. Most olyan korszakban élünk, amikor megismerjük a kedvező körülmények felelősségét. A kommunisták tudtak hősök lenni, amikor kellett. Ár ellen úszni, keményen és bátran, amikor kellett. Most egyre inkább meg kell tanulnunk apró dolgokban, de végtelen türelemmel és mindig és mindenütt, tisztességgel helytállni. Ez sem könnyű. És az nevezze magát kommunistának, aki ezt is tudja.

Akkor mindenki megérti, milyen nagy szükség van az ilyen emberek szervezett sokaságára.

„ELAVULT A NOBEL-DÍJ SZABÁLYZATA"

A bizottság elnökének nyilatkozata

Anders Österling svéd író, a svéd Irodalmi Akadémia főtitkára, az irodalmi Nobel-díj „gazdája", minden évben hosszú időt tölt Olaszországban. Toszkánia pihenőhelyén kereste fel az olasz irodalmi hetilap, a *Fiera letteraria* munkatársa, hogy interjút készítsen vele a Nobel-díj eddigi és ezutáni sorsáról.

A svéd író húsz éve tölti be akadémiai tisztjét, s húsz év óta elnököl abban a hatszemélyes bizottságban, amely az irodalmi Nobel-díjat odaítéli. Provokatív az újságíró első kérdése:

— *Gondolja, hogy a Nobel-díj válsága az önök gyakori melléfogásainak következménye?*

— Nem mindig helyes a döntésünk, de mindig nemzedékünk véleményét fejezi ki. Tudom, hogy vannak Nobel-díjak, amelyek nevetségesek.

— *Ha már nemzedékekről beszélünk, hogyan lehetséges, hogy a bizottságnak egy tagja kilencvennégy éves, négy pedig hetven körül jár?*

— Igen, öregek vagyunk. Talán felül kellene vizsgálni a dolgokat...

— *Igaz-e, hogy a díj kiosztásakor inkább az arányok fenntartása, mint a helyes ítélkezés vezeti önöket? Úgy értem: vigyáznak rá, hogy senki se elégedetlenkedjék, s nem annyira az irodalmi érték számít, mint az ország földrajzi helyzete, a Nobel-díj megfelelő körforgása?*

— A mi kötelességünk, hogy olyan írót keressünk, aki az egész emberiségnek használ, akiben megtestesül az alapító Nobel által megkövetelt eszmeiség... Ráébredtünk, hogy bizonyos országok vagy földrészek háttérbe szorultak. Ilyen Latin-Amerika, ahol mindeddig csak Mistral kapta meg a díjat; most Asturias-szal részben. törlesztettünk.

— *Az elmaradt Nobel-díjak listáját* — folytatja az újságíró — *ön bizonyára fejből tudja: Proust, Kafka, Joyce, Ibsen, Musil, Croce...*

Tolsztojról is szó a riporter, aki 1902-től, éveken át jelölt volt. Österling válasza: A díjhoz a svéd Akadémia hivatalos ajánlása. szükséges. Tolsztojt nem ajánlották, ahogyan Rilkét sem. Azután azokról a hibákról beszél, amiket sajnál: ilyen Valéry, Remarque. Egykönyves írók sem kaphatták meg a díjat. Azután Malraux-ról faggatja a riporter. A válasz: Malraux egyelőre miniszter, az is valami. Különben vámi kell. A Nobel-díjjal kapcsolatban sokszor érvényes ez a mondat. A továbbiakban elismeri a svéd író, hogy akadémiája hajdan rendkívül konzervatív volt. Ma már, szerinte, más a helyzet...

A Sartre által visszautasított Nobel-díjról ezt mondja:

— Higgye el nekem, ma sem értem Sartre gesztusát. Illogikus volt. Ilyen még nem történt soha.* Bernard Shaw először visszautasította a Nobel-díjat, utóbb azonban elfogadta, s a pénzből alapot létesített, amely angol könyvek fordítását szubvencionálta a skandináv országokban. Sartre nem értette meg, hogy helyesebb a díjat elfogadni és azután, ha úgy akarja, valamely, a gondolkodásmódjához közelálló intézménynek adományozni a koronákat...

Végül a riporter nyíltan felteszi a kérdést: mit gondol, hol jutott kátyúba a Nobel-díj intézménye? Österling így válaszol:

— Tavaly nemzetközi tanácskozásra hívtuk össze a kultúra embereit a világ minden részéből, hogy tanácsukat kérjük a Nobel-díj ügyében. Több mint félévszázados a szabályzatunk, nyilvánvaló, hogy változtatni kell rajta. Nem tudjuk, hogyan és miként, de gondolkodunk. Higgye el nekem, a Nobel-díj körül valami meg fog változni...

* Österling elfeledkezik Borisz Pasztornákról, aki a hazája elleni politikai kampánnyal párosult kitüntetést visszautasította. — A szerk.

Hat magyar költő s\

Szép könyv jelent meg Stockholmban; címe: *Sex ungerska poeter.*

A hat magyar költő — József Attila, Weöres Sándor, Szabó Lőrinc, Illyés Gyula, Nagy László, Juhász Ferenc — 130 oldalas antológiája a legtekintélyesebb svéd irodalmi kiadó, az A. Bonniers Förlag lírai sorozatában jelent meg. Válogatója, *Thinsz Géza*, Stockholmban élő magyar költő (két évvel ezelőtt magyar novellagyűjteményt is szerkesztett), a kötetet Gara László emlékének ajánlotta. Thinsz módszere, kérlelhetetlen hűségigénye az Anthologie de la poésie hongroise szerkesztőjének módszerét idézi. Neki is sikerült maga köré gyűjteni a legkitűnőbb költőket. A fordítók névsorában szerepel *Anders Österling*, a svéd líra doyenje, a budapesti költőtalálkozóról ismerős *Lundkvist*, a „poeta doctus" *Johannes Edfelt.*

A magyar olvasó elámul, hogyan tudta Lundkvist átbűvölni az *Oda*, vagy Illyés *Bartók*ja bonyolult versmondatait — a szavak számán alig változtatva — a magyarnál kevésbé tömör svéd nyelvre. Viszont fordításában jóval kevesebb verssor rímel, mint az eredetiben. A svéd fül valószínűleg nem érzi annyira a hiányt — a svéd nyelv a magyarnál szegényebb rímekben —, de az eredeti vers ismerőjét a gyér rímelés kielégítetlenül hagyja. Anders Österling fordításának *(Thomas Mann üdvözlése)* rímjei hibátlanok, de a svéd változat tartalmilag szabados. (A vers egyébként megjelent a Dagens Nyheterben, az egyik legnagyobb svéd napilapban, és úgy mondják, irodalmi körökben feltűnést keltett.) A kötet gerincét erőteljes, támadhatatlan fordítások alkotják. Hadd soroljunk fel néhányat: József Attila: *Ime, hát megleltem hazámat* (Göran Palm), *Levegőt* (Artur Lundkvist), Weöres: *A megölt Orpheus*, *A Reménytelenség könyve* (Thinsz Géza és Reidar Ekner), Juhász Ferenc: *A szarvassá változott fiú* (Reidar Ekner). Kiemelkedők *Bo Setterlind* átültetései. Ő a kötet egyik legtevékenyebb fordítója. Néhány remekbe sikerült munkája (József Attila: *Reménytelenül*, Szabó Lőrinc két szonettja *A Huszonhatodik Év*-ből, Illyés: *Haza, a magasban*, *Alvó asszony*, Nagy László: *Ki viszi át a szerelmet?*) bizonyítja, hogy nyelvi sajátosságaink nem állítanak sorompót íróink legjava elé. Bo Setterlind tökéletes formahűséggel közvetíti modern verseink szavait és hangulatait. (Féló, hogy nagyon elbízzuk magunkat műfordítói kultúránkkal. A világlíra legjavának teljes feldolgozására törekszünk; a versfordítások sokszor nagyüzemi módszerrel készülnek. De lehet, hogy a lassú, kisműhelyek termékei minőség dolgában lehagyják a tervszerű összmunkával létrehívott fordításantológiákat. Nem kellene tanulnunk Gara és Thinsz módszeréből és tartós vendégségbe hívott külföldi költőket bevonni a lírai antológiák szerkesztésébe?)

Veszelyi Ferenc: Női portré

Illesse dicséret még a stockholmi kötet szerkesztését is: a válogatás a költőket a maguk sokarcúságában mutatja be, a versek jól reprezentálják a hat költő életművének különböző korszakait. Egyedül azon lehetne vitatkozni, hogy Juhász Ferencet miért — vagy miért csak — egy nagylélegzetű műve képviseli, néhány „kisebb" verse nagyon hiányzik a gyűjteményből. A hat költő életéről, helyéről a magyar irodalomban *Jan Stolpe* utószava tájékoztatja az olvasót.

A *Sex ungerska poeter* megjelenésével költészetünk svédországi képviselete nagyköveti szintre emelkedett.

Kőszeg Ferenc

Magyar Hírlap
SAJTÓTÖRTÉNETI
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SARLÓ SÁNDOR:

„Volt egy fiatal költő, aki bár Babits környezetéhez tartozott, s a *Nyugat* közölte verseit, mégis elsikkasztotta Nagy Lajos Miskolc-

ségen? Valami azt súgta: „Nem tudod megtenni". Valami azt súgta: „Muszáj". Így viaskodtam két napig.

1021

VITA MESTERHÁZI LAJOS CIKKÉRŐL

BORSÁNYI GYÖRGY:

A TRADÍCIÓ EGYSÉGÉRŐL

Az Élet és Irodalom hasábjain kibontakozó vitának nem véletlenül kerül középpontjába a szociáldemokrata párt történelmi szerepe. Legújabbkori történetírásunk egyik kevéssé kidolgozott, ugyanakkor „kényes" kérdése ez: olyan probléma, amely még mindig szenvedélyeket vált ki. Nincs olyan veterán-összejövetel, ahol ne találkoznánk az illegális mozgalom egykori hőseivel, régi kommunistákkal, akiket annak idején a peyerista denunciálás juttatott az utcára vagy a börtönbe, tett munkanélkülivé, vagy egy életre megbélyegzett, börtönviselt kitaszítottá. Ugyanezeken a találkozókon ott vannak azok is, akik egy hosszú munkáséletet éltek le a szociáldemokrata pártban, őszinte hittel harcuk tisztességében, ám életük alkonyán azt kellett hallgatniok, hogy életútjuk nem volt más, mint a „munkásárulás szakadatlan láncolata".

Ma sokaknak közülük ugyanaz a kitüntetés feszül a mellén. Azonos joguk is, hogy hallassák szavukat, valahányszor e kérdés szóba kerül; élnek is vele, azonos hőfokú szenvedéllyel, ám merőben más élményanyagból indulva ki.

A történész, vagy publicista azonban nem befolyásoltathatja magát emócióktól. Egyet tehet — és ez kötelessége is — a tényekre támaszkodva közelíteni meg a kérdést.

Mesterházi Lajos képlete — „voltunk „„mi"", kommunisták, szociáldemokraták, polgári baloldal és voltak „ők"." — kétségtelenül a magyar antifasiszta mozgalom realitásából fakad. Valóban ilyen volt ez a mozgalom — *a harmincas évek végétől a felszabadulásig.* Amivel tulajdonképpen már meg is mondottam azt, amiben ez a kép pontosításra szorul: hogy tudniillik nem mindig álltak így a frontok: hogy a „szomszéd", „vitapartner", „ellenfél" vagy „ellenség" fogalma nagyon is konkrét, időhöz, helyhez és személyhez kötött kategória volt.

A „szociáldemokraták" — így, minden megszorítás nélkül, túlságosan széles gyűjtőfogalom ugyanis; olyan összetett zárójel, amellyel csak felbontva lehet számolni. A kommunisták és szociáldemokraták nemcsak szomszédok voltak: voltak ennél *többek is és kevesebbek is.* Az 1930. szeptember elsejei barikádokon együtt küzdő, a falusi csendőrszobán együtt sínylődő kommunisták és szociáldemokraták (egyszerű párttagok és funkcionáriusok) *harcostársak* voltak (nem pedig „ellenségek", mint ami Dalos György cikkéből következne). Ez azonban csak az egyik eleme ennek a viszonynak — olyan eleme, amely állandóan jelen van a magyar munkásmozgalomban, hol kisebb, hol nagyobb mértékben. Azok az évek, amelyekhez Mesterházi elvtárs személyes élményei tapadnak, kétségkívül a legjobbak ebből a szempontból.

De még ezekben az években sem lehet *általában* „szociáldemokratákról" beszélni. Amikor a szociáldemokraták százai pusztultak az ukrajnai aknamezőkön, Peyer Károly, Szeder Ferenc és társaik kényelmes és biztonságos pozícióból asszisztáltak a Kállay-féle „hintapolitiká"-hoz. Pozíciójuk biztonságát a képviselői mondátumnál is sokszorta jobban garantálták a hortysta felsőbb körökhöz fűződő szilárd és jól megalapozott személyes kapcsolataik. (Hogy ez a biztonság végül is megrendült és 1944. március 19-e után sokan közülük áldozatokká váltak, hogy maga Peyer is koncentrációs táborba került, nem változtat a fenti tényen; csupán azt jelzi, hogy 1944-ben már nem Hortyék, hanem Hitler akarata érvényesült. Ha ebből indulnánk ki, akár Sombor-Schweinitzer Józsefet is az ellenállás erői közé kellene számítanunk!)

Ha időben néhány évet visszafelé lépünk, az „ők" és „mi" képlete még inkább módosításra szorul. És itt most nem is a sokat emlegetett denunciálásokra gondolunk, hanem arra a kétségtelen — bár nem eléggé ismert — tényre, hogy a szociáldemokrata felső vezetés létfeltételeiben, jövedelme nagyságában, és — ennek megfelelően — életmódjában, szokásaiban korántsem volt „szomszédja" a dolgozó, vagy éppen munkanélküli munkásoknak. A képviselői tiszteletdíjakból, OTI-igazgatósági tagságokból és egyéb forrásokból származó jövedelem (mint azt egy nemrég napfényre került Garami-levél is bizonyítja) meghaladta a havi 1200 pengőt, akkor, amikor a férfi napszám egy pengő körül járt. Amiből több minden következik: többek közt az, hogy nem lehet ugyanazzal a mércével mérni *ezt* a vezetői tevékenységet a kommunista vezetői tevékenységgel (az utóbbiért — legjobb esetben öt év, rosszabbik esetben kötél járt); nem azonos az erkölcsi súlya sem a hibáknak, sem az érdemeknek. De következik az is, hogy a „legalitásféltés" (és az ezzel magyarázott opportunista taktika) mögött nem mindig és kizárólag a mozgalom féltésének szándéka húzódott.

Mindezt nem azért idézem fel, hogy újra rámutassak a sokszor kihangsúlyozott különbségekre. De úgy vélem: a „tradíció egysége" egyenesen megköveteli a különválasztást, annak tisztázását, hogy *minek* vagyunk „egyenesági leszármazottai"? Óvakodni kell a sémáktól: a szociáldemokrata párt rendkívül ellentmondásos örökséget hagyott ránk. Ebben az örökségben megtalálható minden — és mindennek az ellenkezője is. A kommunistaellenesség mellett jelen van — hol kisebb, hol nagyobb mértékben — a kommunistákkal való cselekvő szolidaritás; a hatóságokkal való harc — és a velük való lepaktálás; nagy, győztes sztrájkok vezetése és a győzni indulók leszerelése, elárulása. És még csak választóvonalat sem húzhatunk (mert ellentmondana a történelmi igazságnak) a régi sémának megfelelően, mely szerint minden „rosszat" a peyerista vezetésnek, minden „jót" a szociáldemokrata munkásoknak kell tulajdonítani. Hiszen gyakran ugyanannak a vezetőnek tetteiben mindkét pólus fellelhető.

Az egyes vezetők politikai vagy eszmei örökségének elbírálását is csak differenciáltan végezhetjük. Nyilvánvaló, hogy a történelem nem méri azonos mércével például Kunfi Zsigmond és a „Világosság-csoport", vagy, mondjuk, Peyer Károly tevékenységét. E. Fehér Pál legutóbbi cikkében példaként említi Mónus Illés örökségét. A példát nem tartom jónak. Bár Mónus egyben-másban kétségtelenül különbözött Peyertől, a szociáldemokrata párt egyértelműen jobboldali vezetői közé tartozott, azok közé, akik még a háború éveiben is elleneztek bármiféle összefogást a kommunistákkal.

Mindebből az is következik, hogy Dalos György önmagukban helyes megállapításai is helyenként viszszájára fordulnak, éppen a differenciáltság hiánya miatt. Nyilvánvalóan nem helyezhetők el a történetírásnak ugyanabba a skatulyájába a Vörös Hadsereg ellen harcoló mensevikek — és fasiszták ellen küzdő osztrák schutzbundisták. Leegyszerűsítő — és éppen ezért történelmietlen — az ilyen kérdésfeltevés is: »Dehát mi indokolhatja egy olyan „munkáspárt" fennmaradását, amely nem a munkásosztályt képviseli?« Nyilván a szerző sem állítja, hogy az SZDP a magyar finánctőke, vagy a nagybirtokos arisztokrácia pártja volt. Mégha a dolgozó kispolgárság pártja lett volna a fasiszta Magyarországon, fennmaradását — az általános haladás szempontjából — akkor is indokolta volna a történelem. Márpedig az SZDP munkáspárt volt; nem leninista, hanem reformista párt. Ennek ellenére létét nemcsak az irdokolja, hogy harci terep és menedék volt a kommunistáknak (bár ez se csekélység egy fasiszta országban), de — többek közt — az, hogy munkások tízezrei tették szert benne osztályöntudatra (ha nem is olyanra, mint amilyenre egy leninista pártban juthattak volna); hogy az antifasizmus legális fóruma volt (ha még oly következetlenül is).

Egy rövid vitacikk keretében még csak fel sem vethetők mindazok a problémák, amelyek a szociáldemokrata párt múltjának elemzéséből adódnak: részletes, alapos monográfiák feladata ez. Az élet egyre sürgetőbben követeli a történészektől e régi adósság — az SZDP története kidolgozásának — törlesztését. Nem azért szükséges ez, hogy pontot tegyen régi viták-ra. Sokkal többről: a *magyar progresszió eszmei örökségéről* van itt szó, amelynek egyik fontos összetevője az SZDP történelmi útja során felhalmozott demokratikus tradíció. A szocialista demokratizmus erősítéséért folyó munkához szükségünk van erre a hagyatékra, amely azonban ma még nyersen, ellentmondásos elemektől tarkítva jut el hozzánk. A tudományos elemzés hozzásegíthet ahhoz, hogy ez az örökség a szocialista közgondolkodást erősítse, megillető helyére emelje azt, ami „a mi tradíciónk, a mi ősünk" és elvesse belőle mindazt, ami tőlünk idegen.

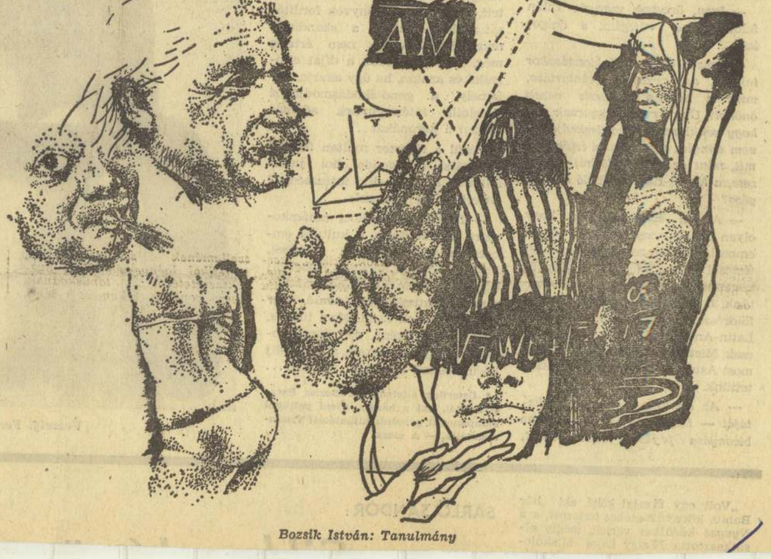

Bozsik István: Tanulmány

1971 — 3

Bocs. ke 15 ápr.

KÖRMENDY ZSUZSA

Bocsánat, emlékszem

1021

Ahányszor Eszter volt a hetes, lopott egy kis krétát. Feléret könnyen lehetett, színeset azért volt nehezebb, mert azt nem használta sokszor a tanító, és így mindjárt föltűnt, ha hiányzott a dobozból csak egy centis darab is. A fehérből anyának is kellett adni, azzal hozta rendbe a magas szárú cipőnket. Mert mindig lerúgtuk az orrát. „Hogy mész? kifelé rakd a lábaidat!" — kiáltott rám anya. „Hogyan? Mint a békák?" — kérdeztem. „Az nekem mindegy. Csak kifelé csámpázz, és ne rúgd le az orrát a cipőknek! „Én úgy nem tudok menni . . ." — mondtam és bőgni kezdtem. Aztán rövid időn belül megtanultam úgy tenni a lábam, mint a békák.

Apa a vasárnapi sétán megkérdezte, tudjuk-e, milyen a művelt ember. Egymásra néztünk nővéremmel. Milyen lehet? Mondjam azt, hogy „olyan, mint te, apa?" — úgyse hinné el. Vártam, mire akar kilyukadni. „Hát olyan — kezdte apa —, hogy akkor is úgy viselkedik, amikor nem látják, mint hogyha látnák. Na, menjetek előre!" — lökött minket gyengéden előre. Mert mindig úgy mentünk, nővérem meg én kézen fogva, apa meg anya tíz lépéssel mögöttünk karonfogva. Mikor már (olyan) nyolc lépésre lehettünk tőlük, megböktem nővéremet. „Te, Eszter, te művelt ember vagy?" Eszter vihogott. „Én? Kikérem magamnak. Kérj bocsánatot!" ráncolta össze homlokát. „Ne . . . most komolyan! Ha mondjuk kimész vécézni, piszkálod közben az orrod?" „Miért ne piszkálnám?" — nézett rám Eszter, és megint vihogott. — Miért pont ott ne?" „Szóval máshol is? Mások előtt is?" „Miért ne? Ha nem tetszik nekik, elfordulnak!" „Szóval mások előtt is piszkálod.. akkor te mégis művelt ember vagy". „Hagyd már ezt a zagyvaságot! Amit ők mondanak" — bökött hátra a hüvelykujjával Eszter és közelebb hajolt — „azt ne vedd ám komolyan! Egyszerűen . . ." (széttárta a karjait, mint anya szokta) „...egyszerűen ne hidd el! Hagyd, mondjanak, amit akarnak, de ne figyelj oda rájuk . . . Nem érdemes. Nem hiszed? Na, jó, nekem mindegy. De figyeld meg például, hogy milyen dolgokon nevetnek. Csupa hülyeségen meg értelmetlenségen. Meg persze rajtunk. Figyeld csak meg. Például múltkor azt mondtad, játsszanak ‚csapd le csacsit', hogy nevettek. És elkezdtek ‚zsirozni'. Most mondd meg nekem, nem mindegy, melyiket játsszák?" — szegezte nekem Eszter a kérdést. „Hát . . . de. Csak arra gondoltam hát, hogyha mi nevetünk hülyeségeken és értelmetlenségeken, hátha mi csak nem értjük, hogy ők mit nevetnek?" „Na és ők értenek minket? Semmire se emlékeznek." „Hát épp ez az. Ők elfelejtették, Eszter, min nevettek, de mi még nem tudjuk, min fogunk nevetni."

Eszter nem figyelt már, előreszaladt és én irigyeltem, amiért nem is csámpázott, és nem is vigyázott arra, hogy kifelé rakja a lábait. Szaladt előttem, berregett, és én szégyelltem magam helyette anyámék előtt, nevettek Eszteren, csak akkor szűnt meg a szégyenkezésem, mikor Eszter visszafutott hozzánk, és odakiáltotta, hogy ő egy repülő. Megnyugodva néztem föl anyáékra. Összenéztek és komolyan bólintottak. „De akkor tedd ki a kezed is oldalra" — mondta apa bátorítóan Eszternek. — Szárnyak nélkül nem lehetsz repülő." „Eszter most nem komolyan repülő . . . — néztem föl apára — Eszter csak játékból repülő" — magyaráztam, bár boldog voltam a bátorító hangsúly miatt, csak évek múlva szégyeltem ezt a hangsúlyt, sokkal erősebben szégyelltem, mint a nevetésüket.

Eszter kirázta az ábécés kötényének a zsebeit. Tele voltak apró, színes és fehér krétával. A fehér is színesnek látszott, úgy rámaszatolódott a többinek a színe. Fölkaptam egy sárgát, és kiszaladtam az udvarra. Anya utánam nézett, tudtam, hogy utánam fog nézni, ezért odamentem a porolóhoz, és fölkapaszkodtam az oldalán, anya visszament a kiszőrről. Csak erre vártam, lemásztam a porolóról, és ugyi, ki az utcára. A falakon mészfehér feliratok voltak, a legtöbbje úgy kezdődött: „ÉLJEN A . . .", a többire nem emlékszem. De azért volt néhány vakolatrész, ami üres volt. Hatalmas karikát rajzoltam, meg két hosszúszárú L lábat. Azért is befelé mind a kettőt. Fejet is kanyarítottam rá, hozzákezdtem az arcához, mikor valaki megkopogtatta a hátam. Hátranéztem, fuldoklásig megkötött piros kendő fölött egy szájat láttam. „Ne firkálj a falra! Nem szégyelled magad?" — kérdezte. „Nem" — válaszoltam, és néztem rá, de minél tovább néztem, és hallgattam, akaratomon kívül, annál inkább tényleg szégyellni kezdtem magam. „Képzeld el — mozgott a száj és röpködtek az egyszínű piros kendő szárai —, képzeld el, hogy mindenki kijön az utcára, vesz egy sárga krétát, és firkálni kezd. Mi volna itt? Na! Válaszolj!" El akartam menni, de utánam ugrott. „Az úttörő ahol tud, segít! Ez a tíz parancsból a negyedik." „Jé, hát ti is olyat tanultok? A nagymamám is ezt szokta emlegetni, csak ő egybemondja". „Te buta vagy. Sőt. Naív — nyílt ki újra a száj. — Te talán még iskolába se jársz. Mielőtt elengedlek, válaszolj: mi volna itt, ha mindenki, akinek csak eszébe jut, kimenne az utcára és firkálni kezdene a falakra?" „Én . . . én ezt nem tudom elképzelni . . . A falakra nem mindenki rajzol . . . a falakra nagyon kevesen rajzolnak . . ." „Mert tudják, hogy nem szabad. Te mégis buta vagy — szólt engedékenyen, megigazította a hátára színjazott táskát és kihúzta magát. „Előre!" — kiáltotta. Hátat fordított és elment. Körülnéztem, sehol se láttam másik piros nyakkendőt, mégse volt kedvem tovább rajzolni. Néztem a sárga körre, a befelé fordult „L" lábakra, a félbehagyott arcra, zsebrevágtam a krétát és többet nem rajzoltam házfalra. Azt hiszem, nem is a büntetéstől féltem, sokkal inkább attól, hogy minden pillanatban kopogtathatnak a hátamon. Azontúl a tűsdoboz tetejére rajzoltam. Amiatt csak anya lármázott, ő is inkább csak szokásból.

Eszter rollert kapott a születésnapjára, én meg örököltem tőle a háromkerekű biciklit. Eszter az egész utcahosszban száguldozhatott, nekem csak a kaputól jobbra a fodrászig, kaputól balra a Patyolatig szabad volt mennem. És a másik oldalra egyáltalán nem, még gyalogosan sem. Akkor még két irányban jártak a kocsik. Délelőtt szerettem biciklizni, amikor árnyékban volt az egész szűk utca. Anya állandóan a napra küldött bennünket. „Napra menjetek, olyan zöldek vagytok, a napban van a D-vitamin!" Mindig csodálkoztam ezen. Hogy a citromban vitamin van, az egész természetes, nemhiába olyan savanyú. Hogy a bablevesben van, azt már nehezebb elképzelni, de hogy a napban? amit nem lehet megenni? De anya ezt nem tudta megmagyarázni, egyáltalán, anya egyre kevesebb dolgot tud megmagyarázni! Ha valamit tud, azt rendszerint ő is tudom már, így hát mindig apához kell fordulnom. Csak ő ritkán van itthon, az a baj.

Anya átküldött mosószappanért a „richterhez", nem tudom, miért mondja így, mikor az illatszerbolt, ki van írva. Anya megmosta a fejünket, először Eszterét, aztán az enyémet, jól megdörzsölte, a mosószappan csak úgy habzott, és belement a szemembe, mindig a szemembe megy és akkor kiabálok. Anya is kiabál. „Csukd be a szemed, büdös kölyök, nem megmondtam, hogy csukd be a szemed?!" És én hiába mondom, hogy becsuktam, mégis belement, anya nem hiszi el, azt hiszi talán, hogy hazudok, pedig csak egészen ritkán szoktam, és utána mindjárt el is szólom magam. De azért jólesett, hogy anya most fejet mosott, az olajat utálom. Télen sokszor bedörzsöli a fejünket olajjal, hiába mondom, hogy utálom, azt mondja, ettől erősödik a hajunk, étolajat tölt a lapos tányérba, a zsebkendő csücskét belemártja, és békeni vele a fejünket.

„Menjetek ki a napra!" — anya kiküldött minket a konyhából. Kimegyünk az utcára, dél van, most besüt a nap a házak közé, és Eszter ott száguldozik a rollerral és csöpög a víz a hajából, megrázza a fejét, egy lódenkabátos ember meghökkenten törölgeti az aktatáskájáról a cseppeket, Eszter vihog, és eltűnik a Patyolat utáni házak között.

„Te melyik nagymamádat szereted jobban? Apukáét vagy az enyémet?" — kérdezte anya Esztertől. „A tiédet" — vágta rá Eszter. „És miért?" „Mert ő értünk dolgozik! A másik meg falun van és nem küld soha csomagot." „És te? — fordult felém anya. „Én . . . mind a kettőt szeretem. Amikor lent voltam a komáromi nagymamánál, . . . apu nagymamájánál . . ." „Apunak ő az anyja. Csak neked nagyanyád" — vágott közbe anya. „Igen . . . szóval mikor lent voltam a komáromi nagymamánál,

Bozsik István illusztrációja

apu anyjánál . . . ő mindig tört nekem diót, és kértét hozott a kötényében. Én őt is szeretem." Tanácstalanul néztem anya összeráncolt homlokára. „Lehet, hogy ez így van, de akkor se szeresd őt annyira, mint azt, aki mindig érted dolgozott" — szólt szigorúan. „Már egészen fiatal korától? Honnan tudta, hogy ő lesz az én nagymamám?" „Ne beszélj butaságokat!" — mordult rám anya. — „Jegyezzétek meg magatoknak" — szólt, és minden szót lassan ejtett —, „hogy amikor Eszter háromféves volt, és lementünk a komáromi nagymamához, így fogadott minket: »Drága gyermekeim, ide akár ne is gyertek! Nincs itt semmi ennivaló! Még kenyerem sincs«. És én a szoba helyett véletlenül a kamrába nyitottam be. És láttam, hogy ott nemcsak kenyér van, de kolbász is, meg szalonna. Hát ha ezek után jobban szereted a komáromi nagyanyád, akkor csak szeresd! Na, menjetek játszani, menjetek, gyerekek vagytok" — fejezte be szelídebben anya, és leült egy padra. Elővette a pamutgombolyagot és kötni kezdett, mi meg szaladtunk a hintához. „Intettem, te lüke, hogy az itteni nagyanyád szeresd jobban, még meg is böktelek, de te csak anyára bámultál, mint borjú az új kapura! Mondtam már a múltkor, hogy nem kell mindent elhinni nekik, de neked beszélhet az ember!" — sziszegett Eszter, és befelé fordított tenyérrel félreérthetetlen mozdulatot tett a homloka előtt. „Na gyere, lökd a hintát, mert hintázni akarok!"

„Te Eszter" — kezdtem, közben taszítottam egyet a hintán, csak akkor beszéltem, ha közel ért, hogy értse, mit mondok. „Azt mondd meg . . ." löktem rajta és vártam, hogy viszszalendüljön, „. . . te úttörő vagy?" „Hát persze!" — kiáltotta Eszter. „És aki az akar lenni . . ." — megint löktem egyet, „. . . az mind úttörő?" „Hát persze!" „És aki nem akar?" „Az is az. Erősebben lökjél!" Nálatok mindenki az?" „Hát persze!" „Ismersz olyat, aki nem az?" „A Vizes Gabi. De lehet, hogy csak nincs fehér inge." „És mit csinálnak . . ." — vártam, mit visszalendül, „...egy úttörőórán?" „Örsi gyűlésen? Összegyűlik az örs, Megbeszéljük, kinek kéne segíteni a tanulásban. Meg »hegyek között—völgyek között«-et játszunk."

Anya a padra teszi a kötést, föláll, fölemeli a kezét. A haja milyen fekete, az alakja vékony. „Gyertek!" — int a keze. „Gyertek!" —a szája mozdul, látom, nem hallom, rohanok felé. Pedig még nem is hintáztam. A csősz megáll a padnál.

BÉRI GÉZA

Nincs segítség

Ha verseny, — rég feladtam volna,
ha nő, — de könnyen elfelejteném,
ha betegség,— valaki orvosolna,
ha hályog, — az, de más szemén,

ha baleset, — biztos, hogy én túlélem,
ha jégverés, — tető alatt leszek,
ha villám, — más rogy össze, én nem,
ha nyílvessző, — más torkában rezeg,

ha folyó önt ki, — messze-messze úszom,
ha ég szakad, — hát gyűjtök csillagot, —
de túljutok már kétszer is a húszon,
itt nincs segítség, — ez is én vagyok.

„Magáé ez a gyerek? Ne vicceljen már! A húga talán!" Anya nevet, nem hallom, de látom, hogy nevetésre nyílik a szája. „Még az is az enyém, aki ott szalad! — mutat Eszterre, mozdulataink meglassulnak, átsüt rajtuk a nap, mint a lombokon, és a föld tarka a levelek játékától.

Apu, miért írjuk a nevünket »cz«-vel?" — kérdezte Eszter a vacsoránál. „Ezt te kérdezed, vagy kérdezteti az osztályfőnököd?" — nézett föl apa a levesgőz mögül. „Ezt én kérdezem . . . Meg az osztálytársaim is kérdezték". „Hát amiért más „y"-nal írja. Így szoktuk meg. Apám is így írta." „Nahát! Én is ezt mondtam nekik! Még az »y«-os példát is említettem, de olyan hitetlenkedve néztek rám! Egyedül a Nagy Erzsi állt mellém, azt mondta, igazam van, ő is »y«-nal írja a nevét. Meg . . . Na! Mit akartál mondani? Ki vele!" „Meg az egyik lány azt mondta . . . , hogy mi biztos azért írjuk a nevünket »cz«-vel, mert nemesek voltunk, olyanok, akik elnyomták a szegényeket . . ."

Apa lecsapta a kanalat. „Ki mondta ezt? Ki mondta ezt a marhaságot?" „Csecs . . . csöndben . . ." — nyílt tágra anya szeme a rémülettől. — „Elvisznek! Kihallatszik!" — intett az ajtó felé. — „Azt akarod, hogy elvigyenek? Mit csinálok a gyerekekkel egyedül?" „Ne beszélj butaságokat . . ." — mormogott apa, és lehalkította a hangját. „—Engem vinnének el? Ki az, aki elvisz engem?" — suttogta. Eszter meg én néztünk anyáról apára, és egy kukkot se értettünk. „Hová akarják apát vinni?" — rémült el Eszter. „Anyád hetet-havat összehord. Senki se akar elvinni. Punktum." „Szóval, mi nem voltunk nemesek?" — kockáztatta meg a kérdést újra Eszter. „A fene essen az osztálytársnőidbe! Naná, hogy azok voltunk! Azért loptam fát az erdőről! Azért jöttem Pestre inasnak tizenötévesen! Azt üzenem az osztálytársnőidnek, hogy az apám még a vécét is »cz«-vel írta!"

Apa háta mögül integetett anya, hogy ne kérdezzünk többet. Csendben a leves fölé hajoltunk, meg se nyikkantunk egész vacsora alatt. Csak a levescsontok szopogatása hallatszott, meg a zsír, ahogy sistergett a tészta alatt, a lábas fenekén.

Minden szombaton meghallgattuk a kabarét, mindnyájunknak nagyon tetszett, csak azt nem értettem, mért az a címe, hogy Tarka-barka. Anya azt mondta, azért, mert mindenféléről szó esik benne. „Szerintem csak a közlekedésről meg a közérzetről" — jegyezte meg tudálékosan Eszter, aki akkor már fölső tagozatos volt, és az összes ruháját lehajtottuk, mert kint volt mindből a térde.

Vasárnaponként kirándultunk a Nagyrétre. Nagyon ritkán mentünk busszal, apa mindig azzal akart menni, de anya lebeszélte, hogy neki hányingere van a busztól. „Dehogy van hányingered! Csak a villamos olcsóbb, és spórolni akarsz!" — dühöngött apa, és fölszálltunk a villamosra. Kint a Nagyréten aztán letelepedtünk, kipakoltunk, a bádogdobozban hús volt és mindenkinek egy-egy főtt tojás meg retek, a retek mindig meleg volt, mert a nap egész úton sütötte a bádogdobozt apa hátán. Eszterrel messzíről bámultuk a hajóhintát, a hajóhinta nagy ívben átfordult, és az emberek mégse potyogtak ki belőle, mint gondoltuk. — „Nézd csak!" — lökött meg Eszter. — „Olyat szoktunk játszani örsi gyűlésen!" — mondta, és egy társaságra mutatott. A társaság tagjai kezüket az előttük levők vállára tették, és énekeltek, hogy »hegyek között, völgyek között zakatol a vonat«... „Ezek már felnőttek" — fordultam Eszterhez. — „Nekik is örsi gyűlésük van?" „Nem hiszem. Vasárnap különben sincs örsi gyűlés." „Hát akkor miért vonatoznak?" „Biztos szeretnek vonatozni." A pokrócon közelebb másztam Eszterhez, hogy a fülébe súghassak. Szerinted . . . lehet, hogy apa is így vonatozik, mikor mi nem látjuk?!" — kérdeztem. Eszterből kibuggyant a nevetés. „Mit tudom én! Tudom én? óróluk" — szólt, és állával a vonatozó társaság meg anyáék felé intett — „óróluk semmit se lehet tudni. Emlékszel, mit mondtam? — „Igen" — feleltem, „emlékszem". „Akkor ismételd el!" — „Jelentete ki Eszter határozottan, „óróluk . . ." — kezdtem, és bizonytalanul intettem a vonatozó társaság felé, de Eszter megállított. „Őket se felejtsd ki!" — mutatott anyáékra. „Igen . . . — folytattam. — Óróluk . . . — suttogtam, és kezemmel kis kört kanyarítottam, ami azt jelentette, hogy mindenkiről szó van — „Óróluk semmit se lehet biztosan tudni." „És?" — sürgetett Eszter. „És semmit se szabad elhinni nekik." „De . . . — folytatta Eszter, és intett, hogy fejezzem be. „De úgy kell csinálni, mintha mindent elhinnénk." „Mert . . . Na! Elfelejtetted?" — kiabált rám Eszter. „Dehogyis . . ." — hadartam —, dehogy felejtettem! „Mert mást úgyse csinálhatunk, és lehet, hogy ők se tudják, hogy . . . nem tudják ők se, hogy . . ." Egy labda átpattant hozzánk, Eszter elkapta és teljes erőből visszadobta, de így se ment messzire.

Összeszedelőzködtünk, mert haza kellett érnünk a meccsre. A meccs talán még fontosabb volt, mint az esti kabaré. „Jó volna, ha csak úgy ki lehetne hozni a rádiót, ugye, apa? Ha egész kicsi lenne, és nem kéne a konnektorba dugni a drótot." — okoskodott megint Eszter. — „Akkor most maradhatnánk még". „Hát tudjátok-e" — kezdte apa, szeretett mesélni nekünk — „tudjátok-e, hogy van olyan ország, ahol az ilyen kis rádióból, amit te most mondtál, Eszter, olyan sok van, hogy az emberek esténként csak úgy sétálgatnak velük. A nők a csuklójukra akasztják, mint a ridikült." „Ez igaz?" — álmélkodott anya. „Hogyne lenne igaz!" — melegedett a beszédbe apa. — És majd meglátjátok, hogy alig telik bele nyolc—tíz év, nálunk is annyi lesz belőle, hogy . . ." — apa megállt, mi lestük, tudtuk, hogy valami hihetetlennel fejezi be, — „. . . hogy a nők csak úgy a csuklójukra akasztják, mint egy ridikült. „Nyolc—tíz év múlva én már öreg leszek" — jegyezte meg Eszter. „— Te még azért nem" — fordult felém vigasztalóan. Apa nem figyelt ránk, folytatta: „És azt tudjátok, hogy vannak olyan rádiók, amiken a vászon helyett a hangszóró előtt egy tejszínű üveg van, ami olyan, mint a mozi, fekete-fehérben figurák vannak rajta, és mozognak?" Hitetlenkedve hallgattuk, próbáltuk elképzelni a furcsa rádiót. „És az mikor lesz nekünk?" — kíváncsiskodott Eszter. „Majd . . . Néhány év múlva. Lesz az is. Lesz minden. Persze, nem olyan hamar, mint mondják, de lesz, ne féljetek" — fejezte be apa. *„De most siessünk, mert nem érjük el a meccset."*

A meccset minden vasárnap meghallgatjuk, engem ugyan nem érdekel, Eszter azt mondta, őt se érdekli, de szerinte anyáékat se. Egész biztos, hogy őket se. Én csodálkozom, hogy Eszter annyi mindent tud, igaz ugyan, hogy fölsős, de ilyesmit nem tanítanak az iskolában, talán még örsi gyűlésen sem.

A hegyről hamar leérünk. A megállónál beállunk a tömegbe, a korlátok közé, hogy fölférjünk a villamosra, és hogy tényleg elérjük a meccset. Anyáék a leszállás után előresietnek, már csak öt perc van kezdésig. Most Eszter meg én megyünk mögöttük tíz lépésre, figyelünk, nem tévesztjük őket szem elől.

DINASZTIA

Gyárfás Miklós vígjátékának ősbemutatója a Miskolci Nemzeti Színházban

A Habsburgok és a Kovácsok? A Kovácsok, sőt oldalágon a Kalászok... Alapítsunk új dinasztiát. Új osztály uralkodik, új történelmi körülmények között. S ha egy osztály uralkodni kezd (tanúnk rá az emberiség története!), dinasztiák születnek.

Ebből az ötletből a színpadon (Magyarországon 1971-ben) válhat tragédia, még inkább szatíra vagy komédia. Esetleg... De ne tallózzunk a műfajok között. Gyárfás Miklós, hite, vérmérséklete, stílusa, ritmusa — egyszóval írói alkata szerint — vígjátékot írt belőle. Pontosabban: történelmi vígjátékot.

Nézzük, hogyan hat az imént idézett objektív törvény (ti. a dinasztia-alapítás törvénye) Gyárfás színpadán.

Egy munkásból lett vezérigazgató királynak képzeli magát. Nem kiskirálynak (erre sok példa van az életben), hanem valóságos királynak, sőt ókori királynak: Admétosznak.

A szerző maga mondja ki a diagnózist: antik hallucináció. Szegény Kovácsot éppen az tasztítja ilyen furcsa révületbe, aki legjobban szereti. Mert Júlia nem csupán feleség. Júlia őrangyal, aki (sajnos) férje minden lépését vigyázza és irányítja. De ez még csak hagyján... Júlia az elevenen élő s ható „történelmi erő". Dinasztikus terveivel azokat akarja magasba ragadni, akik tényleg megérdemlik. Csak éppen azt nem tudja, hogy a történelem útján (melyen kétségtelenül a Kovácsoknak és a Kalászoknak biztosítatott a forgalmi elsőbbség) nem mindenki túlélkedik szívesen, hogy az élre kerüljön. Különösen akkor, ha úgy érzi, hogy már megtette a magáét, hiszen az esztergapadtól a Dédalus gyár vezérigazgatói szobájáig is elég hosszú és nehéz volt az út...

De ellenáll Júlia akaratának a fiatalok ébredő szerelme is.

A szabványok szerint mit várhatnánk? A férj hallucinációi nem valódiak. A józan, ám melegszívű atya összefog a fiatalokkal, s közös erővel leckéztetik meg a nagyralátó feleséget és anyát, akit végül mindenért kárpótol a születendő unoka. A tanársegéd, aki Júlia „lombikjában" készült, természetesen hoppon marad, mindenki nevetsége tárgyául.

Hát Gyárfás nem adja ilyen olcsón!

A férj hallucinációi valódiak, s meggyőződhetünk róla, hogy az asszony alkészítszi erényekkel rendelkezik. Még talán többre is képes, mint a pherai királynő. Ő nem az életét, hanem a hiúságát áldozza fel, hogy visszakapja férjét. S ha a karrier útját szívós szorgalommal és találékonysággal építgette, akkor a visszavonulás sem lehet másmilyen.

Már-már tényleg azt hisszük, hogy senki és semmi nem képes ellenállni ennek az asszonynak, mikor megszólal a telefonban az „olümposzi" hang... Kovács mégiscsak miniszter lesz. A történelmi erők akaratunktól függetlenül is hatnak.

A darab erényein (lehetne keményebb, nagyobb indulatú, Kovács tán a földi istenekkel is vitába szállhatna stb.) vitatkozhatunk. De hogy virtuóz munka, az semmiképpen nem kétséges.

Csak vérbeli játékosok képesek ilyesmire. Persze Gyárfás nem életre-halálra játszik. A könnyed, szellemes — még az első vércseppig sem menő — viadalok szabályait azonban nagyon ismeri. Technikai készsége irigylésre méltó. Dialógusaiban afféle szellemi flörtöt folytat velünk. Filozófiája sohasem hivalkodóan búvik elő a mondatok közül. Gyárfás színháza intellektuális színház. Elsősorban az. Ez az író érdeme. De résen van a dramaturg Gyárfás is. Minden akció, sőt poén nagyon tudatos szerkesztés eredménye. (Ez külön tanulmányt érdemelne.)

Jurka László, az ősbemutató rendezője tökéletesen ismeri az író világát. Nem akarta Gyárfást sem újra felfedezni, sem túljátszani. (Lemondani mindkét dologról nagyon nehéz...)

A színház, mely ősbemutatót vállal, mindig kockáztat is. De hát Gyárfás Miklós és a miskolciak közötti kapcsolat nem új keletű. Ez látszik az előadáson. Mikor Jurka László vállalta a gegek nélküli, minden harsányságot és viccelődést mellőző előadást (tehát az eredeti Gyárfást), akkor nemcsak a szerzőben, a közönségben is bízott. És nem hiába! A miskolci nézők — a bemutató után néhány héttel ezt már bizton állíthatjuk — jól érték az írót és persze ismerik a jelen „történelmi" szituációit is.

A nemrég bemutatott politikai kabarénak korántsem volt ilyen sikere, mint a Dinasztiának. Úgy látszik, a szatíra végletei sokszor kevésbé hatásosak, mint az irónia bizsergető fürdője.

Gyárfás jó, de nehéz szerepeket ír. A színész, aki nem képes ennek a humornak a hullámhosszára hangolódni, elveszett. Egyetlen hangsúly, központozás vagy a játék intenzitásának megváltoztatása az ellenkezőjére fordíthatja az írói szándékot.

A hallucináló Kovácsot játszó színész, ha egy kicsit is a karikatúra felé mozdítja a figurát, megnevettethet ugyan bennünket, de egyben el is vonja a figyelmet azokról az alapvető emberi tulajdonságokról, melyek nemcsak Kovácsnak, hanem Admétosznak is meghatározzák a jellemét, karakterét. Mert hallucinálhat a vezérigazgató, de a bőréből nem bújhat ki. A hős a pherai király „köntösében", de az esztergályos Kovács józanságával vonja kérdőre az antikvitás isteneit.

Minderre képes *Csiszér András*, akinek hosszú idő óta nem láttuk ilyen sikeres alakítását. A szerep eljátszásához erős intellektusra, s nagy technikai készségre van szükség. S persze valami szolid, mögöttes humorra is, amely soha nem tör (nem törhet) a felületre, de amely mégis mozgásba hozza a levegőt.

Máthé Éva hasonlóan nehéz feladatot kapott. „Történelmi ereje" asszonyi varázsában, okosságában, szépségében és következetességében rejlik. Mindent lát és mindent tud, csupán saját szerepének fonáksságát nem érzi. Alkésztisz hősi gesztussal áldozza fel magát, hogy királyi férje tovább éljen. Máthé Éva Júliája a mindennapok áldozati oltárán emészti erejét és áldozatról nem ejt szót. Remek partnere Csiszérnek. Kettősük tulajdonképpen el is dönti az előadás sorsát. A darabban a *Sallós Gábor* alakította Eumanilosz úr jut még igazán szóhoz. Az antik demokrácia bölcsőjének fia bölcs, érzelmes és naiv figura. Ilyennek kell lennie, hogy szerepet játszhasson a Kovács család életében, s hogy „felfedezései" nyomán mi is jobban megismerjük demokráciánkat. Sallós láthatóan élvezi a szerepet, amelyben felváltva beszél „angolul" és tört magyarsággal, kihasználva ennek a nyelvi játéknak technikai lehetőségeit. Mindezt persze úgy, hogy egy pillanatra sem feledkezik meg azokról a lélektani motívumokról, melyek értelmében szólnia kell. A két fiatalember, *Harkányi János* és *Kulcsár Imre* egymásnak tökéletes ellentéteként hathatnak csak igazán a színpadon. Harkányi egészséges, fesztelen fiú. Számára a gépkocsi az gépkocsi, a szolgálat az szolgálat, a lány az lány. Történelmi hivatását úgy teljesíti, hogy nem talál ebben semmi rendkívülit. Rokonszenves alak, rokonszenves alakítás. Marci inkább homunculus, mint ember. Lombikjába szorgalmat, tiszteletttudást, karriervágyat és még sok mindent hintettek. Évekig hiba nélkül funkcionál. Belsejében csak akkor támad zűr, mikor felmerül az „átprogramozás" lehetősége. Kulcsár mindezt eljátszsza. Okosan és indulatok nélkül. De hát neki nem is igen lehetnek indulatai... *Péva Ibolya* szerepe szerint kedves fiatal lány. A színésznő valami vidám bájjal ígyekszik pótolni, amit a szerző elmulasztott. *Csanády Ila* — akinek a háta mögött egyszerű munkás- és parasztasszonyok egész sora húzódik — néhány mondatába mindazt belesűrítette, amit csak tud ezekről az asszonyokról.

Suki Antal díszlete önmagában is szép produkció. De semmiképpen sem több, mint amennyit a játék kíván. A tervező is érti Gyárfást...

GYARMATI BÉLA

SERFŐZŐ SIMON

Legénykedik

A sör berúg

leissza magát a bor

s nem mi!

reggel elkezdi
a féldeci
állunk félrecsapott kalapban
nyelvünk porzik
iszunk inni a föccsnek
nem mi oldódunk
örömre

a pálinka gajdol
viszi hangját
a holdig
legénykedik részegen

RÓZSA ENDRE VERSEI

Másnap

éjszaka

koponyám égboltját
hasítván
varrata cikkan
csont a villám

oltatlan mész forr

kiforr hajamon

behegedt
fehér szájjal
fénylő cinnel
becsöpögtetett
fémszemhéjakkal
fémszempillákkal
erre vonulnak el
ők

a mihasznák
a történettevők
a díszemelvény
kőmellvédje
előtt

s mint kóbor eb
a farkát
vonják be
magukat
s eltűnnek
egy mellékutcában

A síkon

e nyíltszíni sakkban
a jégparazsas futók homloka
fénykörében az éjszaka
moccanatlan
sötét ló

üres kőkockáin
elsakkozgat a tér maga
vak ítélet pallosaként
zuhan rá
árnyék-átló

ez a megfelezett
semmiség nem a tied
s nem pereg alá ne nézd
szaporábban soha ez ég —
s föld-homokóra

tiéd
a sakktábla, ahol
egy évezredben egyet lépnek
királyok vannak sehol a vezérek
s temetetlen a csönd gyalogja

mint kutyabőr
a dobon
feszül ez az éj csupaszon
kriptaszag és köd robban a mélyeiből
ha valaki belevág

de jő-e

de hol van

a verőfény dob-remegése
a porban
s ugrálni e csontfigurák

BERENCSY SÁNDOR

Talán azért

Szombattól
hétfőig semmi se változik
csak a szakállad kinő
és a vasárnap csinált öröme
lyukas fogaidban megsavanyodik

Hétfőn hajnalban
újrakezd mindent az ingázó a vonatozó
álmos fejek zuhannak a földre
messze a pénteki pityókás nótaszó

Hét napból
negyven óra a családdal
az asszony keze közt elkopik a pénz
a legkisebb gyerek alig ismer rád
amikor kenyérrel borral hazatérsz

Hiszel
két karodban
nem csaphat be senki
azt mondják: te vagy a történelem
— fölötted bombázógép gyakorolgat
talán azért hogy béke legyen

KISS BENEDEK VER

V
I
R
Á
G
O
M

Kicsi Virágom
Virágom
ez a tiéd:
három szál
lobogó
gyertya —
Reggelig
a három gyertya
mind csonkig ég.

V
I
R
Á
G
O
M

Kicsi Virágom
Virágom
ez is tiéd:
három csepp
a nyár
vizéből —
Három csepp
a nyári égből
s a nyári ég.

V
I
R
Á
G
O
M

Kicsi Virágom
Virágom
karmos az ég!
A cseppek nőnek
lúggal marnak
fogynak a gyertyák
koromba vonnak
mint most
koromba én.

Ráolvasó

Aranyeső,
rágalom-sárga fattyú-bokor,
lángocskáidat
vesd el!

Dühöd rám ne pazarold:
mint az ötvöstál,
ki vagyok verve sebbel,
aranyeső,
védve vagyok már a sebekkel!

Rágalom-sárga
fattyú-fácska,
fényre pokol köpött fel:
te vagy a pokol virága —
vessz el!

Áss feneketlen árkot,
csapold le mérged,
vermeld be lángod,
magad is,
magad is temetkezz el:

Aranyeső,
rágalom-sárga
pokol-virága,
vessz el!

Búcsú

Ne nézz, ne maraszt alj.
Arcodat a panasszal
külön még ne maszatold.
Nem. Most bezár a bolt.

Megyek én és szabadon!
Szemed köpőlégy volt a nyárban.
Úgy akarom:
ne nézz utánam.

Én nézlek még, útravalóul.
De úgy megyek:
köröttem
fertőtleníteni
hó hull.

KALÁSZ LÁSZLÓ

Vérét iszom

az ősznek
álmaim kergetőznek
rögös régi nagy úton
lidérces táncot járnak

héjehujáznak s oldalt
hasított szájuk bordalt
vinnyít s redős falhoz vert
lapos fejük imbolyog

fásultság sorvadozz el
méhedben hetvenhétszer
hajgatva énekellek
üvöltözlek jajgatva

velőm elibéd illő
bomló áldozat: villő
vagy ízekre aprulni
vagy kigyőzni a semmit

Összegyűjtött s -gyűlt

hegeimet
nem a diófa őrzi
ennyi seb ott kiforrni se tudna
én mégis őrzöm hitemet
mint vihar után a föld a zsenge békét
s bábjait védi a hangya
burok a merengő diót
s csontos nyugalmát a héj
villám-szenesült ágakon
szelet pólyáz a seregély
nem tartósítom bajaim
a bántalmak csak tartósodnak
a fa amputált gallyain
nem reng gyümölcs se ma se holnap
s gondolom nem is az a cél
hogy erővel is ráaggassuk
hanem hadd éljen ami él
s ha gyümölcse jó
meg is hagyjuk

ld csendjében"

Pálra — halála 25. évfordulóján

tár testvéreit. Sőt jelentkeörös Hadseregbe is, de vézna és betegsége miatt visszaPestről.

radalmak utáni fehérterror tehette, emigrációba menetthonmaradtak sorsa viszás, beletörődés vagy megAz ifjú költő vidéken vállal állást, onnan küldözi depleveleit és verseit. Apját is a tanári állásból — szaves volta miatt.

l Gulyás költészete lassan, enül, de szervesen fejlődik, övény. Szabó Lőrinc, a baális Pesten hamar bejut körébe, s húszévesen szinte az irodalom legfelsőbb Gulyás éveken keresztül isl írogat. Csupán néhány családtagjai figyelik írásait Kezdeti korszakát romansz, a realitással alig összeelmek, pesszimista látomázik. Csak a nagy fogalégső dolgok — Emberiség, Isten, Halál, Végtelenség ik. Az embert az univernyának tekinti. Személyes alig merül fel akkori mintha tudatosan kerülné etné — azt a lírát, amely ötti teljes kitárulkozást kíekkor kezdődik nála a míti szenvedélyes vonzalom. nban semmi köze a később ó agresszív, faji mítoszokis a mítoszokból — a Kaz Eddá-ra, a Gilgames-re orban gondolnunk —, az mélység üzenetét hallotta a kultúrák még egységSzerinte azért kell viszs a mítoszokhoz, mert a or kultúrája elszakadt az któl, a népnek gicces, olntó álműveltséget nyújtotó réteg pedig gyökértelen, úrát érzett magáénak.

igazi sikert és elismerést l számára — néhány évi alan vidéki publikálás *Napkelet* című folyóirat pályadíja jelenti. Ez egyje fordítja az irodalmi vinét. De a pályadíjnál is nt számára, hogy a bírá- Németh László volt, aki ő érvénnyel s a lényegre mutatta meg a Gulyás-líra gy életre szóló írói s emság kezdődött ezzel az akcsönösen megismerik egyélyét, írásait terveit. Gun Némethről írja első nabású tanulmányát, kiemela függetlenségre, az eredeti ásra, az európai horizontú természettudományos tá- való magas igényét. Enarátságnak gyümölcse az közös szerkesztésükben *Válasz*, a hivatalos iroda- Babits által szerkesztett. Nyugattal egyaránt szemfolyóirat, valamint a né- Debrecen iránti vonzal-

néhány évi nyíregyházi, örményi és kiskunhalasi s után végleg Debrecenben le. Iparostanonc-iskolai ta- dt élete végéig. 1943-ban ák neki a gimnáziumi ta- de mint elkésett jótétem fogadta el. Egyik barátlött keserű hangú panaszonai és Arany sóhajára k. Ezt írja: „Istenem, ha lehetnék… A bürokrácia, megöli a művészetet… vatal és Múzsa közt egyenMindháromnak szeretnék ni. Nem az a baj, hogy

Debrecenben kell élnem, hanem…, hogy mindig beletaposnak a magányomba… Széttépi énemet a világ."

Költészetének fejlődése, sajátossá válása, irodalmi és politikai szemléletének radikalizálódása — minden nyomorúsága, a vidéken élés hátrányai ellenére — töretlen ívű. Az 1943-ban kiadott *Tékozló* című kötete jelzi azt a szemléleti fordulatot, melyet a hat évvel ezelőtti *Misztikus ünnepi asztal* sejtelmesen gomolygó, embernélküli lírájától megtett. Az irrealitások világából, az elvont fogalmak levegőtlen lebegésétől visszatér a „kis körök kis karikáihoz", vagyis a környezethez, a családhoz, a hétköznapok élményeihez. S a természetet is egyszerre látja és láttatja a maga egyetemességében s ugyanakkor mikroszkópikus analízisben. Észreveszi a körülötte hemzsegő figurák nevetséges és pöffeszkedő viselkedését, s kíméletlen szatírákban, pompás groteszkekben állítja pellengérre. De az elesettekről, az ínasokról, a külvárosi szegényekről, a haditőkéllyel, szinte lombikban megkonstruált, az életnek csak esszenciáját nyújtó, elvont mű lehet. Szerinte az a szép vers, amelyben a forma nem hivalkodik, sőt alárendelt szerepet játszik az egyetemes mondanivaló lényegéhez képest. Az igazi mű Gulyás szerint olyan fához hasonlítható, melynek gyökerei mélyen a földbe, lombjai pedig magasan az éterben, a fény felé nyújtóznak. S azt követeli az igazi lírától s általában a művészettől, hogy ne merevedjen saját sablonjaiba, legyen képes a folytonos változásra, a megújulásra, a kísérletezésre. A megállás egyenlő a veszteléssel, az pedig a halállal. Az igazi alkotó mindig a lehetetlent, az újat ostromolja. Például Ady *Új s új lovat* című félelmetes versét idézi. A lírikus tudjon személytelenné válni, ami véreredményben magasabb szintű kollektívumot jelent. Gulyás a saját lírájában is elveti a zsenipózokat, a szenvelgő eredetieskedést, annak igyekszik hangot adni, ami az emberiség, a haladás ügyét művészi felelősséggel szolgálja. A nem marxista Gulyás — bár más úton-módon — mégis eljutott a humanista felelősségű emberi-művészi magatartáshoz. A legéteribb, legszubjektívebb lírától fokról fokra elérkezett a társadalomban, a népben való gondoskodáshoz. Sokoldalú, mindig magas igényű munkássága — mely nagy részben kiadásra vár — XX. századi irodalmunknak egyik legérdekesebb színfoltja.

TÓTH ENDRE

Kigyázz!!

Rövidzárlat

Győrffy László elbeszélése

Vendelnek éjfél után megállt az ébresztőórája. A sötétben szétfolyó ketyegés hirtelen megszakadt, és a csend kemény, éles kockaként nehezült a lyuknyi albérleti szobára.

Még ébren volt. Felkattintotta az olvasólámpát, megrázta az órát, szétrepedt a csend. Éjfél után történt, amikor még nem sejtette, hogy délelőtt a főnöke odaszól majd neki:

— Vendel, kereste magát egy nő. Itthagyta a nevét: Galambos Katalin. Várt egy ideig, aztán elment.

— És hogy nézett ki? — kérdezte Vendel, láthatóan egész másra gondolva, mint amit kérdeztek tőle.

— Ismeri?

— Igen.

— Hát akkor miért tőlem kérdi, hogy hogy nézett ki?

— Csak mert régen láttam — mondta Vendel.

— Csinos volt. Barna. Telt.

— És visszajön?

— Azt mondta, lehet.

— Köszönöm.

Vendel a pult mögé állt, és míg kolléganője a polcokon sorakozó könyveket babrálta, főnöke meg az asztalnál a tegnapi blokkokat rakta sorba, egykedvűen bámulta a kirakat mögött elhaladó járókelőket.

Aztán bement a raktárba, néhány könyvvel betömte a polcok foghíjait, tevékenykedett, mert megszokta: ha nincs vevő, illik úgy csinálni, mintha dolgozna. Később visszafészkelte magát a langyos utcai bámulatba.

Fél óra múlva a főnök szája még ugyanolyan hangtalanul mozgott az asztal mögött, amikor hirtelen berrent a telefon. A főnök felkapta a fejét, a kolléganő is.

— Halló? Igen. Magát keresik. Vendel — mondta a főnök és újra nyálazni kezdte a blokkokat.

— Átvette a kagylót.

— Igen… Szervusz. Mondták persze. Hogy kerülsz ide?

A kolléganője és a főnök most, hosszú évek pontosan idegződő reflexeivel úgy tett, mintha nem figyelne.

— És két hétig?… Ma érkeztél?… Lehet, persze. Ma este? Jó, kimegyek. Hat körül, igen.

Hat órakor lehúzták a könyvesbolt redőnyét. Vendel hazaindult és magával vitt két, elég drága könyvet az újdonságokból. Ajándéknak, fizetésig hitelbe.

Ahogy az előszobából nyíló, tapétázott egykori cselédszobába lépett, azonnal észrevette, hogy kis forradás volt. Abbahagyta a borotválkozást és azt bámulta.

Az erdő közepén mély árok húzódott. A csúszós avarban gallyak, mohával borított kövek, eldobált konzervdobozok hevertek. Az árok szélén taposott erdei ösvény, egész Budakesziig.

Kati valamikor ott lakott. Nem busszal mentek, hanem a Normafától gyalog, az erdőn keresztül. Mintha kirándultak volna.

Katiéknál senki nem volt otthon.

A kádba vizet engedtek, megfürödtek. Szerettek együtt fürödni. Úgy tettek, mintha nem gondolnának a másik meztelenségére. Végül persze mindig egymást ölelgették a meleg vízben, és nagyokat koppant a könyökük meg a térdük a kád oldalán.

Napközben senki nem zavarta őket.

Kati a konyhaszekrényből tegnapi sütemény-maradványokat kotort elő, bevitte a szobába és lefeküdtek a díványra.

A süteménydarabok érintetlenül a tányéron maradtak.

Mielőtt Vendel visszament volna a városba, a lány kikísérte a buszmegállóig és a cukrászdában megittak egy feketét.

Három részeg favágó között ült Kati bátyja. Az asztalukon sörösüvegek álltak.

— Schau mal Hans — mondta az egyik, és feléjük intett a fejével. A lány bátyja felállt és odajött az asztalukhoz.

— Otthon voltál? — kérdezte a lánytól.

— Nem, most jöttünk a városból. Elkísért.

— Mondtam neked, fiú, hogy ne kerülgesd a húgomat — fordult Vendel felé a lány bátyja.

— Én pedig mondtam, hogy ez nem tartozik rád.

— Maradj veszteg, János — mondta a lány.

— Mi az ott a nyakadon? — bökött a lány nyakára a bátyja. — Kiszívta a nyakad. Otthon voltatok.

— Szeretném, ha… — kezdte Vendel.

— Kuss! — mondta a lány bátyja.

— Részeg vagy — mondta Vendel.

— És megint ezekkel a favágókkal vagy együtt — mondta a lány.

— Te pedig ezzel a nyavalyás úrifiúval.

— Idefigyelj, ha még egyszer úrifiúzol…

A lány bátyja mellbe lökte Vendelt. Hanyatt esett a székkel együtt, és a szomszéd asztal lábába beütötte a fejét. Akkor repedt szét a bőr a szeme felett.

A lány az utcán megnyálazta a zsebkendőjét, azzal dörzsölte a sebét. Azon a délutánon voltak utoljára együtt.

Mutatóujját végighúzta a forradáson és tovább borotválkozott. Aztán újra abbahagyta és a szemét nézte. Mindkettő mögé sötét kalitkát képzelt, amiben havas tájak fedték egymást, kint Svédországban, a Vättern-tó partja felől fújó egyenetlen szélben, Grännenben, ahol a feleségével élt, aztán a budai hegyek irtásai, valahol a János-hegy alatt, és mindenütt lúcfenyők, fehér hó, aztán tölgyek, menekülő mókusok, később a cirokvenyigék csapkodó zaja a szaunában, a felesége melle, forró grog a faasztalon, metszett pohárban, rum és melegvíz rengeteg cukorral, mert a felesége úgy szerette, és újra a fehér, szironyos hó, aztán a napverte éles, szeles világosság mögött élénkpiros faházak, fehér ablakkeretek, akár csak Midsommar éjszakáján, a hajnali derengés sötétségében, mert a nyár középi János-napi ünnep éjszakája nem sötét, csak derengő, mint az alkonyat vagy a hajnal, akár csak Midsommar éjszakáján az az élénkpiros faház, ahol reggelig itták az akvavitot, az ánizspálinkát, ették a heringet — a felesége azt is cukroslépe mártogatva —, és a szeme mögötti sötét karika már kezdett teljesen kivilágosodni, hatalmas napfény verte üvegablakú házak következtek, taposott utak a vaskerítések mellett, ugráló, csaholó kutyák és fehér, havas földek, melyeket a rohanó, ezüstszínű vonat jégvirágos ablaka mögül nézett, mikor hazajött.

Aztán eltűnt a fehér hó. Sötét szoba maradt, és Kati állt egy cserépkályha mellett. Éppen vetkőzött.

Felemelte a borotvát, végighúzta a füle mellett, a bádoglavorban lemosta az arcát. A fehér szekrényből kiyette a legrendesebb ruháját, felöltözött.

A telefonba csak annyit mondott, kint üdül Tapolcán.

Semmit nem tudott a lány felől.

Mikor a feleségével Svédországba ment, kezdetben mindenki kihullott az emlékezetéből, akihez valaha is érzelmileg kötődött.

Később túlságosan is sokszor gondolt olyan apróságokra is, amelyek talán meg se történtek: kapkodó, félig meztelen hengergőzésekre a poros avarban a budakeszi erdő csenevész bokrai között, aztán falak közé zárt meleg csendre, mikor a hőgutáig befűtött szobában ő az asztalnál tanult és Kati a fürdőszobában mosta az ingeit. Vagy csak fürdött? Egyedül?

Három éve hazatért és elvált a feleségétől. Vidékre jött boltvezetőhelyettesnek. Mellékesként az IBUSZ-nál svéd nyelvű meghívóleveleket fordított.

Egy leszakadt inggombját próbálta felvarrni, aztán kihúzott néhány ősz hajszálat a füle mögül. Még csak harminc felé járt, de már őszült. Pénzt gyűrt a nadrágzsebébe.

Fél órával később belépett a Kisvadászba. Kirándulók és üdülők zsúfolt asztalai között kereste a lányt.

— Parancsoljon — szólalt meg közvetlenül mellette egy férfi. Odanézett. Kati ült az asztalnál.

— Szervusz — mondta Kati. — Ülj le. A férjem — mutatott a férfira. — Egy régi ismerősöm — mosolygott Vendelre.

Leült hozzájuk. Az éles kockaként nehezülő csend jutott eszébe, amikor éjfél után megállt az ébresztőórája. A csend szétrepedt. Letette az asztalra az ajándékba hozott két könyvet.

— Jó, hogy kettőt hoztam — gondolta magában. — Osztozhatnak rajta.

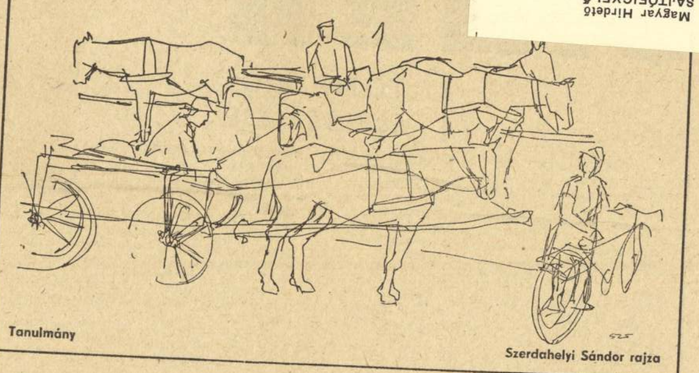

Tanulmány

Szerdahelyi Sándor rajza

…„Az imperialisták b. pusztai ügynöke, D. Tóth János, nemcsak szabotálja a beszolgáltatás teljesítését, de a kocsmában, ingatag középpparasztok között, helyeslést böfögő kulákok társaságában ellenagitációt folytat. Vége a türelemnek. Dori Tóth János hamarosan elnyeri méltó büntetését."

AZ ELNÖK

Erdős István riportja

NÉPSZERŰSÉG

1950-ben foglalkozott vele először a megyei sajtó. Ma is bekeretezve őrzi a kivágott cikket a komód fölött. A cikk mellett közölt fényképe borostás arcú, durva tekintetű rablógyilkost sejtet; elvadult, nekikeseredett embert néz farkasszemet az értetlen világgal.

Mint egy fanyűvő óriás magasodik előttem, füléig szalad a szája, ahogy a képre int.

— Abban az évben született az első gyermekem, fiú lett. Olyan nagy örömben éltem én akkor, hogy még a begyűjtési előadó is madarat fogathatott volna velem. A faluban nem volt még egy olyan szép gyerek, úgy jártak a hír után a házamba a legénykori komák — még a régi majorbeliek is —, mint a csudára; különösen fiatal házasok jöttek, „mintát venni".

Hátat fordít a komódnak.

— Éltem, mint Marci Hevesen. Ma úgy mondanák: apolitikus voltam. Dehogyis foglalkoztam agitációval, ellenagitációval. Mindent teljesítettem, amit csak kértek tőlem. Bírtam erővel is, türelemmel is. Mindenünk megvolt, ami kellett, csak pénz, nemigen akadt meg a küszöbben. És akkor összel az istennek sem tojtak a tyúkok, nem tudtam teljesíteni az augusztusi—szeptemberi normát. Már vagy öt felszólítást kaptam, s nem volt annyi pénzem, hogy megvegyem a piacon, amj hiányzik. Vártam. A kocsmában került szóba a dolog, átkozottul fájt a fogam, két napja nem borotválkoztam kínomban, hát úgy ott aztán mondom az egyik komámnak, hogy majd viszem a tyúkjaimat a begyűjtési előadóhoz a községházára, merthogy csak a kakasokban lehet a hiba, tojózza meg őket. Vicceltem ugye, és közben egyre öblítgettem a fájós fogam barackpálinkával. Két óra sem telt el, megáll a házam előtt egy taxi, kiszáll egy elvtársnő, csinálja rólam a képet, mondja, nem lesz ennek az ellenagitációnak jó vége, Dori Tóth elvtárs. Ki nem találtam volna, miről beszél az a maskara, ha aztán délutánra nem hívatnak be a községházára. Harmadnap benne volt a fogfájós képem az újságban. Mindenki rólam beszélt a faluban, ekkor indult meg az én nagy „népszerűségem".

A szobában lassan elmosódnak a tárgyak körvonalai. A komód terpeszkedő fekete bivaly. Négy vasdarabból rács áll össze a tenyérnyi ablakon, szűri a kora esti árnyakat. D. Tóth János apjától örökölte a házat, jóformán semmit se változtatott rajta, pedig jól látja, hogy a mostanában épült, nagy, fényes ablakú házakon egyáltalán nincsenek rácsok. Tesz-vesz a portán, de változtatni, itthon, képtelen…

TIZENEGY ÉV

B. pusztán 1958-ban alakult újjá a termelőszövetkezet. Elnöknek egyhangú szavazással D. Tóth Jánost választották meg. Hogy miért éppen őt? Annak a szép fiúgyereknek a születése meg az „ügynökség" óta közsájon forgott a neve. Az apja is a falu első gazdája volt — kisbirtokos létére bíróviselt ember.

— Tizenegy év.

— Szoktam mondani a feleségemnek, hogy én ez alatt a tizenegy év alatt húszat öregedtem. Az első évek gyötrődését a megölő ellenségemnek se kívánom. Mindenben hiba volt, az indulásban a legtöbb: nem hitte azt senki, hogy lesz abból valami, amit csak felülről akarnak, a nép meg nemigen. Húzódoztak a munkától. Még a szólástól is. Beszéljen az elnök. Azért van — amit így kellett érteni: **„azért tartjuk"**…

Hát éppen ez a kicsiség okozta nekem a legtöbb gondot. Szólani, kimondani, mit is akar a népség. Ez nem ment. Ma már, ha visszagondolok, tisztára nevetség, amit csináltam. Szántszándékkal éjjartam mindenféle gyűlésre, értekezletre, ankétra. Ha hívtak, ha nem. Figyeltem, akármiről volt szó. Nem restelltem, felírtam, betanultam, amit okosnak véltem, rápászítgattam a mi dolgainkra. Beszéd lett belőle meg irányelv, munkaterv. Néha úgy kiformálódott, hogy a végén már én magam is alig értettem a nagy tudományosságtól, mit is akarok mondani.

— Sémák…

— Azok, azok voltak. Az emberek csak legyintettek, nem lesz ebből semmi, össze-vissza beszél ez a Dori Tóth. Hosszú volt az út a józan paraszti észig, amit aztán manapság jól össze lehet sütni az agronómusok okoskodásával.

— Beleőszült.

— Nagy szó, de állítom, hogy az utóbbi két évben nem történt komoly lopás a szövetkezetben. Pedig azelőtt minden közsájon forgó téeszlopás-históriát túlszárnyalva, hihetetlen ravaszsággal, leleményességgel hordták szertenszét a közöst.

Tétovázik néhány másodpercig, mondja, ne mondja tovább ezt az ügyet? Szemében, szája körül villanásnyi aggodalom, aztán megnyugszik, térdére ejti a kezét.

— Itt kellett elkezdeni. Téríttetni az utolsó szalmaszálat is! A műhelyből a faforgácsot se vitethesse haza tüzelni az asztalosbrigád vezetője! Onnantól aztán lehet társadalmi bíróságot csinálni. Az emberek most már komolyan veszik; nem tűrjük a hamisságot.

Mint egy hajdani protestáns prédikátor, kinyújtott karral mutat maga elé, majd cigarettát vesz elő, motozva keresi a gyufát.

— Két esztendeje, vagy tán három is — mintaszövetkezet lettünk. Jobbra-balra annyit irkálnak rólunk, hogy nem győzi az admiben velünk foglalkoznak. Közben meg a felségem jószerivel elidegenedik tőlem. A család is csak sodródik mellettem, a gyerekek mondogatják, hogy nekik csak papíron van apjuk, felőlem felnőhetnének akár a sekrestyében is. Közvetlen szomszédunkban áll a templom, és a két lány, az ikrek — nem tudom, kire ütöttek — nagy templomjárók. Üres szó, amit én ennek ellene mondok. A pártban rengeteget bírálnak miattuk, de ők csak vissza szombat délután a kert virágait a templomba, az oltárra. Az anyjuk, ha nem is biztatja őket, nem áll mellém ebben, dirigáljak a téeszben, azt mondja. Én meg azt gondolom, majdcsak kinövik ezt a papességot a csitrik, tizenhárom évesek…

A FIÚ

Az 1950-ből származó újságkivágás két oldalán még két fénykép díszeleg a komód fölött. Az egyiken az ikrek mosolyognak huncutul, a másikról D. Tóth Róbert néz szembe, rettentő komolyansággal. Intelligens arc, finom vonások, nagy fekete szemek, felnőttesen komoly tekintet.

— Jól tanul?

— Az nem kifejezés. Mindig kötelességtudó volt és szorgalmas; fantasztikus munkakedvvel, kitartással dolgozott. Tizenöt éves korától tudatosan készült az orvosi hivatásra, első nekifutásra felvették Pestre, az orvosira. Ott is ment minden, mint a karikacsapás, és ezt hallgassa meg: három jeles vizsga után kapok tőle egy levelet, ahol azt írja, abbahagyja az egyetemet, úgy határozott. Mint akibe belétört a menkű, úgy vittem a levelet az aszszonyhoz.

A fiú azzal fogadott Pesten, kikészültek az idegei. Az idegei!

— Kezdtek furcsán nézni rám az emberek, mit erőltetem a szerencsétlen gyereket, ha egyszer nem bírja ideggel a sok tanulást… Gondoltam egyet. Gyere csak haza, fiacskám, egy fél évre, a gépjavító színbe segédmunkásnak. Majd rendbejönnek itt az idegeid. Van a zsebemben egy soproni szanatóriumi beutaló is, de egyelőre hadd olajozza a fogaskerekeket…

HÓESÉSBEN

Ránk esteledett, behallatszik a harangszó, az ablaküveg hozzádöngi a maga hangjait. Ha az ablak mellé állok, pont rálátni a templom citromsárga falára. Mint egy mozivászon: tejeskannás asszonyok nagykendőben, kucsmás öregemberek haladnak el a kis szug irányában a villany alatt.

D. Tóth János, az imperialisták egykori b.-pusztai ügynöke egy falu gondjaival a vállán nekiindul a meredek domboldalnak. A felső majorban nyolc tehenet elkülönítettek reggel, gyanús tüneteket észlelt rajtuk az állatorvos. Száj- és körömfájás lenne?

Nem kell mindig a legrosszabbra gondolni.

Játékos repkedéssel nagy, fényes hópihék táncolnak el az orra előtt. Öregemberesen meggörnyed. Tizenegy éve nem tud örülni a hóesésnek…

MERÉNYI JÓZSEF

Kő, vas, föld

A villámot nem tudtam megfogni
De nem nyughattam
összecsördítettem
követ
és vasat

A földbe vágtam, adj kenyeret
Majd mellére hajtottam fejem
kértem
bocsásson meg nekem

A patakba követ hánytam
Homokfövény vért okádott
hű, de szép volt
és könyörögtem
tiszta vízért

Fába vágtam kis bicskámat mélyen
Kölyök — mondta, és megbocsátott
Holt leveleivel ősszel
betakarta
a gyöngyvirágot

Mi akarok lenni?
kő, vas, föld, víz, fa
Hátamon hordom tisztaszemű
nyugtalan fürge lábú fiamat

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Naplaink

Bozsik István

1969 APR 24
1021

SÍNEN

TÓTH LAJOS ELBESZÉLÉSE

A vállalkozásra tágított kora reggel orvul rohanta meg a várost, fény- és hanghatásainak eszköztárából a legharsányabb fortisszimókat és lucidumokat válogatva az induláshoz. Apa egy papíron kipipálta a jegyzékbe foglalt csomagokat, és ügyelt arra is, hogy az útvonal állomásainak fogyó sorrendjébe kerüljenek egymás fölé vagy alá.

— A rend. A fegyelmezett munka. Ez a fontos. A kiszámított mozdulat, amihez kapcsolódik, a következő lehetséges — mondta, és valamit igazított még a csomagokon a furgon öblében, hogy a kanyarok és útívek váratlanját állja a rakomány.

— Azért — szólalt meg a lány és felhúzta pulóverjén a zippzárat az útraszánás gondosságával — azért van ebben valami erőlködésszerű.

Apa ránézett magyarázatért és megállapította újra, amit már százszor is megtárgyaltak Anyuval a műhely fölötti lakásban, hogy a fiuk jól választott magának és nekik is. Igazán dekoratív valaki, ahogy egyetlen lélegzettel beleöltözik a bő pulóverjébe, betöltve azt szinte a tűrési határokig, ahogy ezt a szokás és közízlés elvárja.

— Miben, Marikám? — nézett rá megfényesedő szemmel, mintha a lány arca mögött unokái arcát keresné, vagy valami mélyebb titkot. — Mi az az ebben?

— Hát ebben az egészben, az üzletben, az iparban, meg ahogy élünk. A roham a vásárok és vásárlók után.

Apának pont nem jött kapóra, hogy a lány indulás előtt tesz megjegyzést az üzletre és az iparra, de végre is — ezt tudta — egyszer ki kell borítani egymás előtt a dolgokat, ki mit gondol. Marika ne játssza az entellektüelt aki a szakdolgozatára koncentrál és a változó tananyag hangulataiból alakít magának hóbortot és nyelvrendi szabályokat. Apa a fény miatt is összecsípte szemével az udvart, ahogy a ház gyakorlati neszek felé tolta az ébredés pillanatait, és kezében lendületet vett a magyarázat, száján kerek szinészies kiejtésben öblösödtek a magánhangzók.

— Hát nézd csak, Marika, ez az azért nem egészen ilyen vagy olyan — mondta, és talán túlzottra sikerült lendülettel mutatott a félszuterén műhelysorra. — Mi és én, nem vagyunk állami cég, aki vasúti kerékpárokat gyárt, mi hozzánk mérhető igényeket szolgálunk ki, vagy ha elég ügyesek vagyunk, ilyen igényeket teremtünk a vásárlókban.

A lány lebiggyesztette a száját, mintha mást akarna mondani, de aztán mégiscsak rálegyintett a két felső csomagra, amit este hozott. — Nyalókával, naprforgós cukorral — mondta kis diadallal a hangjában, mintha sulk-mattra állította volna vele a kisinart.

Anya kiszólt a félig lehúzott redőny alól a szuterénből, mint a mennyből az angyal, vagy a színdarabok új jelenetbe lökő végszava.

— A kávé — mondta, és feljebb tuszkolta a redőny szempilláját.

Apa intett a hívás és a kitáruló kávéillat felé.

A műhelysor előterét Apa szociális érzéke és kiegyenlítődésre való hajlama önköltségi presszóvá fejlesztette. A bedolgozók itt főzhettek kávét vagy ihattak stampedliket munka előtt vagy alatt. A pénzt egy átlátszó dobozba kellett dobni, a feltüntetett árjegyzék szerint.

— Miért ne? — magyarázta a lánynak és a fiának, akik reménye szerint továbbviszik egykor az üzletet, és mégis csak jobb az, ha az ő üzleti tapasztalatait is felöltik a fiatalságukhoz. — Nálam mindenki darabbérben dolgozik, kendőfestők, batikolók, nyakkendőhurkolók. És csupa jobb ember, ismeritek őket, milyenek. A szükségletüket a viszonyaik teremtik, igényeiket ők maguk. Az én szerepem csak az és annyi, hogy kiadom az anyagot és átveszem vagy nem veszem át a munkát. Aki többet akar keresni, többet vállal és teljesít.

— Igaz is — keverte meg Anya a kávéját —, rossz az nekünk, ha jól érzik magukat nálunk? Nem rossz. Hány meg hány jóemberünk van nekünk.

A lány felgőzölte a kávéját, csakhogy a gépnek egyszer a hivatalos oldalán állhasson.

— Jól csinálom? — kérdezte, mert jól csinálta. — Megélnék mint presszósnő is.

Apa nézte a lányt, ahogy újra betöltötte a bő pulóvert, és nem is kicsit sajnálni kezdte, hogy elmúlt az a fiatalság, ami például jogot vagy bátorságot adna, és a fiát is, aki csak tárgyilagosan nézte a lányt.

— Persze — emelte fel Marika a csészét —, persze ez egy nagyüzem a mienkhez képest. Cukrot főzni nyalókához a nyári konyhában.

— No, hagyd csak. Hát én hogy kezdtem? Nagymama iparjogán kötödével az egyik szobában. Jóval később dobott fel a festett nyakkendő. Az akkor olyan volt, mint az atom. Most két éve ugye már szőttem azokat a hülye szabócímkéket a texasi nadrágokra.

— Állítom, hogy a legjobb bolt volt hosszú idő óta — mondta Anya, aki valahol fent a lakásban saját könyvelést vezetett a legkorrektebb és legmaibb könyvelési elvek betartásával. A mérleget csak Apa láthatta, vagy Nagymama. A család titka volt, egyszer majd a lány is megismerheti, joga lesz hozzá, a családhoz tartozik húsvéttól, megláthatja, hogy az utolsó három egyetemi éve szerepel a főkönyv megfelelő rovatában, mióta Jankó jár vele. Még befejezi a szakdolgozatát a Wesselényi-féle összeesküvés valami alesetéről, egy senki által nem bolygatott kis epizódjáról, aztán üljön be a szobába, vezesse a könyveket, vagy futkosson anyag után.

— Na és mit fektettem bele? Pál kiló színes cérnát meg ezt a kis gépet — mutatott Apa a belső szobába.

A lány megnézte a gépet. — Milyen édes, még sohasem láttam ilyen kis szövőgépet működni.

— Nagyot se láttál, Morzsa, ne fűzzük egymást — mondta.

— Dehogyisnem, tévében sokszor, de az nem ilyen kis édes volt.

— Na majd egyszer, ha jó kislány leszel, minden ruhádba beleszövöm a monogramodat.

— Akármit lehet? — csodálkozott a lány.

— Persze hogy lehet, ez benne a pláne, én egy kanadai újság minden hirdetését felszőttem a texasnadrágokra, sajtot, vasipart, mindent. Kapkodták, mint a cukrot.

Anya sem volt békétlen, de eltűnődött egy kicsit, és visszavert egy sor ásítást, amit ne lásson ez a lány.

— A jó isten tudja csak, mi ütött akkor a világba? — de csak mosolygott, mint aki tud valami könnyed titkot, és azt tartani is tudja magában.

— Jött néhány ruhacsomag a kintiektől, rajtuk a szabócédula, és ez a pár csomag ízlést formált az országban. Akarta a cédulát az is, aki csináltatta, vagy konfekcióban vette a nadrágját — mondta Apa —, hát én szállítottam a cédulákat.

— Na jó, igen, de hogy lehetett ezt előre tudni? — kérdezte a lány kíváncsian, mintha tudta volna, hogy merről kell közeledni a család érzékenységéhez, és töprengő arcot vágott.

— Ja fiam, ahi pénzt akar keresni, annak mindent kell tudnia. Persze előre. Mert ennek az üzletnek is megvannak a maga Liebermannjai. Néha több is, mint szeretném. De hát, másnak is élni kell. Ezért kell nekünk mindig töprengeni, mindenféle emberekkel beszélgetni. Akiket nem hoz az ember a lakásba, azokkal csehókban, kis presszókban. Mindennek van valami haszna, csak fel kell benne ismerni a pénzt. Ez néha nem is pénzformájú, csak ötlet. Ez is olyan volt kezdetben. Lám, milyen hanyagok ezek — ezt gondoltam —, hogy nem vették le a szabócédulát a nadrágról. Mire hazaértem, már tudtam, hogy pénz van előttem, hát fel is szedtem. Bolond vagyok, ha nem teszem.

A lány ráállt a sínre.

— Megteszi más, persze.

— Szóval itt okosnak is kell lenni — összegezte Anya a fejére mutatva az életelvet —, szép és jó azután lehetsz. Persze, akkor már könnyebb.

— Neked is, Marika, mindent kell tudni majd az üzletről — emlékeztette Apa a jövő görögnyére. — Most futtatom egy ideje a csatot ehhez a nadrághoz, nem vagyok zseni, mert tudtam, hogy ilyen nadrághoz megfelelő csat is kell, most Fehérváron és Pécsett dobok le öt-ötszázat és közben a hálózatot is ki kell egészíteni. Én nem akarom, hogy az ország az enyém legyen, de aki ilyen övet akar viselni, az viselje az enyémet. Van manapság, ki tudja meddig tart, de van egy romantikus katonás szímánia, hát erre utaztak. Volt ilyen a harmincas éve vége felé is. Emlékszem arra a korra. — Anya aggódott: — Csak el ne kiabáld azokkal az időkkel! — Ez csak tünet, de nem az ok és mi a tünetekből építünk üzletet. Apádék — ugye, emlékszel még, akkor ismerkedtünk össze —, igen, ők jobboldali pártjelvényeket, felvidéki lángoló szívet, csodaszarvast, meg alkotmányos kettőskeresztet nyomtak valahol ott hátul. A felszabadulás után pedig Anyád — Apád már nem élte meg az időt — a kalapácsos embert sokszorosította, meg az üstökös a csóvájával.

— Azért ez furcsa mégis — vélte a lány, aki azt hitte egy ideig még ezután is, hogy a humán kultúrát fogja képviselni az elanyagiasodott világban.

— Miért lenne az? — védte Apa az élet sokféleségét. — A gép — gép, és az utakon jár jó ember meg rossz is, azért az út nem hibás, visz egyik városból a másikba. Ez a dolga, nem több.

— Csináltunk, ugye — ti még gyerekek voltatok — emlékezett Anya, — világítós Mindszenty-kereszteket is.

— Igen, volt ilyen is. De azóta semmit én, amit ki lehet tűzni gomblyukba, bár belátom, ez csak a hákli luxusa bennem. Mert hiszen azért mégis csak van abban valami érdekes is, hogy ezeket a gyors változásokat, az ország idegtevékenységének változásait követed egy műhelyből. Kitűzni való jelvényeken vagy akárcsak a divathóbort fellobbanásain át.

Végeztek a kávéval, Apa stampedli gint töltögetett és végigkoccintotta a poharakat. Janikának, a fiúnak nem töltött.

— Még a szagát sem szabad, ha kocsit vezetsz. Ez fegyelmezetlenség lenne, tehát nem szabad. Van annak is ideje, mikor lehet, vagy meg kell inni a magadét és akkor ne kínáltasd magad kétszer. Teszem azt társaságban, barátok között. De kocsin, anyád és menyasszony előtt sose.

A fiú türelmetlen lett, a kocsi felé indult.

— Hány éve hallom már ezt! Van benned, Apa, valami az örmester és a pap keverékéből.

Anya mosolygott és ő is megerősítette a tüneteket. Apu vállat vont.

— Van, igen. Biztos, hogy van, kaptam magamat rajta, hogy szeretem összemarkolni a dolgokat, és persze ott van ebben az összefoglalásban a korkülönbség is, amivel ez apád vagyok, amit én láttam és te nem.

— Na, de ne állandóan, nap mint nap szinte azonos szöveget.

— Azonos kísértésekre és azonos vétkekre persze hogy egyféleképpen reagálok.

Kint átadta a csomagok jegyzékét Anyának, akit gondosan eligazított a hátsó ülésen.

— Te csak lehetőleg mindent bizz rájuk. Jön az idő, amikor saját lábukra kell álljanak. A pénzt inkasszálja csak Marika, úgy, mint valamikor te velem. Tudod, hogy van ez? Megbízás, bizalom, felelősség. A holnapot ágyazzák maguknak.

Anya egyetértően bólintott Apának, végre is talán saját szavait hallotta vissza tőle, hisz beszéltek erről.

— Jó, jó — mondta —, és vigyázok rájuk, nem engedek meg semmi szabadosságot. Te erkölcscsősz.

Apa elvigyorodott.

— Ez azért mégis más. Én csak azt kívánom, hogy ne alakulhasson ki alkalom arra. Tudod, húsvétig várjanak. Én is vártam.

— Más idők voltak azok — sóhajtott Anya.

— Az alapvető dolgok nem változtak, és ez az. A tisztesség, tisztesség.

A gyerekek is beültek. Janika ellenőrizte a bezárt ajtókat, ráfordította a biztosítókat és lassan gördültek a kapu felé. Apa lépésben szaladt mellettük egyfajta pályaudvari izgalommal, még integetett is nekik.

— Visszafelé Bodagyakrán álljatok be, tudod, hol? Én ma délelőtt utazom — hajolt a fiához. Az bólintott, persze, tudja a falut, az évtizedes küzdelem végállomását.

Apa szokatlanul gondosan öltözött Bodagyakrára. Legújabb és legjobb öltönyét vette fel, mely szabásvonalával engedményt tett —, de csak egy alig kivehető gesztust — az ifjúsági divatoknak. Nagyon divatos kis utazótáskájába patyolatfehér inget rakott visszautazásra. Az volt az érzése, hogy talán túlöltözni magát, de előtétlete szerint, ha az ember hajdanvolt falujába megyen, vegye a legigényesebbet ruhában, mert a faluban van, talán mindig lesz valami primitív, és értékrendjét a gumirádlis hintók kora után saját kocsi és egy jobb ruha állapítja meg.

Az állomás fényt kapott a fiatal júniusban és új málházót az állomás végében a régi deszkabódé helyén. A jegyenyék férfikort értek körülötte. — Istenem — gondolta Apa —, megöregedtem. Emlékszem, amikor ültették őket. Igen, valamelyik még őrizhette is nevének betűjelét a törzsén, persze már nyilván körülforrta és felemelte a növekedés lázában. Adni kellene rá időt, és megkeresni. Érdekes volna, újra szembetalálkozni a bonyolultan egybefont monogrammal, mint egy ifjúkori pillanatfelvétellel. — Talán létráról, ott el lehetne érni, végre is tíz, tizenöt fáról van szó — gondolta futólag, csak mint egy lehetőségét annak, hogy valamit megtartsunk, de csak átsietett a salákolt úton. — Nem, mégse — mondta maga elé —, a pénzt azt igen, azt szeretik és értik, de az érzelmeket, vagy érzelgősséget azt nem, mert az gyengédség, és ezek csak az erőt tisztelik.

Apa tíz évig lakott a faluban. Naponta utazott az iskolába és vissza. Nagyapa itt községi kovács volt a Malomzugban és ő valaki idegen, akit a szolgálattevő a nagyapja után ismert, pillantásokkal küzdő féliparos és apjáról féltisztviselő fi, aki csak rontott a kategóriáján, hogy vakációiban rávert a vasra, vagy alátartott a patkoló nagyapának, vagy lereszelte a patkókból kiálló szögvégeket.

A temetőben ellenőrizte az öreg Bujdos munkáját, aki felvállalta a sírok — nagyapáé és nagymamáé — gondozását. A fejfákat ki kell cserélni — gondolta. Jobb- és balra meg előre, ahogy tágult a sírkert, már városi, pénzes, kőkeretes sírokat látott. Nagyapáéké csak az ezen a tájon hagyományos csónak alakú fejfa, rákarcolva a hagyományos és bonyolult értelmű életfa. Tudta, hogy ő megőrzi azokon a sírokon a régibb falusi formát. Ahogy a házán is megőrizte és az ő új, de mégis valami rafináltan csinált tornácos háza is szinte az egyetlen igazi falusi épület Bodagyakrán.

A tanácselnök csatlakozott hozzá az úton, valami értelmiségivé zabolátlankodott falusi fi, aki néhai találkozásukkor szívesen hivatkozott a városi iskolára, ahol szerinte iskolatársak voltak, és fiatalkori jó kedélyét a tényből merítette, hogy akkor tanult, amikor az nagyvállalkozás számba ment, így tehát last, but not least, régi értelmiséginek számította magát. Ezt újabban a megtorpant időben mint valami társadalmi disztinkciót fitogtatta. Szívesen rákérdezett az iskola öregebb tanáraira, akik jó vagy rossz szokásaikkal becenevet küzdöttek ki maguknak és a hulló időből legalább ennyi állandóság volt bennük, bár közben megkopaszodtak, totyakosodtak is.

Apa a tanácselnököt mindezzel együtt nem szerette. A társadalmi karrier, amit befutkosott, a kézfogások, amiket odafent szorítottak kezébe, és amiket azóta sem engedett kihűlni, ellenszenvessé tették előtte.

Semmiképpen sem tudott visszaemlékezni arra a gyerekre, aki az elnök lehetett egykor, de nem is kívánta ezt a hivatkozási alapot kölcsönössé tenni. Így valahogy megőrzött valamit sajátos elkülönöttségéből, amit harminc éve nem akart feladni a társadalom semmilyen közeledésére. Idegen maradt, tehát valamit megtartott a fölényéből.

Miben is áll ez a fölény? — mosolyodott el a fecsegő elnök mellett. — Most talán abban, hogy a fűszerboltban gondosan keres a pálinkák és párlatok között, és kubai rumot vásárol, mert olyan drága, elegáns és idegen.

A tanácselnök a felírástól nyugtalan lett, és újra beszédes.

— Na, ezt se tudtam, hogy a rom — rumot jelent — fedezte fel magában az újat.

— Én pedig emlékszem, hogy a mi gyerekkorunkban itt Goldstein bácsi vegyeskereskedésében egy üveg romot kértek a gyerekek — hűtötte el Apa az örömét.

— Tényleg, én is mintha emlékeznék — örült meg az elnök a nyelvi alakzatban a feltalált közös alapnak. — Igen, romot kértünk. Emlékszem rá, persze, csak hát régen volt ez is. Néha azért is jó összeakadni régiekkel, mert visszafele ugyan, de megtágul a világ. Bár hát tágul ez előrefele is, a húszéves távlati tervben város leszünk.

— Nocsak? — hökkent meg Apa bosszankodva, kissé inkább az újságon.

— Hogyne! Összel-télen tele volt velünk a sajtó, tavaly gimnáziumot adtunk át, meg hát a legfontosabbat ki ne felejtsem, tavaszon járási székhely lettünk. Meg ami ezzel jár — járási hivatalok, intézmények. Egyszóval beindult a városiasodás. Persze még csak a kezdetén vagyunk — eszmélt a valóságra, ami mégis csak falu.

A falu azért már azelőtt is vedlette saját bőrét. A kétvégű házak tornácait beüvegezték és ganggá városiasodtak. A teschauer rendszerű háromszárnyas ablakokon több fény fért a lakásokba és kevesebb muskáti. A községfejlesztés és a társadalmi munka elgázolta a kapuk mellől az akácfa padokat. A portalanított úton nem zörgött tehénszekér vagy fürge kolesz. Pótkocsis traktorok tréningruhás nagymamákkal adtak tromfot az építőiparba disszidált férfiak kishitűségére.

— Nagyon valószínű, hogy ipart is kap a község, már tárgyaltunk erről is odafent — mondta az elnök —, és akkor megszűnik ez is. Igen, akkor lesz a községnek saját vonzása, mágneses tere és megindul a visszaáramlás. Dehát ugye, ez csak a fejlődés kérdése. A Felszabadulás utca a háború alatt szétlőtt malom- és malomudvar-táblájával térré öblösödött és a néhai Malomzug főutcává rangosodott. A községfejlesztés és a társadalmi munka már városi igényeket is kielégítő, absztrakt ábrájú ágyásokat párnázott a fűvelt térség legváratlanabb helyeire.

A tér hosszanti oldalán Apa háza, a lapis refugium, ahogy félig tréfásan, félig nagyon is mélyértelműen szerette nevezni a házat családi körben, barátok között, akikről tudta, hogy bizonyos dolgokról úgy gondolkoznak, mint ő.

Szerette ezt a házat, itt a nagyapa hajdanvolt kovácsháza helyén, és külsejébe beleépítette mindazt, amire gyerekkorából úgy emlékezett, hogy ilyen a falu arca. A város felé lóduló falusi ízléssel szemben megtartotta, sőt kiemelte a tornácot és a kis ablakszemeket. A nádfedést a tanács — talán éppen ez a fickó — nem engedélyezte tűzrendészeti és községpolitikai okokból, így palás a ház.

— Ez okos dolog, ez a manzáros megoldás — dicsérte az építés leleményét az elnök. Apa megvonta a vállát és kaput nyitott. Az elnök természetesen vele tartott az udvarba, ott belenézett a kútba. Persze a kútágast Apa csak hangulati okokból állíttatta fel, hisz motorral nyomatta fel a vizet a padlásra.

— Értem én, értem — bökött a fejére az elnök, ahol mint hitte és tanulta, az összefüggések kialakulnak, és még meg is köszönte az ajtónyitást, amivel Apa bebocsátotta a házba.

— Vajon mi a jóistent akar? — töprengett Apa. Egy ilyen nem jön ide ok nélkül. A gyomrában kialakult reflexek mozdulatára fokozott óvatosságot ígért magának, valami védekező taktikát, vagy legalábbis valami alkalmas állőtözetet, amiben más lehet ez előtt az ember előtt, aki ráakaszthatja magát horgaival, mint a farkasfog, és most behurcolta magával a házba. A sarkon kellett volna levetkőzni az elnököt, de akkor elég ostobán csak a közömböst játszotta vele szemben és ez azt hitte róla, hogy az egykedvű fanvarsága talán invitálás is, és most dörgöli a lábát, egy szobatiszta alkalmazott készségével tiszteli meg a házat. Dehát akkor miért nem búcsúzott el a kapunál? — nézett a napvilágra apa a kelepcéből.

A világosság, mint egy arany színű reflektor pásztázott a bútorokon, hangsúlyozva a bútorszövetek sánadtságát. A fotel, amibe az elnök beleült, sárga és narancs csíkozást viselt és rézből oroszlánlábakat. A karfa oroszlán-faragását simogatta, pillanatok alatt otthon érezte magát és valami cinkos pillantással vizsgálta az útitáska zippzárát. De Apa egy igyszekrény közömbösségével tartotta vissza a mondatot még fél óráig.

— No, kóstoljuk meg ezt a romot, mert ez még, vagy már újra igazi cukornádból, a melaszából és nem élesztővel készült.

Ám Apa ezt csak később mondta, mikor úgy gondolta, hogy nem teszi a kínálással a látogatás örömét kifejező, vagy pláne a hatalom — mert ez most az — mosolyától megittasult kisember benyomását. Csak bontotta a palackot és töltött gépiesen, érzések nélkül, mint ahogy a kút az kút és vizet ad, ha kitartóan molesztálják.

Az elnök a rumot jónak, nagy italnak ítélte és mint a borkóstolók, egy ideig jártatta szája zugaiban. Apa utálta ezért és újra töltött neki is.

— Stílbútor? — tapogatta az elnök az oroszlánfejet és apa érzékenységét.

— Így rendeztem be a házat, ez itt empír, fent a hálószoba XVI. Lajos, Beauvais-i huzattal. Jól értettek legalább az ágyakhoz, nagy ágykultuszt űztek. Igaz is, az ágy legyen ágy, nem akarok pamlagon aludni. Ágyat akarok a hátam alá, aminek van két vége és mellette éjjeliszekrény is van. Három szoba, három stílus, csak a konyha és a fürdőszoba mai. Vagy holnapi inkább, mert a praktikumban szeretek elöl járni.

— Meg se álmodná az ember, hogy ez a ház belülről milyen pompás — áradt fel az elnökben a szépérzék a büfögéssel együtt, amit nem tudott vagy nem akart visszatartani —, mert hogy nem is lakják, hihetné az ember, hogy üresen vár valakit. Hogy őszinte legyek, merthogy naponta eljárok előtte, izélte a csőrömet, milyen lehet belülről. Kívülről kicsit ravaszul ósdi. Belül meg, no lám! A parkett ugyancsak karban van tartva. Talán lakk?

— Lakk és erről csak a port kell törölni. Bujdos néni szellőztet itt hetenként és letöröget, hogy a bútorokat becsapjuk azzal, hogy lakják a házat. Mert a bútor nem szeret egyedül, haszontalanul bezárva lenni, mint az ember is.

A harmadik pohár kiélesítette az elnöki ravaszságot és lustán hordott szemeivel szétvizsgált a szobán, de azért óvatos akart lenni.

— Legyek őszinte? — kérdezte, mintha ez fontos lenne valahol valakinek és nem vette észre, hogy Apa kicsit rándított a vállán és pofákat vágott befelé —, hát én kereken kimondom, hogy nekem is jobban tetszenek ezek a régibb bútorok, mint a mai modernek, de hát a fejlődés mégiscsak odamutat az új felé. Az egyszer fiksz.

Sőt, az elnök fukszot mondott, mert adott arra, hogy humoros, jó kedélyű vezetőnek tartsák, mert a jó kedély a bizalom és megelégedettség kályhatüzét árasztja, és ezt a hasznos befektetést olyan munkatöbbletként számolta el magának, de csak ösztönösen, ami később és esetleg meghozza a maga gyümölcsét. Mit lehet tudni, hogy ki figyel Boday László kedély- és érzelmi életére, ami egy kiemelés esetlegességét a javára motiválja.

Aztán pisilni akart, hogy lássa a mellékhelyiségeket is, majd kezet mosott.

— Van itt minden, mint városon, az igaz. Mink most tárgyalunk egy törpe vízműről, persze, az egész falunak. A VIZKOSZ készíti a tanulmánytervet. Az is egy lépés előre, meg persze óriási költség. Mibe fáit ez a ház így cake-pake, ahogy van? — kíváncsiskodott, és fütyiventett, mikor Apa megmondta az összeget, élesen, mint a madarászok.

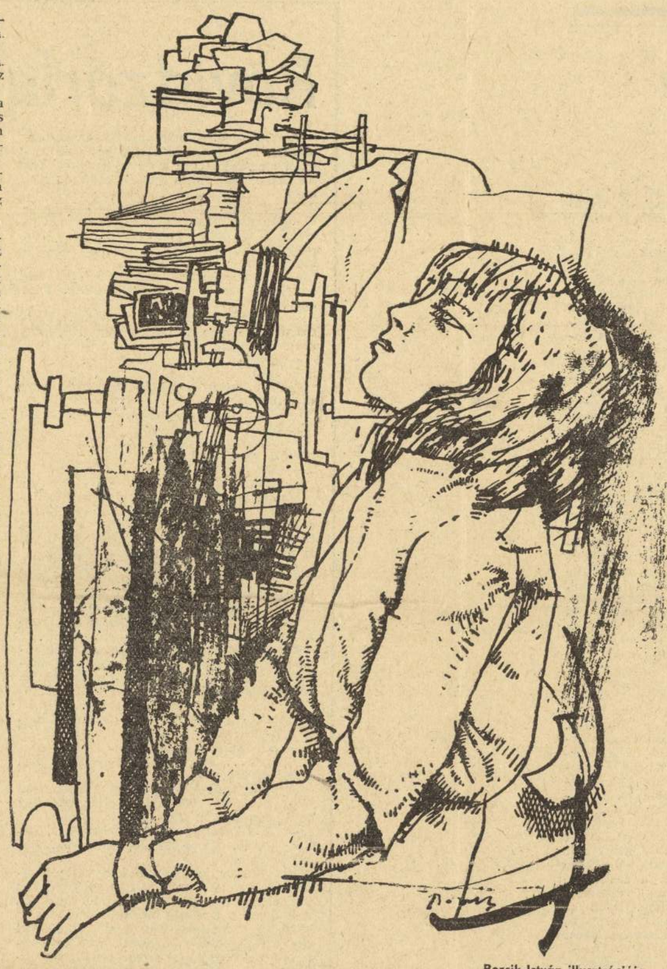

Bozsik István illusztrációja

Aztán egy újabb pohár rum és az alkalom eldobta a fantáziáját, és a gimnázium egy tanárházaspárjának szerette volna bérbe venni a házat, hisz isten ellen való vétek, hogy egyvebet ne mondjon, hogy itt állhaszontalanul. Nem?

— Bizony nem. Kérem — zárta le Apa a rumos üveg dugóját — én közelesen átadom az ipart a fiaméknak és mi, öregek visszavonulunk ide és csak legfeljebb bedolgozónekik.

— Na, de addig is — próbálgatta a réseket az elnök a zártságán —, legalább addig, ugyi. Most ez a cipő szorít engem a legjobban, a lakás. A tanárok az én fülemet rágják, hogy nem bírják, tönkremegy a házasság, meg ilyesmi. Most kijárnak, de szívesen letelepednének itt nálunk. Hát ezért mondom, legalább addig, míg lélegzethez jutunk, hiszen benne is van a távlati tervben a pedagógustelep, mert hisz egy egész telepről van szó, mondom, a gimnázium miatt.

A nap arrébb ment és már a tornácablakon nézett a parkettára, amitől kigyúlt a szőnyeg szeme.

— Azt merem állítani, hogy egy igen takaros fiatal párról van szó — kísérletezett az elhalkult szoba csendjén —, nagyon használható derék fiatalok ezek.

— Mire használhatók? — kérdezte Apa, aki most már mérgesebb is lett.

— Mindenre, kérem, azok mindenre, ismeretterjesztés, szakkörök, ifjúsági munka, szóval univerzálisak, hogy úgy mondjam. Csak addig kéne, míg lélegzethez jutunk. Szóval rövid időről volna szó.

Apa ingatta a fejét, mintha gyerekkel játszana, vagy nem értené a kérdést —, de magas fát tetszik rázni, de magasat — kezdte el a hangulati elreteszelést a nyelvi fordulattal amit itt Bodagyakrán szedett fel még a műhely időszakában azokról a dolgokról, amikre nem érdemes egy sem kísérelni, mert a hiábavaló mozdulatok reménytelensége lakik a mondásban.

— Ilyen fiatal korban nem is tudná az ember abbahagyni a munkát, tessék meggondolni. Addig legalább, míg beköltöznek, az is igen nagy segítség volna rajtuk. Betömnék vele egy lyukat.

— Így sem megy, kérem, a dolog, ezt tőlem senki sem kívánhatja, hogyan oldjak meg egy ilyen járási problémát, mert a fiam nősül, és ők költöznek ide és vissza, há már rúg a gyerek. Ezt én így terveztem el és így lesz. Aztán ők élnek fenn, mi meg leköltözünk. Én erre vettem ezeket a bútorokat, ehhez a nászhoz, és a fehér csendet ehhez az unokához építettem.

— Vártam, hogy ha másért nem is, de a régi ismeretség alapján igyekszik megérteni minket, a kérésünket. Ezt a község kéri, én meg az elnök vagyok, a kerest tolmácsoltam, ez volt az én dolgom ebben az ügyben. Haddmondjak én is valamit, de ne sértődjön meg, ez tulajdonképpen egy emlék a gyerekkorból, mikor itt élt, most eszembe jutott, éppen ide vág. Jött egyszer Pestről egy nyáron saját igazi varrásvédős futball-labdával. Ez itt akkor nagy dolog volt, százan irigyelték, de csak két csapatnyi gyerek kellett. Én nem, mert kicsi voltam akkor. Oldalról néztem a játékot, olykor a kornerre futott labdát rúgtam vissza, ha én voltam a szerencsés, hogy elértem a többiek előtt. Pillanat — emelte kezét az elnök türelmet kérve —, ez eddig személyes része volt az emlékezetnek, az is, hogy csípte a kemény labda a meztélábamat. Nos, maga akkor ott a réten kicsit az élet királyává lett a labdájával, mert kialakította a szabályt, hogy minden szabadrúgást csak és csakis maga rúghatott. Igaz, azóta sem láttam talán olyan rúgásokat.

— Na ugye?

— Ha vita támadt a sajátos rúgási rend körül, maga felkapta a labdát, hazaindult vele. Hogy imádkozott akkor a felvég minden kölyke, hogy inkább rúgja, csak maradjon.

— És maradtam?

— Legtöbbször maradt, de azért a végin ez, ahogy itt elmondtam, szociális tapasztalat is, és — mondhatni — kollektív végzet és éppen ide vág!

— Minderre én — bár elismerem, hogy igen ügyes kis tanmese kiskorúak részére az aszociális individuumról, aki én vagyok — nem és főképpen nem így emlékszem. Számtalanszor kinthagytam a labdát, mikor hazajöttem ebédelni. Na ugye, erre nem tetszik emlékezni? Hogy felkaptam olykor? Negyven éve lehet legalább, ki emlékezhet arra, hogy milyen dühök és indulatok laktak benne? Valóban volt egyszer egy olyan labdám, amilyenről beszéltek tetszett, de nemsokára, még a vakáció vége előtt valaki ellopta. De ha felkaptam, mert az enyém volt, hát fel is kaphattam. Hát ennyit a lakásról.

— Hát ha nem, nem — mondta az elnök sértődötten inkább a kudarca miatt. — Szóval egy ellopott labdával letudta az adósságát a falujával szemben?

— Á kérem, nekem is csak úgy eszembe jutott ez, hogy fel tetszett hozni azt a dolgot a szabadrúgásról, de ha nem akadunk össze, akkor most ezzel az emlékkel mindenesetre szegényebb vagyok.

Az elnök talpraesett, végre is húsz éve ezt csinálja.

— Hát örülök, hogy így látja a dolgot, bár hivatalosan sajnálom, hogy nem tudtunk megegyezni — mondta már a talpán állva.

Apa kitárta az ablakot és töltött.

— Azért talán nincs harag? Mondja csak, elnök elvtárs, lehetne itt hétfőn esküdni, mert ugyan csak húsvétra gondoltuk az esküvőt, akkor is itt maguknál, addigra készül el a fiam, diplomaterve, de most valahogy fontosnak találom, ne nevessen ki érte, hogy mielőbb lefeküdjenek és unokát csináljanak nekem.

Az elnök bólintott.

— Ilyen sürgős? Lehet, miért ne lehetne esküdni, persze, szívesen.

— Vasárnap délután érkezik a család, ahogy számítottam, félkettő tájban, hacsak valami — isten őrizz! — közbe nem jön — mondta Apa.

— Na, akkor csak jöjjenek majd a papírokkal. Ez is egy lépés előre, akárhogy vesszük. Látja, mi ennek is örülünk, mert ilyenek vagyunk. Szeretünk örülni mindig valaminek. Hát most ennek